Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

344. Collectanea curiosaex variis autoribus (Indeks) opere Zacharia Nikolai Zadykiewicz. Philosophia recondita sive magica... explanatio. Annotationes ex libro Tractatus Opticus, etc.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
Бов. 344

#J 7

Nr. 344.

VIII A 11

Collectanea Curiosa

ex Variis Autoribus

deprompta, studio &

Opere

P.K.R. P.R.I.M.t.

Zacharia Nicolai Zadykiewicz.

m.p.

Ex Libris Jo: Zempinski

Kazimierzowi Stroniczyńskiemu w

dowód pamięci i ku pieczętowaniu służyć

Józef Warchoł

Bp. Sarmacy.

BIBLIOTEKA FUNDACYI HR. BAWORowskiego

SAPIENTissimi Viri Aristotelis Stagirite Theologia ac Philosophia Mistyca secundum Egiptios Explanate Petro Nicolao ex Castellanijs Florentino Philosopho ac Medico Titig. Roma.

LIBRI Primi CAPUT I. Proemii quo Theorimata tractanda, secundum quos Autores & quo stilo

Principale quesitum ait Philosophy est finis intentus qui postremo invenit. Aty omnia genita operant appetitu naturali ad finem certum. Siquidem constitutum est ex concordia Sapientum dignorum inter divinos, causas Mundi antecedentes & conjunctas esse quatuor, videlicet Materiam, formam, Agens & finem nobiliorem reliquis secundum quas omnes speculari oportet & earum accidentia pro dignitate singulorum. Et nos quidem in Metaphysica jam perfecimus sermonem explicantem causas hujusmodi. Et probavimus eas in sermonibus de Anima & Natura per rationibus utriusq ubi per rationem perfectam & necessariam declaravimus quod impossibile est substantias esse absq fine. Sic etiam si finis a Sapiente non prefigat, cessabit ejus inquisitio. Siquidem hujus presuppositio in scientia adjuvat multum considerantem. Cui tamen solicitudo & industria sunt necessarie ad progrediendum. Igitur Nobis quoq in hoc Opere, quod est compendium Philosophie intentio constituit debet. Que est contemplari Universum, secundum mentem eorum qui decucurrerunt per nodas figurarum adeo occultas quod non alius potest ad secreta hujusmodi scientie pervenire citra difficultatem, quamvis sit ingenii subtilis & retii naturaq negligentia. Proponamus autem eorum Theorimata Opere deinde singula tractabimus. Intentio igit intentio Nostra in hoc opere est contemplari Deum quomodo differat ab aliis. Quoq Mundus & tempus existunt sub eo. Amplius quod Deus est auctor causarum quique creavit omnia pro ratione singulorum. Et quoniam illuminat Intelligentias, per eas autem medias Intellectum, per Intellectum vero medium Animam Universalem Celestem, Et per animam, mediam illustrat Naturam generabilium corruptibiliumq. Et quod opus sit ab eo sine motu ac quod motus omnium rerum est ab eo & ad eum. Siquidem omnia moventur desiderio essentiali & naturali, ab eo in eo & ad eum. Postea vero considerabimus Mundum intellectivum, referentem bonitatem ejus formas divinas inexistentes. Et quod ab eo fluit bonitas in singula. Siquidem quatenus sunt bona assimilant ei sed propter cortices expressionem veram eorum non attingimus. Preterea enarrabimus Naturam Universalem Celi qualiter inest potentia illi ab intellectu. Enarrabimus etia

siderum dignitatem et lucem. Item considerabimus naturam sub lunarem quomodo virtus coeli immittit illi quae manifestatur in rebus sensibilibus, materialibus, alterabilibus et corruptibilibus. Deinde scribemus dispositionem animarum rationalium in desensu et ascensu, et reddemus causam unionis earum ad corpora. Dicemus etiam de Anima honorabili quae habet motus intellectivos, nec submergitur desideriis mundanis, et sordibus corporis. Similiter narrabimus animam turpem coinquinatam, et deinde speculabimur dispositionem Animae sensualis et vegetativae nec non qualitatem Animae terrae et ignis et aliorum elementorum, atque haec omnia latentia sicut praefatus sumus declarabimus per figuras propositas sufficientes.

Caput II. Quomodo Anima unitur Corpori.

Cum jam pateat sufficienter probatum est in veterum libris quod Anima non est corpus, neque moritur, sed permanet semper. Nunc quaeramus quomodo digressa a Mundo intellectuali ad hunc sensibilem descendendit et juncta est huic corpori resolubili. Etenim nulla Substantia intellectualis mere admittit quemquam motus. Sed fixa in Mundo intellectuali non divellitur ab ipso, neque item accedit alio, cum non habeat locum ad quem ipsa transferatur. Sed quod dicimus. Quod omnis Substantia intellectualis secundaria in se habet quoddam desiderium alterius. Quando autem intellectus appetitu concepit aliquid movetur ad illud, ut mulier gravida nititur parere. Sic igitur intellectus concipiens desiderium conatur illud consequi. Intellectus enim vero desiderans studium inferiorem, fit Anima, unde Anima est intellectus, desiderans et appetens desiderio. Universali ac ipsa Anima Universalis non separatur substantia a Mundo intellectuali sed desiderans particularia sub Universali opere recedit ab illo. Ordinans eadem et peccatum accidens moderata. Secundum legem causae propinquae Actetis. Anima particularis non est in Corpore ut videtur, sed extra. Ruis igitur movet ad Mundum primarium, deinde ad secundarium, postea tertio revertitur ad primarium, ac opportune ad eorum unumquemque.

Caput III. Quod omnis Anima et propter quid est immortalis secundum Pythagoram.

Intellectus agens nunquam separatur ab anima, sed cooperatur illi semper opportune ad omnia. Propterea anima quidem operatur jugiter, quia perpetuo existit. Et quamvis animae aliorum Animalium velut Leonis, peccando recesserint a Mundo Superiori, non tamen corrumpuntur secundum Substantiam, sed ponos accidentia. Ideoq non simpliciter ad reverentur ad illum. Accidentia etenim in hoc Mundo sunt diversa ab Anima sunt autem connaturalia ipsi Animali, siquidem provenient a natura ipsius. Similiter autem omnes animae Plantarum

oriunt ab uno principio cum vita conveniant & sunt substantiæ non accidentia, atq incorporeæ non partibiles. Ideo neq corrumpunt: Sed Anima hominis habet tres partes, videlicet. Vegetativam, Sensualem & Intellectivam, Quæ separatur a corpore resoluto. Atq hæc immunis sit. potc non peccando/ a coinquinatione corporis, est dissimilis alteri submorsæ materiæ, quæ facta est ob id ut habitudo corporalis accidentibus corporeis talibus /velut ligamentis/ prohibet ascendere ad alterum mundum, ad quem neq perveniunt nisi difficulter, ablatis viribus horum accidentium & purgata a sordibus corporis, reversa est incorruptibilis. Non enim est ut aliqui alieni a scientia vere divina opinant, aliter. Siquidem ipsa sustinet a suis autoribus, quanquam separata existens Ens verum & perfectum. Quare anima non moritur, pluries diximus.

CAPUT IV. Quod omnis Anima humana est immortalis.

Quas oportet hic repeti ad illos qui non credunt aliter, probabiles rationes. Dicamq brevi. Statuentes principium id in quo convenerunt omnes Antiqui & Juniores, Theologi, Philosophi, Prophetæ ac Populi videlicet quod Anima rapta corporis desideriis subjugato intellectu statim in damnationi incurrit. Propterea abstinendum a delictis & desideriis corporalibus movendum sic enim miserebitur Dominus. Rursus si majores non credidissent animæ immortalitatem, non constituissent legem justa dictamen Naturæ eam asseverantem. Cui nemo contradixit, nisi vitiosi impliciti, Dixerunt etiam quod multi precati non caruerunt ope animarum a corporibus ad mundum alium reversarum. Explorantiq veritatem hoc manifestum est per experimentum revelationis & templorum fabricas, ob hæc illis dicatas. Quare palam est quod Anima digressa ab hoc Mundo & assumta alium non corrumpit omnino. Ideo autem quoniam creata est perpetua ob nobilitatem vitæ. Atq hoc idem opinatus est Plato de Anima Universali dicens: Ego pluries speculando secundum animam relictis corporis Exuviis, vidi me mihi frui summo bono cum gaudio admirabili. Unde restitui quodammodo attonitus, tum agnoscens me esse partem mundi superioris adeptus vitam æternam sub luce magna inenarrabili inaudibilq ac incogitabili. Lassitudine autem delapsus, ab ista speculatione intellectus, ad imaginationem, qua illa desciit unde remansit tristis. Rursus relicto corpore reverso inveni animam luce plenam, & tu-

corpori influentem, tum supra elevatam. Inquit igit Plato Qui conatus Mundum Supremum ascendere intellexerit Substantias divinas Causasq Universales: profecto maximum consequet premium Quapropter nemo debet id omittere quanquam sit plurimum laboraturus: certe & enim in eo adipiscet tranquillitatem impatibilem perpetuamq. Et cum homo fuerit creatq ad hanc contemplationem ociatur Si ab illa vel per unicam horam abiit, sic etiam perdidit animam ubiq hortis est omnium maxime cujus in obitu frustra eum penitebit. Atq hoc Platonis documentum, est homini Exhortativum ad Elevationem Intellectq acquirendam, qualem ipse reperiit. Quod Anticles quoq dicens Animam praextitisse sursum honorabilem peccato autem commisso decidisse in Mundum inferiorem, qua postea pietate consequet a Deo veniam. Praeterea anima quoq descendit ad cateras / quibq intellectus turbidat: / revocet sursum. Similis est enim Anima emersa homini a praecipitatione relevato si alte prodamet ad mortales precipites Mundum omnesq ejus fallacias despici facto indicio revertendi ad pristini Status jucunditatem.

CAPUT V. Cur Anima descenderit in Mundum inferiorem.

De Anima quidem Universali scire oportet, cur descenderit ad hoc Corpq, & an descenderit sponte parendi gratia, an coacte alia de causa. Recipiemus namq juvamentum ex Scientia Animae, majus quam ex alia. Quandoquidem ascendemus ab ea ad Intellectum, sed & usq ad Deum sublimem. Hinc discentes an Deus creaverit omnia recte & cum Sapientia absolutissima, an per aliam cognitionem. Plato igit olim dedit Animae plurima attributa, quorum nos habuimus fuimus testes sed non conscripsit ullum, aliquin mentem ejus lector deprendisset. Attributa autem hae Animae diversa sunt. Siquidem intellectus unit sensui, neq despicit eum ubiq, sed corporis conjectionem ligatq & praecatalis in illo. Nam Corpus est anima ut Locus. Sic etiam opinat Anticles magis adhuc vocans Corpus carcerem. Unde dixit Plato quod solutio Animae a vinclis Corporis, est causa ascensus illustrationisq descensio autem obscurationis, qua nihilominus purgata rursus ascendit. Atq hujus descensionis causae sunt plurimae, quarum prima est peccatum commissum ab aliqua, quapropter descendit ad luendam poenam promerendumq aliquid, ac leges Dei accipiendas. Aliae vero descendunt alia de causa, quam non addusit: Sed colligens animae descensum exeratq est, addiditq, quod hic etiam Mundus est Substantia honorabilis. Quare anima in eo extat Dei jussu, alligato Intellectu,

quem admodum Superiori semper cohabito. Non enim convenit quod hic Mundus tam magnus & perfecte compositus Intellectu careat. Impossibile est autem hunc Mundum consequi Intellectum nisi prohabeat Animam. Propterea sublimis Creator Animam illi connexuit. Rationalig Anima implicuit species aliar. Siquidem Operationes Anime nequaquam videntg indifferentibiles. Lucrarum enim vero in Plantis sunt pauce, In Brutis plures, et in Homine plurime, ut iste Mundus sit perfectus, quamvis non eque sicut Superior quia est effectus ab eo, omnisg item extat corruptionis Origo. Lucare oportet Mundo sensibili inesse etiam genera Animalium quia vinunt illi Intellectuali.

CAPUT VI. De errore Antiquorum, & quod omne Ens est bonum ex Deo.

Rursus versemur circa Anime dispositiones plures, ut lucremur aliquid a Philosopho. An ille igit aliqua convenientia inter Animam & Corpus. Antiqui quidem altercati sunt, varia sentientes. Incipiamg autem ab opinione Senis quem novissime adduximus dicentis, qui perspexit veteres Physicos in Intelligentia Entium insensibilium errare: inquirentes ea per inferiorem Mundum: unde opinati sunt quod Entia occulta non invenirent ei sequentes Intellectu & prosecuti sensum. Considerando per illum ex alterabilibus perpetua. Quare cum animadverterit eos declinare ab itinere veritatis ob sensum prevalentem, misertus reduxit ad illud. Distinxitg Intellectum a sensu. Intelligibilia ag a sensibilibus, ponens illa perpetua invariatag inveniri, hec autem alterabilia corruptibilia g. Subdens quod arcanum unicus auter est, Ens primum & verum videlicet. Deus sublimis effector Mundorum, et addidit quod tale primum agens, est summe bonum: quodg nullam alterum, est ex se bonum. Sed quodlibet est bonum ab illo tantum. Asseruit etiam quod iste Mundus ex materia & forma constat: & quod formans primam materiam in esse nature, est nobilius illa. Item quod anima rationalis format primam materiam propter vim immissam ab Intellectu mirabili; & intellectus agens adjunt animam ad formandum primam materiam per virtutem Entis primi. Quod est principium omnium trium Entium. Scilicet Intellectus, Anime & Nature. Unde fuerunt sensibilia pulcra vi primi agentis, per medios animam & Intellectum. Decenter etiam Ens verum primum. Deus sublimis, bonus Simplex & perfectissimus omnium. Inspirat Intellectui vitam primo: deinde Anime,

postea Naturæ: & fecit Intellectum & Animam & Naturam principia aliorum.

CAPUT VII. Quod Deus creat sine tempore.

Non oportet audientem verba Philosophi putare quod Deus creaverit Entia in tempore existimando quod omnis Prioritas est in tempore cum impossibile sit efficiens non esse prius effecto, Siquidem non est ita, Quia intellectus discernit res sine tempore et similiter Sensus. Unde mens Platonis fuit sequi locutionem veterum, Qui describentes generationem corporum sunt inducere Tempus. Creationis autem non est ullum tempus. Quia differt Agens primum altissimum novans a secundo inferiori umbratili. Ideo si cupias discere an Patiens in tempore patiatur explores an Agens ejus agat in tempore. Patiens non ab agente in tempore patitur in tempore, et Patiens ab Agente in momento, patitur in momento.

LIBER SECUNDUS

CAPUT I. Quod Anima in Mundo Intellectuali non utitur memoria.

Anima superius collocata intuetur Substantiam rerum illic consistentium, neq ratiocinat ibidem ut istic. Sed neq speculat hæc infima quoniam in altiora perspicit. Sicut enim existens inferius pura sub dignitatem suam non versatur circa terrena. Sic tanto magis egressa ab hoc Mundo, reversa ad nobiliorem, non meminit priorum, Sed altiorem illum perpetuo speculans & amans nunquam saturatur omnemq actionem & cognitionem ad eum reflectit. Quare cum omnis Scientia in altiori Mundo habita illi Constans maneat. Si quidem habet semper præsens objectum, non indiget alia memoria illorum. Rursus cum sit aliena ab omni Scientia recepta ab his inferioribus. Non enim servavit eorum apprehensionem pristinam, neq talia conspicere amplius cupit. Nam Scientia rei alterabilis accidit Substantiæ alterabili, qualis nulla est in Mundo Intellectuali. Ideo non est licet Animæ memorari quicquam ignobile quare contemplatur, quo modo divinum & perfectissimo profacultate.

CAPUT II. Quod Anima non utitur reminiscentia

Diximus item quod omnis Scientia in Mundo altiore est perpetua. Quicquid enim illic existat, est sine tempore. Propterea Anima ibidem speculatur formas sine tempore. Quia permanent illi evidentes tum supremæ, tum infimæ, & quod non ab aliquo progreditur ad aliud discernendo a generibus ad species, & individua vel a speciebus ad genera & Universalia altiora. Quare non est indiget reminiscentia earum. Et si aliquis pridta hoc ambigens dicat, quod

hæc condictio sit intellectus tantum. Quia omnia insunt ei actu simul & ideo reminiscentia non indiget. Anima autem aliter videt se habere, videlicet quod non insunt ei plura actu simul ut materiæ primæ, sed quod comprehendat naturaliter unum post aliud. Et cum fuerit ita, eam reminisci oportet sive sit in hoc inferiori Mundo sive in superiori. Huic respondebimus quod nihil prohibet animam in Mundo superiori cognoscere plura simul. Siquidem tale aliquid conspicit etiam quod cum sit simplex, cognoscit multa unico actu. Ut visus varios colores. Quare sic etiam anima cognoscit plura simul ~~sine temporis~~ sine tempore, quia est supra tempus, utpote causa illius. Aut si aliquis dicat Anima discernit primum ab ultimum, Quare unum post aliud pariri videt? Cum autem hoc modo sciat, non igit simul cognoscit. Dicimq quod anima discernit Intellectu, non cogitatione. Cum autem faciat hoc intellectu non intercidit differentia, sed major subit unio. Siquidem Intellectus discernit sine tempore, nec habet cum sit simplex, prius neq posterius, quia non fluit inter ea successionis spacium medium. Principium enim simul est cum fine. Adhuc si diceret, notum est quod cum anima discernit, scit principium, finem, & medium. Dicimus id verum esse sed cognoscit hæc non cum medio tempore sed tantum ordinario. Quod patet in visu arborem cernente licet namq radices & ramos simul cernat, tamen cognoscit radices prius, medio ordine non tempore, quam ramos. Quod si visus ita novit, quanto magis Intellectus sciet principium, finem, & medium cum ordine, sine tempore.

CAPUT III. Quomodo Anima habet vires Operationes plures, qualiterq Intellectus intelligit.

Quod si dicat Anima cognoscit simplicia, & composita simul? quomodo habet potentias plures? Quarum una sit prior, & alia posterior? Respondebimus quod Anima unica est simplex sed multiplicant virtutes ejus ultra substantiam, & si videt operari plurima simul, ejus opera sunt multa ratione patientium. Siquidem corpora non recipiunt operationes Animæ æqualiter, sed pro conditione sua. Ergo pluralitas Operationum inest rebus, non animæ. Quare non dicimus quod Intellectus unus operat multa / & formatq specie cogniti sicut

materia prima; Cui actuatus est similis tantum differens quia sit Universalis. Apello autem Intellectum actuatum habentem quasitum obvium Speculationi & Intellectum sub potentia carentem quesito obvio. Et si aliquis objiceret quod Intellectus nunquam habet quesitum obvium, Hoc procul dubio est maximum Mendacium, quia ex Natura Intellectus intelligit perpetuo. Siquidem ejus esse, est operari, & si perpetuo intelligit habet rem obviam semper. Quare Intellectus est res omnes forma Universali, quali intelligit et quali ipse est ex natura sua, ut pluries narravimus. Intellectus autem substantiam suam respiciens, prospicit res alias sicut est idem Objecto, quod est Substantia ejus Speculationi obvia que continet inferiora omnia. Et hoc est quod dixit Sapiens, Deum sublimem creasse Intellectum qui sciat in se ipso res progressas a se & ad se regressuras, conniveat in aliis. i. g. servat formas Universales particulares q dimittit, non enim Universale aufert, cum suum particulare auferat, ut ablatis individuis animalibus, non auferetur animal, sed ablato Universali, auferuntur omnia sub particulari.

CAPUT IV. Quod intellectus non est mobilis, Et quomodo Anima est mobilis.

Et si aliquis diceret. Si Intellectus obviam habet Speculationi aliquando substantiam suam, aliquando res, sine dubio alteratur. Dicimus autem illum esse inalterabilem impatibilem q. Respondemus quod si Intellectus habet obviam Speculationi aliquando res, hoc fit in statibus diversis. Videlicet in Mundo Intellectuali habet obviam Speculationi tantum substantiam suam. Ideo q Intellectio ejus est substantia sua. In altero autem Mundo Sensibili, Speculationi obvias habet aliquando substantiam, aliquando res ipsas, & hoc ratione particularis cujus exercitia revertitur Universalis apud eum, impedimento sublato. Siquidem particulare habet vim Universalis. Suscipit enim predicationem ejus definitum per illud, tantum q ab hoc differt, quod Universali subest. Hoc item fit, ob corpoream dispositionem (media Anima) impressam. Intellectus nam q involutus Corpori vehementer unitus q sensui, habet obviam res Speculationi. Emersus autem paululum habet obviam contemplationi etiam substantiam. Quare Intellectus non variat nisi modo, quo predixim q. Anima autem dicit moveri dicendo res,

quoniam collocat in confinio Mundi intellectualis, fit autem motus ejus reflexus, quia scierdo habet obviam rem speculationi, deinde revertit ad essentiam, verum dicit moveri, quia variat circa rem immobilem. Intellectus autem invariatus restat etiam immotus. Impossibile est autem quod Anima sit immobilis, quando subjacet Intellectui. Subjectum alteri est mobile alioquin esset predicato idem. Unum tamen sciendum quod Anima in Mundo Intellectuali movet potius recte, quam reflexe. In inferiori autem viceversa. Quod si objiceret aliquis quod etiam Intellectus movet, siquidem variat ab aliquo ad aliquid. Si autem variat, movetur proculdubio. Dicemus quod Intellectus nunquam movet nisi volente Autore ejus primario, et tunc movet recte incessanterq; tali namq motus est quedam quies. Siquidem Intellectus est Essentia perpetua insensibilis, quapropter existit ceteris creationis dignior. Et si aliquis adhuc reclamaverit Inquiens, quod intellectus movet speculando quia habet obviam Speculationi quandoq rem, quandoq Substantiam ejus. Respondemus quod si movet Intellectus, movet a se ipso & ad se ipsum, non autem aliter, quare non movet ad res extra se, & ab eis ad se ipsum. Cum omnes contineat, contentas educit ad existentiam, qn item moveat, ejus motus est equalis totius quasiq invariatus. Talis autem est similis quieti. Siquidem motus est ab uno ad aliud, iste autem non est ablativus partibilisve, Ideo non est attentio neq passio. Siquidem Intellectus non recedit a Substantia, nec qualitate pristina. Etenim si Intellectus alteretur, non vere sciret, neq enim firmiter nosset. Sed et Intellectus habens obvias res, nihil movet, quia continet eas omnes ab se progressas, & ad se regressurus, ut pluries diximus.

CAPUT V. Quod Anima non movet in Mundo Intellectivo.

Amplius pariter Anima in mundo Intellectivo non alterabit. Quia illic est pura abstracta ab omnibus corticibus & Compositionibus, atq est in actu, cum nihil corporale tunc ei commisceat, scitq inferiora vere & perfecte. Siquidem ibidem conjungit Intellectui sine medio. Hic devestum fulgetunita sensibus, absq morte igitur ulla, sed potius clarior Intellectui juncta & ab eo formata. Quomodo enim cogitabile sit, quod ipsa moriatur & alia substantie sint incorruptibiles. Siquidem

ipsa servat alias, & servat ab Intellectu. Intellectus autem ab Autore primo, qui est se constat, & Intellectus est facies Animæ ad quem inclinat, & cum quo speculat, quig est prior alijs Creaturis sine medio productus, & medio quo producta fuit Anima, sicut media illa producta est Natura. Hæc autem media Corpus, hoc medio iterum generabilia, corruptibiliag. Anima igit in mundo Superiori est omnino inalterabilis impatibiliq, cognoscit Substantiam suam & totam unica Scientia & penitus indifferente, atq hoc propter unionem suæ, siquidem tunc ipsa & res, & Intellectus sunt unum quoddam.

CAPUT VI Quod Anima habet memoriam in Mundo sensibili & qualem.

Divertens anima ab Intellectu & ad hunc mundum demissa, speculando aliquam rerum ultra intellectum habet memoriam neq ideo meminit Entium Superiorum, alioquin non descendisset huc. Sicut inferiorum memor, illinc recedens istuc descendit. Si prius lapsa ad Cælos si memoriam eorum servaret in eis subsisteret. Quare ut hic existens habet solam inferiorum memoriam, sic etiam ascendens ad Cælum non meminit alterig quam ipsig, & est similiter quasi idem illi. Etenim anima memor aliquarum rerum, eisdem est similis eadem alioquin non esset vere memor. Memoria namq quædam est similis Intellectui, alia vero sensui, & Substantiarum Intellectus est ratio firma. Cogitatio autem est infirma neq unica, sed varia pro rebus cogitatis terrestribg, sive Cælestibg, quibus secundum imitationem est similis, quasi eadem, quæ sunt corpora fere defuncta siquidem secundaria, vere autem similari utrisq minime cogitatio potest ut Intellectui, quia est media inter Intellectum et sensum & ad utrasq pariter inclinata, nec servat perfecte sine illis aliquid. Patet igit quod Anima memor, imaginationi rem conjungit nobilem vel ignobilem. Revertentes igit dicemus quod Anima in mundo superiori nec vetita, desiderat bonum perfectum, intelligit q media Intellectu presentante illud inoccupatum irretentumq, a quo distat per medium Intellectum Anima Universalis & Rationalis. Aversa enimvero Anima bonum primum & ad inferiora conversa, desiderat contenta secundum memoriam. Siquidem non desiderat talia, nisi prius cogitet, & jam prædicti sumus quod Cogitatio est memoria quædam.

CAPUT VII. Quomodo intellectus ignorat Superiora.

Autorem, et inferiores Creaturas.

Quod si subderet quispiam quod Anima speculatq in hunc Mundum, antequam ad eum descendat, Igit eadem ratione ab ipso reversa ad superiorem respiciet inferiorem, & si procul dubio meminit, Iam dictum est quod si Mundo intellectivo nil meminit hujus Mundi. Dicimus quod Anima convidenat hunc mundum per Intellectionem, antequam inhabitet, hoc vero est quaedam ignorantia, non scientia, quae tamen est nobilior omni scientia & hoc ideo quia Intellectq ignorat superiq agens & inferiora. Et memor inferiorum /medio alio/ descendit ab illo honorabili ad hunc Mundum. Propterea autem Intellectus ignorat Superiorem Autorem primum, quia non cognoscit eum perfecte alioquin esset Superior, ut Autor ejus, & si Effectum foret Efficiens sui Efficientis. Quod est falsum & nimis improbabile. Iursus dicit ignorare inferiora sicut praedictimus / non quod careat Scientia earum, siquidem continet eas, unde Causa nostrae ignorantiae est defectus nostrimus. Intellectus autem ignorantiae ratio est summa perfectio ac suprema sublimitas. Propterea quod illas res speculatq non secundum ipsas sed altius, cum sit Causa ipsarum. Res autem est altior in Causa sua quam in se ipsa. Conditor etiam primus cognoscit eas non pariter Intellectui, sed adhuc altiq, quando ipsas quatenus creat, eas cognoscit. Quare Scientia identidem Intellectq est ignorantia, quia non est vera qualis Divina. Ideo etiam dicimus quod Intellectus ignorat subjecta. Haec rursus ignorantia dicitq Scientia siquidem est talium convideratio perfecta, licet non justa Essentiam earum, nec indiget earum Scientia, quae est earum continens omnes sicut Sapiens dixit. Conditor sublimis servat omnia in Intellectu, quae eduxit in Animam solo medio Intellectu, & in naturam media Anima, & in hunc Mundum utroq medio, ordinate, donec pervenit ad particularia. Cum autem Deus creavit Intellectum Causam rerum, ex consequenti etiam ipse est autor earum, nec indiget earum Scientia, & si Intellectus ignoraverit, id circo est, quia eas non produxit ex nihilo, nec primo, sed Deus dicit Scions, quatenus creavit eas, Intellectus autem ignorat justa cognitionem in se ipsi, sic etiam cognitio Intellectus essentia sua, dicit quaedam Ignorantia comparata ad cognitionem Dei Nam cognitio sui sicut est, non est quaedam ignorantia omnino.

Quomodo enim ita esset ~~omnino~~ cum sit alijs scientijs & scitis idem, & per eum speculat Anima, ut ante diximus. Nos autem asserimus quod scientia ejus est ignorantia respectu Condicionis, sic etiam Anima ignorat causatum suum, modo quo ante exposuimus respectu Intellectus, alioquin non indigeret Autore primo Superiore. Quare reversi sumus quod Anima separata ab hoc habitulo, existens in alijs ri, non meminit cujusquam precognitorum maxime sensibilium & corruptibilium, sed versat circa Intellecta ex Sensibilibus, alioquin reciperet imagines quales hic prius, Quod est absurdum, etenim cogitaret, cum autem cogitat imaginat, sicut predocuimus, quod si illic primo imaginarent, tales essent ibidem, quales hic prius & hoc est maximum inconveniens, tantum enim recipiunt medio Intellectu unito. Quare anima non imaginat in Mundo Intellectivo. Portatum ergo antea est, quod ab illo delapsa, indiget memoria convertibilium alterabilium, corruptibilium & qualiter sit ignorantia ejus, comparatu ad Autorem Superiorem, & causatum inferius, per sermonem inductivum.

Capu. VIII. Quomodo Anima divisionem admittit.

In presentiarum dicendum propter quid divisio accidit Animae humanae & quid sequit divisionem per se necesse est autem nosse utrum Anima divisionem admittat & an per se an vero accidentariam? Dicemus itaq Animam corpori conjunctam dividi secundum accidens, Corpore diviso, omne autem indivisibile divisibili conjunctum, divisibile secundum accidens dicit; Divisio autem secundum formam vocat, cum dicat quod imaginativa est ultra vegetalem, & concupiscibilis praeter irascibilem. Dicimus itemquod pars una corporis primo continet imaginativam, alia concupiscibilem, altera vero irascibilem, Anima igitq dividit secundum accidens Corpore subjecto diviso, non autem per se, siquidem substantia nullam divisionem recipit. Item videntes Corpora viventia indigere Anima expansa per omnes partes Corporis ut Animal ubiq Corporis sentiat, Asserimus Animam divisibilem esse, patet autem quod omne membrum sentit donec continet Animam sensitivam. Dicimus igitq virtutem illam dividi diviso membro, et quamvis expandet omnibus membris ipsa tamen non dividit in se ipsa, sed est in quolibet perfecta. Quod si diceret aliquis Animam dividi secundum tactum, sed juxta alios sensus dicendum Animam non dividi etiam diviso tacto, sed minus evidenter, modo quo diximus. Similiter vegetativa.

Appetitiva etiam fugitiva q̃ con extense in corpus minus dividunt inter se, & sunt quidem sensitive, sed ipsa alias, ob id magis divisas. Istæ nam̃ sunt minus in corpore discrete, siquidem non operant per instrumenta locis disterminata, alioquin prohiberent operari in toto corpore. Quare vires Animæ quædam sunt Organis propijs in corpore differentes, quædam autem sunt in toto corpore commixtæ.

CAPUT IX. Quod unus sensus communis complectitur omnia sentiendi Organa.

Unica virtus sensitiva unit omnia Organa sentiendi defluens in ea per sensus proprios medios, quorum objecta cognoscit, ac discernit. atq̃ existit indivisibilis, neq̃ operat̃ per unum solum instrumentum, propter magnam spiritualitatem. Quare omnes sensus terminant̃ ad eam, sicut omnes lineæ a circumferentia Circuli ad Centrum, & cognoscit simul ac in momento omnia ipsi sensui ferunt̃. Omnis enim sensus proprius discernit solum speciem objecti proportionali, sicut visus albedinem, & nigredinem, & cæteros colores. auditus sonum acutum, levem, & gravem, tardum, & Odorat̃ fœtorem ac reliquos odores. Gustus dulcedinem & alios sapores. Tact̃ asperitatem & lenitatem. Sed ista virtus spiritalis communis sensibus discernit sensibilia eorum, & species singulorum, & refert illa ad Imaginativam, quæ eadem formatæ componit ad libitum. Deinde etiam refert ad memoriam servantem ad usum opportunum, quæ adhuc cogitativa trahit ad aliam dispositionem, quousq̃ ad Intellectum perducat. Et sunt omnes hæ virtutes spiritales, & operant̃ per se, sine organis corporalibus manifestis.

CAPUT X. Quod Anima non est in Corpore ut in loco, nec virtus in Organo ut in loco.

Oportet scire utrum his virtutibus Animæ memoratis aliqua, adsint loca in corpore, an non. Dicimus enim quod vitus virtutis animæ cognoscit esse in ea parte Corporis, in qua Operatio ejus manifestat̃. Et virium Animæ quædam minime indigent locis, ut existant illis, sed potius ut operationes eductas in eis ostendant, ut receptaculis idoneis, Anima autem est quæ aptat operationi membrum, & virtutes animæ sunt alterę pusta membrorum alteras dispositiones, non autem sunt aliæ simpliciter inter se neq̃ Anima ex illis componit, sed est simplex & quas habet vires honorabiles, continuo influxu partibus Corporis tribuit, et ob id vires non sunt

Anime instrumenta. Sed et quanto sunt nobiliores, tanto magis sunt in ipsa anima tales quam in membris. Reverti igit ad rem primam, dicimus quod si omnis anima vis careat loco, non differet vis exterior, ab interiori, neq fiet pars Corporis motiva diversa a sensitiva per influxum virtutis inditum, quod nullatenus convenit. Item sequeti quod ignoret, quibus instrumentis operationes Anime existant. Quod si quispiam respondeat virtutes anime quasdam habere loca, illa videlicet membra in quibus operationes earum apparent. Rursus dicemus quod si ita foret, non tota Anima in esset nobis. Sed pars aliqua extra nos maneret, aq hoc est maximum improbabile. Quapropter narrantes asserimus, quod nulla pars anime extat in loco aliqua ratione, sive anima insit Corpori, sive non insit. Quoniam locus ambit continetq locatum, & quidquid continetq alaco est Corpus. Et quando dicimus vires anime in esse aliquibus membris non intelligimus quod sint in illis ut locis, Sed quod in eis operationes suas ostendant. Aliter enim se habet Corpus ad locum, quam Anima ad locum. Siquidem Anima continet Corpus, non autem continetq ab eo. cum sit causa Corporis. Rursus autem dicimq quod anima non est in Corpore tanquam in loco, alioquin Corpus quandoq foret sine Anima, aq Anima ipsa subiret Corpus paulatim, sicut aqua vasculum. Item locus non est in Corpore, sed circum Corpq, cum sit Concepti aculum ejus, estq amplior Corpore utpote continens illud. Corpus autem non est circum Animam, et si cuidam impossibile videatq quin Anima sit in Corpore ut in loco. Dicimus quod locus ejus est superficies extrema circum Corpus. Quare anima existet tantum in extrema Corporis superficie, reliquum vero Corpus carebit Anima, hoc autem minime decet. Amplius si Anima sit in Corpore ut in base, Corpus erit causa motus anime ipsi quod non est verum, sed Anima est causa motus Corporis, nam vas motum secum movet rem vascatam, item corrupto corpore, corrumperetq Anima, Quod est falsum, imo etenim anima est firmior tunc. Si autem quispiam adhuc diceret quod locus est spatium quoddam, non superficies extrema. Dicimus tanto magis animam non esse in Corpore ut in loco, quia spacium est vacuum, Corpus autem non est vacuum, sed in vacuo. Quare etiam Anima existens in Corpore, ex consequenti existeret in vacuo Quod est absurdum. nq etiam anima dicit in esse Corpori ut accidens subjecto, verbi gratia color ac figura Corpori su-

stinenti, accidentia enim non existunt seorsum a Subjecto incorrupta. Anima autem separata a Corpore resoluto, sine corruptione sui. Neq item Anima corrumpit corrupto Corpore, sicut pars resolvit resoluto toto, quia Anima non est pars Corporis. Amplius non est anima in Corpore, ut totum in partibus, quoniam est maximum inopinabile, dicere Animam esse totum, Corpus vero partem ejus, Neq etiam Anima est in Corpore, ut forma in materia prima, quia forma est inseparabilis a materia prima absq corruptione, Anima autem non est hujusmodi, siquidem sine corruptione separatur materia prima quoq est prius forma. Corpus autem est posterius anima quae facit formam in materia prima, ex illisq perficit Corpus, quare non est in Corpore ut forma in materia prima, non enim agens est in acto, ut inhaereat illi, alioquin viceversa efficeret ab eodem. Jam igit probatum quod Anima non est in Corpore. his modis quos praefati sumus.

LIBER TERTIUS.

CAPUT. Quod Anima non est Corpus.

Cum hactenus absolverimus proponenda de intellectu & anima Universali, Rationali, sensitiva ac vegetativa, necnon de naturis secundum ordinem suum, per signa ostendentia veritatem Philosopho. Sollicitantia autem alios ad inquisitionem speculationem quam utilitatem faciendia. Nunc explicabimus essentiam Animae secundum stilum priorem. Exordiamur igit recensentes opinionem credentium Animam esse Corpus. Item asserentium eam esse Compositionem accidentem Corpori, partium ipsius unionem. Reprobantes utrosq, delegentesq illorum in rationibus fallacias, atq in hoc narrabimus, quidquid ad manus nostras provenit. Circa hic opinionibus. Dicimus igit quod Operationes apparentes in Corpore proveniunt a virtute, quae agit mirum in modum, non ab ipso Corpore quod patet. Quoniam cum in omni Corpore sit quantitas & qualitas, Quantitas est alia a qualitate. Impossibile est enim Corpus esse sine quantitate quod etiam illi confitentur, non autem sine qualitate. Item quomodo possibile est qualitatem esse Corpus, et eandem non cadere sub ratione sensibilem. Siquidem omne Corpus subjicit quantitati, non autem qualitas sensui. Quare cum nulla qualitas sit Corpus, Opinio quod Anima sit Corpus est vana & falsa. Dicimus etiam sicut antea quod omne

Corpus sablata particula, minuitur qualitas autem remanet quoniam magnitudo libre mellis non est aequalis magnitudini semilibre, est tamen aequalis dulcedo. Quod si quis adducat virtutem augeri aucta quantitate, minui autem minuta. Respondemus, quod imo contrarium videt. scilicet quod Corpus est parvum & virtus fortis, quare qualitas seu virtus, non est ipsa quantitas, sed alia ratio quam Corpus vel Corpusculorum congeries, quod non sapit nisi naturam materiae Corporis, aliquin qualitas non operaretur. Quod si dicat aliquis, Animal spiritu omni, spiritu egresso, mori, et si Anima sit essentia talis a sanguine spiritus, quare his excedentibus Animal perit. Respondemus quod quamvis humores non vivificent Animal, sed aliud tamen Animal indiget illis ut vivat, & humores se habent ad Animal, ut Anima ad corpus. Anima igitur regit eos, aptatq forma Corporis. Siquidem cum Corpus sit resolubile si Anima non restauret illud per hos humores, non subsisteret diutius. Quare consumptis Elementis non remanente materia Animae, pro Corpore servando, Animal corrumpit. Sunt igitur humores materia Animalis, Anima autem est causa Efficiens. Patet adhuc quoniam Animalia quaedam carent sanguine, quaedam vero & spiratione, quibus nihilominus inest talis natura. Impossibile est enim Animal existere absq Anima. Praeterea si Anima sit Corpus, impossibile foret ipsam diffundi per Universum Corpus & omnes partes unite. Item si Anima foret Corpus contemperatum commixtumq ex Elementis Corporis, Anima non esset in actu, sed in potentia, sicut ipsa Elementa, & corrumperet sicut ipsa composcenda corrumpuntur secundum Substantiam. Seu dulcedo quando commiscet amaritudini, unum Corpus etiam commixtum alteri constituit aliquid majus, Anima autem inexistens Corpori non reddit ipsum majus. Sed tantundem extat. Item patet parte Corporea divincta a Corpore sit Corpus minus, Anima autem a Corpore separata Corpus augeat tumescens. Amplius existente omni corpore resolubili, Anima non est corruptibilis. Ergo non est Corpus. Item Corpus unum Compositum alteri, non penetrat totum ipsum, Anima autem penetrat omnes partes Corporis, Corpus etiam est dividibile in infinitum. Anima autem minime. Amplius cum opinantes Animam esse Corpus, asserant Omnia agentia esse corporea. Quaeritq ad quodlibet Agens sit generabile? & si ita? Igitur unum genitum est ab alio,

& sic in infinitum. Quod est absurdum. Quare est aliquod Agens primum perpetuum, ex consequenti etiam incorporeum, non igit omnia Agentia sunt Corporea. Quod si Agentia sunt ingenerabilia incorruptibilia, sic etiam Anima formatrices Corporum. Ideo non sunt Corporea, alioquin non existerent firma. Quidam enim vere crediderunt animam esse Corpoream, quia viderunt Corpus operari varia, ut calefacere frigefacere, Animam similiter agere opera diversa demiranda, ignorantes quod Corpora operantur non per se, sed per virtutem inexistentem aliam a Corporalitate, & si Corpora etiam agerent ex se, non tamen Operationes illorum, quales sunt calefactio, frigefactio sunt similes Actionibus Animae, quae sunt Cogitatio, Speculatio, desiderium, observatio Justitiae. Vis enim talium effectrix est alia quam Substantia Corporea.. Quare praefatae opinionis Autores adscripserunt Corporibus Operationes Spirituum, Spiritum ipsos otiosos reliquerunt. Adhuc si Anima sit Corporea penetrans Corpus, pertransiret partes infinitas quod est falsum. Siquidem impossibile est partes infinitas esse in actu, aut si non pertranseat omnes Corporis partes, non penetrabit ex Consequenti totum Corpus. Penetrat autem Anima totum Corpus, cum sit ejus causa, ob id q major, neq penetrat incidendo singulas partes, cum sit incorporea, sed alia ratione melius. Et si dicat, quod anima est Spiritus Naturalis refrigeratorius qui ex Commistione elementorum per Subtiliationem aliquarum partium resultavit est magnum mendacium, quoniam calor Elementaris pluribus Animalibus dominat, quibus inest Anima absq hujusmodi Spiritu refrigeratorio.

CAPUT II. Quod Anima non est Complexio, & qui sit Ordo rerum Universi.

Si qui dixerint Naturam esse priorem Anima & quod Anima fiat ex commistione naturarum differentium, sequitur maximum inopinabile apud Sapientes, videlicet quod nobilius sit posterius ignobilioni, quod est falsum & impossibile. Inter Entia creata etenim Intellectus est primus, deinde Anima, postea Natura, atq omne inferius est ignobilius, omne autem superius appetitum, est nobilius universaliusq. Et si etiam dixerint Intellectum esse posteriorem Anima eadem ratione sequitur Summum Creatorem existere posteriorem Intellectu, sed & generabilem corruptibilemq, quod est falsum, neq enim hic est verus ordo. Aliquin

Anima, Intellectus, atq; aliud non existerent. Ea propter: Nos asseri-
mus, quod Deus creavit Intellectum primum, et constituit Procurato-
rem rerum aliarum. Creavit autem eum medio Verbo quodammodo
neq enim inter ipsum Deum & Intellectum aliud medium intercedit
nisi Verbum, quod certe etiam fuit Onagenn Intellectus, Intellectus au-
tem fuit Causa Animæ, Anima vero Causa Naturæ. Natura denq prin-
cipium individuorum generabilium, unius q subinde medio agente alte-
ro. Deus autem est Causarum omnium Autor, ratione qua eas produ-
xit ex nihilo, inseritq Intellectui contentas ab illo sub forma Universali
quas postea edidit pro tempore aliquando cum medio, secundum illand
captum ordinemq, nisi quod una extat inter Causa alterius. Deus igit
est autor omnibus causis & quid existant & quod causent tantumq pro-
ducendo differentia quapiam inter illas cadit, quod est Autor alicujus
Causæ sine media alia.

CAPUT III. Quid Deus sit & qualis.

Quod Deus existat demonstratio memoranda hæc est quoniam non est
aliquid in potentia, quin aliud sit in actu aliter enim non exiret ex
potentia ad actum. Siquidem potentia non est aliud quam possibili-
tas actus, nec potest existere actu ex se ipsa, quia non decet quod ali-
ud sit Agens sua existentiæ. Agens namq est prius acto. Talium est
enim aliquid esse prius, ac posterius se ipso eadem ratione, quare si
potentia ducat ad Actum, necesse est aliquid esse in actu mero, quoniam
non extat aliud a quo adducet, Atq hoc est Ens necessarium, perpetu
um, intrans, mutabile, indiminuibile, inalterabileque omnes quoq
Actiones provenient ab ipso, & quidquid fuit sub potentia convertetur
ad actum precepto ejusdem, Ipsum quoq extat inalterabile, quoniam
est improductile, atq hoc, quia existit necessario in actu ex essentia sua.
Imo est Ens verum, atq etiam supra Ens. Propterea quod ab eo Enti-
tas pendet, & in ipso servat, ad illudq revertitur, nec est imaginabile,
quod sit in aliqua potentia, alioquin indigeret altero producente ad a
ctum, & omne aliud ab ipso cogitat esse in potentia prius quam actu
Nam privatio est prior Entitate, potentialitas necessitate: est autem in
diminuibile, utpote Ens verum absolutissimum, non convenit alii in
aliquo communi sed est Ens prius quolibet proximo, cum sit Agens
omnium. est Ens necessarium per quod describitur, scit omnia præteri
præsentia, ac futura, sub una ratione immodus, quoniam scit illa
quatenus est autor eorundem. Res autem sciunt ab altero quate-

cernuntur. Item ducit aliquid ex potentia ad actum contemplans
seipsum, non aliquid exterius, semper inalteratus, quia est summus
actus. Creatura autem est impermanens, quia corruptibilis, tum et re-
vertibilis ad potentiam, atq hoc quia generabilis. Existens vero actu, est
nobilius existente in potentia, namq extat actu, postquam fuit poten-
tia. Cruq potentia, non est Ens verum, & si hujusmodi passibile di-
cat Ens late, non vero appellat ita. Quare probatum est, quod actus
est melior Potentia & Universalior, differens a Natura corporea, utpo-
te intransmutabilis, quodq Intellectus & anima sunt priores quo
Natura, quoniam haec est utriusq opus.

Cap. IV. Quo ordine qualique ratione res producantur et quomodo Deus agit.

Praeterea sciendum quod Anima existens actu causata est ab Intellectu In-
tellectus autem etiam existens actu productus est a principio primo, qui
immittit Animae formam potentiamq receptam ab ipso principio primo
inserente illi rerum producibilium universitatem. Anima porro solum
operat circa materiam primam, [media natura Coelesti] quae est hono-
rabilis. Intellectus autem circa Animam sine medio, idemq circa Na-
turam media Anima. Namq Anima efficit formam in ~~Anima~~ Materia
prima. Intellectus quoq efficit formam in Anima. Omnes autem for-
mae insunt Intellectui congestae a summo illo principio insitae, concre-
ataq. Amplig Intellectus servat formas in Anima et Anima ser-
vat formas in Materia prima, quoniam uterq operatq illas. Superq
vero eorum Conditor est Ens bonum absolutum, rerumq. Ideo fecit ea
existere, novans ipsarum formas, & operatq omnia secundum essentias
[quia existit Ens verum actus] aliquid certe sine medio, aliquid cum
medio, novans autem res, rerumq formas, ut Actus verus absolutus
speculat essentiam suam, agitq momento. Intellectus autem existens
actu, cum habeat ipsummet actum Superiorem, sumit ab eo vim im-
missam, ideoq servat opus suum ut assimilet agenti, qui est Actus
absolutus, idest Essentia vera, intelligensq aliquid, respicit illum
Actum superiorem, agitq opus perfectum, quia Agens per vim immis-
sam ab eodem, tangelam illemet agit. Anima pariter quoniam re-
mittit influxum virtutis ab Intellectu ad agendum, imitatur ipsum
Intellectum, & respiciendo ipsum, operatq per eumq influit alteri. Agens
namq verum, est actus absolutus, Essentia ac Sapientia perfectissima
et tale Ens agit contemplans essentiam suam solam, quia nihil existat
aliud ab eo, quod non processerit ab illo. Hoc unum existat per se,

& producit omnia alia, ac dirigit producta, servatq; permanentia. Sed et movet a se eadem, ad seq. Hactenus igit probatum est quod Intellectus est prior quam Anima sit. Anima autem prior Natura. Natura quoq est prior generabilibq, corruptibilibusq, & denig Conditer omnibus, principium cujuslibet Agentis, actionisq. Qui prius creat, denig perficit, unico tamen momento inchoat, firmat, terminat breviterq Universum absq Causa altera excitante, præcipienteve. Cumq omnino aliud Agens operet ad aliquid, ex consequenti solus iste est Agens verum.

CAPUT V Quomodo Anima est in potentia, quanquam non est harmonia

Revertentes ad propositum. Dicimus quod cum Anima sit Ens actu impossibile est eam dici Ens potentia, nisi cogitemus ita dici quoniam est producta ut prius dictum, quanquam in quodlibet producto sunt actus, ac potentia, et quod Ens actu rediminutum est ipse Deus principium rei translatitiæ ex potentia ad actum. Intellectus porro atq Anima non dicunt sic actu & potentia, quia producunt cum mora temporaria, atq alternatim ut Corpora generabilia, & subinde corruptibilia. Si quidem permanent, perpetuoq existunt. Unde etiam hac ratione Anima non est Spiritus, nec Corpus aliud quale libet omnino, Si aut et superius probatum, quod quamvis aliter a nonnullis narratum sit, tamen quod nuper a nobis scriptum est satisfaciat. Quod si adhuc dixerit quispiam Animam esse aliquid ultra naturam Corporum, Exploremus & hoc istud, ac quid sit talis compositio Corporis per quam Anima describit. Pythagoricæ etenim Sectæ quidam dixerunt, quod Compositio Corporis, est similis Compositioni Citharæ, quandoquidem sicut Chordæ citharæ rectæ, secundum proportionem ~~thoracis~~ temperatæ Citharam admittit harmoniam, Citharœdo pulsante. Ita etiam humoribq contemperatio resultat Corporis totius Complexio vera per quam Anima describit. Hic autem sermo videt impossibilis, cujus rationibus (quanquam fortibus & evidentibus) respondebimus abunde improbantes. Etenim Anima est prior compositione Corporis, quod et ipsi fatebant, siquidem ipsa fecit hujusmodi compositionem sibi aptam. Anima item dominat Corpori, prohibetq operari plura secundum naturam Corpoream, Compositio neq dominat Corpori, neq prohibet operari secundum naturam Corpoream. Sed et Anima est Substantia, Compositio autem non est Substantia, accidit enim humoribq contemperatio. Item quando Corporis Compositio est optima, Corpus ex consequenti est sanum atq indolens. Non tamen semper ita se habet, quando Anima est optima.

Amplius si Anima sit Compositio, cum variorum membrorum sint compositiones variæ, uni Corpori inerunt plures Animæ. Quod est absurdum valde. Adhuc si anima foret Compositio Corporis, fieret a se ipsa nam Compositio partium Corporis fit ab Anima, non enim a se ipsis, cum fiat ab aliquo priori. Sicut etiam Compositio cordarum quam sequunt Concentus Organi Musici, non fit a se ipsa, sed a Musico, corda siquidem componunt, non autem se componunt quæ est Operatio ignobilis. Similiter si anima sit Compositio Corporis, cum hæc fiat a Corpore, sequit quod Anima fiat a non Anima, quodq Entia sint inter se priora comparatu solo, non producit autem forma aby Anima formatrice, alioquin fieret a Casu quod est impossibile rebus particularibus Universalibusq. Anima itaq non est Compositio Corporis.

CAPUT VI. Quid sit Anima.

Si dicat quod veteres Philosophi concorditer asserverunt, Animam esse Actum Corporis Physici Organici, quodq Actus non est Substantia, quia inhæret Substantiæ, Anima igit non erit Substantia. Respondemus quod oportet hujusmodi rationem examinare. Actum ergo hunc attici quidam abster Entelechiam vocaverunt, Philosophi idem dixerunt, quod anima est Corpori quadam proportione, sicut forma materiæ, quæ Corpus fit nisi quod Anima non est forma Corporis, quatenus est Corpus tantum, sed est actus Corporis Physici organici, potentia viventis. Jamq probatum est quod Actus Corporis est Substantia non accidens. Eapropter autem dictum est, Corporis Physici distinguendi illud gratia sicut artificiario quodlibet pingit. Item potentia viventis ad discernendum ab inanimatis, qualia sunt lapis, & ferrum, & similia, quæ quamvis sint Corpora Physica, tamen non sunt potentia viventia, adhuc etiam Organici, desit habentis instrumenta exercendi opera vitæ, qualia sunt Cerebrum, Cor, jecur, membra principalia. Actus quoq est duplex, quidam separabilis, sicut Nauta navis aut Equus equi quidam inseparabilis, sicut caliditas ignis, frigiditas nivis. Actus igit separabilis non corrumpit corrupto subjecto, inseparabilis autem corrumpit. Anima itaq est actus separabilis Corporis Physici non enim corrumpit corrupto Corpore, ut jam ostensum. Actus rursus quidam est perfectio materiæ suæ, ut caliditas ignis per quam existit, quidam agit perfectionem ut faber Domus, Anima est actus Corporis

Physici, non quiescit perfectio ejus, sed quoniam agit perfectionem in eo, ut puta sensum, Intellectum, Imaginationem, & alia opera, siquidem Corpus ante animationem est imperfectum, non est autem Anima perfectio Corporalis, alioquin foret divisibilis / Corpore diviso/ sicut figura Statuæ secatur dispecta Statua ipsa.

CAPUT VII. Quod Anima est Actus separabilis.

Anima non est perfectio cujus Membri, ut visus Oculi, quia perfectionem singulorum membrorum agit, & corruptis hic singulorum membrorum perfectionibus, non est necessarium Animam corrumpi. Sed est separabilis Actus a Subjecto cui inest, non autem est corruptibilis, quoniam habet Operationes per se sine Organis Corporalibus rectas morum bonorum, contrarias Corpori discernit, sine medio omnia membra ejus. Exercet autem operationes inorganicas existens munda contemplansa res incorporales. Quare Essentia Animæ procul dubio restat Superstes corrupto Corpore, alioquin Operationes ejus forent nobiliores essentia. Quod est absurdum valde. Siquidem Essentia est causa Actionis, falsum est autem effectum esse meliorem agente, Anima etiamsi sit inseparabilis actus, ut forma naturalis. quo modo in somno elevat a Corpore sine divulsione? ad suscipiendum prophetiam, revelationem? Sic autem quod in Vigilia emergit a Corpore, reversa ad essentiam suam, remotis a se dispositionibus materialibus, sed hoc patet maxime nocte, propter quietem sensuum, cessationem illorum ab operibus. Rursus si Anima sit perfectio Corporis per quam est Corpus, non moveret illud, contra suum impetu neq cognosceret, quamvis discernat sensibilia, non tamen est similis sensibus, siquidem cognoscit rem etiam dissimilem ad secundum Naturæ ordinem, sensus ipsi recipiunt simulacra rerum, Anima vero discernit. Neq item Anima specularet, si corporea si ipsa foret Corporalis forma. Sed et si Anima esset perfectio naturalis, non moveret illud appetitu ad contraria. Preterea si Anima indigeat Corpore ut existat, ac versa vice Anima communi compositione, sicut virtus, & membrum unum non adversaretur alteri. Olim autem inventum est quod Anima Scientia plena, ac exercitata a Corporeis desideriis: adversata est Corpori, quamvis anima quodammodo bonis moribus instructa communicat eorum perficiens respectum Corporale, liberansq a detrimento, unde illud animæ parcens non odit alterum, neq aliter afficit prave. Qua ratione etiam Anima est perfectio hujus modi? et potentia Corporis. Incipit dim-

ab Anno quadragesimo, virtus autem Animæ augeri. Præterea anima hominis non est perfectio Naturalis, ut anima Bruti quandoquidem bruta regunt instinctu naturali citra scientiam, homines autem nequaquam tali Naturæ ductu aliquin non incumberent disciplinis. Dirigunt enimvero ab Anima doctrina instituta, quæ prius fuerat informis, tantumq; aptæ formari. Sed et si anima sit perfecti hominis, ut anima Bruti, non esset possibile hominem gubernari ab altera substantia, nec illi pareret, utq; Bruta ipsa, non inquireret formas alienas a Corpore: occultasq; speculatus. Amplius sicut aer recipiens omnem colorem. Aret quolibet illo. Etenim si unum quempiam habeat, non admittat alterum, pariter aqua. Oculus quoq; si contineat unum colorem, non comprendet reliquos. Sic auditus, odoratus, sensusq; alii. Item etiam Anima humana cum recipiat discernatq; omnes formas Corporales, non est una quædam ex illis, neq; vero anima humana recipit cognoscitq; formas Corporales: ut Brutalis communiter, ineuidenterq; sed specialiter discernit: aperteq; comprendit per propriam rationem, ut colorem, odoremq; definite. Quare satis probatum quod Anima hominis non est forma naturalis ut bruti, ac præcipue, quoniam si esset talis, obsequeretq; Corpori inadversata ejus impetui inclinationiq; neq; dominaretq; illi. Præterea quoq; facta Corpori impressione, fieret etiam Animæ similis, atq; homo foret tantum sensitivus, siquidem Actus Corporalis conditio, non excedit sensum, neq; vis cogitandi consulendiq;, quod est discere ignotum ex prænoto, collectione unius ex alterius insistu Corpori. Cumq; hæc prævidissent opinantes Corporalitatem animæ, coacti dixerunt, quod extat alia Anima, aliusq; Intellectus immortalis, quanquam hic est actus, non ut perfectio naturalis patet. Sed effectrix perfectionis, quæ est anima una quæ recepta dicit actus Corporis Physici Organici, potentia vivendi. Nos autem dicimus, non esse alteram animam supra rationalem, quæ gubernet hominem, & quam Philosophi vocarunt istam actum, quæ perficit Corpus Physicum.

LIBER PRIMUS.

CAPUT I. Qualis Deus sit.

Qui superato corpore sedavit sensus, affectusq; materiales, depuratq;

imaginatione, reverg est ad substantiam Intellectus agnoscet dignitatem suam, quod est roboratg ad speculandum mundum Intellectualem, secundum celsitudinem ejus, Ideamg ejus supremam, quae est lux lucum, bonum bonorum, dignitas dignitatum, atg entitas entium, et ipsummet Ens, extra quod non est aliquod Ens. quanquam existit desiderium sui ipsius, est quog principium per quod omnia existunt, ac permanent, est appetibile ad quod omnia naturaliter appetentia movent per naturam propriam, quae est forma imitata per motum igit illum existunt, sicut per impressionem essentiae receptam producunt. Jam enim alibi probatum quod substantia naturalis existit per naturam propriam, cujus firmitas est forma, hujus autem firmitas est imitatio sui Exemplaris. quare omnia appetunt illud, appetentia movent ad ipsum, mota efficiunt ab eodem, quanquam est omnino immobile, sed movens omnia motu per quem existunt, donec perveniant ad motorem unum, supra quem non est aliquis. Ideo hic primus conditor est principium omnis essentiae ac permanentiae. sine quo nihil existeret.

Caput II. Quod etiam Materia est producta a Deo. quanquam moveat ad illum, & quomodo probet.

Dicet forsse quispiam quod substantia ad quam resolvit omnis forma naturalis, non inest motus talis proprius, quoniam motus fit per desiderium, illi autem non inest desiderium. Quare si non est mobilis, non etiam est secundum essentiam producta sed compositum. Ipsa autem est causa omnis motus. Huic respondebimus, quod ita sentiens errat. Primum enim simplex ad quod resolvunt omnia alia nunquam caret omni forma propria per quam res existunt aliquin vacuum formis non subsisteret. Sed cum aufert una forma succedit altera quare recipiendo subinde formam a primo motore efficit etiam ipsum. Quapropter Sapientes adhuc jam dixerunt, quod materia prima movetur motu, qui est receptis forma, & quod appetit formam ut imperfectum perfectionem: puta oculus visum, femina marem. Ideog movetur quog motu, qui est appetitus forma recipiendae. Et receptivitas formarum est ratio per quam illa est Ens. Sin quod si aufertur talis natura recipiendi non subsistet, neg intelliget. Et si dicat quod subjectum adhuc resolvit ad aliam dispositionem simpliciorem, erit sermo qualis de resolutione ad movens, infinita. Quare materia etiam prima existit per motum, qui est actus perfectus. Est autem imaginabilis transmutatione successiva in infinitum: ab una forma

ad aliam, nec nisi cum receptione formæ est principium rei. Inditii exemplum est, rerum solidarum varia figuratio ad omne propositum. Quare jam probatum quod omnis alia Substantia habet Efficiens in Essentia, existentia q, ac permanentia: Primum agens, quod est movens primum Universale, & quod omne mobile movet ad illud, quamquam omne factum motu, permanet etiam motu. Propterea quod motus est actus Entis in potentia, idest perfectio eductio q entis ad Actum.

CAPUT III. Rursus qualis est Deus, quanquam non est prior tempore aliis.

Conditor primus est Autor Mundi, præcedens in infinitum immobilis. nec enim est quando q talis, postea quam non fuerit finis, & principium cujuslibet Entis, prius prioritate Agentis ad actum omnimoda, non nisi per quod restit, ac durat non autem dicimus eum priorem tempore, aliequin ponneremus ignobiliorem Entibus quamplurimis. Siquidem unum non est prius tempore altero, nisi quia sub tempore complectuntur utrumq, hoc autem est impossibile ipsi, cum sit Causa omnium: imo etiam Substantiis simplicibus: quanto magis Deo sublimi, Tempus namq est inferius naturaliter Anima, Intellectus q, atq aliis Substantiis simplicibus, quæ sunt Causa temporis. Etenim diximus, quod Mundus aliquando non existit / et quod tunc præfuit tempq infinitum: deinde egressus est ad existentiam, sequit Deum habuisse Autorem Socialem Superiorem q excitantem & ad productionem Mundi. Absit autem adscribere hoc illi. Item si dixerimq, quod mundus habuit non existere tempore infinito, sequit quod fuerit aliqua causa altior quæ prohibuerit productionem Mundi. Quod si foret, oporteret esse adhuc aliam causam illi Superiorem. Hoc autem tanto magis absurdum est inesse Deo, quanto is Intellectus Animaq est Excelsior, cujus sublimitatem, magnitudinem q. et si velimus comantes narrando, considerando q, minime attingere poterimq. Qui certe Essentia existentiaq excedit omnia alia Entia sigillata, pendentiaq. Quorum productus per sciam Essentiam Intellectus primum, sub Ipsoq Animam, & singula genenabilia. Ideo parcetur humana infima, nequit istum comprendere, nihilq attributorum ejus persciri valet.

CAPUT IV. Quanta sit dignitas Mundi Intellectivi, & qua ratione ad illum perveniatur.

Narremq modo paulisper pro facultate nostra dignitatem Intellectq mundiq Intellectualis nobilitatem & quale sit ingenium ascendendi ad illum secundum essentiam inq considerandum. Dicimus itaq quod Intellectus est sicut inter punctum Circuli quod continet quicquid angulorum, Coztarum linearum, & superficierum, aliorumq imaginabilium ipsis caeteriscq figuris inest. Ipsum est indivisibile ac indimensibile. Omnes lineæ Circuli sunt revertiles in idem, ortæ ab eo. Ideo vocat Centrum. Nominat quoq Circulus qui omnes illas intra ortas circumplectit, servans ut visitas quaslibet Mundi figuras subinde ducatis. Quando autem dicit quod Intellectus est sicut inter punctum Circuli continens alias formas, intelligit quod Scientia Nostra de illo habet ab eodem, ac subintrat nos in ortu cum vocat indivisibilis: Sentq est quod essentia ejus non illi sufficit ad cognoscendum alia cum sit Animabq Nostris appositus. neq ideo est alienabilis a substantiis subterioribq, sed ejus scientia provenit ab agente primo ac vero, atq omnis particulari imago, est signum minimum ad enarrationem cognitionemve illiq in ipsum reversam, aliàquin non esset Universalis, neq hui existit aliquid conveniens illi instis rationibq, neq extat quicquam quod sit ejus expressio. Ideoq non adest Nobis judicium, neq Exemplum par ad illud perspiciendum. Ex consequenti qualis est Speculatio nostra illiq Autoris qui est. Essentia ipsissima pura, plena luce, honore, altitudine cujus Mundq est omnium nobilissimq. Quare Intellectus titulos, Mundiq Intellectivi dignitatem, solum pro viribq ingenii nostri exponemq. Imprimis recitantes rationem qua elevamur ad illum contemplandum. Ait Mundi itaq sic se habere quod Intellectualis est superior Sensibili, utpote Causa ejus virtutemq infundens, Ad quos exemplum proferunt duo Lapides quorum unq sit egregiè sculptus, alter informis, tunc enim unus est perfectior altero, non quatenus Lapis, siquidem ambo sunt Lapides, sed quatenus figuratq, cujus Artificium non influit materiæ sed menti Artificis prius conceptum quam Lapidi insitum, Artificium porro inest Sculptori, non ne quateng est oculatus, manuatus et pedatus, sed quatenus est Sculptor peritus Artis per quam judicia agenda, formaq Universales illi insunt, ipse autem singulares facit & pulcras quæ quidem habent essentiam unicam, sed fiunt materiebq plures, corrumpuntur, formis Universalibus incorruptis. Quare Artificium est Nobilq ~~illest~~ in Artifice quam in Opere

neq eadem secundum essentiam præest in artifice, forma quæ succedit in lapide, sed illa permanet forma in artifice, ab illaq procedit alia in materiam, opera sculptoris informa minus pulcra, neq absoluta pro conatu artificis, sed juxta capacitatem ipsius materiæ quæ plus minusve, ad imitationem illius etiam vera existit. Forma quoq in materia est singularis, inseparabilisq: & si transferret ab uno subjecto ad aliud adhuc tanto magis diminueretur.

Brevi ergo colligimus, quod omne agens est nobilius subjecto, hoc enim separat, illud supponit, quodlibet etiam exemplum est meliq exemplari, quoniam singulæ formæ bonæ provenuunt ab universalibus priorib⁹ altioribusq: artificiales quidem ab eo quæ in est animo artificis & quæ est melior illa, quæ facta est in marmore. Enimvero ars ipsa respicit intellectum, siquidem constat per petua, quoniam emulatq naturam, quæ adhuc necessario pervenerit similis, quia imitatq alterum videlicet intellectum superiorem, nec enim artifex operando solum sequitur artificium factum, sed ascendens sumit a natura simulacrum, per quod opus reddit pulchrius. Et si forte naturalis forma quam effingit sit imperfecta, ipse perficit imitatione intellectualis secundum tamen aptitudinem materiæ suscipienti, ut si artifex velit facere imaginem Jovis, non respicit aliquam formam sensibilem, sed cogitatione supergressus, pingit illum effigie omnium pulcherrima. Unde si inveniet Jupiter se visibilem formaret non alia quam ea quæ artifex similitudine exprimeret.

CAPUT V. Propter quid, Ars naturaq faciunt pulchras formas, & in quo sit pulchritudo.

Perscrutandum nobis hic, quomodo ars aliq natura efficiunt pulcras formas ultra qualitatem aliam potentialemq materiæ. Inprimis igitur pulchritudo animalium non consistit in sanguine ipso, siquidem hic invenitur in omnibus ejusdem speciei individuis, quæ sunt proxima: similis atq aliter nemo visu testari potest, & non sunt animalia illa æque pulchra, neq sanguis retinet servat proportionem in quolibet animalis specie. Quædam enim sunt sanguinea quædam vero existunt diverso quomodo igitur sunt omnes pariter pulchræ? nec omnes æque sanguinei? Pulchritudo item consistit in colore figuraq oblectantibus moderatis, sanguis autem, qui cum sit simplex,

est ut materia animalis, non figurat, nec oblectat, non est igit materiæ pulchritudinis ulla. Porro indulgi huic boni recepti qui novit specositatem mulieris fuisse occasionem belli maximi diutirnig, Inter Eos & hostes. Quangiam homines illi sunt formosi, quorum aspectu visg nunquam saturatur. scit postremo. Unde etiam constet Intellectualium pulchritudo. Etenim fortasse contingit aspici humanam formam incalpabilem, inenarrabilemq, atq hinc processit ab Agente in Subjectum. sicut Artificiale ab Artifice. Cumq ita sit, forma Artificialis quidem est bona, sed Naturalis est melior. Cujus Subjectum existit materia prima. atq illa quæ subsistit in virtute agentis: extat etiam melior. Siquidem huic forma prima non subest materia. Quod autem pulchritudo non proveniat ex subjecto: hinc patet quoniam ab iquin tanto major foret pulchritudo, quanto Subjectum est majus. Videmus autem quod forma parvi corporis quandoq, oblectat aspectum æque, & forsan etiam magis quam magni. Quapropter pulchritudinis non est natus Corpus, sed fulcimentum, Cujus argumentum, quod sine illo nequit videri. Cumq eodem subintrans cognoscit, subintrat autem non per visum, quod cum etiam solum consideret formam, ut jam probatum, Pulchritudo consistit in anima tantum: quam magnitudo paritaq, subjecti non prohibent percipi. perceptamq una comitantes cognoscunt. Rursus Agens aut est nobile, aut ignobile, aut medium, atq existens medium quidem non operatur alterum, Neutrum enim magis efficit, et si faciet pulchrum opus illig fiet pulchrum, quod si opus natura extet pulchrum. Intellectum ipse pulchriorem opicitet. Latet autem nos pulchritudo naturæ, quoniam interiora Corporum non intuemur, sed tantum exteriora aspicimq, pulchritudinem superficiariam mirantes, quare si nitamur specositatem intrinsecam penetrare extrinseca fiet ignobilis ac despicabilis. Etenim interna movent. Ipsum Intellectum natura honorabilem, sicut Effigies excitat Inspectorem ad Autoris absentis cognitionem. Ea propter cum interiora Corporum maveant Intellectum. Sequit profecto quod insit illis pulchritudo a natura atq Intellectu, plures etiam formæ incorporales sunt pulchræ quales mathematicæ figuræ lineares, Mulierumq imagines speculares, ac notiones animæ, quæ certe sunt evidenter pulchræ. Utpote Animæ indices, & similes. Amplig si hominem retum extri-

secq

secundum tantum circumspicias, non deprehendes ejus pulchritudinem & si putaveris eum deformem, errabis citra veritatem judicans, quod si eundem medullitus introspicias, merito dices formosum, nam speciositas vera subest intus. Plures quidem propter ignorantiam prædominantem, Intellectum submersum desiderant pulchritudinem extrinsecam, ideoq non assequantur illam interiorem. Et consequenti non etiam quærunt Sapientiam archanam: propter theorematum sublimitatem. Qualem nos scripsimus in hoc Libro Titulo Philosophiæ mysticæ: quod vulgus ista indignum existat, neq ingenio attingat. Quod si quispiam dicat pulchritudinem inveniri in corpore etiam dicimus quod illa est Naturæ, sed enim pulchritudo Animæ existit melior ut, a qua formositas Naturæ procedit.

CAPUT VI. Quomodo pulchritudo Animæ cognoscatur, & quod Deus agat per Essentiam.

Pulchritudo Animæ suæ in vero recto deprendet, si eis averses a qualitatibus materiarijs, seu ipsum etiam Intellectum profanis gratijs decoravit. Tunc enim lux prima infundit ei lumen suum, insignitq ejusdem Animam ac illustrat, in quo statu ipsa speciositatem suam agnoscens, a quo illa provenerit, dividit, neq alia indiget quæ id exprimat Scientia, siquidem non sit per Intellectum, Lux enim prima non inexistit illi: veram subsistit in Essentia sua: & id influens Animæ per Intellectum medium, circumscriptis omnibus attributis aliter siquidem omnia Agentia, reliqua operantur per attributa in existentia, non per Essentiam. Etenim agens primarium agit non per attributa, quæ non insunt ad id, neq in illo multiplicantur ullo modo, sed operatur per Essentiam. Ideo extat agens principale Efficiens pulchritudinis primariæ Intellectus, alq Animæ. Agens namq primum quod est unicum est omnino implantabile ac inalterabile non recipit quicquam ab alio, & omne aliud impossibile esse quod non recipiat ab illo. Agentia quoq omnia conjuncta alteri in specie operantur circa alterum. Sed agens primum agit sine subjecto, alq per solam virtutem Essentiæ suæ. Ideoq dicat Intellectu æternum, non temporarium, quoniam illi non inest inquisitio rationalis, neq Intellectus possibilis. Et nos quidem apponeremus exemplum hujus sensibile: sed id non foret conveniens

proposito, quandoquidem est ex rebus alterabilibus, ideoq dissimile rei eterne. Supponendum igit Exemplum Intellectuale. Ac ut unum frustum Auri indicatarum aliud, si sit immundum, prepurgat simplicitèr, vel ex conditione, ut sit aurum verum, non illud superficieteng apparens, sed interius descriptum cum attributis omnibus. Ita modo non minus faciendum nobis corantibus indicare Essentiam primam per Intellectus simulacrum, at non accipiamus ad id nisi Intellectum optima depuratum, quem si nitaris scire oportet quales in Spiritalibus: siquidem talia sunt pura, irenarrabiliterq decora, propterea etiam omnia existunt intellectiva, quibus quando contemplatus fueris eis persimilis, nec amplius concupisces intueri virum pistum quatenus est corpore pulcher. Sed Intellectu. Etenim Spiritalium pulchritudo est maxima. siquidem intelligunt incessanter, invariabiliterq, ac sinere. Ideo etiam noticerunt, non ut humanitus inventa, sed ut divinitus revelata, atq eadem superstant tam excelsa, ut nulla virtus speculari queat, nisi Intellectualis.

CAPUT VII. De Speciebus Entium Spiritalium.

Essentiis Spiritalibus etiam aliquot certe subsunt species, Quarum quedam sunt Celestes in ipsis Stellis precipue locate, quod earum Operationes in illis appareant. Alie sunt Celestes per Universos Orbes indispualiter locate, quia existunt incorporee, neq Stellis tantum sed sphaeris totis indifferenter president. Quod si quaeras, an sit aliquid in hoc mundo sensibili quod non existat in illo intelligibili? Dicimus quod sunt inibi Coeli: Terra Mare Bruta Planta Homines et denique elementa hic existentia, sed nihil ibidem existens est terrestre ac etiam spiritus illic morantes concordant hominibus conexistentibus, Neq enim unus expellit alterum, neq alter expellit ab altero nec sibi invicem adversantur sed omnes una socialiter conquiescunt. Siquidem Ardor eorum est unicus sicut antea, atq Essentia consimilis, hicquoq subsistentia contemplantur. Non generabilia: corruptibilia: & unusquisq contuetur essentiam suam in Essentia alterius. Quoniam spiritus ibidem existentes sunt pelucidi, nullatenusq intus obscuri, neq item contigui, neq dispositi, ac unusquisq eorum lux est perspicua alteri, neq quicquam unius latet alterum, Siquidem horum Speculatio non fit per Oculum Corporeum superficialium, alterabilemq recipiendo colores, sed per Intellectualem,

qui vi sectæ communit in sensum unum: vires sentiendi quinq; instrumentis discretas. Nec enim inter centrum circuli intellectualis & lineas ab eo progressas ad circumferentiam est distantia mensilis.

LIBER QUINTUS.

CAPUT I. Cur Deus constituerit varia Organa sentiendi.

Conditor primus demittens Animas in Mundum generabilium, apposuit eis Organa varia singulis potentijs ad sentiendum accommodata ut Animal sese tueretur ab offendiculis exterioribus, præsentiens aliquid noxium, declinando ab illo antequam lædat, conveniens autem prosequendo, atq; hæc Instrumenta sensibus apponens providenter sublimis Conditor, convenientiora hominibus quam brutis dedit, nec instrumenta prius. Rursus deinde Organis sensus annexuit sed utrumq; simul contulit in ipsa prima Animalis constitutione prædictam ob causam. Si diceret autem quispiam, quod Deus prævidens Animalia fore peregrantura loca calefacientia aut frigefacientia, aliterue alterantia, ne corpora illorum corrumperent, statim apposuit eis sensum & unicuiq; sensui idoneum Organum. Respondemus quod sensus adfuerunt animatus prius, posterius Organa, Animalibus vero Sensoria, et sensus tributi simul.

CAPUT II. Quod Deus non agit per deliberationem.

Si Deus concreavit sensus Animæ, quando eam primo creavit, videt sensus inesse illi priusquam descendat ad constitutionem Animalis. Quod si ita sit, Descensus Animæ foret Naturalis, & fundatio inchoatrix sensus fuisset in Mundo Intellectuali, Absolutrix autem generatio in Elementario. Quare si Anima fuisset producta non per se ipsam, sed ut versaret in habitaculo ignobili, despicabilig, atq; afflictionibus refecto. Ex consequenti etiam a primo Autore per consultationem, cogitationemve ita directa. Dicimus autem quod Deus non agit per consultationem, seu deliberationem cogitationemq: aliequin haberet aliquid prius, cumsit autem ipse Ens primum, non est aliquid ea prius, sicut postremo non adest posterius, cogitans enim ex aliquo priore semper cogitat. Præterea ex principijo cogitat conclusiones, principia sunt cognoscibilia per sensum, Intellectus autem nil cognovit sensibilium sensu, quia omnia ab Intelligibilibus, in eisdem sistit. Quare improbabile est eum descendere ad sensibilia per cogitationem vel consultationem. Tanto minus igit primus Conditer procul dubio non indiget cogitatione, neq consultatione

ad gubernandum Animalia, vel quicquam Mundi Inferioris et Superioris. Res autem per consultationem cogitationemq ita fiunt. Quod cum omnia fierint producta in Sapientia Entis primi, ab ratione propria, alterq incommunicabili speciei. Nec alius Sapiens qualiscunq cogitans rem eque similem & rectam faciet. Cogitatio admodum est ad ea quæ nondum existunt facienda dum aliquis cogitat, priusquam agat. Quia enim non potest eorum intueri illud antequam fiat. Ideo oportet ipsum Agentem prænoscere quale conveniat esse faciendum quod deinde ita factum, norunt dissimile præcognito. At cum aliquid efficit aliud. Agens per solam Essentiam, non oportet quod prænoscat quale debet esse faciendum, quoniam solum efficit tale, quale convenit fore quapropter non etiam indiget alio conagente, nec cogitatione ad producendum aliquid. Unde reversi ad propositum dicimus. Quod Animæ in mundo sue priusquam ad constitutionem Animalium descenderunt fuerunt sensitive, sed Sensu Intellectivo, constitutis autem Animalibus existentes, sunt etiam sensitive sed Sensu Corporali, mediæ inter Intellectum, & Corpora recipiunt enim ab Intellectu vim sensitivam quæ imittunt Corpori eandem nisi quod immissa Corpori inest modo alio, videlicet Sensuali. Nam Anima quandoq aversa a Sensu, conversaq ad Intellectum, Corporalia facit evadere Spiritalia præparans ea admissioni Intellectus ad cognoscendum. Quandoq autem vice versa Spiritalia facit esse Corporalia.

Caput III. Quale est Dei Opus.

Omne opus quod Auctor primo efficit, est perpetuum absolutumq: Siquidem ipse Auctor est agens perfectum, & nullum posterius eo est Agens nisi productum, quo ille est perfectione purior, Primus Factor, Perfectorq Conditor Universi in se consistens, & ad se ipsum reversq. Scito etiam omne Agens aliud a primo, est deterius ac minus perfectum, dependesq ab illo in Essentia, ille autem non pendet ab aliquo alio. Quamvero nullum Opus Agentis alicujus est secundi, quales sunt Intellectus, Anima, Simplicia, aliaq principia est defectum. Quanto magis ipsi convenit Agenti primo, ut non sit imperfectum opus ejus. Unde cogitandum quod sit perfectum & constans apud ipsum, nec sit ultimum, sed primarium cui subsistit aliud ultimum vocamq ultimum, quia sit temporarium, quod tale existit ex voluntate ipsius Agentis primi. Antea vero probatum est, Quod factum ab Agente primo emanat unico momento opus primum, unicum secundum Substantiam. Licare id non est temporarium, siquidem non extat in loco.

Caput IV. Quod omnia possessoria Intellectui producibilia sunt in eo: quanquam perfecta.

Omnia posteriora producibilia sunt in primate Intellectu, qui sit præditus esse existit opus proprium Agentis Principis, atq; ideo primarium, nec aliquid posterius est effectibile, quin fiat ab isto Intellectu. Quapropter etiam quodlibet producibile est in eo firmum, nec indiget puritate, perfectione q alia, sive sit temporarium, sive etiam intemporarium. Apudq illum constat semper tale primo, quale postremo. Porro omnia alia procedunt ab illo improducto. Qui est Auctor Causarum, cujus opus, sit præfinitum, proximum est producibile primum, videlicet Intellectus, qui servat exteras res in Essentia, Intellectu inferior est anima Universalis, quæ est forma absoluta, Omnium sequentium, quibus singulis tribuit qualitatem pro conditione meliorem. Deinde extat Natura quæ est Causa generationis consistentiaq Entis cujuslibet materiæ prima junctis inseparabiliter. Cujus partes comparatæ sunt invicem Causæ. In ipso autem Intellectu producto a Conditore primo unitæ omnes ac indiscretæ ab eo in extensaq, nondum sunt invicem Causæ, & causata quidem sunt evidentia, Causæ autem interiores occultæ, atq istarum agens adhuc occultius, ac sit Causatum, habet Causam definitam, sic quoq Causa habet causatum definitum.

Caput V. Quod Deus non agit per aliud quanquam in Spiritalibus quid & propter quid non differunt.

Agens primum non agit propter aliud, quoniam non est aliud nobilius, propter quod possit agere. Unde est agens verum. Atq Entia producta ab eo alio ab Intellectu. Sunt prosigillata in producto primo quod est forma prima, verbi gratia in Intellectu anima. Oportet autem cognoscere eum, sicut ipse seipsum cognoscit, quod nos non facimus, siquidem nos Intelligens, & Essentia Intellecta, sunt in eo sunt res una. Quare nos cognitantes cognoscimus melius per ipsum Intellectum Essentias differentes ab eo quam illum. Porro cum aliquid aliud ab Intellectu & Intellectibili, cognoscit per Intellectum cognoscit per quid sit, ultra quid sit. Etenim talia duo differunt in rebus naturalibus materialibus. quia hæ sunt Simulacra Intellectus & Intellectibilium. Verbi gratia homo Sensibilis est simulacrum hominis Intellectibilis. Homo namq Intellectibilis est Spiritalis, nullaq ejus membra sunt disjuncta. Siquidem oculi situs, non est extra situm manus. Similiter nec reliqua membra distant, sed omnia sunt simul. Quare

quid sit oculus, non est aliud quam propter quid sit. Saluum enim differentia accidit solis rebus partilibus, partium, differentium, Praterea quando etiam in sensibilibus eadem Scientia comprendit, quid sit aliquid & propter quid sit, ut Exempli gratia, Quid est Eclypsis Solis & propter quid est definitione una, qualis estat obscuratio ob Lunam interpositam. Quod si in re Mundi Inferioris quid sit, & propter quid sit apparent una. Quanto magis in Entibus Intelligibilis? quare qui definitionem sumpsit propter quid vere quid, vere definivit. Siquidem omnis forma Intellectibilis et ipsum propter quid est sunt idem nec ideo dico quod talis forma sit Causa Essentiæ sed. Sed quod inquisitione de prima, quid illa, abstracta propria ratione sit, etiam simul comprendit propter quid sit. Licare cum ratio quid est, et ratio propter quid est existant indifferentes, non oportet quærere eas singillatim, Argumentum autem quod partes rei non differant, ea quando unum rectum utriusq; ipsa suscipit, ac de istis non licet quærere per quid insint rei. Cum do enim vere distant huiusmodi partes, tunc etiam quæri potest, propter quid sint, nec rei Nomine simpliciter alterius appellatæ. Differt siquidem ab ictu at Homo non vocatur oculus, nec manus. Res autem Intellectibilis nominem cuiuslibet rationis sua appellari potest. Ideo sui sæpius dictum, ratio quid & ratio propter quid in illa, sunt eadem, quod Ente Corporali, quatenus est Corporale minime convenit.

CAPUT VI. Quid quando sit, et propter quid sit in Intellectu, sunt idem.

Intellectus fuit productus primus, Creatione perfecta momentanea. Quando ejus Essentia incepit fieri et simul facta est subito in actu, sine potentia influente. Ideo scito quid sit Intellectus, convenitur etiam propter quid sit. Plenim cum Deus creando non cogitet inchoatam rem simul, illico perfecta Essentiæ sui prædictum, sine intermixta potentia. Unde nec de Ente huiusmodi ab eo producto, quæritur propter quid est secorsum a quæstione quid sit. Hoc enim rei solum convenit imperfecta. Quod si Objiciatur Contingit cognoscere propter quid est Intellectus. Respondemus quod id duplicater potest intelligi, uno modo ratione Agentis, Alio autem, ratione Naturæ. Quia cum rationes Intellectus nequaquam differant ut prælatum, ipse suscipit rationes utriusq;: nec oportet quærere propter quid insint, ac noto quid ipse sit, simul et cognitum est propter quid sit, ac viceversa. Autor enim vero produxit Intellectum perfectum, actu sine potentia mixta, cum sit ipse perfectus, indefectibilis ac purissimus, & produxit per Essentiam tanquam opus proprium per verbum, ut Operationem, ac tale Ens, ut propter quid est in eo, sit idem quid & quid est. Agens enim vere perfectum tale est, et quale dixerunt. Divini juxta mentem. Non potentia explicabimus. Agens vero imperfectum est, quod agit non per Essentiam, Agens autem simpliciter perfectum est, quod agit

per solam Essentiam, non per qualitatem. Agens vero imperfectum est, quod agit non per Essentiam, sed per qualitatem. Eapropter non ait actione pura et perfecta. Siquidem non inchoat, et simul perficit opus, quod cum tale est, non si notum est, quid sit simul, notum est propter quid sit. Sed oportet noto primo, adhuc versum discere secundum. ut praedictum: Agens igitur primum non est Agens imperfectum, cum sit Ens perfectum supra omne aliud. Ideo ex consequenti opus ejus est etiam perfectum. Cujus rationem qui attingit exaltatur. Perfecti autem Agentis omne opus est perfectum, quia ejus actio est perfecta, quod est idem quod opus secundum rectam. Porro omne Agens infra primum indiget Agente primo, sicq etiam Operatio ejus, indiget Operatione Agentis primi. Ideo etiam omne Agens infra primum est imperfectum, & qualibet Operatio infra Operationem primi Agentis est imperfecta, atq ita omne perfectibile per Operationem primi Agentis perficit. Amplius sicut ipse Mundus Universus compositus ex rebus contrariis, est tanquam Ens unum firmum, quod non alteratur. Sed est perfectum, quia ei nulla deest perfectio atq ideo noto quid sit, simul quoq cognito est propter quid sit. Siquidem partes ejus sunt eedem toti, sibiq invicem, nec sunt ut partes multae, sed omnes ut una. Cum non sint subordinatae. Quod si universum est tale, tanto magis pars ejus, Mundus Superior ita se habet, quod omnes ejus rationes sunt eedem inter se et cum ipso apud animam. Non est enim prius inchoatq quam perfectus, sed simul. Quare noto quid est simul, cognoscit propter quid est, ex consequenti, non licet de eo quaerere propter quid sit, ultra quaesitum quid sit. Postremo cum productio Intellectus sit proculdubii perfecta, nemo dixerit, quod ipse sit imperfectus dispositionibus. Quare non etiam continetur ab eis, neq ex consequenti agendo per illas agit. Rursus quoq rationes Intellectus sunt illi aptissimae, neq insuper tempore subordinatae. Siquidem Intellectui simul concreatae, quare /quod sapis repilatum/ ubi notuit quod Intellectus sit, pariter etiam notuit propter quid sit, sed quid sit illi magis convenit, quoniam rationem Actus ostendit.

LIBER SEXTUS.

CAPUT I. Quomodo Stellae operantur in inferiora, quanquam non agunt malum.

Nequaquam oportet scribere dispositiones rerum: etiam contingentes particularibus, quando propositum sit versari circa illas. Cum non quidem scribentes hujusmodi dispositiones rerum, qua ratione videlicet, quaedam fiant ab eis. Tractabimus per causas corporales, non Animales, neq voluntarias. Stellae igitq sunt tanquam mediae inter artem & artificem, neq similes Agenti primo

neq materie ultime consurgenti ad perfectionem, sed nec agentibq mutua. Verum sunt similes Bannis Terrarum Civilibq, quæ ordinant Stellq Urbium, singula differentia quorum quædam dirigunt ad mores probos, oblatis premijs, quædam avocant a malis pœnarum minis. Stellæ etiam sunt assimiles moribq Civium diversisq oportune in actionibq civilibq politicis, quamuis sint varij, tamen omnes ducunt ad unam consultationem, videlicet bonum. Quod si dicant aliqui Bannæ terrarum esse signa. Respondemus quod si mens eorum sit, quod signum est via ad opus, dictum est verum, Siquidem probamq quandoq primum ex posteriore ut causatum ex causa, & simplex ex composito, quandoq autem discimq accidentia a principio, & compositum ex simplici. Undè etiam hinc fere jam probatum est quod dicendum erat, utrum videlicet Stellæ sint causæ malorum provenientium hic deorsum? Asserimus etiam quod non, quia non operantur per voluntatem. Cum sint supra voluntatem, omne autem Agens bonum & malum, agit per voluntatem & omne Agens supra voluntatem solum agit bonum. Dispositiones autem Mundi inferioris proveniunt necessario a Superiori, non necessitate qua intima & bruta, sed qua spiritalia perpetuaq, sicut verbi gratia. Pars una Animalis sentit, sentiente altera, utq partes quidem Animalis reducunt ad dispositionem unam. Sic dispositiones quoq contingentes ex Mundo Superiore, in eo sunt unum variant autem hic, quapropter omne quod provenit a Corporibq Celestibus est bonum tantum, fit autem malum commixtum hic inferioribq. Siquidem proveniens a Mundo Superiori, procedit ex vita, non particulari sed Universali, ac forte se etiam aliqua impressio naturæ terrestris facta a Superiori, agit aliquid, quia non est tam efficax, quam Signum illud a quo provenit.

CAPUT II. Quod opus fascinationis est duplex, & quomodo fiat fascinatio.

Opus fascinationis est bifarium, quoddam enim fit ex rerum convenientia ac proportione unius ad alterum, Quoddam autem viceversa: ex differentia virtutumq multitudine, quæ licet sint diversæ, perficiunt tamen partem unam, & fascinatio quidem Artificiaria est fallax, frustatur enim sæpe: neq consequitur eventum, vera autem & quæ non fallit est fascinatio Sapientis. Imaginando imitans Cælum, quiq proviribus agit. Quædam amore unius rei ad aliam ducendo, quædam autem deorsum trahendo. cui administrant virtutes ingenitæ rerum terrestrium quarum quædam auget amorem, ac sequelam unius ad alteram, quædam passionem & receptionem unius ab altera. Res enim sese subsequentes sunt fundamentum fascinationis, quæ cognitæ vehementer servandæ ad vim Amoris efficacis exercendam, fascinatio porro quæ fit verbis

suavibus, & locutione quadam ingenios a Callida, non est opus loquentis ipsig. sed loquutionis excogitata quæ trahit unum ad aliud vi amoris naturalis. Siquidem invenit aliquid quod conciliat Animas locis differentes, per quandam convenientiam inter illas mutuam, quædam preterea sunt quibus inest vis amoris, ita quod sentiens etiam invitus quandoq sequit, ut prudens Musicus, aliquando sponte sequit consonantiam Artis, aliquando autem gestu quidem Corporis sequit, siquidem secundum illam eum format, non tamen ratione amat, sed sensu, Atq hæc est Species fascinationis, quam non admirat vulgus, nec detestat ob consuetudinem, admirat autem alias fascinationes Physicas: quoniam non oblectat illi, atq ideo errat. Ac sicut Musica lætificat alliciq audientem citra passionem rationis cum affectione sensus: Sic autem fascinator trahit aliquem invitum. Siquidem non cognoscentem Intellectu vel sensu, sed tantum percipientem per illam impressionem, quendam impetum aliim quam naturalem, atq id provenit rerum Mundanarum cooperatione alteratrice hominis, ultra dispositionem pristinam, unde si qua comprendit impressio: facta comprendit Spiritui animali, Etenim ratio non suscipit illam impressionem. Siquidem non sequitur, quod si ratio quoq adminiculet audienti, & ipse declinet ad eam, non etiam permittet ratio, Spiritum Animalem pati a Musico, neq a Fascinatore, neq ab alia qualitate Corporali inferiori. Et quidem ubi aliquis fascinando invocat Solem, aliasve Stellas, orans ut emanet operi optato, non Sol aut alia Stellæ audiunt orationem. Sed movent aliquo modo sicut in Corpore humano membrum unum movet percipiendo motum alterius, utq in Cithara /mota una corda/ movet altera. Sic enim adhuc quædam movet aliquas partes Mundi, & propter eas alia moventur percipiendo motum illarum. Siquidem partes Mundi sunt subordinatæ secundum seriem mutuam, & qua ratione partes Animalis habent consensum motuum accidentium propter magnam unionem. Eadem partes Mundi simili de causa.

CAPUT III. Quod Naturæ habent vim fascinandi a Cœlis, quanquam Vir justus non fascinatur.

Res inferiores sortitæ vires fascinandi mirandas, acceperunt eas a Cœlis, operanturq per illos. Ideo quoq homines fascinando utuntq invocatione astuta, ut ex se videant id facere. Cum tamen non ita sit, Sed per motus influxusq Cœlorum fascinant. Siquidem prætermissa etiam hujusmodi invocatione, ipsæ Naturæ adhuc suo tempore idoneo fascinarent, Partes autem Mundi unitæ naturaliter sese invicem trahunt.

quare fut predictum? fascinator invocans, per vires naturæ aptas operatæ, neq mirum quod is homo imprecando exaudiatur. quoniam non est alienq a Deo, præipue justus, qui si dicat quandoq iniquus fascinat invocando. Respondemq quod iniquus habuit virtutem hujusmodi ab eodem fonte a quo justus. Siquidem Natura tribuit hominibq æque, non discernens unum ab altero, virtq autem alia superior nobilior existit, quæ discernit. Quod si dicat Mundq Universq secundum partem unam patitq, et agit secundum alteram, quæ est Celestis, impatibilisq: operatq in inferiora naturaliter non accidenter. Siquidem omne Agens impatibile, agit naturaliter inaccidenterq & si aliter contingat est præter intentionem potentiæ. Dicimq quod patio Universi Superior, quæ est primaria Nobilisq videlicet Celestis, agit ex se et adhuc secundum unam partem patitq ab altera nobiliore, non quidem patitq ut inferiora. Nec enim recipit impressionem Corporibq neq animabus suis factam, sed agit in inferiora Corpora, Animasq sine ulla imperfectione. Siquidem permanent ipsi firma invariabiliq. Si vero quærat rursum: nunquid fascinatio agat in Virum rectum, ac purum Etenim si habet efficaciam in res alias: tanto magis videtq quod et in illum. Dicimq quod vir hujusmodi justus non recipit impressionem fascinationis: secundum Animam rationalem, & si qua parte sui patitur, secundum Animalem Submundanamq patitq, absq tamen quod fascinator efficiat opus intentum, nec enim id fit propter quod Anima rationalis admittat. Quoniam fascinationis Opera, quædam Spiritui Animali imprimuntur, nisi Anima rationalis illum præparet quidam autem non imprimuntq nisi Anima rationalis eum præparet, ita ut Fascinator nitatq agere, in Spiritum Animalem Rationalis autem Anima repellit actionem Mortis, vel Morbi vel alterius impressionis Corporalis, & quidem Anima rationalis agit in sensualem quoniam pars una Mundi agit in alteram, si nacta sit fidem in Autore primo, et sic tunc homo evadit a fascinatione. Etenim si Anima Sensualis distans recipit impressionem Sermonis fascinatorii approximatq tractæ, ac conjungit per auditum fascinanti: quodammodoq respondet, quanto magis eadem Anima Sensualis, in hoc Mundo inferiori, proxima rationali, prasto illi respondet ac obtemperat.

Capitulum IV. Quis pronus sit ad fascinandum?

Vir pronus ad aliquam dispositionem exteriorem, facile suscipit impressionem fascinationis, secundum illam namq ipsam ad se trahit, nec quicquam repellit, Virum autem impræclivem ad exteriora, tantumq ad Essentiam suam reclivem, quam semper contemplatur

tur ac diligit, fascinator non permutat. Quilibet autem Operationibus extrinsecis deditus, facile recipit impressionem accidentariam Fascinationis, siquidem ob iter accedit ad eam, excitatq. sui oblectamentum, ut mulierem pulcram conspicatam. Vir intellectualis amat optatq. sine Fascinatione Artificiata. Siquidem Natura ipsa Fascinatoria, inclinat Virum ad formam mulieris conjungiq. amborum non loco, sed affectu medio. Quidam namq. decinerunt, quod homo pulcher licet unicus, tamen existit plures, quorum mens est, quod hunc conspiciens diligit, individuos ob speciositatem: quare hic amatq. & ille Amans sunt plures. Viro autem rerum Contemplanti alienisq. ab Operationibus, non contingit Fascinatio, quia non conjungit rei Fascinatorii per Sensum. Enimvero quod homo conspiciens & conspectus sint idem, est Termo verus & inobliquus.

Caput V. Quod aliquid moveat Hominem ad aliud quodq. deditum nimium Naturalibus Fascinatq. a Natura.

Quod verum quodam movet alienum ad aliquid. Patet, etenim Filiis movent Patres ad labores servandis alendisq. illos gratia. Quibus detinentur ipsi Fatigantes nec abstinent, nisi assecuti votum. Similiter quod appetitus innatus dominandi, excitat ad iram, ejusq. Actiones, aliasq. etiam mastificas & irrationales, adispicendi illud causa. Indigentia adhuc naturae, ut timor paupertatis, quam Homines vitant ne aliquid mali contingat, sunt unum incitamentum ad optandas divitiarum Copiam. Concupiscentia autem oculorum est alterum. Et enim appetitus opus provenit inprimis ex indigentia naturae quam impossibile est sine omni re externa servare atq. alere. Et si dicatq. quod Vir bene agens non fascinatur sic igit etiam bene consulens? Dicimus quod si Vir Contemplativus ac probe agens non transferatur ad alia, minime patitur quidquam fascinationis, siquidem se talem servat, ut Bonum verum adipiscatq. & ad solum id laborat non declivis ad terrestrica, sed intentus ad Intellectibilem Mundum: ejusq. vitam perpetuam, desiderando procurandoq. illam. Postremo etiam asserimus: quod Vir agens Opus malum ignorans tale esse, si putet esse bonum perseverans, et pertractus ad illud a natura fascinatus est, ob pulchritudinis apparentiam. Siquidem conspiciens terrestria esse pulchra, credidit etiam existere vere bona, exquisivitq. vehementer. Qua propter affectans non Bonum, ut bonum secundum appetitum Sensualem, est fascinatus, tractq. ad

rem involuntariam. Amor siquidem fascinati est fatuus. Qui vero non trahit ad terrestria, neq illa prosequit ut pulchra & bona, non incidit in fascinationem. Siquidem contemplat bonum perfectius exquirit atq obtinet, ac se ipsum speculat; ideoq ob hanc sublimitatem, elevationemq ab inferiorib⁹ fascinationem a se repellit. Probatum est igit⁹ quem nam habemus, quamlibet partem mundi pati a toto secundum naturam aptitudinemq suam videtur; pariq una corporis Animati patitur ab altera. Quoniam unaquaq est apta moveri ab alia, & quodlibet est propria.

LIBER SEPTIMUS.

CAPUT I. Cur Anima descenderit in Mundum inferiorem.

Anima nobilis liquit Mundum superiorem, ut posteriora formet & regat. Quo facilius munere: ac reversa hoc emolumentum fecit. Quod hic naturam boni ac mali didicit vere per experimentum, quam alio quovis non perfecte sciret, non ut Spiritalia, quae cognoscunt vitia quibus hi involvunt homines, voluptatesq: non juxta eorum naturas proprias, sed rationes imo veras, ad suam dignitatem potentiorem ad id descendit. Namq si cognoscerent ut Animae, humanae, vitarentq etiam & ipsae corporum communione, tentarentq evelli. Animae siquidem rationales hic materiae pinctae, ideoq sordidatae ac coinquinatae, discernunt talia propter hujusmodi colligationem, quarum aliqua jam dissoluta fecerit: si sit Mundi cultura, instituendo statum entium Nobilium, Spiritaliumq ac principaliu⁹. Et reddit perfecta ad discernendum utriusq Mundi conditionem. Cum Anima quamvis hic deorsum sit pelago materiae submersa, et praeditaq omnio sensus, ac sub termino naturae coacta; illustratio tamen ab Intellectu non cessat. imo jugiter illi influit. Quemcaim est substantialis ei, ac nunquam ullatenus divellit ab illa. Sic igit⁹ descendit sua Anima contulit ad discernendum perfecte experimento bonum ac malum. Omniaq Mundi hujus ac Naturae suae: dum modo subsistant hic virtutes integrae, operationesq bonae quae sicuti sibi in Mundo Intellectuali. Etenim si has non absolveret, pariterq essent nullae videretur Anima adhuc continere illas, priusq a se ipsa abscessas. Quod si fieret, perinde foret ac si nunquam fuissent. Cui consequenti etiam inexplicabili Anima virtutibus Mundus Intellectualis qui est altior, remanet ignotus. Cum namq productum aliquod speciosum, illustret, appetibileq sub obtutum ceciderit. Homo

circumspi-

circumspicit admirabundo insignia evidentia, Inspectaq etiam interiora, & subinde veneratr ejus Autorem, agnoscens quod ejus opus est Sublime absolutum, & pulchrum: quanquam ipsemet est summum Bonum cujus virtus est interminata. Post Autorem, Autorisq opus primum. Reliqua quoq opera honorata, perfectaq abinde apparent. Siquidem cum Autor qui unicus extat, ea produxerit, illorum insignia, quoniam sunt minime obscura, haud latent.

CAPUT II. Si Deus non produxisset nihil aliud existeret, & cur plura Entia sunt producta.

Nulla Si Ens unum primum subtilisset in Essentia sua, continuisseq, Potentiam, Operationem, ac illustrationem, non existeret quicquam perpetuum, neq alterabile & corruptibile. Jam autem horum Entium nec unum existeret: Opus Autoris unius primi, non foret principium lumenq ac bonum verum. Quod nequaquam contigit. Siquidem cum Ens unum primum, est causa vera, etiam opus illius est principium verum. Et si sit sua vera influens, recipiens quoq illam est lumen verum, Item illud est Bonitas vera irrigans, irrigatum est etiam bonum verum. Quare non convenit quod Deus existat solus, neq producat aliud Ens Nobile receptaculum sui lucis, Intellectum videlicet. Sic etiam non decet quod praeter Deum: solus Intellectus extet, & non subsit opus recipiens ejus luminis splendorem. Ideo formavit Animam. Adhuc non licet quod sola Anima infra Intellectum sit in Mundo superiori, neq inveniat alterum excipiens Operationes ejus, Hac de causa Anima descendit, ad ordiendendum potentias, actionesq Nobiles vitae. Unde absoluta est: Siquidem Natura sub opus ejus est. Rursusq ipsa figurat aliud inferius, patibile, receptivum impressionum illius superioris attrahentis. Quoniam omne superiq agit minus in inferiusq ad se tractum.

CAPUT III. Quod nulla Substantia Intellectiva naturalisve extet, quae non operet. Qualisq Ordo rerum.

Nulla Substantiarum, Intellectivarum et naturalium existit quin operet, praeter Substantiam infimam et debilissimam, cujus actione aliquam apparere est impossibile. Argumentum autem quod impossibile sit Substantias naturales existere inactivas, est quod semina sata sub terra nisi alicui circumstante comprimant, quoniam sunt spiritalia, & secundum aliquid incorporalia, necessario operantur ad pullulationem similem specie adhuc propagationem, aliq id, quoniam eis insunt rationes Intellectuales conjunctae, alioquin non forent

visibiles, sunt autem cum operatæ fuerunt. Virtq; admiranda ostendunt. Quapropter si rationes seminales non possunt non esse activæ, tanto magis Substantiæ Intellectuales perfectæ, nequeunt non res & actiones continere, nisi habeant subjectam Materiam, impotentem recipere earum operationes aut tantum debiliter, unde neq; valet subinde in alterum operari, Intellectus igit̃ immittit vim suam Animæ, Anima autem certe Universo huic Mundo, per influxum virtutis Superiorum: nobiliumq. Nec enim aliqua Substantia Corporea mobilis consistit, neq; vivit ex se, sed qualibet pro conditione accipit virtutem, bonitatemq; ab ipsa Anima. Etenim Auctor primus produxit Operationem propriam absolutam proximam Intellectui, qua dein ipsum Intellectum creavit. Postea autem cum Intellectu causa intermedia produxit Animam, cujus subinde virtq; influit huic Mundo. Et prima figura quam imprimunt, fuit Materia prima, siquidem est principium ex quo componunt Substantiæ Corporeæ, sed et sensibiles, quarum ut Sensibilium quatenq; est principium, mutuatq; bonum formæ ex Anima primi. Etenim qualibet Substantia sensibilis, continet bonum formæ pro capacitate ad recipiendum aliud. Atq; Anima ipsa quatenus Materia suscipit formam ab ea: producit Naturam, quæ continet potentiam propagandi, virtute hujus Animæ: causarumq; potentium. Deinde Series formarum Intellectualium causantium, constitit ad Naturam, in qua sedent principia progenerationis. Quæ cum agant formenq; Substantias, non existunt absq; tali actione naturæ. Quoniam Causa prima fecit ejusmodi Essentias Intellectuales, effectrices formarum accidentalium, generabilium, corruptibilium

CAPUT IV. Quod Mundus Sensibilis est Imago Intellectualis.

Mundus Sensibilis est Imago intellectualis, Substantiarumq; Intellectualium inexistentium. Exprimunt per eum potestatem magnobilem ab perfecta, superna, quæ imittunt influentiam illi proportionabilem. Substantiæ quoq; Intellectuales continent Sensibiles. Deus primus continet Intellectuales simul cum Intellecta ipso. Ille non solum est ex numero Substantiarum Intellectualium, sed numerat ipsas & Sensibiles. Substantiæ autem Intellectuales, sunt res absconditæ, quoniam sunt productæ ab Essentia prima, causa causarum, quæ produxit illarum primam, sine intermedia, Substantiæ autem Sensibiles existunt Entia alterabilia, siquidem sunt figuræ et Simulacra Substantiarum occultarum. prodeuntq; ad existentiam per generationem, confirmant autem in Consistentia, perseverantq; per

substantias Intellectuales firmas ac perpetuas.

CAPUT V. Quod Anima est media inter duos Mundos, quanquam agit interius.

Essentiæ speciei existunt duæ, Sensibilis videlicet ac Intellectualis; & Anima quidem in Mundo Superiori Intellectuali extat nobilior atq; perfectior, In inferiori autem ignobilior, deteriorq; propter Corpus, cui inest cumq; sit Intellectualis, ex Mundoq; Superiori, Impossibile etiam est quod careat Essentia Mundi Sensibilis, in existentiumq; illi. Quoniam Natura animæ convenit ac propinqua est Mundo utriq; Intellectibili S. ac Sensibili, ob id quod minime decet quod conqueratur, detestata se liquisse Mundum Intellectualem, & devenisse ad istum. Sita namq; inter ambos, quamvis sit ex Numero Substantiarum divinarum, attamen cum sit finis illarum, est principium naturarum Sensibilium. Porro Anima contracta ad Mundum naturalem Sensibilemq; nihilominus continet suarum virtutum influxum in illum, sed adhuc diffundat vires proprias, cumq; insignit doribq; innumeris: auferq; sepius tendes, & vitæ ne commisceantur; sollicite repulsat. Propterea Mundo Sensibili Anima influens non tantum exterq; illum insignit: Sed interius quoq; dum inservit virtutes rationum introoperantium, quod explorando inventæ narrandoq; stupefaciunt. Quod Anima autem insignit magis interiora Corporum, quam exteriora. Argumentum adest quod natura illi inexistit non circumstat: cujus indicium quod Corpora naturalia viva interna agunt, non externa ac superficiaria. Sic enim videmq; Animalia, ac Plantas, quanquam extrinsecus minime pulchras, tamen intrinsecq; non prohibitas, educere ex se ipsis fructus illustres ac bonos. Ratione atq; Operatione admiranda. Si Anima item non inexisteret Corporibus naturalibq; neq; interesset rationes suas minas, pluriformes introoperans, Corpus Corruptibile citiq; consumptionem admitteret neq; tamdiu fut nunc perduraret. Anima namq; conspicata sinceritatem, dignitatemq; Corporis alicujus: ipsi indidit Naturam quandam influxu suarum virium, impressitq; rationes mirandorum Operum Activas atq; intimum Corporis movetur.

CAPUT VI. Quod Anima Supernos in Orbe melius se habet quanquam influit deorsum.

Anima inexistens Corpori naturat recessum, ac ejus permutationem. Dein reversa ad Mundum Intellectualem Supernum, cum sit versata in duplici Mundo, ac gemino pericle suæ gradu didicerit spor experimentum Cognitionemq; hunc sicut Vir prudens tenuis notitia allectus eligit aliquid experiturq; roborans cognitionem, illic autem noverit

ordines superiores honorandos, Scientia vero constituit Mundum illum existere isto excellentiorem, Sicut autem Intellectus descendens sistit influxum in Animam, quoniam hic existit portio una Mundi Intellectualis, /quod sepius dictum/ & presignavit in ea rerum similacra, quae subter illam impressit, Anima ita ascendens in reditu. Consistit in Causa prima, cujus impressio est Intellectus, siquidem non ita etiam per Experimentum exploratione mg, quod Existentia dependens in ea est dignior, nobilior, quam in lumine virtutes et aliis potestatibus ab illa met progressis. Praterea ut Ipse Intellectus non subsistet in Essentia sua, sed indiget robore, lumineq; immisso ad consistentiam promotionemq; quae cum non moveat, Sursum Superioribus influxus /siquidem illa Entia sunt Autor primus, operisq; ejus primarius/ cujus Intellectus est lumen coactum seu compressum, sub causa impressa, movet in quam Intellectus deorsum, influitq; suo lumine subteriorib; usq ad Animam. Sic etiam ipsa anima. /quoniam pasa est lumine & dignitatibus incontinendis/ profluit non sursum. /siquidem Intellectus influens jugiter non indiget ejus refluxu/ sed retrorsum deflexa velutq; pudore contecta, Deorsum emittit subjectis rebus, dotes suas. Impletq; orbem terrenum lumine, Bono atq; nore. Entium autem productorum ab ea optimum: perfectissimumq; edistit Mundus Planetarius. Siquidem est propinquior Causae prima. Et quoniam Anima sus cepit formam ab Intellectu. Deinprolata ab Essentia sua motione, etiam fecit plures motq; Planetarios voluntarios, ac naturales & equales, qui sunt operationes sensiles. Quales sunt multi Ordines formae Intellectualis primariae: producta Causa principalissima. Rursus cum Mundus uterq; Spiritalis. Movetq; secundum Substantiam: naturalis autem desiderio illum: Anima quoq; movet in Mundo Intellectuali assimilatcumq; ad primum imitandum ascendere nequeat ob imbecillitas retrorsum detorta /ut predictum/ ac ut verecundia compressa. Novavit Composita ex Elementis in Orbe naturali a cujus variis virtutibus expansis, singula receperunt Corporeitatem portionem naturae Idoneam rationibq; mineraryis, similibusq; aliis admixtis a Sole superoriente secundum capacitatem potentiarum.

CAPUT VII. Qualis differentia Corporum & terminus uniuscuiusq; Entis.

Corporum igit illud est differentius a Causa prima, quod est ineptius recipiendum Animae influxum, illud autem est similius, quod aptius eundem. Corporum quoq; in motu tarditas major, minorve existet propter differentiam eorum majorem, minoremve a primo um-

si causæ non forent /secundum gradus/ subordinatæ, non etiam foret Corpus visibile desiturum secundum Substantiam in corruptionem. Animo vero cum lineæ a centro circuli Entium varient, motui etiam celeritate addititia, tarditateq diminutoria variatur. Siquidem quanto inferior, tanto existit tarditate debilior diminutionq: ac viceversa quanto superior, tanto velocior, donec perventum est ad hunc Mundum supernum. Omnia quoq composita Naturalia variant, magis minusq resolutione, consumptioneq. Mundus porro Naturalis terminat ad ea /quæ actu conspiciuntur/ Corpora Cœlestia ac Stellaria, quæ patiunt a causa prima sine tempore. Intellectualis autem finit ad formam primam, Causamq introfiguratam, Adhuc Anima pariter definitur sursum ad Intellectum: deorsum vero ad Naturam materiamq primam. quæ omnia patiunt sine tempore. quæ vero apparent Actu, & potentia sunt /exempli gratia/ Inanimantia, plantæq ac Animalia, ideoq nisi per impossibilia. Perpetuum vero & immobile est ut Intellectus, Semper Natura contermina. Universalia autem secundum Substantiam quieti, siquidem causa dispositionis unius invariatæq etiam permanet ipsa. Tempus est juxta motui Natura perpetua immobilitati impropriè dumtaxat, movet autem ad Autorem primum in Orbe Spirituali, Intellectu & anima, siquidem imbi nequaquam existunt termini subjecti, ut lineæ figuræve, nec aliqui alii motus evolutorio nutu causæ primæ, quæ existit Productum primum, nec est imaginabile ante ipsum esse aliquid, nisi Autorem primum. Cujus id est voluntas. Siquidem imitatio voluntatis extrinsecæ est alteratio, talis autem mutatio non attingit Causam primam.

CAPUT VIII. Quod Anima existens in Orbe supremo adhuc operat in infimo, compingitq utrumq.

Anima quælibet cum operando implent hunc Orbem sensibilem suis dignitatibus, coacta revertit ad Intellectualem: quem complectit tenacitate predicta cognitione indubitabili: Siquidem mundo ille nobilior est isto servandq ejus Intellectualis Contemplationem, negligit omnino istum repetere, quale evidens est illi, qui a Fascinatione Naturæ emersus, propere redit ad Intellectum, speculatus rerum principia. Anima autem regressa, ideo despicit inferiora, quoniam hæc sunt consumptibilia, tanquam simulacra ejus, quæ non perseverant, nisi illa subinde causa fingente. Anima adhuc in illo Orbe proprio extans, complacita dignitatem: sumit ab eodem virtutem & attrahit, huicq infundit, compingens eum tali illuminatione superiori. atq ita efficit mundus

unitus. Hanc vero opinionem ratione brevi probamus, quoniam anima non omnino descendit in hunc Mundum inferiorem. Nec enim universalis neq humana, siquidem in Intellectivo secundum aliquid separet. Minime translata ab eo, quando non est loci indiga conjungitur huic per curam, descendit propter operum extensionem: siquidem impossibile est: quod Mundus dividat, nisi ipsa secundum substantiam corruptione permutet. Atq ita contingit quod in dependens ibi existat, non penitus istinc egressa, operans istic.

CAPUT IX. Quod Anima submersa non speculatur superiora, vice versa emersa spernit inferiora.

Mundus sensibilis dominat nobis. Siquidem anime nostre submergunt in eo, malis concupiscentijs plene. Unde harmoniam Intellectualis orbis annuntiatam negligimus, neq influxu ejus obsequimur proventum. Anima illustrationem q ab eodem ignorantes, propter domina Naturæ penitus ac fascinationem sub hujusmodi suo statu impartibiles animas. quæ ob id infirmant ad reditum in Essentiam suam. Roborate autem tunc erunt ad eam, Mundum q Intellectualem mirantes q Animæ perq Animam influxum ab eo perspiciendum. Cum vero perverimus istum alieni a desiderijs ejusdem sensitivis, operationibusq naturalibus, quibus a pueritia assuevimus: non curantes negotia particularium animarum priusquam istic perveniant ad universalium, cujus aliquid perspicere non posumus, donec sub potente Animæ concupiscibilis, imaginativaq formas illæ extiterint. Vice autem versa, quando Animam Universalem speculari cupimus spernimus particulares, quanquam dii nobis familiariter inexistentes.

CAPUT X. Quod Anima Universalis regit sine labore particularis autem ad labore ante elevationem.

Corpus preterea Universale est causa conjungens vere inferiori istudq sibi. Atq Anima Universalis regit Corpus Universale viribq propriis citra laborem, siquidem regit illud non ea cogitatione quam Animæ nostræ humanæ corpora, verum gubernat administratione Intellectuali Universali. Siquidem Corpus illud existit invariatum ac similare totum, carens complexionibq partium diversis, membrisq differentibq. Quæ cum sint, indigent administratione variabili. Partes vero similes sunt tanquam pars unica. Anima vero particularis, quæ alicui Corpori particulariter inexistit, quanquam nobili, tamen administratione laboriosa regit illud. Siquidem non sine cogitatione, qua indiget, quoniam pelago Naturæ mergit, commiscetur igni sensibilia incurrenti, et de subit dolor, ob aliquid præter naturale, superans ingressum

hujusmodi statu. nec quidem contingit Animam evadere ab hac Corporis dispositione, nisi per magnam cogitationis exercitationem ac speculationis, per quam statim succurrit in administratione, quod fuerat oblivioni mandatum. Dependitur impedimentum, quod fascinabat, turbabatq illam. Et quale prohibebat contueri Essentiam suam, ac explorare fiduciam, roborantiaq ata efferentia ad superandum appetitum prevalentem pravum, imaginationesq vitiosas. Ob causam istam Anima fuum deseruit statum eternorum ut asequeret hujusmodi sensibilem mundum, ignorat se amotam a caritate perfecta, induisse amorem permutabilem, imbecillemq. Porro Anima quando roborata convaluerit ad rejiciendum habitus alterantes, neq amplius detineat in ipsis: administrat suum Corpus absq pena afflictionisq dolore: fitq similis animae Universali pari cum dispositione, dominans, & gubernans, praeter variabilem mutationem.

LIBER OCTAVUS.

CAPUT I. Quae sit Causa effectrix ignis caeterorumq Entium naturalium.

Essentia ignis, qualis etiam terrae caeterorumq similium, est ratio quaedam in materia prima. Neq ignis fit a contritu, collisuq Corporum, ut ab Agone, quemadmodum nonnulli opinati sunt. Sed latens in illis apparet, propter hujusmodi mutuam collisionem: quae cum sint aridae, calefiunt vehementer. neq etiam materia prima est ignis potentia sed enim forma ignis, tantum fit in illa, quando ratio seu materia ignis aliorumq Entium illum efficit. Haec autem ratio formatrix, est Anima Universalis, eadem vita igni religioq Mundo existens. Per quam singula regunt pro conditione ita ut quodlibet ex Animantibus & plantis, animalibusq vivet aliud qualelibet noxium. In hac etiam Anima nostra permanet cognoscitq per eandem, omnia quae dicit. Ista adhuc est providentia Divina in toto Orbe diffusa, & illa, quae unumquodq existit ac persistit. Ideo Plato dixit quod Anima in quolibet corpore simplici, agit hunc ignem sensibilem, caeteraq Elementa. Quod cum sit causa, igit effectrix hujusce ignis, est vita quaedam ignea: ignisq occultus, qui superne existit in alio Mundo, convenientior quam infimus, siquidem nobilior, qui cum sit etiam verus, procul dubio, est aetatisq vividus. et vita quidem sublimiore. Quandoquidem iste ignis est simulacrum illig. Porro cum ignis supernus sit probatum est, vivat vita inferiori influente, pari ratione Aer, Aqua & Terra. Sic etiam vivunt, ac magis quam hic, quoniam ab illis vita immittit

his inferioribus.

CAPUT II. Quod singula Elementa participent aliquam vitam.

Argumentum quod Elementa hui Existentia vivant, sunt Animalia ei genita, siquidem ex igne fit quoddam animal, ex aere item, atq; Animalia enimvero genita in aere sunt majora euidentiora quam in igne. Quæ sunt insensibilia propter essis subtilitatem & lentem. Pauca atq; mobilia usq; in aerem: Item Animalia aquatica manifesta, Et animalia quidem ignea non patiunt ab Elementis inferioribus, verum agunt in illa. Similiter etiam aerea non patiuntur ab aqua, neq; a terra. Quod autem aqua vivat videt patere ex eo quod ex humore quoddam nobis inexistente fit caro: siquidem Caro est quid quodam ratione coagulatus, quod amplius terra fit etiam vida manifestum est, tum quoniam ipsa tota præsefert Animalia quem aliquam, siquidem continet aquas superfluentes, tanquam nas, saxeos montes, tanquam membra ossea, Plantasq; velut capillum hæc Plantæ terræ infixæ vivunt, amotæ autem pereunt.

Quod autem Plantæ Animaliaq; (præter animas proprias) vivantur anima Universalis potiantur: sibiq; manifestum alij quæ non nisi vitis particularibus spoliatæ, ut Plantæ cæsæ, animaliaq; mortua, nec enim si aliquod Animal vivum deglutiatur, nutrit priusquam moriatur, siquidem non corrumpit vertendum in carnem nisi anima particulari antea exuat. Si talia igit vertuntur in nem, servant vim Animæ Universalis prædictam. Postremo quæ Elementa sint (ut jam deductum est) vivida, non tamen existunt etiam sensitiva, sed receptiva sensus, sicut ipse sanguis quæ quo fit caro) non extat sensitivus.

CAPUT III. Quod quæ Species sunt in Mundo inferiori, sunt etiam in Superiori, & quales ibi sint.

Cum ea sint vera quæ narravimq, revertentes ad rem. Dicimus hui Mundus sensibilis totus, est imago alterius, quare cum iste vividus tanto magis oportet illum aliquem vivere. Etenim si hic extat fœtus, ille etiam perfectior, siquidem immittit isti vitam potentiam perfectionem & perpetuitatem. Quod si orbis Supernus est summe dutus, procul dubio etiam entia illig sunt absolutiora cæteris hic existibus. Illic igit superstant alii Cœli, adepti virtutes Stellarum Cœli hujus Mundi. præter quod illi sunt altioris speciei, ducirig ac majoris. neq; inter se distant, sicut isti, quandoquidem inter posuei.

Illic quoq existit Terra non inanimata Substantia: sed vivida, in ea
sunt Animalia cuncta naturalia terrestria quot istic, sed alterius spe-
ciei ac perfectionis. Sunt Plantæ sativæ hortenseq & aquæ profluentes
ei Animatæ. Sunt item Animalia aquatica, sed nobiliora, illic existit ac,
in eis animalia propria simpliciter viventia, omninoq immortalia.
Et quanquam animalia quidem illa sint hic Connaturalia, tamen
sunt honorabiliora eisdem: utpote Intellectibilia, perpetuaq, ac inalte-
rabilia. Quod si quis objiciens dicat Unde mundo Superiori insunt Plan-
tæ Cœli reliquaq prænarrata: Respondemus Mundo Superiori perfecto
inexistere omnia, quoniam in eo facta sunt ab Autore primo absolutaq ac
pri existente producta. Adsunt igit ibidem, Intellectus Animaq omnes
nec subest defectus, qualis indigentia & corruptio. Siquidem Entia
illic sunt plena ubertate, robore, & colletitia, utpote sublimata, in
vita & ab uno fonte conorta, ac insignita una qualitate complexa
omnes alias; ut sapores dulces, odores suaves, colores perspicuos, sonos
harmonicos, res tactiles, cæteraq perfectiones, neq ibi partes sese in vi-
cem vexant, neq inter se misceantur, neq mutuo se corrumpunt. Verum
servant singulæ perfectæ, secundum rationem optimam habitq Essen-
ialis eis retæ. Cumq sint simplices, continent tamen multas rationa
ibiq intima pluralitate sui & augmento, quali multiplicant, augentur
ripora. Atq Intellectus illic existens, est vacuus, Anima quoq est
implex partier, atq hæ ambæ, & reliquæ ibidem res sunt simplices.
a conditione quod omnes secundum rationem conveniunt proprie-
natam vitæ principio vitali, non secundarijs rebq sensibilibus ac
compositis, secundum quam propijs rationibus multiplicantur.

Cap.t IV. Qualis sit motus Intellectus.

Agens primum simpliciter Mundi totius Sensibilis, est unum Sim-
plex: continens potentiam unicam, Agens autem ex conditione primum:
quod est ultimum, habet potentias plures. Atq Ens proximum causæ pri-
mæ, existit causa hujus, cujus quidem opera sunt, plura illustrioraq al-
teriùs. Distantis autem ab ea pauciora, & imperfectiora. Siquidem In-
tellectus movet semper, motu æquali, ac secundum omne. partes simila-
ri, neq aptat unico motui sed omnibus. Motus autem particulares non
sunt uniformes, sed variatus, quantoq posterior, tanto obscurior, quo usq
perveniatur ad unum simplex, unicq tantum potentiæ. Et motus quidem
hui existentes, qui omnes sunt ultimi utpote Substantiæ Corpoream a
primo ad postremum, singuli proveniunt ab Intellectu, atq in horum
postremo est parva inæqualitas, quia non subest virtus alia movens ali-
ter, neq inter moventem aliamq motam variat proportio. Atq hui moto

BIBLIOTEKA W.B.

ab Intellectu infimus non est vita simpliciter continens plura. Sed unicum aliquid. Ideoq existit particularis ac Sensibilis, non Universalis, inq alio. Intellectus enim non ineſt nisi Vitalis ratio. Unde dictum Motus Intellectus esse Substantiales. Siquidem absq illis Substantiæ non existunt, sed tantum per eos. Intellectus namq agit in particulares Substantias motibus Intellectibilibus, qui proveniunt ab Autore operis primi veri. Quod ob id est virtutis incomparabilis. atq hoc ipsius Intellectus motus Substantiæ sequuntq. Movet autem Intellectq ad rem, formatione Intellectionis ejus, quæ cum non abducat ab ea, est locus rei ejus, non simpliciter, sed quia non aliud. Intellectus porro semper movet motu Intellectibili ac Spirituali, neq unquam cessat: aliquin non existeret. Neq autem contingit quod Intellectq desset intelligere. Siquidem Intellectio est Substantia ejus, atq idem est Intelligens & Intellectus. Et motq quidem Intellectq est Intellectio. Atq omnis motus talis perficit vivificatq Substantias quaslibet sub ea probatum. Siquidem Substantia ipsius Intellectq servat singulas Substantias subexistentes, & vita ejus vitas inferiores, cum universalitas illarum

CAPUT V. Quod omnis motus in Orbe Supremo est Vitalis, & qualis.

Omne quod movet in orbe supremo, sive sit Intellectus, sive Anima, aliud, movet motu vitali: & perpetuat illum secundum connexionem. Etenim sicut viator terrestris, progreditur itinere terrestri, ac ut omnia quæ e terra pullulant sunt terrestria: quamvis sint aliter vegetata, sic omne quod defert in illa regione vitali, defert delatione vitali. Atq omnia quæ ibidem conspiciuntq sunt vitalia. Et quidem delatus illi movet a principio viæ ad finem. Quomodo principium & finis ibidem adsunt. movet in quam ad finem, non distans ab ipso principio, ratione contrariæ hic existenti, quod translatum ab Exordio ad finem itineris, differt a principio. Etenim si pertatum illi ad finem distaret ab initio itineris, non esset Intellectibile aut vitale actu, potentia, quapropter desineret corruptione: præficiscetq genitum. Intellectibile vitaleq actu, semper ac Universaliter eodem modo habet.

CAPUT VI. Quod Intellectus est Universalitas rerum & quo modo.

Omne Universale est Intellectq: ac vice versa omnis Intellectq est Universale. Non ita tamen quod Universale existat præter particularia omnia existentia, siquidem his omnibq ablatis, aufert Universale Intellectq, ac particularia sunt sub inde alterabilia, variabilia additione & diminutione, Universalia autem sunt omnino im-

mob

rubilia, alioquin veritas penitq auferet / quod est falsum: Quare
cum Universale sit inalterabile, quod est forma Intellectq, impossibile est
esse alterabilem, Intellectus autem est Universalium specierum, quia conti-
net in se ipso Universalitatem ipsam formarq rerum. Neq autem res
ipsa inest Intellectui impressa, sed Intellectus operat aliquid rei simile,
quo convenit ipsi. Et sic omne praeteritum ac futurum convenit alicui
quod sit Intellectui, sicut Scientia sit Anima nostra, convenit rebus si-
gnificatis, alioquin si forme sit anima essent dissimiles a formis rerum
non sciremus ipsas, neq assequeremur veritatem illarum. Siquidem ve-
ritas rei est ipsamet res, aliter enim foret aliena: ex consequenti etiam
contraria. Animq namq speculatae formant sit seipsis veritatem et
particularibus, quae scilicet sunt singularium species, est ipsamet res.
Quapropter cum homo conspicatus aliquid nuda venit formam ejus, impo-
sit Animae suae similarem illius proportionalem. Quod si rursus
videat idem invariatum, agnoscit, siquidem simulacro pre existenti
proportionato convenit. Si vero tertio aspicat, sed alteratum non agnovit,
quanquam prima Imaginis sit Anima disponet. Sic autem Artifex
praefigit sibi sit Anima formam quandam, deinde facit similem in
materia una vel pluribus. Etenim rerum pluralitas numeralis pro-
venit per materiam. Similiter si alias ex his formis artefactis su-
meret, exemplar sit Anima Universale, ac partes similes in materia
formaret, essent adhuc plures forma singulares, & profecto si auferant
forma illae particulares, non ideo etiam aufert Universalis. Quare
concludimus quod forma unius abstractione a materijs, & forma una
multiplicat impressione in materiam. Universalia itemq sunt perma-
nentia, particularia autem alterabilia, peremptibiliaq, quare Intelle-
ctui insunt simulacra semper, aliis quibusdam rebus proportionata.
Et si quis dicat quod numeri rerum, sit Intellectu sunt illarum instru-
menta vicaria, non differentia ullatenus ab eis dem.
Respondemus quod si ita foret / forma sit Intellectu esset ignobilior q,
quod est impossibile, ideo non contingit quod sit eadem cum re sen-
sibili indifferenq ab ea.

Caput VII. Quomodo Intellectq est unus & plura.

Redeuntes ad id unde digressi fuimus: sermonis: Quod Universale una
multiplicat sit particularibus, subdimus exemplum, verbigratia, Plantam
aut Animal, quarum rerum itaq / quamvis sit una, tamen dicit de
plurimis. Forme namq Agentis in materijs pluribus existentes differunt
numero, & si sunt in una materia, differunt specie. Amplius res una
est plures, ut Corpus, quod quamvis sit unum, tamen ratio Agen. for-
mat

mat in eo membra plura. Puta Os, oculos, nares, quorum quodlibet quamquam sit unum, non tamen est unum simpliciter. Sed enim est compositum ex pluribus aliis, ut nervis, venis, carthilaginibus. Nervus quoq; siquidem sit unus, adhuc est compositus ex elementis, et ita de similibus, ut sanguis, licet sit unus: est etiam compositus ex rebus aliis, adeo ita quousq; attingant materia prima & forma, quarum utraq; cum existat simplex, est substantia una. Et si interpretetur unicuiusq; nomen. Materia prima non est nisi substantia informis: Et forma vera, est per quam res est, id quod est. His premanifestis. Intellectus igit; cum sit unus, non est unus unitate qua forma corporalis. Aliquidem est alitèr nobilium, illa ut prædiximus, neq; item. Intellectus unus et plura ut corpus. Sed quatenus continet rationem potentem unire pura. Etenim habet formam unam qua definitur, et ex qua omnes formæ intrinsecæ atq; extrinsecæ, quoniam universale unit particularia, nec auferetur aliquo illorum ablato aliunde porro evenit potentialitas cogitationis subintellectualis. nec Intellectus dividit ab ea, ut unum corpus ab altero, siquidem corpus dividit per lineam lateralem extrinsecamq;. Intellectus autem dividit per intrinseca a cogitatione.

CAPUT VIII. Quomodo omnia sunt in Intellectu & quo modo agat Intellectus ac etiam Deus.

Diximus omnia esse in Intellectu, non ideo tamen, quod res in eo sint absolutæ, neq; ita quod cum eo componant, sed quod Intellectus producit eas, ac servat, nec enim quid quam cogitatæ esse permanent in eo, & si Intellectum auferamus: auferuntur quoq; ipsæ cum sua universalitate. Intellectus autem cum sit omnia, ut potè efficiens illa agit unum per aliud. Agens sed enim primum quod producit, perficit absq; medio, simulq; in unico momento ex consequenti ens creans vere, siquidem sine alio re, non autem ut aliquid ex aliquo, ut causa alia adjuvat adjuvat aut exercitat illud, ideo quodq; sicut omnia sunt creata ab eo, sic etiam ad illud revertuntur, appellaturq; ob id Agens primum, quæ nominatio nulli alteri convenit, siquidem ipso alia omnia fuerunt creata ab eo. Intellectus enim vero operatur ut Agens secundum, ac per primum efficit quicquid efficiat. Siquidem indiget speculatione in Agens primum præter sui contemplationem substantiæ, operatio quoq; ejus non est tota simul, neq; subitanea.

CAPUT IX. Quomodo omnia Animalia Universalia sunt in Animali Universali, & quamquam aliter quam

Sicut omnia sub existentia Intellectui sunt in ipso Intellectu per ratiõnem
rei etiam omnia animalia universalia sunt in Animali universali per ra-
tiõnem. Si dicamꝰ autem quod sub utroꝙ Animali sint plura. vere qui-
dem dicimus, sed Animalia infimi orbis sunt imperfectiora, ac pauciora
Animalibus superni. Et non defertur Animal a vita abstrahente, quin
perveniat ad Animalia parva, imbecilliora atq illis inexistat, in quibus
vita particulari inventiꝰ desinã virtus universalis vitæ, quoniam non
subest aliud. Hoc autem quod dictum est fit cum speculatio nostra fuc-
rit Intellectiva, abeq sensitiva. Siquidem Sensus considerat prime sin-
gularia, postea vero species & genera. Intellectus vero contemplatꝰ primo
Universalia. postea vero particularia. Differentia autem hæc, quam di-
ximus inter supremum Animal positum Universale & Animal par-
ticulare non quidem distinguit, nisi secundum formam. Duo autem
quod Animal universale & Animalia particularia, non differunt sim-
pliciter inter se, sed sunt quasi amor / quem sæpe narravimus / in Uni-
verso atq amor in Orbe sensibili quem Victoria Elementarum, ex
quibus res componuntꝰ, dissolvit aliquoties, siquidem etiam si non
compingit Entia, nisi per aliudens, & citra intentionem ad primarius
finem. Amor autem Intellectibilis connectit omnia voluntate: ac
unione vitali, appetituq primarii finis, quapropter nunquam dissol-
vitꝰ. Siquidem non est excessus qui possit. quoniam in Mundo illo su-
perno, nequaquam est controversia, neq odium inter existentia sed con-
cordia summa, vitaq communio, a qua omnia inferiora vegetantur.

LIBER NONUS.

Quoniam in Codice Græco hujus libri Exordium deficiebat, ob nimiam ve-
tustatem. Tineæ siquidem prorsus labefactaverant, Ideirco primum
Caput non fuit pro apposito

CAPUT II. Quod Anima in Orbe Intellectuali non indi-
get promovente ad Operationem, quamquam hic autem in-
diget.

Anima existit ex Jure substantiæ Intellectualis, quatenus etiam extat ex
numero ejus, cujus ope ratio non est dignior potentia. Quare inter sub-
stantias quidem Intellectivas hujus existentis potentiæ non indiget ali-
quo promovente ad operationem, quoniam est pura, ac perfecta: respiciens
spiritalia ut visus sensibilia. In Mundo autem sensibili indiget tali
promovente ad actionem, Aliter enim sensibilia nequit considerare ob
hujus causa est substantiæ Cortex: quo hic homo circumindutꝰ fuit, unde
fit quod Anima non attingit Essentias rerum, vires ipsarum, nisi pro-
amotis etiam corticibus rerum, ad quod indiget ope Intellectus agentis
Verum ubi et quando Essentiæ ipsæ sunt ex seipsis abstractæ, ac vires

deleeda, tunc ibi sufficit Anima potentia ipsa, ad eas explorandas, neq
alio pariter indiget Intellectu agente. Cursus quem dicimus, quod A
ima in Regione Intellectuali Substantiam suam respicit & a reliquis id
dem coexistentibus roboratur. Siquidem ipsa atq illæ sunt Simplices
ad cognoscendum autem aliquid Simplex, oportet Substantiam cognosc
rem esse etiam Simplicem, at cum in regione Sensibili Anima exist
rit, nihil considerat absq labore maximo, atq id propter multam co
tium copiam, quibus contenta est, nec ullatenus ei sufficit propria actu
Istic namq est Compositus, in vero Compositus sit prædictum, neq
telligere Simplicia. Præterea hic Anima nihil etiam Mundi Intel
ctualis explorare potest, nisi ille, adhuc post descensum actuat ipsa
Anima ad actionem, neq easdem Substantias quæ prius in illo s
rali Orbe inspexerat, potest etiam nunc in hoc Sensibili pariter
attingere? quoniam ejus Intellectus submersit, prohibeturq a prim
Speculatione qua jam potiebatur.

CAPUT III. Solutio Objectionum duarum.

Si forte quispiam dicat quod quæ Substantia in potentia specula
aliquid, tanto magis eadem in actu speculabit illud. Siquidem tunc
est firmior validiorq quoniam Actus est perfectio potentiæ. Respond
mus verum esse, quod Actus est perfectio potentiæ quando ipsa cons
derat, rem suscipiendo simulacrum ejus, tunc enim potentiam su
scipientem actus absolvit: seu perficit. Quando autem potentia
ceret esse ipsa Intelligere & sine receptione simulachri contem
ret rem actus superadderens illi simulacrum in presentium, pr
nocet atq eandem quodammodo corrumpit, præsertim quoniam
fere contrarius, & certe non est conterminus, seu connaturalis.
Rursus si quis diceret quod potentia Animæ corrumperet, quando
sit: quod ipsa recipiendo perfectionem considerat. Sic enim relinq
actum: actus autem eorrumpit potentiam. Dicemus quod Potent
recipiendo Actum: non corrumpit, sed actuatur, perficiturq. Cujus
ratio est, quoniam postequam Anima reliquit Speculationes re
Intellectualium administrantium, illi hic adjungit. Potentia pig
laboriosa. Etenim si Existens in natura intelligit Substantias
non intelligit notitia momentanea, nec absq cogitatione. Cursum
tem priusquam descenderit res perspiciebat, nequaquam cogit a
siquidem clare intuebatur cognoscebat.

CAPUT IV. Quod Anima eadem potentia hic & in
be Intellectuali utitur, sed non eodem modo.

Præterea quando quispiam quærat. Quomodo Anima existens
hoc Orbe, intelligat Entia Mundi Intellectualis, neq dirigat ad

an videlicet sola eadem potentia, qua prius cognoverat, an etiam actu quodam superadducto potentiæ. Siquidem opinemur etiam speculari res Intelligibiles, simili potentia hic sicut illic. Sed falsum est; quoniam Anima ibidem existit simplex & soluta: hic autem involuta corpori ac sub potentia sensibili contenta. Si vero anima hic cognoscit actu quodam alterius potentiæ, hoc etiam erroneum est, quia omne cognoscens considerat rem per potentiam propriam, naturalem, ac inseparabilem. Dicemus itaq; Animam hic speculari Entia Intelligibilia: atq; sublimia per eandem potentiam, per quam ibi antea existens perspiciebat, præterquod in existens corpori indiget alio, per quod consideret abstracta. Videlicet actu receptionis, quo formata potentia perspicit illa. Verum anima in Mundo altiore existenti sola sufficiebat Potentia. Neq; enim necessarius erat is actus. In Substantijs namq; Intelligentijs superioribus, quæ actu speculantur, ipsa Potentia est perfectio. In Corporalibus vero actus, per quem ad finem pervenit, perficit potentiam. Cum ita sit igitur reverentiæ dicimus, quod per quam potentiam anima inspexit Essentias Intelligibiles Supernas ibi concistens, per eandem prospicit hic subsistens. Siquidem Potentia speculans mundum illum, cujus operatio est promotio quædam, hic servit animæ aliter quam ibi, quoniam existens illic potitur speculatione facili: hic autem laboriosa. Atq; hujusmodi potentia promovet in singulis viris felicibus, illaq; Entia nobilia sublimiaq; prospicit, eadem utrobiq; existens, videlicet illic videns principia prima, absq; cogitatione & impressione Simulachri recepti, hic vero detentione, per motionem sui. Ita quod Anima speculatum Orbem Intellectilem, auferat Potentiam suam ab hoc. Sicut enim homo supergressus montem. Derelinquit inferiora, quæ aliter non poterat. Sic Anima scandens, Potentia elevata, Mundum supernum, contemplatur illius Entia, quæ aliter nequit. Utiturq; ascensu hic, quo non utebatur illic. Hujusmodi vero Ascensus quidem animæ est operatio, qua ipsa existens hic speculat Essentias Orbis superni, atq; ita fit, quod potentia Animæ ascendens, primum appellit ad Cælum infimum. Deinde ab illo ad superius sequens, donec perveniat ad supremum. Sicut in Substantijs materialibus a composita magis progredit ad compositam minus. Donec omnino relinquat compositam, attingatq; simplicem. Reversus quoq; Anima a Cælo supremo, procedit ad se ipsam cognoscendam. Siquidem Entia Cælestia, ac supercælestia utraq; sunt absoluta & simplicia.

CAPUT V. Quod Anima Cælestis habet memo-

riam quandam.

Intellectus ab Agente secundario, hic recolit ea quæ noverat antea in Orbe Superno, quare neq; etiam mirum, quod idem animus existens supra Cælos, fit memor eorum quæ vidit ac scivit in Regione subteriori, quanquam etiam in Cælis extet memor rerum Cælestium, abstractarumq; quoncam existit firmus, neq; ab illis Corporibus, ac formis primis alteret sapientia ipsius. Si quis piam autem quærat cum Sphæra Cælestes varientq; siquidem in prima dispositione haud permanent, num animus respiciat Essentias ipsarum? Scienterq; agat aliquid in illis? Dicemus quod Animus cognoscat virtutes Cælorum, & operationes, nec falso, videlicet operationes variari, & virtutes permanere. Et enim si Cæli habent operationes (sicut etiam fatentur) convenientiq; erit quod Animus noverat illos, quanquam habeat de eorum mutetur. Quando vero quispiam adhuc ambigens quærat quonam pacto, Animus qui demissus ab Orbe Intellectuali adest Corporibus Cælicis, potest esse memor illius. Si ipse non habuit memoriam antecedentem descendit ab eodem. Dicimus quod Animus tum in Cælis, tum in Orbe Intellectuali, habet memoriam. Sed nisi alicui ex Corporibus pluribus diversis inextiterit, nequaquam operationes ejus manifestantq. Neq; tamen idcirco remanserunt ei habitus jam dui præteriti, adeo ut penitus obliviscerer etiam Mundi Intellectualis, nisi sufficeret ad memoriam parva ad ejus memoriam. Verum si quispiam obiciatq; cum brevitas temporis: paucitasq; generationum satis sit ad memoriam penam. Econtrario igit, longitudo quoq; temporis, multitudoq; generationum præcludubio faciet ad oblivionem. Ita quod cum generationes vertantur circulariter. Animus obliviscet cujuslibet longe prætereq; erit memor alicujus tandiu præcognitj, propter intervallum Statu primo. Dissolutionemq; seu deletionem ex motu continuo. Ideo propter etiam Animus tunc non erit ~~memor~~ memor Orbis Intellectualis. Atq; ob destantiam ab illo non aliquid prænotum ejus habebit. Itaq; foret similis Anima Brutali, id autem est absurdum. Respondebimus quod cum Animus descendit a Mundo Supremo ad subteriorem, idest ad ostendendas operationes suas in materia, non pertinet ipsam pervenire usq ad infimum, sed enim ad definiendum cum se transfert ibiq; subsistit: neq; aptat cuilibet generationi, sed a quadam desistit, donec jussus retrocedat, digressusq; inde ascendat ad ejusmodi non altiorem quam generationi cuiquam conveniat. ubi primum extitit: Ideo licet dicere, quod Animus hujusmodi non lateat. Ens [illegible] di Superni (sicut prefati sumus.)

CAPUT VI. Quod Animus Cælestis non habet mem

riam qualem humanus.

Explorandum an Solarii Animus Lunarisq, Stellani vel alius, scilicet & Orbis Celesti habeat memoriam. Deinde etiam inquirendum, an virtus animi Universalis, ac postea ipsius Stellaris Animi principalis, quæ Planetæ Jovialis est, utaq memoria, quod cum fecerimus inveniemus Intellectu ab Agente secundarij, Animiq Stellaris memoriæ esse differentes. Exordiendo igit dicimq, quod Animi Stellarum non indigent terrestrium cognitione Sicut Animi Mundo inferiori inexistentes. Siquidem ab his eam non acquirunt. Quare non indigent memoria terrestrium cum discursu. Talis enim est adminiculo utenti, quali Animi Stellares non indigent ad gubernationem terrestrium & directionem hominum. Siquidem illi sunt memores terrenorum alia ratione non enim discursu, sed solum virtute quam ei indidit Auctor primus. Verum si quisquam objiciat quod cum Animi Stellares speculent Mundum Intellectualem supernum, Autorem ejus. Impossibile sit quod non reminiscant illiq quod prius cognoverint; quapropter habebunt memoriam aliquam. Dicemus quod animi Stellares prospiciunt Mundum Intellectualem, Autoremq semper atq coram. Nec enim unquam obtutum superfugit ad manifesta autem evidentiaq in promptu non est opus memoria Syllogistica. Cum hæc memoria non sit, nisi representatio absentantis, immanifestiq. Rursus si aliquis quæratq utrum animus Stellaris, cum orbis inferior sit absens occultusq utatur saltim memoria hujus. Dicimus quod cum aliquid continet habitum Cogitationis alicujus rei. Deinde amittit. Sea subterfugiente aspectum, suscipit impressionem quandam. Animi autem Stellares non susciputnt impressionem. neq unquam spoliant contemplatione Orbis infimi. Porro si quis iterum quærat. Utrum Animi Stellares agnoscant se conspexisse terram veniversam, Die: vel mense annove præterito, ut agnoscant se vidisse eodem pre tempore. Etenim si ita nequam noscant, proculdubio carent memoria. Dicimus quod Animi Stellares semper cognoscunt se circumambire terram, ac vivere perpetuum autem invariatum non transfertur. Dies autem præteritus. Mensisve aut Annus & similes tempora, sunt termini recessionis quare Cras firmum non est hesternum, aliterve præteritum, sed idem semper. Animus vero humanus cum motu constituit Diem, mensem, Annumq præteritum. Sicuti aliquis figens vestigium imponit pedem unum multis solis partibus, sic motus Stellæ unus apud animam dividit a Nobis in multas partes: tempus autem dinumeratq in dies, quoniam ipsi huic succedit nox, alioquin non differrent tempus præteritum, presens ac futurum. Sicut etiam gutta quamvis eadem sit,

Substantiæ quedam sint priores alijs, ut Simplex compositæ, ac Intellectus Agens animæ, non sunt tales prioritate temporaria, sed substantiæ Non accepimus / prioritate Essentiæ ac Naturæ: qualis est generis ad Species, quod vero aliquid sit prius altero, nec tamen tempore. Ratio est Quomodo enim quedam priora sunt talia tempore, cum sint supra tempus, & causa temporis. Et jam quidem probatum, quod unum non dicitur prius tempore altero, nisi ambo sint sub tempore contenta: atq; unum extiterit in tempore priore quam alterum. Primaria igitur simpliciter inter Essentias existit Mens, quæ idcirco dicit Principes, quam est idem quod verbum Dei, ac suppositum formæ primæ, continens sub se genera Summum / omnes Substantias illustres: absolutas, & puras. Illi succedit Intellectus comparatus ad mentem illam secundarius / qui est velut species ejus / constituit subjectum sui, cui etiam est forma appropriata, atq; huic inest lumen ab Intellectu tali radice, ut Cristallo, radius a Sole reflexus, adhucq; ab isto procedit Essentia animæ rationalis, cujus lumen etiam paucius est simile matutino Crepusculo. Idcirco ei contingit oblivio & ignorantia, unde fit ut indigeat doctrinaria eruditione memoriaq; servatrice, ac ratiocinio, ad sui fulimentum discretionem Essentiæ. Rursus ex lumine Rationalis animæ orit Natura animæ sensitivæ: quæ etiam existit minoris luminis quam illa, quapropter cum exploratione Syllogistica, est tamen, tantumq; imaginatrix & estimatrix. Simplici, ex hujus lumine profluit Natura Animæ plantariæ, quæ quoniam multum distat a luce pura, absolutaq; manet crassa privataq; vi progrediendi ac respirandi. Solamq; retinet pullulationem. Præterea ex hujus lumine fit Natura, quæ adhuc propter intervallum a luce principali privata tenuitate in Corporea, suscipit crassitudinem Corporalem, ac quantitatem trimensilem, videlicet longitudinis, latitudinis ac profunditatis, movetur q; aliquo motu videlicet: Circulari, Simplici, ac incorruptibili qualis Cælestis, tali ab Autore instituta, propter generationem & corruptionem q; subinde continuandam. Movet item motu unisono in contrarioq; alteri, & cum Cælum sit Contentorium, generabilium naturalium, servans singula pro conditione formarum in Compositis. Siquidem a motu proprio perverteret, deficerent illa omnia. Porro ab hac natura Cæli circumlatili, procedit Natura multiformis & multimobilis, inferior, cujus motuum inter se contrarietas, est causa generationis, corruptionisq;

CAPUT III. Quod Mundus Intellectualis influit

Celesti, Celestis autem Sublunari, & quo modo.

Natura mundi spiritalis ponit Ordinem, Corporea perpetuo circumlatæ, cujus orbes servant succedaneam alterationem inferiorum per influentiam latentem a verbo Dei, & consequenter generationem, corruptionemq; atq; ita motibus pigiter succedentibus illinunt genita coloribus Spiritalibus, in singulis speciebus & individuis ad persistendum suo tempore similaraq; uniendum. Natura enim vero Celestis movet Corpora inferioris mundi composita, Elementariaq; & generabilia ac sensibilia a Concavo ad Centrum, per Essentias superiores Spirituales ac pendentes ab Intellectu primate perpetuaq; vel & virtute a Deo per verbum Eis insita. Ideo autem hæ Substantiæ sunt Simplices, Et celeres, constanterq; existentes, quoniam causa illarum est forma, utpote immediata verbo Dei, unde etiam sunt inalterabiles: alioquin minime forent æquales, ac recta. Cum Intellectus namq; sit in Essentia perfecta oportet etiam opus ejus esse absolutum, quando ipse Job id quod est proximus verbo Dei: 6ª consequenti aspectuam quoq; ac infinitam virtutis sumit immissionem non indiget alio Cogente influxu autem sui prædictum si in alia subcincta ad amandum Deum est finitus, ne recipiendo turbent. Interq; istas quidem Substantiæ Corporales generabileq; valde deficiant in illig susceptione, tamen ipse Intellectus privat hujusmodi causas infimas. Sicut patet in aquis ex quibus, oportuno tempore gignitur magis unum Animal quam aliud.

Caput IV. Quod solus Deus est Autor verus Animæ rationalis.

Natura quali Plantarum, Brutorum Mineraliumq; est opus Animæ rationalis dissimiliter factum ab ea quam ipsa Sic opus Intellectus Agentis factum ab eodem. Quoniam Intellectq non agit vere hujusmodi Animam. Siquidem omne Agens vere producit Elementum rei Substantiam subjectam formæ. & formam servatricem Elementi. Intellectus autem non agit Elementum neq; formam Animæ. Quare Intellectus non est Agens vere Animam, quam vis sit medium inter Agens ipsius primum, ac sit Agens ultimum quod est proximum. Primum autem est Deus, qui est Agens verum. Siquidem agit Essentiam, cum ipse sit Essentia vera. Atq; impossibile est quod aliquid producatq; ab aliquo sine illo.

Caput V. Quod tres sunt illuminationi Animæ

gradus, & quales.

Cum omne lumen propaget alterum, primum quidem est perfectiq̃ p
stremo: medium est particeps utriusq̃ extremi. Ita & convenit etiam l
mini quod propagatum est, infinitisq̃ insitum Intellectui secundo
habere tres gradus, videlicet supremum proximam verbo: quod vere
appellat lumen absolutum. Et mundus lumineus, gradum quoq̃ alt
rum infimum, itemq̃ alium medium. Ideirco etiam cum ex anima
quadam hauriat lumen gradus supremi spiritus ejus accedit ad illi
perfectionem, adsimilaturq̃ spiritibus demonicis, attingitq̃ convide
tu veritates speculans in divinitate Creatoris. Operatio etenim ab h
Intellectu, rationis vere actionisq̃ probe provenit ex conjunctione eiu
cum Intellectu puro, absolutoq̃ qui existit proximus verbo perfectiss
Autoris Supremi. Omnium perfectione, ac puritate opus proximum
Siquidem perfectioni ipsi, est etiam perfectum. Hujus modi autem ver
bum continet spirium Intellectum primatem nobilem, nequaquam o
cognominem, sive univocum. Animabus vero in gradu infimo consti
distantiaq̃ ab Intellectu primate contingit ignorantia, error, obliv
incertitudo, exorbitatio, atq̃ corruptio. Mediæ autem animæ partic
runt utrumq̃ extremum, illudq̃ magis, ad quod magis declinarit
Sic quoq̃ se habent Anima: sensitiva, vegetatrix, ac mineraria. hom
secundum trifariam, unaquæq̃ speciei: gradiumm differentiam.

CAPUT VI. Quod Intellectus est simulacrum Dei, Anim
autem est simulacrum Intellectus, tanquam verbu
expressum ejus.

Cum simplicitas compositioq̃ substantiarum existat major minor
pro ratione distantiæ, propinquitatis ve ad verbum Divinum, Ut co
sequenti quodlibet creatum prius est verius in simplicitate spiritu
absoluta: utpote propinquius illi, quod autem est distantiq̃ existit m
noris simplicitatis, propinquiorisq̃ ad Corporalitatem meritam. Ac
sumenis influxus quoq̃ in existentiis, pro capacitate singulorum
juxta gradus prescriptos, unde quod est capacius, est propinquius, ut
pienti primum: sit proximum propter dignitatem Essentiæ, Medi
inter Deum, & cæteras entia a se producta: quod recipit influxum
xata ab ipso. Receptumq̃ alteri subexistenti: Deum infundit, quo
perfectius, cum, quoniam existit prius illo perfectiq̃, tum quia exta
imitamen primum Dei: per quod gradus ejus ostenditq̃. Ita etiam
fectus decenter influit animæ, quoniam ipsa est ejus simulacrum fi
ctum, sicut verbum expressum. Operatio quoq̃ universa animæ p

fluit

fluit in alia super adiuta ab Intellectu Universali qui se habet ad ipsam Animam, sicut ignis ad caliditatem ab eo ortam, alteramq in alio susceptam, quam Intellectus producit: attamen absq ejusdam potentiæ suæ extrinsecatione.

CAPUT VII. Quod Anima rationalis producit Sensualem quamquam indigeat ea, & quo modo, ac quam illi uniatur.

Anima Intellectualis existens in hoc minori mundo, Intelligit per cogitationem, quoniam Intellectq ejus derivatus a primo, deficit: extatq materialis, id est potentialis. Atq Intellectus quidem perficit Animam Rationalem cum eam producat, sicut Pater filium. Talis autem Anima perficit Animam Sensualem, quoniam produxit eam, qua sicuersa / quoq indiget, quando Anima rationalis excitat a Sensitiva: ad speculandum principia, sine qua minime dirigeret, ad aliquod illarum, neq item formaret Specie quapiam rerum, neq ex consequio foret apta suscipere Universalia ab Intellectu Agente primo. Quod autem Anima rationalis uniat Sensitivæ, hinc patet, quoniam alioquin non assentiret affectibus, deliciis naturalibus: neq appeteret victoriam, dominium, non indigeret disciplina erudituria, & nequaquam affectaret gloriam, non oblectaretur harmonia: Corporalis pulchritudine, laudetiam foret prona ni naturam humanitatis, neq conciperet speciem elevationis, quadrimq evasionis, minime prosequeret, commoda corporis, ut salutem indolentiamq, at idem haberet rationalitatem. Ita siquidem operationes illi contingunt ex communione cum Anima sensitiva, qua tamen est prior, ac elevatior supra qualitates naturales, quales sunt visibile, gustabile, tactileq & reliqua sensibilia. Quibus profecto si non uniret, nequaquam famelicos appeteret salsaritatem, nec labore quietem, neq egrotans sanitatem, nec concupiscens coitum, & paria cætera. Rursus Anima rationalis absq sensitiva foret proculdubio, admodum Substantiæ spiritalibus, quæ certe non cognoscunt, prædictarum illam qualitatum. Experimentum enim vero est, hominem sentire illas qualitates, ac explorare, sicut vice versa Anima rationalis, non cognoscit vere Statum Substantiarum illarum, deliciasq Intellectuales Spirituum, nisi ratione Exemplari, atq cogitata imaginario ad se ipsam dirigendam.

CAPUT VIII. De Intellectu Agente qualis & quomodo se habet ad possibilem.

Intellectus Agens influit Animæ rationali: Siquidem existit lumen ejus, quod Universo Mundo expansum, dirigit alia Entia, servatq omnia, quæ per sinceritatem accedunt ad ejus Essentiam, per immunditiam autem,

recedunt ab eadem, quandoquidem Intellectus primus post mentem principem, una cum Intellectu materiali qui est substantia nostra, in ut mundo. Siquidem illig agentis essentia, est supra naturam ipsig possibilis, atq Intellectus Agens amat possibilem seu naturalem, ut discipulum aut fater Unigenitum, aut veluti ma feminam. Quoniam nullum aliud Cus est aptum susscipere actionem ejus perfectam, nisi Intellectus materialis, quapropter Intellectg primus juvando, vergit pos ad eum, quem servat tanquam opus proprium supra alias substantias quae sigillatim admittunt influxum ejus Agentis, secundum puritatem impuritatemq essentiae propriae, nec perfectum. Anima autem rationalis quae est Intellectg secundus ab agente id est possibilis non est ejusdem numero. Iduirco quoq Intellectus prior unitus illam servat, non illustratq.

CAPUT IX. De Intellectu possibili, quomodo unitg animae sensitivae ac Intellectui Agenti.

Intellectus secundus ab Agente qui est possibilis minime valet ad depurare formas naturales: Eas reducere in essentiam suam, rationem Universalem, absq Cultatione Animae sensualis, quae est nobilior quantitatibq corporeis, quam siquidem Intellectus secundg praedictg amplector completitq, Evasit imaginativus, ac pronus in eam servat, Ideo propter etiam Anima sensitiva hominis viceversa appetit subjici Intellectui materiali, illog inditi. Siquidem nihil posse in tatis Cus constantis adsequi, nisi per Influentiam illuminationemq ad receptam, sed habet per illum adminiculum faciendi permanentiam suae essentiae. Intellectg igit possibilis, & anima sensitiva hominis sese mutuo propter utriusq indigentiam diligunt. Simulq unione substantiali conjunguntq, qua perficit Cristentia hominis, & quidus constituit. Ita quoq se habent Intellectus agens & anima rationalis, sese invicem optantes pro ratione, qua uniuntq ac fiunt substantia fere una.

CAPUT X. Quod forma Corporis duplex quanquam Intellectus agens regit possibilem, possibilis autem animam sensualem.

Probatum est antehac, quod forma Corporis est bimoda quaedam, videlicet per se, quaedam Corpori inherens, ut forma artificiaria, Item vegetativa, habet alia accidentaria verbigratia albedo, nigredo, quae non subsistit, sed tenui inexistit atq hujusmodi genens quaedam Species permanet actu in primitivis Intellectivis, quales radii Luminis, qui inhaerentes Corpori illuminato persistunt in Anima agentis, quod cum ita sit, anima igit sensualis. [illegible]

permanet in ipso Corpore vivido, Et si hominis, prout quidem permanet in corpore vivido, postea vero etiam in Agente, quapropter cum morte Corpus deficit, Anima quoq; Vegetativa Sensualisq; cessabit, perseverabit autem Intellectus possibilis, qui illi adfuit, servatus ab agente, qui dein Intellectus agens servatus a Deo cujus verbo est proximus, consistet. Quapropter Intellectus Agens amat, regitq; possibile, Possibilis autem animam Sensitivam ut Pater filium: & Doctor Discipulum, & ad id utenq; indiget recepto influxu a luce & vita eterna: ac superna. Porro Intellectus Agens perficit animam rationalem quoniam produxit illam, Anima autem rationalis perficit Sensualem, quatenus perduxit eam ad absolutionem, viceversa exuitat ab ea ad Scientiam Sensibilium, promovetur ad Sapientiam Intellectibilium, pro modo recipiendi ab Intellectu agente ac primario. Id circo cum Anima reversa ad Essentiam suam, perspexerit Intellectum agentem, ejus operationes sunt illi convenientes, neq; tamen omnes, siquidem humanae actiones non nisi proprias probaq; Intellectui Agenti adscribunt, reliqua vero ignobiles ac improbe in Animam Sensitivam referunt, utpote ipsi accidentes non intellectivi.

CAPUT II. Quod Intellectus agens est proximus Deo Intellectuiq possibili, & quod Deus continet in se verbum, item quomodo Deus intelligitur?

Intellectus agens nobilitat animam rationalem, siquidem cum producat eam, nunquam etiam separat ab eadem, utpote immediatus illi sicut Verbo Divino, inter quod & ipsum si foret medium, deficeret ob distantiam a verbo illo, nec existeret satis perfectum, ad continendas in Essentia cunctas Scientias, siquidem si contingeret intercidere medium unum Eadem ratione ex consequenti contingeret quoq; intercidere media plura. Quod si foret lumen dignitasq; Intelletq; Agentis diminueret, augeretur crassitudo, quale est impossibile, cum sit nobilissimum omnium Substantiarum creatarum. Essentia porro divina nunquam separat illatenus a verbo concepto, sed enim est Unus ipsum, quoniam continet omnem Scientiam. Anima Rationalis autem est aliquo modo Intellectus agens convenitq; illi cum sit ab eo producta. Nec item separatur ab eodem, quoniam est illi proxima, comitaturq; ipsum Intellectum agentem, illius formam respicit ut subgraduo Intellectualis. Hic autem Intellectus Materialis est valde honorabilis: quoniam est Simplex ac Spiritalis, quo attamen Intellectus agens secundum a mente primaria, ut praedictum, est Simplicior continetq; eum, atq; exercet in eodem mirandas operationes, operantis vivi Intellectq principis. Qui item etiam intelligit ab Intellectu possibili perspiciente Mundum Sensibilem, ac presertim ejus gradum opti-

mum, hujusq motum perpetuum, simplicemq tum occultum: tum m
nifestum ab ipso Intellectu primario provenientem. Siquidem cum hom
exploraverit Entia Mundi inferioris, Speculatq aerem, Plantas, animalia
reliqua, ascenderitq ad Mundum Supernum verum: intuiciens Spiri
tus existentes, Intellectivos perpetuos, vita optima, puraq tales refertos ac q
duq suo omnes contentos atq fervore etiam ardoreq propter illuminationu
a luce primaria, maxime autem in eo Intellectum nobiliorem Superiori
alios, atq administrantem Sapientia sua, virtutis indita ab Autore Mu
di utriusq Inenarrabilis, Intellectq in quam possibilis contemplatione a
tingit Principem horum omnium Mentem.

Caput XII. Quod Universus Mundus est perfectus, & co
consequenti, qualis sit ejus Autor primus.

Mundus Universus continet omnia, neq aliquid superius addet quicqu
siquidem est summe perfectus, tale ens autem non admittit additionem
primis, Etenim additamentum si quod fieret Mundo Universo esset ho
naturale aut non, Non autem Ens naturale, natum siquidem existit Un
versitas Mundi. Quomodo autem potest jam prius contentum addisci a
tinenti? Item cum omne ad ens sub possibilitatem Naturæ cadat etia
sub Activitatem Agentis alicujus, neq autem in Mundo Universo quidda
aliud agit sine primo Autore creante Intellectum agentem. Sequitur qui
libet possibile sit a Deo effectibile. Quapropter hujusmodi additamentum
aut est necessarium Mundo aut non, & siquidem sit necessarium, illo ab
sente mundus is ens defectus. Et agens sapiens non facit opus defect
quod si additamentum non sit necessarium, si apponatur igitur erit superf
uum. Autori primo autem non est adscribenda superflua actio neq defi
ciens potentia. Rursus hujusmodi additamentum, aut est Pars Mundi
aut non, Si namq existit pars Mundi, non est extra Mundum, jam con
firmata est demonstratio quod nihil est extra Mundum, quod per omnia
sunt in eo contenta, quod si illud sit extra Mundum, hut est creatum
aut increatum, & siquidem existat creatum, jam quoq existit pars Mu
di. Ex consequo igit non extrarium, Si vero sit increatum, continge
quod qua Ratione illud est increatum, Quod Universus Mundus
Set absq Creatione existere. Quod si ad primam divisionem, dicat ill
additamentum esse non Ens naturale, quomodo id contingit? Cum non
Ens naturale non sit possibile, quandoquidem omne aliud possibile est
Ens tale. Et videmus totum esse non a nullo agente. Propterea aliq
est prius illo. Etenim si contingeret aliquid produci a nullo agente, eo
tanto magis contingeret Universum Mundum existere a Nulla Cau
ro sublatum est, quod aliquid possit a nullo produci. Siquidem existentia
cujuslibet producti est ab alio. Quapropter colligimus impossibile fore, si

Mundus Universus additamentum suscipiat, Neq est imaginabile ali-
quam Substantiam existere, quam Intellectus primeps non contineat. Jam
autem antea probavimus, quod Autor primus est Sapiens ac potens, is au-
tem non prohibet, producere aliquid. Siquidem cum sit Sapiens, repellit in-
scitiam, cum sit potens lassitudinem non patit, cum etiam sit liberalis.
Invidia avaritiave non retinetur. Unde nihil omnino impedimenti
obstat quo minus producat, quicquid produci contigit Boni, quod tamen
libeat. Neq adhuc enim longitudo temporis turbat, neq dispositio quid-
piam aliud ad id deest.

CAPUT XIII. Quale sit verbum conceptum seu mens divina.

Autor primarius Universi Mundi creavit ipsum, nequaquam ultra pre-
scriptum Sapientiae Mentis: Bonitatem ac Potestatem suam. Ut quic-
quid continet in Essentia Substantiae partiariae ejus, participet ac eidem in-
fluxit. Siquidem existit infinitus simplicitate sua, neq in se caret poten-
tia, quamvis influxus ejus in animam sit finitus, nec enim quicquam
suscipiens ab eo influentiam, est imitamen par ejus Substantiae com-
paratu ad verbum creans, quod est unum cum ea, productumq absolutae
ac praeceptum illi bonitas et voluntas, quod item produxit omnia crassa
sensibilia, et omnia subtilia intelligibilia. Quodlibet enim quod sit ima-
ginabile formari ab Intellectu Principe, est etiam productum ab eo. Neq
vero praeceptum hujusmodi Intellectus Principii conceptum est Terminatum
nec alterationi variationiq idoneum. Sed enim omnes Essentias subexi-
stentes substantia sua servat, atq harum alias ab Intellectu medio, ac
tamen expressas secundum Imitationem ad ipsum. Non etiam utit Ima-
ginatione nec cogitatione tale verbum. Haec enim non competit Autori ipsi
primario quapropter etiam verbo ejus minime convenit. Aequalia siqui-
dem uni alteri, sunt aequalia inter se. Ut lineae egressae a centro ad cir-
cumferentiam. alioquin aequalia forent inaequalia. Quapropter cum re-
rum etiam quaedam sint compositae, ut sensibiles nactae qualitates, verbi
gratia Colore, Sono, odore: Sapore et tactileq. tum Corpora superiora ut
Coelestia, tum inferiora ut terrestria verbi gratia Plantae: et Bruta ac ho-
mines. Quorum quodlibet totum est majus sua parte. Moveturq & quo-
rum aliqui motus sit elementorum: habet contrarium, siquidem unus
impedit ~~alterum~~. alterum. Et Anima rationalis quidem est Substantia mo-
bilis motu Spirituali. Illiusq coloribq Spiritualibq, quos ei immittit In-
tellectus Supernus, ipsa autem dein transmittit, reliquis entibq Supe-
rioribus a se Expressis, comprensisq per cogitationem, Essentia autem

veri producti, est abstracta ab omnibq aliis, quod Intellectus ipse Principa
tetatq, si namq conveniret in aliquo Speciei Creatæ expressq, illi etiam
conveniret Autor ipse Mentq Principij, qui est consubstantia ejus, ne
enim est aliud quid ab eo, Id autem non est. Quod si velis manifest
spectat an quicquam sit prius Deo, in quo mens sua sistere possit, an
quepiam altera Essentia, adpingatq, accendatq simulis in substantia
eum, Et quoniam id non contingit, ablatq sunt abeo circumpendo
non potens comparare, conjungere ve Essentiam illius cum alia qua
vere referat eam. Siquidem omnes Essentiæ formatæ creatq ab Int
lectu divino sunt posteriores illo, ab illiq omnibus is est abstractus
duxitq mentem sui primariam: Imposuitq illi quaslibet Entitates
ratione qua ipse considerantur. At qua oriunt omnes formæ Diff
teo, sicut Entia ab Essentia: & formantq Creaturæ: terminantur, Na
ræ, ut species progenerentq. Quare cum omnis Essentia comparata
ri sit aut superior priorq aut inferior posteriorq, itemq aut abstra
aut concretior illa, non sit autem aliquid Essentia prior, superior
aut abstractior Autore primo, sequit quidem non habeat rem aliq
exteriorem, quæ possit eum pariter representare, siquidem inferiora
sive hæ infimæ, sive illæ superiores, non attingunt prædictam m
tem ejus, sub ea ratione qua ipse sevit perficiatq illam.

Caput XIV. Qualis sit Orbis Supernus.

Mundus divinus est absolutissimus omnium, quoniam habet numer
copiosum profluensq in inferiorem, continetq in se ipso omnes substant
perpetuas nunquam desituras nullatenusq peritura ut pote Intelligen
as, animasq omnes. Atq existit immotus in summa pulchritu divi
& dominans aliis rebus non indiget motu exterius quicquam asseq
te, siquidem cuncta ampletitq, neq potest aliunde pati, nec enim est
Agens a quo perfectionem additamentumq suscipiat. Existit item
purus, quoniam non habet partem, quæ non intelligat, & ea quam
bet intelligit ex se non per explorationem, quandoquidem principa
ejus sut cetera dignitates, est æternus, ut Essentialis, non tempora
us, ut accidentarius, temporarium, siquidem non existit æternum
Qui vero speculatuerq Mundum illum honorabilem, Quiq substantias
Nobiles, contemplationem dirige sequentes ipsam, nec in primis gradi
bus subsista, sed pergit adhuc relicto sensu capiens Intellectum, siqui
dem sensus solus nosit singularia, ut hunc equum, Intellectus autem
scit etiam Universalia, ut Equum simpliciter, & sic aliam quam
bet speciem, neq tantum species sed etiam genera atq universalia tam
aut primo aut Ratiocinio per sensum exitante hui Intellectum: qui
in Orbe dein Supremo contemplatq clare, quoniam ejus Essentiæ

eternæ: stabiles: semper presentes, inerrantes, inalterabiles, immutabiles omnino. Eedem intelligentes & intellectæ, nec dissentientes, amatæ item et amantes; non enim Intellectus intelligit quin adsit amor, quod si tres adsint, Intellectus intelligens, Essentia intellecta & amor unusquisque, oportet addere motum & quietem, Motum autem quoniam Intellectus intelligit cum motu, qui est non transgressio sed perfectio aptatio, nec enim a statu pristino evertit, ut amor, enim vero comitatur intelligentem, quoniam si Intellectus illo spoliatus fiet solitarius, silentio, nihil comprendens. Siquidem oportet intellectam rem aptam Intellectui per amorem.

CAPUT XV. Quod uterq; Mundus existit per Deum, parendo illi servatur, quis sit Ordo inter Intellectum primipem, Agentem, ac possibilem. Quod etiam Verbum est duplex videlicet conceptum & expressum.

Nihil utriusq; orbis existit absq; Autore primario, nec Universi Entia subjeiuntur nisi ipsi, absq; illi propter dominationem, servationemq;. Intellectus vero possibilis est infimus aliorum Intellectuum quod Deum, per illum nos intelligimus entia. ille autem non intelligit sine Autore suo, sed & non intelligit eum per spectrum representans, verum per sui speculationem, intelligendo enim seipsum, intelligit consequenter Autorem suum, quatenus vivit non tamen quatenus est. Sed circo etiam Intellectus ob istum Essentiæ gradum est perpetuus, fervens, sitiens ardens, humilis, tranquillus, & fortis, propterea fruitivum influxum ab Autore primo maiestatem, divinitatis ipsi, se se illi submittit pugiter. A cujus dominatione si Mundi declinarent, convemperentur, siquidem sunt ab ipso. Et quidquid eis inest, consistet per ipsum precipue si subjectionem illi prestiterint, Intellectus agens videlicet ac cæli Substantias Intellectivas continentes, si Intellectus siquidem, Post divinum primo inest anima Rationali, animæ illi compingitur juxta periodum, quibus conpinetur fit unum, amore ac quidditate comparabili. Quod si anima separet ab Intellectu isto, secuit eam corruptio. Conpingit porro Anima Intellectui Agenti, quoniam existit ab ipso, sicut ipse Intellectus agens a verbo divino, cujusq; continue, perseverat quoq continue, siquidem tale verbum non formatur immediate nisi Intellectum, nec Intellectus formatur nisi a verbo. Intellectus vero agens est proximus verbo Divino, quoniam non potest cogitari quicquam prius intellectu agente propinquius ipsi verbo, quod etiam propter imitationem quandam Autorio appellet verbum ab-

trahens, quoniam Anima per eum potest Abstrahendo depurare
qualitates sensibiles. Si vero inter Autorem primum, Intellectumq agen
tem foret substantia quædam media, illa esset superior: nobiliorq ac
strior procul dubio intellectu ipso, cujus contrarium fuit probatum. Ide
quoq Intellectus agens dicit verbum creatum Autoris primarii, quæ
speculando ipse Autor semetipsum exformat tale verbum, contemplan
autem creata minime notat aliquid ulterius Essentiæ porro omnium
aturarum infert substantiæ Autoris primi, quoniam non intelligit
aliquid præter Essentiam ipsius. Et si foret verbum creatum prius
tellectu primario, esset quoq perfectius eodem, at quomodo id fieri? qu
do jam probavimus quod Intellectus primarius existens verbum pri
creavit verbum extractum, solusq id est. Dicitur & enim verbum
quoddam prius ordine, perfectius item puriusq comparatu alterq
rioris. Et quomodo etiam continget, ut quod piam verbum creatum
perfectius intellectu agente, cum enim tali intellectui inesset defe
quæratione posset sincere speculari Autorem suum? In quem si fo
ignoret nihil aliud poterit discere quoniam omne Intellectum per
intellectum principem intelligitur. Præterea si verbum Creatum
ret perfectiq intellectu agente, is non foret causa necessaria inter Au
rem primum & creata, quod est falsum, Quare Intellectus agens
perfectior ac prior omnibq sub Creatis, impossibilq est imagino
quicquam aliud Creatum perfectiq. Inter Intellectum siquidem secu
dum ab Agente, qui est anima rationalis, autoremq primum est m
dium imaginabile, Intellectq videlicet ipse agens. quoniam Intellec
ab eo secundus, est primum mobile admittendo, recipiendoq. Idcirco
etiam compositq est medius inter Intellectum agentem primum
naturam ignobilem corporalemq ac trimensilem. Sed et tres, potent
ac complexus, scilicet vegetativam, sensitivam, atq intellectivam
Et cum is intellectq secundus speculat, ea ipsum unum, quod conti
git ex gratia primi: est unus cum eadem reversus ad se, qualem
est medius inter duos orbes, videt seipsum, sequiq unum, mundumq
ferior naturalis corporeusq ipsum subsequit.

CAPUT XVI. Epilogus predictorum

Jam probatum est igitur, quid inter autorem rerum, & naturam sunt
dia plura, quorum Intellectus agens est primum, & anima rationa
secundum, Anima autem sensualis tertium. Atq Intellectus prim
post divinum pingit verbo ejus unione inexcogitabili, prodeuntq E
traq ambo sunt unum, neq tamen unio ipsorum est qualis Intel

primi Agentis, ac secundi possibilis, quoniam Intellectus ii secundus ab Agente, quamvis secundum Substantiam sit ab Intellectu illo primo tamen est gradu longe inferior. Siquidem hujus Intellectus secundi gradus, est primus Cœli mobilis, pendens ab Intellectu primo, cujus gradus est quietis, propter suam absolutionem, quæ non indiget perfectione exteriore, ad quam sibi sit mobilis. Immobile autem continet omnino mobile. Omnesq; illius partes, & continens est prius contento, superiusq; dignitate, ac sibi sufficiens simplicitate Substantiæ, pro multiplicitate alterius. Namq; semper aliquid movens existit exterius, animag propter indigentiam est mobilis ad multiplicitatem, & cum mobile quoddam sit motum: quoddam quiescens. Verbum quod est Intellectus agens, neq existit mobile, neq quiescens. sed ab utroq abstrahit jam quoq probatum quod inter Creata, primarium est Intellectus primus sive agens, secundarium autem Intellectus secundus qui dicitur Anima rationalis, collocata a Deo ut prefatum in centrio utriusq Mundi, quod si quispiam quærat Cui nam autor extitit Intellectus primi agentisq? Respondemus Deum Patrem verum fuisse, qui eos creavit ante omnia alia, cuiq invalvit omnia. Quod Intellectus quoq agens cum sit proximus ipsi Deo, dicet verbum ipsius expressum cujus gradus sit dictum: non est rei mobilis neq quiescentis, siquidem motus est quies, non inveniunt nisi Substantiis inferioribus illo.

CAPUT XVII. Quod verbum Expressum est causa proprie Creatorum, Deus autem non est proprie causa eorum &c.

Verbum expressum appellat causa causarum, atq hac fuit opinio Sapientum Babilonie, quoniam ab eo producunt entia, Ipse enim Intellectus ab eo secundus, id autem propter unionem verbi hujus cum Autore primo a quo ipsum & omnia alia existentia vere procreantq. causa vero dicitur quæ est effectrix cum expressione simili existentia causati, quare si nihil fuisset aliud creatum, verbum tale non appellaret causa. Nullumq; obid etiam aliud insenq dicit, tam decenter causa, siquidem nihil cum expressione simili producit sine ipso verbo predicto. Et quando etiam nihil recipit expressionem sue existentie a se ipso sum & enim existit causa procedit ad expressionem sue existentiæ: Negata quam convenit quod aliquid nuncupet, vel sit causa sui, ut falsum est quod aliquid prius quia prius sit posterius se ipso & superans quatenus tale, sit superatum.

Contingit porro Intellectum Agentem quod est tale verbum dei Causa
quoniam est plenus seminibus inditis subteriorum, quibus si careret n
decenter nominaret Causa, imo existentia illis deficeret, non enim con
git quod quidquam penderet ab altero extremo & id non existat alio
contingeret Causam fore absq causato ac vice versa Causatum pariter sine
Causa. Quod si sic, Entia forent inordinata, quo dato auferetur praemis
tei predominium virtutis absolutionis. Quare Agens & Patiens admi
strans administrationis existerent aequaliter se habentia. Quod tamen
in aequalia experimur, tunc ratione actionis passionis in quibusdam
ratione medii unius, vel multiplicis in aliis vel nullis etiam in plu
qualia sunt Entia abstracta potentia perfecta. Quare sit dictum Cau
nominatur comparatu ad Causatum. Quod si quispiam dicat cum Ca
& Causatum conveniunt correlatione differant aut substantia quo mo
sint causa conjungit causato? Respondemus quod inter causam & Caus
est quaedam conjunctio per mediationem quampiam proportionem com
munem, sine qua impossibile est unum esse causam alterius, ut aliquem
Patrem alterius filii. Horum quamvis unius sit prior altero, tamen
eorum est quaedam conjunctio, & licet filiatio insit filio, paternitas a
tem Patri, non ideo tamen auferetur omnis inter illos communio, sicut a
tem de his Patrity correlationis sic de reliquis, Sic enim inter Elem
quae sunt causa mixtarum, verbi gratia Mineralium, Plantarum A
malium, ipsaq mixta est haec conjunctio. Adhuc quoq inter Individ
unius speciei & individuum alterius extat talis communio, ut contig
unius illorum alteratio, transmutatioq ab alio, collocatio item in Regio
propria & ascensio, tum dignitate tum situ unius supra aliud, ut elem
ra aquae supra terram, aeris supra aquam, ignis supra aerem. Ho
rum singulum in suo loco constitutum quiescit, ac ut in Animalibus
velut capitis supra pedes, in plantis quoq ut ramorum supra radices
propterea animal est sublimius planta: Planta Minerali, atq ita sin
unum & alterum proportio si namq inter praedicta minime foret co
munio nominata. Impossibile esset unum horum existere causam alte
Item quoq Coeli circumlati sunt causa quod Elementa inter se alterentur
transmutentq Patiantur. Quorum est conjunctio quaedam multimoda.
veniunt tum quod sunt mobilia localiter, tum quod sunt generantia et
minata q. Crenim si non esset proportio inter illa Elementa, non pat
a Coeli, quod falsum tamen est, cum ex illis non gigneret aliquid, nisi
impressionem ab ipsis Coelis, eorum motibus, sunt enim Coeli causa p
rum Naturalium, ha autem Compositorum generabilium, quorum

talis communio, praterea materia & forma, quarum unius est motus cognoscibilis, alterius vero quies, sunt ambæ causa compositionis cali inter illas & cælum est communio plurima. Quia cælum circumfert, forma autem circumfert, quamvis ibi materia & forma sunt insensibiles sicut etiam hic. Adhuc autem anima universalis habet proportionem ad hujusmodi materiam & formam, quarum utriusq est causa & firmiter, quam particularis, quoniam illa utitur descriptione luminis spiritalis: hæc autem corporali, ut quia materiæ immergit universalis anima, item est causa motus orbium, quietis autem polorum, sic quoq anima particularis est causa motionis organorum: quietis autem potentiarum. Rursus materia autem & forma sub naturam cadunt, quatenus materia non potest existere sine forma suppositi, neq pariter forma sine materia subjecta. Amplius Intellectus agens qui est universalis sicut prædictum est causa animæ universalis & sic habet manifestam communionem cum anima siquidem qualia virtutes indita semina Intellectui agenti, talia quoq inexistunt animæ rationali nec enim anima agit, quin ejus essentia suscipiat a formis Intellectus agentis. Iterum etiam alia est communio hujus Intellectus & animæ prædictæ, quod Intellectus aliquid est particulare: & aliquid universale, & similiter anima. Et sic etiam Intellectus est unum idemq quod verbum expressum a potentia Autoris primi cujus voluntas & præceptum sapientia est idem, quod genitum in eodem gradu essentiæ. Atq Intellectus agens est creatus ab Autore primo, per hujusmodi præceptionem voluntatemq ejus indifferentem omnino. neq ex materia producto, neq exemplo exteriore, sicut reliqua creata. Quare colligimus quod semper inter causam causatumq unum est communio aliquomoda, alioquin sine hac habitudine non contingeret fore unum causam alterius. Deus enim vero quoniam non habet hujusmodi proportionem ad creaturam. Impossibile est quod sit proprie causa ejus, sed tamen est autor effectusq rei emanantis ab eo. Neq necessaria est inter agens & actum talis communio, nec enim interest possibilitatis conditio in agente: sed si qua contingit apparet in ipsa re emanante ab eo. Item causa imprimit causato qualitatem sui similem aliquam. Semperq causæ & causato, commune quiddam invenit, sicut caliditas qualitas naturalis essentialisq ignis, est communis ipsi aeri & aquæ lapidiq cælesti ab eodem, At impossibile est quod mundus existat ab autore primo, ut caliditas ab igne. Siquidem hæc est velut anima ignis. ille autem nequaquam sic se habet ad autorem suum, sic etiam cum anima discretus exprimatur ab Intellectu proximo verbo divino, quod est omnium creaturarum Autor, descriptio seu qualitas animæ emanantis procedit a simili in Intellectu agente, causa existente. Amplius si Deus foret causa ipsarum

Creaturarum. Cuius scientia sit similis scientiæ earundem. Quod est falsum
Iam enim notum est quod Deus creavit Entia aliqua alia Entia, Exemplaria
riora. Nec extat in aliqua re Cælesti vel Elementaria quia similitudo quæpi
Rursus ijdit Deus sit dictum sublimiùs non est vera Causa rei Cujusdam or
sed autor Causæ ipsius, quod est quæ illig. nam sit præfatum caret com
nione huic oportuna, ad ipsas Creaturas.

Cap. XVIII Quomodo Intellectus Agens est unus, item Deus & quid est Unitas ac Numerus multiplex.

Autor primarius constituit verbum, quod est Creatum primum, esse Cau
Entium ab illo præcedentium, Atq; hoc non est unum verum, siquidem non
Essentiam & existentiam Creaturarum, qualis autem est supra potestatem ejus
nec tamen subit dualitatem: paritatemve numerariam. Sed permanet u
& vere abstractus ab illis: nec enim est unum unitate principiata Numer
quanquam Numerus etiam sit Essentiæ aliquantulum abstractilis, quoniam
hæc unitas sit est quæ particularibus corporeis omnibus ac necessario, qui
Eam quidem verbum ipsum dedit bimodam, nonnullis unicam, sicut
re aeris: soli, ac Lunæ, similibusq; reliquis. Quorum quodlibet est unum
gulare indivisibile in plura contermina speciei, unde dicit quod omnis
terra est unica terra, & sic de cæteris, quibusdam autem tribuit pluri
tam, & hanc quoq; bigradam, quemadmodum ut ignis: Stella individuorum
naturalium, exempli gratia Mineralium, animalium, alteram ut par
cularium tantum connumerationum. quorum dicit unitas prima, s
unda: tertia quarta q, & hæc sunt abstractilia a naturalibus, licet nu
rata. Deum venit ad Spiritalia multiplicata per Creationem novatri
& vivida, perveniendo usq; ad Intellectum creatum a verbo divino
existit unus unitate contentrice seminum insitorum: multiplica
tem per illa plura abstractiva & productiva Creaturarum. Creator au
verq; invenit superegredi Numeros, abstractq; a divisibilitate Creatura
nec multiplicatq; per formas insitas activas: vel exemplares. Quapro
pter est unus unitate differente a Naturali, numeraria: ac Spiritali
lis ejus unitas non apprendit nisi per abstractionem, & negationem
unitate expressa Nam qui cogitat ipsum Deum esse unum, quasi no
existit duo, nec tres ignorat. Talem autem primarium. Siquidem
is conimaginat Numerum expressum, prænumerando ejus unitate
nominatam, a qua sit dictum is abstractus, Hæc igit est differentia
inter unitatem Numerariam, atq; unitatem veram Creatori Su
mo proportionatam. Quod si quispiam quærat, cur Intellectus ex
ung, & Dominus aliarum Creaturarum, Respondebimq; quod aut
qui Ens unum, verum: Simplex, continens omnia tum com

dum in compositu, pro ratione, ut novator Entitatis: singulorum & multitudinis ens unitorum Idem efficit hunc Intellectum agentem & quidquid inest ei. Numerum quoq, non enim Numerus est principium rerum ut putaverunt aliqui. Siquidem unum est prius dicibus, quae sunt numerus. Numerum autem non existit Numerus, metituq numerum, porro cum ita sit pollut predictum: Anima rationali quoq est numerus secundum Imitationem, Similitudinemq unitatis Intellectu agenti, quoniam Essentiae primariae ac superne non sunt corporeae, neq auctiles, sed existunt Spiritales, absq terminatione Inenicli, alioquin forent crassae solidaeq, ac superficiariae, qualeo existere sensu (licet falso) cogitanti. Cujus argumentum extat quod Rationes seminariae, ut Plantarum quae insunt humori, non existunt apparentes & visibiles, sed occulte ac invisibiles, quare etiam tanto magis verbum quod est Intellectu agens, numerus ejus essentialis. Neq autem in praesentia accipimus numerum recensitem, qui extat existens, sed naturalem, qui est Essentia contenta ab alia qualibet unitate duaria Mundi Superni. Inest intellectui rationiq agenti absolutae, neq imitat quidem unitatem divinam, sed resultat Numerus quidam, qui existit forma singulorum Creatorum ab Intellectu continente vere Entia ac servante quia prius formatq est ab illo uno sub specie inferioris Essentiae. Atq hic dualitas est Essentia unica.

Caput XIX. Quo modo Deus cum sit summe unus, creet multa alia Entia qualia autem specialitq Intellectibilia.

Quarendum de Intellectu agente, qua ratione ipse intelligat ab aliquo, & quomodo fuerit creatq ab Autore primo, qualisq item sit Status intuentis eum perpetuus. Praeterea quarendum utrum (quod Animus proclivis nullo prohibente maxime optat scire: atq id in quo Turbati sunt, Altercatq inter se Sapientes) videlicet quod Natura modo Ens unum absolutum simplificatum, omnino Creaverit alia plura Entia. Sine digressu ab unitate Essentiae, citraq detrimentum unitatis, imo cum Roboramento ejusdem. Etenim quanquam omnia alia profluant ab uno, non tamen ob id inest illi uni pluralitas, quale cum dixerimq, ostendamq etiam probando, ad quod pro viribus faciendum, imprimis implorandq opem & aspersum ab ipso Autore primo, neq are tantum, sed cum gestu suplice, animo etiam abunde, incessanter, atq integre conversi oramus, ut ille illustret mentem nostram, dimovetq stultitiam animabus supercrescentem, propter Corpus, Sic enim speramus nos probaturos fore hujusmodi dispositionem, quamvis unius veri boni honorabilis, siquidem ipsum met immittit lucem, pro veritate ac vincere

se exquirenti primum igit quod auditus explorat, Cns unum ve
creavit entia plurima hoc modo, quod primo occurrit ejus speculat
Quoddam Cns unicum constituit illud ante omnia alia quod cons
deinde revertit ad ejus Essentiam, subsistens in illa statim re
Intellectu illud Cns unum: verum: supergredi omnia Intellectibilia
sibila. Agnoscit talia entia ut exemplaria fabricata esse turbida
rantia ab eodem, quod cum ita sit quodlibet productile movet appro
ad ipsum Cns. Alioquin nullatenus foret productile. Dico autem
quoniam productio fit propter hujus generis motum aliquo modo
quidem non foret sine illo fieri, Dico autem appetitu, quando qu
optat assimilari ei in permanentia. Unde occurrit eidem per spe
tionem, atq hac est causa motus ab eo profluentis omnimodi. Quam
perspexerit plene Creatorem primarium, dicet verbum creatum est
simum illi, orirq ab hoc verbo virtutes postremo multifarias. eod
quanquam omnes moventur appetitu ad illud, pendentq ab eo ut cr
a primo agente sicut antea probavimus. Ita ut eundo revertant
ascendant usq ad Creaturam illam principem proximam verbo De
cepto, quod est Causa Causarum, Refundens aliis substantijs Essentia
gulis propriae convenientes, & quarum convenientiae est perpetua
ui, quodq recipit hujusmodi influxum a Deo, per eam mediam ca
pro captu ac imitatione, siquidem omnis substantia Corporea, atq
subterior existit ex providentia Autoris primi per illuminationem
unicatis ejusdem. Quapropter Anima etiam movet appetitu ad eum
prio, quali volent ipsa Simulacra ad archetypum, atq non nihil
rio, quoniam omne animatum, est transmutabile secundum
stantiam, Passibilaq ac alterabile, qualeng secundum substantiam
vertit in aliud. Creator enim vero primo movet Creaturas, immit
eis desiderium boni absoluti, perpetuae influentiae, quale etiam unic
tribuit juxta capacitatem, unde colligant simul extrema entia com
ne Causa & causati, sicut praedictum, quorum supremum est Ca
prima, proxima verbo divino, quae existit Causa Causarum. Ultim
mum & infimum est substantia extendens spargensq Causarum
similitudines, ad quem hujusmodi virium descendit substentio q amputa
sublato receptaculo alio inferiore. Quare cum jam probatum sit quod
mne mobile habet motorem exteriorem ad quem & a quo est mobile
Alioquin non foret immobile omnino, atq omne tale anhelat, tendit q
illum, ut uniri, & nos homines etiam appetimus contemplari Cuncta
ob id singula occurrunt prospectui illi, & haec est ratio motus ab eod
profluentis omnimodi. Porro si velis quod prius quaerebat, scire quo

Auter primus creaverit substantias insensibiles: perpetuarq; ac indigines,
oportet ut circum abscribat ab imaginatione tua quali libet. Pluras tem-
porarias, quandoquidem hæ creatæ fuerunt alio tempore, actione Autoris im-
mediata, aliq; successiva. Quarum actione etenim hujusmodi productio foret tem-
porarij, cum ipse autor illig, sit etiam autor temporis, omnesq; generatio-
nes temporarias digesserit constituens, ac discreverit, nec enim autor tem-
poris existit, agitve sub tempore. Verum altero modo altiore, dignioreq; cre-
aturæ fluunt ab eo, quali videlicet umbra corporis alicujus manat ab ipso.

LIBER UNDECIMUS.

CAPUT I. Quod ad intelligendum Orbem Superlatem, o-
portet prius intelligere Cælestem. Magisq; tamen illum quam
istum.

Inarrandum a modo, Quam mirabili ratione Eadem Animæq; Mundi Su-
perioris gubernent ipsa inferiora, quandoq; ille orbis continet omnia eadem
entia, a primo ad postremum quod, & hic, verum sub alia specie videlicet No-
biliore. Neq; tamen ob id dicimus quod formæ ignobiles in hoc Mundo pro-
genitæ ex putrefactione sint etiam in illo altiore sed quod solæ formæ na-
turaliter generabiles adsint ibi. sub alia ut præfatum, altiore specie.
Ad propositum igit converti dicamus, quod Planeta Jovis Princeps Stel-
larum, inter omnes quæ ibi existentes appetunt ipsum Mundum In-
tellectualem: præcipue contemplatus formas ejusdem puras, suscepit illa-
rum bonitatem lumenq; pro capacitate, ut arbitror supra alias Stellas.
Unde & dignior factus est. Quapropter qui hujusmodi Planetam speculat,
fit adsimilis pulchritudine: dignitate ac lumine, ut qui scandens sublimem
locum quandoq; despectansq; humum subeam aspectu nubesit sic enim
qui lumen superiq; intuet illuminatur. Verum quoniam Planetæ lumen
quod inest a luce bonum, est tum interiq; tum exteriq; imo cum sit ejq
forma lumen verum est interiq; forma enim non subjacet sensui: Id-
circo ad perfecte universaliterq; conspiciendum lumen illud, oportet uti
speculatu minime partiario, videlicet tantum exterius non autem in-
teriq; circumluente, imo totum utrobiq; perlustrante, uti oculatus vi-
sus non penetrat Universum Corpus, sed enim solum adspiciens ex-
teriora, non inspectat interiora, sic etiam nulla alia vis corporea potest
lumen illud interius attingere, Quapropter si velis hujusmodi formam
Planetariam integre contemplari. Necesarium est redeas ad ipsummet
animum, ac evadas quali ille incorporeus, sic enim fies inalterabilis.

visuq ideo Intellectuali comprendet. Unde illig fulgore etiam imple
Atq identidem facies Specialibus exploraturus, Iovem Stellarum princ
Universali siquidem ratione illum prosequere considemus superficiaq a
profunditatis pulchritudinem. Quod si amplig optes, etiam Superceleste
formas illustres, Scientia assequi perfecta, nec aliter earum Dignitate
praclaram queas introspicere quo modo de quem prædiximus Archipla
netam intuere profundius, tunc enim lumen ejus (quod est hypotipo
a supremo Orbe impressus) in te refundet. Cujus illustratione in dutus
re illi par unusq tanquam sublevamento adjuta, supremam illam clari
tem, omnesq ejus participes formas pro voto intelliges, si vero ab eo averso
disjunctuiq ad te conversui geminaturq fueris, hujusmodi Specula
rem amittes, quam tamen si minime corporeis sordibus interim coinq
neris, deinde dein reconversus ad Iovem Stellam recipies, enterminat
lumine sicut antea, & pene consubstantialis illi, Redditus: pariterq re
scig omnium nisi quod fueris disjunctione interturbatus. Ab hoc quin a
Planeta ipso alienus (quoniam de Jupiter tunc abhorrebit) nunquam
ges Orbem Supremum, Quare oportet Virum qui omnes religiosq contem
platuros ejus supernas Essentias, cum Planetarum Domino ita fut
prædictum est) esse habere. Porro danda tamen magis est opera cui
bet ut contempletur Mundum Supercelestem quam Celestem, quoniam
illig Scientia est nobilior, quam hujus, quæ tamen est insignis præla
minatoriaq ad illam, & sine qua procul dubio media, nemo potest su
premam consequi. Boni pulcherrimi, quo nullus aspectu vatio pasci po
test, Quæ Speculatorem oportet esse plane unum cognominem, quig
penetratu Intellectus lucem hujusmodi optimam ingressus? fit tan
quam candelabrum lucens illi ac simile.

CAPUT II Quæ sit differentia inter Sensum & Intellectum

Quemadmodum visus non apprendit visibilia, non sic illis idem, unde
apprendit notitia pro facultate perfecta, sic Intellectus humanus neque
Intellectibilia cognoscere, nisi illis unias, & visus quidem superficiem
rerum attingit, Intellectus autem profunditatem subit. Adhæret quoq
magis firmiusq unit Intellectibilibus, quam Sensus sensibilibus. Si
quidem omnis Sensio diuturna, nocia est valde sensui ipsi, adeo ut
aliquando eum privet vi sentiendi. Intellectio autem aliter se habet
Intellectui, ut quod diurna Intellectum firmat, deperatq quatenus
est Intellectus. Præterea Sensio mali est vehementior quam Intellectio
illa namq infert dolorem ægritudinemq, non autem ista. Sensus item

non bene percipit dispositionem Naturalem conuenientem verbi gratia sanitatem / nec enim talis subit sententiam sensitiuam / agritudinem vero bene percipit, ut pote preter naturalem, inconuenientem, tali naturaq ut dolorifica facile sentitur. Quod si sensus ignorat prenominatas qualitates, quanto magis substantias Intellectuales, quae sunt distantes & aliene ab eo multum. Id circo quod sensui non conficiet Intelligentias. Intellectus autem si has negaret, vere ipsum negaret. Alioquin foret substantia Corporea, quam si contingeret subtraheret se ratioui Intellectiue, considerandq Essentias Intellectrices tanquam corporeas, nunquam orbem supremum episq mentes penetraret. Quas vice versa / transcendit cum essentiam suam respiciens intra se perexerit perfecte.

CAPUT III Quod Mundus triplex Supercelestis, Celestis: ac terrestris, quamquam posterior seruatur a priore.

Mens ipsa humana cum orbem intellectiuum perspexerit, nobis renuntiat illum esse opus primum Creatum, summaq decore insignitum existere, ac illaboriosum: inafflictosumq. immo laetabundus suo lumine profluentibusq ab aliis Essentiis exultantes substantias in se ipso continere. Quarum Iouis Planeta est primarius, exemplar omnium illius entium, neq vero nullibi collocatus, sed enim in alio Orbe secundario bono tamen illustri perpetuoq ac equi primi simulacro, referto. Unde etiam decet quod sit bonum absolutum, siquidem metatypus est, est similis archetypo. Rursus autem hic Mundus infimus ad similitudinem Celesti ut vita: Essentiae bonitatis causariae successiua pariter generatione, est quadamtenus perpetuus, sicut ille constanter. Siquidem omnis vita nostra / cum sit similitudo superioris / continuatur ab Orbe illo, continuata adhuc per supremum / principium. Ideo erravit qui opinatus est Mundum Intellectualem fore corruptibilem; quoniam Autor equi primarius firmus inablatibilq existit, cum autem Creator Intelligentiarum fuerit talis, illae nequaquam deficient, neq ullatenus peribunt sed in aeternum persistent, nisi idem Autor sponte redigat ipsas Intelligentias in pristinum Statum, ac retro transmutet in nihilum, Id autem est impossibile, quandoquidem ora vit eas absq consultatione ac cogitatu? verum alia Intellectionis specie. Quare hae primaria, quae existit Essentia vera, Indesituraq omnino protectione seruabit eas, ob quam rationem stabiles ac perpetuae manebunt huiusmodi Intelligentiae.

CAPUT IV Cui Deus appellatur lux, & quomodo ser-

rat Orbem Intellectivum, hic autem Cœlestem, isq; de terrenum.

Cæui primaria apellatione utimur ad primum Autorem nominandum, ex necessitate quoniam nequimus ipsius Essentiam quale in ipsa existit detegere, aty attingere, Et quantulum ejus mens humana intelligit, abstractione negationes succedaneas assequit. Scandendo ergo inde, eo usq; ubi Ens ad existit ut Imperfectissima, siquidem est prima omnium Creaturarum Intellectivarum. Rursus igit regressus propositum facto, dicendum quod Essentiæ Princeps, quæ est Lux infinita, cum nullatenus corrumpatur, nunquam etiam desinit illuminare Orbem supercœlestem, isq Cœlestem. Ideo quoq; hic Secundarius Deus infimi, utpote Ramus illius primarii, semper existet. Et quamquam Princeps Mundi Superioris, parum referat ab inferiore nominis conatu servare Cum, Servator paro Mundi Intellectualis Lucis primævæ, Mundi autem Cœlestis, ille Supercœlestis, hujus autem infimi Sensibilis ille medius Cœlestis. Aty omnes tamen seruntur consistunty virtute Autoris primi, qui eos suæ administrationi robore fulsit ac sustinet, ut qui primum Orbem a quo pendent ita quasi perornati. Quis existit infinitus potentia: Bonitate ac pulchritudine, unde illum subsequit Intellecty agens illuminatus ex Paro Mundi Intellectualis optima ac nobilissima, Intellectuali genti honoratiori succedit Animus Simulacrum ejusdem, quod speculatus Orbem illum Intellectuarium, sit pulchrior adhæc: quo diu ita perseverabit, quamdiu illum intuebitur, ac vice versa a ipsa culatu divertens, lumine extracto deformabitur. Aty ita non etiam nec nostrum animum respexerimus, in eoq; constiterimus. Cœlestem speciosi probiq; ab eo autem digressi ac transfugi, turpes aty impuri. Præterea ipsa Cœlestis Mundi Anima est decora, pulchritudine nempe maxime Planetæ Veneree, immittit, qui dein illa huic Mundo sibili transmittit, non enim ab alia causa quam a Cœlesti speciositas terrenus Orbis provenit, ut prædiximus.

LIBER DUODECIMUS.

CAPUT. Quod Corpus hominis est mortale non autem Animus, quamquam Corpus Animalis est Organum Animæ.

In præsentia considerandum est nobis, an utraq; pars hominis sit corruptibilis, an tantum una corrumpatur, altera autem perduret semper

a qua

& quæ natura talis sit, idq ut perfecte fiat Ratione naturali est ve-
stigandum. Hæc igit non est aliquid Simplex, verum constat ex anima &
Corpore, quod existit organum animæ conjunctum, Diversumq specie quodq
dicet optime animæ unitæ, non tamen inseparabiliter ab ea neq in seipso
constanter est firmum, siquidem Corpq ipsum est compositum, & non Sim-
plex, omne autem compositum resolvit tandem in ea ex quibus componit,
atq ex consequenti non permanet quale etiam patet experimento, siquidem
conspicimus corpora modis variis corrumpi, tum ab aliis, tum invicem; pre-
sertim quando Anima nobilior ea destituerit, vice versa Corpus
si permanet, administrando animæ sublimis perseverat, ac sine illa nec
persistit, nec existit unum. Quando quidem resolvit in materiam &
formam, ex quibus constitit, abeunte hujusmodi Anima, quæ continebat
illud, corpus autem est quantum divisibile in partes minutas, atq hæc est
quidam corruptionis species, quare tum ea Corpus, pars autem hominis
non utraq ejus portio est incorruptibilis, verum una corrumpet, videli-
cet quæ existit instrumentum animi, quo ipse indiget, non tamen
semper sed pro tempore, aliquin corrupto instrumento, simul ipse
Animus corrumperet, quod profecto non contingit, quando animus adhuc
in statu suo persistit firmus, in consumptilis, siquidem natura ejus
non admittit ullatenus corruptionem, atq est forma per quam homo est
Ens & existit, unde homo vere est animus, ipse autem quem Corpore ani-
mus indiget, ut Artifex organo. Cui corrupto eo non ob id corrumpitur
Corpus autem est animæ instrumentum, quoniam sicut Artifex exigit
organa apta operi, verbi gratia Carpentarius Securim, Sutor acum, Mes-
sor falcem, Nauta remum sic Anima exigit Corpus ad commodum
cui inexistat, potentiæ quoq Animæ exigunt membra instrumentaria
idonea, quibus anima ipsa influat, cujus Argumentum quod Animæ eas-
viribus, sequit complexionem Corporis, siquidem evidenter variantur
ejus operationes alterato Corpore aliqua de causa, verbi gratia ob egri-
tudinem, vice item versa Corpori contingunt plurima operationes, pro-
pter animam illo sut organo utentem, velut tristitia, timor, concu-
piscentia: lætitia & mestities, quapropter mutuum accidentium com-
mercium, vicissariaq animæ atq corporis consultatio, indicat Corpus
oportere, ut sit aptum Animæ dominanti, & servitium, quod & adhuc ex
illo probat, quoniam si quadpiam Animal sut fuit mortale, nunquam
alterum gignit, cui eadem anima possit aptari. Ita quod semper cuili-
bet Animali sua inest propriaq anima, nec vicissim cuilibet Animæ

suum proprium q habet Corpus animalis. Siquidem Corpori para-
parata pariter respondet Anima, Idcirco Necessum est Corpora-
animosi esse alteram, quam pusillanimis, Sicut ferramentum Cyp-
tarij aliud, quam Suteris, atq ita Anima Leonis et animosa, prude-
sibi aptavit Corpus organicum ad opportunitatem, ut officiolidum a-
bur, dentatum q ad morsuram, canis leviter pedatum ad velocita-
vis quoq Anima sta sibi constituit Corpus cognizenum, magnanim-
labores & qualibet alia pro dignitate indignitate operationum, ut Leporis
ma cum careat audacia, ac robore Corpus. Leve formatsibi ad cur-
rem, Cervis autem Sagax ad precautionem a fortioribq bruti.

Cap^us II. Quales humani Corporis Compositio & p-
pter quid.

Cum Anima humana sit nobilior sapientioq reliquis Idcirco pr-
quoq Substantia divina, Disposuit sibi Corpus nobilissimum alio-
quam sunt Animalium ac melioru, aptioraq membra ad artes
cendas, Cumq ad multa opera quam faci Multifarijs indigeat
nijs, neq potuerit sibi ea omnia in Corpore conjuncto fingere, in eo ca-
suit unum Idoneum, ad fabricandum illa plura separata instrumen-
mang videlicet, quandoquidem si haberet unicum Organum tanti-
nijs usui aptum, non posset cetera opportuna conficere. Instituit q
Corpus rectum, cui cum moribq addidit & pedes, ut queat multas alias
maluim Species, quinione pene, innumeras gestu variato imitari, Cor-
motus plures effingere. Leonem si Unicum retineat Naturalem, id
Nam q homini omnium Bestiarum opera, quamdantenus, conveniu-
Leonina dominatio, ad quam utiq lorica, Clypeo: arce: atq adhuc ens
Balista, & ariete ad muros diruendos, propulsamq noxiorum, to-
pugnam etiam equo, sed et celeritatem qualis Leporina, ac Natura-
pne cautionem fuit ovilla: atq hac Actiones per instrumenta fo-
Brutalibq potentiores. Homo etiam opus Intellectus directoria, fa-
ra quadam exquisita, supra Naturalem cogitatum suum, quo
Naturalium Operum trahit quoq Brutis potestas: ut Artificia ha-
mat, verbigratia Musica Organa, cordis instructa, ut endig, illis
ipsam. Praeter instrumenta Sonora, que excogitat ad lætificati ho-
rum voces imitandas. Invenit quoq Captacula, quibq volatilia
& pisces mani, ac feras terra domat. Preterea utiq ad multip-
modum aqua, aere & sole ac Luna, cæterisq Stellis. Amplius

providentia condit leges veitas, moresq; probos instituit. Scientiarum homina excudit, literarum figuras novat, Sphæras q; multiformes ut proc. sestis horologicasq;, sed et Arces varias. Prognostica item antelongeva prosonciibus & futuris utilia. Idcc sut prædictum si homo statura recta a Brutali differentia comparatus est, aptus imitari Brutales atq; alias confines quamuis in variis actionibus sumit varias. Cum ambulat dispositus est aliter, quam cum equitat, disputans quoq; differenter se habet quam scribens. Carpentarii sity etiam in actione propria diversus est a Sutoris, convivantis accubitus, & avantis status discrepant Vir canens deformis est a stertente, lyrizans a timpanizante.

Cap. III. Quod Anima humana non habet peritiam aliquam congenitam, neq; formã corporalẽ connaturalem.

Anima Brutalis sut pernarratum si dedit suis animalibq; tum instrumenta opportuna actionibq; tum instinctus naturales expedientes tutelæ a nocijs pro conditione singulis. Anima vero humana neutrum horum contulit homini: Tantum instituit Corpus versatile, permultis Organis, docilitatemq; citra peritiam, pro instinctu naturali tribuit, quod si aliter contingeret, ut videlicet scientiam a natura secum ferat, non apparet hibi. Orbem infimum, nec enim indigeret discere per abstractionem a formis sensibilibq;, nisi respondeatur, quod Anima peritiã quidem naturalem habet, sed cum sit velata non potest eam detegere nisi enuitione, neq; valet ab oblivione resipiscere, nisi excitata ab his rebus inferioribq;, quale profecto non est. Nec enim continet hujusmodi aliquam formam corporalem, velati præterioriam, aliaquin nullam aliam admitteret, ex consequenti etiam non intelligeret ut aer & aqua, si quem habeant colorem unicum peculiarem si non susciperent alterum, neq; per illa media videret aliquid, nisi sub uniq; coloris apparentia. quia tamen elementa omnibq; coloribq; sunt pervia. Atq; ita sensoria, ut oculq; si quem possideat colorem genuinum proprium, non apprehenderet alium, sic auditorium, odoratorium, cæteraq; sentiendi instrumenta. Quare si Anima cum sit prompta paratq; ad omnes formas sensibiles abstrahendo recipere, nullam earum habeat insitam. Unde etiã decet locus formarum, quod de rationali maxime intelligendum, & cui ita sit, Operationes suas propriasq; exercet ex se, absq; organo corporeo, propterea incorruptibilis existit.

CAPUT IV. Quod Anima humana non indiget Or
no Corporeo, quanquam est Simplex, & ob id incorru
bilis

Anima humana fungit non nullis Actionibus ignobilibus, quibus pro
bio convenit Corpus ut oratoria cæteræ Artes, quas non sine membr
eas instrumentarijs exercet. Plerisq autem fungit virtute Cognat
quali discursus deliberativus, atq contemplativus, ad latentia ex
rontibus procedens, alijs vero fungit ex Intellecta potentia nobiliori
facultate, & citra discursum, ad quarum utrasq postremas Anima
nime profecto indiget Corporali Organo. Omnis autem forma quæ
indiget instrumento Corporeo ad agendum est incorruptibilis
dem est Simplex. Tale autem non resolvit in alia. Sed consistet
mum atq incorruptibile. Animus autem est Simplex quoniam
est compositus cum sit receptaculum formarum simplicium &
raturarum. quas attingit æqualiter, neq magis citius ve consideran
recipit unam quam alteram. Velut Speculum imagines: Aer colo
Sonos: odores: aliasq sensiles formas. Indifferenter, sine turbatione
quas defert ad sensum, servatq pro ratione singulorum, atq hac Op
tio inest animo naturaliter & semper, Porro omne quod est recepti
formarum simplicium existit incorruptibile, quanquam est finit
absolutum, existat simile Animus autem utrosq modo se habet, qu
ipter consistit incorruptibilis

CAPUT V. Quod Animus sit immortalis ex infinitæ
scendi potentia, quanquam non habet Scientiam congen

Rursq anima sive anima rationalis, naturaliter perpetuo discurs
operat, siquidem conspicimq hominem semper ignorantem aliquid
inde discere, Natura qui nunquam ad discendum deficienti; quinim
quantum superest discendum, tantum prosequit discere. Omne vero
ista se habet consistet perpetuo sibi simile ac etiam melig, quod est q
siquidem quod ista procedendo auget potentiam, neq attingit finem
virtutis non interruptæ indesinentisq, quale continet vim interm
tam, Ea consequenti existit irresolubile & incorruptibile sicut fo
Terminatum in Corpus resolvit, corrumpiturq. Homo autem ex sup
tione facta, assidue discit nova, quoniam ut jam probatum, omnig
informis, imperitusq. Siquidem a Natura non inest illi nisi doc
non autem doctrina. Ipsq animus creatus est non eruditus, sed
dibilis gradatim scientijs ac moribus. Aliquin non diceret aliqui
latenus. Sicut Planta cum non fuerit genita idonea disciplina, neq

ullam admittit. Quod si homo quoq haberet aliquam doctrinam a Natura ingenitam, hæc illi sufficeret, peculiarisq foret, atq ob id impossibile esset et Com aliter discere velut cætera Animalia, sut prædiximus se habent, quare homo a Natura non habet Scientiam aliquam, sed tantum aptitudinem, capacitatemq ad eam. Sicut oculus non habet quempiam colorem connaturaliter inditum, sed potentiam recipiendi omnes colores. Ita namq se habet Animus ad intelligibilia, sicut oculus ad visibilia atq visio est perfectio oculi, sic Intellectio Animi; ac ut oculus se habet indifferenter ad visibilia, sic Animus ad intelligibilia atq oculus non videret Actu nisi fuisset perapttus ad videndum, ita quoq Animus non intelligeret actu, nisi præfuisset paratus ad intelligendum.

Caput VI. Quod Animus est simplex absolute atq ob id immortalis, quamquam Simplex bifariam.

Animus sut antea dictum est æqualiter receptivus omnium formarum abstrahendo a sensibilibus, quapropter non habet in substantia sua quampiam hujusmodi formam, sed tantum receptivitatem earum, atq hæc est illi forma prima ac propria. Siquidem ipse animus, quatenus est Animus est talis per hanc receptivitatem, sicut sapiens dictum est, si qua una forma alia vacuus esset animo, non ita indiscrete susciperet reliquas omnes. Etenim illa resisteret et aliis ut debilioribus, quia alienis recipiendis. Sono cum Animus creat formam peculiari conditaq, igit in se ipso est Simplex. Quando quidem omne compositum, habet formam quandam propriam, qualem sut prælatum est, non continet animus. Deinde etiam incomposita & consequenter simplex & absolute non comparata, quoniam simplex est primordium, unum quale subjectum primum primordium omnium Corporum susceptivum contrarium, mensionumq trium, & quatuor qualitatum, et quia non est compositum ex aliquibus, atq ideo hoc est simplex absolute. Alterum est simplex comparatu rerum ex eo compositarum, sicut Elementa quatuor, videlicet gratia Ignis, Aeris, Aquæ & terræ, sunt simplicia admixta, composita autem ad materiam subjectam trimensioni, et quatuor qualitates quatuor incomplexas. Item Corpus Animalis est compositum ad qualitates primarias quatuor, simplex ad Plantas. Plantæ sunt compositæ ad Elementa: simplices ad humores. Humores sunt compositi ad Plantas: simplices ad membra similaria: ut Ossa, Nervos: venas et cætera membra similaria sunt composita ad humores, simplicia ad organica, ut

carnem, cerebrum, pectus, Caput, manus. Et similia quorum aliqua sunt instrumenta spirationis, quædam nutritionis, quædam vocationis: quædam sensionis ac motionis Directionisq; naturæ, quædam generationis alia vero cogitationis & factionis, atq; hæc membra sunt Composita Corpus, quod dein est compositum absolute. Siquidem impossibile est ex eo componat aliquid ulterius. Ad quod dicet Simplex Elementa solliditas, qualitates singulæ ex quatuor & materia prima ac forma sunt simplices absolutæ: Materia autem prima subintelligit esse illud Subjectum ultimum, quod ablatis per abstractionem a Corpore qualitatibus primis & secundis, ac trimensione, quibus subest, sidet superstes, atq; hæc est simplex absolute, immediatq; omnino quamvis Animus componat constituatq; membra Corporis ex Elementis trimensione ac qualitatibus, licet regat Universum Corpus, tamen advena illi, quoniam Orbis ejus proprius est Superior licet, in quo modo descendat, jam probatum antea, & paulo post repetendum. Quapropter sut deductum, tandem Animus non est forma Compositi sed Simplex absolute, Atq; Corpus omne compositum, tandem resolvi in ea, ex quibus componit, Simplex autem absolute, neq; quam resolvit in aliquid ulterius, quodq; est tale ir resolubile cogitatur esse corruptibile. Ex consequenti animus existit Immortalis.

CAPUT VII. Solutio duarum Objectionum.

Si quispiam objiciat dicens, Quod licet Animus sit Ens et Simplex tamen non perficit nisi per Instrumentum Corporale: quoniam per doctrinam scientiarum, ad quarum principia omnes sensus sunt instructorij, qui utunt organis Corporalibus. Quapropter fit ut Corpus ad sui perfectionem Instrumentis hujusmodi Corporalibus indigeat, Si ita sit Corruptis illis, ipse etiam comitanter corrumpetur. Praeterea omnes Substantiæ (praeter Auctorem primum) constant ex materia & forma, Item Animus considerat Conterminum generi suo, Negat deinde disjunctum a Materia. Quare convenit rebus materialibus, ut fit communi usu Instrumentorum Corporalium ad operandum. Assumemus ad hæc sut antea, quod Animi sunt tres operationes, quarum una provenit comunione Corporis, duæ autem minime indigent Instrumentario Corporis adminiculo. Atq; hæ sunt deducere Conclusiones principijs conaptatis, & rese ab uno nobo promovere, ad noscendum quod accedit ad dignitatem animi. Cujusq; Operatio propria existit Intellectiones (quod omnes Substantiæ circa primam constent ex Mate-

& forma quamquam Anima non intelligat nisi materialia (sunt
falsa: si quidem plurimæ substantiæ) sunt abstractæ a materia
quarum numerum nos etiam prius in Metaphysicis probavimus
ubi etiam colligimus, quod hujusmodi substantiæ existunt perpetuæ &
incorruptibiles, cum sint immateriales. Appellantur Intellectus su-
perni

CAPUT VIII. Quod omnis Animus procul dubio intelligit Deum, se ipsum cæteraq; formas insensibiles sine Organo Corporali, & quod etiam formas sensibiles abstrahit per Intellectum, sine Organo eodem.

Amplius quoq; si solus Autor primus est separatus a materia, animaq;
sit tantum eum esse talem, animus igit intelligit Deum, & scientia hu-
jusmodi saltem non est per organum Corporale. Quare cum ita sit non igit.
Animus intelligit omnia per instrumentum Corporeum. Adhuc speculan-
do, quia Anima seipsum contemplatis non est per Organum Corporale, si-
quidem ejus substantia non est corporea, neq; sensibilis quod libet vero quod
per Organum Corporale consideratq; est sensibile. Ergo & id etiam animus non
considerat omnia, per ad miniculum Corporis Organicum, atq; hæc operatio
inorganica est illi propria. Item Animus denudat semper formas a ma-
teria ac ita denudatas in essentia attingit illas, substantia igit. animi
attingens hujusmodi formas, est depurata a materia, neq; est sensibilis.
Animus igit speculat primo ipsas rerum essentias puras sine Organo
materiali, deinde componit principia, ex quibus connexis, pervenit ad for-
mas antea ignotas, utpote insensibiles, atq; has contemplatis procul dubio
absq; usu instrumenti corporalis, cui est opus ei proprium nobilissimum
pro conditione, quodq; non habet repugnantiam ex objecto. Quapropter a-
nimus considerat, tum materiales, tum immateriales formas, sine Or-
gano Corporali, licet postremas valde magis absq; instrumento, utpote ab-
straciores: simpliciores intelligat. & profecto quamquam Animus sit
immaterialis, tamen attingit intellectu formam materialem, aliquin
foret contrarius sensui, a quo tamen duxit primo ad considerandum
singularia, deinde excitatq; promoveturq; ad universalia. Supra sensus
rerum. ut comprudens hunc hominem, procedit ad hominem simplici-
ter. Judicatq; quod omnis homo est Animal, subintelligens indifferenter
universaliter præsentem, præteritum, ac futurum, atq; id non sensus
siquidem is comprendit solum individua & præsentia, sed ut supra vide-
licet intellectus qui solus comprendit absolute universalia, ad quæ pro-
cedit, a sensibq; tamen excitatq; ad id utilitq; quibq; præconsideremus quali-

les materiales. Et quanquam singulare ac Universale sint quadam duo tantum animus unus utrumq; considerat, singulare scilicet Universale autem Intellectu, capiendo hujusmodi formam non nus est in materia neq; ex materia, ut sensus, sed mundatam conditione materiali considerando, ultra essentiam. Verbi gratia ne Mentis concipit lineam abq; qualitate Corporali, colorem gura, abstrahendo unum non cognitelecto altero.

CAPUT IX. Epilogus predictorum, quanquam res materiales: quedam immateriales, atq; hoc adhuc bifariam. Hactenus igitur probatum quod animus ad intelligendum non ullatenus organo corporali. Siquidem Essentia suapte sibi sufficit. Item dictum quomodo Intellectu particularis dit similis Universali, qui ut prædem expositum, habet in se omnia continentes. quapropter non indiget adminiculo quo teriore. Neq; speculatq; quicquam nisi Essentiam propriam rem q; suum influentem, atq; ita etiam Intellectu particulari, qui gat formas entium depuratas a materijs, non amplius indigere niculo exteriore & tunc sibi satis est ad operandum esse, ad endum quod rerum quedam sunt materiales absolute, quæ que ab Intellectu definiunt, per materiam conceptam, veri similitas quæ in separato navo essentia & definit, quod est seu caritas extremitatis navi, sic etiam par & impar, quæ dep per numerum, & similia, quæ Intellectu non speculatq; abq; p subjecto definitioni addito. Rerum autem quædam sunt im les: atq; has rursus duplices, quædam enim sunt separatæ a in essentia & existentia, sicut Auctor primarij Spiritus, qui om alieni a materia, neq; ullatenus participes ejus. Quædam vero quidem separatæ a materia in essentia, tamen sunt in separa sentia, quales non admittunt subjectum in definitionem, sed Intellectus eas vere considerat abq; illo, Ideoq; talia entia nō sunt Universalia, ut verbi gratia, Soliditas, Superficies: lin numerus simpliciter. Quanquam enim horum singularia sin eta materia, universaliter tamen intellecta carent illa, quæ habeant. Nihil impossibile quod Intellectu contemplando ea, per abstractionem Solidata, sive attingit organo Corporis ex teriali. Iamq; probatum est quod duæ sunt Operationes propr exercendas illo neq; aquam utit, quod autem est tale, dictum quoniam existit incorruptibile. Videm etiam respondimus ad tibus, animum esse corporeum. Nunc autem dicimus rursus, q

mus foret Corporeus, indigeret Organo Corporali. Quare cum non indigeat tali, non esse corporeus, hinc etiam vere concludet, ac nervus si non esset Corporeus, non indiget Organo Corporali, quemadmodum omne indigens Organo Corporali ad operandum est corruptibile, & quod non est corruptibile, non indiget ad operandum Organo Corporali.

CAPUT X. Quod Animus non est Corporeus Ratione Intellectionis.

Quarta ratio non præcedentium exstitit quod Anima Rationalis non sit Corporea. Quoniam plane si foret talis quando intelligeret, aut quod intelligeret per pauciores suas partes, aut plures: aut omnes. Et si primum Animus intelligat per pauciores partes aut plures, reliquo infinito cessante. Quod si dicat animum intelligere per omnes partes, non autem alterum ex superioribus modis, adhuc necesse est quod unaquæque pars intelligat quod altera, quare sequitur quod Anima unica intelligat aliquid plurium in infinitum usq; quod est falsum. Item quo modo animus indigeat omnibus partibus ad intelligendum quemadmodum si Corpus cognoscat, non nisi per contactum cognoscat, sic pari extremæ Animæ contingens rem, intelligit sola, & cæ reliqua omnes non intelligunt, aliquo modo cum non contingant. Quod si iterum dicat, Animam esse perfectam quæ cognosceret per plures sui partes. Respondemus quod est falsum, quoniam quando cognoscimus aliquid unum, non cognoscimus illud per multas partes. Etenim varia posuerunt considerantes cognoscunt res diversas potentijs ut tactu, & visus, quorum unius objectum est aliud ab objecto alterius. Ac tactus quidem cognoscit solam suæ sui ambitum, cadentem, dicat. Item comprendere diversa sub una ratione sentiendi propria. Simpliciter si animus intelligat contactu particulæ quæ rotundam, si continuet partem corporis minorem, non intelliget eam, cum ipsa sit major, si contingat majorem, non etiam intelliget hanc cum sit minor sic nanq; efficeret a comprendendu, hoc autem est falsum, quoniam Anima intelligit. pariter majorem, minoremq; ex partibus. Quare concludendum quod Anima non est Corpus. Jamq; hujusmodi opinionis Assertoribus quod animus sit Corpus, satis contradictum per demonstrationes plurimas in operibus de Anima.

CAPUT XI. Quod Anima rationalis non est Corpus simpliciter, neque subtilissimum.

Quod adhuc pertinaciter asserent Animum sive animam rationalem non capiam sub corruptionem, quoniam est Corpus tenuissimum omnium, videndum id, oportuncq; vestigandum. In primis an ipse animus sit

Corpus simpliciter, Et quanquam jam satis patuerit hoc factum videri ex
per alias rationes nunc etiam probandum. Animus igitur si est Corpus,
cui dubio est quod compositus & continuus, cum omne Corpus vere dicatur
jis modis. Quando autem Animus sit compositus continuusq non est hoc
quum quin sit dissolubilis ac divisibilis. Et quanquam fuerit sum
tenuis, conspiceres tamen ejus resolutionem, quam oporteat fateri. Et
piam sicut vita est ex anima, quatenus est anima, necessarium
quod vita non separetq ab anima. Ita etiam si anima foret Corpus
cundum quod Corpus, oporteret profecto quod omni Corpori inesset vi
separabiliter, quod est falsum cum aliquod Corpus sit quidem simplice
fiditer & naturaliter s. sit vivens: aliquod autem non. Praterea om
Corpus aut est Compositum infinities ex Corporibus alijs, subinde in
tum indefinitum ideirco etiam incognitum, animam autem exp
esse cognitam, definitamq quare non est Corpus hujus modi aut ite
pus est finities compositum. Unde pervenit ad unum primum
tale quo non est Corpus prig neq simplicius. & hoc est verum. Siquid
primus Elementa ut ignem, aerem aquam terram nec non aliq
tione cogimur in Corporum resolutione componitorum procedere in
pitum. Absurdum autem est quod anima sit aliquid Corporum hu
generis simplicium. Siquidem tale foret vividum perenniter ac
liter & inseparabiliter. Atq consequenter apud vos Opinantes, non
simples, neq posset ingredi ad compositionem mixti. Et si quis
det, quod Elementa habent animam, illa est alicui adventitia
cum sint viva, vita illis est accidentaria, non ad eum naturalis, aliquet
rent inalterabilia, sicut corpora celestia viventia quae habent anima
nullo alio corpore sed ipsa infundunt alijs. Quod si advenerit, idem
preter corpora simplicia a nobis posita, esse alia etiam, dicimus
esse verum; ut jam probavimus per demonstrationes insectarum
de Cælo.

CAPUT XII. Quo modo Corpora Simplicia & mixta om
sunt animata.

Si forte quispiam adversus animationem Elementorum hic par
ruper, objiciat, asserens quod Corpora prima simplicia non habent
neq vitam eorum, sed cum sint viva & animata sunt talia pe
temperata compositaq fuerunt. Refellimus dicentes quod si ita esset
nata mixtio causa vitae mixti, Corpora insipida inanimata, foren
te Corporis animati, quod Corporibus compositis non convenit. Quare
Corpora simplicia sunt animata & viva, et ex consequenti non esset
quod non sit hac ratione etiam animatum. Hujus autem causa est

Verbum creans animas, idem format ex materia corpora sicut antea formauit materiam ex nihilo. Alio huiusmodi verbum non agit in hoc mundo nisi cum Intellectu Agente & anima, quæ quatenus in ignem materiam posuit Elementa, verbum ipsum agit naturaliter per istam animam, unde fit ut non sit Corpus simplex, neq; compositum, quin habeat animam & vitam hoc modo. Rursus si dicat quis quod Elementa non sunt ita animata, sed propter unionem compositionemq; Corporum indivisibilium quorundam. Dicimus id esse falsum & impossibile quoniam omnia huiusmodi Corpora indivisibilia (qualia illa opinio ponit) sunt dispositionis uniuscuiusq; rationis, videlicet quod nullum eorum est sensitivum neq; patibile, quare cum ita sit quomodo possibile est? quod ipsa simul unitaq; componantur aliquid aliud sit. Quidem Compositio totius ac unco partium fit per mutuam attentionem corporum indivisibilium. Preterea subdimus quod nullateng fit Corpus ex unione Corporum indivisibilium, quoniam ex indivisibilibus non constituit divisibile.

Capitulum XIII. Quod Anima non est Corpus quia omne tale est compositum ex materia & forma sed quod est forma ejus. Aliqua de rationibus.

Asserimus quoq; quod omne Corpus, licet etiam sit simplex tamen compositum est ex materia & forma. Nec potest dici habere vitam per materiam quoniam materia non est qualitas, ei propter reliquum est ut habeat vitam per formam, quod etiam optime convenit. Siquidem Corpus fit tale aliquid dispositum secundum formam, aliq; idem illi contingit per animam quod cum sit ita, quod ipsum est hec essentia Anime, si namq; dicat forma, sapienter dicit esse secundum rationem pars Compositi non ipsum totum. Quare tandem anima non est Corpus, sicut nonnullis ex sermone videbat. Quod si obicerent adversarij, quia etiam experimur quod non nisi simile cognoscit aliud simile. Anima autem considerat Corpora, quare sequit quod sit Corpus saltim subtile. Immixtumq; fiat Compositum. Respondemus quod hec ratio nihil est quia omnis cognitio fit a quodam Agente. Et qualibet sensio aliq; eruditio est quedam passio. Porro simile non patit a simili. Nec enim albedo alterna patit ab alia, sed a dissimili, qualis est nigredo aut color alius. Item sensus sentiendo, non fit similis sensibili, alioquin oculq; videndo albedinem fieret albus, unde sentiens aliq; ita etiam sciens non patiantur a simili, sed recipiunt perfectionem a rebus ipsis. Quare non necesse est, ut ab eo quod Anima cognoscit Corpora, quod etiam sit Corpus. Amplius ad rationem quæ prius est, quod cum anima fiat commixtione Corporum

indivisibilium, videt esse Corpus pariter. Respondemus id non sequi, quia
dequidem Anima non fit ex ipsis Corporibus Commixtis, ut sui partibus
neq; a Commixtione ut agente, sed tantum fit in Commixtione, id est de
tri commixtionis, proveniens ab Extrinseco autore. Poterea erratur
asserendo Animam esse Corpus, quateng sequitur ipsam, quæ tam nobi
est, fore longe ignobiliorem. Siquidem qualitas Essentialis est forma
pus autem est materia quadamtenus, hujusmodi autem forma est certe
bilior tali materia, quæ est aucta: diminutibilis q: resolubilis & muta
lis, sed et alterabilis, forma autem substancialis permanet in statu su
eadem invariata, immutataq a principio existentiæ apparentis in mat
ria ad finem. Adhuc autem si in potestate rationis jam fuisset, quod Anima
Corpus, quia cognoscit Corpora. Respondemus hic etiam retorquendo quod
hoc foret cum non cognosceret, nisi ratione Corporalitatis, tunc Anima
tum cognosceret Corpora quare necesse foret multa alia non autem ut es
siquidem intelligit plura in corpore ea, jam probatum ante quod cogn
scit Corpora per aliam rationem, quam Corporalitatis. Item si Anima
foret Corpus compositum ex Corporibus, a quo natura agente alio fuit ut
composita. Impossibile proculdubio namq est aliquid esse Causam, suimet
effectricem, alioquin foret prius & posterius se ipso. Causaq item faciens
Corpus est aliena a Corpore, qualis prima est nobilissima omnium, nulla
in hoc orbe est nobilior Anima, quapropter anima est illa, quæ agit Corpus
quod cum sit agit, ipsa non existit Corpus.

Caput XIV. Quod Anima non est figura neq Complexio Corporis.

Amplius cum dictum esse a nonnullis, quod Anima est figura Corporis, sequ
quod plures anime fomentur in uno animali, siquidem illi videant plura
bra. Quorum unumquodq habet figuram propriam differentem a figura al
rius. Et si ab aliis asseratur, quod Anima sit Complexio, pariter contin
quod in uno animali existant anime multæ, hoc autem est falsum, quia
singulum membrum pariter vestitum est Complexionem peculiarem diver
a Complexione alterius. Si vero ad id evitandum aliter dicat, quod Anima
dem est Complexio, non autem membrorum singillatim, sed totius Corporis,
hoc succedit, quod quando Corpus ipsum deficit, etiam Anima deficiat rei
ens ad errorem ac ignorantiam, & sic e versa. Nos autem contrarium ex
experimur videlicet quod Corpus labitur in defectum, Animus constat super
bicolumis, imo evirato, infirmatoq Corpore Animus roboratur. Ideoq cer
cimus Animos decrepitorum & senionum esse perspicaciores, activiores et
quorum tamen evidenter Corpora sunt imbecilliora.

Caput XV. Quod Anima non est Simulacrum et spiritus

a materia, quamquam iterum non est Corpus.

Forte autem ponent aliqui quod Anima est Simulacrum a materia expressum, quod si contingat, dicimus id esse falsum, quoniam materia profecto negquit formare Essentiam Animæ, neq; Anima potest illatenq; profluere ab Essentia materiæ. Ac proculdubio qui ponit materiam emittere substantiam Animæ, quamprius in se ipsa continuerit, & constituit quoq; omnia Corpora esse naturaliter Animata, quod est præter quamlibet naturam Corporalitatis & materiæ, quam impossibile est non esse potentiam receptivam alterius perfectionis, qualis non est nisi forma. Hæc enim existit lumen seu actus potentiæ rei compositæ translatæ ab uno Compositionis statu ad alterum. Iterum autem Anima non est Corpus, quoniam impossibile est Corpus Simplex vel mistum esse firmum, siquidem omne tale est Natura dissolubile, ac reversile in materiam, ex qua una, Composita constant omnia Corpora quaeq; sunt Corpora, ac ut si omnia Corpora forent inanimata perirent corumperentur, in nihilum redacta, ita etiam si Anima foret Corpus aliquod, quale opinati sunt quidam, omnes Animæ pariter deficerent. Præterea Anima non semper obsequitur naturæ Corporis ac materiæ, imo illis adversatur renititur, id autem apparet, quoniam Anima defecto uno corpore generat aliud, reconvertendo formam unam in materiam, alioquin cessaret generatio successiva aliam fingendo, quare Anima neq; est Corpus: neq; materiæ Corporis Simulachrum. Adhuc cum Universo Mundo ponitur sit esse Corpus unum animatum, si anima quæq; ponatur esse Corporea, nomine tantum ipse Orbis erit animatus, re autem amovebatur ab ea: Anima. Nam si foret ita, cum omne Corpus sit resolubile ac ob id corruptibile Anima talis naturæ Corporeæ erit etiam resolubilis Corruptibilisq; quare Universus Mundus deficiet Corruptione, incepitq; generatione, quod est falsum ut plurimis probatum.

CAPUT XVI. Quod Anima non est Corpus Subtile, neq; crassum, Universaliterq; nullius generis.

Quoniam modo enim vero contingit Animam esse Corpus: quando hujus generis quodlibet, sive crassum, sive existat subtile ut verbi gratia ignis, quo nullum Corpus est subtilius, neq; fluxibilius, deinde aer, est dissolubile, & quamquam ignis & aer, sit Corpus fluidum celeriter, ac rarum, nihilominus est compositum, quare neq; aequam convenit Animam esse alterum tale Corpus ac tanto magis deberet Animam existere Corpus defectum & ignobile quale est crassum. Siquidem Anima cum sit dignitate prior omni Corpore ut Causa tanto magis supra naturam Corporis densi erit. Rursus Universaliter quodcunq; Corpus tum densum: tum etiam tenue sit, est unum, neq; tamen ex ve, sed per

Animam ipsam qua nam ratione & non corpg sit unum ex se cum natu
sua sit dissolubile. Unde si anima non uniret & contineret in unitate illas
dissepararetur: dispergeretur. Ideirco quali nam peracto continget. Ut
nam esse corpusculum igneum vel aereum, quando sut dictum? id est a
spersile quod autem non est ex se unum neq potest se unitum continere, tan
minus uniet continebitq aliud. qualiter igit possibile sit? Quod ignis sit an
ma nec habeat rationem proprietatemve anime. Preterea Mundg corpo
factus est non contingenter: neq a Casu: sed a verbo Spiritali intellectiu
subtilissima incorporalicatis, & summi magisterii, atq Anima Intelles
alio est quia ab illo verbo vim acceptam huic Mundo postea impendit. a
sicut corpora apud nos viva durant firma donec anima illis inest, quas
autem anima ab eisdem receserit, moriuntur, corrumpitur, sic h
versum corporeum quatenus perseverat in eo semper. Anima semper
constans manet. Quod si autem anima ab eodem separet, desineret
persisteret in statu suo ullatenus. Stq hujus quod oporteat sante corp
generaliter quodlibet simplex, vel mixtum: esse animam quamdam,
testes sunt ipsi Corporalitatis anime, dein positores, veritate coadi, neq
impulsi, sed postea veritatem pervertentes asseuerunt animam esse
ritum igneum, hanc enimvero posuerunt anime epitheticam ration
quia perspexerunt, non continere potentiam nobilem, qualis est anim
esse ignem inferiorem, ac coopinati sunt quod impossibile sit animam
esse absq conceptaculo quodam in quo consistat. Quare ex his supposit
legerunt animam esse Spiritum igneum, seu flatum aereum maxim
quoniam unum tale Corpus est omnium subtilissimum. alterum sequ
Sorte his opinatoribus conveniens erat ad confessionem primam dicer
pus quidem servari per conceptaculum, seu contentorium in quo sit,
animam esse tale illig contentorium, non vice versa Corpus anime,
Animam consistere Corpus siquidem ea est causa corporis, causa au
sibi sua apte essentia sufficit neq indiget ad existendum causato, sed en
id vere indiget causa ad existendum, persistendumq.

CAPUT XVII. Quod Anima non est Spiritus Aetherea
rursusq quod non est Corpus generaliter.

Amplius veteres alii consulti de Anima quidnam sit, cum respon
sent quod est corpus, neq postea tueri possent quod sit contermina co
am noto corpori, conati defendere quod predixerant, procedentes ulte
posuerunt Animam quidem esse corpus, sed aliud a manifesto, quale
Activum valde, nominaruntq Spiritum, erraverunt autem. Siquidem
vitas est alienus ab Anima, cum dicamq omnes spiritq alios qui sunt
res, non esse animas. Quod si illi respondeant, quod Anima est spiritq p
tia alterius Anime, quærimus quæ nam sit hæc potentia, an videlicet

Corpus quodpiam, anve sit qualitas in corpore, et si primum detq, sequitur quod Anima non sit spiritq, qui est potentia talis, juxta rationes prius excogitatas; quod si ponatq secundum suum qualitas sit predicatum, atq id non est materia, cum omne predicatum sit in subjecto corpore, Anima igit existet praeter materiam alterig quam Corporalis, ad cujg confirmationem rursg asserimq impossibile fore, ut Anima sit Corpus qualecumq sive crassum vive tenue dicatq, aliunde modo probantes, atq ita quoniam omne Corpus est aut calidum aut frigidum: humidum aut siccum. Rarum aut densum, nigrum aut album, medium ve. Et si Corpus sit calidum tantum calefaciet, si vero frigidum tantum frigefaciet. Ita si leve levabit, si grave gravabit si vero existat nigrum nigrabit, si quidem album albabit. Nec enim frigidi est calefacere nec calidi infrigidare, atq ita omne Corpus se habet, quod quatenus est Corpus, non agit nisi unum opus, ex altera vero parte experimur Animam exercere varias Operationes: quapropter hinc divinq quod Essentia anima est alia substantia corporea. Atq ob hoc nemo istud potest inficiari.

CAPUT XVIII. Quod virtutes insunt Intellectui Agenti & Deo, & quo modo.

Quoniam Anima in hoc Orbe infimo insignit quibusdam virtutibus Mundus quog Intellectualis non careret talibus, verbi gratia Rectitudine ac Justitia. Benim quotiescumq libet inquirunt, hujus modi Virtutes quare nihil ambiguum quod non insit alicui alteri substantiae alio. quin cur Anima optaret rem impossibilem? & quereret nunquam inventuram desideraretq habitam, cum autem alii in existant, Intellectui Agenti certe sublimiori nobiliorq inexistunt, qui eas immittit Animae seipsum contemplanti suspendit autem influxum aversum ab ea ad humilia, ille Intellectq porro semper servat hae insignia, quoniam nunquam discedit a speculatu Autoris primi, nec enim aliquid interrumpit, cum sit proximus verbo ejus. Neq vero tantum semper insunt eidem hujus generis virtutes, quinimo summa cum rectitudine insunt, nec enim defectum patiuntq, cum ab ipso Autore sinaipe immediate proveniant. Quando Intellectq Agens item illas susceptas, ipse deinde exprimit juxta modum quo infusae sunt. In primaria autem Essentia sunt adhuc excelsiorio speciei hae virtutes, quoniam illa est earum Effectrix. Neq vero illi insunt ut instrumento, sed ut Autori, neq insunt ut alteri, imo, neq dicunt inesse, nisi quia ab ea profluunt ut effectus, & id fit incessanter.

CAPUT XIX. Qualis Deus sit, quig sit Ordo Entium ... Nobilitatem & Conservationem.

Autor primus neq quiescit, neq transfertq, siquidem est supra motum ... utpote effecter motq & quietis, sed enim est Essentia, ex qua emanant reli... tiæ & dignitates in infinitum abiq delatione & incepanter, ac ob ... est super Essentiã. Inest quoq singulis Entibq, justa capacitatem ... cujusq speciei, formatenim Eorum Essentias secundum conditiõi, ... portunam, siquidem Intellectq agens accepit Essentiam nobilissimã ... Anima Rationalis, atq hoc quam Cali, isti autem quam Corpora ... dia, quoniam quanto productum fuerit distantiq, per plura interpo... tanto erit Essentiæ acceptæ ignobilioris. Autor enim vero primus ... immotus in Essentia, nec est propriæ perpetuus, neq temporariq neq ... Imo perpetuitas, tempus & locus existunt persistuntq ab eo. Et ... Centrum Circuli existit in seipso, lineæ autem ductæ ab eo ad circu... tiam, Circumferentiaq ipsa cum punctis existunt in eo. Ita quo... tiæ Intellectibiles & Sensibiles cunctæ firmantq & consistunt in ... primo, a quo pendent, ad quod revertuntq, ac quod appetunt. Atq Non ... ad illud, ut lineæ a Circumferentia ad Centrum. Et si quæratur qua... qualiter nam modo Essentiæ permanent in Autore primo? Siquidem ... manet in materia, & materia in forma, atq accidens in Substantia ... demq quod permanens in altero est bimodum, quoddam enim sic per... ut forma in materia, & accidens in Subjecto, subjectumq in for... rali. Quoddam vero permanet in altero ut in Agente verbi gratia ... lucente, & radiq in radiante, atq ita reliquæ Essentiæ simplices ... nent in efficiente. Iduirco Intellectq agens permanet in Autore ... in hoc eodem Anima rationalis per ipsum medium Intellectum. ... vero Sensitiva hominis permanet primo in Corpore, secundo in ... agente etiam, per Intellectum tamen possibilem. Anima item ... habet jus in Animam Vegetatricem, sicut in alias Naturas.

CAPUT XX. Questio proposita, & unde provenit humanarum ... rantia, ac rursus quod Animus, Intellectus & Deus, non ... Corpora, & quo modo fit Sensio.

Si quæratur aliquis qui sit futurus Statq Noster postremus: quæ... per dictum est, nos homines simus secundum Animum ab Aeter... um Essentia prima, nec insint dignitates ipsius Animi nobis ... ab eodem Autore primo: ac Intellectu agente, possibilq. Si quidem ... hominum sunt, qui carentes semper his virtutibq ignorant eas, ... aviditas, putantes esse vanitates, commentitias fictitiasq. Respe... quod Nobis ignorantia Nostri, rerumq alianum provenit ex eo qu... ducimur nisi sensu ad disendum. Unde explorantes sciendi ...

ceimq hoc experimur. Illud vero non, neq reponimq cogitationem, sed ex ea
Illgimus disciplinam, & putante nos experta omnia asserimus nihil esse
quod non cadat sub sensum. Quapropter hinc coadi non ponimus Intellectu
nem possibilem, tum Agentem, neq Autorem primum, neq alias similes Es-
sentias, & si de hujusmodi rebus conquirendus sit homini aliquis habitus
mens verius, putatq quod sit Scientia, licet falso, conjungit enim ipsas con-
citibus, asseveratq animum: Intellectum Agentem, Autoremq primum, esse cor-
libreos. Virtutes quidem igit servantq ab Animo, sic ab Intellectu agente ut
mo ab Essentia primaria effectrice. Atq animus profecto non est Corpus
terq Causa Corporis, Intellectq Agens quoq Essentiaq Princeps non sunt Cor-
anima. Et jam prius conditer rationibq apertuis probarunt, quod Animus
negq mitalesq qui non sunt Corpora, quoniam non cadunt sub sensum.
Et enim modo enim sint Corpora, et nos declinantes ad sensum, per eum
non percipimus Animum, neq illig virtutes, siquidem nos quandoq
gnoscendi a sensu converrig ad animum, profecto cognoscimus aliquid quod
Nequaquam sensimus, verbi gratia: amicitiam, Inimicitiamve aliquo
quo modo aliudve ac penitus etiam quotis. licet sensui omnino incumbimq,
mus tamen per eum comprendimus Animum ejusq dignitates, sed hanc
ctum quando sensus retulerit Judicium ad animum, atq ipse Animus
pertulerit ad Intellectum Agentem. Nec non aliter possumq sensu ali-
tra tenus percipere Animum, quamvis Actum sensus in eum primo ver-
timus. Sic namq potentia anima non sentit nisi Judicium a sensu
primo translatum per medium Animum ad Intellectum Agentem, ab hoc
Animo & tranquillo, viceversa sit relatum ad Animum, ab Animoq ad
datum, quale recipit pro capacitate. Refert namq Intellectq Agens Judi-
cium Animo, nisi sit rei alterius, atq clarius quam ipsi Animo conveniat
mnia etiam Animus sensui, si hoc non excedat vim sensus. Siquidem
sensus denig non cognoscit vere aliquid per Animum, nisi illud prejudicet
Intellectus agens supra animum ipsum.

CAPUT XXI. Quo modo Deus: Intellectus: Animus: Intelliguntur a Nobis.

Si vigilis velit speculari Animum & Intellectum Agentem, Essentiamq
Deitatem, effectricem Animi, ac Intellectus, omniumq reliquorum Entium
Causam, et sensum ad Essentiam quam reverenter interius in se ipso erit consi-
deret, atq ita percipiet, id quod sensus attingere nequeunt, ut qui perceptionq vo-
cis Lectificam intendus illi avertit auditum ab omni alio sono, sic enim

robustior vere sentit eam & reliqui sensus pariter singuli intenti un
sensibili sincere comprendunt illud, sic igit Capientem ventre animum
tellectumq & Essentiam primam, oportet seposito auditu exteriore; ut
tellectico interiorq & tum audiet harmoniam sublimem, sinceram
stremq & mirandam, & hilaritatem citra satietatem imo subinde mag
agnoscetq quod harmonia sensibilis corporalisq quod est similitudo
Superne, quapropter contemplatq homo illas essentias nobiles superna
plicis modi harmonie (pro facultate) didicit Autorem excelsum creasse
alia (per imitationes absolutas in se ipso existentes:) formata, quales etia
dein inseruit Intellectui portve primo. Medioq inter se ipsum & creatu
cum Universalitate Intellectuali insigni ac perfecta & pura quidem, sed
men figurata cum presaq, quales adhuc alias imitationes in Animo
culat, ut formas Intellectuales emulas illarum Universalium Intelle
Agenti concretarum. Atq ita ubi homo cognovit Animi Essentiam abs
ctione successim procedens, pervenit ad Autoris primi formam, ab omni
tate sensibili ac terminato insitoq Universali immunem unam es
quibq animus insignitus est, quæ est Radix omnis forme spiritalis ac
ralis abstracte, Id circo quod diximq. Animus semper optat ut Intelle
Agens sibi infundat Universalia condita, quæ accepta dein Animq im
Naturæ, ac fit Forma materialis Mundi Celestis, alq hæc nunq est ca
formarum particularium: materialiumq Mundi generabilis Corrupt
quales sunt minus illustres ac pulchræ, alterant enim mutanturq
pter dominium Materiæ in eas, Celestes vero effectrices sunt clariores
signiores q ac sublimiores, neq enim resolvunt, ventq penitq in tranq
tabiles, ob suum in Materiam dominium, fixionem q ejusdem, sed
supra istas. sunt Essentiæ illæ quæ suscipiunt formas supremæ pur
tis, claritatisq & pulchritudinis, & quæ omnium contentrices: admirand
sublimes nequeunt narratione exprimi, neq ab Animo nostro sub imag
nem concipi. Siquidem sunt Causæ harum formarum Cordentium: cognosc
umq apud nos existentium. Ac autem in causa procul dubio est Nobilior &
signior, quam in se ipsa Causata. Sic etiam formæ in Animo sunt clariores
celriores q quam in Celis, propter depuradionem ipsarum a Materijs sub
bus, & quoniam fuerunt causæ earum, Et nunc forma ipsa in Intelle
gente Universaliores indiq sunt honorabiliores, quam in Animo & dupli
Causa quam in Mundo inferiori a Nobis neq Intellecta, neq cogitata pos
biles. Ob propter jst predictum; Animq noster jupiter desiderat immi
pupi modi formarum, ab Intellecta agente ob ejus celsitudinem Esse
qualenus is creatq est ut primum Simulacrum expressum, insignitum
foritate influxus in Animum, ac ita quoq Animus supra naturam, pro

primum assiduum receptum influentiæ ab Intellectu Agente, ac in Mundum Cælestem transmissæ, quam deferunt ad nos in hunc Orbem generationis & corruptionis Planetæ, per suorum motuum varietatem, diversamq; inter se distantiam, contactumq; radijs Nostrum, illorum enim lineæ variantes in terra habitabili una cum formis propijs insignibus Similaritij, mirabilibus impriendis, quibus tanquam fundamine Communis fulgentiæ conveniunt inter se, Et Stellæ erraticæ differunt ab alijs, ac in eo Statu in quo pariter non alijs terrestres formæ reperiuntur?

CAPUT XXII. Quod formæ terrestres sunt sub ratione nobiliore in Orbe Supremo quam Cælesti, ac Solutio quæstionis propositæ.

Sicut formæ terrestres sunt in Orbe Cælesti, sic in Supremo, sed adhuc sub specie superiore nobiliore: pulchriore, illustriore, non alterabiles neq; enim crassæ neq; turbidæ, verum in summa puritate: ac dignitate, & lumine, unum nemo potest has intelligere neq; cogitare, juxta eum Statum in quo ibi sunt quam vere & propriè existunt, nisi secundum quod revelatæ fuerint, ad Essentiam veram, namq; earum nos non promovemur hic ob id dominium materiæ in nos, quod fit propter unionem Animæ rationali cum sensuali & hujus cum vegetatrice, istiusq; etiam cum Corpore alterabili, ac pleno qualitatibus minimis, impuris & turbulentis. At cum Anima nostra dissoluta ab his impedimentis mundatæ sit, aptè ascendet ad verum statum formarum illustrium, conjungeturq; Animæ & Intellectui Universali, cum prius susceperet Universalia particularia in Orbe generationis magis minusq; neq tamen absq; Universalitate, quoniam hæc est Essentialis Animæ rationali hominis, unde puer discernit honestum ab inhonesto, ut rationatrice de illis colloquens, nosuimq; ab innoxio discernit, non Benefactorem a malefactore per sensum. Quare jam patuit quod diximq; quoniam Auctor Supremq; creavit hunc Orbem ut Cælestem idoneum ad excellentis sapientiæ administrationis & artis cujus imposuit formas nobiliores, mirabiliores q; quam sensibiles, quæ sunt illarum simulacra, notasq; indicat quodam. Et insuper nos exaltator Intellectu possibili ad hujusmodi formas supremas penetrandum, ad q; ubi agnovit talem intellectum esse formam, Animæ sensualis, ut visum oculi, hujusmodi Corpus mixtum delectum nobis tribuit, Animumq; nostrum direxit in eo collocavit, ad constituendum unam substantiam discernentem sensibilia & intellectibilia, Bonumq; ac malum profecto: secundum liberum Arbitrium: & experimentum: explorationemq; utriusq. Alioquin

enim homo si non ei adesset hujus modi corpus, neq; anima rationalis uniretur sensitivæ, non vero discerneret essentiam boni ac mali, vel mentis audita talia plorata non explorata. Idcirco noster animus quamnus affixus est huic corpori, appositus q; sensibus quibus coactus servit, cognat Entia ulteriusq; orbis, perfectiusq; ob id dominatur rebus cunctis hujus Mundi, a quo digressus speculabit veritatem illis superni existetq; immortalis: felix Dominusq; Orbis, qualis Status est beatitudo magna absoluta Animi humanis.

LIBER TERTIUS DECIMUS.

CAPUT I. Quale Ens sit Intellectus Agens, & quo modo plura Entia, cum sit Ens unum invariatum.

Ens unum absolutum est Causa omnium aliorum Creatorum, neq; existit simile eorum, nec esse aliquid simile illis est autem Causa omnium aliorum Entium tantorum quatenus sunt Entia, siquidem omnia talia procedunt ab illo, Unde quod existit Essentia absoluta, utpote Causa vera Causarum, Creaturaq; primaria. Quod si quærat quispiam quonam modo contigit Creaturas alias plures fieri ab hoc uno simplici invariato inplurificatoq;? Respondemus in quantum tale Ens unum absolutum continet vere omnes alias Creaturas quoniam ipsum Creatum est ab Autore haud post aliud præexistens creatum. Idcirco etiam est illi proximum quare virtuet ipsum Authorem primarium ex consequente habet actionem etiam illi proximam. Ita uti omnes alias ab hoc Ente uno absoluto omnes aliæ Creaturæ, qualenus ipsæ non existunt essentia pariter absolutæ. Dico autem rursus breviter quod res creatæ sunt talia plura ab eo nisi secundum quod cognovit omnia illa speculativa obvia, quapropter emanarunt ab ipso ut prius in eodem sata, Autor igitur Entium omnium. Idem quod verbum creavit mentem seu Intellectum agentem primum, ab hac mente postea fluxerunt omnes aliæ Creaturæ mundi Superioris tum inferioris.

CAPUT II. Cur Intellectus Agens est perfectus & impar. Item cur Deus est supreme perfectus, ac quo modo sit res ordinata productio.

Ens unum absolutum existit perfectum & purum, Mundus autem sensibilis imperfectus: Impurusq; utpote productus ab eo, fuit autem Intellectus quod est ipsum Ens unum absolutum, perfectus ac purus, quoniam creatus est Ens Unicum ab ipso Ente unico vero, quale est supremum perfectum siquidem hoc non indiget aliquo alio, nec enim consequitur quicquam ex eo. Immo propter Summam perfectionem ejus ac sufficientiam, potentiam ac Majestatem unitatis, creatum fuit noviter ab eodem aliud. Quamvis item hujus modi Ens supreme perfectum, quasi primarium, creat hoc aliud

etum, videlicet Intellectum agentem, tamen impossibile est quod Ens secundarium creatum sit par illi primario. Siquidem Creatum semper deficit ne ullateng existit in pari gradu quali ejus Auctor, est nihilominq perfectum in gradu suo, perficiens aliud succedaneum, quoniam Ens unum verum quod est supreme perfectum creando illud respexit sese ipsummet, habens obviam speculationi propriæ Essentiam suam veram luce Sapientiæ plenissimam. Intellectq agens autem creando intuetur verbum Autoris proximi Intellectum agentem speculatq faciendo Animæ Universalis formatrix malleq omnium formarum, animam Universalem despicit Natura effectrix formarum particularium in materia. Ens namq unum verum creavit primo, Intellectum agentem, ut potè Essentiam proximam verbo propriò atq Intellectq est Ens primum receptivum immediatum agenti primario, qui dein non produxit aliquid, quod prig intueatq autorem suum unum, a quo etiam determinatq ung unitatq licet partili, siquidem abstractili, non tamen numerariæ, vel neq unitate firma, quoniam Intellectq agens speculatq plura ac etiam sensibilia quatra Animus, cui unitas absoluta adhuc deest, quoniam considerat plura abstrahendo, Ens unum autem vere est tantum unius. At unum unitate numeri ut trinarii imparis, & binarij paris, est compositum. Siquidem possimq Ens unum absolutum existere supra Animum, atq esse opus Dei proximum, atq ita hujus Intellectus speculatio est ipsamet voluntas et essentia ejusdem, ac propter proximitatem cum Deo suam potest formare aliquid perfectiq, aliudq imperfectiq ob nonnihil Essentia Entis unig absoluti juxta dictum Autoris primo proximi.

CAPUT III. Cur Intellectus Agens produxit intelligibilia ac sensibilia & quo modo fit perpetuitas ejusq appetitus provenit.

Ens unum absolutum efficit omnia Intellectibilia mundi superni & sensibilia subteriora, propter assiduum influentiæ receptum, quatia perfectio in mundo ab Intellectu agente in causatum succedens, nequaquam imitatq lucem illam sacram & bonitatem divinam interminatam, propterea, hujusmodi causatum recipiens non est proximum verbo Autoris influentiæ quare Intellectq agens tradmittit vim finitam, per quam tamen adhuc potest consequi causato proprio votum perpetuitatis. Siquidem opus proximum huic Intellectui est incorruptibile omnino, essentiæq ob id potenter perdurabilis unde provenit constantia & firmitas mundi utriusq. Sic enim Animæ Universalis

perpetuitatem optatam servat, per hujus modi potentiam immissam Intellectui agenti, & propterea quod ille est Deo proximus, validam. Animæ autem tali non deest appetitus provehens ad Deum, quoniam adhuc proficit ab Intellectu agente, per influxum illuminationis instructionisq; tum, tamen ne stupefiat ac turbetur. Caligandatur ve recipiendo illum Intellectu fiat promotus ad propriam quoq; desiderium, ab Autore primo quo fixi perfruendo oblivisunt, ambo mundi utriusq. Influxum est vero ab Intellectu isto ad desiderium Spiritale excitandum & continuendum impossibile est infundi Creatore per motum cogitabilem, sentialiter, siquidem in hujusmodi motu ad nebulas tenebrasq; proclivante materia predominata est essentiâ Animæ, vis influatur tem promovet ad actum, quando transfert ab uno statu ad alium adeoque per eum motus cogitabilis in materia, fit insensibile, ut ornatis in radijs Mentales.

CAPUT IV. Cur Cœlum moveatur a suis formis & cur perpetuo, & ob quem finem generationes fiant.

Species rerum inter se constitutæ subjectis, et ordinatæ secundum gradum differunt per formas. Siquidem forma continent substantiam, secundum quietem cogitabilem, per quam cessant motus servantum figuræ positionem. Sine illa enim fiet motus cogitabilis commiscens formas inter se, unde quod corruptio rerum & ignoratio, quia ignis. Hujusmodi motus cogitabilis cessavit in Cœlis, formæ cogitabiles illis aptæ sunt evidenter, & ductæ formater manserunt, motus quoq; circularis celorum perpetuus est, quandoquidem etiam substantiæ ipsæ Cœlestes semper servantes motum invariabilem, incessabilemq; recesunt, ut impressiones parum servent, adhuc per virtutes earum ita transfusas, ut forma permaneant, quia ipsæ sunt Universalia compositorum, talium autem motus, uniunt impressiones, quare etiam pereunt compositi generata per illas, & sic desinet generatio, quando autem subinde servant alterationes, & frequenter fiunt succedaneæ generationes nuptiones, & operatione universali ac desiderio pari genitam mixti sunt coloribus Spiritalibus. Corruptibilia etenim continent partes, hos dominant alterationes naturales variæ, quæ sunt causæ generationum ac corruptionum, per quas etiam natura imitatur Ordinem di Spiritalis, atq; Anima redit circulariter ad illum, ut alteret Autorem suum suscipiat influxum verbi ejus creandi.

CAPUT V. Quod omne Corpus est particeps boni divini & quomodo Deus est unus.

Nulli Corpori generi imo speciei sed nec individuo deest omnino num divinum. Neq; enim inest permanentia absq; illo. Siquidem

ctus princeps servat unicuique essentiam convenientem, nec obliviscitur
quidem unico momento, atque hoc sine auxilio alieno, quorum est autor omni-
um causarum, nec vero unitas numerabilis est causa ejus, nec ipse numera-
tur ullatenus. Essentia namque illius non admittit aliquam divisionem, qua-
re convenit omnibus particularibus, quae sunt duplicium modi, quod dare est
unicam sub una specie ut Petri, gratiae, Solis, lunae, terrae, aquae, aeris, ignis.
quorum singulum est unicum. Essentia, species & locus in quem dicimus
terra est unica, & sic de reliquis, quod dum alius particulare est sub una
specie pluralitatum ut pluviae, corruptiones de similibus, ut aliae stellae
ab erraticis, & denique omnes particularia compositorum generatorum &
non generatorum. Plantarum animalium, & numeri cujus species et compositae
patent, exempli gratia duo et tria: quatuor: sex: Contra vicissim duplicantur
explicantur donec perveniatur naturalia, de principiis ad finem
spiritualium. Invenies namque duplicem semper habita, quemque pervenias
ad Intellectum creatorem formarum unum absolutum, quem deprende-
re esse talem unitatem divisibili in plura contenta & insita. Nam duplica-
tur contractione ab Autore suo successive & negatione ab excelso ejus
unitate, quando etenim ascendens ad ipsum Autorem invenies illum
esse unum absolutissimum, omnino numerum nec creatum, nec materialiter habita
ab videt per imaginationem, sed Ens creatum, nec materialiter habita
formarum exemplarium, atque divisibile unum separatum ab omni nume-
ro naturali & spirituali, cujus unitatem non apprendit, nisi abstractione a
signo simulacro proprio, quod est opus ejus expressum ut ab Agente
perfecto. Qui autem opinatur quod Autor primus essentiae, quorum non est
duo, nec tria, nec alter numerabilium aliquid, incidit errorem maximum.
Si quis enim conderet hujus opinionis significationem, Autor ita ung
numeraret de ipsum, nec numeraret ab altero quod si foret numera-
ret etiam alterum numero succedentem. Aliud est autem quod Autor
supremus numerat et ipsum, aut quidquid aliud. Siquidem si numeraret
ipsum met, foret unus Unitate numerali, & si numeraret aliud foret
par numeri dupli aut tripli, quare esset pars ejus medii aut
tertia. Autor igitur supremus est unus unitate abstractissima, Intelli-
gitur esse ung non ex eo tantum, quia non numerat aliquae species nu-
meri, sed quoniam non adjungit ei aliquid ultra necessarium ipsi essentiae exi-
stit abstracta ab omni pluralitate, multiplicatione, numerali, quali-
ter cum contingente creaturae.

53

Caput VI. Qualis existat Series Creaturarum.

Autor primarij Universi creavit Ens unum, statuitq; illud servare ab
tria earentes formis apud nos: quare nequimus apprendere eandem
stias, deinq; per ipsum adcreavit formas primas habentes Esse entiale a
materijs, quamvis cogitativa non precognoscat eas exemplo citra ma
Porten vero adhuc procreavit Substantias naturaliter ornatas usq; ad
Stomam generabilem. Intellectu igit sport autorem: si Ens est primo
aquilibet Entis alterius creati existentes ubiq; servat illa omnia. Sp
versalis Anima est principium omnis formæ spiritalis & Corporalis
stones ipsa quoq; forma nudata a materia sufficiens sit ad influx
receptum omnia speculari. Opus ejus quod est Natura: apparet for
in materia naturali. Postremo exsunt Artificia similia formati
sensibus quatenus constant ex eis. Siquidem Artifex facturus aliquid
dig et materia formata, ex qua faciat illud, quonam modo enim pos
suspendere figuram actu in materia sine forma? aut forma sin
materia? Hoc enim est impossibile ut, verbi gratia figulus figuretur
Ollam aut fictile aliud vas cellum, præconsideratam commiscat de
et optando operi deinq; fingit ollam ipsam pro facultate. Postea etiam
quit ad durandam eam, nec ambigit quod lutum sit materia olle
autem aer & ignis, an ipse sit se habet. Anima vero Universalis natu
potestatem faciendi formam in materia simplici ac informi natur
ter. Non enim contingit, eam facere formas, aliter quam hujusmodi
teria simplici procreata. Intellectus agens pariter cum sit opus pri
mum Autoris primarij, speculando eum, habet potestatem perficien
vandi animam Universalem. Siquidem per Ens unum Nobilem in
tricem divina producit Animam rationalem a Deo tum creatam
quam impossibile est quod Intellectu speculando moveat aliquid qu
similet formæ optimæ Autoris conspecti, cui est proximus, operet
modi speculationem essentia unius Creati, denudat a specie mixti
terius. Siquidem Autor primus constituit Intellectum agentem
ejusmodi omnium aliorum Entium creatorum, illorumq; esse formal
abstractu a commixtione formarum variarum, formavit quoq; am
Universalem, statuitq; illam fore causam omnium formarum spiri
um, ac Corporalium & abstraxit ab unione materiæ, ut a similit
Creaturæ principali, indidit tamen illi desiderium assiduum for
di materiam ordi quam informem, ut perpetuo reciperet ejus influxu
inde vero creavit Cælum ac terram, & quæcunq; ex generibus speci

& individuis, ut sunt materia formata & forma materiata, quæ sunt media inter formam & materiam puta jam probatum est principia compositorum, non composita ipsa.

CAPUT VII. Quomodo Intellectus agens sit a Deo, ab Intellectu Agente Anima, ab Anima Natura.

Autor Princeps est unum verum unitate qua diximus, dein autem propter maximam immediatam propinquitatem Intellectu agentis cum verbo Autoris sui, ipse etiam Intellectu est essentia absoluta una unitate absoluta, ab essentia una unitate absolutissima. Siquidem hæc essentia contemplando unitatem suam absolutissimam & verum formavit Intellectum agentem, & formando hujusmodi Creaturam primam contemplata est unitatem ipsam propriam, quapropter Intellectu factus est absolutus, & Creatura Princeps cui adhuc ipsum suo unum vere infundit vires plurimas & maximas, ob quas habet potentiam servandi alias substantias creatas, quoniam etiam creatu est ab eodem, Ente una vero, ut essentia immota absolute ac dein ipse procreavit animam immotam, quæ cum fecisset dotata ab Intellectu creato, non fecit opus immotum æqualiter, sed totum mobile, quod simulacrum dixit, ideog alterabile & infirmum, nec enim motus cadit in rem æternam, aliquin opus foret melius operatione, quod est absurdum valde. Anima enimvero facturæ aliquod opus, speculat suum principium, a quo roborat illustratur, & recipiendo illud movet sursum, faciendo autem simulacrum movet deorsum: qualia sunt sensibilia & naturalia verbi gratia Elementa & Plantæ atq Animalia. Alia inter hujusmodi substantias ita pronumerata, nulla posterior existit vine priore, pendet enim ab ea, sic nam genera bilia pendent ab Anima humana. Siquidem hæc expandit in omnes substantias inferiores, ut Plantas quarum natura existit opus ejus, ut ad quas descendit, figuras impressura, secundum desiderii impetum, progrediens usq ad particularia & ignobilia. Anima igit quatenus est simulacrum Intellectus agentis non advertit ab initio in eum, aliter tamen averia descendit ab illo bono principali creato donec attingit infirmum, & abiit relinquit etiam ab eo. Et quamquam adhuc faciens talia, agat aliquatenus bona: sunt tamen hæc ignobilia, comparata ad Entia superna Mundi intellectualis Anima autem operans hæc obsequendo appetitu servitiis voluptatibus, apud quem particularia sunt bona, utpote illi contermina, similem enumeratur ex suo simili. Pener vero Intellectibilia majora excelsa, talia infima & minuta sunt ignobilia.

CAPUT VIII. Quod Anima constituit gradus rerum, quamquia

omnia reverbuntur ad Deum.

Anima quamquam sit naturalis sensibilisq; simul contermina com
illorum singulis gradus proprios, secundum rationem rectam, quare ho
non potest transire transiret rem unam a gradu Stato ad alterius
licet omnia naturalia facta sunt bona & in ordinem digesta, tamen
series est infra ordinem intellectibilium superiorum & nobiliu, q
impossibile est cadere sub defectum, cum sint rectu semper, siquidem pa
unt ab Autore principe, Inferiorib autem ordinib naturalib defi
quoniam producta sunt ab opere Intellectu Agentis videlicet anima
pars vegetativa sit plantaria, est ignobilior, siquidem ignorantior
re descendit donec insit Corpori cuidam minimo & vili, pars vero qua
bruto, est nobilior vegetativa, quoniam est sensualis, pars autem qua
homini est adhuc honorabilior sensitiva sine honoratissima, cum
cogitativa & intellectiva, unq; ejus sensualis est affinis intellectuali por
etiam vis progressiva utraq; enim derelicta Intellectu utetur. Ver
ma Plantarum cirty maxima subsidet in radicibq. Cujus Argumenta
quod incisa ramusculo verticali, vel ramo brachiali, nequaquam Arb
sit, excisis autem radicibus moritq, Quod si quispiam hic queret,
ipsa Anima Plantæ excisis radicibus separata corrumpatur? dicit qu
redit ad regionem propriam, quæ est in orbe intellectuali, a qua
quam amplio recedet, sic etiam quando corrumpit in Bruto quod
Anima sensualis, pervenit ad Mundum Intellectualem, siquidem
tellectus est receptaculum animæ, a quo nunquam deinde abibit, q
Anima non foret alicubi, Quod si detur, igit erit sursum ac deor
& ubilibet citra divisionem, neq vero diffunditur ut Deus Universu
alioquin occuparet omnia loca. Neq etiam anima ascendens pervenit
ad Supremum Orbis Intellectualis, sed enim subsistit in confinio
trium q Mundi, ut Substantiæ fere mediæ, inter sensuales & Intel
ales, ac rursus si libeat cito facilq; descendet ab illo orbe Superiori
hunc inferiorem quod ascendat ab hoc ad illum. Intellectus agens
& Anima, cæteræ Substantiæ intellectibiles perpetuæ sidereo rem
punt, quoniam fuerunt creatæ ab Autore primario, ab q plurimis
Naturalia autem & sensibilia alternatq corrumpuntur, quæ sunt
a pluribq. inter causis existentes causatis, videlicet Intellectu & Anima
Quorum tamen naturalium, quædam simul longiorem quam alia
hoc secundum distantiam majorem minoremve ab Autore primario
cundum numerum plurem pauciorem q intercausarum. Cujus enim
sunt pauciora est longævius, cujus plura, est brevius. Atq unam etiam

est oportunum, quod naturalia omnia sunt inter se quadam pendentia,
unius ab altero ordinata: quorum quando corrumpitur posterior, revertitur ad
proximum prius, donec perveniat ad Celos, deinde ad Animam Universalem
postea ad Intellectum Agentem, quo omnia alia Entia existunt, qui
existit in Autore principe, qui est verbum creans, ad quod omnia tandem
reverunt, sicut pluries repetivimus, ab illo enim creata sunt et illo
persistunt.

LIBER XIV. CAPUT I. Quod Intellectus Agens & Anima Universalis creant in momento quamquam non sunt potentiales.

Omnia alia Entia creata fuit praedximus: consistunt in Intellectu Primo quem
Autor princeps fecit constituitq principium illorum, & pro Autore eorum Substanti-
arum multiformium. Inventq Idem Autor primus Rationes formandi Ani-
mae Universalis quae & Intellectum in suo gradu perfectos non successu tem-
poris, sed unico momento produxit in actum. Nunquam autem Intellectus
Agens & Anima Universalis fuerunt prius in potentia quam in actu, quo-
niam Deus perfecit illas Essentias absolutas, utpote futuras Causas reliqua-
rum Creaturarum, falsum adhuc & impossibile est quod Intellectus agens
requerit in potentia ob hanc rationem quod non minus continet non Ens
quam Ens, cum sit substantia effectrix utriusq, quod est Essentia potenti-
alis. Quam si Ens dicat forma materialis, & compositum ex materia &
forma non Ens autem materia informis, quamquam horum trium non de-
servit medium. Intellectus non est aliquid ex his, si namq foret Ens ita
factum, sequeretq quod aliud tale Ens foret prius Intellectu sine quo non
posset existere, quare non esset unum absolutum. Quod si dst ut Intellectus sit non
Ens sic appellatum, non tamen separatur, ab aliquo illorum duorum. Quod
si contingat Intellectus si non esset intellectivus, sed intelligibilis. Neq
enim res intelligibilis est Intellectus. sed quatenus est abstracta, compre-
hendit ab ipso. Quare cum probatum fuerit quod Intellectus est principium
omnium Entium, sicut praediximus, impossibile est quod hujusmodi non Ens
sit Ens, etiam quale est forma contineat ipsum, aut sit res potentialis. Sed
est enim abstrahit a caeteris talibus, Intellectui igit agenti in serie Creatu-
rarum succedit Anima Universalis, cum hic appetitus suo afficiat ad eum
quod suscipiendum propriam perfectionem, videlicet Influxum luminis ab In-
tellectu, attamen scias quod neq Anima adeo proximat Intellectui, per re-
ceptionem influxus ab eo ut queat imitari & intueri eundem, neq item ani-
ma extendit in speculatu Intellectus Agentis, sed unit ac sublimat valde. Non
obstat etiam Animae sob id deest lumen ab Intellectu oportunum. siquidem ani-

ma

ma sic attingens cum adipisceꝫ perfectionem, quietemq; ac consistentiam
Cujus exemplum dedit Plato dicens Intellectum esse tanquam punctum indi-
sibile Circuli, continentis angulos & costas, adeo quod omnes lineæ oriuntur
ab eo, et existunt in eo. Circulq; quoq; esse aliquid circumtenens interiùs
formas.

Cap. II. Quod Homo intelligibilis sit simul cum omni-
bus perfectionibus ab Autore primo.

Autor primus creavit hominem Intellectualem cum omnibus proprietatibus
opportunis simul uno momento, non earum unam prius, & alteram posteà,
neq; successu temporario, quali hominem sensibilem. Quare etiam homini
Intellectuali omnes perfectiones convenientes primo affuerunt, neq; posteà
addit illi aliqua ut adventitia, sed enim est in orbe supernò plurimùm &
solutus. quodq; adhuc illi conditio primitiva attribuitur, nunquam postea aufe-
Ales quin si Homo Intellectualis addititias perfectiones sigillatim pluribus
mentis susciperet; foret generabilis & corruptibilis. Præterea quæ prius dimi-
admittunt adjectionem, fuint ab Agente diminuto, & morario quale est nat
Entia vero Orbis Superni, proveniunt ab Autore absoluto, puro etiam sup
me, & momentario ex Consequenti agente. Idcirco formæ illæ sunt perfe
& puræ, aliq; ob id quoq; pariter probæ, siquidem non enumerent quæpiam
ter illas, nisi firmitatem existendi habeat. Autem quodlibet cadens sub
nerationem Corruptionemq;, est ab Efficiente temporario, a quali natu
cum sint principium licet eorum fuerit perfectum si sunt generabilia
corruptibilia. quod cum sit de illis quærendum est, quid sit rei sum pr
deinde propter quid sit. Quoniam hæ duæ rationes quærite non exti
runt simul, Substantiæ vero perpetuæ fuerunt productæ sine cor
tione, siquidem ab Autore perpetuo minimè cogitante. Quoniam si ag
supremè perfectus, quali neq; auctionem, neq; minutionem patitur. Quod
quispiam objiciat, quoniam Agens primarium potuit facere aliquid, ac
de addere aliud meliq; perficiendo. Respondemus. Quod si illud Ens creatum
fuisset prius depositum uno modo, deinde adderet aliud bonum, sequeretq;
quod primo non extiterit bonum perfectum, id autem non convenit Ag
primo quod efficiat quodpiam opus bonum non perfectum, quando quid
ipsum est bonum primarium ac Supremum, cujus operi summè pro
ejus non debet quicquam boni convenientis remotè deesse.

Cap. III. Quod Anima in Orbe Supremo habeat vim
tiendi quandam.

Amplius Substantia orbis supernè virtq; quoq; sensitiva inest. Siquid
in eo existunt, quæcunq; hic sunt in materia, sed ibidem depurata
materiam sue verbi gratia Substantia aut entia similia exsistunt
sub specie primaria, Non enim certè aliquid perfectionis ejus deest, neq;

existent forma priores contermina quam sunt imperfectiores. Non etiã
illic aliqua est forma reliqua membri alicuius animalis, cuius similacrum
non imprimat materiæ, ad quod nullum agens alterat materiam, nisi talis
species superna super formet eandem. Quare cum quispiam quærat, per quod
efficiens factum est hoc membrum? puta manus, aut oculus. Respondemus
quod per formam illam Intellectualis Mundi in quo sunt omnia. Si rur-
sus dicat aliquis, quod tanta imitatio, inest Animali quando satis facit
sibi terrestres servant a forma primaria Orbis excelsi, qualeng omnia
inferiora existunt in causa sua Anima Universali quæ est optima ac
fere par ipsi Essentiæ proxime Deo quo cum talia sint videlicet, quod
omnia existant insita forma Intellectuali, Animæ scilicet Universali, vis
igit sensitiva non absest ab anima hujusmodi, quamvis existat in Orbe su-
perno Intellectiva absolute perfecta talis ab Intellectu agente puro ac
perfecto undiq utpote opere proximo Autori primo, Anima autem In-
tellectualis superest in Orbe principali supremo pauxim perfectionum
quod nacta extitit in infimo. Pari causa eadem omnitenens ibi indi-
minutam servat. Quare homo illic non existit tantum Intellectivus, sed
etiam sensitivus, nec ideo habet vim sentiendi ultra intelligendi, ideo po-
tiam, ut si aplg generationi, sed quoniam in eo statu ambæ istæ per-
fectiones sunt oportunæ. Et si huic aliquis subdat, quod anima
in Orbe superno fuit sensitiva in potentia, in Regione autem gene-
rationis facta est sensitiva in actu, quoniam sensus et vis receptiva
sensibilis, dicimus id esse falsum. Si quidem in Orbe illo superno non
est aliquid sensitivum in potentia, ut convenerunt in hoc Archisophi
Babilonii, contrarium namq absurdum foret. Et quod animæ potes-
tia actuet hic infeng, cum descendendo potiq ignobilescat, ut quæ fiat
aliquo modo corruptibilis. Cui accedit quod si anima in regione Intel-
lectuali non sentiret, qua nam ratione discerneret sensibilia ab alijs
insensibilibus.

CAPUT IV. Quod ut Homo quidam Simplex, quidam autem
Compositus, & quid sit uterq, ac quid homo Simplex quidam Su-
pernus, quidam Infimus.

Expositum statum hominis Intellectibilis, narremus qualis si homo sen-
sibilis quem cum impossibile sit perfecte cognoscere quo modo contingat
intelligere illum Orbis superni. & forte cogitatio hic provehens dicat
hunc Hominem esse illum, statuentes igit exordium probationis, quæring

an homo Sensibilis sit Idolum Animæ particularis ultra illud Idolum
Animæ Universalis: per quod hoc est animal, an vero anima Universalis
homo, Anima vero particularis quod operatur in Corpore non fit Homo
Et sic homo fit animal rationale, non aliquid Compositum ex Anima
& Corpore, nec ipsa Anima conjuncta cuidam Corpori, Quare cum dest
homo inferior, quod est compositu ex Anima rationali & corpore, impos
est hunc hominem esse similem illi Superno, quem vocamus Intel
alem: formalemq. Ideo quoq tali definitio non erit omnino vera se
non verisimilis, quia non caret principio essentiali hominis, videlic
ma per quam est homo. Quod cum sit, ea definitio non dum est Hom
veri: Simplicis: formalisq: sed compositi, oportet autem compositum
finiri non solum per formam sed etiam & per materiam, Simplex
definiri per solam formam satis est, et sic homo verus definiendu
per formam tantum per quam est homo, quæ est inseparabilis & ne
ratæ ut dicat, Homo est animal rationale, ubi Animal ponit pro
quæ non inest alicui Anima infundente. Totus autem Homo dividit
pus & animam quæ est forma. Unde non entat, quin homo proprie
sit anima Intellectiva, aut sit opus ejus, Et si det primum, sequi
homo foret anima intellectiva, ingressa etiam Corpus preter humanu
hoc autem est falsum. Siquidem non contingit animam esse sub ho
mine, nisi cum fuerit in Corpore humano, quali nunc inest, quod cum
ita quid vetat Hominem dici semel Compositum quoddam ex Anim
Corpore, iterum autem animal rationale, seu rationem deste opus
ma rationalis, Impossibile enim est tale opus fieri ab alio agente.
sint rationes agentes in gramis Seminarijs? arguunt ea singula non
sine Animabus singulis propriis, ac vicevers, Animæ in ejusdem ge
arguunt rationes agentes vitam continere, nec mirum cum hæ sint
ra Animarum Vegetatricium, sic autem etiam animæ Sensuales
ftiores: manifestioresq & adhuc rationales se habent, quod illis to
potiq in sunt hujusmodi rationes agentes vitam, quare anima ratio
lis antequam insit Corpori (secundum illam definitionem formale
fuit homo proprie, cum autem inexistiterit Corpori, formavit simula
alterius hominis, videlicet Sensibilis, quale pro viribus apta vit, ad simu
dinem hominis veri, ut qui fingit figuram Corporis humani, pro fa
tale imitatur illum, & sicut hujusmodi Effigies est similitudo quidem
minis, sed ignobilior, quoniam non habet conditiones hominis, scilicet
tam, non enim ejus vim progrediendi nec aliam potentiam, sic vita
mo Sensibilis, cujus forma est anima rationalis imperfecta, est exemplar
us hominis primi divini, & veri, Et anima quidem creata est ad simi

lumine hominem homini vero, quoniam indidit illi rationes hominis primarij, sed imperfectas utpote paucas, particulares q. Homini etenim primario insunt potentes sensus illustres q & perspicui, longe magis quam huic, qui existit figura illig.

CAPUT V. Qualem oportet esse Hominem infimum ad speculandum Supernum.

Oportet quid vis speculaturq hominem ipsum primarium ac verum, sit probitate magna ac dignitate insignitus, quamquam habeat sensus potentes ne offuscent, quando ab homine supremo exeunt radij illustres in eos, siquidem homo primarig ac verg est lumen clarum, in illog existunt cuncte rationes humane insignes. Atq si Homo ille quem Plato definivit, nisi quod adjecit definitioni prescripte dicens: Homo est animal rationale idest, vita seu Anima rationalis cui servit Corpus opus proprium, huic namq Anime Corpus quidem servit primo, Anima autem divine nobili secundo. Videlicet per mediam Animam Sensualem quam comitatq rationalis, quae dat vitam potiorem, neq ob id descendendo ex Orbe Supremo ad Infimum sed infundendo. Quoniam Anima rationalis non delabitq ex illo Intellectuali in hunc, sed conjungitq isti Anime quae pendet ab ea. Idcirco etiam ratio hujus hominis quamquam sit imperfecta tamen sublimata per ortum ab illa excelsa unionemq cum eadem fiet validior, hac de causa dixerunt nonnulli quod Animg particularis est pars Animi Universalis.

CAPUT VI. Quod in Orbe Supremo sunt etiam Sensus, sed meliores.

Si quaerat quidam quonam modo contigit Animam Sensitivam existentem cum Sensibg nobilioribg in regione Superiore dein existere in infima & ignobili. Dicemus quod Sensus in excelso Orbe inexistens substantiae Intellectuali nobili est dispar sensui huicg ignobili, propterea quod illic est altior, siquidem unius Sensg excedit alterum, sicut unum sensibile aliud: unde quod Sensus hominis infimi pendet a Sensu hominis Superni, Conjungiturq illi & ob id etiam hic Homo acquirit sensum ab illo, ut hic ignis jungit ipsi alto profluitq ab illo. Porro Sensus etiam inest Animae ibidem existenti, quoniam sunt illic Corpora Universalia, ut hic particularia. Atq Anima sentit illa Superiora, sicut homo ista inferiora, qui est secundarig, utpote simulacrum primarij. Homo item hic Corporalis magis sentit, ille vero Spiritalis magis intelligit. Cui primario cum insint rationes agentes, adhuc immittet lumen suum homini secundario, atq & tertio mundi infimi. Quod cum sit, homini Corporeo inest Operatio utriusq prioris, cujus est figura. Idem enim agit aliquid ipsq

hominis rationalis, atq aliquid Intellectualis, licet utrumq imperfec
minus, quandoquidem est Simulacrum, alterq etiam Simulacri. Lar
probatum quod Homo primarios sentit altiore sensu quam infirm
quod Superiora non suscipiunt influxum ab inferioribus, sed vice
inferiora a Superioribq, siquidem pendent ab eis cum sequant eadem
latatibus subsimilia, quare hic Homo sumit robur a Superno: & qu
etiam sentiat, non tamen pariter ut ille, qui sentit pure, ut pote ab
Illic namq versus prospicit Universalia, hic vero particularia propter
illitatem. Ille amplq extat validior quoniam inuidit in Objecta
ora & insignivora, quam corporeq existens imperfectus, ut qui in tue
bilia & minima, quae sunt idola illorum Superiorum, quare hujus
Homo Intellectualis est robustus, & habet sensum qualem diximus
CAPUT VII. Quod in Orbe Supero sunt etiam forma
Si quispiam quaerat sum jam dictum ut quod sensus in nobis in
procedit ab excelso? quid dicendum in caeteris Animalibq quae
do videlicet Deus illa produxerit? an cogitaverit primo formam
alionumq Brutorum, & deinde produxerit in hoc Orbe Sensibili.
autem in Intellectuali? Respondemus quod antea probavimq
bus sufficerunt demonstrando, Deum creasse omnia absq consulta
Siquidem prq mundum sublimem, imposuit illi sine cogitatione
mones formas perfectas & puras, ut pote productas cum Essentijs
citra accidentia, postea vero creavit adhuc hunc Sensibilem, ut
lacrum tantum illiq incorruptibilis. Quod cum sit quando ex
equum aliud ve Brutum in Orbe supero, sin quo puro ac perfec
locavit omnes Species Animalium altiori modo: si non creavit Bru
tantum, sed etiam hic infima, alioquin esset in creandi defectum
hoc autem non est: quoniam nulla virtq potest extendi ad omnia, ni
prima potentissima omnium Creatrix aliarum, quae nec deficit al
nec claudit loco, cum sit infinita, Quando autem objicit aliquis, qu
nimalia rationalia existunt in Orbe Intellectuali cum sint nobil
sed quis possit opinari quod multitudo Brutorum irrationalium
ibidem sit & maxime ignobilium. Respondebimus rationem hu
esse quod Auctor primus est unus omnino, Essentiaq illiq, quae est
cum existentia, ut pluries diximus, Creavit Mundum Intellectualem
unum, sed quoniam decet quod unitas Creati sit aequalis unitati
atoris, nec enim sunt eadem, Cum sit, Creatum primum deinde
plura, siquidem est posterius Creante, quod est unum omnino, nec enim
prq

prius, neq etiam æquale, quare non est quod æqualiter unum, igit plura, Unitas enim immediate repugnat pluralitati, quoniam unum est perfectum et plura sunt imperfecta. quod si subdeat pluralitati, existit adminus duplum, omne autem unum ex dictis impossibile est quod sit unum absolutum, quanto autem minus contingit quod duo sint unum, ut eorum singulum. Invenies namq in dualitate primo motum ac quietem, et quamvis in set ei Intellectus non tamen is est ille unus abstractissimus, a quo procedunt omne alii, & per quem omnia intelliguntur, sed est pluralificatq id multi alii Intellectus, quorum anima est magis pluralificata, quae inter eos existit, non set una separata, sed ut anima omnes, utpote in quo constat potentia Intelligendi animabus singulis, quoniam sola haec est perfecta, & cum ex animabus una, videlicet rationalis sit in Orbe Supremo, neq etiam ambigit quin reliqua existant ibidem, & cum tales sint illae immateriales, quod earum Animalia quoq sint immaterialia. Quare probatum quod Mundus est celsus habet formas plurimas Animalium Omnium.

CAPUT VIII. Solutio Objectionum quarumdam & quæstionis finis.

Si quidam objiciat dicens Quod possibile quidem est collocari Animalia nobilia in mundo nobili, sed animalia ignobilia impossibile est, qualia sunt irrationabilia, quoniam si Animal rationale est nobile, igit animal irrationale existit ignobile, quod sit autem nobile in loco nobili, ignobile non est ibidem, sed in ignobili, quo nam modo enim contiget, quod in Intellectu existat, quod non sit Intellectualis. Dico autem Intellectum Mundum Supremum, quem in toto est Intellectivus, siquidem in eo, & ab eo sunt Intellectui. Respondemus præmittentes Exemplum, quod sicut Homo infirmus non est persimilis Supremo, quoniam ille non cogitat, sed est prior cogitante, sic etiam bruta hic existentia non sunt persimilia illis sublimibus, quæ sunt valde nobiliora. Et si subderet aliquis, Animal rationale nobile hic cogitat, alia autem non cogitant, quare igit hæc omnia sunt ibi in Intellectu. Dicimus quod Intellectus illius est varius. Siquidem Humanus est supra Brutalem, quare etiam nihil ambigitur, quod cogitatio hominis differat a cogitatione bruti, Invenimus namq cogitationes etiam Brutorum plures rationales, quando cogitativum est Intellectus sui per Brutis singulis, perquam discernunt sensu comprensa. Sed enim cogitativa hominis rem sensu perceptam perigit Intellectui, qui confirmans admittet eam, Inconfirmans autem abjicet. Et quandoq flexus ad sensus

confirmabit, regressusq iterum ad se ruminat secum pluries, dum
rem veri manifestam credident. Quod si adhuc aliquis quærat, cur cum
sint Brutorum utrorumq. Operationes Cogitativæ, non sunt æquales. Ho
cur si rationalitas est Causa Cogitationis humanæ, non uteq. homi
sunt æqualiter cogitativi. Dicemus sciendum esse quod differentiæ
gitativarum inter se. Item etiam Intellectuum, provenit ob motq. vis
utriusq. differentes. Ideirco Animalia Superna & infima plerumq.
versa, Cogitativeq ac Intellectq eorum diversi. Siquidem illa sunt pa
spicabiora Alijs. Humanus Intellectus namq. est propinquior inte
ctibq primis, præterea quoq. existit lucidior alijs. Intellectq namq. qu
dam est primus ut Divinus Supernusq, quidam Secundus ut Angelicus
lis humanusq infimus, quidam tertius ut Irrationalis & brutalis
etiam infimus, qualis est Cogitativa per distantiam ab illo Ingen
lectu Dignissimo.. Animal elenim Rationale hic dictum est, et ve
illi rationale, Atq animal hic Brutum nominatum illi quoq. co
bet Intellectum, siquidem Cogitativa æqui Secundarij ibidem est. Intel
lectus. Impossibile existit enim quod quis intelligat æquum, nisi ipse
tativa æqui primarij sit Intellectus, intellectus namq. & ea Intellecta
cta sunt Idem. Quare Intellectus solum intelligit intellectualia
ac ut vita particularis, non est sine vita absoluta, sic etiam Intel
lectus particularis non existit sine Intellectu absoluto sed est ad vi
Igit etiam asserimus quod nullorum Brutorum Intellectq existit
absq Intellectu absoluto. Intellectus autem absolutus, quando in
terit Homini, factq est particularis alterq a seipso, quando item in
terit equo, factus est dum particularis, tum diversus ab humano
Atq ita in reliquis Animalibq, quoties namq. Intellectq descendit
fit ignobilis, sicq potentia Vitalis quanto magis infirmat, tanto
gis infirmat. Ex qua fit opus obscurum & ignobile Animal. Q
quando ingenium esset imbecille, intellectq compensans facit m
bra valida ad æquipotentiam ut verbi gratia Canibq quos p
defectu vitæ sic aliquatenus perficit. Si quidem oportet unumquo
Animal consequi aliquam perfectionem ab Intellectu verifico. Quo
Si quispiam huic objiciat adducens quod inveniunt aliqua Brut
perfecta: Impotentiam repellere nodeis. Respondemus quod talia
passa.

CAPUT IX. Quod omnis forma naturalis hujus Mundi habet Similem, sed nobiliorem in Orbe Supremo.

Præterea Animalia sunt ordinata & subinde perfecta pro capacitate

dem habent Intellectg & vitas ab Intellectu primarco, secundum Con-
ditionem. Non enim sut distingj Convenit quod creatum sit unum ab-
solutum, & par autem, quare etiam procul dubio oportet ut sit unum
compositum ex pluribg. Impossibile autem est quod sit ex pluribg simi-
libus, alioquin alterum illorum foret otiosum, quando sufficeret unum,
unde sequit, ut Creatum constet ex dissimilibus, ac seorsum existentibg
singulis, secundum formas propriar. Dignitas enim formarum exstit
secundum Nobilitatem Similium Animaliu'm Subalternorum, Quare ne-
cessum est quod gradg Animaliam sint duo inæquales. Quarum singu-
lci ex consequenti inest vis sensitiva, qualis competit, Sic autem quoq
ista Orbis infimus constat ex differentibus rebus, quarum una est di-
gnior altera, Et unaqueq est fere Mundg ung cui inest dignitas con-
veniens. Quare hic existentibg reversi colligimus tandem, quod omnis
forma naturalis hujg Mundi habet similem in illo Superno sed Nobi-
liorem. Siquidem hæ pendet a materia. Ibi autem minime, ac ista nusq
est simulacrum illig. Ca propter inibi extat Cælum ignis: aer: aqua: &
terra, & quæ insunt ut Planta. Et si quem qui spiam si Plantæ sint in
Orbe Superno, ac etiam terra: aer: aqua: & ignis: Quonam modo talia sint
inibi? Non enim evitabitur quin aut sint vivida aut non. Si nang non sint
vivida cur hæc indigent illis? et si sint vivida. Quonam modo sint ta-
lia? Dicemg quod Plantæ etiam inibi sunt vivida, quoniam hic viuunt
Siquidem Planta inest ratio agens vitam, nobiliar super Animam propri-
am, quæ est materialis, cum Planta hic sit materialis, & conveniens hic est
quod alia Ratio insit Plantæ Superna: primaria: & Nobiliori: quoniam hæc
Ratio inferior est ab aliqua alia. Rationes namq istæ existentes sunt plu-
res particulares, Particulare autem est ab Universali. Quare hujusmodi
Planta composita omnino est Ramus illig generalis. Unde etiam si hæc Plan-
ta sit vivida, quanto magis illa Superna, quæ est primaria & vera.

Caput X. Quod terra infima est particeps vitæ & eo magis Superna.

Ettenim terra Superno Orbi sit vivida, discere possimus, cum hanc sufi-
ciam speculati fuerimg, quoniam hæc est Idolum & Figura illig. Hæc enim
terræ quædam vita inest, et Ratio agens vitam, cujus argumentum est for-
ma ejusdem variabilis, siquidem ipsa crescit & assimilat augetq montes
qui sunt naturæ terrestres, in medio quoq montium hujusmodi meatus
plurimi existunt & caverna, Rivig & aliæ quædam per Animam

quæ tales efficit formas, atq; hujusmodi Ratio formatrix terræ, q
ramq; intus assimilat secundum naturam subterag entem, sibi an
gem, atq; Arbori Ramum exaijsum, quare hic colligemus, quod Ra
Animæ inest terræ, licet sit Natura Servilis. Quando quidem impo
bile est eam non vivere, & agere opera tam mirabilia. Si autem ex
cet Opera vitæ, habet quoq; vitam procul dubio. Quod si hæc terre
sibilis vivit, quanto magis illa primaria. Hæc enim est Secun
ria, exortaq; ab illa.

Caput XI. Qualis sit Natura Cæterum Orbis Superni.

Asserimus pariter quod omnia Cætera Mundi Superni sunt illustra
pota in luce excelsa Idcirco quoq; unumquodq; eorum conspicit omn
alia per Essentiam suam, ac in Essentia alterius. Quapropter etiam
ibidem juncta in singulis & in omnibus, et lux quæ exorta est in
existet infima. Ideo etiam illorum quodlibet est maximum simplex
sq; potentia est infinita, et purum ac vice versa sub verbo gratia, Sol
omnis Stella, & omnis Stella est Sol etiam, sed quod excellit supra
vocatq; Sol, quod vero non excellit, nominat Stella, atq; ita quodlibet
conspicit in altero coexistenti, & Universum videt in Unico, unicum
Universo. Ibi quidem est motus sed occultus: quia non principiatus, ne
minatus, nec est aliud a mobili, sed est ipsummet mobile. Atq; ibi est
perfecta, neq; illa describit per motum. Nec enim continet motum
dem quoq; sensus existit absolutus, siquidem non superest aliquid
insperceptibile. Atq; etiam unumquod ibi existens est firmum, et
ra. Nec enim existit qualia hujusmodi sunt infima, ac est qua
Superna Substantia similis infimæ congeneri, sed excellit g
vero adhuc est quisquam locus superior in quo existat, quoniam sub
sibi eum, & exaltat supra eundem. Similiter autem Intellecti,
visibiles ibi se habent, & lumen siderum, ac lux ejus superior.
rinamq; unum quodq; eorum locat extra alterum, existitq; in par
non in toto; non sic partes Cœlorum Spiritalium quarum una qu
pare & totum, quando et non videris partem perspicies totum, &
deris totum perspicies partem, visq; naturæ latus in unam partem
pter subtilitatem, ac celeritatem penetrat omnia ut verbi gratia
circumspiciens terram introspiciat omnia intima, speculatio
di Superni non fatigat Intellectum, neq; naturitate fastidio ve affi
quidem nullum patit defectum, ac speculatis ibi non tantum in
partem Unicam, sed omnes quæ sunt optimæ, quibusq; lætat. Si n
ter conspiceret tantum partem unicam illa neq; foret optima neq;
Essentiæ præterea illic existentes sunt incorruptibiles & indef

neq ut solet alia conspiciens, istas amittit desiderium conspiciendi, sed
quanto magis speculat, tanto magis desiderat & admirat, neq intuendo
lassat, verum inde plus roborat. Substantiis quoq; inibi existentibus
non inest vita laboriosa afflictuosave, sed non sonxeiis. Siquidem finis

CAPUT. XII. A quo creata sunt Entia Orbis Superni, &
quale sit verbum Divinum:

In Indice Alphabetico Sequenti Prima Numerus Significat Librum, alter Caput tertius Folium.

Index Alphabeticus Sententiarum Opens Insignium.

Ab Elementis superioribus immutat vita Elementis inferioribus. l. 8 Cap. fol. et

Accidens anime differt ab Anima et connaturale est animali 1.3.

Accidens non existit seorsum a Subjecto incorruptum 10.12

Actus est nobilior potentia 3.3.

Actus est incorporeus. 3.3.

Actus quidam est separabilis, quidam inseparabilis 3.6.

Actus separabilis remanet incorpoeq corrupto corpore subjecto 3.6.

Actus inseparabilis non remanet incorrupto corrupto Subjecto 3.6.

Actq quidam est perfectio alti, quidam est perfectio perficiens. 3.6.

Actio perfecti Agentis est eadem cum re acta 5.6

Actus perficit potentiam Animi Conjuncti. 9.2.

Additamentum necessarium est superfluum. 10. 11.

Ad conspiciendum perfecte lumen planete Jovis oportet speculari ipsum interiq & exterius. 11. 1.

Ad intelligendum formas Supercelestes oportet prius intelligere Celestes maxime autem Planeta Jovis. 11.1.

Ad intelligendum Substantias incorporeas, oportet avertere animum a sensibilibq. 12.21.

Ad audiendam harmoniam Supercelestem, oportet intendere illi auditum rationalem interioremq. 12.21.

Affectans appetitu sensuali non bonum ut bonum, est privatus. 6.3.

Agens primum differt a secundo. 1.1.

Agens primarium agit per Essentiam non per attributa. 4.6.

Agens primum est efficiens pulchritudinis in anima. 4.6.

Agens primum est unicum simplificabile ac inalterabile nec recipit quicquam ab alio, sed omnia ab illo. 4.6.

Agens primum agit sine subjecto, & per solam virtutem essentiæ suæ. 4.6.

Agens primum non agit per aliud nobilius eo. 5.5.

Agens simpliciter perfectum, agit per solam Essentiam non per qualitatem. 5.6.

Agens imperfectum, agit per qualitatem non per Essentiam, ideo non agit actione pura & perfecta simul. 5.6.

Agens simplicissimum simul agit ac perficit actione perfectissima. 5.6.

Agens primum simpliciter est unum simplex perfectissimum. 8.4.

Agens primum dicitq Deq quoniam omnia fuerunt ab eo Creata 8.8.

Agens primum quodcunq produxit simile, perficit absq medio 8.8.

Agens secundum utpote Intellectq quid quid agit perficit per Primum. 8.8.

Agens Sapiens non faat opus defectivum. 10. 11.
et Agenti primo non convenit ut efficiat aliquid opus imperfectum, cum ipse sit perfectissimus. 14. 2.
Aliqua anima descendit ob peccatum ad luendam poenam, promerendumq; ac leges Dei accipiendas. 1. 3.
Aliquando Corpus est parvum & virtus fortis 3. 1.
Aliquid memoriâ non cognavit, aut quia semel tum neglectum fuit, aut quia nunquàm notum. 9. 5.
Aliquod Corpus essentialiter vivit, aliquod non. 12. 11.
Aliquod servat in Materia. Item aliquid servat in Agente. 12. 19.
Amor siquidem fascinati est fidus. 6. 5.
Anima Universalis non separat a Mundo Intellectuali secundum Substantiam sed opere. 1. 2.
Anima particularis moderata non est in Corpore sed extra. 1. 2.
Anima movet oportune primo ad Mundum Divinum, secundo ad tertium tertio ad Divinum. 1. 2.
Anima operat semper quia semper existit. 1. 3.
Anima Brutorum corrumpunt secundum accidens non Simpliciter. 1. 3.
Anima Plantarum sunt Substantiæ non accidentia, incorporea non impartibiles ideo incorruptibiles secundum Pythagoram. 1. 3.
Anima Hominis habet tres partes Vegetativam, Sensualem & Intellectivam. Intellectualis separat a Corpore resoluto. 1. 3.
Anima coinquinata a Corpore est ut Corporalis. 1. 3.
Anima coinquinata non ascendit ad Mundum Supernum nisi difficulter. 1. 3.
Anima humana separata servat a suis principiis 1. 3.
Anima humana est Ens verum ac perfectum. 1. 3.
Anima Creata est immortalis ob nobilitatem 1. 4.
Anima separatæ suggerunt opem precantibus. 1. 4.
Anima apud Antichristum ob peccatum decidet in Orbem infimum. 1. 4.
Anima aliqua descendit ad exortandum homines ad Mundum Supernum. 1. 4.
Anima elevata est similis a praefocatione liberato. 1. 4.
Anima habet attributa plura diversa inter se. 1. 5.
Anima extat in Orbe infimo Dei jussu. 1. 5.
Anima Plantarum operationes sunt pauca, Brutalis plures humana plurimæ. 1. 5.
Anima Rationalis formal Materiam primam per vim Intellectus agentis. Intellectus Agens per virtutem Dei. 1. 6.
Anima superius non rationatur. 2. 1.

Anima superij non speculat infima 2.1.
Anima superij reflectit omnem Actionem speculationemq in Divina
Anima superij non indiget memoria, & cur 2.1.
Anima non recipit Scientiam ab inferioribus 2.1.
Anima in Orbe Supremo non utit memoria 2.1.
Anima in Orbe Supremo contemplat modo perfectissimo pro facultate 2.1.
Anima in Orbe Supremo speculat sine tempore 2.2
Anima in Orbe Supremo non utit Processu temporario. 2.2.
Anima non indiget reminiscentia in Orbe Supremo 2.2.
Anima Supreme cognoscit plura simul 2.2.
Anima scit unum prio Ordine non tempore e quam aliud. 2.2.
Anima est una Substantia multiplex secundum potentias & Operationes 2.3.
Anima movet cognoscendo, quia est in confinio Mundi Intellectibi. 2.4.
Anima motq est reflexius cognoscendo rem 2.4.
Anima movet quia Subjecit Intellectui 2.4.
Anima superij movet recte inferius reflexe. 2.4.
Anima in Mundo Intellectivo non alteratq cum sit ibi pura. 2.5.
Anima in Mundo Intellectivo est abstracta a corpore 2.5.
Anima in Mundo Intellectivo scit vere inferiora. 2.5.
Anima jungit in Mundo Intellectivo Intellectui immediate. 2.5.
Anima est clarior in Mundo Intellectivo 2.5.
Anima in Orbe Supremo formatq ab Intellectu 2.5.
Anima servatq ab Intellectu & servat alias Substantias. 2.5.
Anima inclinatq ad Intellectum. 2.5.
Anima intelligit per Intellectum. 2.5.
Anima producta est medio Intellectu 2.5
Anima in Orbe Supremo cognoscit Substantiam suam unica Scientia indifferente 2.5.
Anima hui habet memoriam. 2.6.
Anima hui non meminit Superiorum. 2.6.
Anima descendens meminit inferiorum, descendens autem Supplorum 2.6.
Anima memor est similis rei cujq est memor 2.6.
Anima Supreme appetit bonum perfectum, per Intellectu 2.6.
Anima distat per Intellectum medium a Deo. 2.6.
Anima Conversa ad inferiora appetit ea secundum memoria 2.6.
Anima non desiderat inferiora nisi cognitet 2.6.
Anima intelligit mundum inferiorem antequa inhabitet. 2.7.
Anima in orbe Supremo non meminit Sensibilium, sed versat circa intellecta ex sensibilibq. 2.7.

Anima superig tantum intelligit recipiendo ab Intellecta 2.7.
Anima hic indiget memoria corruptibilium 2.7.
Anima dividit divisio corpore. 2.8.
Anima dividit in potentias secundum formam. 2.8.
Anima dividit secundum potentias quatenq una est in una parte corporis in qua non est alia. 2.8.
Anima expandit per totum corpus ut Animal ubiq corporis. 2.8.
Anima dividit per corpg, quia extendit per illud. 2.8.
Anima quamvis expanditr per membra non tamen ipsa divi. dit, sed est ubiq indivisa, siquidem perfecta. 2.8.
Anima dividit secundum tactum sed minig evidenter. 2.8.
Anima vires indigent locis non ut insistant sed ut operent in illis 2.10.
Anima aptat membrum Operationi. 2.10.
Anima non componit ex virtutibg. 2.10.
Anima est simplex. 2.10.
Anima continue immittit vires partibus corporis 2.10.
Anima virtutes infunt membris non ut locis, sed ut signis 2.10.
Anima continet corpus, non continetr ab eo. 2.10.
Anima est causa corporis 2.10
Anima non inest corpori ut accidens subjecto. 2.10.
Anima separatr a corpore resolato. 2.10.
Anima non est in corpore ut totum in partibg 2.10
Anima non est in corpore, ut forma in materia prima 2.10.
Anima est prius corpore 2.10.
Anima facit formam in materia prima perficitq corpg. 2.10.
Anima regit humores aptatq formam corpori. 3.1.
Anima est causa efficiens animalis 3.1.
Animalia quadam sunt sanguinea quadam sunt exsanguia. 3.1.
Animalia quadam carent spiratione. 3.1.
Anima non reddit corpus majus. 3.1.
Anima ablata non minuit corpus. 3.1.
Anima non est resolubilis 3.1.
Anima penetrat corpus. 3.1.
Anima non est divisibilis in partes. 3.1.
Anima penetrat corpg totis non incidendo sed virtute. 3.1.
Anima non est spiritg refrigeratorius. 3.1.
Anima non fit ex commistione naturarum. 3.4.
Anima causata est ab Intellectu. 3.4

Anima agit in materiam, prima media natura Celesti. 3.4.
Anima agit formam in Materia 3.4
Anima servat formam in materia 3.4.
Anima agit per virtutem ab Intellectu 3.4.
Anima agit respiciendo Deum 3.4.
Agens verum est actu absolutq Essentia ac Sapientia perfectissima. 3.4.
Anima est Ens potentia, quia est producta. 3.5.
Anima non est Spiritus neq Corpus aliquod. 3.5.
Anima non est Harmonia. 3.5.
Anima est prior Compositione Corporis 3.5.
Anima facit Compositionem Corporis aptam 3.5.
Anima dominatq Corpori 3.5.
Anima prohibet Corpq operari secundum naturã Corpoream. 3.5.
Anima est actus Corporis, sed non quatenq est Corpus. 3.6.
Anima est Actus separabilis 3.6.
Anima est actq perficiens Corpus. 3.6.
Anima non est perfectio Corporis, alioquin foret divisibilis. 3.6.
Anima non est perfectio unijs membri 3.7.
Anima habet operationes communes Corpori. 3.7.
Anima habet operationes inorganicas quas exerceat contemplando incorporalia. 3.7.
Animae Essentia supereet corrupto corpore. 3.7.
Anima elevatq in vigilia, sed precipue in somno, propter cessationem Operationum. 3.7.
Anima elevata adversatq Corpori. 3.7.
Anima communicat bonis moreis Corpori. 3.7.
Anima primo est informis, tantumq apta formari. 3.7.
Anima humana cognoscit formas Corporales per propriã rationem. 3.7.
Animalibus Sensoria & Sensus tributi sunt simul. 5.2.
Animae antequam descendant ad inspectionem Animalium sunt Sensitivae Sensu Intellectivo. 5.2.
Animae Corpori alligatae sunt Sensitivae Sensu Corporali. 5.2.
Anima rationalis repellit actionem morbi ac mortis. 6.3.
Anima rationalis agit in Sensualem, si nacta sit fidem in Autore primo. 6.3.
Anima Nobilis liquit mundum Superiorem, ut inferiora formet & regat. 7.1.
Anima rationalis pigneta materia, & sordibus inquinata melius discernit Corporeas Substantias quam abstractas. 7.1.
Anima Corporeis nexibq resoluta, sit sit munda dicit felix intuendo Statum Civium Spiritualium 7.1.
Anima munda redit perfecta a vitijs depurata, & discernit utrumq Mundi Conditionem 7.1.

sp

Anima pelago materiæ subversa ex prædominio sensus pi-
guet ab Intellectu Divino illustrat & purificat. 7.1.
Anima descendit in hæc inferiora ad ostendendum potentias
Actionesq nobiles vitæ 7.1.
Anima annexa Corpori est ignobilior quam separata. 7.3.
Anima Intellectiva est media inter duos Mundos. 7.3.
Anima est de Numero Substantiarum divinarum sed finis earum &
principium naturarum sensibilium. 7.5.
Anima Mundo inferiori annexa, continet influxum Substanti-
arum divinarum. 7.5.
Anima infundit Corpori vires suas, & sepiq aufert sordes Corporeas. 7.5.
Anima illustrat magis inferiora Corporum quam exteriora. 7.5
Anima Conspicatæ Sinceritatem Corpori imprimit mirandas
Operationes activas. 7.5.
Anima inexistens Corpori maturat Recessum a Corpore & per-
mutationem ejus. 7.6.
Anima suscipit formam ab Intellectu Superno divin. 7.6.
Anima patitq per accidens Corpori alligata. 7.7.
Anima Intellectiva est quoddam perpetuum & mobile quale Cælum. 7.7.
Anima ad Superna reprensa, despicit inferiora quamvis sunt corruptibilia 7.8.
Anima a vitijs emersa aspernit inferiora. 7.9.
Anima vitijs submersa non speculat Superiora. 7.9.
Anima Universalis regit sine labore particularia cum labore. 7.10.
Anima indiget cogitatione ad intelligendum, quamvis pelago
materiæ mergatur. 7.10.
Anima cum deducit Statum Æternorum non assequit sensibile,
ignorat se amotam a caritate perfecta. 7.10
Anima dum advenit Corpori, induit Amorem permutabilem &
imbecillem. 7.10.
Anima corporeis vinculis resoluta Deum contemplans, vivit absq
pœna, afflictione, dolore. 7.10
Anima Universalis est ratio formatrix omnium eorum, ut pote pro-
videntia Divina in toto Orbe diffusa 8.1.
Anima Universalis in quodlibet Corpore simplici agit ignem Sensibilem. 8.1.
Animalia ab Elementis genita, indicant quod Elementa vivunt. 8.1.
Animalia genita in igne sunt insensibilia, propter ejus subtili-
tatem & levitatem. 8.2.
Animalia genita in aere sunt evidentiora & majora quam genita in igne 8.2
Animalia aquea sunt manifesta 8.2.
Animalia superiora non patiuntq ab inferioribus. 8.2
Animalia superiora agunt in inferioribus 8.2
Animal non corrumpitq nisi particulari Anima exuatur. 8.2.

Animalia in Celo existentia sunt nobiliora inferioribus. 8.3.
Animalia Celestia sunt omnino immortalia. 8.3.
Animalia inferiora sunt alterabilia & corruptibilia 8.3.
Anima que speculat, formatur ulti veritatem ex particularibz 8.6.
Animg unitg Corpori indiget promouente videlicet Intellectu Agente tum per se tum per Objectum. 9.1.
Animus unitg Corpori impedit a perfecta Intellectione substantiarum spiritalium quam prius potiebatur. 9.2.
Animus conjunctg non intelligit substantias absq; speculatione momentanea, quamquam non sine cogitatione. 9.2.
Animus unitus intelligit eadem potentia qua prius separatus sed non eodem modo disposita. 9.3.
Animus tum in Celo, tum in Orbe infimo, meminit eorum quod novit in Superno, aut viceversa, nisi quod haud servat memoriam in Orbe Superno eorum, quorum jam dui prenovit in Orbe infimo. 9.4.
Animg habet quidem memoriam in Orbe superno, sed eam non exercet evidenter. 9.4.
Animus facile reminiscit Supernorum. 9.4.
Animus descendens in definito loco subsistit neq; usq; ad infimum Corpus delabit. 9.4.
Animi Stellares non habent scientiam acquisitam aretibz inferioribz. 9.5.
Animi humani memoria est cum discursu. 9.5
Animi Celestes habent memoriam infusam. 9.5.
Animi Stellares semper intuent Objectum proprium videlicet Deum, mundum Supernum. 9.5
Animus quod didicit patitur impressionem. 9.5
Animus Stellaris semper novit quod novit, non autem sub aliqua differentia temporanea. 9.5
Animus Stellg non transfert ab illa Stella ad aliquam aliam partem. 9.5.
Animus rationalis est Ens tertium 10.2.
Anima sensualis est Ens quartum. 10.2
Anima vegetativa est Ens quintum 10.2.
Anima rationalis propter imperfectionem indiget discursu & memoria 10.
Anima rationalis caret exploratione discursiua. 10.3.
Animarum rationalium quedam suscipit lumen gradus primi, quedam gradus secundi, quedam gradus tertii 10.6.
Anima hauriens lumen gradus primi est similis speciebus Demoniis ut pote perfecta speculatione, uera & proba Actione. 10.6.
Anima hauriens lumen gradg tertii, est erronea & vitiosa.
Animg alie ac naturg recipiunt lumen differenter, secundum trium gradum varietatem. 10.6.

Anima rationalis est simulacrum Intellectꝰ Agentis ac tanquam verbum expressum ejus 10. 6.
Anima adjuta ab Intellectu agente fluit in reliquas inferiores substantias 10. 6.
Anima fit ab Intellectu Agente, non per Ctransductionem ejus potentiæ ab eo. 10. 6.
Anima rationalis hic utit cogitatione 10. 7.
Anima rationalis perficit animam Sensualem 10 7.
Anima rationalis excitatꝰ a Sensuali ad speculandū principia 10. 7.
Anima rationalis non recipit Universalia ab Intellectu Agente nisi excitaretꝰ a Sensuali: 10 7.
Anima rationalis non cognoscit vere substantias separatas non enim nisi ratione Exemplari cogitatuꝰ imaginario. 10. 7.
Anima rationalis est Intellectꝰ possibilis seu materialis. 10. 8.
Anima rationalis non abstrahit formas a Sensibilibꝰ sine excitatione animæ Sensitivæ. 10. 9.
Anima rationalis unione cum Sensitiva fit imaginativa. 10. 9.
Anima rationalis amat Sensitivam. 10. 9
Anima Sensitiva hominis amat subjungi rationali. 10. 9.
Anima Sensitiva non servat nisi per Rationalem. 10. 9.
Anima Rationalis & Anima Sensitiva materia indigentia pinetæ unione substantiali constituunt hominem. 10. 9
Anima rationalis servatꝰ ab Intellectu agente. 10. 9.
Anima Sensualis vegetalisꝰ non servant in Agente post mortem animantium. 10. 10.
Anima rationalis subsequit inseparabiliter Intellectū agentem. 10. 11.
Anima rationalis abstrahit Sensibilia per Intellectum agentem. 10. 11.
Anima rationalis est media inter Intellectum agentem & naturā. 10. 13
Anima rationalis continet tres potentias tres, scilicet vegetativam, Sensitivam, & Intellectivam. 10. 13.
Anima rationalis quando intelligit Deum, est Ens unius Orbis. 10. 13
Anima rationalis quando intelligit seipsam, est Ens medium inter duos Orbes. 10. 15.
Anima rationalis est longe inferior Intellectu agente, quam Intellectus agens Deo. 10. 16.
Anima rationalis est primum Ens mobile 10. 16.
Anima rationalis est collocata a Deo in confinio utriusꝰ mundi. 10. 16.
Anima etiam rationalis fit ab Intellectu Agente. 10. 17.
Anima Universalis est magis causa quam particularis. 10. 17.
Anima rationalis etiam habet rationes seminarias inditas suorum inferiorum. 10. 17.

Anima rationalis aqua recipiendo influxum a formis Intellectus Agentis 10. 17.
Anima rationalis est humeg recans ad Imitationem Intellectus agentis. 10. 18.
Anima movet appetitu proprio ad Deum ut Simulacrum ad Archetypum. 10. 18.
Anima Speculando Orbem Intellectivum fit pulchrior. 11. 4
Animus aversus ab orbe Intellectivo fit deformis 11. 4.
Anima Celestis est pulchra. 11. 4.
Anima Celestis maxime tribuit pulchritudinem suam Planetae Venereo. 11. 4.
Animus corrupto Corpore non corrumpit 12. 1.
Animg indiget Corpore ut Artifex instrumento 12 1.
Anima cum viribg sequit Complexionem Corporis. 12 1.
Anima aptat sibi Corpus ad operationes. 12. 1.
Anima humana est Nobilissima Animarum 12. 2.
Anima humana sibi fecit unum Organum aptum ad multa opera pro multis Organis videlicet manus. 12. 2
Anima Brutalis dedit suis animalibus tum Organa ad opportunitatem Operationum. 12. 3.
Anima Brutalis dedit suis animalibg instinctg expedientes ad tutelam. 12. 3.
Anima dedit homini pro multis organis Corpg versatile. 12. 3.
Anima dedit homini pro instinctu Naturali docilitatem Artium. 12. 3
Anima non habet aliquam formam naturalem in Corpore velantem velut quam testoria. 12 3.
Anima si talem formam haberet non reciperet aliam 12. 3.
Anima est parata ad omnes formas sensibiles recipiendas abstrahendo. 12. 3.
Anima rationalis est locus formarum. 12 3.
Anima rationalis operatr absg Organo Corporali. 12 3.
Anima humana utitr Organo ad quandam Operationem, ut ad orandum linguam. 12. 4
Anima humana non utitr Organo ad discursum. 12. 4
Anima humana non utitr Organo ad conceptum principiorum. 12. 4.
Anima rationalis est Simplex cum sit capax formarum simplicium. 12. 4.
Anima rationalis est aequaliter capax formarum simplicium. 12. 4.
Anima rationalis in infinitum distat 12. 5.
Anima rationalis non est formata a Creatione sed formabilis Scientia 12 6.
Anima rationalis est talis per discernibilitatem. 12 6.
Anima est advena Corpori, habetr orbem superum ut proprium 12. 6.
Anima rationalis est incorruptibilis. 12.6.
Anima comprendit per multas potentias multa differentia. 12. 6.
Anima est adventitia elementis 12. 11.
Anima est naturalis Coelis. 12. 11.

Anima est forma non materiâ 12.13.
Anima non fit ex corporibꝫ commixtis neq; a commixtione
sed in commixtione ab extrinseco Agente. 12.13.
Anima cognoscit multa quæ non sunt Corpora. 12.13.
Anima non est Simulacrum a Materiâ expressum 12.15
Anima adversatur Naturæ Corporis 12.15.
Anima non est Corpus etiam subtilissimum. 12.16.
Anima est nobilior omni Corpore. 12.16.
Anima est Contentorium Corporis, non Corpꝰ Anima. 12.16.
Anima non est Spiritꝰ Aetherius. 12.17.
Anima habet varias operationes. 12.17.
Anima non quærit impossibile, neq; non inventile, neq; de-
siderat habitum. 12.18.
Anima non sentit nisi retulerit Judicium acceptum per
sensum ad Intellectum Agentem, aliꝰ hic vice versa
retulerit ad Animam, ab hac adhuc etiam ad sensum. 12.20.
Animus semper optat influxum ab Intellectu agente. 12.21.
Animus Mundanꝰ ascendit ad formas supernas. Jungitur
Intellectui agenti & anima Universali. 22.22.
Animus hic respicit particularia non sine Universalitate. 12.12.
Anima rationalis perfecta est Domina Orbis infimi. 12.22.
Anima rationalis digressa a corpore speculat veritatem
Orbis Superni. 12.22.
Anima rationalis est beata speculando Orbem supernum 12.22.
Anima Universalis operando respicit Intellectum agentem 13.7.
Anima Universalis non est una absolute. 13.7.
Anima perpetuat influxum ab Intellectu agente licet finitum. 13.2.
Anima reddit circulariter ad Orbem Supernum. 13.4.
Anima Universalis facit formam in Materiâ Simplici 13.6.
Anima facit Naturam opus mobile 13.7.
Anima Universalis fastura Naturam respicit Intellectũ agentem. 13.2.
Anima mota ad Intellectum agentem ascendit, & ad Naturam
descendit. 13.7.
Anima relinquens Intellectum agentem, relinquit ab eo. 13.7.
Anima obsequens appetitui Sensitivo, facit bona particularia. 13.7.
Anima facit gradꝰ propriosꝰ singulis Naturalibꝰ. 13.8.
Anima non potest transferre rem unam a gradu Statu alterius 13.8.
Anima Vegetativa est nobilior Sensitiva. 13.8.
Anima uniturꝰ cum specula Intellectu agentis 14.1.
Anima in regione generationis, assistit Sensitiva in actu 14.3.
Anima in Orbe Supremo non est Sensitiva in potentia 14.3.

Anima potentia actuat hui inferiq & ignobilescit. 14. 3
Anima in Regione Intellectuali non fondat. 14. 3
Anima est forma corporis cupiq viventis 14. 4
Anima aliud Corpq quam hominis ingressa non dicit Intellectiva 14. 4
Anima rationalis propriu opq est intelligere 14. 4.
Anima vegetativa et Sentire habent rationes vicem agentes. 14. 4
Anima rationalis antequam infundat Corpori posset dici homo propriq 14. 4.
Anima Corpori advenies, induit formam alterius hominis utpote Sensibilis, & pro viribus imitat veri hominis simulacrum. 14. 4
Anima Separata a Corpore est perfectior quam corporeis vinculis alligata. 14. 4.
Anima rationalis est forma hominis sensibilis 14. 4
Anima Intellectiva a Corpore Separata est tanquam ultima Intelligentiarum & hominis quodammodo primi veri ac divini Exemplar. 14. 4.
Anima Rationalis comitat Sensualem, & illi dat vitam. 14. 3.
Anima Intellectiva potest esse absq vegetativa & Sensitiva 14. 3.
Anima Intellectiva Separata a Corpore veriq intelligit quam ei annexa 16. 6.
Anima Celestes sunt immateriales & ex Consequenti animalia. 14. 7.
Amor consequitq Intellectionem. 16. 14.
Amor siquidem fascinati est flag. 6. 5.
Appetitq innatus dominandi excitat homines ad inim. 6. 5.
Artificium est nobilq in artifice quam in opere. 4. 4.
Autori primi Essentia est ipsissima pura plena luce honore altitudine omnium nobilissima. 4. 4.
Ars respicit Intellectum, & imitatq Naturam in quantum potest. 4. 4.
Artifex qui sumit a natura simulacrum reddit opus suum pulchriq. 4. 4.
Arcana Scientiarum sunt divinitq revelata potiq quam humanitq inventa 4. 4
Autor omnium Causarum est productile primum. 5. 4.
Autor primq pure simpliq produxit Intellectum perfectum perfectione actus sine potentia mixta. 5. 6.
Autor qui unicq extat omnia opera perfecta produxit. 7. 1.
Autor primq Intellectum produxit, deditq ei propriam Operationem 7. 4.
Autor primq continet Substantias Intellectuales simul cum Intellectu. 7. 4.
Autor primq Animam in suo gradu perfectam unico momento produxit in actum. 14. 1.
Autor primq creavit unico momento hominem Intellectualem cum omnibq perfectionibus suis 14. 2.
Autor primq creavit hominem Sensitivum successive temporario. 14. 3
Autor primq est omnino unq, Essentiaq illiq est eadem cum Existentia 14. 7.
Bonum quodlibet ex quo est 1. 6.
Bonum Divinum est incorruptum & inretentum 2. 6.
Causa Corporis est incorporea 12. 13.

Causa potest existere sine Causato 12.16.
Causa prima seu Essentiae Intellectuales effectrices formarum
accidentalium generabilium & corruptibilium 7.3.
Causa est quod facit aliquid proportionatum 10.17.
Causa & causatum sunt simul Natura 10.17.
Causa utit causato per quandam proportionem cum ea sine
qua non est Causa. 10.17
Causata sunt certanda, Causae occultae ipsarum agens adhuc occultius 5.4.
Calor elementaris pluribus Animalitas dominatus 3.1.
Capacitas Centrorum est secundum gradum 10.6.
Centrum dicit quod omnes lineae Circuli sunt revertiles in idem
ortae ab eo. 4.4.
Caelestes res sunt simplices & incorruptibiles. 8.3.
Colorum pars una differt ab alia 9.5.
Caelum movet secundum materiam & movet se secundum formam 10.17.
Coli motus non est principiatus neq terminatus. 14.11.
Caeli motus non est aliud a mobili sed ipsummet mobile 14.11.
Caelestes Essentiae sunt incorruptibiles & indeficientes. 14.11
Circuli est majoris Capacitatis quam alicuius figurae. 4.4.
Corpus est anima locus & Carcer 15
Corpora non recipiunt Operationes Animae aequaliter 2.3.
Corpora inferiora sunt defunctae, secundarij 2.6
Corpora operantur non per se sed per qualitatem 3.1.
Corpus est minuibile ablata parte 3.1
Corpus additum alteri fiet majus 3.1.
Corporum naturalia agunt vi interna non externa ac superficiaria 7.3.
Corpus illud differt a Causa prima quod est ineptus ad
recipiendum Animae influxum. 7.7.
Corpora Stellaria gubernant a Causa prima sine tempore. 7.7.
Corpus est organum Animae conjunctum. 12.1.
Corpus est quantum vis optima conjungat anima non tamen
inseparabiliter. 12.1.
Corpus non est perpetuum quia est compositum. 12.1.
Corpus est instrumentum Animi non semipiternum sed temporarium 12.1.
Corpus est unum consistit per animam 12.1.
Corpus operat multa per Animam. 12.1.
Corpus humanum est nobilissimum Corporum inferiorum. 12.2.
Corpora simplicia sunt animata per Animam Universalem,
per quam Deus agit. 12.12.
Corpora impatibilia non constituunt mixtum. 12.12.
Cogitatio est media inter Intellectum & Sensum 2.6.
Cogitatio inclinat ad Intellectum & Sensum. 2.6.
Cogitatio non servat perfecte aliquid sine Intellectu & Sensu 2.6.

Cogitatio est quedam memoria. 2.7.
Cogitativa trahit sensibilia ad aliam dispositionem. 2.9.
Cogitativa producit sensibilia ad Intellectum, hæ virtutes sunt spiritales, & operantur sine organis manifestis. 2.9.
Cogitatio administrat, ad ea quæ non dum existunt facienda 5.2.
Conditor primus est autor mundi motor immobilis. 4.3.
Conditor primus non indiget cogitatione ad gubernandum tum inferiora quam superiora. 5. 2.
Compositio non dominatur Corpori. 3. 5.
Compositio non prohibet Corpus operari secundum naturam Corpoream 3.5.
Composita sunt media inter materiam & formam 13.6.
Contemplans Orbis superni pulchritudinem fit pulcher, ut spectans rubedinem fit rubeus aliquo modo. 11. 1.
Contentum prius non potest addi Continenti. 10. 12
Continens est prius dignus quodam contento. 10. 16.
Creatio non est in tempore. 1. 7.
Creatio in qua mensura fiat. 1. 7.
Creatio qualis 3. 4.
Creatum primum suscipit a Deo influxum refunditq; alijs Entibq 10.1.
Creatum quanto est distantiq a Deo tanto est ignobilius 12.19.
Creatum est posteriq Creante qui est omnino unus. 14. 7.
Creatum non decet esse unum & Absolutum par Creatori 14.9.
Cum a materia a Deo producta auferq; una forma succedit altera. 4.2
Cunctis animantibq est a natura tributum ut se a noxijs tueanq 3.1.
Cum anima rationali insunt virtutes, insunt etiam Mundo Intellectivo.
Deus est unus Autor virtutq Mundi. 1.6.
Deus est summe bonus 1.6.
Deus est autor Intellectq Agentis animæ & naturæ. 1.6.
Deus inspirat vitam Intellectui Agenti, secundo animæ tertio naturæ. 1.6.
Deus Creator non in tempore 1. 7.
Deus ea se servatur 2. 5
Deus intelligit res adhuc altiq quam Intellectq 2.6.
Deus servat omnia in Intellectu 2.6.
Deus educit Entia in Animam medio Intellectu, in naturam media Anima, in Mundum inferiorem medio utrisq. 2.7.
Deus autor Intellectq Causa rerum est ex consequenti autem earum 2.7.
Deus non indiget Scientia Creaturarum 2.7.
Deus scit vere creaturas, quia eas vere creavit. 2.7.
Deus constituit Intellectum esse procreatorem alienum Creaturarum 3.2
Deus creavit Intellectum medio verbo Conagente. 3. 2.
Deus est autor omnium Causarum & quod existunt & quod existunt. 3.2.
Deus facit omnes Creaturas ultimo mediante, altera immediate 3.2.
Deus est inalterabilis, quia improductibilis 3.3.
Deus est necessarius esse 3.3
Deus est Ens verum. 3.3.

Deus est Ens supra Ens. 3.3.
Deus non est imaginabilis esse in potentia 3.3.
Deus est Ens absolutissimum. 3.3.
Deus non convenit Creaturae in aliqua communi. 3.3.
Deus est prig quodlibet etiam proximo 3.3.
Deus describit per Ens necessarium. 3.3.
Deus scit omnia simul sub una ratione immobg 3.3.
Deus scit omnia quatenus est Autor omnium. 3.3.
Deus intelligendo se creat. 3.3.
Deus est summus Actus. 3.3.
Deus inseuit Intellectui rerum producibilium Universitatem 3.4.
Deus est Ens bonum absolutissimum & verum. 3.4.
Deus est novator omnium aliorum. 3.4
Deus agit per Ipsentiam. 3.4.
Deus creat intelligendo seipsum. 3.4
Deus agit momento 3.4.
Deus existit per se 3.4.
Deus produxit omnes Creaturas, dirigit, servat movetg. 3.4.
Deus est omnium primg. 3.4.
Deus est Autor existendi & agendi 3.4.
Deus creat & perficit. 3.4.
Deus inchoat firmat & terminat uno momento. 3.4
Deus creavit Universum sine alia Causa exigente precipiente ve. 3.4.
Deus est agens verum. 3.4.
Deus est actus indiminutg. 3.4
Deus est Autor translati ex potentia ad actum. 3.5.
Deus est Idea Superna, lux luxum Entia Entium. 4.1.
Deus est desiderium sui ipsig. 4.1.
Deus est principium per quod omnia existunt ac permanent. 4.1.
Deus est appetibile, quem omnia naturaliter appetunt. 4.1.
Deus est omnino immobilis, omnia movens motu per quem omnia existunt. 4.1.
Deus est Causa omnium. 4.3.
Deus non habet Autorem Socialem Superiorem 4.3.
Deus est omni Anima excelsior ac sublimior. 4.3
Dei magnitudinem ac Sublimitatem narrare nec attingere possumg 4.3.
Dei Ipsentia excedit omnia 43
Deus produxit Animam Intellectivam & singula generabilia. 4.3
Deus est sfera cujus Centrum est ubiq, Circumferentia vero nusquam ac indimensile 4.4.
Dei Intellectu est aeternus non temporarig, quoniam ei non inest inquisitio rationalis, neq Intellectui possibilis. 4.6.

Deus constituit Animalibus varia sentiendi organa §.2.
Deus non agit per deliberationem cogitationemq, aliquin
habere et aliquid prius ipso. §.2.
Deo non est aliquid prius sed ipse est Ens primum. §.2.
Deus creando rem non cogitat, ideo illam inchoans, simul
produit illico. §. 6.
Dispositiones Mundi Inferioris, provenuint necessario a
Superiori, per accidens tamen recipiunt. 6.1.
Dispositiones Stellarum in Mundo Superiori sint, sed
unum variat in ipsis inferioribg. 6.1.
Deus cum Intellectu produxit Animam cujg virtq influit Corpori 7.3.
Deus est lux qua unumquodq existit et persistit. 8.1.
Deus est causa effectrix ignis, & vita quadam ignea 8.1.
Deus est Summg gloriæ ut perfectione 10.1.
Deus est Summe perfectq arguit, ex eo quod perficit omnia alia. 10.1.
Deus perficere omnia alia arguit, quia omnia talia efficat. 10.1.
Deus facit utrumq Elementa Creati videlicet materiam & formam. 10.1.
Deus influit singulis Entibq pro capacitate secundum gradum. 10.1.
Deus est Ens primum primoritate Creationis 10.2.
Deus influit Mundo Spiritali per suum verbum, per Mundum
Spiritalem influit Cœlesti, per Cœlestem Elementario. 10.4.
Deus est autor Essentiæ, quia est Essentia vera. 10.5.
Deus Intellectus ab Anima rationali Intellecto Mundo Sen-
sibili, Intelligibili, maxime autem Agente. 10.11.
Deus neq superflue neq deficienter agit. 10.12.
Deus est sapiens potens & liberalis 10.12.
Deus creavit Universum, secundum præscriptum Sapientiæ
bonitatis potestatisq suæ 10 13.
Deus continet in Essentia omne Ens Universi. 10.13.
Deus est infinitus 10.13.
Deus produxit mentem suam 10. 13.
Deus inseruit verbo suo omnium Creaturarum rationes. 10. 13.
Deus intelligendo Creaturam nihil creat. 10. 15.
Deus & Intellectq agens, conjungunt immediatè unione indis-
cretabili magis quam ipse Intellectq Agens & Anima rationalis. 10.16
Deus in dicti Seminarii rationes omnium Creatarum in
Intellectu agente. 10. 16.
Deus non est propriè Causa Creaturæ, quoniam non habet
proportionem ad eam. 10 17.
Deus creat sine exemplo exteriore. 10. 17.
Deus facit verbum creatum, esse causam aliarum Creaturarum. 10. 18.
Deus est ung Unitate superiore ad naturalem numeriam & Spiritalem. 10. 18
Deus non multiplicat per multitudinem rationum
Exemplarium. 10. 18.

Deus est unum verum 10 18.
Deus illuminat Inquirentem illum. 10. 19.
Deus ex Creaturis prior intelligit Intellectum Agentem. 10. 19.
Deus creat plura per Intellectum Agentem medium
quamvis sit unus vere. 10. 19.
Deus movet omnem Creaturam per desiderium sui immissus 10 19.
Deus creavit Spiritus absq tempore. 10 19.
Deus est Autor Spirituum, ut Corpus Umbræ emanantis 10. 19.
Deus alia Intellectione quam Consultoria creavit Intelligentias. 11. 3.
Deus protectione servat Intelligentias. 11. 3.
Deus vocat sua, quoniam ejus Essentia non potest in se ipsa
qualis est a nobis intelligi. 11. 3.
Deus intelligit a nobis abstractione negationeq a Creaturis 11. 4.
Deus servat Orbem supercælestem, & Cœlestem hic autem terrenum. 11. 4.
Deus est infinitq potentia, bonitate ac pulchritudine. 11. 4
Diversus est operatio propria Animæ rationalis 12. 1.
Deus creans Animam, creavit Materiam. 12. 2.
Deus non agit in inferiora nisi per Intellectum Agentem
& Animam rationalem. 12. 12.
Deus habet Virtutes perfectiones quam Intellectq. 12. 12.
Deus est autor virtutum. 12. 18.
Deus neq movet neq quiescit. 12. 19
Deus proprie est Super Essentia 12. 19.
Deus in est singulis Entibq pro capacitate. 12. 19.
Deus non est perpetuq neq temporarius neq locatq, sed autor
perpetuitatis temporis & loci. 12. 19
Deus creat per rationes in se ipso, perq alias rationes inditas
Intellectui agenti. 12. 21.
Deus creavit primo Intellectum agentem. 13. 1.
Deus est Ens unum verum. 13. 2.
Deus est supreme perfectus, quoniam non indiget alio Ente 13. 2.
Deus creando respicit Essentiam suam. 13. 2.
Deus non influit per motum sensibilem 13. 3.
Deus servat quamlibet Essentiam ex se. 13. 4.
Deus ne unico quidem momento deserit Essentias rerum 13. 5.
Deus est Autor omnium causarum. 13 5.
Deus non est Numerabilis 13 5.
Deus est ung absolutissimus. 13. 5.
Deus excedit omnem Numerum 13. 5.
Deus non est divisibilis secundum etiam Imaginationem 13. 5.
Deus non est multiplex secundum formas Exemplares 13. 5.
Deus est ung Unitate separata ab Unitate Numerali & Spirituali. 13. 5.

Deus non numerat se ipsum nec aliud. 13. 9.
Deus est unus unitate abstractissima 13. 5.
Deus est vere ens, quia nullum accidentarium adhaeret essentiae 13. 9.
Deus est abstractus ab omni multiplicitate contingente creaturae. 13. 5.
Deus creavit Intellectum agentem conservatorem aliorum Substantiarum separatarum. 13. 6.
Deus per Intellectum agentem creavit essentias Intellectibiles Mathematicas ac naturales usq ad ultimum. 13. 6.
Deus constituit Intellectum agentem Procreatorem aliarum Creaturarum, Servatoremq earum. 13. 6.
Deus constituit animam Universalem causam formarum specialium & Corporalium. 13. 6.
Deus indidit animae appetitum formandi Materiam primam informem
Deus intelligendo unitatem suam creavit Intellectum agentem. 13. 7.
Deus perficit absolutas animae Essentias 14. 1.
Deus dedit Intellectui omnes Operationes opportunas. 14. 2.
Deus creavit omnia absq consultatione. 14. 7.
Deus imposuit Mundo formas perfectas ac puras absq accidentibq. 14. 7.
Deus creavit Mundum Sensibilem ad Simulacrum illius Superni incorruptibilis 14. 7.
Dei virtus extenditur ad omnia, cum sit infinita. 14. 7.
Dei potentia non est in loco nec defert ad locum 14. 7.
Dei Maiestatem nemo potest comprendere nec intueri. 14. 12.
Dei pulchritudinem immensam ac luculentam speculari non possumus, quia sensus praedominatur nobis. 14. 13.
Deus non creavit unam Mundi partem, deinde alteram sed simul uno momento. 14. 15
Deus est Sapientissimus rerum auctor & substantiae nobilissimae supra alias. 14. 15.
Deus non praecognovit ipse res creandas, sed cogitando statim creavit
Deus creando aliquid, non utitur instrumento, sed statim suo nutu creat formam novam. 14. 15.
Eadem Anima numero non aptatur etiam subinde duobus Corporibus. 12. 1.
Efficiens non careret effectu. 2. 10.
Elementa sunt simplicia admixta. 12. 6.
Ens creatum si sui esset bonitate incrementum, non diceretur imperfectum 14. 2.
Entia Orbis Superni fuerunt creata a verbo primario qui est primus motor. 14. 12.
Entia Orbis Superni sunt pura incommixta & perfecta 14. 15.
Ens Mundi Superni est intemporale. 2. 2.
Est in Actu mero. est Ens necessarium. 3. 9.
Entitas pendet a Deo Servatore, ab illo & ad illud revertitur. 3. 13.

ens perpetuum non afficit dispositione temporaria. 9. 5.
ens proximum Deo est capacissimum omnium influxg ab eo. 10. 1.
entia Orbis Superni sunt aterna, quia provenuint ab autore
puro & momentaneo 14. 2.
entia quælibet corruptibilia provenuint ab efficiente temporario 14. 2.
entium productorum a Deo perfectum exstit Mundg Planetarius
siquidem est propinquior causæ primæ. 7. 6.
entia Cælestia habent omnes perfectiones, nec mutuo se corrumpunt. 8. 3.
entia est nobilior operatione. 3. 7.
entia Divina nunquam separat a verbo suo, sed est ipsum verbum. 10. 11.
entia Orbis Superni sunt eterna stabiles inerrantes: inalterabiles: immutabiles: indiscordes mutuo se amantes. 10. 14
entia Divina est nullateng divisibilis 12. 5.
entijs Spiritualibg quædam subsunt Cælestes species, quoniam
earum operationes in illis apparent. 4. 7.
entia non est intromitta potentia 5. 6.
ex principijs cognoscunt conclusiones. 5. 2.
fascinator trahit aliquem quodammodo invitum, sicut bonus
Musicus allicit audientem. 6. 2.
finis qualis. 1. 1.
finis primo intendit postremo invenit. 11.
finis gratia omnia operantur. 1. 1.
finis est nobilior reliquis causis 1. 1.
finis sapienti prosequendg est ad considerandum. 1. 1.
finis profitio in scientia juvat ad considerandum. 1. 1.
finis est necessarij substantijs 1. 1.
formator materia est nobilior illa 1. 1.
forma rerum superna sunt evidentes. 2. 2.
forma non existit sine materia. 2. 10.
forma in materia est singularis, & inseparabilis a Subjecto cui
inest, quæ si transmutaret foret diminuta. 4. 4.
forme Artificiales proveniunt ab ea quæ inest animo Artificis. 4. 4.
forma Artificialis est bona, sed naturalis est melior. 4. 5.
forma uniunt abstractione a materijs 8. 6.
forma una multiplicat impressione in materijs 8. 6.
forma vere est per quam res est id quod est. 8. 7.
forma quædam est Subsistens, quædam est in existens Subjecto. 10. 10.
forma item quædam servat in agente ut radix, quædam non
servat ut Albedo 10. 10
forma Superna sunt incorporea 10. 18.
forma non subjacit sensui 11. 1.
forma Simplex est irresolubilis 12. 4.
forma Substantialis est nobilior materia. 12. 13.

Forma est inalterabilis 12.13
Forme Celestes propter dominium in materiam, fixionemq; materie sub illis sunt inalterabiles 12.21.
Forme Superceleste negueunt naturaliter concipiq; a nobis propter imaginationem 12.21.
Forma in Animo est nobilior quam in Celo. 12.21.
Forma Animi est Causa Celi. 12.21.
Forme Celestes sunt in Orbe Supremo sub ratione nobiliore quam in Celesti 12.22.
Forma terrestres vere sunt in Orbe Supremo 12.22.
Forme Sensibiles sunt Simulacra indicaq; Supernarum 12.22.
Forme sistunt Composite 13.4.
Forma Artificiales formantq; in Materia Naturali. 13.6.
Forma Superiorum sunt Substantia et Essentia Inferiorum. 14.14.
Harmonia Intellectualis nunquam cuturat 12.25.
Harmonia Sensibilis, est Simulacrum insensibilis 12.21.
Homo creatq; est ad speculationem 1.4.
Hominem justum ac doctum, si extrinseq; deformem putaveris, citra veritatem judicabis, si vero eum medullitq; introspexeris merito dices formosum. 4.5.
Homo non regit, instinctu naturali 3.7.
Homo Sensibilis est Simulacrum hominis Intellectibilis. 5.5.
Homo Intellectibilis est Spiritalis, cujq; omnia membra sunt simul 5.5.
Homo intelligens orbem Supernum, fit tanquam candelabrum lucens.
Homo est compositq; ex Anima & Corpore. 12.1.
Homo est Ens & existit per animam tanquam forma. 12.1.
Homo potest imitari multq; & habitq; plurimorum brutorum 21.2.
Homo per Intellectum facit opera super naturalem Cogitatum 12.2.
Homo domat ingenio Bruta. 12.2.
Homo utitq; Elementis & Stellis ad commodum 12.2.
Homo providentia Animi & disciplinas condidit leges. 12.2.
Homo est Statura recta aptq; imitari figuras Brutorum varias 12.2.
Homo non habet Scientiam congenitam. 12.3.
Homo fit indoctq; sed docilis 12.5.
Homo per Intellectionem Spirituum intelligit Deum. 12.21.
Homo elevatq; per animam 12.22
Homo est Substantia una compositq; ex Anima & Corpore 12.22.
Homo Sensibilis ideo est corruptibilis, quia recepit per sectiones successive
Homo inferior est compositq; ex Anima rationali & Corpore 14.4.
Homo est Animal rationale idest vita quæ non inest absq; anima intuente. 14.4.
Homo est Anima Intellectiva aut opq ejus 14.4
Homo est quidam Compositum ex anima & corpore idest Animal rationale habens rationem & discursum. 14.4.
Homo Superq; est ille qui non habet Animam vitæ oppressam, sed Divinam dumtaxat speculatq; Essentiam. 14.5.
Homo inferior dictq, qui unq; est pelago vitiorum obrutq. 14.5.

Homo infimo hominem primarium ac verum speculatur
debet esse probitate magna perspicuus. 14. 5.
Homo Superno habens lumen clarum est primario vero ac divino 14. 5.
Homo Superno illustrat homines inferiores. 14. 5.
Homo est animal rationale idest vita seu anima rationalis
cui deservit Corpo. 14. 5.
Homo est vero homo qui spernit terrena & speculat Celestia 14. 6.
Homo fuit creato a Deo ad contemplandam ejo maiestatem. 14. 6.
Homo primario ac verus sentit altiori sensu quam infimo. 14. 6.
Homo Corporalis magis sentit, Spiritalis vero magis intelligit. 14. 6.
Homo verus ad speculationem rirtu mali cognoscit objecta illu-
striora, quam Homo rebo terrenis obnoxius. 14. 6.
Hominis superni visus prospicit Universalia, infimi vero particularia. 14. 6.
Humores non sunt necessarii Animali ut vivat. 3. 1.
Humores sunt Materia Animalis. 3. 1.
Hyle idest materia prima, primo format forma communi, postea
recipit Elementarem, dein alias succedentes. 14. 15.
Ignis non fit a confictu collisiq Corporum ut ab Agente, sed
ratio formatrix omnium Entium efficit ignem 8. 1.
Ignis Superior est nobilior & convenientior quam inferior ignis. 8. 1.
Ignis Celestis est verus & vividus: iste corruptibilis. 8. 1.
Ignis inferior est simulacrum superioris 8. 5.
Illud est summum bonum cujo virtu est interminata. 7. 1.
Illi sunt formosi quorum aspectu vivo nunquam saturat 4. 5.
Imaginativa refert ad memoriam 2. 9.
Imaginativa format & componit sensibilia 2. 9.
Impossibile est Corpo esse sine quantitate non sine qualitate 3. 1.
Impossibile est animal existere sine vita anima 3. 1.
Impressio facta in istis inferioribo a Mundo superiori non est
tam efficax quam signum illud a quo provenit. 6. 1.
Intellectus servat formas in Anima. 3. 4
Intellectus sumit virtutem a Deo. 3. 4
Intellectus agit ut assimilet Deo. 3. 4.
Intellectu agit opa perfectum, quia per virtutem a Deo. 3. 4
Intellectu & anima non fuerunt producta in specie. 3. 5.
Intellectus est tanquam punctum seu Centrum indivisibile ac indimensile 4. 4.
Impossibile est naturam non esse potentiam perfectibilem a forma 2. 15.
Intellectu desiderans statum infimum evasit anima. 1. 2.
Intellectu agens nunquam separat ab anima, conoperat illi semper
oportune ad omnia. 1. 3.
Intellectu separat a corpore resoluto 1. 3.
Intellectus non despicit ubiq sensum sed corporis conjunctionem 1. 5.
Intellectu non est orbi infimo absq anima 1. 5.
Intellectu & sensus discernunt non in tempore. 1. 7.

Intellectus quo modo intelligit. 2.2.
Intellectus discernit sine tempore. 2.2.
Intellectus unus agit plura. 2.3.
Intellectus formas species cognitas ut materiei prima 2.3.
Intellectus cum specie cognita actuatus est simul materia 2.3.
Intellectus actuatus est habens quesitum obvium. 2.3.
Intellectus impotentia est carens quesito obvio 2.3.
Intellectus semper intelligit 2.3.
Intellectus esse est intelligere 2.3.
Intellectus est omnia forma Universali. 2.3.
Intellectus intelligendo se intelligit alia 2.3.
Intellectus habet Speculationi obviam aliquando Substantiam, aliquando rem sed Statibus diversis. 2.4.
Intellectus habet Speculationi obviam Substantiam superius, rem inferius. 2.4.
Intellectus est idem suæ Intellectioni 2.4.
Intellectus unitus sensui intelligit alia, emersus intelligit se ipsum. 2.4.
Intellectus intelligendo non movet. 2.4.
Intellectus movet a Deo incessanter resteg. 2.4.
Intellectus non movet nisi a Deo. 2.4.
Intellectus est Essentia perpetua insensibilis 2.4.
Intellectus est dignior aliquis Creaturis 2. 4.
Intellectus movet ad seipsum non ad alia. 2.4.
Intellectus non movet ad res quia continet eas producitq 2.4.
Intellectus intelligendo etiam res non movet, quia eas continet. 2.4.
Intellectus servat a Deo. 2.5.
Intellectus est facies Animæ. 2.5.
Intellectus est prior aliis Creaturis 2.5.
Intellectus est productus a Deo sine medio. 2.5.
Intellectus ignorat Deum, quia non cognoscit eum perfecte 2.7.
Intellectus intelligendo inferiora, descendit in orbem infimum 2.7.
Intellectus ignorat inferiora quia intelligit ea altiq quam sint in se ipsis
Intellectus dicit suis res quia intelligit eas perfecte licet non juxta Essentiam. 2.7.
Intellectus non indiget Scientia aliarum Creaturarum 2.7.
Intellectus ignorat alias Creaturas, quia non produxit eas ex nihilo neq primo. 2.7.
Intellectus ignorat seipsum Comparatq Scientiæ deæ divinæ. 2.7.
Intellectus est ratio sciendi Animæ. 2.7.
Intellectus fuit causa Animæ, Anima causa Naturæ, Natura est causa individuorum. 3.2.
Intellectus est creatus a Deo 3.4.
Intellectus immittit Animæ virtutem acceptam a Deo. 3.4
Intellectus agit immediate in Anima formam. 3.4.
Intellectus habet formas omnes a Deo inditas. 3. 4.
Intellectus fuit productus, purg Creatio ne perfecta momentanea 3.6.

Intellectg immittit vim suam Animæ, Anima autem Universo Orbi. 7.9.
Intellectg semper movetg motu Spirituali ac Intellectibili, aliequin
non existeret. 8.4.
Intellectg nunquam cessat intelligere, nam Intellectus est Substantia ejg 8.4.
Intellectg est universalitas Specierum & forma rerum. 8.6.
Intellectui permanentia insunt Similitudines rerum eis proportionata 8.6.
Intellectg est ung quidi continet rationem potentem unire plura. 8.7.
Intellectg dividitg per intrinseca a Cogitatione. 8.7.
Intellectg si auferatg, auferuntur res ipse cum sua Universalitate 8.8.
Intellectg est omnia utpote efficiens illa 8.8.
Intellectg primo contemplatg Universalia postea particularia 8.9.
Intellectg Orbis Divini non intelligunt cum discursu exploratorio. 10.12
Intellectg intelligit cum motu quod est perfectio 10.14
Intellectg intelligendo magis unitg verbo quam Sensus. 11.12.
Intellectg ducitg sensu ad considerandum singulare ab illog
progredere ad universale. 12.8.
Intellectg Universalia habet instar rerum formas. 12.9.
Intellectg non est res intellectibilis, sed Intellectivus. 14.1.
Intellectg est tanquam Centrum indivisibile Circuli, continens an-
gulos & costas adeoquod omnes lineæ oriuntg ab eo & conflu-
unt ad eum. 14.1.
Intellectg agens est forma animi humani. 10.2.
Intellectg agens est imitamen primum Dei. 10.6.
Intellectg agens est veluti spes mentis divinæ. 10.2.
Intellectg agens suscipit influxum infinitum a Deo, cum
reliqua Creaturæ recipiant finitum. 10.4.
Intellectg agens juvat Causas infimas ad agendum. 10.4.
Intellectg agens, non est Autor vergq Animæ rationalis licet
sit proximus. 10.5.
Intellectg Agens est creatum capacissimum omnium luminis a Deo. 10.6.
Intellectg agens refundit influxum vitæ acceptus a Deo in Suc-
cedentes Creaturas. 10.6.
Intellectg agens se habet ad Animam rationalem, ut ignis ad
caliditatem factam ab alio Subjecto. 10.6.
Intellectg agens perficit animam ratiõnalem. 10.7.
Intellectg agens influit possibili cumg illo Mundo sensibili. 10.8.
Intellectg Agens est supra possibilem. 10.8.
Intellectg agens amat possibilem, ut præceptor discipulum. 10.8.
Intellectg agens & possibilis uniti fiunt Substantiã fere una. 10.9.
Intellectg agens & possibilis oriuntg propter mutuam indigentiã 10.9
Intellectg agens servatg a Deo 10.10.
Intellectg agens regit possibilem atg hic Animam sensualem. 10.10.
Intellectg agens nobilitat Animam rationalem. 10.11.
Intellectg agens est proximg verbo divino. 10.11.

Intellectus agens si non esset prodimg verbo Divina 10. 11.
foret imperfectus.
Intellectus agens est nobilior possibile 10 11.
Intellectus agens exercet mirandas Operationes in anima rationali
ope Intellectus Divini 10. 11.
Intellectus agens semper unitus verbo Divino. 10. 15.
Intellectus agens & possibilis jungit ipsa periodum in unum,
amore incomparabili. 10. 15.
Intellectus agens dicit verbum abstrahens propter imitationem
Dei quandam. 10. 15.
Intellectus agens dicit verbum creatum, quem Deus intelligendo
se creat. 10. 15.
Intellectus agens est verbum extractum 10. 15.
Intellectus agens est causa necessaria inter Deum & animam
rationalem. 10. 15.
Intellectus agens est immobilis, quia non est aliunde perfectibilis 10. 16.
Intellectus agens nec movet, nec quiescit 10 16.
Intellectus agens secundg ab Agente dicit anima rationalis 10. 16.
Intellectus agens factg est a Deo, existitg verbum ejg expressum 10. 16.
Intellectus agens est causa omnium Creaturarum, quoniam est
plenus seminarijs rationibg illarum. 10. 17.
Intellectus agens est creatg a Deo per ejus voluntatem indiffe-
rentem omnino, id est per verbum Consentiale. 10 17.
Intellectus agens non agit Essentiam & existentiam Creaturarum. 10. 18.
Intellectus agens non est unum verum. 10. 18.
Intellectus agens non est unum dualitate numerata. 10. 18.
Intellectus agens non est unum Numerarium. 10. 18.
Intellectus agens est ung unitate contentiva seminum insito-
rum, multiplicat autem per illa. 10. 18.
Intellectus agens est ung ttia et Domino Creaturarum factg a Deo. 10. 18.
Intellectus Agens intelligendo Deum creat plura Speculationi
occurentia per eum Intellectum. 10. 19.
Intellectus agens est Creatura Suprema. 10 19.
Intellectus agens refundit influxum alijs Creaturis 10. 19.
Intellectus agens infundit virtutes animo ad ipsum con-
verso: avertit autem ab averso. 12. 10.
Intellectus agens semper habet virtutes, quia semper
speculatg Deum. 12. 18.
Intellectus agens habet summas virtutes cum summa rectitudine 12.
Intellectus agens accipit Essentiam nobiliorem quam anima
rationalis, anima rationalis quam Coelum, Coelum quam
Corpus corruptibile. 12. 19.
Intellectus agens creatus a Deo: anima rationalis in Intellectu Agente 12.
Intellectus agens est causa omnium aliarum Creaturarum. 13. 1.
Intellectus agens est Essentia absoluta. 13. 1.

Intellecty Agens ung est causa plurium creaturarum
quoniam continet illas. 13.1.
Intellecty Agens est immediate a Deo. 13.1.
Intellecty Agens speculat Deum. 13.1.
Intellecty Agens habet actionem proximam divinæ. 13.1.
Intellecty Agens procreat plura quatenus illi occurrunt. 13.1.
Intellecty Agens habet rationes finitas pluralium Creaturarum. 13.1.
Intelligentiæ sunt perpetuæ, nisi Deus illas redigat in nihilum 11.3.
Impossibile est Deum redigere in nihilum Intelligentias 11.3.
In Mundo Intellectuali sunt omnes formæ 14.2.
In Orbe Supremo non est aliquid sensitivum in potentia 14.2.
In Mundo Superiore sunt Corpora Universalia, in Inferiore
particularia. 14.6.
Inferiora pendent & gubernantur a Superioribus 14.6.
In dualitate est motus & quies. 14.7.
Intellecty Agens est ens absolutum, quoniam creatum est
immediate a Deo. 13.2.
Intellecty Agens procreando respicit Essentiam Intellecty Agentis. 13.2.
Intellecty Agens est ung unitate partili, sed non numerali. 13.2.
Intellecty Agens intelligit plura & sensibilia. 13.2.
Intellecty Agentis speculatio est eadem cum Essentia voluntate ejusdem. 13.2.
Intellecty Agens creat per virtutem a Deo receptam. 13.3.
Intellecty Agens transmittit in plurium finitum sub causato,
per quem tamen illud perpetuat. 13.3.
Intellecty Agens & animus fixi in Deo obliviscuntur Mundi ubiusq. 13.3.
Intellecty Agens est ung unitate divisibili in plura entia contenta. 13.5.
Intellecty Agens habet ab unitate divina ad unitatem multiplicem. 13.5.
Intellecty Agens facit Animam Universalem ex virtute Dei. 13.6.
Intellecty Agens est Essentia absoluta ex una unitate absoluta. 13.7.
Intellecty Agens immoty procreavit Animam immotam. 13.7.
Intellecty Agens & Anima Universalis nunquam prius fuerunt
in potentia quam in actu. 14.1.
Intellecty Agens est opus Autori Supremo proportionatum. 14.12.
Intellecty possibilis est infimus intellectuum. 10.15.
Intellecty possibilis intelligit Deum intelligendo se ipsum. 10.15.
Intellecty possibilis non intelligit Deum per Spatium representans. 10.15.
Intellecty possibilis est fervens in Deum humilitas. 10.15.
Intellecty possibilis non intelligit Deum quatenus est Ens sed
quatenus est vivax. 10.15.
Intellecty possibilis propter Essentiæ suæ gradum est altera. 10.15.
Intellecty possibilis est Intellecty primi mobilis recipiendo. 10.15.
Intellecty humana recipit splendorem luminis Divini. 7.2.

Intellectus humanus est omnium perfectissimus. 11. 4.
Intellectus est cognitio firma, Cogitatio autem infirma.
Intellectio inferiorum ab Anima est potius ignorantia, quàm Scientia 2. 7.
Intellectio talis est nobilior omni Scientia. 2. 7.
Intellectio est motus Intellectus. 8. 4.
Intellectibile ac vitale actu semper eodem modo se habet. 8. 5.
Intellectio Objecti sine materialis procul dubio non est per Organum Corporeum.
Intellectio abstractorum est magis propria Operatio Animæ rationalis. 12.
Indivisibile divisibili conjunctum fit divisibile. 2. 7.
In omni corpore est quantitas & qualitas. 3. 1.
Inter Creaturas Intellectus est primus, deinde Anima, postea Natura. 3. 2.
Inter Centrum Circuli Intellectualis & lineas ab eo pro-
dressas ad circumferentiam, non est distantia mensibilis. 4. 7.
In Mundo Superiori nequaquam est Controversia, nec odium, sed
Concordia & vitæ communio: a qua omnia inferiora vegetantur
Invariabile non est translatile. 9. 5.
Interruptio influxus a Deo est Causa desidentiæ Universi. 10. 1.
Inter Deum & Naturam sunt duo media, videlicet anima
rationalis & Anima Sensualis. 10. 16.
Inter Entia Mundi Superioris nullum est Essentialiter nobilius altero:
Sed omnia sunt secundum formam optimam. 14. 14.
Inter Efficiens & effectum non est necessaria proportio. 10. 17.
Intellectio diuturna firmat Intellectum. 11. 2.
Incorruptibile non indiget Organo Corporeo. 12. 9.
Interdivisibilia non constituunt divisibile. 12. 12.
Infirmato Corpore anima roboratur. 12. 14.
In sunt Animæ rationali, & aliæ rationes æmulo, rationum
Intellectus agentis. 12. 19.
Inferiora sunt ignobiliora Superioribus. 13. 8.
Inferiora patiuntur defectum. 13. 8.
Intelligibilis res non est Intellectus. 14. 1.
Impossibile est quod Intellectus agens procreet aliquid quin spiret Deum.
Influxus a Deo in Creato primus est infinitus, in reliquis finitus. 10. 1.
Influxus a Deo est optimus, perpetuus indefectibilis, independens,
conversivus Entium ad ipsum Deum. 10. 1.
Influxus a Deo recepti in Intellectu agente est infinitus. 13. 3.
Latet nos pulchritudo Naturæ quoniam ulteriora corporum tantum capiat
Lex ipsa dictamen Naturæ condens, jubet credi animam immortalem. 1.
Locus non est in corpore: sed circum corpus. 2. 10.
Locus est amplior Corpore. 2. 10.
Locus est superficies extrema circumlocatum. 2. 10.
Lux exorta in Cælis est infinita. 14. 11.
Materia prima est pura forma. 2. 10.
Materia prima movet motu qui est receptio: seu appetitus formæ. 4. 2.

Materia prima appetit formam, ut oculus visum & femina marem. 4.2.
Materia prima transmutat successive de una forma ad aliam. 4.2.
Materia prima est principium quo componitur substantiæ corporeæ. 7.3.
Materia prima est substantia informis. 8.4.
Materia & forma sunt causa Coeli. 10.17.
Materia & forma sunt causæ insensibiles. 10.17.
Materia & forma negueunt seorsum ullo existere. 10.17.
Materia est Creatura infima. 10.19.
Materia et forma sunt simplices absolutæ 12.6.
Materia prima est subjectum ultimum. 12.6.
Materia non est qualitas. 12.13.
Materia est alterabilis. 12.13.
Materiam primam nemo potest subterspicere circumindutam pluribus formis occultis atq; insensibilibus. 14.15.
Mathematica formæ non intelliguntur exemplo sine materia. 13.6.
Memoria quædam est Intellectus, quædam est Sensus. 2.6.
Memoria servat ad usum opportunum. 2.9.
Memoria discursoria est adminiculatrix Animo cujus est. 9.5.
Membra Similaria sunt simplicia ad organa. 12.6.
Membra Organica sunt simplicia ad Corpus totum. 12.6.
Metatypus est similis Archetypo. 11.3.
Memoria animi Stellarii differt a memoria Animi humani. 9.5.
Memoria Syllogistica non est objecti semper præsentis manifestig. 9.5.
Motus Intellectus est quies. 2.4.
Motus Intellectus est æqualis, non partibilis nec ablativus. 2.4.
Motus est actus entis in potentia, i dest perfectio eductio q entis ad actum. 4.2.
Motus particularis non est informis. sed variatus. 8.4.
Motus quanto remotior a primo tanto obscurior. 8.4.
Motus primus est uniformis: quia non variat proportio, inter motorem & rem motam. 8.4.
Motus Intellectuales sunt substantiales: quia per illos substantiæ existunt. 8.4.
Motus sensibilis est ad terrena. 13.3.
Motus Coeli perpetuus a formis Cælorum dominantibus materiæ. 13.4.
Motus Coeli est perpetuus propter generationem inferiorum continuandam. 13.4.
Motus non cadit in rem æternam. 13.7.
Mundus visibilis est perfectus. sed minus quam superior. 1.5.
Mundus inferior est origo corruptionis. 1.5.
Mundus inferior habet genera animalium, quæ & superior. 1.6.
Mundus sensibilis constat ex Materia & forma. 1.6.
Mundus sensibilis est imago substantiarum Intellectualium. 7.4.

Mundus superior est nobilior inferiori. 7. 8.
Mundus sensibilis dominat nobis, quoniam Anime nostre
submergunt in eo vitijs obnoxie. 7. 9.
Mundus iste sensibilis est imago superioris 8 3.
Mundus inferior si est vividus, a fortiori superior 8 3.
Mundus iste si est perfectus, superior adhuc perfectus. 8 3.
Mundus superior immittit vitam ac perfectionem Mundo inferiori. 8 3.
Mundus superus est summe absolutus, procul dubio Entia illius sunt
absolutiora, omnibus his existentibus. 8 3.
Mundus inferior virtutes stellarum insequitur 8 3.
Mundus intellectualis est perpetuus, quoniam est prolatus verbo Divino. 11
Mundus Universus est perfectus. 10. 12.
Mundus Universus non careat autore 10. 12.
Mundus Divinus est absolutissimus omnium. 10. 14.
Mundus Divinus continet spiritus & animas, immotus: pulcherrimus:
Supremus: omnitenens: impatibilis: purus: perpetuus. 10. 14.
Mundus Superus continet omnia eadem Entia: que & infimus:
verum sub alia specie videlicet nobiliore. 11. 1.
Mundus infimus est simulacrum Celestis. 11. 3.
Mundus infimus est successione perpetuus 12 3.
Mundus Intelligentiarum est perpetuus, quoniam illarum Autor est perpetuus
Mundus factus est a verbo Divino. 12. 16.
Mundus excelsus habet plurimas formas omnium Animalium. 14. 7.
Mundus non fuit factus a seipso, neq per accidens, sed ab Archetypo
Sapientissimo: nobilissimo. & abstracto ab omni natione Creatu
Natura producta est media anima. 2. 9.
Natura subjicit anime. 7. 2.
Natura continet potentiam propagandi virtute anime
Causarum potentium. 7. 3.
Natura Celestis est Cus septimum 10. 2.
Natura Elementaris est Cus septimum 10. 2.
Natura inferior est apta anime rationali 10. 9.
Natura operando respicit animam Universalem. 13 2.
Natura per successivas generationes imitatur ordinem Mundi Spiritualis 13
Nemo potest intelligere formas terrestres in eo statu
in quo sunt in orbe superno. 12. 12.
Nemo nisi vitijs implicitus negat immortalitatem anime. 1. 4.
Neq anima neq virtus ejus est corpus. 2 10.
Necessum est aliquod agens esse incorporeum 3. 1.
Necessum est agentia Corporum esse incorporea 3. 1.
Nemo propter laborem debet omittere speculationem divinorum 1 4.
Nihil est efficiens sui existentie. 3. 3.

Nihil est prius et posterius se ipso eadem ratione .3.3.
Nihil fit ab aliquo sine Deo. 10. 6.
Nihil existit absq Deo .10.15.
Nihil causat se ipsum .10.17.
Non convenit quod Mundy inferior careat Intellectu .1.5.
Non omnis prioritas est temporaria .1.7.
Non est aliquid in potentia, quin aliquid sit in actu .3.3.
Non est alia anima supra rationalem quae gubernat hominem, quam
Philosophi vocarunt Actum, quae perficit Corpo Physicum .2.7.
Non decet quod Deus existat solq nec producat aliud Ens nobile Intelle-
ctum. scilicet sua lucis receptaculum 7. 2.
Non decet quod praeter Deum extet solq Intellecty 7. 2.
Non est imaginabile aliquid esse ante autorem primum .7.7.
Non omnes Stellae sunt in Sfera eadem 9.5.
Non semper nos scientes aliquid considerq etiam subdifferentia temporaria 9.5.
Non est imaginabile aliquod Ens aliud a Deo existere
quod Deus non contineat. 10. 12.
Non potest cogitari Creatura prior Intellectu agente .10. 15
Nihil causat sine Intellectu agente .10.17.
Non fit aliquid ex Elementis, nisi per impressionem a Caelo 10. 17.
Non omnes Substantiae citra primam constant ex materia & forma 12.7.
Non est aliud Elementum praeter quatuor enumerata 12.11.
Non quia omnia cognovit Corpus est Corpus. 12.13.
Nostra ignorantia provenit quia non ducimur nisi sensu ad discendum. 12.20.
Non putantes esse expertes omnia, credimq nihil esse nisi quod sentimq. 12.20.
Non est quae reddi ratio cur Entia sic fuerunt creata a Deo
qui est ratio rationum .14.15.
Nullum aliud Ens a Deo est summe bonum, & quodlibet est bonum ex Dei 1.6.
Nulla est Substantia Intellectiva & rationalis quae non operetq aliquid. 7.3.
Nullum Agens agit absq Deo. 10. 12.
Nullum productum existit absq agente 10. 12.
Nulla Creatura est tm sit tamen aequale Dei. 10. 13.
Nullum temporarium est perpetuum. 10 13.
Numerq non est principium rerum. 10. 18.
Nulla causa inferior est Nobilior Anima, anima est causa Corporis. 12.13.
Nulla Substantia Orbis Superni est alterabilis. 2. 1.
Nulla pars animae est in Corpore ut in loco 2. 10.
Nulla virtq Corporea penetrat interiora Corporis. 11. 1.
Nullq aspectq potest ratio pasci Orbe Superiori 11. 1.
Nullum Corpus est ex se unum: sed per animam. 12. 16.
Nullum Corpus permanet absq Deo. 13. 5.

Oculq si contineat unum Colorem non comprehendit reliquos. 3.7.
Omnis Intellectq desiderans aliud movet ad aliud 3.11.
Omnes Mundi servant a Deo. 11.7.
Omnes prisci, Theologi, Philosophi, ac Prophetæ populiq convenerunt
quod Anima peccans incurrit iram Dei, pœnitens autem misericordiam
Omne Subjectum alteri est mobile. 2.4
Omnes sensq terminant ad sensum Communem: ut linea ad Centrum. 2.9
Omnis loco contines locatum. 2.10.
Omne contentum a loco est Corpus. 2.10.
Omne Corpq est Sensibile. 3.1.
Omne Corpq est resolubile 3.1.
Omne Corpq est divisibile in infinitum 3.1.
Omnis actio provenit a Deo. 3.3.
Omne aliud a Deo est in potentia priusquam in Actu. 3.3.
Omne aliud a Deo fuit creatum ab ipso. 3.4.
Omne aliud a Deo agens agit propter aliud. 3.4.
Omne productum constat ex Actu & potentia 3.5.
Omnis motus fit per desiderium. 4.2.
Omne Agens est nobilq Subjecto. 4.4.
Omne opq primi Auctoris est perpetuum, absolutum ac perfectum. 5.3.
Omnia procedunt a primo motore inproducto. 5.4.
Omne Agens inferior primum indiget Agente prio. 5.6.
Omne igit agens aliud a prio est imperfectum. 5.6.
Omne perfectibile per Operationem primi Agentis perficit. 5.6.
Omne Agens supra voluntatem agit bonum. 6.1.
Omne Agens bonum & malum agit per voluntatem. 6.1.
Omne quod provenit a Corporibq Cœlestibq est duntaxat bonum
sit tamen malum his Inferioribq commixtum. 6.1.
Omne proveniens a mundo superiore procedit via
Universali non particulari. 6.1.
Omne Agens impatibile agit naturaliter. 6.3.
Omnis Substantia Naturalis est activa, & operat aliquid. 7.3.
Omnis Substantia Corporea non vivit ex se, sed accipit vitutem
ab ipsa Anima. 7.3.
Omnia facta sunt nutu voluntario primæ Causæ. 7.7.
Omne quod movet in Orbe Superno, movet motu Vitali atq perpetuo. 8.3
Omnia quæ in Cœlo conspiciunt sunt Vitalia. 7.8.
Omne Corpq motum hic translatum ab exordio ad
finem itineris: non est Vitale Actu: sed potentia. 8.5.
Omne Corpq Cœleste quia movet a principio ad finem qui
non differt ratione contraria est Vitale Actu. 8.5.
Omnis Intellectq est Universale & e contra. 8.6.
Omnia sunt in Intellectu: quia produxit & servat res omnes. 8.8.
Omnia producta ab Agente primo revertunt ad eum. 8.8.

Omne agens verum efficit principia omnia rei. 10. 5.
Omne Ens propinquius Deo est capacius 10. 6.
Omne quod potest esse in natura, potest fieri a Deo. 10. 12.
Omne productile est Ens naturale. 10 12.
Omne creabile Deo est creabile a verbo ejg. 10. 13.
Omnis Essentia comparata alteri est prior aut posterior. 10. 13.
Omne quod intelligit per Deum intelligit 10. 15.
Omne quod movet, movet ab aliquo motore exteriore. 10. 16.
Omnes Essentiæ una contenta ab alia dicit Numerg. idest Numerum duarium. 10. 18.
Omnes dictæ Creaturæ reverunt ad Intellectum Agentem. 10. 19.
Omnis Creatura recipit influxum a Deo pro capacitate 10. 19.
Omnis Creatura existit ex providentia Dei. 10. 19.
Omnes Creaturæ colligant communione Causæ & Causati. 10. 19.
Omne Mobile movet ad movens exterius & ab exteriore movente. 10. 19.
Omnes Creaturæ occurrunt speculationi Dei quia movent ad illum. 10. 19.
Omne compositum resolvit in ea ex quibus componit 12. 1.
Omne quantum dividendo quedanterus corrumpit 12. 1.
Omnis forma quæ non utit organo ad aliquam operationem est incorruptibilis. 12. 4.
Omnis forma inorganica est simplex 12. 4.
Omne capax formarum simplicium est incorruptibile 12. 4.
Omne quod in infinitum dividit est incorruptibile. 12. 5.
Omne carens forma propria est simplex. 12. 6.
Omne compositum habet aliquam formam propriam. 12. 6.
Omne irresolubile est incorruptibile.
Omne quod intelligit per organum Corporale est sensibile. 12. 8.
Omne Corpus est compositum. 12. 11.
Omne Corpus componit ex materia & forma. 12. 13.
Omnis cognitio fit a quodam Agente 12. 13.
Omnis eruditio est passio. 12. 13.
Omne Corpus cum sit compositum est resolubile 12. 15.
Omnia corpora conflant ex una materia. 12. 15.
Omne Corpus est posterius aliquo incorporeo. 12. 16.
Omne Corpus quatenus est Corpus operatur unum tantum. 12. 17.
Omnes aliæ Essentiæ emanant a Deo absq motu temporario. 12. 19.
Omnes Essentiæ servant a Deo. 12. 19.
Omnes aliæ Creaturæ servant ab Intellectu Agente. 13. 1.
Omne Corpus participat aliquid boni Divini. 13. 5.
Omne Ens est per formam. 14. 4.
Omnis forma hujus Mundi perdet a Materia. 14. 9.
Omne quod exercet opera vilia habet vitam. 14. 9.

Omnia Entia Mundi Superni sunt Illustria & Excelsa. 14. 11.
Omnia intelligunt per Scientiam congenitam, aut acquisitam. 14. 13.
Operationes animæ sunt differentes 1. 5.
Operationes animæ sunt multæ propter patientium. 2. 3.
Operationes apparentes in Corpore non proveniunt a Corpore vel ab alio. 3. 1.
Operationes Corporis sunt aliæ ab Operationibus Animæ. 3. 1.
Opus a primo Agente Caudium, emanat unico momento,
nec est temporarium. 5. 3.
Opus primi Agentis perfectissimum est perfectissimum. 5. 6.
Opus primi Entis est principium verum & vera causa 7. 2.
Operatio non est dignior potentia sua
Oportet totum Corpus aptari Animæ & membra potentiis 12. 1.
Oportet Corpus unius hominis esse diversum a Corpore alterius. 12. 1.
Operatio in organica est propria Animæ rationali. 12. 8.
Orbis Intellectivus est omnium primus, opus Dei pulcherri-
mum, laboriosum, gaudibundum. 11. 3.
Orbis Cœlestis est ramus, superCœlestis dominans & infimus. 11. 4.
Orbis Superus est Simulacherum Sapientiæ divinæ. 12. 27.
Particulare fit Universali sublato impedimento. 2. 4.
Particulare tantum differt ab Universali, quia est inferius. 2. 4.
Particularia sunt motui Naturæ contermina. 7. 7.
Particularibus omnibus ablatis aufert Universale. 8. 6.
Particularia sunt alterabilia, Universalia autem sunt permanentia. 8.
Particulare Corporum est divisibile. 13. 5.
Particulare quoddam unicum, quoddam non unicum. 13. 5.
Particularia sunt bona apta Sensitivum appetitum. 13. 7.
Particularia sunt ignobilia, comparata ad Superna bona. 13. 7.
Particulare pendet ab Universali. 14. 9.
Pars corporea ablata minuit Corpus 3. 1.
Plures sunt causæ descensus animarum. 1. 5.
Plato execrat animæ descensum. 1. 5.
Plura occurrunt Intellectui Agentis speculationis quia plura movent
appetitum ad Deum Intellectum. 10. 19.
Planeta Jovis ut amantior supra alias Stellas præcipue susceptus,
pro capacitate tantum lumen, dignitatemq; Orbis Superi. 11. 1.
Planeta Jovis maxime inter Stellas accidit ad dignitatem Orbis Superi.
Planeta Jovis est Simulacrum Orbis Intellectivi primarium. 11. 3.
Planeta Veneris infundit pulchritudinem suam Orbi terreno. 11. 4.
Planetæ deferunt influxum Intellectus Agentis in inferiora. 12. 22.
Potentia est possibilitas actus. 3. 3.
Potentia non fit actu esse 3. 3.
Potentialitas est prior necessitate. 3. 3.
Potestas humana neque Deum comprehendere. 4. 3.
Postremo non adest potentia. 5. 2.
Productum est impermanens. 3. 3.
Principia sunt ignobilibus per sensum. 5. 2.

Prima Autor est agens a nullo dependens. 5.3.
Prima figura quam Deus mundo imprexit, fuit materia prima 7.3.
rui dupliciter quoddam Essentia ac natura, ut Genus Speciei
quoddam tempore 10.2.
uic tempore continet, sub tempore cum posteriori 10.2.
ug tempore est quod existit in tempore priore. 10.2.
opter sequelam sensuum non credimus substantias separatas esse. 12.20.
debritudo animalium non constitit in sanguine ipso quoniam
non servat proportionem in qualibet alia specie. 4.5.
debritudo aliquando procedit ab Agente in Subjectum,
sicut Artificialia ab artifice. 4.5.
debritudinis non est ratio Corpus secundum fulcimentum. 4.5.
debritudo consistit in anima tantum. 4.5.
idam non credunt animam humanam esse immortalem
nisi per rationes probabiles. 6.4.
antitas est alia a qualitate. 3.1.
alicet non minuit ablata parte 3.1.
alibet pars hujus mundi patet a Celis. 6.5.
alibet substantia sensibilis continet bonum formae pro capacitate. 7.3.
alibet exemplum est melius exemplari. 4.4.
alibet a Deo productum est perfectissimum & tale primo, quale postremo. 5.4
id & propter quid in Intellectu est idem. 5.6.
amor Dei bonitati plura non tamen multiplicat. 10.19.
amor Intellectus sit Naturalis, tamen intelligit etiam immaterialia. 10.8.
ad terra sit virida patet ex Plantis, quae affixae in ea virent
amota vero pereunt. 5.2.
actio formatrix omnium Entium efficit ignem 8.1.
actiones seminales sunt insensibiles. 10.18.
actiones in anima rationali, sunt causae formarum materialium. 12.11.
a relatio probat Animam esse immortalem.
receptivitas formarum est ratio per quam materia prima est Ens
aliter non subsisteret nec intelligeret. 4.2.
s est altior in causa quam in se ipsa. 2.6.
s Naturales terminant ad Corpora Celestia. 7.7.
erum pluralitas Numeralis provenit per materiam. 8.6.
si forma in Intellectu, non est eadem cum re sensibili. 8.6.
s Materialis secundum quid est quia pendet a materia in Esse Essen-
tia non in Essentia. 11.9.
s immaterialis quoddam simpliciter ut Intelligentia, quoddam
secundum quid ut mathematica. 12.9.
quatenus est abstracta comprendit ab Intellecta. 11.1.
ientia de Anima est utilior aliis. 1.5.
ientia de anima, ducit ad Intellectum agentem & ita ad Deum 1.5.
ientia ob alterabilis, accidit substantiae alterabili. 1.2.
ientia Mundi Superni est perpetua. 2.2.
ientia nostra provenit ab Agente primo & vero. 4.4
ientia Intellectus item dicit Ignorantia, comparata ad Divinam. 2.7.

Scientia acquisita imitat Naturam. 14. 13.
Scientia Intellectg agentis, est qualitas in eo 14. 13.
Sera poenitentia nihil prodest. 1. 4.
Sensg communis non sentit solum per unum sensorium propter magnam spiritalitatem. 2. 9.
Sensus communis cognoscit omnia sensuum priorum objecta. 2. 9.
Sensus communis cognoscit in momento. 2. 9.
Sensus propriq solum cognoscut species sui objecti 2. 9.
Sensus communis discernit sensibilia propria. 2. 9
Sensus communis refert sensibilia ad Imaginationem. 2. 9.
Sensus adsunt animalibg pnq quam organa. 3. 1.
Sensg non percipit dispositionem Corpori connaturalem. 11. 2.
Sensg non attingit substantias Intellectuales. 11. 2.
Sensitiva est ignobilior rationali. 13. 8.
Sensitiva & progressiva diriguntq ab Intellectu. 13. 8.
Sensus tantum cognoscit singularia. 20. 14
Sensus primo considerat singularia, postmodum species & genera. 2. 9.
Sensus recipiunt simulacra: Anima autem discernit. 3. 7.
Sensus sentiendo non fit similis sentienti; nec Sciens scibili. 12. 11.
Semina sulcis mandata cum sint spiritalia necessario operantq & suos fœtg producunt. 7. 3.
Si Agens agit in tempore, patiens patit in tempore, & si agit in momento patit in momento. 1. 7.
Si Intellectg esset alterabilis non vere sciret 1. 4.
Si Intellectg intelligeret Deum perfectg esset superior illo. 2. 7.
Si anima superne foret memor inferiorum reciperet phantasmata ab eis, ut hui prius. 2. 7.
Si anima foret memor sensi. cogitaret ea. 2. 7.
Si anima cogitaret imaginaretq. 2. 7.
Si Anima phantasiaretq superne ut hic, talis esset ibi qualis hic. 2. 7.
Si nil anima non differat loco ab alia, non differt sensus exterior ab interiore, nec vis motiva a sensitiva. 2. 10.
Si Anima foret Corporalis forma, non specularetq incorporea. 3. 7.
Si vires animæ non differrent locis, ignoraretq quibg locis operationes inexisterent. 2. 10.
Si Anima foret locg corporis: non totum Corpg foret animatum. 2. 10.
Si anima foret in corpore ut in loco moveretq a Corpore. 2. 10.
Si qualitas esset Corpg esset sensibilis. 3. 1.
Si Anima foret Corpg non diffunderet per totum Corpg. 3. 1.
Si Anima foret Corpg mixtum non esset actg. 3. 1.
Si Anima foret Corpg mixtum, non esset corruptibilis. 3. 1.
Si Anima esset Corpg non esset firma. 3. 1.
Si Anima esset Corpus penetrans, Corpg pertransiret partes infinitas. 3.
Si anima est actg separabilis non elevaretq in somno ad suscipiendum prophetiam. 3. 7.
Si Anima foret actg Corporis non moveret illud contra suum impetum
Si Anima esset forma Corporalis, non adversaretq Corpori. 3. 7.
Si Anima esset forma Corporalis, diminueretq diminuto Corpore. 3. 7.

Si Homo regeret in scindo naturali non indigeret disciplinis. 7.7.
Sicut Causatum habet causam definitam, ita causa habet causatum definitum. 5.4.
Si primum Ens substitisset in sua essentia, nihil aliud esset. 7.2.
Si rationes seminales sunt Activæ, a fortiori Intellectuales.
Substantia agunt in materiam subjectam & idoneum. 7.6.
Sicut Sutor prius illuminat Intellectum, ita anima immittit
subjectis rebus suas dotes. 7.8.
Si Intellectus Agens ignoraret Deum, ignoraret alia. 10. 12.
Si potentia intelligeret sine specie recepta, ag imprimens speciem
imperfecteret eam 9.2.
Si posset unum medium inter verbum divinum & Intellectum agen-
tem, possent esse plura media. 10. 11.
Si verbum Divinum conveniret Creaturæ, ipse etiam Deus
conveniret Creaturæ. 10. 13.
Si Intellectus possibilis separat ab Agente corrumpit. 10. 15.
Sicut visus non apprendit objectum nisi illuminat, sic etiam Intellectus. 11 2.
Si Intellectus negaret Intelligentias, negaret seipsum. 11. 2.
Si Anima rationalis haberet scientiam cognitam non descen-
deret in orbem infimum. 12. 3.
Si Homo haberet aliquam scientiam a natura, illa sufficeret sola. 12. 5.
Si Animus sit Corpus indiget organo corporeo. 12. 9.
Si Anima foret Corpus intelligeret per partes non omnes,
reliquæ in scibile cessarent. 12. 10.
Si Anima intelligeret per omnes partes, intelligeret idem pluries. 12. 16.
Si Anima comprenderet per partes inæquales aliquid non vere comprenderet. 12. 10.
Si Anima esset Corpus secundum quod Corpus, omne Corpus essentialiter viveret 12. 11.
Si Corpus componeret ex infinitis partibus, foret ignotum 12. 11.
Si quod Corpus Simplex foret vividum essentialiter, non foret pars mixti. 12. 11.
Si Anima foret Corpus, cognosceret sola Corpora. 12. 11.
Si Anima esset Figura, plures forent Animæ in uno Corpore. 12. 14.
Si Anima foret Corpus, deficiente corpore deficeret. 12. 14.
Si Anima rationalis foret Corporea, non ad sensum converti
sentiremus eam. 12. 20.
Si Anima sit Corpus, Universum non est re vera animatum. 12. 15.
Si Anima rationalis non uniret Corpori, non discerneret malum a bono 12 22.
Sine formis motus sensibiles corrumpit Compositum. 13. 4.
Si motus Caloricum variant, & impressiones variant 13. 4.
Si Deus numeraret seipsum, foret ung unitate numerali 13. 5.
Si omnia Corpora forent inanimata, omnia forent etiam corruptibilia. 12. 15.
Solicitudo & industria ad progrediendum in scientia sunt necessaria. 1.1.
Solus Deus est auctor veræ Animæ rationalis 10. 5.
Solus Deus vere creat omnia. 10. 17.
Spiritus in Cælo existentes sunt perlucidi, & unus est dux
perspicax alteri. 4. 7.

Spiritg sunt fervore pleni desiuis gradibg contenti pro
pter illuminationem divinam. 10. 2.
Species genitæ ex putredine non sunt in orbe Superno sed
naturaliter progenitæ. 10. 8.
Species differunt per formas. 13 4.
Stellæ sunt tanquam mediæ inter artem & artificem. 6. 1.
Stellæ non sunt similes agenti primo, nec materiæ ultimæ
coadjuvanti ad perfectionem. 6. 1.
Stellæ sunt similes Statutis Civitatum, quarum quædam dirigunt
ad probos mores, quædam avocant a malis operibus. 6. 1.
Stellæ sunt similes moribg Civium, qui licet sint varij; tamen
omnes ducunt ad unam consultationem & bonum operantg 6. 1.
Stellæ non sunt causa malorum provenientium hic deorsum,
quia non operantg per voluntatem. 6. 1.
Substantiæ Sensibiles sunt Entia alterabilia.
Substantiæ Intellectuales sunt tres abscondite, productæ
ad Essentia prima Causa Causarum. 7. 4. Specierum. 14 3.
Substantiæ orbis Superni, habent vim quandam
Substantiæ perpetuæ nec diminutionem, nec auctionem patientg 14. 2.
Substantiæ Celestes sunt depuratæ a materia corruptibili. 14. 3.
Substantiæ terrestres servant a forma primaria Orbis excelsi. 14. 3.
Superna non cadunt sub defectum. 13. 8.
Templa probant homines immortales. 1. 4.
Tempg naturaliter inferg est anima Intellectug ac Sub-
stantijs simplicibg. 4. 3.
Tempus est finitum motui. 7. 7.
Verbum Dei est mens ejus. 10. 2.
Verbum Divinum non est finitum. 10. 13.
Verbum Divinum est agitale Deo. 10. 13.
Verbum Dei est unum Consubstantiæ Dei. 10. 13.
Verbum Divinum est præceptum bonitatg & voluntatis Dei. 10. 13.
Verbum Divinum non creat immediate nisi Intellectum Agentem. 10.
Verbum expressum est Causa Causarum. 10. 17.
Verbum Dei est suppositum formæ primæ. 10. 2.
Vegetativa, Appetitiva & Fugitiva connexæ in Universum
Corpg minus differunt quam Sensitivæ aliæ quædam. 8. 10.
Vegetativa, Appetitiva, & Fugitiva non operantg per Instrumenta
distincta, & si operantg per instrumenta distincta non
operantg in toto Corpore. 2. 8.
Vegetativa est ignobilior Sensitiva. 13. 8.
Unitas Dei non apprenditg nisi per abstractionem ab unitate expressa
Vires non sunt anima instrumenta. 2. 10.
Vires sunt nobiliores in anima quam in membris. 2. 10.
Universale non auferg ablato particulari, sed e converso. 2. 3.
Universale predicatg de particulari. 2. 4.

Universale est forma Intellecty . 8. 6.
Universale unit particularia, nec aufert aliquo illorum oblato. 8.7.
Universum est genitum. 12. 15.
Universum servat per Animam 12.16
Unitas Numeralis non est Causa Dei 13.8
Unitas Deus non intelligit nisi abstractione a Simulacro suo. 13.8.
Unitas immediate repugnat pluralitati 14.7.
Unitas non est Numerus sed principium Numeri. 14.7.
Unus Sensus Communis sentit per omnia sensoria 2.9.
Uterus Mundus eatenus servatus a Deo quatenus illi paret 20.15.

INDEX. LIBRI PRIMI.

Caput I. Proemii quid Theoremata tractanda, secundum quos Autores & quo Stylo . . . . . 1.
CAPUT II. Quomodo Anima unitur Corpori . . . . . 2.
Caput III. Quod omnis Anima, & propter quid est immortalis secundum Pythagoram . . . . . 1.
CAPUT 4. Quod omnis anima humana est immortalis. . . . . 2.
Caput 5. Cur Anima descenderit in Mundum inferiorem . . . . . 2.
Caput 6. De errore Antiquorum & quod omne Ens est bonum ex Deo 3
Caput 7. Quod Deus creat sine tempore. . . . . 3.

LIBRI SECUNDI.

Caput 1. Quod Anima in Mundo Intellectuali non utitur memoria . . . . 3.
Caput 2. Quod Anima non utitur Reminiscentia . . . . . 3.
Caput 3. Quomodo Anima habet vires, Operationes & plures, qualiter Intellectus intelligit . . . . . 4.
Caput 4 Quod Intellecty non est mobilis & quomodo Anima est Nobilis . . . 4.
Caput 5 Quod Anima non movet in Mundo Intellectuali . . . . . 5.
Caput 6. Quod Anima habet memoriam in Mundo Sensibili & qualem . . . 5
Caput 7. Quomodo Intellecty ignorat Superiorem Autorem & inferiores Creaturas . . . . . 6.
Caput 8. Quomodo Anima Divisionem admittit. . . . . 6.
Caput 9. Quod unus Sensus Communis complectitur omnia sentiendi organa . . . 7.
Caput 10. Quod Anima non est in Corpore ut in loco nec virtus in organo ut in loco . . . . . 7.

LIBRI TERTII.

Caput 1. Quod Anima non est Corpus . . . . . 8.
Caput 2 Quod Anima non est Complexio & qui sit ordo rerum Universi . . . 9
Caput 3. Quid Deus sit & qualis 9
Caput 4 Quo ordine qualiy ratione res producant & quomodo Deus agit . 10.
Caput 5. Quomodo Anima est in potentia, quamquam non est harmonia . . . 10.
Caput 6. Quid sit Anima . . . . . 11.
Caput 7. Quod Anima est actu separabilis . . . . . 11.

LIBRI QUARTI.

Caput 1. Qualis Deus sit . . . . . 12.

Caput 2. Quod etiam Materia est producta a Deo quanquam moveat ad illum, & quomodo probet
Caput 3. Rursus qualis est Deus quanquam non est prior tempore alio
Caput 4. Quanta sit dignitas Mundi Intellectivi & qua ratione ad illum perveniatur
Caput 5. Propter quid Artes naturæ faciunt pulchras formas, & in quo sit pulchritudo
Caput 6. Quomodo pulchritudo Animæ cognoscat & quod Deus agat per Essentiam
Caput 7. De Speciebus Entium Spiritualium

LIBRI DUODECIMI.

Caput 1. Cur Deus constituerit varia Organa Sentiendi
Caput 2. Quod Deus non agit per deliberationem
Caput 3. Quale est Dei opus
Caput 4. Quod omnia possessoria Intellectu producibilia sunt tri eo quanquam perfecta
Caput 5. Quod Deus non agit per alios quanquam in Spiritualibus quid & propter quid non differunt
Caput 6. Quid quando sit & propter quid sit in Intellectu, sunt idem

LIBRI SEXTI.

Caput 1. Quomodo Stellæ operant in inferiora quanquam non agunt male
Caput 2. Quod opus fascinationis est duplex & quomodo fiat fascinatio
Caput 3. Quod Naturæ habent vim fascinandi a Cœlis quanquam vir justus non fascinatur
Caput 4. Vir pronus cito fascinatur
Caput 5. Quod aliquid moveat Hominem ad aliud, quodq; deditus nimium naturalibus fascinatur a Natura

LIBRI SEPTIMI.

Caput 1. Cur Anima descendent in Mundum inferiorem
Caput 2. Si Deus non produxisset nihil aliud existeret & cur plura Entia sunt producta
Caput 3. Quod nulla Substantia Intellectiva naturalisve extet, quæ non operetur. Qualisq; Ordo rerum
Caput 4. Quod mundus sensibilis est Imago Intellectualis
Caput 5. Quod Anima est media inter duos Mundos quanquam agit in
Caput 6. Quod anima superno in Orbe melius se habet quanquam influit
Caput 7. Qualis differentia Corporum & terminus unius cujusq; Entis
Caput 8. Quod Anima existens in Orbe Superno, adhuc operatur in infimo, conjungitq; utrumq;
Caput 9. Quod Anima submersa non speculatur Superiora vice versa emersa spernit inferiora
Caput 10. Quod Anima Universalis regit sine labore particularis autem cum labore ante elevationem

LIBER OCTAVUS.

Caput 1. Quae sit causa effectrix ignis, caeterorumq; Entium Naturalium 24.
Caput 2. Quod singula Elementa participent aliquantulum vitae. - - - - 24
Caput 3. Quod quae species sunt in Mundo inferiori, sunt etiam in superiori & quales ibi sunt. - - - - - - - - - - - - 24.
Caput 4. Qualis sit motus Intellectus - - - - - - - - - - - - 25
Caput 5. Quod omnis motus in Orbe Supremo est Vitalis & qualis - - - - 25
Caput 6. Quod Intellectus est Universalitas rerum, & quo modo - - - - - 25.
Caput 7. Quod Intellectus est unus & plura - - - - - - - - - - 26.
Caput 8. Quomodo omnia sunt in Intellectu, & quomodo agat Intellectus ac etiam Deus. - - - - - - - - - - - - - - - 26.
Caput 9. Quomodo omnia Animalia Universalia sunt in Animali Universali, quanquam aliter quam in Intellectu. - - - - - 26.

LIBER NONUS.

Caput 2. Quod Anima in Orbe Intellectuali non indiget prome vente ad operationem, quanquam hic autem indiget. - - - 27.
Caput 3. Solutio Objectionum dubiarum - - - - - - - - - - 27
Caput 4. Quod Anima eadem potentia hic & in Orbe Intellectuali utitur, sed non eodem modo. - - - - - - - - - - - 27.
Caput 5. Quod Anima Caelestis habet memoriam quandam. - - - - - 28.
Caput 6. Quod Anima Caelestis non habet memoriam qualem humanam. 28.

LIBER DECIMUS.

Caput 1. Quod Deus est summe perfectus, influxus ejus in primo creato est infinitus, in reliquis finitus. - - - - - - - 30
Caput 2. Quomodo Deus est prior aliis entibus quia est Ordo Entium - - 30.
Caput 3. Quod Mundus Intellectualis influit Caelesti Caelestis autem Sublunari & quo modo. - - - - - - - - - - - 30.
Caput 4. Quod solus Deus est Auctor veri Animae rationalis - - - - - 31.
Caput 5. Quod tres sunt illuminationes Animae quales & quales. - - - 31.
Caput 6. Quod Intellectus est simulacrum Dei. - - - - - - - - 31.
Caput 7. Quod Anima rationalis producit Sensualem quanquam indiget ea, & quo modo, ac quid illi unit. - - - - - - - 32
Caput 8. De Intellectu agente qualis, & quomodo se habet ad possibilem. 32.
Caput 9. De Intellectu possibili, quomodo unit Animae Sensitivae ac Intellectui agenti. - - - - - - - - - 32
Caput 10. Quod forma Corporis duplex quanquam Intellectus agens regit possibilem, possibilis autem Animam Sensualem. - 32.
Caput 11. Quod Intellectus agens est proximus Deo, Intellectus possibilis & quod Deus continet in se verbum, Item quomodo Deus intelligit. - - - - - - - - - - - - 33.
Caput 12. Quod universus Mundus est perfectus, & ex consequenti qualis sit ejus Auctor. - - - - - - - - - - - 33.

Caput 13. Quale sit verbum Conceptum seu mens divina. - - - - - 32
Caput 14. Qualis sit Orbis Supernus. - - - - - - - - - 32
Caput 15. Quod uterq mundq existat per Deum, parendoq illi servat, quicq sit ordo inter Intellectum principem agentem ac possibilem, quod etiam verbum est duplex, videlicet conceptum & expressum. - - - - - - 33
Caput 16. Epilogus predictorum. - - - - - - - - - - 34
Caput 17. Quod verbum expressum est causa propria Creaturarum, Deus autem non est propria causa earundem. - - - 34
Caput 18. Quomodo Intellectq agens est ung. Item Deus quod est unitas, ac numerq multiplex. - - - - - 35
Caput 19. Quomodo Deus cum sit summe ung creet multa alia Entia, qualia autem Intelligibilia. - - - - 36

LIBRI UNDECIMI

Caput 1. Quod ad intelligendum ordinem Supercelestem oportet prius intelligere Celestem, magisq tamen illum quam istum. 39
Caput 2. Quæ sit differentia inter Sensum & Intellectum - - - 39
Caput 3. Quod mundq triplex Supercelestis Celestis ac terrestris, quamquam posterior servatq a priore. - - - 40
Caput 4. Cur Deus appellat Lux & servat ordinem Intelligibilium, hic autem Celestem, ipsq deinde terrenum. - - 40

LIBRI DUODECIMI

Caput 1. Quod Corpus hominis est mortale, non autem animq quamquam Corpq animalis est organum animæ. - - - - 41
Caput 2. Quales humani Corporis Compositio & propter quid. - - - 41
Caput 3. Quod Anima humana non habet peritiam aliquam congenitam neq formam Corporalem Connaturalem. - - - 42
Caput 4. Quod Anima humana non indiget Organo corporeo quamquam est Simplex & ob id incorruptibilis. - - - 42
Caput 5. Quod anima sit immortalis ex infinita discendi potentia, quamquam non habet scientiam congenitam. - - 42
Caput 6. Quod Animq est Simplex absolutq, atq ob id immortalis quamquam Simplex bifariam. - - - - - - 43
Caput 7. Solutio decem Objectionum. - - - - - - - - 43
Caput 8. Quod Animq procul dubio intelligit Deum ac se ipsum cæteraq formas insensibiles, sine Organo Corporali & quod enim formas sensibiles abstrahit per Intellectum sine Organo eodem. - - - - - 44
Caput 9. Epilogus predictorum, quamquam res quædam materiales quædam immateriales, atq hæc adhuc bifariam. - 45
Caput 10. Quod Animq non est Corporeq ratione Intellectionis. - - 45
Caput 11. Quod anima rationalis non est Corpq Simpliciter neq subtilissimum. - - - - - - - - - - - 45
Caput 12. Quomodo Corpora Simplicia & mixta omnia sunt animata. - - - - - - - - - - - - - - 46

Caput 13. Quod Anima non est corpg, quia omne tale est compositũ ex materia & forma, sed quod est forma ejus aliarg declarationibg - 46
Caput 14. Quod anima non est figura neq complexio corporis. - - - - - 46.
Caput 15. Quod Anima non est Simulachrum expressum a materia, quamquam iterum non est Corpg. - - - - - - - - - 46.
Caput 16. Quod anima non est Corpg Subtile neq crassum, Universaliterq nullius generis. - - - - - - - - - - - - 47.
Caput 17. Quod anima non est Spiritg æthereus, ruirg quod non est Corpus generaliter - - - - - - - - - - - - 47.
Caput 18. Quod virtutes insunt Intellectui Agenti a Deo & quo modo. 48.
Caput 19. Qualis Deus sit, quig sit Ordo Entium secundum Nobilitatem & Conservationem. - - - - - - - 48
Caput 20. Quæstio proposita & unde provenit humana ignorantia, ac ruirg quod Animg, Intellectg & Deum non sunt corpora, & quo modo fit sensio. - - - - - - - - - 48.
Caput 21. Quo modo Deus Intellectg Animarg intelligunt a nobis. 49.
Caput 22. Quod formæ terrestres sunt sub ratione nobiliore in Orbe Supremo quam Cælesti, ac Solutio quæstionis propositæ. - - - - - - - - - - - - - - 50.

LIBRI TERTII DECISI.

Caput 1. Quale Ens sit Intellectg agens, & quomodo creet plura Entia, cum sit Ens unum invariatum. - - - - - - - - 50
Caput 2. Cur Intellectg agens est perfectg & impar Deo. Item cur Deus est supreme perfectg, ac quo modo fit rerum ordinata productio. - - - - - - - - - - - 50.
Caput 3. Cur Intellectg agens produxit Intelligibilia ac Sensibilia, & quo modo fit perpetuitas, ejusg appetitg provenit. - - - 51.
Caput 4. Cur Cælum movetq a suis formis, & cur perpetuo, & ob quem finem generationes fiunt. - - - - - - - - - 51.
Caput 5. Quod omne Corpg est particeps boni Divini & quo modo Deus est ung. - - - - - - - - - - - - - - 51.
Caput 6. Qualis existat Series Creaturarum - - - - - - - - 52
Caput 7. Quomodo Intellectg agens sit a Deo ab Intellectu agente anima, ab anima Natura. - - - - - - - - - 53.
Caput 8. Quod anima constituit gradg rerum, quamquam omnia revertuntr ad Deum. - - - - - - - - - - - 53.

LIBRI DUODECIMI DECISI.

Caput 1. Quod Intellectg agens & anima Universalis creatr in momento, quamquam non sunt potentiales. - - - - - - 54.
Caput 2. Quod Homo Intelligibilis fit Simulacrum omnibg perfectionibus ab Autore primo. - - - - - - - - - - 54

Caput 3. Quod anima in Orbe Superno habet vim sentiendi quandam
Caput 4. Quod sit Homo quidam Simplex quidam autem Compositus, et quid sit uterq; ac quod homo simplex quidam Superus, quidam Infimus.
Caput 5. Qualem oportet esse hominem infimum ad speculandum Supremum
Caput 6. Quod in Orbe Superno sunt etiam formæ Bonorum
Caput 6. Quod in Orbe Superno sunt etiam Sensus sed meliores
Caput 8. Solutio Objectionum duarum & Quæstionis unius
Caput 9. Quod omnis forma naturalis hujus Mundi habet similem sed nobiliorem in Orbe Superno.
Caput 10. Quod terra infima est particeps vitæ ac tanto magis superna.
Caput 11. Quales sint Status Entium Supernorum.
Caput 12. A quo creata sunt Entia Orbis Superni & quale sit Verbum Divinum.
Caput 13. Quomodo Orbis Superus intelligat a nobis qualis sit Scientia Intellectus agentis.
Caput 14. Quod Entium Supernorum unus non est nobilis essentialiter altero, & propter quid Egyptii ursi sunt Lucis hyeroglyphis.
Caput 15. Quod cur Entia Superna sint tacta talia non est quærendum, & quod Deus creando non utilis cognitione.

Petri Nicolai ex Castellanijs Venetini Philosophi ac Medici
Prooemium in Theologiam Aristotelis
ad Lectorem.

Franciscus Roseus Ravennas Lector studiosis ex Inclita Damasi Bibliotheca in Italiam nuper advexit sed vetustate Codicem, cui titulus Theologia Aristotelis, a Græca lingua pridem per Abenamam Saracenum in Arabam translatum. Quod opus cum mihi dijudicandum exhibitum fuisset Mose Rosa Interprete Oratione puta Arabicum stylum indigesta, ac obscura imperitiam Latinitatis illiterata, quandoquidem maxime placuit, ob divina Theoremata, præsertim autem quam plurima sententiæ Religioni Christianæ unanimes: adversus impios asperime conducibiles, dubijs animis Romanæ ecphraseos lora donare, ne dictis tam pretijs tanquam a Tyrdi græco pallio exuta, sagoq barbaro indutus, verecundijs publicum fugeret, Theophrasti sui memor dicentis, non magis pro eorum dictionis in compositæ, quam infrenis æquo, Licere in hac latinare quam paulo major: Philosophi usq; sum Dialectici, atq omnino quæ ut elegantijs quantum materiæ patiebatur, sermocinaret, apud eum cui dicandi erat Leonem Decimum Pontificem Romanum facundissimum ac Seculo præsentem sito tri quo etiam apud Sapientes facundia

non parum refoluit, maxime Illuſtriſſime Mediolanorum Proſapie, ſuffu-
gio nigenti adjuta, neve inpinia ſquod conqueriſ Boetiſ ſi eret ſi Eloquentia
a Sapientia diſmereſ, neq vero quantum potuerim adhibui Orationi ſplen-
dorem, quod non licuit ne Muſaeq clamaret, non Philoſophum loqui, ſed diſ-
cinem Cavere. Quod autem hi ſuerint ingenii Ariſtotelis libri, in primis
atestaſ Divus Thomas, in ſuo adverſ unitatem Intelledy apologetico profeſ-
ſus eos numero prorſq pari ſe vidiſſe exſcriptos greece necdum tranſlatos,
adjicitq fuiſſe neceſſarios tanquam metaphiſicæ appendices. Ipſeq ab
Ariſtotele Phyſices Secundo: Sapientiaq prime libro duodecimo promiſſos.
Cui accedit quod nequaquam veriſimile eſt, alterum Philoſophum, tanti
cum olei conſumptu: ac ſit dictiſ pulveris jactu, opus huiuſce Myſterii
ſcripſiſſe alteriq adſcripſiſſe. Siquidem tale nunquam antea factum
tam diuiq ſervatum legit. Neq aatem adducat quiſpiam quod inter Ariſto-
telis Opera hoc non dinumeret, quoniam mendatium apertum eſt. Re-
ferit enim Dioc Laertius in vita ejq, quod unicum condidit de Pytha-
goricis ſuis libr um, atq ſtic eſt, complexu Myſticam Philoſophiam Egi-
ptiorum a Pythagora ad illos profecto hauſtam, in græciamq perlatam.

Enimvero neq obſtat quod Liber ille unq a Laertio vocet, iſti autem
vint Quatuordecim, quoniam a poſterioribus doctrina, memoriaq traditionis
gratia ita diſpertus eſt, ut liber de Anima ab eodem unus cognominatus,
intres Liber Phyſicorum etiam unus appellatus, in octo dizeretur.
Nec item vetat quia opinio de anima quod ſit harmonia hic damnat,
quando ſit inquit Themiſtiq primo de anima? non fuit ille Pythagoræ, ſed
Pythagoricorum quorundam. Sed neq objiciat quod hic pluribq aut ſaltem
quibusdam contradicit alibi Operum ſcriptis aſſertionibq. Etenim Ariſto-
teles hic aperte profeſſ ſquod nusquam alibi ſe non propriam ſed alie-
nam Agiptiorum ſapientiam colligere. Atq id non immerito, ſiquidem
libro Quarto fatetur, talia non humanitq inveniri, ſed divinitus revelari.
Quod Pythagoræ contigit, ut de illo Hiſtorici inter cætera meminerunt.
Neq tam pluries hic vere adverſat alibi ſuis opinationibq quam videtur
fronte prima, quod nos proprijs in hoſce libros Commentarijs ſeorſum pro-
pe diem dicebimq. Utq in patientibq mare etiam nunc ſuccurramus, qua-
dam recenſebimus. Productionem igit Mundi Phyſicam in audita de natu-
ra ac Cælo negat, quam hic ponit metaphiſicam ipſe exponit. Salamq te-
net Platonem videri locutione aperire temporariam Mundi effectionem,
cum tamen momentaneam ſubintelligat. Unum verum eſſe principium

Quadhoc
fuerit a-
riſtotelis
opus

Solutio
Objecti
onum

rerum, hic fatetur, alibi unum Mathematicum inficiat. Ideas
hic subsistentes formatricesq concedit, alibi vides inexistentes rebus
essentias fermeq refellere. Caliditatem quam substantiam esse ignis
admittit, in formam ipsam aliter innominatam accipit, alibi quae
tem convenit rejicit. quod Identidem Averois facit Animas irrati
les hic immortales esse secundum substantiam permittit, corruptibi
tem secundum accidens corruptis operibq Animalium palam dicit
tando alibi autem in decimo, capitte decimo corrigendo ac secund
opinionem propriam Animam rationalem Immortalem sen
sualem autem mortalem. Unum maxime angit, quod animam ra
tem precedere compositionem animalis in Metaphysica negat, alib
denter asseverat, sed in presentiarum dicimq, animam humanam
apud eum fere perpetuam, tale autem bis, peries eundem profiteri
num, Exteriusq accedere Intellectum. I. Animalium animam
Quare non tam in hoc, quam in aliis scriptis, illi sapienter duo de
pugnat. Unde dici posset quod & religiosi commune sit operatum
nihil verisimile, minusq impossibile, hominem etiam Philosophicum
alias alio tempore habere opiniones, qui profecto impertinacia
argumentum. Ac sapientibq usq ad obitum arbitrarias, quas erro
prolixum sepius accidit. Porro Caraidere orationis fusior & aperti
Aristotelicq, nihil obest, quoniam non eadem in omnibq aliis illis
ac etiam is edisserit ob Arabes, a quibq transumptum opq, quam p
sim Interpretamentis suis sue licet prospicere. Sapiunt. Quapro
nos etiam audacis, juxta Hieronimi preceptum, Ciceronisq exempl
sensus non ver verba illorum secuti exprimimus. Praeterea ne
torio titulum infirmet, quod Aristoteles hic Platonem imitatus
tulit, Judicem, cujus perpetuus habetq a Junioribus Peripatetici Ad
rium. quia compars est apud priscos Sapientiores, opinio, teste Aug
Quinto Civitatis Dei libro, ac Themistio Secundo Coli, illos in plurimis qu
ore, non tamen corde esse dissentaneos, unam Concordiam eorundem
Grecos Porphyriq absolut. Simplicius in chiavit apud Latinos Boet
Prius pollicitus sum quam nos omnino conceptam, et sua tempore exp
notus ad proximum Capitalibq etiam pertinuisse. Inscriptio operis
pus professe Theologie, Subdit autem in Progressu Philosophya suyr
quam apud veteres Sapientes Divina Arcana, qualia hic adnotant
sint Vulgo publicanda, tum quod non plene ab illo capiunt, tum ne
satis intellecta contemnantur, sed et ne detur Sanctum Canibq. Sic
Sphingis effigies Templo Delphico prefigebat, Divina significans con
& Pythagoras Animis Auditorum non locuturis, ob id talia mandans

Inscriptio
ne.

Egiptiq ne forte in oblivionem cederent, notis quidem suis Mysticis sque
Hyroglipha vocantis commutiebant. Plato autem Enigmatibus verbis edara-
rum reliquit. Quod Hebrei quoq in Cabala sua observarunt. Subjectum existit
commune quidem Universum, Principale autem Substantia Incorporea, que
Spiritus vocatur, Complectiturq Deum: Intelligentias, atq Animas, quabus
ore Opere precipue considerat. Inter hec tamen Deus est primarium. Unde
& illo Theologia nuncupat. Status inter Philosophia partes habet, ut opus
sit Metaphysicam legat, siquidem multo in hoc supponunt in ea pro-
bata. Utq Metaphysica ipsiq, que alioquin sit pretalium, viva est Thome
Aquinati, mutila Suplementum. Quare cum Juvenes, haud sint Supernata-
libusq Theorematis Judicio Aristotelis imbuendi, tanto minus sunt ad hu-
iusmodi lectionem admittendi. Etenim Divina apud Platonem quoq non
nisi Etate provecta, in qua cessant affectus, sunt discenda, ut Cabalica pre-
nominata apud Judeos ac Hebreos non ante quadragesimum Annum au-
debat. Stylus est ut plurimum narrativus, quod Supernaturalia verecun-
dum Platonem narrari potiq debent quam probari, atq ita sunt satis per
se nota, apud Sapientes precipue gradus Summi Lumine Naturali limpido
Suffratos, tanquam Axiomata seu Prologuia sut Boetij dixit. Quod si
quis asserat, probatio quanquam Dialectica magis q apodictica talis existat
quod in hujus generis Materia tam sint demonstrationes. Rationem Dialec-
ticae sequentes, ut Metha: libro VII etiam observat Averois. Qua propter
Theologiam vocat Dialecticam, idest Dialecticae per rationes progredi-
tem. Proportio Operis ad reliquam Philosophiam est sicut finis ad ea quae Proportio
sunt ad finem, ad Philosophiam Simpliciter ut par est, potissima, siquidem
subjectum habet nobilissimum, & ob id maxime est exoptanda. Sic enim sa-
pere est sublimia speculari verisimiliter, quam infima etiam apodictice scr-
vare Aristoteles. Emolumentum Libri est maximum, precipue fidei Catholicae Utilitas
quam plurimis est conventaneus, & quanquam in quibusdam paucis disso-
nare videatur ut Adamantius Cyprianus Lactantiusq: in Christianae Scholae pruden-
tiae admisus, Hieronymi Basiliq Consilio, ad prava ingentia, que non nisi
veterum rationibus autoramentisq possime ad pietatem trahi, summopere
caveret. Hic nempe tot quot nusquam alibi in uno volumine Paganico tot
Theologiae Orthodoxaq legenti sententiae ut si ille pauca que exhibitant non
inter extarent minime Aristotelem Ethnicumve alium, sed Christianum po-
tius Philosophum, sut Dionisium philoponumq: merito existimaremus. Sique
item hic est Dei unitas Singularissima Separatissimaq. Essentia immo Supersen-
tia eminentissima, ac imparticibilis, Existentia imprudentibus & constantissima.
Necessitas maxima & incontrapinabilis Actualitas purissima, Simplicitas sum-
ma, Subsistentia undiq impendens, & omnino solitaria. Primitas & subtempo-
ralis, Veritas excellentissima, Bonitas primaria, caeteriq caria. Hic Dei

Potentia infinita, Sapientia absoluta, & Scientia individua Providentia
omnisaria, Intellectus rationum Idealium plenissimus, Voluntas alicui
ni excitabilis, & nequaquam invida. Profunditas incomprehensibilis incom
rabilis, actio Essentiarum sine tempore & subjecto. Hic in Deo Verbum a
ceptum ac productum: Consentiale: & Coaequale, per cujus Impetum om
fluunt. Hic in Deo praeeminentium omnium contentio. Hic in Deo fidei
agendum efficatia, hic a Deo omnium productio, assidua servatio. Spir
tuum emanatio, Materiae fundatio, Mundi Beatis nova, voluntaria pro
ctag. Hic ex Deo quorumlibet pendentia et efficientia, hic sub Deo omnium
sacentia, Hic ad Deum omnia tendentia, Hic per Deum omnium Ju
ledio Illustratio q. Hic Spirituum Numero collocatio: Conversus, Consen
ac Collocutio: Hic Animarum multitudo, incorporalitas: immortalit
momentanea Intellectio: Translatio: depuratio, emersarum claritas ver
promeritarum praemium, demeritarum poena, virtutum commendat
vitiorum detestatio. Quapropter cum Universa Philosophia ducat ad
licitatem: Haec perduxit. Quatenq tot de Deo indignor praedicans, in
amorem trahet. Amorem hujus modi comitatq adeptio, adeptionem a
fruitio, ex quibq beatitudo integra consistit quae una sola Sapientia
cipuum Opinio. Quam cum reliquis absolvendam naturabimq si pro
qualicunq Industria, doctis ingeniis, atq eorum maxime ad quae
non displicuent. Quod ad editionem quod in Logicam Universa
jam facta, paraphraseos, Contextionemq in reliquam Philosophiam
tamentum erit non mediocre. S D L & S.

PHILOSOPHIA RECONDITA.

sive

MAGICA MAGNIFICA MUMIALIS SCIENTIA EXPLICATIO

Ex qua omnia Naturalia Miracula, & Admirabilia fluunt ac intimis atq; occultis Naturæ visceribus introitus aperitur omnibus & per omnia.

Auctore

FERDINANDO SANCHEZIO

A Forenc Neapolis, Philosopho, ac in Regio Neapolitano Gymnasio Primario Primo Medico Professore.

COLONIÆ.

1723.

INDEX CAPITULORUM. PRIMUS.

Exordium ad Lectorem fol. 1 ato
Caput Primum de Etymologia Nominis, & Ortu Scientiæ, qualesq; fuerint ejus Progressus. 3.
Caput 2. Quo Ordine procedat ista Scientia, an revera Naturaliter detur, & quomodo operetur. 35.
Caput 3. Quomodo Initiones variæ Plantarum accidant & procedant. 39 ato
Caput 4. Quomodo generationes viventium æquivoce accidant & procedant. Fo 11.
Caput 5. Quomodo variatio fœtuum a propria Specie per Nutrimentum habeatur. 11 ato
Caput 6. Fundamenta Axiomatum & Corollaria ejus hoc dilucidantia. 12 ato
Caput 7. Operis Introductio proxima, fundamenta tradens. 14.
Caput 8. Dilucidatio positorum Axiomatum 15 ato
Caput 9. Epilogatio rationalis. 20 ato
Caput 10. De præsidijs Coadjuvantibus hanc Scientiam Fol 21.
Caput 11. Introductio proxima ad opus, sive de Pharmacis quæ hic eligenda veniunt. Fol 24.
Caput 12. De tempore tam Collationis quam applicationis hujus horum pharmacorum. Fol 25.
Caput 13. De modo Fermentandi magico. Fol 26.
Caput 14. De Magnetibus sive Pharmacis Magneticis. 27 ato
Caput 15. De Mumijs sive Balsamis Mumialibus. Fol 29.
Caput 16. De Fecibus Urinæ. Fol 30 ato
Caput 17. De Urinis 31.
Caput 18. De Sudore & insensibili transpiratione. 31 ato
Caput 19. De pilis & Crinibus. 32.
Caput 20. De Unguium pregminibus & dentibus 32 ato
Caput 21. De Sputo & narium muco. 32 ato
Caput 22. De Sanguine, & pure 33.
Caput 23. De modis quibus hac Scientia utitur in applicatione remediorum, ut sanitatem in Corpore morbido introducere possit. 34 ato
Caput 24. De transplantatione & variis modis quibus perficitur 35 ato
Caput 25. De nuda applicatione, & modis illam exequendi. 37 ato
Caput 26. Aphorismi particulares, quibus in Epilogium, hæ Magiæ species regulis continentur. 38 ato
Caput 27. Advertentia Explicatio & epilogatio quædam Magiæ 42 ato

Appendix Compendiaria figurarum Celestium insculptarum
Altera Appendix circa Numerorum Medicam tangens. 748.
Appendix alia 3a. in qua ratio determinatur quomodo
Daemones naturalibus rebus figantur. 746 ab

PHILOSOPHIA RECONDITA SIVE MAGIA NATURALIS

D. Philo Ferd. Sancanellius Lectori.

Barbarus invaluit mos hisce temporibus nostris, dum opus aliquis in lucem prodit, si Patris autoris ille fuerit, vel non legere, vel odere, ac procere saltem usq; dum Autor vivit, atq; tali modo, ad priscam reducere inveteratum adaquim illud Nemo Propheta acceptus in sua: vel ut plurimum opus dum in manus aliquorum venit, statim titulum legere, ordinem Capitulorum, aut denig in primo Capitulo principio, in medio, & ultimo, non nihil observare, & uti in medio alionum ingredi & Judicium de opere prebere, non nam nescuint, at uti propria passiones, & phantasmata eorum dictant (quamvis hic negare non intendimus interdum bonos, & literatos viros non adesse) et licet hac & alia iniquitatis portenta, parum mihi apprehensionis faciant, tamen heus tu, manus Opusculum hoc pervenerit, Currenti calamo, uti dici solet & Proamium, & opusculum lege totum, antequam de eo loqui si expectare velis redarguitionem Cur non judicat de colericis deinde si ex turba disputantium intra se ipsos, eruditulo rumoram Scientiarum es, extende aures, suspende supercilia, dentes quam acue, morde & alloquere, ubi magis tibi placet: nam non tunc, quin quisquis fueris ex prima excurrenti lectione animo moremq; reliquorum deposueris, ac forte invidiosum animum, cumq; genium suspensurus eris, atq; iterum, & de novo opus legendi te humane, placatoq animo suscipies, atq; quid quid siboni in eo aderit certe fueris, sin minus malum & exboncum benigne fecundo completum complere tentabis, superfluum eliminabis, atq; opus ho do uti naturalis Societas & humanitas requirit, madimi mon ciatur. Nec ex alio Capite ut ad operis ordinem deveniamus, te ipsum tibi & mihi aque nota ipse debent currentis temporum, ac mor sicudines, quo ad id faciendum impellunt. Titulo namq non obstante Scientiae enodatione delucidae quantum mihi licitum fuerit. proc spero. Et si quid tibi / & est secundum / obscurum abstrusumq; pus videbit, & difficultatibus adhuc involutum, rete tamen illud ac meditato, omnia ambiguitas tunc dilucetur & dariora omnia Lege igit humano, & attento animo, uti propriium est proborum rum hominum, & cum meditatione perpende, nam non solum nonnulla illa sejunctim via tacta a quibusdam Philosophis, ac magna arcana custodita, & sub Sigillo Silentii reposita / hoc

endum, nempe cognitionem hujus Scientiæ privis temperibus, præsertim
apud Ægyptios habitam fuisse, magis quam nunc, illæ tota arte occultandi
nit, Enigmatibus, fabulis, ritibus, similibus rebus, ad ignaros & plebeos
iendos repleverint, ne in manus eorum deveniret. Sic palam quantum
i licitum est, ac permittit, at omnia hujus Scientiæ fundamenta, magis
ta & enodata facere spero. Ad hoc ergo faciendum nulli peperci labo-
& ultra meditationes, Experimenta ac continuata colloquia, & assidu-
cum sapientibus ac prudentibus viris, variæ lectionis plurium recen-
iorum antiquorum librorum non intermissa fuere, quo tempore
nsumptum fragmentum manuscriptum incidi Operis Vilhelmi
uelli M.D. Scoto Britannici a Georgio Franco editi, nonnulla cujus in
Opere nostro, ad literam reperiunt, & non pauca tantum emendata, a non-
lli sensibus erroneis. Tali ergo labore & continuatis diurnis atq; nocter-
meditationibus cum non paucis repetitis experimentis, ad complemen-
hujus Compositionis pervenimus. Finis autem quo laborem hunc sic est
m aggressi fuimus, non fuit certe vanitas ut coram hominibus vide-
ur aliquid neq ut hinc certus personis occasionem præberemus, pro-
passionibus parere, nam in ipsis & consimilibus rebus precavendis, quæ
n prodesse noscuntur esse valerent, quantum possibile fuit, cautum &
entum me esse, cum etiam non nullarum rerum non spernibilium
onitione, & hinc in Scientiæ hujus enodatione, multa cum circumspe-
e progressi fuimus, tantum quæ ad bonum ducere possunt insinuan-
At finis potissimus præter necessitatem quam habuimus à brevi
naria, à nobis prius ex Cathedra juvenibus tradita, quam post hoc
eatum, immediate typis trademus publicandam, in qua non una
vat adpincta Curatio magica, magnetica, Implantatoria, transplan-
ria, & Zenextalis, cujus ibi nulla ratio datur, uti efficere deberent
Philosophi. In hac Opere peragendo fuit, naturalem rationem mul-
m remediorum, in partibus traditorum reddere, atq; illorum dictorum illumi-
ut ab inspectione tot absconditorum remediorum, quæ ex Scientiæ ma-
propalatione elucidabuntur, superbiam & turgidam ostentationem
supposite Sapientiæ deponat, ac agnoscat communem Fatum mise-
bilem suppositionis, & ignorantiæ omnium, in quo hucusq; vixum est,
eiasq; agat Altissimo omnium Bonorum Authori ac tantorum Mys-
riorum, in eodem ordine quo ipsa condidit. Ordinem hunc cum com-
ni voce, Naturam vocamus. Conservatori atq; in emolumentum, &
pe dictum subordinem afficiendum proximi dirigat. Humanum nanq

genus, Nostris hisce temporibus magnopere afflictum à non pau-
noxis morbis, & innumerabilibus aliis diversis calamitatibus, dum
querit, ab ordinarijs & notis usualibus remedijs, tempus frustra terit
simpostoria ostentatione incertæ Scientiæ, quâ velant sicet tales
fessores non pauci propriam ignorantiam. Necessarium ergo
vim hanc viam aperire, spe forsan ut tanto errori tantisq miseriis
retur. His ergo aliis perpensis, dum perplexus, indeterminatusque
opere manebam, statim opus hoc publici juris facere ac typis
decrevi, sperans forsan ab ipso, ut quivis saltem curiositate motus
expansis & reseratis Naturalis Philosophiæ penetralibus, dum se
dit addiscere & concipere posit, dum perviam ordinariam progre-
junty quæ necessaria sunt ad tot tantas calamitates fugandas &
gio, quod unusquisq dum allectus à splendore hujus magicæ Scien
oculos suæ mentis aperit, præter curationem corporalium morborum
etiam animi reperire poterit ad pacatè quieteq vivendum in hoc
ac domum Sublimiorem, quæ ad Creatorem Omnipotentem ducunt,
ctius cognoscendo, ardenti ac virili animo prosequi, tanquam sola
terna & veræ felicitatis plena, superantia omnia momentanea, fa
& miserrima ipsiusmet Mundi. Ista igit Lector cum fuerint, quæ
impulerunt ut in apertum hoc opus proferrem, hæc eadem in a
legentis, esse debet intentionalis receptio, ita jubente Divina & hu
lege, ac charitativo consortio, quæ vi vigerint, unusquisq pro certo
at, prospere se ipsum, in hac Scientia ambulaturum, atq alia Mun
adinventurum de quibus hoc in opere non pertractatur. Et e
si finis legentis bonus & charitatis plenus non erit sua occultabi
bre fient, & omnino male omnia ruent, ac quam multa ipsi co
buntur quæ in opere dispersa, & vix tacta data opera notantur
quod pejus est Judicium Divinæ justitiæ insurget, atq miseriis &
lis non paucis ipsum gravabunt. Hæc ergo attente recteq per
antequam ad opus ingrediaris, nihil aliud in mente tua præf
nisi bonum inde colligere, nam dum tali proposito eris, nunquam
operaberis, Scientiam perfecte acquires, te ipsum & proximum a
mitatibus ac periculis liberabis, atq de Operis promotore, spero
recordaberis. Vale.

CAPUT PRIMUM

De Etymologia Nominis, & Ortu Scientiæ, qualisq

fuerint ejus progressus.

Nomine Scientiæ Magicæ, quam pertractandam suscipimus, intelligenda venit illa natione vis, qua mediante multa portentosa fiunt, absq ullis ritibus, verbis, characteribus, Invocationibus, Consecrationibus, Conjurationibus, Orationibus, ritibus, Cerimoniis, nominibus, sigillis, fide confidentia, Omnium observatione, profanatione rerum Sacrarum, speculis, temporum & eorum circumstantia, aliisq convenientibus fidei Orthodoxæ merito suspectis, tanquam Satannicis, sed solum applicando Activa passivis, licet ut plurimum invisibiliter illud accidat, & quandoq vix ipsis Sensibus inter cadat & Intellectui percibile, quamvis non extra Sphæram activitatis, & uti dicti solet in distans, absq activorum in passivis applicatione sistat esse una rationibus, & modis operandi hujus Scientiæ, quod in proprio capite de modo Operandi deferri debet; nam quod in Sphæra activitatis est, in distans ponitur, dici minime potest, & quamvis invisibiliter agat, agit per contactum suæ energeticæ virtutis, uti e.g. ignis dum calefacit, & quandoq urit, absq ullo contactu visibili in Sphæra suæ activitatis, aut odore, dum ad considerabile distans multotiens manifestant discernibilia eorum corpora odorifera, absq ullo visibili contactu, in distans vulnare non efficiunt, at in Sphæra suæ activitatis, & ita discurras de multis aliis rebus.

Hanc ergo naturalem humanam Sapientiam, in hoc nostro opere pertractare intendimus, Simplicem, nudam, & pure Naturali ordine non vero alteratam, Cerimonialem, quam Græca antiquitas dividebat in Theurgiam & goëtiam, ambo Satanica & indigna ut á credentibus & Orthodoxis practicentur, quin imo sciantur. Quare meritò primam quæ nobis pertractanda sumitur, dicere cum Clarissimo Authore aliquo possumus, Esse Sapientiam rerum Physicarum, & Intelligentiam Metaphysicam, ideoq venerandam: At Sapiens vetustas, scripsit de ipsa cum Enigmatibus, mistis fabulis, ut ignaro vulgo hominibusq non recta intentionis occultaret, timens cum Pithagora, ne ex ipsius abusu Mundus destrueretur & periret, atq hinc in suis Gentilitiis Theologiis, non contenti loqui earum, ac confuse atq absq ordine voluerunt, ut solum a docti ad id instructi intelligerentur: quo fine Ægiptii instituerunt characteres, cifras & hieroglifica, cum quibus notabant & scribebant Scientiam hanc, quæ omnia deinde, determinato Numero Personarum prius expertarum & instructarum, viva voce communi cabant, & non alijs, nisi quibus substituto Contingebat, causa mortis alterius.

Quare sciendum in primis fuisse hanc Scientiam antiquitus

Magiam huncupatam, ad quam addiscendam Pythagoras, Demo
Plato, Empedocles, alijq; prestantissimi Philosophi, magno studio, la
bus ac itineribus incubuerunt, & ante ipsos in eadem inveclarunt
nobiles; Scita magister Abbaris, Hiperborei, uti etiam Zoroaster Bi
Oromasij, qui ipsam dispersit inter Persas, Medos, Bactrianos, Maj
tas & Sogdianos, multijq; ceremonijs falsijq; ritibus, & invocatio
conspurcant. Habuit pariter ipsam Mercurius Trismegistus ut alq
ex quo translata fuit ad suos, & ex his ad Orpheum Thracem quem
secutus est Aglofemus ex quibus Pythagoras, alijq; preclarissimi Phi
phi addiscerunt, qui deinde ad Grecos, & hinc ad alias nationes trans
serunt.

Ab alijs deinde subsequentibus temporibus, Mumialis fuit app
a non paucis magnetica: a quibusdam Balsamica: a non nullis Sy
citer Sympatica, vel Magica Sympatica: quamvis omnes quotquo
minibus usi fuere, semper ad idem, & eandem scientiam mentem
bucrunt.

Primi namq; Scientiam vere Sciontium, & doctorum hominum Nom
Magie intellexerunt, nam Magia vox Persica est, quam accipiunt pro
mana Sapientia, & perfecta rerum naturalium cognitione, quamvis
ipsam dividant in multas differentias, quas quia hujq loci non sunt,
tanquam Catholici de illis parum curamq, uti fidei Orthodoxe non
gruentibus.

Secundi cum Nomine Mumialis intellexerunt Scientiam eam
at tanquam Operantem fere per incorruptibilitatem medii, quod
rerum, Spirituosumq est, participans ex Spiritu universali, Anima m
di appellato, qui duraturus est ad finem usq ejusdem Mundi, ideoq
que incorruptibilitatem fovent atq preservant a marcescentia pe
ptione, Mumia a non paucis vulgo appellatur.

Tertij qui observarunt plurimas operationes hujus Scientie, ab
sibili rectore operante promoveri, magneticam appellarunt ad si
tudinem lapidis magnetis cui in operativa motione ferrum uni
abiq visibili rectore & duce.

Quarti Balsamicam dixerunt, quia cum Nomine Balsami, e
cant virtutem ipsius quandam vivificantem, consolidantem, atq em
dantem Corpora Omnia, que ad sui consumationem & putrilagineam
terreionem abirent, uti Balsama Omnia efficere solent in consolid
endandis, atq vivificandis vulneribus & ulceribus partium Corporis
Sympatica demum a Simplicioribus hominibus vocata fuit
per occultam & invisibilem vim Operantem sistum modum Opera

occultum ab ordinario & differentem ab apparenti, Sympatia vocant/ O-
perationes suas prodit.
Sit Concludimus Philosophos omnes, qui de hac Scientia locuti sunt, ad
idem adspirasse, licet cum diversis nominibus, diversimode explicarint
eadem Scientiam, cujus forsan intimam Essentiam, & ipsius procedendi
modum ignorabant, quamvis hunc, vel illum operandi modum perpenden-
tes non inepte nomenclaturam ipsius tradiderint. Scilicet dum mo-
dum ejus quo exercet, nominare in prodigiosis ejus Operationibus voluerunt,
quia non nisi a Sapientibus, doctis & prudentibus Viris, exerceri potest
ideo rectè Magica, & doctorum hominum Scientia nuncupata fuit. Cum
vero media per quæ ista operat, in Consideratione veniunt, quia iste Spiri-
tosæ portiones Corporum Operantium sunt, & Spiritus ex imputrescibili
Corpore Universali illo aetherco, vulgo Anima mundi appellato, originem
ducunt, ideo Munciali nomine (munciale ideneſt ac putrescibilitati non
subjacens, resistens & impediens) non incongrue animi simili vocabulo
Muncia appellari sibi Scientia potest. Cum adhuc sub nomine Magne-
tismi appellatio fuit, ad nihil aliud oculos habuerunt, taliter nuncupan-
tes nisi ad similitudinem ad effectum Magnetis Lapidis, qui ferrum alli-
cendo sibi unit, cum prodigiosa admiratione indoctorum, qui ab tradi-
one ab ipsis vocata, attracti & attoniti manentes, non comprehendunt quod
magnes dum effluvia emittit, ista in ferrum percutiendo, quia conformis
& similitudinis conformitatis cum pori ferri sunt (ferrum & magnes ex
eadem minera ortum ducunt) in ipsis introducit facilime, & moti-
nem distantem adauctam in ferro excitando, in magna quantitate
invisibiles transpirationes, & effluvia promovent, quæ deinde velocius
ob eorum motionem, aeris locum, inter ferrum, & magnetem, occupando,
efficiunt ut hic laxus, rarus, & expansus, ac a relegatis ordinarijs Atmo-
sphera corpusculis, evacuatus evadat, nam effluvia magnetis, et ferri
unita, per motum circumpulsionis aeris pellunt, quod inter ipsa ma-
nebat, adeoq; causam prodomo aeri dant, ut violenter compresso, & consti-
pato quærat cum sua elasticitate restitui, & reintegrari, in primum sta-
tum, correspondentem, & extensum, in quo manebat, & hoc modo impe-
tu facto, ferrum promit, & impellit magnetem versus, cum ex parte dorsi
ferri tantum premere possit, nam a parte anteriori, & laterali, ab effu-
vijs ipsius ferri, & magnetis, evacuata, et expansus manet, ideoq; quia
quo magis ferrum & magnes approximant, eo magis crescit intermedii
aeris expansio, dum unitorum effluviorum ipsorum reliqua corpuscula
expellentia, & cum hac evacuatione, retrorsum compressio, ideo tempe-
riora, & facilioris impulsionis adaucta, & accelerata, usq; ad magnetem.

ferrum fertur, & non è contra. Magnes, quæ stat tanquam ter excitatrix, et promotrix effluviorum ferri, adeoq; in motu ferrum, ut solide Philosophantes tenere debent.

In Magia naturali, ut ad propositum Nostri Operis redeamus, non comprehendebat, quod dum spiritosæ portiones difflantes Corporis, percutiunt & intrudunt in Corpus alterius, ac in ipso operationem excitant, prodigiosi effectus Magici insurgunt, cum ab hac Scientia, taliter promoti viderint, magneticam Scientiæ militudinem effectuum magnetis, illam voca[illegible]unt. Pariter ac dum Balsamicam, vel sympaticam dixerunt, nil nisi cum in effectus, nomina ponentes, nullimode perpendentes, quod non solum libet Phantasia, vel Imaginatio descriptum magneticum verum etiam quod libet Corpus idem possideat, cum quod libet ale in sui existentia difflantem aëream athmosphæram, qua quam explicatq; magneticum exercere debeat, adeoq; multo magis imaginatione, & phantasia hic magneticus, promoveri potest quam ab illis, a quibus immissio effluviosa spiritosæ portionis facilius, & in abundantiori quantitate, valet promoveri.

Igit colligit ex his, & dicendis, quantum ad hanc Scientiam vendam, in Operationibus suis, valeat Imaginativa, quamvis ne ne qua non licet ob defectum ipsius, quandoq; effectus hujus non habentur, vel languidè accidant. Neq; ex his a Sciolis, & in credat, naturaliter ipsam Scientiam dari non posse, dum ad tum valet Imaginatio: Nam fallunt isti, quia licet Imaginativa plurimis vicibus deserviat, & concurrat ad effectus magicos p dos, uti etiam in ordinario, & consueto modo medendi accidit, semper ad ipsos intrudit, & dum concurrit, adaugendo tantum titatem effluviorum difflabilium, efficit ut spiritosæ particulæ majori energia, impetu, & expedita motione ferant, quod statim operari uti multis rationibus, & experimentis demonstrare p quæ quia notissima Intelligentibus, tanquam superflua libem quimus, uti fecimus de Authoritatibus, & exemplis etiam in paginis notatis, hanc naturalissimum clarè probantibus, cum debeat Dux Philosopherum, cujus partem nos gerimus, non tates, quæ ad nil aliud deservire debent, nisi ut declarent ipsi etiam Sensum fuisse.

CAPUT II.

Ordine procedat ista Scientia, an revera naturaliter detur, & quo modo operetur.

ri hanc Scientiam, naturalem esse, ac ordine simplicis naturæ
am, neminem spero fore, qui neget, licet à principio non credat, si so-
mo do passiones deponens, cum indifferentia, & matura meditatione
ner ac experimenta pro illa militantia, expensurq; erit, dum propo-
t a nobis Medicinam exercentibq, cujus pars principalis, et nobilis
a qua ortum duxit Magica Scientia, & eo magis quod præter ratio-
authoritate, tam Sacrarum paginarum, quam diversorum Clarif-
mum Authorum, ac Historiarum, non desint, quæ sufficienter con-
ant, naturaliter ipsam dari. quas si referre, longum quis esset, se-
inter tantas unam asserre non dedignabor, Est q illa Trithemii in
olis, ubi ita loquitur: Magia Naturalis pura est, solida, stabilis,
ita, quæ Principes maxime decet & ornat, nec unquam ab Ecclesia
ibita, nec etiam prohibenda, quippe quæ puris principiis
re innititur, nullamq; Superstitionem admittit. hæc Trithemq:
Authoritates qui cupit, passim apud Patres inveniet, quas nos
Philosophi gerentes, libenter relinquimus, & ad rationes, ac ra-
mum devenimus.

Et primo naturaliter dari hanc Scientiam Magicam, sta pro-
, ab intrinseco ejus instrumento operativo. Spiritus noster, e.q
o fundari debet effectus hujus Scientiæ, dum in nobismet exercet,
et modus quomodo operat Magia in suis effectibq exercendis, cum
em Substantiæ sit cum ætherea illo Universali, vulgo Anima
di vocato, necesse est ut commercium & operativa aliqua actio,
aliter inter ipsos habeatur, licet invisibilis nobis, cum inter Sym-
facile, & congruens sit istud commercium & mutua operatio, ra-
cujus effluvium promovet illud, quod facit magnetem & ferrum
reliqua q consimiles res operari invisibiliter. Et non solum in
Spiritu, verum etiam in Spiritosis particulis cujuslibet rei, fun-
peratio Magica tanquam in medio, per quod operat, cum natura
dit, semper ex sui parte Universaliter operans uniformiter. Nota-
diximus esse intelligendam pro ordine illo primævo rerum, a be-
suo unico, cui correspondere debet, posito, uti ex dicendis patebit.
ci naturaliter haberi potest commercium inter duos istos spiritus
et ætherem & nostrum, atq; simul operari, ac communicare. abeq
ibili nobis, aliquo objecto intermedio, naturalis etiam erit, tam-

quam

quam effectus istius, Scientiæ Magicæ & quælibet Operatio ipsius in Spiritosis descriptis particulis fundat, licet ut plurimum abstrahibili medio, & in apparenter distans, Operatio nobis videatur:

Consequentia supervenit tradita, licet tanquam legitime subsistere necessario vera esse debeat, experimenta etiam quamplurima non desunt, quæ illam firmare possunt? Si namq Lapidis Magnetis tam immensa quantitas prodigiosorum effectuum quæ videntur, dignoscerentur, et antea visi non fuissent, dicant quæso, quinam etiam non literatis hominibus videns per particulam rem aliquem, in cujus manu magnes adesset, tot stupendos effectus promoveri, de Sympathione & alienatione a Naturalismo non dubitaret? Cur hodie non dubitat de effectibus istis, licet ut apparens distans & prodigiose accidentibus, non alia certe ratione, nisi quia communes sunt, ab unoquoque videri, et experiri possunt, utra quamcunq Superstitionem cum pacto vel Cæremonijs deberet impingi. Ita pariter de effectibus hujus Magicæ Scientiæ discurrendum, & tenendum, quod quivis uno quoque perito hujus Scientiæ exerceri, & videri possunt, absq ulla clausula & reservatione, idea revera dari, et naturales esse non aliter tenendum.

Quod commercium inter Symbola, et præsertim inter Spiritualia viventium, cæterorum mistionem, & illum Universalem Animam Mundi appellatum communem omnibus, haberi possit, imo de facto habeatur, clare patet? Nam dicant mihi quæso contrarium nonnulli, cur unus excitans, sive halans, reliquis ex diversorum, præsertim si ei conjuncti sanguine sint, excitare videntur? Cur Cardo Angelicus, Carlina, multaq simplicia cæteris vires auferant, & stantes dent? Cur nativi Gamahæi cujuscunq conditionis sint, tribus vires, audaciam & victoriam tribuant, auferentes a duobus, & hinc nuncupari solent gamahæi à nonnullis angelici? Dicant quæso, dicant, lingua vel Spolium Serpentis, solum genium audaciam augens, cur Victoriam ab inimicis & partum facilem dant? Quid quæso oculus lupi in manu nostra gestatus timidis canibus ut eosdem in fugam, & timorem inducat? Quid bufo Mustellæ, Mustella fœcundis, et Serpens vulgo Cervinus butonis timorem mit superstitiosi, quod animalia ista vi impellat versus cognitum inimicum & mortiferum. Quid præter effluvia ista posset movere Aquilas ut ab Oris Italiæ transirent in Africam ad comedenda Cadavera? Quid stegmata fructuum vga

in utero impressa infantibus moveat ut dum in Campos vegetan-
tesfunt & maturescunt, in corporibus viventibus eorundem infantium
ter vegetent, nisi commercium effluviorum suspensi describatur? Quid
a vena enecatorum nonnunquam moveat, ad sanguinem fundendum,
ante ipsa Occisores comparent? Quid faciat impingvare corpora
mana post mortem eorum conjunctorum, nisi notatum commercium?
efficiat mors illorum ex quibus philtra deprompta fuere quod pe
e pariter faciat, vel saltem tabida reddi & debilitari corpora illa.
quibus predicta Philtra fuerunt intrusa? Quid efficiat ut Virga
lina Bifulcata in manu gestata, incurvetur, uti traditur ad presen
n minerarum, precipue metallorum nobilium, aquarum &
rficientium? Quid efficiat quod lac si supra prunas decidat,
ra ex quibus est emunctus, sterilescant, doloremq patiantur, quod
acideret, si sal supra lactem, & prunas proiceretur? Quid efficiat
um candens in fæces immersum, quod faciat Anum dolere, & mictu-
ri? Quid equis detur, qui si Augusti Mense nascantur, dum per
as pertranseunt, in illis cubant, præter virtutem illam plasticam
munem omnibus, quod etiam efficit, ut pulli Columbini mares
e marini nati & fœminæ augusti, sint magis apti ad prolem,
n quilibet alij in cæteris mensibus natas? Quid efficiat ut Anser
propnum filium in aere vibret, dum Buforem, aut Serpentem vidit
impetu, deinde supra Caput illorum impellat, ut illos feriat &
dat? Quid efficiat ut florente Cicuta, aut violis, hæc si colligantur
morbi accidant colligenti, quolibet deinde Anno, dum hæ floresunt
ientes vel recidivam, vel aliquam aliam lesionem patiantur?
efficiat tactus matris utero gerentis, ad talem sui Corporis partem,
m aliquid appetit, quod fuit factum, in tali simili parte signatus
sui, & si fructuum impressio fuerit, quotannis vegetare, tempo-
vegetationis talium fructuum? Quid efficiat ut si tantum signo
ciamus aliquem velicare, ille aufugiat, velliceat & contorqueatur?
id Salix dat fructui Sambuci, supra ipsam natum, quod efficiat ut
nis fugiat, extingvat, & expellat ipsum, dum in eo proicit, quod
i alijs Sambuci non accidit? Quid efficiat quod duri oleum sup-
nit Cucumis, hæc fugiant ab ipso retrocedendo, & se ipsa incurvan-
do? Quid efficiat quod dum quis, urinæ ardorem patit, si tribus diebus
ringat supra Urticam majorem, ista exsiccetur, & ille sanetur? Quid
Purchina, turchese, sive turcicus lapis dat Corporibus ipsum gestan-

tibus

tibus, quod dum procidunt non lædantur, etiamsi Turchina p
violentia frangatur? Quid efficit ut lapidem Astream gestanti
ne videantur, & grati sint alijs hominibus, precipue potentibus?
efficit sut distans apparens clarius examinetur, in operation
magicis? quod vina Hispanica e.g. hic Neapolim transportata,
vent rythmum propriæ Regionis, nempe efflorescant, tempore qu
in Hispania florent & non quando Neapoli? Quid efficit quod
factitius arte Chirurgica, a brachio aquisdam baiuli depromp
cideret, & putresceret in Belgico, dum Bajulus Bononiæ mortu
Quid est sut ad rem concatenationis Commercij in distans appar
accedamus? quod dum quis de alicujus salute sollicitus, ante
suam continuatam notitiam habere vult, sufficit etiamsi ad pluri
dia millium distantiæ sit, ut habeat ampullam vitream plen
vel etiam non integre plenam, Spiritus Sanguinis ipsius per Lo
rectificationem Philosophicam fermentati, & distillati, recte clau
nam observabit, quod dum rubor hiacintinus est, salute fruitur, d
ro in morbos incidit, purpureitatem deperdit, varios pro infirmi
colores subit, & dum moritur, in putrilagineam limosam mate
precipitatur ac residet? Ubi Satanas hic appulit, ubi Superstition
tam variis mutationibus, respondentibus Corpori tam distanti? Q
quid, dum duo Personæ disjunctæ & distantes millia milliurn, pa
alloqui volunt, quotiescunq; eis placet, imo de facto confabulantur
qui volunt quotiescunq; eis placet cum cifra, per Cartam Sanguin
gicam, Satanas & Superstitiones habent, certè nihil. Nam dum
paratim ab utriusq Sanguis missus fuit, pro effectuatione Car
ve papyri magicæ, eodem modo missus fuit, ac ordinarie in om
mittitur, absq ulla clausula, dum coagulatus fuit, pariter a
ulla circumstantia factum est, usq ad sui indurationem, prout
dam distantiæ a Sole, ne spiritosa portio omnino dissipet, ut
luter in lanceolis, sive Cultellis, quibus Sanguis missus fuit, ord
fuere, quibus Sanguis in omnibus mittit, & quilibet alia sim
minatim, deservire potest, Cyphra demum aliud non est, nisi
pyrus, sive pagina quælibet ordinaria, in qua notatis repertis
Significationes ad placitum positæ, tot ictuum, hoc importare
illud, modus autem Correspondentiæ, simplex pulsatio cum
lanceolæ est. Supra Cartam Sanguineam magicam, & in Co
dente attenta notatio ictuum.

Cæsius & quam plurimis alijs, quæ asseri possent, præter m
gnam quantitatem Zenextorum, Amuletorum naturalium,

AB

...horum & similium magicorum, pure naturalium, ~~Ete~~ certe si de philosophari volumus, tenemur dicere, nil aliud effectus hos promovere, nisi minimum visibile oculis consimile illud, quod efficit ut Hirundo piscis qui semper ad ventos qui spirant dum in pixide est, vertitur, aut magnes, vel ferrum magnetizatum volvat ad polum, alioq; amnes varios, & diversos effectus magneticos efficiat, quod idem ipsum est ac illud a magnete communicatum ferro. Si quis istud tale est effluvium spiritosum uniforme, Symbolum, inter ipsum magnetem, & ferrum, suti stipendiis dictum, & explicatum est, quod effectus illos promovet, dum inter ipsa commercium habent, ideo tenendum quod ubi spiritos & portiones, & Symbola interse pervadunt, licet invisibiliter oculis nostris, & ad magnum distans appareant inter ipsa commercium & operativa actio aliqua naturaliter, & necessario adesse, ac exerceri debeat.

Neq; dicat effectus supra descriptarum rerum accidere per instinctum, Antipathiam, Sympatiam, aliaq; nomina ignorantia a proferentibus dicendi: nam nomina hæc a nobis in nostris lucubrationibus, & speculationibus in Organismo mechanico operante, in spiritibus animalibus satis est. putamus, quomodo accidant, & quid magnetici in se ferant, quod comprehensum a taliter appellantibus, istæ nomina insurgere sentiunt, ne mutili Milites Philosophantes remanerent? Quid quæso Sympathici et instinctui istud apud opponentes est propriam Animalium inventum? habet tam magna copia rerum fascinationes prohibens gestata? Quid in se, res mihi nota habet instinctui & Sympathetici virulentiam reprobarum mulierum menstruantium, quod impediat ne istæ dum in Vinorum Cellarijs ingrediuntur, vina non lædant, vel ipsum Arborem si ascenderint, illam non arescere faciant, vel per virida & campos si perambulent, vermes, campa & herbæ corradæ, non moriantur, uti ordinarie accidit, nil certe, nisi illud quod magnes habet Coralla
imprimit ferro, sicuti ex notata rei colore manifestat, nam dum alia servat, seipsum ladit, & squallidum colorem acquirens, naturalem ponit.

Hinc ad clariorem rei explicationem, notandum est, adesse in aere fluidum quendam, & refluxum continuum, subtiliem, & spirituosarum portionum undiq; dissilatarum, vulgo effluviorum, adeoq; quamlibet particulam dilatam per eum vagantem, ad sui Symbolum si percutiat, ipsam movere, ac operationem aliquam, impellere posse, sin autem nunquam Symbolum inveniret, nunquam etiam aliquam operationem promoveret, & nil aliud efficeret, præter fluxum & refluxum vagationis usq; dum propriam

conformationem conservat, eodem modo ac in effluvijs magneticidit, quae nisi ad Symbola, scilicet terrum peraterent, praeter fluxus reflexiuis circumgyrationis, disperderentur, ac nullam operationem derent.

Spiritosa ergo portio ista, in qua potissima, ratio hujus magentiae, naturaliter fundatur, sive vocetur Magneticismus, sive Balsamicus sive Mumialis, sive quecunq; alio nomine semper intelligi debet, sit Spiritosa illa portio rectrix, Conservatrix & dirigens quamlibet et ad operandum promovens, Spiritosa pariter Substantia ipsa dem ille Spiritus, à principio generationis implantatus, in omnimo cujuslibet rei prolificus communiter, & vulgo iste in Animadicit, qui eundem excitavit ad taliter vitaliter operandum, voltandum, qui deinde Spiritus diramatus, & extensus in embrionem solutum, ac novo Condimiti ab extra aereo advenienti mixtus, novum mixtum genitum fetum vulgariq; vocabulo Loquamtur, mediante ipsius adjuturio, et directione. ideoq; tunc nomideinde Spiritus prolificus vocetur, sed Vitalis, ab aliis vero Mialis, Balsamicus, magneticus, vel Sympaticus, qui revera utidenter diximus, Spiritus Directer dici deberet, quia dirigit, mliter gubernat et conservat miata.

Sciendum pariter est quod Spiritus hic, uti proportionalitu suam energiam, & conformationem a principio generationimplantatam, tales operationes in corporibus, in quibus inest, vet ita a pari si aliunde alius novus extraneus in corpordat, iste juxta suam energiam habenus regiminis artificiorum operandi modum implantat in corporibus, in quibus versatur est, in se transmutans antecedentem, uti dare videre, est in vocis generationibus, et in insitionibus Plantarum, Lucasita, sive Virgultus superpositus & implantatq; in stipite, Plante diverse a se ipsa, efficat ut dirigens Spiritq; ejus, sibi pians, & modificans succum nutritium Plante subjacentis, Symbolum, & figuram, transmutet, prolemq; sive fructum ni insurgere, & promoveri faciat.

Nil mirum ergo, dum res narrato modo procedit, quod solum implantationes, & transplantationes morborum & virtutidie fieri videant, verum etiam in viventibq; morum, mediancodem Spiritu, quin imo in non viventibq; eodem idem efficiferro allecto, vulgo Animato a magnete observato, dum ipsignes efficit, ad polos vertitur et aliud ferrum allicit, namq; ipsi

em magis actives sit in viventibus quam in quolibet alio mixto non vi-
nte, magis intime & acutis in ipsis eorum affectionibus agere debet, quan-
quecunq; alio.

Spiritus namq; iste pariter, dum a corpore morboso hauritur, & in ali
sanum introducit, ad se ipsum appropriando, directionem corporis, in quo
patricius est, facit etiam non statim, & in instanti sed paulatim, & succes-
sive, cum gubernatione subsequentium succorum & spirituum, in alio
bolum pertransire prolem, sive operationes producere sibi conformes.

Pariter facit per catenam communicantem & continuatam effu-
vium, non nihil noviter modificantium, ab extra intrans per fluxus & reflu-
xus in morboso corpore, operationes mutari, atq; in melius converti; eodem
modo, ac magnes infirmatus et languidus ad operandum redditus post-
quam vim energeticam ferro impertivit, dum ipse deinde rapidus, et
suis languida redditur, a ferro prius ab ipso allecto, restituit per com-
municationem istam fluxus & refluxus, eodem etiam modo, ac Nonnus
vivas magnes efficeret? Quid admirationis erga morbos asserre de-
bet, si etiam per hanc viam mutari videantur, ut inspicere quotidie
in philtris naturalibus, per quae, quem prius non, vehementer cognoscae-
deinde cum amoris affectione erga illum principalem, unde fluxit
ctus philtri, dirigat affectio philtrum passi; ita clare videre est in pane
subtus ala tui brachii soto, qui deinde cani gnioto exhibitus, fa-
facit te intime diligere, ac prosequi. Si ergo mors transmutat
incontrovertibile est, quod vita e converso, quod magis vires & morbos
ualiter transmutare possit, Spiritus iste Rector, vulgo mumialis vel
gneticus.

Verum ne hic quis inficiat dicendo magnam disparitatem & diffe-
iam adesse, inter exemplum plantae insitae, & morbi transplantati,
en parem rationem non esse, nam virgulto inito, sive plantato
ntegram & immutatam, & suo vigore naturali plenam, relinquit plan-
unde hausta est, absq; ulla affectione, quod cum spiritu transplantato
rium viventium, non observatur, dum in aliud animal vel mixtum
edet, nam licet subjectum, in quo implantatio facta est, recipiat al-
tionem & mutationem sive morbosam, sive virium fuerit, tam ex
ncipalis, unde fluxit spiritus implantatus, ut plurimum mutatione
etiam susceperit, et ex morboso sanus, fit, vel ex forti languido, quomodo
hae diversitas cum eodem modo operandi contingere possit.
Ad propositam difficultatem, clarissime respondet dicendo quod spi-
us mumialis rector, sive cum effluviis diffluentibus, sive quocunq; alio
do colligat, nam semper conformationem energeticam principalis,

a quo depromptus fuit, ideoq rectoris munus participat: cujus
est pars Spiritus illig Universalis ubiq fluentis, & omnia pervadi
solum differens portio hæc spiritosa hujus, ab illa alia alterig mix
non eandem conformationem & texturam, adeoq activitatem æqua
omnes habeant, sed unius ab alio, cum diversa configuratione, ab
modum operandi, defecant, prout magis & minus in qualitate, aut
dum fortes, unitum, vulgo fixum & solidum, vel magis laxum,
& activum, hunc Spiritosum habent, eodem modo ac mixta omn
dem individuali figura differunt inter se. Hinc Spiritus impl
cum sua energetica activitate non fixa, sed laxa & quodammo
apertus retes Operationum Corporis, in quo intrusus est, arripie
expellendo, dissolvendo faciendo, Spiritum antecedenter rectorem
poris, quodammodo ab expulsione, modificationem & configurat
mutuam imprimat, securq deferre facit, quæ necessario respo
debet, eidem expulsori, qui per auras, dum cum spiritu univers
gat et fertur, quamvis plurima Corpora ferial, vel expulsi ab ip
vel si cum respiratione hauriat, ratione officii & usus respir
modificat denuo, & antecedentes vires energeticas dependit, vel
dictam novam modificationem, vel quia concatenationem, co
dentium, vel aliam energeticam vim regentem exercere nequit
so non conformi: at dum percutit ad corpus, unde ipsius expul
plantatus fluxit in percutiendo, ob illam talem novam habitar
dificationem, ab implantato, tanquam simius, & symbolus,
negotio recipit, & unitq rectori hujus Corporis, nil aut vix nova
ficationem accipiens, ab ipso in sui Receptione, unde fit, quod
immediate operari possit, ideoq gubernans & dirigens Corpus
proportionate ad suam Symbolicam energiam, novam in ed
tionem transplantatoriam, & influxum inferre valet, & cum
ferentia transplantata motione, ejusdem variationem, & a
in sanum perducere potest, quod in inspitione Plantarum acced
quia cum succo nutritio a terra communicato, operationes
vent, a rectore fisso, & strictq unito, non ab effluvijs spiritosis
ab aere hausti, dum per eundem vagat, simili non latet plan
quid etiam ab aere habere proportione respondens respirationi vit
Animalium: hinc est quod Corpora viventia, a quibus prima tran
tio facta est, ni transacto aliquo tempore, mixta in quibus im
cta fuit, emori curentur. Iterum infectionis exacerbationem, v
dinem langorem patientur non prius quo mixta, in quibus
tatio facta est, indifferenter bonum & malum hauriant, ubi non

nam crederent, sed ob catenatam supra descriptam fluxus & refluxq; ac
implantationis ab implantato, in primo implantante, & eo magis quod
dubio propositio nobis considerandum est, Spiritq; intrusos non per
nnem partem, & viam per quam introducunt, operari posse, nam hi dum
respirationem ingrediunt in pulmones, ob modificationem, quam
ista parte recipiunt, vim & energiam propriam perdunt, quam non
derent, dum cum cibo aut potu in ventriculo introducunt, vel per viam
tis, similemq; aliam partem effluunt.

At si quaeratq; cur in Philtris amatorijs naturalibq; reimplantatio seu
e descripta non accidat, uti fere in alijs communiter magicis operationi-
viventium experitur. Respondemq; quod ex eo: quia solutio, abolitio &
ratio horum Philtrorum dependet, et habet per fortificationem, sive
implantationem propriij Spiritosi effluvij, ejusdem Corporis, philtrum
cientis; ideo non valet in refluxu effluvium in corpore, ex quo philtrus
promptum est, affectionem aliquam facere, & eo magis quia per actq
aginativae, & voluntatis consicij, quae implantationem philtri fecit,
m a corpore implantationem passo, Spiritosi effluvij reliqui, in im-
antante corpore percutiunt, ab ipsius Spiritu rectae respuunt, corri-
nt, et non permittit, eisdem regimen corporis, quod primam implanta-
nem fecit variare, & ad novum modum operandi ducere, licet hoc in-
itabile sit, quod quamvis mores non mutent, à principio tamen vires
hac lucta refrangant, unde implantantes, a quibus philtra derum-
fuere, languidi fiunt, & corpora implantationem passa, potiq; viri-
ion, & quandoq; ita fortiora, ut potius furibunda & deliranda appa-
eant, quam Simpliciter operantia, & hoc uti diximq, quia in aere a-
est continuus fluxus, & refluxus particularum diffatarum, quae
er eum vagantes, dum sui Symbolum inveniunt, in ipso novum mo-
im ad augent, & in actu vigorosius operativo ponunt, uti diximus in
fluvijs magnetis contingere solere quae deinde ferrum in quo operant,
vagand. percutiunt, in ipso vim & energiam promovent, alias fuit
cidit, dum alia diversa a ferro Corpora, haec effluvia magnetica percu-
ine[illegible] disperderentur, nullamq operationem promoverent propriam
magnetis. Ut ut hoc, quod dictum est, quod etiam multum facit ad ratio-
rem, & intelligentiam modi Operandi hujus Scientiae, & quod dicturi
rimus, magis late pateat, non mihi displicet afferre & examinare non
nullas res, in sequentibq Capitulis, quae licet notoriae & ordinariae sint,
amen neq magice considerate fuerunt, neq explorate & descripte ab

ullo

ab illo quomodo accidant ...

Caput III.

Quomodo insitiones variæ Plantarum accidant &c.

Perspicua omnibus est metaphorphosis Plantarum, quæ quamvis ingens sit, quia vix à tot millenis hominum philosophantium, tantis, minime animadversum fuit, ideo magia, ejusq; scientifica Cognitio tenebris sepulta remansit, & perfectè ac notoriè hodie, non explanata; quare nos ne a Rusticis confundamur, per praxim ipsi multa addidimus, & vix intelligibilia facientes hunc laborem nunc tentantes, tritam laudam Regulam prosequentes, nempe in arduis & difficillimis rebus, nullis facilioribus, & magis intelligibilibus esse incipiendum, ab hac metaphorosi, scilicet ab Insitionibus, & omni alia Plantarum transmutationum initium faciemus, pro Stabiliendo nostro opere, nam ex his, miserabilis magica, dum patebunt introitus apertus deinde dabitur ad reliqua deservient tanquam lux meridiana incontrovertibilis Cinosura.

Supra ipsi Sylvestres Plantas ejusdem Speciei vel diformis bonas, & domesticas inseri, quotidiè observatur, ac bonos fructus multiplicari, quam in Sylvestribus facere, & e contra Insitio Sylvestris Plantæ ejusdem Speciei domesticam, & fructum deterioratum ac malum fieri ambas tamen Insitiones, fructum facere correspondentem patet, quia gulto superimposito trunco insito, non obstante quod succus nutritivus per truncum inferiorem diversum, ejusq; fibras quodammodo elaboratus pro fructificatione sit subministratus. Adhuc multa Plantarum supra truncos diversæ Speciei, & fructum paribus dant, supra insito correspondentem, imo magis supra eundem truncum, plures diversæ Speciei multoties inseruntur, quia in diversis ramis, diversos faciunt, quin imo idem numero fructus in diversis partibus diversos sapores, acidi dulcis, acididulcis, ponticitatis, & similis ex quibus diversi fructus prodeunt, semper sapore correspondentem pruni, sive virgulto insito, quod quomodo accidat, breviter ad tis Plantarum nutritionibus earumq; fructificationibus explicatis nebit.

Plantæ nutriuntur parum differenter, ac animalia Viventium novi Succi Nutritivi, quem a terra recipiunt, ob impulsum circumpulsionem, ab aerea Athmosphera habitam; hæc namq; premens, & gravans, efficit, ut succus terræ humificus, in poros radicum Plantarum irruat, & hinc per fibrosas partes, per pressionem per nova pressione & auxilio fibrarum transversarum, valvulas nes facientium, usq; ad acumina Plantarum ascendat: & hinc esse pore Lunæ Crescentis, quia Athmosphera magis gravitat, et prem

mpatior hunc temporis est, ideo Plantas crescere observat, magis quam
mpore decrescentia Lunæ, in qua athmosphæram quæ fluidior, magisq
a est minus gravitando gravando & premendo, minorem quantitatem succi
ntij humifici dat, quod totum accidit ob elongationem, vel approxima-
nem Lunæ, & hinc magis vel minus, pressione gravantis.

In ista ergo Operatione tria principalia puncta advertenda dicimus,
rimum Succum terræ humificum, non eodem modo terri, per planta-
fibras ac recipit a terra, sed modificatione adaptari proportionaliter,
a scindere possit, nam alioquin, quia succus terræ idem est, et unus
sub ministrat omnibus Plantis, sequeret quod conformatio fibrarum
nium Plantarum, esset uniformis in una, ac in alijs Plantis etiam
erue Speciei, quod repugnat veritati. Modificationem autem istam
edere putamus, succo humifico terræ subministrato, eodem modo, vel
um differenti, ut accidit filo æneo, vel alij metalli, dum per transpi
orificium aliquod angustum, vi & coacte transmisso, qui figuram mu-
et ac modificatq remaneret, proportione respondens orificio, per quod
transivit, nempe rotundus si rotundiem orificium, triangularis vel
drangularis, si triangulare vel quadrangulare fuerit, quamvis ne-
fe non intendimus in ista modificatione nonnihil etiam accedere illij,
od accidit in pulmonibus viventium, ob respirationem, scilicet separa-
onis aut purificationis.

stina ab ingressu in Plantis compactiorem & spissiorem ipsum suc-
humificum terræ, necesse est evadere magis, quam antea erat in ipsa
m, nam salnitrosum naturam deserens, & vi impulsq a prossiane, por-
magis fluida subterfugit, & quæ remanet ac inserit, spissior & com-
dior necessario evadet, quamvis spoliata terreis impuritatibus aliis, pra-
salinis, ut hoc modo facilime modificationem configurationemq reci-
t.

Tandem ad hanc modificationem & impulsionem veram partem su-
rem faciliandam, necesse est ut retro porosas vacuitates, et in fibris ali-
advit, quod vicem valvularum vasorum corporum viventium supplo-
uti superius factum est & impedimento sit, ne iterum prolabat, & fo-
in terram exeat succq jam ingressus. Reliqua quæ in Nutritione Plan-
rum accedunt, nempe an perfecte & continue hic succus circulet per Plan-
an vero sola illa portio, quod probabiliter videtur, quæ subterfugit ab alli-
tione nutrifica dum pertransit, ut assimiletur, an hoc quod reflui &
odammodo in gyrum fertur, novam depurationem modificationemq
ipiat, uti accidit in animalibus viventibus, quod non ita exacte adhuc
facili negotio credimus, & multa alia phænomena curiosa, quæ in
materia proponi possunt, quæ ad hoc nostrum opus pertinent

pertinent, libenter alijs relinquimus examinanda.

Jali modo breviter adumbrata nutritione Plantarum, nunc di
metamorphoses allegatas accidere, quia dum succus nutritiq Plant
rum pervenit ad locum insitionis, sive inestationis, ac implantation
insitio ista eodem modo se habet in trunco, ac si implantatio v
gulti facta esset in terra; ibi iterum ac de novo modificat, confor
turgulti in superiorem insitam pucam, sive virgultum dispositio
ut ingredi & ascendere possit, superim posita insitio nam non
ctis uniformibus, & in lineam rectam, continuatis fibris procedi
illis trunci, sed differenter, & hinc notatam novam necessariò c
quirationem correspondentem poris, & fibris virgulti, recipere succu
tritivis debet, ut ascendere possit & vegetative operari, ista ergo n
Configuratio, est illa quæ efficit deinde, ut proportionate ad figuram
et modificantem operetur, idem succus nutritivus ingressus, nu
amplius præseferens energiam subjecti trunci, adeoq & nutritio
ac fructificationem faciat, proportionatè ad istam secundam config
tionem correspondentem; quæ ejusdem energiæ & conformationis
ac sunt fibræ plantæ illig, unde deprompta est puca sive virgulti
hineq operatur, ac si in principali Planta esset ad huc virgulti, p
ducens necessario eodem modo et forma, folia, flores et fructus, ut
ut Planta ipsius principalis, unde demptus fuit, quamvis primo
ita, non appareat ista correspondentia, et in distans, ut ita dicam
rari, proportione respondens principali Plantæ, unde puca depr
fuit. Videatur.

Quid ergo ad admirationem movere potest, in mente homin
Philosophantium, ac de superstitione, vel Satana dubitare, dum
metamorphoses Plantarum vident, nisi ignorantia & tenebr
ipsos obcæcator tenuerint, ne tradita considerassent, certe si d
advertissent, insitiones Plantarum esse, ac si virgulti in terra
plantati essent, loco truncorum, atq uti in variis speciebq, et cre
oribus terræ, diversiq culturis, variant eodem res, in magnitu
sapore, colore, odore, et aliis energeticis viribus, ita pariter supp
truncos fieri possent, non solum traditæ metamorphoses, & ill
unius numero fructq in diversis suis partibq, diversorum sapor
et odorum, quæq eveniunt eodem modo, ac superius explicatum
tantum hoc addendo, ut supra eundem truncum, plures diver
ad implantentur, fortiter alligentq, & uniantur, ut in unum lig
deinde unitæ, in unum virgultum crescant, & fructificent, ac si u
puca implantata esset: quin imo multæ aliæ abq superstitio

Satana, fieri possent naturaliter, at non absq; magia uniente, adaptante & configurante corpora, diversimode ac ordinarie nascuntur, ob quas dispositiones, deinde operari facit extraordinarie, & cum admiratione, in magis insectis, diversimode factis, quæ revera operationes, sunt Magia naturalis, ubi ex rebus quæ entibus adhæc & adhuc semper clare videtur, dum in viventibus, intione nobiliori indolis, hæ operationes portentosius accidunt & cum majori suspicione inditarum.

CAPUT IV

Quomodo generationes viventium Aquivoce accidant.

Generatio aquivoca, quæ similiter magica dici debet, e.g. multi alii alterum minutum Animalium extraordinariorum, sic pariter eodem modo, ac omnes aliæ generationes ordinariæ viventium accidunt, sed solum variationem aliquam habent, in excitatione Embrionismi, quare ut hoc apertum clarum pateat, transferam vos quæ tradidimus usq; ab anno 1697. In nostra elucubratione, de viventium operationibus, in qua tradidimus, quod dum spiritus prolifici a Patre cum spermate immittit, in uteri matris vasa iste, virtute sua plastica inserit, et fluit usq; ad ovarium, & ovum quod percutit fœcundat, scilicet intrudit in ipso, dimovet, solvit, ab obdormitione, & quiete in qua manebat, ac in operatum Actione ponit, nempe Similis operatio Lapidis Philosophorum
facit ut ab affluxu spiritus prolifici fibræ embrionismi quæ in una ipsa compacta manebant, dilatentur, ac operari incipiant, mediante additionis istius spiritus prolifici jam ingressi & dilatati inter eas fibras. Taliter ergo excitato embrionismo aliquid arripiens a succo nutritio, & a spiritibus matris, qui illic affluunt, operativam Actionem adaugeat, ac augendo semper novam vim operativam acquirendo vegetabilem auctionem primo expandit, deinde progressu temporis vivificam sensitivam.

In ista ergo ordinaria generatione duo præcipue notanda: Nempe entia spirituum prolificorum, qui postquam in Ovo inserti fuerint deinde operantes evadunt, et tunc non amplius prolifici, at vitales aut naturales appellantur. Alterum quod notatu est, Structum vide Conformatio Embrionismi in Ovo existentis, cui actio ut det, nutrimentum a matre suggestum uniri, & alligactione assimilari debet & ista duo quamquam partes essentiales, generationem complentia considerantur, nam ovum promptius, ad invicem agere incipient, ita generationis initium fit, & uti fuerint respective in majori vel minori robore, ita fœtus Patri vel Matri assimilabitur.

Nunc ad generationem Equivocam e.g. Mudi dicimus, ab Asello cum sperma te Spiritu prolificus ejaculatur in Uterum statim separat ille Spiritus, & fluendo dilatatur usq ad Ovarium quod dum Ovum aliquod percutit in ipso agere incipit, scilicet ejus et obdormitione solvit, atq Embrionismum ipsius dilatari incipit ac in ista dilatandi motione, sibi uniendo Spiritu sum, & flum nutrimentum a Matre Equa suggestum, incipit initiari Aucto uniformis Patri a quo Spiritu prolificus excitatus fluxit, neq quod cum Ovo Embrionismum subministrat, nam uniformis Cati tionis non sunt, at unita tertio Auctio, scilicet mixta ex agente, formatione Spiritu, et embrionismo matris Materiae, a Matre habito cui nam Spiritus prolifici deinde, qui directores, postquam Excitatores rarium evadunt, quadrant sibi ipsis assimilare fœtum educendum contra delineatio Embrionismi, cui adhærere debet, materia pro qua tanquam pars solida se habet, ac differentiæ confirmationis a Spiritu prolifico, nam Animalia diuersarum Specierum sunt, ista delinearis, quadrans sibi assimilare fœturam, sic ut tertia species quodammodo participans utriq, matris, & Patris, idest conformata Spiritus prolifici & Embrionismi Materni.

Sic traditis nunc facile est explicatu cur in energia & Activitate neratio æquivoca, magis assimilet Patri quam matri, & è contra porcitatis conformatione, & mole, magis Matri, quam Patri. Ma qui & activitas spectetur hoc pro magis ad substantiam Spiritus ad quæ correspondet proprie Spiritui prolifico a Patre suggesto, de operanti reddito, Corporeitas, et moles vero ad embrionismo cum a matre habito, cui correspondere & assimilari debet. Hinc com mus, ubi in antecedenti capite tactum est, quod pro ut res recipien nutrimentum, dispositæ fuerint, & modificabunt, ita fœturæ ex sive ordinariæ, sive equivocæ fuerint.

CAPUT V.

Quomodo variatio fœtuum a propria Specie, per trimentum habeatur?

Multoties post natos ordinarios fœtus, ob nutrimentum quod subministrat, a propria specie quodammodo declinant, et elongan energiam, Activitatem ac etiam externam Corporeitatis figuram tando: Ita agna ovino eveniet si lactetur a Capra, nam activita et lanam, varietas habebit, a propria specie. Et e contra Capre dus, si ab Ove lactetur: ita pariter si felis, vel lupus lactentur

Lane, Carè & pilaginis, et Activitatis energeticæ variatio, ab alijs sive
Speciei observabitur: imo magis in eadem Specie, si propria mater mutet,
et alia substituat, ad lactandum, energetica Activitas, et Corporis externa
Configuratio, semper mutationem aliquam accipient, uti quotidie obser-
vare est in factis humanis, qui ab alienis a Matre nutricibus, lactati, ca-
pillos, Carnium colorem & non raro molem, ac animi mores recipiendo a
propria Matre elongantur ac Nutricibus approximant. Hoc itidem in
pariis Animalibus novum non est, per solam incubationem accidere
si Ovum Columbinum, subtus Gallinam incubet, vel è contra ovum
Gallinaceum subtus Columbam, patens elongatio variationis à Matre
edoctæ, uti in omnibus aliis Oviparis Animalibus, necessario accedit,
ac omnia similes alias multas metamorphoses, quas pariter magicæ,
occultioris Scientiæ in eorum explorata sunt, ideo ut ad opus No-
strum ex omni parte lumen det, ad ipsa explorandæ descendimus.

Et una dicimus, uti in duobus antecedentibus Capitulis, traditum est
quod Nutrimentum, configuratione modificatæ, & Spiritu dirigens
Unione assimilat partibus nutriendis, & augendis, ita proportionatè,
energia & corporeitatis figuram evenient, in agno namq; a Capra nutrito
ac cum lacte Capræ, ob spiritosam substantiam in lacte delitescentem,
substantia Spiritosa agni, quodammodo vitiatur, in sua Configurationis
Informatione, & paulatim ac successivè ad configurationem correspon-
dentem, substantiæ spiritosæ, Capræ trahit, nam quælibet causa, quærit
sibi similare sibi passum hinc Substantia spiritosa in lacte Capræ super-
veniens, assimilare sibi quærens operationes passi, idest Agni, cui super-
ponitur, ideo configuratio plus sanifici, Corporeitas agni, & nonnihil
energiæ ejus postea imitabuntur operationes Capræ, & quodammodo Con-
naturam, tanquam illæ quæ dependent in Executione, à Substantia
informata, ad similitudinem Substantiæ Operantis Capræ: nam hoc
pro certo tenere debemus, quod illud quod superimponit, sit illud quod
assigit post modificationem, juxta suam energiam, & conformationem,
attribuum sueum augentem, cum assimilatione, uti clare demonstra-
vimus in Capitulo Insitionis Plantarum, in puncto sive Virgulto
superimposito & implantato.

Quod autem in eadem Specie, per solam lactis mutationem accidit
patet evenire debere, a Substantia spiritosa delitescente, in lacte Nutri
cis, nisi ab hoc non evenirent, neutiquam animi mores, sæpe educati, nu-
trici correspondentes explicari possent, quomodo accidere, nam isti per

substantiam spiritosam exercent, ubi nonnulli morbi presertim lepsie, hypochondrice affectiones, & similes pariter in substantia loca male affecta fundati, qui dum a nutrice cum lacte communicati & ad instar hereditationum implantati fierunt in fetu lacte nutrito nunquam certe bene explicari poterunt nisi superiorem opinionem sequamur. Substantia namq; spiritosa nutricis, prout fuerit constituta pedetentim spiritosam in fetu operantem vivificando, & reformando dirigeret in operationibus, quod ad hucc clarius patet in ovo in cubatis animali oviparo divenire speciei, quod efficiat ut pullus excludendus ita fuerit in sua corporatura, incubans enim, nisi cum calore ejus aliquod spiritosa substantia tribuat, non habet quid dare.

Cui traditis nunc istis ultimis capitulis tribus, patet substantiam spiritosam esse percipimam illam, que superveniens huic vel illi prout illud dispositum invenit, ita ipsum dirigeret, dando eidem tam medificationem & energiam, ut taliter operari efficiat, cum per istas operationes, auctificamq; vegetationem promovendo, semper queritur similare substantiam, que ei obviam venit, suggestam a corpore ubi plantata est, cum transmutatione & configuratione, quo possibile proportionate ad suam energiam. In plantis vero in quibus rigorose ista substantia, adesse credibile non est, loca hujus particulas spiritoso volatiles, tenendum est efficere eidem, ac efficere substantiæ spiritosæ nam istæ sunt quæ energiam plantarum representant, & cum quibus tenendum sit, operationes magicas dirigi & gubernari a substantia spiritosa, vel ipsi analoga, tam in notatis metamorphoseos in omni alia operatione & hoc tanquam fundamentum solidum manere debet, pro opere magico, ad quod prodimiq; ut accedamus sequenti fundamentali capitulo principium damus.

Cap. VI.

Traden. Axiomata & Corollaria ppq hoc illucidanda.

Antequam ulterq; ad opus magicum procedamus, extrinsecus traditis sunt aliquot corollaria, tanquam axiomata, quæ ut canones, regulæ & rationes deservient ad intelligentiam, non solum illius totius, quod in opusculo tradit, sed pro cognitione cujuslibet rei magicæ inventæ, & inveniendæ: Unde sit.

1. Quod omnia quæ in mundo sunt, participant de spiritu universali tem per hoc apta sunt aliquam correspondentiam inter se habere, adeoq; aliquibus operationibus convenire.

2. Si spiritosa patio hæc, per quam in viventibus & non viventibus

operationes omnes exercentur, ac energia manifestantur, fulgiadur, et exaltetur ab oppressione crassæ materiæ, quamplurimæ magicæ operationes fieri poterunt.

3. Quo magis est exaltata hujus spiritosa portio, eò magis operationes magicæ fiunt, & promptiùs uti è contra, quo crassa materia prævalet, eò minus Operationes magicæ promoveri possunt.

4 Negandum tamen non est, quandoq per simplicem confermentationem, aut allectionem, abeq eo quod Corporeitas, sive crassa materia nullateng mutet, vi seminali, posset fortificari, & magna per illam fieri.

5. Cum fortificatur & auget hoc spiritosum in seminibq, proportionate ad fortificationem, possunt semina fructificare magis, ac brevissimo tempore multo magis, quam ordinarie efficiunt, idem efficere.

6. Debilitetur in seminibq hoc spiritosum, semina perdunt, non fructificabunt & peribunt.

7. Non solum per fortificationem spiritosi seminum, sive symbolici eorundem, fructificatio abbreviari potest, quin imo si ab Universali illo vagante, in fortificatione magna quantitas accipiat, et ad data, possunt statim infra pauciss:mum tempus, & extra propriam matricem fructificare.

8 Fortificant Corpora, & semina, quæ eadem florida & spiritosa reddunt.

9. Quæ Corpora, et semina florida, ac spiritosa reddunt, propriam eorundem substantiam spiritosam adaugent, vi numero, et quantitate, sed non multum subtiliżent, agiliorq activitati reddant.

10. Quæ in Corporibq & seminibq multum subtiliżant, agiliorenq in activitate reddunt, nec tamen substantiam spiritosam, facile mixta illa in quibq introduntur, dependunt, & corrumpunt.

11. Dum Corpori et semina corrumpunt, si spiritosa eorum portio conservet, et deperdi non fiat, minime perit ipsorum energia, quin imo fortificatur & auget.

12. Quæ computrescunt, augmentum in substantia spiritosa acquirunt à spirita Universali, quod augmentum si conservet, energiam in spiritu adaugeat, si verò deperdat, interitum rerum causabit.

13. Ideò fortificatur substantia spiritosa Corporum, & seminum, a spiritu Universali, quia symboleitatem inter se habent.

14. Ubi symboleitas adest facile unio habet, propter catenam correspondentiæ.

15. Inter symbola, et similia, facile est commercium, & unio, etiamsi extrinsecè agant. eg. lapis porfede plang et levigatq, si alio consimili superponatur, temporis spatio unitur, et alligatur in unum Corpus.

16. Omnia ejusdem Speciei se invicem consentiunt, alliciuntur, & fortificant, per Consensum Spiritosum quod habent.
17. Omnia quæ diversæ speciei sunt, facile dissentiunt, separantur non facile uniuntur.
18. Ex dissensu et Consensu, nascunt Antypatia & Sympatia, principia & radices Magnetismi.
19. Dilatatio aut Constrictio fiunt, ob consensum, aut dissensum omnium viventium.
20. Sensationes omnes quæ in Animo deferuntur, quia cum dissensione, & Consensu, vel cum Constrictione & dissensu fiunt, nam sentit ut recipiat, vel dissentit & constringit, ut resistat &c. ideo in Animo Sympatiæ, & antipatiæ necessario adesse &c. adeoq magnetismi radices etiam stabiliri.
21. Quia in Animatis & mistis non animatis, consensus, & dilatationes vel dissensus & constrictiones, causæ sunt promotrices operationis, ideo in omnibus Sympatiæ, & antipatiæ erunt principium motionis Operationum.
22. Ex eo quia mundq integrat totus ex animatis & inanimatis, sympatias & antypatias patientibus, hinc nascitur esse unum agentum Magnetismi Sympaticum & ebntypatiarum.
23 Sympatia nihil aliud est, nisi quædam mutua consensio rerum Physicas, qua se amice amplectuntur, sive mutua Compassio Concordantia, sive Convenientia, Consensus, Cognatio, benevolentia nexus, aut continuatio, qua res se mutuo diligunt.
24. Antipatia est quædam rerum mutua passio sive affectio, qua versantur, sive continuata ad invicem discordia & pugnantia dissidium, sive dissensus, simultas, inimicitia sive ebmelig mutua actio, et resistentia unig, in aliam rem, ob vires & facultates contrarias quas possident.
25 Qui consensum dissensumq intrinsecum rerum noscit, hic Philosophq, magusq Naturalis est, atq potest ipsis mediantibus mira producere, vix aliis perceptibilia.
26 Ex Antipatia & Dissensione nascit Resistentia ex Sympatia Consensu, deductio & allectio, vulgo tractio evenit.
27. Quia magiæ naturalis proprium est, Cognitio et Exploratio occultatum, et virium Energeticarum occultarum, in Majestate naturæ, qui ipsas noscit, et rectè gubernat, potest facere, abrq ullo re, vel Satannica, vel quolibet alio modo, extra Naturam, omnia quæ vult sive in bono, sive in malo.
28. Quia in omnibq et cunctis rebus Universi adest congenita quædam proprietas consortii, aut dissidii, quæ mediante, citra ullum sensem contactum, mutuo alterantur, & afficiunt, ideo in mu-

100

mnia mixta, quæ se habent ut partes hujs magni aggregati, conti-
nuo participant de magnetismo, et agere possunt, imo agunt mul-
tas res, absq visibili nobis Contactu.

Illi in homine, cæteris viventibus brutis, regimen partium dependet à
Regimine illo individuali totiq Corporis una simul regente, ita in mun-
do, regimen partium ipsius, scilicet mixtorum integrantium ipsum,
pendere debet a regimine Universali, scilicet Anima Mundi, in quæ
concurrant omnia, ac in ipsa, se mutuo diligunt.

Nil minus si multa, quæ supernaturaliter fiunt, per istud Universale
in quo conveniunt omnia naturalia, ad modum operationum rerum pu-
rè naturalium fiant.

Nil minus pariter, si multæ operationes purè naturales fiant, & ex-
tendant activitatem propriam uti efficere solent supernaturales; ita
namq eodem modo fiunt Cataseis naturales, et supernaturales, ac
extendunt Contemplativam activitatem, ad milliaria millium, ac cum
redeunt Cataizantes in se, gaudent, aut contristant in Contemplatio-
nibus habitis.

Ultimo tandem Concludendum naturales actiones materiales in di-
stans apparenter remotissimum, non fieri sine contactu, quod est propri-
æ activitatis materiæ, sed semper, per Contactum, invisibiliter tamen
agens in Athmosphæra sua, licet remotissimè extensa, ac dilatata.

Si ergo quam maxima portenta naturaliter haberi possunt, utquid
in hac Scientia non laborant sed stulteveunt homines, & ad Satannicas
vanas & impostorias res confuguint, ut potuis se ipsos perdant, quam
aliquid acquirant, certe alia ratio adduci minime potest, nisi quia in
nimo ipsorum regnat superbia & vanitas, ac cum vanitate ambitio
videndi, et sapientes evadendi, promissa Satannica facta primis
parentibus entis sicut Dii, absq labore et sudore. Verum ne dicant Quomo-
do in tenebris, & Scientia ista tam obscura, laborare, ac incedere possu-
mus, absq Duce et lumine, ad sequens Caput tanquam directorium
descendimus.

Caput VII

Operis Introductio proxima, Fundamenta tradens.

Ad hoc Caput difficillimum obstupsumq, dare enucleandum, nonnulla
alia universalia, tanquam Bases & fundamenta subjungimq, et quamvis
paucissimis verbis simpliciter aphoristicis, me expedire possem, absq
eo quod nihil hujus Scientiæ relinquerem, tamen ne difficultas difficilio-
rum per ceptionis evadat, relicta hac brevitate, post positionem sententia-
rum, aliud Caput dilucidans, explicans, & probans, quod positum est ad-
mus, nullimode parcentes proprio labori, ut ista deservire possint tanquam

sua matutina ad opus completum reddendum.

Principio adest in Mundo, aliquid commune omnibus mistis, ipsa permanent & à quo continuò afficiunt, ac percutiuntur, communi vocabulo, Animam Mundi dicimus, est quid subtilissimum fluidum, vulgo Spiritosum dirigens operationes omnes manifestant, et sunt in eodem Mundo.

2. Hoc Commune omnibus, & Spiritosum, non est indivisibile Corpus Simplex, sed aggregatum variarum particularum, figurarum quarum portio, in quolibet mixto unita, in eodem agglomerata juxta exigentiam ipsiusmet mixti.

3. Particulæ hujus Spiritosi, quamvis diversimodè figurata, compassiva unione colligunt in aliquo mixto, uniformiter deinceps operabuntur.

4. Particulæ hujus communis omnibus, sunt Corpora materialia, et exilissima, et tantum in Intellectu sensibiles, unde est quod nuncupantur communiter Spiritus nuncupari.

5. Particulæ hujus Spiritosi, pro earum exilitate, & minimitate quolibet alio Corpore mixto, proximiores sunt Animæ Intellectuali, et verus Spiritus immortalis immaterialis humanis Corporis sedens et gubernans.

6. Hoc Spiritosum cum primo separat à tota massa communibus, et mixta ingredit, aliquam novam Configurationem et adaptionem recipit, proportionatam exigentiæ eorumdem mixtorum, per hujus, et non illius mixti, specificat in Operationibus, quas promovet Spiritus deinde mixtorum vocant, et cum ferunt extra mixta, ipsam Configurationem, quam in aliis habuerunt non amiserint, tiones similes, quas in suis principalibus exercebant, etiam poterunt.

7. Hoc Spiritosum non solum in mixtis cum in ipsis adest, sed etiam ipsa, dum propagatur, aptum est operari uniformiter, ac operabatur in mixtis erat, saltem per aliquod tempus usq; quo conformationem amiserit.

8. Anima Intellectualis immortalis immaterialis, cum hoc Spiritu tanquam per instrumentum, in hominibus operationes suas sensibiles exercet, et se manifestat.

9. Quia Anima Intellectualis abstractive intuens, potest in in longissimum Spacium extendi, dilatari, ac percipere, Deo per ham energiam, cum ejus insufflatione, potest etiam hoc Spiritosum gere, & extendere ad operandum remotissime, fere eodem modo,

portionaliter ac operabat in homine, unde fluxit veluti radii Solares
ent, ac operant in terra, à remotissima.
2. Ab omni misto successivè & continuo hac Spiritosa Substantia,
forma effluvii, sive radiorum diffluentium fluit, et alia nova ad eadem
a porcatione affluit, unde novae deinde generationes, et destructiones
ex hoc affluxu, & refluxu necesse est.
3. Quia adest in fluiditate aeris continua circumpulsio, sive fluxus &
uus refluxus particularum Spiritosarum, ab omni specie mistorum.
tarum, propias suas configurationes gerentium, ideo facile est ad
mista tales particulas alienas, vel propias percutere posse, & in eis
alterationem inducere, dum intruduntur.
4. Portio harum Spirituosarum particularum, non solum adest mis-
te misti uniti, verum etiam in excrementis, et succis ejusdem mixti
et iam vim, configurationem, et operandi potestatem retinens, propor-
ate ac in ipso mixto operationes promovebat.
5. Dum separant succi & excrementa a mistis, remanent in eisdem,
ones particularum Spirituosarum inter quas & alias in toto re-
vas, ueq dum configuratio, quam in mixto habebant non destruitur,
rvat, concatenatio & commercium quoddam, energeticum correspon-
tia, etiamsi longissimè separatae manerent.
6. Non solum inter mixta excrementa, & succos, per concatenationem
pondentia, per quam conservant inter se unita in operationibus, medi-
e hoc Spiritosa observant varias operationes, verum mediantibus eisi
Spiritosis particulis, tam sejunctis, ac solis quam unitis cum excre-
ntia vel succis, easdem operationes in aliis mistis, in quibus inse-
nt, promovere possunt.
7. Laso hoc Spiritoso in una parte misti, compatiuntq eadem morbi-
lazione, reliquae particulae Spiritosae totius misti.
8. Si Spiritosa portio ista in aliqua parte fuerit fortificata, et in vigo-
ducta etiam in caeteris partibus misti, vim energiam, ac potestatem
em acquiret.
Ubi hoc Spiritosum est magis nudum laxum, & non stricte alligatum
citius affici potest, & mutationem subire.
9. In excrementis, et succis hoc Spiritosum, non est tam stricte alli-
tum, et immersum, quam in reliquis partibus misti, ideoq facilius, et
ut ationem recipere aptum est, et aliter affici.
10. Haec Spiritosa Substantia, quia continuo est in motu sensibili & mun-
iam quaecunq, continuo etiam operari aliquid debet, sive in mistis, sive
tra mista sit, dummodo tamen modificatam configurationem non deperdident.

20. Commixtio particularum hujus Spiritosi efficit compassionem earundem, ex qua amor & unio inter easdem oritur, & unio eadem simul operari facit, postquam in tali unica Configuratione fuerint.

21. Particula hujus Spiritosi, à tali mixto modificato, dum ad se uniuntur cum particulis alterius mixti, compassionem cum ipsa habentes, si primam Configurationem ab hac alligatione non amittant, in se convertent particulas Spiritosas alterius mixti, & operari faciendo modo, ac ipsa antecedenter operabantur, & in amore suo ad Operativo

22. Quæ particula ultimo loco in mixto aliquo uniuntur, spiritosa in debita quantitate, & Configurationem retinentes, & in compassionem ipsa eadem, dirigent Operationes proportionaliter sibi ipsis

CAPUT VIII.

Dilucidatio positorum Axiomatum

Primum Axioma, sive Aphorismum verum existere, nullum esse Philosophum esse, qui negare possit, hoc tamen non obstante, et reposita cuncta authoritate gravissimorum Philosophorum, id attestantium, videtur hic non nulla adnectere, pro clariori evidentia veritatis istius. Etenim si non adesset hoc commune omnibus mixtis, quomodo ex defectu inire continua plurimorum mixtorum, alia possent insurgere? 2o Si daretur hoc commune omnibus quomodo unquam assignari posset genus Generalissimum adaptatum omnibus mixtis, in quo convenirent neq; quia convenient in materialitate, aliquod aliud commune? Imo portio specificata, materialitati, per quam operantur, habere etiam non debent? 3o Quantione mixta viventia absq; aere vivere negant, quin imo non viventia, Ignis, nix, etcetera, ac deinde tam viventia quam non viventia particulatim, & successive ab eodem aere deducuntur, absumuntur, alia certe ratio assignari nequit, nisi quia per Aerem agitatur hoc commune omnibus, quod omnia mixta continuo operatur percutit, et afficit, atq; afficiendo causa est, ut mutationem subeant: hoc aliquid ut ubiq; excurrere et inveniri possit, facilius motionis necessario Spiritosum esse debet, ideo ad similitudinem animalium gentis totum, et singulas partes Corporis, Animam Mundi dicimus evitent multa quæ exurgerent inconvenientia. Porro quia aperta Genus Universale Universalissimum, per motum manifestatum sensibus

sibus, fit ut per hanc Animam Universalem Mundi, Spiritum mobile dictum, Operationes omnes manifestari, & fieri debeant non aliter.

Hinc patet rectè veteres illos Philosophos, speciatim Platonicos Corpus in animam posuisse, scilicet in hanc Universalem Commune omnibus, & non e contra Animam in Corpore, uti etiam huic Anima, ubi quidquam tribuisse, licet deinde Operationes per præsentiam fascinationis motivam determinarint. unde tanquam verum & indubitatum tenere debemus, hoc Spiritosum comprehendens, præsentia & energia nobilis esse debere, comprehensi, scilicet mixti, quatenus ipsa comprehendit, quod evidenter patet in fascinationibus voluntariis, præcipue earum, in quibus Imaginatio per hoc Spiritosum agit, extra earum usum, quo energia & potentia vitali nobilior est & ratio hujus est, quia a nihil operari possit, nisi participet virtute Operantis principalis, defluxit, ideo hoc Spiritosum ut valeat operari, participare debet energia & potentia vitali, quibus imaginatio gaudet, quamvis in Spiritoso dominante, licet conservetur usq ad Configurationis amissionem, tamen nec est ut sit remissior, et minoris efficacia, quam non est in ipsa Imaginatione, quare supersum asserendum, dari in Mundo aliquod commune omnibus stabile & firmum remanere debet.

Qualiter eruitur ex adducto Exemplo, & probata proportio, & concatenatio naturalis, quæ adesse debet inter principale operans, & medium, seu instrumentum quo operatur, quod Spiritosum aliquod esse diximus, seu Animam Mundi: si namq hoc commune omnibus non adesset, quomodo ista concatenatio haberi posset & qua forma Spiritosum quod participet energia vitali imaginationis non esset, agere posset in vitalem fascinati? Igitur primum Axioma tenendum, tanquam quid solidum, verum, indubitabile et necessarium ad Operationum naturalium concatenationem explicandam.

Secundum Axioma, vix meo credere habet aliquid cuius dubitari possit, nam quia est quid materiale fluidum, in quo Corpora sive mixta existunt, non potest esse unum individuale indivisibile Corpus partium existentium uno mixto, tales operationes exerceat, quas non exercet in alio, & eadem unde asserere possumus, quin penetrabilitatem Corporum non negaremus admittere in materialitate, quæ communiter tanquam refugnans, reputatur. Igit concludere debemus, non esse unum individuale indivisibile, sed aggregatum plurium particularium, quæ quia ad usum Mixtorum variorum, & differentium deservire debent, pro eorundem Operationibus, varia quoq figura esse debent, ut ipsis juxta exigentiam proportionalem necessariam, adaptari possint, & in ipsis cum Regimine

juvando deserviant, et non è contra remota & impedimenta in Operationibus præcipue loco motivis.

Tertium Axioma pariter vix indiget explicatione, cum ad tale Operationum, verum debeat esse, nam si taliter non procederent operando, quomodo Operationes conservantes, & augentes mixta hoc sunt per ipsas, imo statim eadem destruerent, à contrario parium rum modo operandi, nam sicut Conservatio per similia, ita dest per contraria habetur, quapropter concludendum, quod particulæ Spiritosi, dum in compassiva unione mixtorum ingrediuntur, licet maim, & contrariarum particularum sint, in ipsarum externa ratione, tamen deinde una simul unitæ, uniformiter operationes tunt. Quartum Axioma etiam incontrovertibile est, nam si non Corpora Materialia, hæ particulæ Animæ Mundi, quomodo in mix pliciter materialibus operari possent, cum illis nang nullam proportionem, vel aliquid commune, per quod unum mixtum operi alio: virentia etiam, quæ non solum simplices Operationes exer rum etiam ipsis adhuc integris remanentibus, & illæsis, propalatis speciorum suarum, in alijs diffundunt eodem modo, ac ipsa fruct et eis a partibus communicatum fuit, quomodo possent hoc fi si materialis hæc anima Mundi, & quod Spiritosum non esset. igit firmum etiam hoc quartum Axioma.

Quintum Axioma dare patet, cum ergo in hominibus, quor pus est materiale, sicuti est reliquorum mixtorum, Anima ins alis immortalis, immaterialis adsit, quæ communicare debet eorundem Corpore materiali aliquod medium, utriusq proport adesse debet, quod faciat ipsa in motivis Operationibus conv quod aliquid communiter spiritosi dicit. Hoc nang ut ambobus ne respondeat usq ad extremum exilitatis exilissima molis bet. At hoc quod sit hominibus taliter se habet, etiam si alijs ejusdem molis est, nam aliter esset commune omnibus, igit quæ hanc exilissimam molem, & corporaturam ultimam, & extrem ter materiales, in hominibus, vicinores sunt Animæ Intelle universaliter etiam propinquiores erunt eidem Animæ Spiritu ali, immortali, immateriali, ob hanc eandem exilitatem cor rem omnibus.

Sextum Axioma probat, nam configurare, sive modifica quam rem, non est aliud nisi auferre, vel addere eidem rei m da illud quod efficiebat, ut res ipsa non sit taliter figurata, ritur ad talem modificationem quam intendimus. At dum hoc osum mixta ingredit, eidem additur, vel diminuitur illud

ut tali figura gaudeat, quod exigentiae mixti, in quo ingressum
habuit, deservire possit, dum antea deservire non poterat: igitq; modi-
ficatur, ac configurat dum mixta ingreditur.

Quod additur aut diminuit aliquid a Spiritibus, dum mixta
ingreditur, patet in hominibus caeterisq viventibus respirantibq: dum
enim per inspirationem, Aer ingreditur in pulmones, portio halitus-
ipsius, separat ab eodem cum modificatione reddente ipsum a-
ptum, ut sanguini conjungat, & per expirationem foras iterum expuit,
reliquum, interim quod cum sanguine conjungit, ab isto eidem ali-
quid aliud unitur, quod ipsum retinet, & idoneum reddat ut ope-
rationibq vitalibus deservire possit, nam aliter ineptum esset ad opera-
tionibus, & facile evolanti diflatione aufugeret ab eisdem viventi-
bus. Concludendum igitq quod dum ingredit corpora, modificari & con-
figurari debeat, & hanc configurationem quod in specificata de-
terminatione, est proprium et specificum individuale talis corporis
retinendo, dum diflat a corporibq operationes extra eadem
quam exercere possit, uti ex antea edentibq eruitur, & dare in vali-
de Canis rabidi patet quae tantum soleam calceamenta, vel vestem
mangendo, dum ejus spiritosum adhuc retinet, rabiem inducere
potest.

Septimum Axioma evidenter eruitq a multis Experimentis con-
tribus, quorum unum aut alterum, brevitatis causa hic tantum
primus, ne prolixus absq necessitate nam in omnibq si possibile est.
evitandis. Dum servet binum in doliis (multum enim sit & non
debita quantitas) si Cellae vinariae non spatiosiores fuerint, ample
ventilata, spiritu inebriativo separato, & diflato a vino fermentan-
ti, si quis ad aliquod tempus, illic permaneret, inebriaretur, licet vi-
num neq biberet, neq tangeret, & spiritq ipsum inebrians separa-
tum sit a vino, & invisibiliter foratum: ima adhuc magis in non-
nullis illuc obdormefactis, tria hi spiritq operationes inebriativas so-
litas exercuerunt, ut non amplius expergisci ipsis obdormientibq
fortas fuerint, licet per aerem vagantes et separati a vino iidem spi-
ritus fuissent. 2do Mulieres hysterical virig hypochondriaci, si
cubicum ingrediantur, ubi odorosum aliquod corpus, uti Moschus, li-
quidum, & similia antea adfuerint, licet actu non adsint sed tantum
eorum odor remanserit, eadem symptomata & malas affectiones
patientur, ac si corpus odorosum contrectarent manibus, ac eorum
halitibus offerret olfaciendum. 3o Corpora contagiosa non nullis mor-

bis

bis infecta, etiamsi removeant a Domiciliis ubi morabant, cu
omni Supellectili infecta, ni aer ventilet, et Domus expurgetur
alia Corpora viventia, quæ permearent illis in Domibus, eivdem
fectionibus afficerentur, nisi prævisa cautione repugnatis
utant, quod in phchysis specialibus veritæ, quotidie experiuntur.

At effectus prænarratorum experimentorum, et quamplurium alio
consimilium, nullateng haberi possent, a Spiritosis particulis remanentib
Spiritus hi a Corporibus diffusi, energiam & affectionem, quam in eis
Corporibus vende diffluunt, adhuc non retinerent, uti prius habebant,
ex eo quia operantur & vim retinent, firmum stare debet etiam h
Axioma.

Octavum Axioma Ostendit, nam cum Anima Intellectualis
materialis, immortalis, nullam habeat proportionem cum gaben
corpus, quod mortale & materiale est, cum ipso instrumento uti
bet, quod cum utriq; proportionem habeat, ut ambo unita virtutib
operari possint ac apparenti operativa Unione ista fieri. At uti
perius, & alibi in nostris lucubrationibus dictum est, nullum m
operativum medium proportionale assignari potest, præterhoc co
mune omnibus. Igit, Anima Intellectualis hoc commune omnibu
Spiritoso utitur, tanquam instrumento demonstrativo, & directiv
arum Operationum.

Nonum Axioma licet videat difficilis perceptionis & subti
tia, tamen dare patet, sicuti & præcedentia, nam præmissis,
rimis experimentis hoc demonstrationibus demonstrantibus,
cipue illis a vi imaginationis desumptis, & a sagio quotidie
longissimum spatium exercitis, ratio & necessitas viæ subtilioris
etiam demonstrant. Anima immortalis nam, quæ est incorpo
quia potest intuitive ac potestative in remotissimis Regionib
discernere et extendi, ista sunt dicta ex præcipuis proprietatib
ma Intellectualis in nobis operantis, sicuti Insufflatio dum di
re operatur, necessario debet, ac potest etiam insufflatione ante
hoc Spiritosum dirigere, & illi operari facere, uti probare possum
ad evidentiam, per extasim naturalem, qua mediante ad multo
liaria extendit cognitio extasiticos, uti P. Martinus Del Rio Soci
in Disquisitionibus Magicis etiam affirmat. Porro si potest a
tissimis Regionibus species recipiendo discernere, uti etiam in insp
quæ vulgo divinationes vocant, accidit, quæ revera abstractione sum
hinc Peripatetici cum eorum Principe et Duce dicere solent, Mala
lixi divinantur, car vicissim non potest, illi Spiritosum hoc operi

operationes, dirigere ad operandum non est enim major ratio de uno quam
de altero, quia illa res se habere debet & non aliter.

Decimum Axioma, Nulla probatione indigere videt, cum ex dictis ex
se dare erui potest, & a plurimis Philosophis jam pridem dilatationes &
athmosphera quorumcunq; Corporum probatæ & dare demonstratæ sint.
Quomodo namq; in fluiditate aeris Corpora existere possunt, & non perculi
tentibus, ab hoc commune omnibus quod per eumdem aerem vagantur?
si percutiunt necesse est etiam, ut percussiva affectione motiva, a mi-
tio aliquid diffluat per regulam Actionis & repassionis, quod quia sub-
tile fluidum, et facile mobile est radiorum Solarium motionem imita-
re videt, in ejus dilatatione. Et quia subtilitas & mobilitas radiorum
Solarium generationes & destructiones coadjuvant, etiam hi radij et effu-
via ad idem collimare debent.

Undecimum Axioma etiam parem difficultatis secum fert, non
circumpulsionem adesse in fluiditate aeris, qui toty plenus est, & valu-
tatis expers, sufficit pro probatione quod unum vel aliquot Corpora pre-
sertim solida, moveantur ad hoc, ut & reliqua etiam Corpora ac particulæ
in motu cieantur, nota enim quid implicat, quin ad tale mixtum ta-
les particulæ percutere possint, & in idem alternativam motionem cau-
sare, earum irrequieto motu.

Duodecimum Axioma patet dare plurimis observationibus quo-
modo enim dilatationes, & vidores pedis affectorum, intrinsa et alligata
lineamentibus, & alia Appellentibilibus, possent infectionem tangentibus
illa communicare, uti pariter quomodo lues venerea infectorum
excrementa, possent alia sana Corpora inficere, quia in eadem vasa ex-
crementa deponunt, Energiam Configurationem & operandi mo-
dum, quia sunt in principali unde emanarunt, non retinerent? quo-
modo etiam vasa in quibus phthysici potant, accumulant, infectio-
nem communicabilem alijs sanis retinent, uti aerem qui illa in
claribus circumdat, silentio præteream. Unde ex adductis & quam pla-
rimis alijs observationibus, dare videt excrementa & succos, non so-
lum cum in mixtis sunt, sed etiam extra ipsa, secum retinere portio-
nem hujus spiritus communis omnibus, energiam Configurationem,
et operandi potestatem referentia, uti in mixtis adest quorum sunt.

Decimum tertium Axioma, etiam ex Observationibus plurimis, præ-
ter illa in antecedenti axiomate allata, dilucidari potest. Quomodo ergo in
Hispanica e.g. hic Neapolim usq; portata, tempore, quo in Hispania vi-
ces florent, Clonificationem sentire possunt, & non progredi cum regula flori-
ficationis nostrorum vinorum? sicuti pariter à Barantinis demorsi,

quo cum in loco longitudinis remotissimo reperiant, dum in
tina Regione, tarantulæ subsaltando lucuriare incipiunt, de
occultum venenum sentientes, ad motum excitati saltare tan
quod ei non accideret, si tempore medicationis tarantula inter
fiisset, speciatim supra partem demoram, & sudore spiritu
truum expulsum fuerit: ita etiam cum urina, vel excrem
stercora eruntur, modo quo fieri solet, & urina vel excrem
corpore principali, unde fluxerunt adhuc spiram impressio
pientia, solida vasa sui principalis ita observantia, la racin
adjutiva dolorifica corruptione afficiunt, uti & mammis, dum
accidit, quomodo enim hæ, et similes operationes accidere pos
commercium aliquod, & concatenatio, mediante motu circum
aeris, non adesset inter spiritosas particulas horum, & mixti
emanarunt? in materialibus namq; operationes omnes natur
contactum fieri debent, et non in distans.

Decimum Quartum Ratiōna observationibus indubitat
det, prima namq; hujq; pars in superiori demonstrata est, uni
indiget repetitione 2da pars scilicet, quod mediante eisdem
particulis operationes easdem quas exercebant in principali,
emanarunt, in alijs mixtis efficere possint etiam patet ex dict
ritosum namq; defluentem a contagio infectis quomodo alte
inficit, operatijq; facit morbifice? ita saliva canis rabidi quem
tiem inducit in tangentibus ipsam, licet separata a cane,
mutare facit in mores canis rabidi, vel alicui animalis ra
de saliva fluxit? et si hæ tangentibus puerī quia forma ev
si supra mammas tangens inungatur fuit de Nerone fab
una cum lacte sugi fiat, ferinos et sanguinolentos efficia
et e contra lac putricum placidarum, ad quietem pronarum
dos et quietos puerōs reddat, uti etiam rabidarum, aliter pu
putricum, proportione mores ipsis correspondentes cum lacte
tibus in primant? nec non hædi si lacte ovium putrium
nam mollem, et facile flexibilem non vero hirsutam, ac duram
parum est acquirunt? quomodo ergo hæc accidere nt, ni in ea
et succis spiritu rectores non remanerent, & operarent etiam pa
rationem à toto. Tandem ut quam multa alia preteream, qua
eadem planta in aere crassio et morboso, ac terra similiter pra
los fructus efficiat, translata vero in bonam terram & aerem,
perfectos fructus producat? ratio namq; harum, & similium ob
rum alia reddi non potest, nisi quia particulæ succorum &

rum referentes vim & energiam eorum principalium, operari in
medijs proportionaliter, sicuti operantur in suis principalibus.

Decimum Quintum Axioma, si verum non esset, quomodo Sali-
canus rabidi, in quacunq parte corporis deligerit, posset eundem esse
rabiei in mente, et toto corpore causare, eodem etiam modo ac
Equi in ore morsum gestantis demissa in terram, dum pede ab
altero gerente premitur, frenum in lingua equi sibi
are facit. Ita pariter venenum quodlibet spiritu afficiens, si in aliqua
pis parte Corporis percussione impingat, totum corpus scilicet spiritu
afficiet, ut & calefacta vel refrigerata una parte Corporis, per spi:
Sensatio calorifica, vel frigorifica in toto corpore dilatat; et si
ho praeteream exempla febrium illarum Symptomaticarum a parti
externis excitatarum, ob punctionem, spinam, vel alias tali corpori
muni cutarium. Omnes enim hae adductae observationes evincunt
laso in una parte mixti, hoc spiritoso, laesis eadem morbifica com
ione in toto mixto: istud idem adhuc, clare patet magis in ma
ibus spasmodicis hystericis, posse nonnihil laborantibus, dum a spiritoso
nervos fluente & continuante afficiuntur, in istis namq vivo per ovis
rum, sive odoratum, sive quocunq alio modo, per organum externum
libet, spasmodica affectiones excitantur, semper uno & eodem modo
motione spirituum fluentium per partes nervosas fiunt, licet pe
vel illam partem excitabit fuerint et hinc medicorum in ada
m Communi dixit Consensus unus Conspirantia una. Quare conclu
um quod laso in una parte hoc spiritoso, compassiva eadem laesione
toto etiam corpore laedatur.

Decimum Sextum Axioma patet primo per regulam Contrario
quorum eadem est disciplina, si namq laso laedit, corroborato in ali
parte, necesse est ut etiam in reliquis energiam, ac vigorem acquisi
Secundo observationibus, sit totum spiritosum, a veneno viperini mor
e.g. infectum, si partis demissae spiritus, vel alius ulceratae partis
ficietur, applicatione lapidis Bufonis vulgo Porci spini dicti, vel herbae
entariae vera Libanotis species esse uti praecipue in Illyrico Regionibus
itimis, tanquam nota ab omnibus, continue experiri potest, eodem mo
ac ego didici a vulgo Rusticorum, ac Neapolim deferens, experimen
cum alijs fecit a toto in corpore deinde spiritus vim, energiam & vege
sanam Constitutionem acquirat, ut et iam eodem modo in animi
citus, dum per Os aut Nares cum odoratu simpliciter sanctificatur,
spiritosum, in toto corpore fulgitur, et a delapsu virium & animi re

pant

paratus Corpus. Ex his ergo et similibus concludendum, quod tonica toto corpore, vel fibrarum in aliqua ipsius parte.

Decimum Septimum Axioma Considerandi quid sit affici illud intelligenti, probatione non indiget: quid namq; est affici, nem subire, nisi illud, per quod tales operationes exercentur, alt configuratione, ipsi quo configuratio, per quam operationes prom est stricta unita in textura, et alligata cum hoc spiritoso, ea alterari, et mutationem subire potest, ita è contra accidere nec bet, dum nudus, laxus, et non stricte alligatus vagat spiritus enim ex Regula contrariorum, facilioris est alterationis. Unde debet quod quo magis, & ubi laxum nudum, & non stricte all fuerit, ibi eo citius affici potest.

Decimum Octavum Axioma patet etiam, nam qua faillimè evolabile, & diffabile est hoc spiritosum, ibi etiam xum, nudum ac non stricte alligatum esse debet, at taliter in casu nostro, ipsius excrementitij & succis hoc spiritosum nem dè alligatum, ac immersum, ita est in reliquis partibus mixti Ideoq etiam ac in superiori axiomate constat facilius mutu recipere, et aliter affici dispositum esse, quod autem in excrem succis, faile evolabile & diffabile sit, patet tam in phlebotom quam in ejectione seminis per coitum, aut meliùs per pollutio voluntarias, in quibus licet pauca sit quantitas succorum ejici pro quantitate tamen subtilis portionis spiritosæ substantiæ deperdit, et fertur extra corpus in istis excretionibus debilitat gna præsentitur in toto corpore, atq deinde ad breuis spatium predicti succi excreti, vix aut nihil spiritosæ substantiæ conse videntur? quomodo namq debilitaret ista talis præsentiæ pa si multo major esset copia portionis illius quæ evolat, & diffat sibiliter, quam quæ cum corpore fluiditatis expuit extra co Clarius hinc etiam hoc axioma videtur dum excrementa s statim collecta, et caute custodita fermentantur, ad breve tem in quo spiritus illorum exaltatur, & prodigiosos effectus produ sunt, pro qua exaltatione in cerebro, tempus multo magis d requirit, & in ossibus adhuc multum, atq hoc non obstante ob laxam vel strictam alligationem ut etiam per pharmaca tia administrata corporibus sanis, idem faile observari pote mum ergo hoc Axioma remanere etiam debet.

Decimum Nonum Axioma per se patet, nam

hil est aliud, nisi ad talem motionem, talem effectum insurgere:
namq hoc spirituorum in continuo motu, igit ad ipsius motum, ali-
s effectus insurgere debet, quod est operari. Ast ut hoc spirituorum, ho-
m mistorum portio dicti possit, configurationem propriam talium
ctionum gestare debet, nam alioquin esset portio, vel alig mixti, vel
ius universalis animam mundi appellati, indifferentis ad quod-
ng mixtum. Igit dum configurationem eorundem mixtorum
dependent, sive sit in mixtis, sive extra mixta, operari potest pro-
tione eiusdem respondens, tanquam portio ipsorum.

Vigesimum Axioma non est convertendum, quia ut supeig
um est, hoc spirituosum universale omnibus ex diversis particulis fi-
a differentibus integratur, ut ergo deinde unum fiant in opera-
nibus promovendis, necesse est ut compassivam unionem in se ipsis
fiantur, videlicet ut ita disponantur, & una particula supra aliam
daptetur, & coadequetur, ut unum mutuo appareant, ex qua unio-
non amplig contrarietas, sive diversitas particularum conspiret
ex ipsa amor inter eadem particulas exurgat, dum adinvicem
iescunt unitæ, ac obdormiscunt una supra aliam, atq in posterum
iformiter una simul, tanquam ac si unum corpus essent, operabunt,
portionaliter ad figuram, & configurationem, quam in hac unione
equiverunt, per hanc namq ipsam configurationem, determinant,
specificant, quæ sine hisg, & non religiorum mixtorum, uti plu-
s dictum est, igit etiam hoc Axioma firmum est.

Vigesimum primum axioma in inoculatione Plantarum, ac quam
aximus alijs operationibus, dare patet cum namq supra arborem
silvestrem inserit, puta sive vigultq Plantæ gentilis hortensis, &
ne conditionis, & una deinde arbor fit, licet per truncum et ra-
item adhuc rusticum, ac silvestre Plantæ proportionatq ipsi ducens
rectificus ferat, cum deinde in ramos bona plantæ devenerit, a spi-
itu in isto ambulante, transmutatq ad talitet proportionate operan-
dum, ut fructus dulces & boni, superiori puta correspondentes pro-
ferri possint, & non silvestres, & è contra si supra bonum truncum,
silvestri puta inseretur, silvestres tunc & ingrati fructq produce-
entur. Verum hoc clarq patet in philtris naturalibus.

Vigesimum secundum Axioma, pluribq observationibus etiam pa-
: Vi ergo Cani qui te antea nunquam vidit, mutuam solig panis
el cum cane, vel alia re unitum, & per aliquod temporis spatium sub-
ci axillam brachii situm ac confermentatum, ad comendendum det,

licet Canis hic nullum prius cum persona, id efficiente Commercio amicitiam habuerit, & ex altera parte multam majorem quantitatem propriorum spirituum in toto ejus corpore habuerit, quam non spiritu in pane imbibiti, tamen spiritus personæ in pane inclusi ad tiam & amorem notitiæ Personæ allicit, ac ligat, et canis spiritu portione respondere facit Personæ, quæ panem porrexerat: hoc eodo operante spiritum, plagies in ore canis injectum, et tandem ut tio prætereant quamplurimæ plantas amorem conciliantes facta dummodo tamen ipsa, prius forte fuerint calore natio um Personarum. Adjungo quod si proprium stercoreum exa tum, vel urinam, vel sudorem, insensibilemq; transpirationem, aliqua philtris amatoriis affecta, convenienter sibi applicet, ut se particulæ ipsorum intrudi in corpore possint particulis istis, tum alienum per philtrum intrusum domabit proprium spiritu solvet liberalitate ac corroboratione fulgiet, ut deinde operari possit ré, puta propriam naturalem energiam, ac configurationem credo intelligentibq sufficere pro dilucidatione traditorum ca matum, cum de nihil loqui ultra non liceat.

CAPUT IX.

Epilogatio Rationalis.

Traditis superioribq fundamentis, ulterius procedendo, nunc dicimus cinctis verbis, prodigiosam hanc scientiam sua stupenda miracula effectus prodigiosos, ex hoc uno elicere nempe ex recta unione com nante spiritus mumiales, istis sunt portiones illius Universalis ter tantum in hoc mixto configurati ad differentiam aliorum alio configuratorum in alijs unig mixti, cum mumiali alterq, sufficie medium magnetismi, in quo spiritosæ particulæ sive effluvia gnetis, tunc operant affectionem, sive vulgarem tractionem ferri, combinant & uniunt cum effluvijs ferri, uti supereq explicatum cam magnetismq accidat ob ejus impulsionem impellentem ap allectum, sive cum quo combinatio facta est, sive vulgo tractum, dat do medium per quod operatio fieri debet, præparatum & dispositum ab effluvijs sive spiritosis particulis dictati a corpore movente go trahente. Et ratio traditi esse potest, nam quodlibet mixtum, vi rum sive mortuum, magnetismum habet, nam tam quam mattia diffluentem athmosphæram habent, per quam magnetismq exer

retest, et debet, et hinc est quod imaginatio & phantasia quæ non solum in homine sunt, verum etiam materialiter Symbolicè in aliis animalibus imo quodammodo in plantis viridibus sub nomine animæ vegetabilis, multo magis eundem magnetismum possideant tanquam illæ quæ facilius spiritosas particulas dimovent, impellunt, ac diffundo fluere faciunt. Verum quia hæc per diversas vias et modos efficere potest, licet semper una, & eadem res sit, fundata in inoculatione spiritosarum particularum, ideo Artem ipsam qui recte exercere vult tenuis Philosophiæ naturalis ut sit necesse est, cognitionem Botanicam callere debet, speciatim signaturam herbarum, ac earumdem collectionis & implantationis tempore idoneo sollicitè esse anatomicæ compositionis & structuræ Corporum Animalium imbutus sit, morborum et affectiones omnes optimè discernat eorumq; modum quo essentiam non ignoret, corroborantia & debilitantia prompta habeat atq; usu pharmacorum purgantium & phlebotomiarum oculatus sit.

Quamobrem quia forsan multi ex lectoribus hujus operis invenient, qui omnes istas cognitiones habere non possunt, ideo in gratiam istorum nonnulla circa cognitionem harum rerum quam brevissime proponemus, quæ ipsis deservient tanquam lux matutina omnino tenebras fugans, et ipsos adjuvans in cognitione ut addiscendo hæc scientia, et tuto exerceri possit, ne in ipsis praxi errata committantur, ad prædium defectum, cum proximi detrimento.

Adnotetur tamen, quod licet quidquid naturaliter quod sit in hoc mundo, omnino per istam magicam scientiam independenter a quovis alio fieri possit, verum ordinarijs auxilijs, eadem adjuta citius, facilius, et jucundius suos prodigiosos effectus pandet. Igit quia hæc scientia potissimum in gratiam morborum profligandorum traditur qui ab impuritatibus et sarcina humorum non raro fiunt, et pharmaci purgantibus ordinarijs vix curari solent. Ideo nonnulla de pharmaco purgante prius antequam alia adnotem explanabo, deinde ad phlebotomiam descendam, et non nulla alia tangendo, tandem ad præcepta scientiæ magicæ enucleanda manum imponemus.

CAPUT X.

De præsidijs coadjuvantibus hanc Scientiam.

Pharmacum purgans quod est primum præsidium debet indicari à catochimia, quæ est multitudo & abundantia humorum peccantium, ut pluvium in vicceribus imi veneni, quæ quia ad statum naturalem difficillimè reduci potest, ideo ex communi consensu medicorum, extra cor-

pus Pharmaco purgante ejici debet. Tamen advertat quod licet pa
hac Cacochimia humorum adsit purgari minime patent. patien
pedimenta præcavenda vel contraindicantia, vel non tolerum
occurrere possunt. Et primo vide, ad quas bony medicus prip
ante omnia inspicere debet nam cum revera debiles sunt, imb
sunt oppressæ à multitudine humorum, et tunc debiles dici
unt neq tales considerari, purgandum non est, ne totaliter ext
et patiens pereat. 2do Inflammatio alicujus viscerii: 3tio Ven
triculosa 4to Phlegmatica diuturnio antiquata, quæ ratione
tionis materiæ, nisi prius præparet, pharmaca purgantia
dicet & alia his similes causæ impedire possunt pharmaca p
quæ tamen semper levia & specifica ut prædicta, ac appropri
bo sint quæ externe sive interne applicent, quare ut rite ea
rum applicatione procedat, aliqua hic describere non gr

Et primo accipiat Aloes Hepatica libra una, myrrhæ l
quinq, Helleum taurorum libra una, pulverizata pulverizando
deinde in Retortam injiciantur & distillentur ac Oleum al
quo venter inungat, et spongia calida intincta prædicto Ol
nam sine naurea et tormina operabit bonigne sine d
mè. Madefactus etiam herba Ebuli species, quæ ad libit. ma
violenter purgat si quis secum supra carnes nudas gestaverit
advertat ne ad multum tempus gestet, nam tunc debilitare,
aula alia inferre potest. Sunt qui pro tempori allegato Dem
sta Succus titimalorum sale mixtq et in scibq alvi recen
missus, magice vehementer purgat, quamvis cum cautio dabi
statim cessabunt una simul cum evacuatione si prædicta
qua communi pluries abluantur, & reparentur.

Pro interni autem purgationibus, talibq uti poterimus
cunies Vitæ sive magnum Emeticum, sive vomitivum pharm
est si in aqua communi solvat, ac deinde per Oleum Salis tar
cipitetur, et iterum denuo ablutione dulciscetur, fit suavis
si vero per oleum Salis communis irriget, et per quatuor dies
ac deinde una vel alia ablutione mundificet, evadet Universa
gans demens & hydropis summum Arcanum, vel si idem
rius cum Sale communi tutus, decrepitetur, ac deinde ablu
iterum cum novo Sale communi tutus decrepitet, & lavetur, tu
tes, aut quarta vice, imo pluries repetat evadet mite vehe
tiem violentam et emeticam deponens Celestis Mercurius pu
machum firmat, et impuritates omnes auffert, ac obstructio

...ceiparatur: Mercurij precipitati albi communis, multis ablutionibus
...loratus, et siccatus, reducatur in pastam cum oleo vitrioli, in vitro ad
...rem ponatur per 14 dies, tunc eximè exicca, et iterum cum oleo vitrioli
...ut prius, ac transactis alijs 14 diebus, iterum operatio repetatur, ac ter-
...tij tertia vice, pluries abluatur, & dulcificetur usq; ad gratam acidita-
...dicu quæ vix præsentiri debet, tunc exicca, et usui serva: ad minus per
...esse. V. usq ad XX. absq; timore salivationis, vel vomitus, etiamsi plures
...linq hebeatur.

...Vitrum Antimonii, tantum per inferiora purgans, siccedem modo
...Mercurij Dulcis, evadit in affectibus capitis et melancholicis,
...alio purganti pharmaco cedens: Operatio etiam sic fieri potest.
...riatur vitri Antimonii et olei vitrioli singulorum unciæ unæ,
...rentur in mortario vitreo, vel porphyreo, vitrum Antimonii, ac
...mensi misceatur cum oleo vitrioli, atq; adigatur deinde exsiccetur
...rum hæc operatio usq; ad ultimam vicem repetatur, tunc accipi-
...spiritus vini libræ unæ, cui per quatriduum macerata fuerit
...a una mastichis, et cum massa vitri antimonii pulverata per tres
...digeratur in bave vitreo, et tandem accendatur ignem, spatula semi-
...movendo, donec flamma cesset, & bene exsiccata exhibeatur ad gr. VI.
...diter.

...roma sive Conserva Copiæ pueris etiam gratissima, ad drachmas
...ciuiter, descripta in nostro tractatu de febribus repente, est suave
...rium. Emulsio in mortario facta, cum manna calabrina bene
...ua seminibus Violarum ac Melonum, et aqua tartarizata, frigi-
...ula sumpta, atq; si placet cum aliquo odore mitte optimum re-
...uum solutivum evadit: ubi pariter ad Uncias duas vel tres, aqua
...illata à nive, data in Urinali vitreo, antequam eliquet, effre-
...luum laxans, ac mordacitates & æstuationes remittens.

Phlebotomia, quæ sanguinis per aperturam bene est evacuatio
pariter indicantes, tolerantes, ac contra indicantes habet, à copia
sanguinis primo, principaliter et propriè indicatur, quæ copia pletora
muniter appellatur atq; licet rarissime observetur, tamen ubi a-
nulli dubium est phlebotomari posse. Secundo non nunquam
pletora quo ad vasa, uti dicit, scilicet distentio, & turgescentia va-
rem, vel ob magnam copiam succorum cum sanguine fluentium,
rescentiam, plenitudinem causantium, vel ob magnam æstuatio-
ne, ac rarefactionem sanguinis, præcipue ob aliquam febrim, in quo
sanguis etiam multi solet, sicuti in inflammationibus, præsertim
ernis jam jam imminentibus, vel incipientibus, nam factis & confirmatis
flammationibus, uti in hæmorrhagijs jam factis, vix juvare potest, imo

vires debilitando potius nocere. Solent etiam medici in magn
morbi & acuti pungentibq ac lancinantibq doloribq cum virium
etate florida, constitutione temporis calida, abq magna difficult
botomare, sicuti in omnibus solitis sanguinis evacuationibq sup
uti essent hemorrhoidum menstruosorum & similium.

Verum pro phlebotomia sive sanguinis missione, multa cum
spectione, recentiores medici traditis consentiunt, putantes tem
virtu, sive dicta posse abundantiam quamlibet sanguinis corrig
ut ipsi dicunt, abq discrimine vitae, uti ex sanguinis missione
acidere posse credunt, tutius & jucundius curari. Ego autem
controversia, in citato meo de febribq libro, uti tradidi, iterum
hoc nunquam me in praxi fefellit si quid dum vires sunt vale
patientis est florida anni tempus proportione respondens
indicantia non adsunt, severissime in enarratis casibus, sang
potest, nam tunc a sanguinis missione, non solum quod non
sit, quin potius citiq & securius curationes subsequi speramus

Conerarindicant et excludunt phlebotomiam abundantia
alionum humorum in corpore, precipue phlegmaticorum,
cruditates, fluxus ventris, obstructiones viscerum, gravedines
dines cum tussicula acri, & similia, uti etiam praedictam sang
sionem, specialiter non permittit virium langvor, nam primo
paliter, uti supradiximq in omnibus operationibus, bonus m
vires attentus, acuta inspectione, indicationes curativas debet
eodem modo imbecillis, languida et delicata constitutio, sive
patientis, facile cedens cuilibet langvori, sanguinem non tuto
mittit, si acuti et frigida anni tempestas, climata regionum
ria, et anni constitutio

Constitutio ergo temporis (experto non semel fateor) quam
cum omnibus supradictis conditionibus, phlebotomatio facta
nocumentum patientibus attulit & e contra quando juvare
fuit licet non nulla ex annexis circumstantijs defecerint, vid
cta magna admiratione in constitutione febrium continuarum
copia lumbricorum, in lingva alba phlegmatica, sanguinis mi
profecisse, imo principale auxilium fuisse, post varias tenta
titudinem alexipharmacorum, omnis generis, et in non nullis
praemisso pharmaco purgante, unde tunc sola phlebotomia
tutis dici potuisset cum stupore medentium, qui eam omnino
dicatam videbant: quare solide cognovi: precipue in constitutio
nullum medentem durum, et obstinatum debere esse, in repud
recipiendoq quodlibet remedii genus, dum appropriata non re

am in Constitutionibus ut plurimum, à quo non separat, optatus finis
lutis habere solet. Caute ergo ambulandum, attenteq; modus procedendi
medionum, & morborum in qualibet anni tempestate observet, juxta
entium cujus, prudens Medicus remedia applicet, anteponat, postpo-
, varians aliquando ordinem curationis, novam methodum instituens,
Expectatio rationalis non correspondet, nam adest quid divinum in
rbis.

Hoc idem pariter praeter id quod distincte in nostra Lucubratione
vesicantibus traditum est, in vesicantium applicatione observet, cum
acutam ipsorum acrimoniam in humoribus corporum quam communi-
t, dum applicant, non ob tractionem allicientem uti a nonnullis omni-
Metamorphoses etiam videant non semel, uti ac in boniculis, sive
alterijs, similibusq; remediorum speciebus applicandis, quae licet pauci,
nullis auxilijs ordinari sint, tamen quandoq; prodesse observata fue-
runde ne nimis prolixus sim relinquo, cum cautela tamen praedatur
dicti ergo his, ut quo citius fieri potest, ad Operis praecepta deveniat pos-
, corroborantia, & praecepta non nullorum Cordialium, succincte pertin-
autumo, cum vita confortando virent, corporum vigorem, energiam ac
um spiritibus tribuant, quare hinc deinde Operationum omnium,
eta promotio insurgere poterit.
Inter Universalia Corroborantia, spiritusq; vivificos referendi, prote
zanitas, corallia, ol. de Corde Cervi, Balsamum Peruvianum, vel Orien-
Verum Lapidem Betoar non adulterinum, & similia vulgo accepta,
Magnum Magisterium Philosophicum perlarum, vel matris perlarum, quae
inter se differunt, cum recte elaborata sunt, fiunt namq; tundendo in
tilem pulverem Corpora perlarum, vel matris perlarum, deinde per
vel vesicas Serenas Aeri aperto exponantur, dicq; vero tempore
o umbroso reponant, in Vase vitreo clausa, transactis hisce diebus,
em in porphyrite terant, quo subtilissime fieri patest, et iterum per
dem dies operatio descripta ad aerem nocturnum reiteret, et trans-
praedictis diebus, denuo materia terat, & Operatio eodem modo rei-
uer usq; ad quintam vicem, nam hoc tempore proprius internus ignis
in materia, ab Universali per aerem vagantem excitatur, ac per-
quid quid usq; adhuc, vere a Homine per Artem fieri potuit, in Magiste-
elaborandis; Dosis hujus Magisterii est, usq; ad drachmam singulis vel
ore, sic etiam dem Magisterium, per fermentativam digestionem cum
portione alicujus succi, acidi, nempe limonum, Aurantiorum, vel aceti,
ejus spiritus, qui per trium vel quatuor dierum spatium, cum quadripla

quantitate aquæ pluvialis mistus, per destillationem humiditas e
usq ad siccitatem, nam acquiret magisterium multo perfectius
naris magisteriis. Aut si supernatans destillata matris perlarum
vij aqua asservata fuerit, et supra nuras matres perlas sola im
infundatur, cum tridui circulatione, ac ab eisdem distillatione
batur, optimum magisterium habebit, parum deest philosophico
ultimi nam portio, si vi aqua pura communi maijscjat, albedine
lacteæ ipsam afficiet, & virtutis corroborantis balsamicæ & hermet
non aspernabilis: aqua redistillata à matris-perlis asservet sem
quo pluries novis matris-perlis inservierit, eo majò optima erit
verum magisterium in virtute & perfectione augendum.

Melissa item debito tempore collecta, scilicet cum florere in
sa & in vase vitreo clauso, vase pleno redditi, recte & bene hermet
datur, atq ad aerem dici, noctisq tempore ad fermentandum expo
abeq ulla deinde motione, ut vi ignitculi propria interni fermenta
proferri, et iterum repusitari possit, in forma liquida limpida, sum
fragranti, quod optimum Universale verificans erit si posterum
aqua e radicibq Nucum juglandium, debito tempore in ipsis collecta,
lacrimatione extillat, atq cum pauca quantitate ambræ grisea
atq asservata usq dum occasio ipsam administrandi necessitate
beat, pro admiranda effectu stupores parturiet ad plantibus. Aqua
tibus germinare incipientibq, per incisionem a lacrymatione
precipue Muscatellarum, cum tartaro vini bene calcinato si
et ad longum tempus circuletur, deinde dissillationibq ac cohob
si Operatio separans prosequatur, prebebit Corsiale duplex, liquid
solidum, tam corroborans, & vivificans etiam in venenosis affect
ut merito paucis, aut nullis alijs auxilijs cedere debeat, aqua
terra foliata tartari.

Tradit in ordine corroborantium et confortativorum, pulvis
a nonnullis etiam Diatrion appellatq, cujus descriptio talis est
unciam unam pulveris pedum Cancrorum maritimorum co
qui nigri sunt, colligantur cum Sol & Luna sunt in suo sig
pam tunc stupendæ virtutis erunt, drachmas duas Magisteri
rum, drachmas duas Magisterii perlarum, et drachmam un
pidis Bezoar veri, misce, et cum gelato juscula totij integre
coctæ, fiant trochisci, et exsiccent in loco umbroso tepido, trochis
cum exiccati fuerint, iterum pulverizent, ac denuo cum pred
sculo imbibantur, exsiccent, ac ita repetat, nam quo pluries hæc

III

eilerabit, semper nova imbibitione, exsiccatione et pulverizatione, ut
ecima vice factum est, eo magis in virtute crescit; dosis hujus est a 3j ad
iij, & usq ad drachmam ut plurimum. Si quis hunc eundem pulverem
ircularē sinverit solo igne naturæ, sive igniculo interno propiùs abig
lla additione, maximum alexipharmacum habebit.

Diarrhodon cum recenter factum est, et statim in vitreo vase
ate clauso reponit, et circulari fit in loco calido per longum tempo
extimium confortativum evadit, sicuti et spiritus fuligīnis tartariza-
, nec non elixir proprietatis, qui prius siccus in loco calido, per quā-
aginta dies debet fermentari ac tandem cum spiritu vini unitus
rium per duodecim dies circulari, ab omnibus noscet, in igne cor-
borans & vivificans: Prædicant nonnulli extractum Catthæ Acacia-
, Cariophillorum, & pauci Croci optimum confortativum evadere, si-
etiam pillulas Stomachicas Russi, ex Aloe et myrrha, croco et
mmoniaco confectas cum additione pauca portionis ambræ grisea
cum Elixere magno in parvam redactas, non solum alexipharma-
, sed et corroborantes, sed etiam vitam prolongantes, ut multa ad-
ucta ætatis senex, qui illas ex Præcepto Philaleti practicabat mi-
narravit: In ultramarinis Regionibus est in usu Unum Vitæ
quam expertum Corroborativum, & vitæ prolongativum: apud alios
Christii magistraliter terme Catechu ad idem prædicantur, ac quam
ima alia remedia, quæ sparsim apud varios homines inveni-
tur.

CAPUT XI.

Introductio proxima ad Opus, sive de Pharmaciis huic eligenda veniunt.

entus unusquisq sit in indagandis et addiscendis pharmaciis proper-
natis pro opere hujus Scientiæ, nam ex applicatione horum, bonus vel
alus effectus pendet, Quare ut unusquisq ad perfectam acquisitionem
ntiæ nostræ devenire possit, advertat, uti antecedenter factum est,
armacia signaturas lesa partis exhibentia eligenda esse; quænam
a talia sint videri possunt apud Crollium in Tractatu de Signatu-
in notis ad eundem Authorem annexis, in Zodiaco medico Cardi-
apud Paracelsum & alios; noteq etiam, quod si pharmacia signatu-
gerentia non habeantur, potent quisq uti aliis specificis, quæ tan-
modo a facultate juvent, scilicet quia ex sagacitate operantur, vulgo
ota Substantia, & non illa vulgari qualitativa

Signatura namq quia est vel in figura, vel in motu, vel in num
vel in interno Anatomica ipsius mixti / in qualibet istarum sit, pro
tio nata est pro usu Operis / ideo dum Corpg vel Spiritus per aliqua
tes num violentissime laedit, Sagacibus Plantis istis utaris, quae g
plus Spiritg possidere reperient eo magis efficatiores erunt, cum pr
sicuti Amici allicuint, ita inimici fugantur, ideo virides et Spiritu
fida plantae istae esse debent ad opus. e.g. ad hecticam aridam, Sal
Spiritu vivido plena signatur, cito enim haec Planta crescit, et nec
co exciva, vel divulsa, si terra mandet perit, sed novis acquisitis n
cibus pullulat, plantamq novam ejusdem Sagacitatis, ac prima unde o
pta est, insurgere videmus.

Hic etiam addat, cum signatas Plantas accipimq, quod si u
non sufficiat pro Signatura totius & partis laesae uti requiritur, l
est alia cautela circumstantialis ad hoc opus / posumq eligere d
plantas ejusdem virtutis, ac Sagacitatis quae unitae idem efficient
si una omnia requisita haberi esset. Notetur etiam / quod est alius
summum hujus Scientiae Secretum / quod Medicamenta a Corp
humano desumpta, miracula magna praestare possunt, si debito m
beantur, unde maxima cum diligentia ac vigilanti attentione qua
tes corporis, et quae excrementa, vel sicci morbi conducant in quib
dum est uti in citatis notis ad Collium de herbis Sagacibq, propo
nem aliquid videri potest. Notet pariter mihi non latere, haec pr
& Simplicia adhibita parum & non valde profecta fore, cum n
ini debita compositione, fermentatione vel aliter tradant, mir
la manifestabunt uti e.g. in Unguento Armario observari po
& mirari. Quare in Epilogum dicimq, sequentia praecipue
observanda esse, in Combinatione Spiritq & mumiae unius cum
pro Opere isto perfecte complendo.

Primo eligenda sunt pharmaca quae Signaturam laesa pa
ferant.

2do Si pharmaca signata non habeant, eligant vivantia a
Substantia, & per vim occultam ut dici solet operantia.

3o Eligant pharmaca signata dum in vigore sunt et spiritu
na, ut citius et facilq operentur.

4to Signatura respondere debet toti, & laesae parti.

5to Si Signatura unius Pharmaci toti, et laesae parti corresp
non possit haberi, accipiant duo pharmaca, signaturas praedict
referentia, et uniantur simul pro Opere.

6to Pharmaca a Corporibq virentibq desumpta, promptiq et mi

res operant in hoc Opere.

7o. Quo corpora viventia erunt nobiliora, eo operationes mirabiles & prodigiosæ insurgent.

8o Signatura quæ ad opus requirit, etiam in Corporibus viventibus quæri debet, in eorundem partibus, succis et excrementis, prout ista, vel illa accidunt pro pharmaciis operis.

9o Signatura non solum in figura haberi potest, verum etiam in modo, in numero, in interno ipsius mixti, anatomia, & in propria specifica sua virtute.

10mo Tandem pharmaca licet quomodocunq signata, non ita efficacius, ac ante operabuntur in hoc Opere, magis quam si prius fuerint disposita, ad opus, cum præceptis ipsius Operis.

Cap. XII.

De tempore tam collectionis quam applicationis harum Pharmacorum.

Pharmaca quibus ut plurimum utimur in opere nostro, vel sunt vegetabilia, a quibus mineralia non excludimus, vel animalia, eorum partes excrementa, & succi. Vegetabilia namq colligi debent, dum in vigore sunt, unde quia quo succulentiora et spirituosa fuerint, eo magis cum efficacia operabuntur, et in vigore erunt, igit hoc tempore colligi debent, dicendum autem quia tempore autumnali, ut plurimum vigorem rerum deferentes sunt colligendæ cum earumdem signaturæ magis conspicuæ sunt & apparent.

Advertat pariter quod predictæ Plantæ colligi debent tempore, quo possibile est sereno, & aprico, ad evitandum quicquid eisdem nocere potest, inficiari, ob eamdem etiam rationem colligant, dum propriis dominans Planeta in domino est scio hic insulsissimos, se vocantes eruditos, res tenere vix cortice tenus intelligentes, quorum nostro hoc tempore magna copia adest, virum arripere, non recordantes virum regnare in ore stultorum &c. et alii maleficantes non sunt ati e.g. peonia pro Epilepsia, & alijs capitis affectibus, colligatur cum Sol est in Leone, Luna vero declinans, atq in transitu ab X in V, eodem modo Cancri marini, cum Sol & Luna sunt in signo Cancri, et sic de singulis /Dominium Planetæ cujuscunq plantæ qui nescit, in Zodiaco medico Cardilucii, et apud alios Authores videre poterit/

Pharmaca quæ ex Animalibus, præcipue hominibus petuntur sequenti. rem cautelis colligantur: primo a corpore vivo colligantur /licet nonnunquam etiam a mortuis colligamus/ et quam primum egressa sunt

comprehendant in vasis adaptatis optimeq clausis diligen
vtodiantur, donec tempo congruum adveniat pro usu ejs de
addas, pro eorundem conservatione, quod potiq loco conserv
naturalem crasim ipsorum destruat.

Secundo cave ne ante usum corumpant, / pro corruptione
telligimus fermentationem, que potiq portationem eidem adau
destruit / et inutilia ad opus deveniant fixando, evolando de
cum corruptione mumiale balsamicum, quod est illud energeti
in mixtis manifestans, et hoc precipue vel ratione caloris
ptati vel ratione loci ut plurimum advenit. Vasa namq pro
nos usus deservient, vasa esse debent, nam aliquando altered
utimur, quandoq diu non nunquam ex animalibq petimq
pharmacum pro doloribq colicis aliisq intestinorum, vel fluxib
immodicis parare cupimus intestinum rectum suis accipim
ejusmodi ventrem quidem animalis & ita discurrendo.

Tertio cum colligunt ista, ad tempus prospiciendum fut
de vegetabilibq loquentes diximus / et ad Planetas dominantes
favorabilibus dominijs sint cum namq poteris / quandoq pro
tia necessitatis ista pretermittunt, et si effectq optatus habetur
sin minus alio congruo magis tempore repetit Operatio) a
de observet, ut propitia habeatur, nam cum Nobis proximor
terorum aliorum Planetarum, multum nocere potest, Libra
scandens Jovis et Fortuna sint unita in Sexta domo Celesti
et sic de aliis adverti debet. Notet tamen ne saltem noceant
maligno aspectu, si directe propitii haberi non poterunt.

Tempus applicationis Pharmacorum varium est, pro va
Operationum, nam vel applicant statim, abq ulla premissio
esset dignitus panaritio oppressus, quem statim ad aures feli
demus, nulla previa alia diligentia, tantum contenti, quod il
atur, quousq felis sustinere potest, & panaritii dolorem, ac vi
propijs suis Spiritibq transplantatione commixtio uni ver
applicant Pharmaca eo ipso, ac alia res ipsis unita fuerint,
gallinaceum statim, atq ab ebullitione in unionis unitum
cum Spiritibq patientis, & formicis datur in escam, pra cam
borantium mara modico effectu: vel statim ac ab eisdem p
cis aliquid demit, postea applicant, ubi cum a sanguine gla
et purpuream portionem demimus, et serositatibq tantum u
pro defendis vinculis amatorijs, per Philtra contractis. vel ha
cantur cum sufficienti quantitate Spirituum imbuta sunt, ut
panem subtus axillam brachii detinemus, usq dum spiritus

plantes imbiberit, deinde cani comedendum dare, ut nobis familiate & amicitia deserviat, Uti pariter Lapidem magnetem, cum ferro unco simul circiter in linimis patientia ad spiritu hauriendos bilico applicamus, ad uterinos strangulatos, et spasmodicas dem uteri motiones frenandas. Vel demum ne prolixior faciam in nibus minimis enumerandis; postquam pharmaca fermentata fuerint, se sola, vel cum aliis unita, applicantur. Ut quia eodo iste applicationis, omnium aliorum efficatior est, et maxime cum stupore efprodigiosos exsurgere facit ideo hic adnectendum non ingratum, utile puto aliquid de modo fermentandi, prout deservit ad hoc

CAPUT XIII.

De modo fermentandi Magico.

e precipue in fermentatione recte facienda, preter spatium tempocon currere debent, vid nimirum ubi fermentatio fit, et calor illam moveat, vasa in quibus hoc fieri debet, uti superius tactum est vamateria esse possunt, quae adaptari debent exigentiae rei perficit ut plurimum vitris utimur, aliquando ovorum testis mungeram partibus animalium, non raro stupis lineis, aut lapannis, quandoq charta ossibus cornibus, et uno verbo quicquid appropriato receptaculo deservire potest, nam hoc quam maxime necessarium est, cum non semel solo vasis defectu desiderata ratio non evenit, quae in adaptato vase repetita, spem primae fere deperditam restituit.

Alterum et magis principale fermentationem promovens, est calor, vel est internus ignitus, insitus eidem pharmaco, qui ipsu temperis, se solus absq alio adjutorio, opus fermentationis agit, vel est ab externo, vel est per additionem alicujus rei, quae fiante motu excitatur, fermentativam operationem perficiens igniculo interno; nihil aliud hic est nisi solutio partium subtum & spirituosarum mixtorum, cum remotione contrarii alligansoluta namq contrarietate interna se opponente, et occultante, inter se movendo perficiunt, quod antea imperfectum erat; hic loq tandi non est, cum potius ad chymicos et spagyricos spectet, quam magneticos, unde tantum modo de externa additione, et externo promovente calore aliqua notamus.

Pro externo igit promovente calore, advertere semper debemus, ad

naturam rei fermentandæ, quæ prout varia est et ad varios usus
servire debet, variè etiam modum fermentandi; sive fœtum
calorem extraneum sumimus: in rana cum semen, vel alium
fermentanda accipiunt, in ovum testis includimus, et gallinam
calorem incubare columbarum, gallinarum, similiumq; animalium, aliter majori calore opus deperderet, et inutile foret
pone. Si vero idem sanguis pro magnete deservire debet, multo
calore coagulante, et indurante ipsum, in vasis vitreis operatio
clausis, operatio fieri debet. Si vero eadem ejus sanguine pro-
ta, vel panniculo magico magnetico ad sensationes in distantia
simus locis exercendas, uti debemus, in loco aperto & umbroso
fieri debet.

Advertendum autem semper est, ne loca fermentationis corpori
nem inducamus, et e contra nam fallimur debemus, si in vasis operatio
clausis, dum fit aliqua operatio, colorem, saporem, et odorem, mutari
videmus, tunc enim si fermentabilia non interrumpat, iterum partes
partes fermentabiles exaltatæ fuerint, ad debitum statum odoris
soris et saporis reducant, ipsa pharmaca fermentata, bene ut prius
habebant, interim multo magis efficacia erunt, et ad opus nostrum
grata, & è contra dum putrefactione corrupta, et ingrata odoris
poris, & saporis evadent, efficaciam quam prius habebant etiam
mittunt.

Nonnunquam infimo fermentando, aliquando in balneo
ad aerem etiam præcipue æstivo tempore exponimus nocte, diu
ro sino rarissime calore fornorum utimur. Verum fermentatio
quæ fit per additionem rei. Si tamen sit res contraria heterogeneo
neorum partium, vel energiæ, solet esse perfectior omnium aliarum
uti cum a sanguine jam coagulato serum separamus, et post
jam induratum est, portio ejusdem seri eidem addita, ac per lenta
mentationem iterum indurescere permittimus, & iterum cum
additione ejusdem seri, & nova semper siduritione, tandiu repe
usquequo serum omne cum sanguine coalitione fermentativa
situm sit, & in unum corpus transierint: tunc enim spiritus
tus sanguinis exaltatus est, energiam ad opus nostrum neces-
præseferens, unde dum rite et recte applicat, stupenda inde
nationes emanabunt.

Verum cum hoc idem Magneticum pharmacum ad multos usus
deservire possit, determinari debet per additionem alicujus rei specif.
talis partis, cui usui esse debet, e.g. pharmacum magneticum
humano cruri, vel descriptum jam cum humano sanguine confectum
deservire debet, ad affectionem conciliandam, prius sub axillis
brachiorum, & supra cordis Regionem fovere debet, nam in istius mo.
forma fermentando, spiritus secum allectione unit ac deinde in
cu Operis ponendum, ita pariter cum pro aliis finibus adhiberi debet
pora proportionatas correspondentes partes foveatur, advertat tamen
prout nonnunquam aliquid partium, quibus deservit addimere aliquando
fectione, uti sunt pili, Capilli, sudores, & similia at quia haec omnia
tum de Magnete magico et modis applicationis ejusdem, tractabitur,
ecessario repeti deberent, ideo illuc remittimus, ubi clarius describen-

7. Calor ergo extraneus sit proportionatus qualitati mixtorum fer-
mentandorum, & correspondens exigentiae operis cujus gratia per- 7B
ficitur, si namque vel excedat, vel deficiat opus fermentationis non
perficiet, imo destruetur: verum excessus caloris, tanquam adurentis,
fixantis semper pejor, paulo remissiori est, nam stricte unit, &
colligat particulas corporum fermentabilium: ordinarie enim fer-
mentamus pharmaca calore fimi, balnei, Solis &c. tum aliquando
debili flamma candelae accensae, immediate aut mediante sub-
jecta arenam vel Cinerem, calore Animalium incubantium, & similium.

8. Motum etiam fermentativum excitamus, additione rei extraneae, 8B
quae solvendo partes obdormientes, quiescentesque una supra aliam, in
motu eas dem ciet, et ista fermentatio ut plurimum ad emendationem,
correctionem pharmacorum deservit, ad hunc finem e.g. sanguis
humanus Coagulatum, & durum factum, absque cautela aliqua, & cum spi-
ritu seu portionis dependitione, iterum humectamus, sudore calido
ejusdem viventis cujus sanguis est, et in vase clauso lente fermenta-
tus, ut in ipso, implantatione restituat, & uniat spiritosa patio de-
perdita, & corpus ipsius reintegratum energia, remaneat dispositum
ad usum Nostri Operis, uti in Magnete vappido redditio, ineptoque
ad operationes magneticas, accidit, dum ipso ab alio Magnete
bono, vel Marte magnetizato, energia & vis operativa redditur.
Isto eodem modo reliqua totaliter extranea (non contrarija tamen
energiae) fermentationem promovemus, quae revera duplex est, vel enim
impedit violentam motionem, per quam deteriorarentur & putrefie-
rent res, dum fermentandae exponuntur, vel eandem motionem promovet,

prima utimur in Urina quo in opere nostro dum deser
in affectibus precipue renum & vesicæ celeranum via narum
ad hunc finem fermentanda dum est, ne putrescat, partic
ues, videntum motum arripiendo, ei addimus aliquid et ver
ceptum, cum quo unita Urina in vase vitreo clauso, ad
tandium ponimus et hoc modo meliorabit cum fermentatione
trescentia impediatur, quæ alioquin inevitabilis esset. Alterat
ed perimur cum fermentare volumus pilos, capillos, Cornua,
et consimiles res, quæ nisi prius humectemq, corpore aliquo
modo, eorundem particulas ad motionem fermentativam, va
re poterimus, & inutilia remanerent, pro Operationibus intum
entia.

Tempus sive Spatium temporis ad fermentationes requi
varium est, prout variæ sunt Operationes, in quarum gratia
tationes pharmaconum fiunt: varia enim sunt, prout Unde va
rii, nullatenus assignare possumus. Hoc unum tamen unu
ante oculos habeat in fermentationum temporibus, ne anteto
removeant a loco fermentabili: vel multo dictis, illei deti
licet hoc ultimum minoris damni sit quam primum: nam
partes subtiles & operativæ exaltatæ sunt supra crassas, &
ascenderant & iterum descendendo, in unico ne omnes redi
bona portatas est fermentatio.

In textis Ovorum enim, tamdiu fermentanq, quamdi
lent animalia incubare ova sua in vasis vitreis fermen
precipue quæ ad solem tempore æstivo fieri solet, prolong
let ad quadraginta & amplius dies, at in aliis Vasculis ut pa
abbreviari uti in praxi unusquisq, ex se ipso experiet et ad

Notet, tamen quod tempore fermentationis, Corpora fer
bilia non sunt movenda, precipue si liquida fuerint, nam si
me cum motione Corporum, Motio fermentativa introduc
particulis pharmaci, variabitur, ut plurimum opus incep
perderet, atq, hæc de fermentatione prout ad hanc Scient
tionem rite observanda ac dicta sufficiant.

CAPUT XIV.

De Magnetibus sive Pharmacis magnetic

Pharmacum nostrum quod ad imitationem magnetis Lapi
alliciendo ferrum sibi unit, alliciendo spiritus influos vitales
alligatione unit, & aptum reddit, ut ad Operis usum deservi
ideo generali vulgi vocabulo Magnetem dicimus, qui non uni

sed plures: quod cum pharmacum, quod aptum est Spiritu influ-
vitales allicendo secum in unione, & alligatione retinere, quia
cum omnis Operatio per Spiritus fit, istis egemus ut Operationes
gicas promovere valeamus, unde cum magnetem, sive Pharma-
n magneticum habemus, facile est Spiritu acquirere, quibus mediar-
deinde, quicquid cupimus executioni mandari potest.
Hinc apparet præcipuum, primævum necessarium instrumentum
ficientia magica acquirendum, debere esse pharmacum magneti-
bonum, quamvis mihi non lateat, non nunquam absq pharma-
magnetico, Operationes multas perfici posse, Curamus enim multos
, Animalibus alijs in Escam porrigendo, excrementa infirmo-
, uti in Practica curativa particularium morborum videt. Verum
Scientia debet esse de Universalibus et non particularibus, ideo phar-
um magneticum nobis providere debemus, quo mediante quicquid
versaliter cupimus, potiri valeamus, & hoc modo vere Scientes magi-
Philosophos dici.
Multi hi Magnetes esse possunt, quorum alii sunt particulares: uti
ii Chamæleontis nigri debito tempore collecta in manu gesta, dum
ra umbram Equi, vel tauri, gestans se ponit, vires illorum acqui-
illes interim debilitatis remanentibus: Alii vero sunt Universa-
Particulares sparsim in hoc opere multi videri possunt, & apud
eralium Historiarum Scriptores, non inepte hinc inde colligi po-
gunt, Universales vero Magnetes, quia non facile haberi possunt
ne ob Causam hic, quo licitum erit non nullos libenter adnecti.

Et primo ponimus Magnetem Tenzelii Paracelso potius debitam,
ti componi: Accipiant hominis sani fæces, quæ loco umbroso ex-
cari permittant, ut & fatorem, et excremento jam humiditatem de-
dant, derelicta tantum salina terrea Sulphurina, volatilitate ipsi-
ta pro usu. Secundus Magnes est, Caro humana exiccata, sit ta-
on ab homine vivo desumpta, vel saltim ab homine violenter
orte perempto & adhuc calente, nam tunc erit valentissimus Ma-
es, Tertius est iste: nempe sume sanguinem juvenum sanorum,
empore veris, & coagulare permitte, separata aquosa serositate, se-
enctim in vase clauso serva, et sanguinem nebrum coagulatum ad
mbram exsicca, exsiccatum cum reservata aquosa serositate humecta,
iterum ad umbram exsicca, ac toties hanc Operationem repete, quousq
totam serositatem imbiberit, et usui serva, nam attentivum ma-

gnetic̃um potens erit. Quarto Magnes, et experti̇ssimus talis
Colligat ex hominib̃ sanis, magna quantitas sẽcum, miscean
urinis sanis humanis ad pultis consistentiam, simul subigendo
bẽ deinde adde sudoris quantum potes a corporib̃ sanis cum
tẽis mundis colligi debeti & relinquat in loco mundo umbroso, ne
siccent, et iterum adde tantundem sanguinis, qui postquam
paratꝰ fuerit, ad exsiccandum ponatꝰ; nota quod ne corrumpat
supernatans sanguini tri vase optime clauso decantata cust
bet et postquam exsiccata fuerit massa, hac iterum imbibi, et
vẽ exsiccari, ac repetere istam operationem debemꝰ ad totalem
imbibitionem, & exsiccationem, nam tunc pretiosissimꝰ magnes
paratꝰ est, qui in vase clauso custodiatꝰ, cum sit hic magnes
salis, vi qualibet parte Corporis potens allicere Spiritꝰ sibi
ciant tamen traditi et si quis alium requireret ex se ipso novum
parare addiscat, vel aliquid aliud addat precedentib̃. Hoc unum
men advertat, quod postquam aliquis sumpserit portiones Corpo
illas cum cautela exsiccare debet, imitando superiꝰ tradita pro
nam aliter corrumperent, et inepta redderent, ac ad opꝰ hujus Sci
inutiles: quamvis adsint non nulli magnetes, licet tantum qui
mentationem preparentur, semper tamen advertendum est, loco
tationis ne putrefactio fiat.

Inter istos tales Magnetas, quam maxime admirabilis est
Vulgo Homunculꝰ a Paracelso appellatꝰ, qui non est impostorica
tio, uti magna Pars nasutulorum eruditorum tenet, ex eo quia
intelligunt, quamvis revera non sit Organizatꝰ Corporeꝰ homo,
bꝰ omnib̃ gaudens, solaꝰ Anima Intellectuali carens, uti
et communiter creditꝰ ab alijs imperitis, qui totaliter literali Sen
Authoris artificialiter ita scribentis, fidem adhibent: Est nil aliud
quam moles, sive massa fere carnea conglomerata, resultans ab
tationem habitam, ex glutinosis fibris sanguinis, quæ quia dum
Corporibus viventib̃ in vasis sanguineis erant, quamplurimos
tionib̃ deservire debebant proportionatam texturam, eidem
correspondentem habebant: dum deinde a Corporib̃ humanis
in massam duram coeunt, similitudinem quandam externam
humanæ carneæ figuræ præseferunt.

Ista namꝫ massa jam Magnes factꝰ, et quia proportionatissimꝰ
caterorum quorumcunꝫ aliorum Magnetum ad sibi Spiritꝰ alli

nire, & quia /quod magis essentiale est/ jam Mumialis Substantiæ
altata secum defert, non est mirum si tot, tantos, prodigiosos effe-
rodat, tantum gesta, & multos plures postea exhibita, per Mu-
miam nam & Magnetem omnis Operatio accidit, & ipsa duo sunt
ses fundamentales Scientiæ magicæ, dum in Executione ponî
debet, quare descripto Magnete, sive Pharmaco magnetico, quid sit
Mumia nunc subjungimus.

Cap. XV.

De Mumiis sive Balsamis mumialibus.

Mumia sive Balsamus mumialis est pars illa Essentialis spiritosa per
quam Corpus Operatium mixtorum manifestatæ, conservatur, & ponitur
in ipso esse Operativo: Sicuti enim Mumia humana, est pars illa Essen-
alis volatilis spiritosa in Sanguine delitescens, quæ vivificat nu-
tritionem foret, & ex qua vis, sive esse quodlibet aliud operativum
hominum dependet, ita Mumia Plantarum, est pars illa Essentialis
Spiritosa, sive Sulino-volatilis in Succis Plantarum commorans,
per quam Plantæ ipsæ virides, vividæq manent, nutritio earundem
perficietur, ac esse Operativum specificativum talis efficaciæ & fa-
cultatis foret, atq dirigit, quare si quis Plantæ alicujus Mumiam
haberet, totam essentialem facultatem sive virtutem ejusdem Plan-
tæ possideret.

Hinc colligimus quod quidquid hauritæ ex aliquo mixto, quod Spi-
ritosum vividum ejusdem, nudumq Operativum repræsentare poten/
set, recte ipsum mumia sive Balsamo mumialis talis mixti, appella-
ri potest; Spiritus namq licet sint veri, & immediati operationum pro-
motores, quia nudi & se soli incedere ad operandum non possunt pro
indifferentia ad tales Operationes, & nimia ipsorum subtilitate, &
facilitate ad diffundum, aliquo alio Corpore indigent, cum quo uniti,
apti redduntæ ad operationes tales promovendas. Verum hoc alligatum
& unitum cum Spiritibus, ut mumiale Corpus, & Substantia non
debinet talis Conditionis esse debet, ut postquam una cum Spi-
ritibus alligatum, & factum est, potiq Spiritus appareant, Spiritua-
sua vis, quam ipsum Corpus alligans, quod tantum stare debet,
tanquam Subpentaculum, & inhæsionis locus, præseverans solum,
externam configurationem, dirigentem ad taliter operandum, nam
e contra si accideret, Magnes potiq imbuta Spiritibus, & non Mu-
mia diu deberet, cum Mumia fere nudum vitalem Spiritum ex-
hibere debeat, ut facilius ubiq ferri, intrudi, penetrare, & Operationes

dirigere.

dirigere, sua allicienti unione possit aliter nulla teng Op
contingerent sibi conformes & proportione respondentes,
per Spiritum, & non per alligans fiant.

Colligit ergo ex traditis, quod Corpora illa quæ magis
Spiritum secum deferunt, ad mumialem quidditatem ma
ducit, sicuti etiam quod Corporum illa portiones quæ ma
rituum abundantiam habeant, mumialem substantiam
cam, majorem etiam possideant, e.g. inter cæteras alias pa
sive portiones Corporum, dissolutiones eorundem, quæ magis
Spiritum ferunt, quam quæcunq aliæ aliqua particula, ideoq
accedere ad mumialem substantiam balsamicam quid
qualibet alia ita etiam Sanguis arterio sus, ac propago
vis nervorum a cerebro prodiens, quia per ipsa major quan
rituum fluit, quam per quamcunq aliam partem Corpori
etiam majorem abundantiam humidi possident, licet no
nudam, ac est in insensibili transpiratione sive dissolu
cum in illis sit dispersa, et fluens per interiora eorundem

Patet etiam particulas stricte Spiritu alligatas for
gnetismi magis habere, quam mumiales, ita partes soli
porum se habent, inter istas vero, quæ non tam stricte &
confirmationis sunt, magis aptas esse pro magnetibq e.g.
or pro magnete est quam ossa, quia in carnibq Spiritus fa
trudi et alligari possunt, quam in ossibq, verum tamen est
stea ubi ossa sufficienter Spiritibq imbuta sunt, non tam
ipsos dimittunt, ubi caro efficeret, & molliores portiones, at
longissime protrahi, ac asservari ossa imbuta, ubq eo quod
ant pro Opere magico, nam vires non dependerent, ubi fac
primis accideret, sicuti multo citiq fluida dimitterent, qu
ipsa. Quare hoc Universaliter advertendum, quod partes quæ in
traditis sunt debiles, in altero sunt fortiores, & quæ magis
dant hoc, penuriant illo, nisi tamen Artificio aliquo alter
cant, ubi e.g. Sanguis qui abundat mumia si penuriat
smo, si rite fermentet, ipsiusq mumia exaltetur, & ejus m
manifestet, tunc aptiq redderetur ad admirabiles Operation
vendas, nempe si coagulet, induret, & propriè sero imbuta
exsiccetur cum semper nova imbibitione, & exsiccatione, usq
tam sui seri in corporationem sicuti superiq factum est. / magne

dit, aptq ab emunctorijs Corporum, Spiritq. alliciendo imbibere.
Porro verum etiam est, adesse aliqua Corpora arte ordinata, & parata, quæ & Magnetismi & Mumialis Substantiæ nunq esse possint, ac ita disposita esse, ut pro Magnete, et pro Balsamo Mumiæ deservire valeant. At quia ordo & modq horum præparandi, est
13 tetissimus, periculosissimus pro mala intentione, et absconditi spiritus solis veris Philosophis reservat, nam sine inadvertenter in aliquem aliquod incidamq & potiq panam ex hio quam meritum deseruimus; sicuti adquirari, ita Mundq multum contaminari, et ridiculq laedi ab eisdem potest, ideo hic tutiq erit de ipsis non loqui nisi cum periculo & animi perturbatione tractare, unde sufficiat tantum tetigisse, si quis autem majora, et ultra desiderat ex se solo lumine traditorum dum laborabit, non impossibile ipsi erit omnia, quæ quærit devenire. Et hæc sunt quæ de Magneticis et Mumijs Philosophicis, ope Artis præparatis in genere dici
midet.
Restat nunc ut de Semimumijs, sive Magneticis Mumialibq Artificialibq, Naturalibq non arte paratis loquamur, quod prater illud quod nostrum faciens, deservire etiam potest unicuiq ad se ipsum cognoscendum, qua cautela uti debeant in propijs excrementis, sive Semimumijs, ista namq ad Naturam Semimumiarum reducunt; eosq. modis, ac proiciendis, cum excrementa sint illa præcipua Corpora quibus Magnetes & Mumiæ colligunt, uti superiq traditum est non absq. ulla Artis præparatione, at se sola immediate per eadem, operationes quam plurimæ particulares fieri possint.
Merito ideo nomen eisdem Semimumialis sive Magnetis & Mumialis Naturalis particularis tribuimq, ad differentiam Artificialium, per Artem ad talem Naturam operativam productorum, ut ex ipsis tutius magis haberi possint Universaliter. Hinc ad hoc ut ista Semimumia Cognoscantq perfecte, breviter dicimq: in viventibq sicut non viventibq, hic non sit necesse mihi, Semimumiales Substantias pergere; esse fæces Ani, Urinam, Sudores, cum insensibili transpiratione Crines, Ungues, Sputum, Narium muc̃orem, Sanguinem, puremve quodlibet aliud excrementum, sive particulare partium uti Auxium Colorum Umbilici, similiumq locorum sive Universale, quorum Enervatio, pro Magnetica Scientia deserviens, ut perfecte cognoscatur, pluribus de uno quoq, hic pertractare non inutile erit.

CAPUT XVI.

De Faecibus Ani

Cum faeces Ani deservire possint, se sola absq; alia Artis prae-
sufficienteq; sint tam ad curandas, quam introducendas, varias
Animorum affectiones, uti videre est in Simplicii exercitione quae
herbas virentes salubres fiat, multa commoda principaliby inti-
tent, & e contra, multa damna si supra malignas herbas, aut
pora: Deserviunt pariter etiam se sola ad transplantationes
me magis cum ex hominibo sanis & robustis collecta sunt, loco
gventi armarii deservire possunt, praetergquam quod non deest,
ipso Ungvento armario illas addat, & non inepte.

Nunc ergo videre est faces Ani, tam minimi estimatae, multa
& energiam secum ferre, quae vis & energia, quae pro magnetica
mica deservire potest, ideo ad utramq; substantiam participa-
disposita esse debet, scilicet configurationem, sive conformatio
talem habere, quae apta sit, et pro magnetismo, et pro spiritu
diffundendo, in quo mumia consistit, nempe non simplicite
vendo, sed uti ipso participare, ut quae nudum laxum fabric
alia mixta vim insinuabilem habeat, ideo ipso mediante
in illis operationes promovere possint. Verum quae indubita
est praeter istas partes, in faecibus adesse etiam partes inutiles
das et indigestas, quae et pro magnete deservire non possunt
mumiali substantiae, detrimenti sunt, ideo etiam ex hoc, non
congrue Sominumiale Corpus considerandum, pro operationi
quis non paucis, et appellandae faeces Ani veniunt, ad differen
mumiae veae, nil inutilis secum ferentis, propter simplicem re
rium alligant.

Possunt adhuc faeces Ani dici magnes mumialis partialis,
ipsae praeterquam de utriusq; substantiis participant, si foveam
calore nativo, perpetuo se dirimante per corpora viventia,
dent faeces amissidore superflui, & alligatione novae substan
Spiritosae, sive mumialis, jam Corpus magneticum, facundum
mica, aptum Universaliter ad operationes magneticas promove
Vides ergo non tam sunt faeces Ani quantum appetite nu
vant ab ignaro vulgo hominum, non advertente, quod in imp
gvanda, & saginanda tellure, nulli cedant; ut in faciendo ne
superimplantatione, sive restitutione reintegrante, et curante

cum principalem efficientia si adhuc calida excrete et spiritu
n vapida non redditæ, subtus pedes nudos gestentur, cum pluri-
renovationis impositione.

CASUS XVII.

De Urinis.

rina inter excrementa totaliter inutilia /excrementa namq ani saltim
sapinandam tellurem usui sunt/ licet enumerent, si tamen attente
nsiderent, quia portiones seri sanguinis, chyli et non nihil succi nu-
tritii cum eodem sanguine refluentis secum ferunt in earum inte-
ntione, ideo non ut simplex Substantia aquea potulenta, considerari
et, nam in multis affectionibus, citig facilig, & efficatig faciebus ani
vervire potest, spetialim in omnibus affectibus ventriculi naturalium,
recipue Renum, vesicæ, lienis, imo etiam cordis, pulmonum, et he-
patis, ne dicam totius Corporis ulcus in hecticis, iteritiis, similibusq mor-
universum corpus torquentibus videre est.

Excretiones igitur hæc: quia /praeter magnetismum/ similiter de
ere, et curare, & introducere multos morbos possunt, non obstante
superflua excrementitia humiditate aquosa exuperante in sui inte-
ntione non immerito ergo Semimumialis Substantia appellandæ
venient. Urina enim, uti & fæces ani, si super bona mixta deponant,
ximos effectus, si supra mala malos & perniciosos effectus insurgere
ciant. e.g. si super ignem quis miserit, dolorem et ardorem in-
reatibus Urinarijs experturus erit, & e contra si supra bonas herbas
olles, dulces, balsamicas, miserit, urina dulces et indolentes
excretione fient /hoc etiam quia in facilig ani contingit, ideo pro-
ideri debet mulieribus cineres calidos supra fæces puerorum pro-
icere, nam detrimentum ipsis infertur, quod additione frigiditatis
e aquæ limpidæ tollitur/ cavendum etiam ne in vase, ubi urina
infecta alterig asservatur, mingat, nam per aliquod tempus si fe-
erint, ita ut fermentare incipere possint, certo certig, infecti indispo-
itionem contrahere potent et è contra

Verum si Urina cum modis in scientia magica requisitis /universa-
iter omnium Urina capax est/ per artem reducat, ut magnes fœcundig mu-
nicia flati, per alligationem, & excitationem spiritig vitalis influi, tunc be-
neficii tempore, et cum majori energia prodigiosas operationes promovere po-
test, unde ubi miserens in posterum considerare debes. Advertere etiam
portet, si perfectum magnetem turpidum et fœcundum mumia compo-
nere voluerit cum Urina, ne potig tibimet, vel viventi ex quo sumpseris
illam, nocumentum aliquod afferat, precipue fermentatione corporis alicu-
ius signati, quod sicuti potest esse juvamini, ita etiam detrimenti, si bonus

& proportione ac energia respondens non fuerit.

CAPUT XVIII.

De Sudore & insensibili Transpiratione.

Sudor qui est ut plurimum portio lymphatici humoris, et humoribus irrigatas & molles tenentis, quamvis non negem a vero sanguinis, immediate sudorem fieri posse: / quia uti supra dictum est, in excrementis sacrum Ani & Urinæ licet multum fluitatis inutilis pro Magica Scientia retineant, hi tamen humoribus, etiam se soli multas operationes efficere possunt, ideo ratione non immerito sudoribus / quod de sudoribus dicimus, de insensibili transpiratione, sive dissipationibus intelligere volumus, nam ad non differunt, nisi quod insensibilis transpiratio, cum angustitate & numero, tunc ob coacervationem in poruli, fluitatis ac in forma liquida a humida fluunt quod in dissipationibus, quæ accidit, insensibiliter dispergantur: / etiam nomen seminum habuimus.

Sudore namq & curari, & aliter affici possunt, non solum toto corporis unde colligit, sed Corpo ejusdem Universum, nam quisque habet ut plurimum, tanquam liquamen humidum ab impressionem spiritu, cum ve ipso unitum, ac extra corpus expulsum te & recte tractet, effectq tale prodere potent, qui vix credi possit cum non solum morbi curari, & introrsi per sudores possint, etiam animi mores mutari, immo adhuc, sine sudore, neq malefici Dæmonum interna vexatio, vulgo obsessio, nobis valentibus namuti pluries diximq, operationes omnes magicæ fiunt mediis particulis spiritosis, influxis, vitalibq, in proportionato modo unitis: hinc facilq obsessi ipsi & mente alienati, ob philtra vel tus magice curantur.

Et revera qualibnam alii portio Corporis spiritu impregnata, liberi potest proportionata ad vim & energiam spiritosam demandam, sudore? nulla certe, ideo in quam maxima reflexione sudorationem habita per Scientiam Magicam morbi omnes cutanei curari possunt, animi pathema corrigi, obsessi sut paulo ante dictum est, maleficiati vexati restitui, imo ut sermonem concludam / sunt plurimi effectus, qui absq sudore in nobis haberi possunt / quæ magica entia exerceri potest in inventibq absq sudore, cum interius, & introrsum sut ita loquamur / potissimum cum motu sudoris, & insensi-

transpira-

anspirationis, sive diffatiorum habituosarum considerandæ ve-

A superiùs pariter notatis commodis, & incommodis, quæ visceribus et urinis accidunt, immunis non est iecur, & præter ista multa alia ei fœcundissimæ desert, quæ vide solis, & insensibili transpirationi tan- competunt, unde nisi minus si saga subuculis et induviis, sudoribus, flationibus imbutis ut plurimum utantur in suis maleficijs esser- dis, custodiantur igit probi & qui sanus vivere vult, multiplicator ignoret effectus, qui inde haberi possunt.

CAPUT XIX.

De pilis et Crinibus.

nes qui sunt portio nutrimenti partium, per spiritu in folliculis in c- pororum degentibus, deducta & illic coalitione coagulata, nec non no- per particularum alligatione bonæ elongata, uti clarè probari po- ex demortuis illis, in quibus pili crescunt, in istis nam spirituosam antiam adinstar insensibilis transpirationis adesse, nulli dubium anere debet, nam dum corrumpi demortuorum corpora incipiunt diffa- , sive insensibiles transpirationes, & multiplicari, ab omnibus ob- at, & pilos tunc crescere, ac elongari.

Hinc etiam crines communicabia corpori collocandæ, et tenendæ pu- i, tanquam illa, ex quibus etiam se soli, diversi effectus magni pro- possunt: In salicibus enim inserti pili, simpliciter a corpore torsi, maxime alios crescere faciunt; scuint enim etiam simpliciter ti in liteni saltem audatus Candelam Astrologice uti dicunt fa- modum illam conficiendi vulgo ignorat, & a superstitiosis culis, multa superflua, & superstitiosa absq necessitate adhibent. crines dum comburunt, ad instar religiosorum philtrorum num movent ad amorem: crines pariter in radicibus Plantarum facti, diversos morbos partium a quibus decumunt, curare solent. iatur etiam principalibus emunctorijs corpore decumpti, una ci- pili, & lege magicæ scientiæ fermentati, universaliter in corpore es producere possunt, bonos & malos justa applicationem operantis crines ergo & pili caute custodiant, et potius in herbis et tellure ribus sepeliantur, quam comburant, aliàs cautiones in alijs descriptis mumijs adhibeantur, nam etiam pili subjacent notatis vicissitudi- nio pro philtris ut plurimum pilis uti solent. Videmus enim pilos uda cui evulsos, ac statim in aure avelli intrusos, avellum retro nem illud idem efficientem currere. nota etiam est non paucis herba

illa lingvaris, cui si crines circumligentur, et in proprijs aur
ficij ponatur, Persona deinde cujus sunt crines, ipsum semp
queatur, usq dum non amoveatur herba crinibus reuincta ab
hac eadem herba, si lana alicujus Ovis alligetur, ing aures uti
dictum est, ponatur, Ovis illa cujus est lana, Operantem ubiq
tamdiu donec ab auribus removeatur: Vires ergo et pro Scien
gica spernendi crines & pili non erunt.

Cap. XX.

De Unguium pregnitibus & Dentibus.

Quia dentes et Ungves, durè tertij alligationis & fixæ uti d
dure sunt, ideo etiam respective, ex fixissima coagulata, & a
insensibili proportione elevata a nutrimentosa substantia pr
credendum est: Nil mirum igit, si ab Antiquioribus non nullis
mandos rebelles, et obstinatos morbos, adhibiti fuere, tantum a
Animalibus viventibus, specialim piscibus, unde fit quod etiam
Semimumialia Corpora ponenda sint, si namq lege scientiæ
fermentati, vel signatis herbis uniti, et alligati animalibus viv
implanentur, & intrudi in interno Corpore Plantarum ponantur,
tutius curationes perficientur, uti in quartana, lepra, podagra,
libus morbis experiri est.

Advertendum tamen est, quod quia fixæ substantiæ, eorum
sunt, cum jam effectu prodierint, statim removenda esse, nam
quam maxime principalem suum nocebunt & debilitabunt, qua
generice advertendum, in omnibus alijs Semimumijs, sive Sem
alibus Corporibus, nam in ipsis omnibus data proportione idem obt
Ungves etiam et dentes custodiendi sunt, nam vicissitudines
vel mali eventus subjacent: preter namq supra notatos effe
obsessos certis dentibus suffumigaveris, non minimum illis a
asseres, uti è contra cum Ungvibus et dentibus magna incommo
cipalibus causari possunt, precipue si dentes sani violentia, et te
pti fuerint, majorem enim mumialis substantiæ tunc habebi
reciproca concatenatione, ac amore cum toto, unde dorumpti
continuabunt, ob quæ facilius et potenter effectu haberi possunt,
tam vili pretio æstimandi, et ita indifferenter absq cautela proji
uti in febri hectica, cum ungvibus videre est.

Cap. XXI.

De Sputo & Narium mucore.

Dum sputum ponimus, non habitum jam fluidam substantiæ

latum pbr asperam arteriam, ex aere separatae portionis a Cavita
peritonis & pulmonibg provenient, intelligendum volumus, nam tracta-
tus, quia est sublimioris Ordinis, ac indagationis apud magnos Phi-
losophos, tanquam Arcanum Arcanissimum occultatum, et omnimode si
cto custoditum fuit: at sub nomine sputi hic intelligimus crassum
crudum Corpus mucosum, natura lymphatica, per os excretum, pa-
rum dissimile ab illo quod e naribg ejicit: narium namq Excretum
tenuius et spissius esse solet, os autem fluidius, albidius & magis le-
ve, a quacunq parte ista proveniant, semper licet non magnam, por-
tionem Spiritus Vitalis influi secum deferunt, unde fit quod pro No-
stro opere possunt deservire, precipue in transplantatione morborum,
quum excrementa ista gerentium, sicuti de facto deserviunt, huic no-
stro semimumiali etiam ipsis denegari nequit.

Si autem sputo et narium mucositati, saliva, vel portio serosa a
lacte defluens uniatur, tunc majoris efficaciae erunt, uti in rabie epi-
lepsia ac similibg morbis, quam maxime utilia experiuntur, pro ipsarum
magicis. Excrementa etiam hac omnibg subjacent vicissitudi-
nibus, sicuti & superiora descripta, nam si cum bonis herbis fermenten-
tur & putrefiant, partes unde venuint sublevabunt & vigorabunt &c
cum malis et venenosis simplicibg, damna & incommoda cau-
sabunt, quare in consideratione magici Philosophi sint, sicuti lacry-
marum excrementa umbilici mucilago terrea, sordes inter di-
gitos pedum collecta, et similia excrementa, nam tam cum aliis
ista, quam sola pro affectibg istarum partium deservire possunt, &
bonis magis si lege magica scientia adjuta fuerint, cum additione,
diminutione, vel preparatione.

CAPUT XXII.

De Sanguine & Pure.

Sanguis prima et principalis fluida Liquida Substantia, viventium
corporum, semimumialis, non solum apud Philosophos tam recentio-
res, quam veteres, in multa existimatione habitg fuit, pro magicis &c
operationibg, quinimo sacra pagina, id ipsum insinuare videntur, &c
quod in sanguine animam collocarunt quae anima ita appellata, a Sacris
Virginis, revera Spiritg Vitalis est, cui magna copia, & efficacior activi-
tas in ipso, intelligenda venit. Si namq se solo absq ulla preparatione
sanguine utatur, curationes multas efficies, uti videre est, dum pulverem
sympaticum dictum, vel Ungventum Armarium Sanguinis universis, ex
sola unctione, curationes multas perficiunt, absq ullo labore alio precipue
nervum, Ulcerum, haemorrhoidarum, similiumq morborum.

Pariter Sanguis adhuc calens, si ab animali aliquo de
infectione aliqua principali unde emanavit, in ipso ingui
te transplantat: si vero Sanguis, vel se solus, vel cum ad
in debito vase, & proportionato calore fermentando putrefiat,
ter variè illig separentur, ut spirituosæ particulæ exaltari
tunc prodigiosos effectus, tribuet utenti.

Videmq namq ex exaltata portione Sanguinis per fermen
tem Philosophicam, ita ordinatam et adumbratam figuram
nam representari in vase, ubi asservabat, ut certe, & ratione
homunculus dici deberet, si tactu comprehendi talis figura
unde multa cum ratione concludendum venit, Sanguinem esse
team Semimumialem, expositam omnibq vicissitudinibus qu
aliè substantiæ Semimumiales subjacent. Dum ergo
vel alio modo e corpore Sanguis fluit, recte custodiendus, &
dus, nam si cum bonis mistis uniatur bonos effectq, si cu
malos causabit.

Sus quod creditur vel Sanguis putrefactq, vel Caro cum su
putrefacta, portionem spirituum secum quia defert, substanti
mumialem dicing: solo namq pure, et farina cum ca
in escam animali aliquo si damus, juvamen magnum illorum
affert, uti similiter cum Ungvento Armario, vel cum aqua
pulvis Sympaticq dissolutq sit, vel cum ipso pulvere Sympa
unitum pus, multas curationes efficit, aliquin difficiliores.
cum signatis herbis balsamicis aliisq mistis fermentet, et
permittat, tunc multo magis efficaticq pro curationibq evade
etiam qui sucis recentis putamen, litur balsamo, pulve
patio mixto inunguntur, & in eo unice imposito, modo aeri
non multum frigido in arbore, unde nux deprompta est
udo suspendunt, & Ulcerum curationes certa compromittu
si se solum pus curationes multas spondet, & arte preparat
efficaticq, et multo majores effectq prodit Semimumialis Subst
pellarda est, & omnibq supranotatis vicissitudinibq exposita
bet, unde Cautelæ quæ in aliis notatæ sunt, in hoc præterire
bent, si incommoda effugere quisq velit.

Nisi obstarent pericula imminentia in certis aliis extrem
quæ Deo in silentio relinquimq, absq nec nominis pronuntia
nam hoc a principio firmiter proposuimus, ubi periculum
potest, de ipso nullimodè esse tractandum: libenter pariter

...lem, non nulla circa excretiones sipposas oculorum, ac earundem ma-
...m efficaciam, et energeticam vim, in non paucis operationibus, non mi-
...dus magicis promovendis: verum quamvis Conscientiæ Synderesis ad
...dum cogat, tamen charitas saltem ad dandas aliquas advertenti-
...impellit, ut loquar, ideo in abstracto dicimus, quod unusquisq; de-
...vertat, cauere custodire, ne suam oculorum immunditias, in ma-
...ni inimicorum perveniant, uti quoties limpida aqua non calida et
...pannis eandem abstergere ab oculis, nam oculorum Compositio
...ad operandi, mirabilis magis est, quam cujuslibet alia partis
...pris: Visio enim Operationem suam perficit per lineam rectam
...efficacissime, & hinc forsan Mens, Cor, & fere totum Corpus
...movetur, a simplici inspectione non raro. Argumentum pari-
...magnæ energeticæ virtutis oculorum eorumq excretionum esse pos-
...naturales fascinationes, tam voluntarias capite ab imaginatione
...dia, quam involuntarias exercita quandoq contemplatorum
...se, uti etiam morbosas invita: Sicuti enim ex. caus Ophthal-
...lippitudine laborantes, si alienum oculos attente aspicientes
...nolint, eadem morbifica affectione fascinant & infciunt ocu-
...lorum quos inspiciunt, ita magicæ multa operari possunt in-
...novimus nam conspicuum Baranem in hoc Regno, qui
...batus erat sua armenta Ovium, Equorum, Suum, & similium
...malitia videre nam statim infirmari, a cademon videbat, cui
...pna ipsius tristitias invidorum vero et malignorum naturales
...inationes, uti a vi imaginativa insultæ continuo observantur,
...velutis præcipue exercitæ, tanquam Corporibus proportionatis in
...eo Cumulo materiæ requisitæ fieri potest. Omnes enim istæ fa-
...tiones radijs visualibus infectionis iunctis, per lineam rectam
...tibus, exonerantur, et perdituunt corpora quæ inficiunt, ob commu-
...cognitam vitium venenosum non a Dæmonijs, & vi prava
...inativæ, uti inepta vulgi credit, quamvis imaginatio multum
...juvare possit, sed ob in eisdem oculis cumulatissimam habitam
...ticularum excretarum cum lymphis a toto massa sanguinis,
...nam multitudinem vasorum lymphaticorum possident, de
...unum ex præcipuis muneribus, sive usibus lymphæ est sanguinem
...impuritatibus, præcipue salinis mordacibus repurgare, hinc prima
...entiæ flaredinis literiæ in oculis inspicit, si oculis facile istæ
...ulantur, & cum radijs visibilibus fluendo corpora inspectorum in-
...nt, ob vim multum activam, energeticam, contagiosam, quam possi-
...istæ eadem particulæ sunt quæ scabiem, elefantiam, lepram,
...contagiosos gravissimos morbos fabricant, et diffundunt, quid

minum igit si adivitate magna quam possident, compin
oculis eum modo operandi per lineam rectam radiorum
portentosos, magicos effectus producant, vileo de vi lacrym
stisterica plena sint. Caute ergo custodiant excrementa ocul
nam praeter tradita, multum in ipsis inest etiam virtutis
energetica, quam deferunt excretiones interne, quae
corporibus viventibus? at ubi progressus sum, non licet mi
us loqui Caute igit iterum dico custodiantur, uti de excrem
aurium & umbilici pariter intelligi debet.

CAPUT XXIII

De Modis quibus haec Scientia utit in Applicatio
medicorum, ut Sanitatem in Corpore morbido introduc

Plurimi sunt modi, quod dicit in hoc Capite valet etiam pr
ne, quomodo oporet haec Scientia; qui adhibent spiritui, pr
te duo vero sunt principaliores, unum Transplantationis, al
Implantationis sive nuda applicationis, transplantatio tunc
mediante spiritu morboso, morbum in Plantam, Minerale,
mal aliquod introducimus, sine ut ex hac introductione
remaneat curatus: Minerale namq; Planta vel Animal
transplantatio fit ut explicare incipiamus, dum sibi unita,
mala Complexione, Spiritus sive Succus Salino volatilis ipsi
morborq evadit, langvet, et demorit, interim spiritu morbo
tionis principalis, unde prim deprompsus est per transpir
rem libero facto, vigorato, ac quodammodo spoliato in Pati
iterum reflucndo, ad principalem suum percutiendo, ipsum
roborat, ac ad debitas functiones exercendas promovet, uti ex
unione ferri magnetizati, & magnete Papido reddito acci
ed Unione Sanguinis cum Unguento armario, vel pubere
tio similiter eveniret vel & clarij dum Animal aliquod
Ictherica pascitur & inficitur, et principalis unde Urina depr
cet et minuit sanus redditur quibus exibus nisi certe Comm
Concatenatio, & reciprocus fluxus, et refluxij Spirituum non
accidere naturaliter minime possent.

Advertendum hinc in hoc opere oportet, ne in Planta vel An
nimis forti transplantatio fiat, nam tunc revisit, et effectu
frustra tentatur, ita etiam ne in planta, vel Animali in
et contraria Naturae operationem aggrediamur, nam poliy

quam privamen experientia, ita si Planta, vel Animalia fuerint ni
mis flaccida; vel violentiora in Operationibus, nam hinc non solum quod
morbosum est alliciendo sibi ipsis uniunt, verum etiam bonum, uti
per exemplum Implantationis Capillorum in Calicibus, ut crescant
natet qui si ad longum temporis spatium steterint, aliq incisione
Calicis, vel remotione Capillorum post ipsorum accrescentiam, capitis
et oculorum vacillatio promovebitur.

Transplantatio ista duplex est, mediata & immediata: immediata dicit illa quae cum rebus Mumialibus, vel semimumialibus, aut rentibus quibuscunq adhibita, vel aliis proportionatis mistis peragitur, et evenit hoc modo, videlicet res quae applicat, malam vel bonam Mumiae qualitatem sibi appropriando, in ipsis naturam convertit atq Spiritum transplantantis, vel aliali qualitate mala libe-
rat, vel sibi unit Spiritum nulla maligna qualitate lesum, sic hoc
acquirit fortificat, ac tali modo mediante implantantis corporis qualita-
tes, et vires energetice, in rem cui applicantur introduci possunt atq
mediantibus hisce qualitatibus, sibi spiritum rei recipiendi in virtu-
tem fortificare & deinde multa operari eodem modo, ac puta
planta applicata, sive implantata, spiritum istis, et sic cum opera-
tum sibi unit, ac operare facit energetice ad suam naturam.

Mediata vero transplantatio dicit ea, quae mediante immediata
transplantatione perficitur, uti si quando in herbam convenientem
qualitas quaedam transplantata fuerit, tunc herbam hanc anima-
li alicui propinaveris, eveniet ut qualitas in herbam transplantata
sive spiritus qualitatibus energeticis cum herba transplantata, in
animali cui applicet, sive propinata, transplantet, et hoc modo facit
operari correspondenter ad principale, unde spiritus exivit, uti pariter
multa mirabilia fieri posse non est dubitandum, per hunc modum,
et a longissimis ac remotissimis regionibus effectus energeticos asportari,
cave tamen ne hanc regulam in malum dirigas. Hoc propterea no-
tandum hic, putrefactionem debitam praeparare optime quamlibet
Mumiam, ut in Animalibus qualitas quaecunq energetica introduci
possit: verum in sanguine putrefactionem istam optime recipi, experi-
entia jam pluries explorata est, magis quam in quolibet alio Se-
mimumia.

Alter modus qui adhibet in magia, est modus applicationis, quam nu-

dam applicationem dicimus, nil aliud esse, nisi cum Mag-
niales applicantur, quæ vel malam qualitatem subjecti app-
pasi, corrigere possint, vel ab isto Spiritum vitalem hau-
inde mediante, mediata etiam transplantatio fieri posset,
tri quibusdam notum est. In hac enim applicatione hoc
notandum est, scilicet ut nihil veneno sa qualitate imbutu
applicetur, nam tunc qualitate illa, Spiritus in Subst
alebus degens, secus totum nocumentum alijs com
Verum si caute prosequi, superiorem de Signaturis d
scutus fueris, a scopo aberrare non poteris. Praterea cav
mala ~~dicta~~ dicta tempore applicationis totum tu
tum subvertat, quod etiam in transplantatione alijus
etè observandum, uti clare constat considerandi, quantum
niret in Invictione Plantarum, ex siccitate aut si
tam repræsentat in viventibus, uti fuit in Plantis humi
tas, alijs modi adiciendi.

CAPUT XXIV.

De Transplantatione & variis Modis qui

Cum superius quid Transplantatio sit tradidimus, nunc quæ
at dicendum superest: quare dicimus sex præcipue modis, Tra
nem fieri posse, nempe Seminatione, implantatione impo
ratione, insecatione & approximatione. Seminatio sit qu
Mumia impregnatus, misceat cum terra pingui, atq; ill
rq; semina herbarum morbo conveni entium in semina
etice ita fit: Terra cribrata, et cum Magnete mumiali mi
ponat Seminaq; huic terræ imposita, lotura illius membri
vel totiq; Corporis, si totum sit affectum irriget, ita Semina
minantia, langores in se ipsis transplantant, hoc solum
nempe quod dum tempus requirit, irrigari debent quot
ne pars, vel totiq; uti dictum est. Hic peractis expecta, dec
lulare compereris: nam tunc eodem modo observabis, dum
permittit, ut in simili terra transplantata, sicuti herba ex
morbos decrescere, & tandem curari.

Sunt pariter alii qui in his pengendi ista procedunt, Mi
preparatas perfectasq; evellunt, et vel in fumo ad exsicca
spendunt, vel in aqua fluente injiciunt, prout morbi na

lio quoq; modo congruo, ijsdem utuntur, et tali modo curationes fa-
verum ut placet unicuiq; medium magis sibi arridentem re-
ter, nam Experientiae non incongruum erit. Si vero mumia qua
nes impregnatq; fuit, morbida non fierit, tunc Planta iterum,
ritu vitali illig, cuius mumia fuit totione impregnata nam
bilitia deinde efficere poterit, modo si quid dicta sunt, intellexeris &
meni

Verum adverte ne herbas tuae intentioni inaptas eligere deci-
di, non enim singula, omnibus et quibuscunq; rebus opportuna sunt
vitia secundum propias dotes & energias, spiritum colligunt,
rbem dispensant, aliter enim spiritu jungetur verbena, aliter Car-
Angelico openabit, quod semper animo fixum teneri debet, non
morbis capitis, secunda vero secreti correspondentiam habet &
partibq operant signanter, & respective ad propriam naturalem
riam efficatiam.

mplantatio fere eodem modo, quo seminatio fieri solet perficitur.
in eo differentes sunt, quod Implantatio herbas cum radicibus
lem radice accipit, et in simili terra suti dictum est superius, pra-
implantat, in rotatione etiam descripti non omissa. Praeterea
rtunum est notare, quod si herba alio humore, totaliter hoc tem-
pirent, melius esset, ita enim fere coacti, mumiam magis vi-
ia sibi appropriabunt, quod in seminatione etiam fuisse opti-
est, nisi nimia seminis teneritas, vel lada mollities, contra-
jiserit, quod hic in Implantatione, non ita timendum, unde ex-
etiam Rusticalem Auxiliatricem, in his implorare, non incongruum
ut omnes reliquas regulas in seminatione adhibitas observa-
oc adhuc in hisce ambabq Operationibq descriptis notandum sub
ri omnibq aliis curationibq magicis fieri solet; videlicet si Plan-
oriatur, alicuius mala qualitate energetica, antequam morbus
rè curet, tunc alia Planta ejusdem speciei, in eadem, vel potius pri-
ta simili terra, iterum implantanda est, & detinenda usq; ad tota-
curationem morbi.

Impatio hoc modo perficit: membri morbosi semimumiam, si
crementa vel potius mumiam, vel utraq; semper simul, quae
ere potes, accipe, illaq; in arbore, vel alia Planta, inter corticem &
um, vel cum ~~terere, vel alia Planta~~ terebella foramine facto im pro

ne.

ne, si foramine ~~unde~~ illius fueris Cuneo ex eodem ligno, foram
claude, termm viscidam superponendo, si vero inter cortiem
gnum, mumiam vel seminum mixtam paveri, cortice reducto, bul
ra, uti in Inditione fieri solet tege, tibi Mumiam relinquend
to si bene omnia administraveris, optatum finem dabunt.

Notandum tamen est morbos quosdam citig insemination
dam vero Impositione curari, fixi enim citig hoc volatiles ver
curantur: verum eodem tempore in singulis morbis, ut una di
cunctis faciat, hic expresse jubet, natura enim hic non onerat
in ordinaria methodo & curationibus accideret, quin imo qua
dicent remedia, si considerare, & modis curandi illud comprom
nam Noribi ea tantum quae probavimus describere decrevimus
terea sunt qui spe frustrata Impositionem, tanquam
quosdam morbos preservativum efficacissimum adhibuerunt
autem ut corroborativam, vigorativam & auctionem adjuvan
ipsam habeo.

At hoc maxime in primis pro omni Impositione notanda
quod quando effectum diuturnum desideramus, arboribus tarde, e
gens crescentibus, quando vero velocem optamus, cito crescentibus
mur, sicuti semper stamus reliquis aliis conditionibus superis pa
dummodo tamen firmiter memoria teneat, cautio illa supra p
de Plantis cito crescentibus, ne Lesionem deinde inferant, ideo qu
cito tuo voto potitus es, quod impositum est eximat, vel plant
cidat, ne nimia spirituum affectione, talio postea accidat pr
pali.

Irrorationis superis in transplantatione tradium est
let, ut per eam transplantatio perficiatur fiat namq; Irrorationis
seminationem, vel implantationem sicet aliquando sola irrora
fiat, & optatum eventum producit, cum urina, stercore, aut
convenientibus aquis, rudere, aut mombri, vel totis corporis lotu
pro ut natura morbi postulat, separatim, vel simul mixtis, nam
modo fieri potest, quamvis mixtionem praeferendam esse, quis
catis experiet, ex eo quia, & copiosiorem & tutis substantiam spiri
mumialem, seminationi unione reddet, ac pro opere optatum fini
horbas ergo, arborem, vel semina convenienter eligas, aliq; inigas
lis diebus, donec morbum correctum & extinctum comperieris.

Verum si cautiq operari desideras, superioribq aliis traditis mo-
is, et regulis magicis, irrorationem potius auxiliatricem prebe,
quam ea solutarie utaris. Et quamvis hoc modo operationem fa-
ndiorem mumia reddas, tamen utrumq facere in tuo arbitrio est:
e unum tamen semper observandum, ut quam cito irroratio facta
erit, totam terram irrigatam, terrâ nova tegas ne aer undiq cir-
mpellens & agitans, virtutem mumialem dissipet, & non permittat
q irrigatis associari, antequam planta jam allectione sibi univerit,
uaq etiam supra notatas cautelas nunquam derelinquamus.

Inescatio vero dicit, quando mumia vel semimumia, datur
Cicam animalibq quibusdam, ex qua inescatione animal come-
ns inficitur, & principale unde mumia vel semimumia deprompta
liberum evadit, tunc enim calor vivificans, sive spiritq hostes ani-
aliam, sibi unit mumiam, eamq corrigit, & transmutat malam
alitatem sibi uniens, & approprians, per quam morbo efficiebatur
de corpus ex quo mumia deprompta erat, liberum factum ab hac
ectione, in integrum sanitatis restituit, inficit interim tali modo
iritus vitalis bruti, ab operatione allectiva, eodem modo ac avis
plumata pulli, vi supra demersam partem, & venenatam alicujq
nimalis ponderetur, in qua operatione pullq infectus, et pars libera
Veneno remaneret.

Verum summe notandum, ut quam cito animal, postquam ple-
, planeq infectum erit, interficiatur, ni venenum morbificum ex
ipso animal necaverit, nam iterum hoc vigorem recuperans, in-
ciet principalis, ob concatenationem correspondentie magice ma-
netice, in principio hujus operis tradite, vel saltem cum mala com-
lexione morbifica etiam bonam hauriet: preter quam quod si mor.
ficiet, vel alia offensa, aliis animalibq reliquis ex infecto inferatur,
it, vel debilis fiat a prima applicatione inescationis, aliud animal pri-
o demortuo substituatq, cum nova mumia vel semimumia et hoc to-
ies usq ad perfectam salutem: Animalia autem uti de herbis et
lantis superiq traditum est, semper proportionata morbis sint, nec ni-
imium debilia, nec nimis valida

Et quamvis non nulli experientia tantum duce, sanguinem ad-
huc calentem, loco mumie suibus, aliisq animalibq propinent
q etiam pro philtris adhibent, caute tamen in his procedendum,
quam-plurima damna, tam exhibenti quam exhibito inferenda

quæ inde evenire possunt fugienda, non semel enim vidimus
mactatq; Animalia recipientia recidita, et aliter læsa prius
terim non bene remanente.

Approximatione denq; fit transplantatio, si corpora im-
plicentur, quæ Spiritum Vitalem Directorem miti radiorum
iendo, sibi unire, et arripere possunt, & oportuit ista vel
vel Animalibq; cum applicatione perficiq; e.g. Si infanti
ti catulor paucorum dierum vivor aut columbinor pul-
plicaveris, curari solet infans, uti similiter, & certiq; si
re poder deplumatq; morsui vipore applicatq; fuerit
per medium aperta, & tantum a Capite separata, statim
sui superimposita, a veneno Corpq; infectum sibi ex hi
interim alleto veneno intumescente, ac deinde mori
tiq; curet; si et multo magis velociq; quam si ipsum a vipere
diate demorsa fuisset, uti accidit in illa vipera supra
morsui, quæ putulento acuto intolerabili odore imbuta
et quandoq; autem inducere dolorem in parte demorsa,
pars exoneret, et caro vipere imbuat veneno, nil differens
perationes accidentes ab illis, quæ evenirent a ferro pri-
tizato, dum in aliquem ferrum, vel pollum agit, quod tot
demonstrat Magicum magneticum etiam in applic
decisse. Ad vertat ideo, cautelas multoties adnotatas in
tionibq; in hac etiam non omnino omittendas esse.

CAPUT XXV.

De Nuda Applicatione & Modis illam exi

Nuda applicatio dupliciter consideratq; vel enim per impo-
ne additionem, vel per applicationem: Impositio fit, cum
imponit, suæ addit Sanguini, vel alijs Seminum mijs aut exer
quod signatum sit vel saltem talis qualitatis & energiæ
ut deservire possit, prout est intentio Operantis, fit enim
cum alicui Compositioni, aliquid Mumiæ addit, suæ simpli
intentum habeas, e.g. cum Compositioni, suæ aggregatis
Salis, & Spiritus vini, addit postea ferrum candens ad
dum, Stercorantis portam Domus tuæ, et deinde eidem
aquam puram frigidissimam imponing, ad lassionem ad
dictam tollendam. Adnotare tamen oportet, quod tales im
et in vase debito fieri debent, & præterea modum eligendi

cere oportet operans, ne fallat, et aliud eveniat à sua intentio-
ingredientium vim energeticam non cognitam.
Applicatio stricte sumpta dicit, quando res signata corpori par-
enti, vel aliter affecta, extrinsecus apponuntur, sive cum applicatione
suspensione, uti in multis curationibus ordinarie fieri solet,
sicut in vesicæ doloribus applicatis radicibus ari, vel pro dolore la-
rbena suspendit collo. Advertendum tamen est quod multo-
ad colligendi mixta, effectus variare facit, uti clare videre est
ro de Catapotia, ambo vi emetica, & solutiva operare va-
proportionaliter energeticè ad collectionem, nam si versus
tur, potius versus superiorem partem movebunt, quam alium
vero deorsum, potius versus hanc partem effectus producent,
pro exigentia rei, modus colligendi observetur.
etiam observet, præcipue in vulneribus, et ulceribus, quod in
tione pro curatione horum, sunt eligendæ herbæ, mumiales
iam energiam præferentia, & ab applicatione ubi ausfe-
in terra sepeliri debent ad putrescendum, uti paulo ante di-
et nam hoc modo spiritus fermentales vi ictus, & per aerem
mano vi difflando, efficient curativas operationes. Adver-
am quod, si morbus particularis ex. gr. ulcus alicujus partis
veteratum, & habituale ipsius partis, tunc vel lente cu-
n est, & non una simul, vel totius corporis patientis eodem
re cum parte læsa, consideratio habenda est, in curatione
et aliis magicis, alioquin curata parte læsa, potest animal in-
e in damna majora, præcipue si applicatio curationis ma-
terminata fuerit cum morte animalis; vel Plantæ, quibus
rbo curande usi fuimus, uti è contra in morbis acutis, vel re-
genitis, curatio adhibeatur, & fiat quo citius fieri potest, semi-
men cum plantis citò vel lente crescentibus, habita ratione
gunt qui putant mumias per classes Elementares dividendas
n hoc modo etiam a mortuis, et ab interemptis corporibus mumi-
posse, et pro opere magico uti: attamen præter caeteras
ibates, quia potius ad malum quam ad bonum hæ mumiæ de
ire possunt, ideo fundamentaliter ne iniquis occasio malidet,
viam addere libenter relinquo, at solum hoc unum adhuc
nitione dignum, puta admonere, scilicet quod pro lædentibus
is sympaticis inductio, per hanc methodum & viam, cura-

tio

tio citig per divisiones Elementares fit, quam per quam
aliam regulam, et viam ex superig traditis eg. hydropem
hanc inductam in aliquo animali per ignem, magicum
um, curationem cito perficimg, Ustiones Ani supra dictu
aquam, et philtra aerea vesaniam causantibg, per terrea
reas res, uti in Philtris Sanguinis menstrui dum marga
hibemus, & proprio vero Sanguinis fixo terreo coagulato re
mur, & ita ad alia descendendo.

Verum mihi quamvis alii modi, & ordines quibg notatu
tiones effici possunt, non omnino lateant, sufficiant hac usq
tradidisse, tanquam sufficientia & securiora, qua proxime
rere possint sui animi meg finis fuit: / derelictis interim
praecipue Physiologicis, sive theoreticis. nunc ad praxim.
tim ad curationes directam descendamg, nam ista praeceden
sij, mihi medicinam profitenti cardo esse debet, et non u
alii efficerint, ingenii ostentationem & pompam cum Phi
tica Scientia, totam magiam manifestam facere, quae adh
tor alios modos, differentias, et usg particulares habet, qua
vel ille potiti et utiti, dum Scientiam hanc Magicam exer
vult, quae nequis existimet totaliter sub silentio praetereund
esse / praeter illud quod a Rusticis, et rustica arte, cum fruiti
variis et admirabilibg addiscere unusquisg poterit, nam
res est quam rustica ars, et magnetis effectg quae magiam
Aphorismos sequentes Universales, omnia comprehendentes
ctimus, ex quibg qui plura cupit laborando addiscat.

CAPUT XXVI.

Aphorismi particulares quibus in Philosophum Magiae ejusq Regulae continentur.

1. Mundus Animatg est anima prima, & suprema materiali
in se rationes rerum omnium seminarias dirigente, quae a sp
Ordinationum ipsig procedentes, sunt tres instrumenta, per qu
hoc magnum Universi regit, atq nexum Catena aureae Provid
praesentant, uti in Exordio ejusdem Mundi, a suo omnipotenti
ordinata fuere.

2. Dum anima hujus Operationes particulares termina
git Corpus, sive producit ex anima hujus potentia operativa, et
matur, secundum illig ordinationem / ordinatio Mundi in tot

virtute illa, per quam rationes seminales in naturam, in suis Orga-
principijs unitam, imprimuntur: unde supra omnia corpora de-
nativam materialem potestatem obtinet, quam habere non posset, ni-
ea particulariter planè, plenèq pendaret.
3. In hac productione dum Anima Intellectualis, immortalis
aterialis, corpori humano infundit & unitur, remanet hoc Anima
di tertium, & medium inter utrumq, quô anima Corpori intimè
eiat, & per quod omnes operationes rerum naturalium dispensant,
mediu m tertium, Spiritus vitalis nulgo dicitur.
t. Naturalium rerum operationes, dispensant ab hoc Spiritu per
ni organa, secundum Organi dispositionem, & anima Intelle-
insufflationem, cum qua dirigit, & gubernat corpora.
Organi dispositio primo & principaliter dependet a Summo
m Creatore qui taliter ordinavit in principio Mundi conditi per
es, secundo ab anima Mundi, sibi Corpus formante, secundo
narias rerum rationes, atq tertio a Spiritu per Universum va-
e, res in tali dispositione, et ordinatione conservante.
Nihil Corporeum quidquam energiæ in se habet, nisi quatenq
umentum dicti Spiritus, sive quatenus ab eo vivificatq, nam me-
poreum, mereq passivum se præbet.
Si volueris magna operari, corporeitatem a rebq pro posse deme
rpori Spiritum adde, vel sopitum ipsum Spiritum excita, nam
liquid horum feceris, vel ordinationem operativam tui animi
di ordinationi conjungere sciveris, jam mutationem molienti,
il unquam magni operaberis.
Solum hunc Spiritum, de re quacunq demere impossibile est,
destructione ejusdem: quod hoc vinculo res conservat, ne in
lum, vel primam materiam, unde venerunt corruant.
Spiritq hui alicubi, vel potiq ubiq terè liber a corpore invenitur,
Illum cum Corpore congruenti pingere novit, Thesaurum omni
mundi divitijs anteponendum possidet.
Separat hui Spiritq a Corpore, quantum possibile est, fermentatio-
vel amplexus a frutice libero, allicient in amore.
Organa per quod operatq hui Spiritq, sunt rerum facultates &
nica dispositiones, quæ nihil magis efficere possunt, mere & pure
se considerate, quam si oculq vellet videre, absq vita: dummodo
l vim aliud, quam materiæ, vel corporis modificationes.
Omnia quæ operant, unica tantum intentione operantq, hoc est ut

efficiant ea in quæ agunt sibi similia.

13. Spiritus vitalis subjectum, est Corpus, in ipso recipit, et in dem operat, nec unquam tam purg est, quin humori alicui vulg mercuriali, jungat.

14. Humor hic non specificat spiritum, quia communis rerum ria est, aptg fieri quodlibet, nec oculis cernit, sed pure mente a natur, nisi prig corpore solidiore terminet.

15. Veri Spiritus, puri, et Intelligentiæ, sive Angeli nisi me ante hoc, in Corporibg physicis nec Animæ Intellectuales agere sunt duo enim extrema sine medio non conjungunt, neq; aperi possunt.

16. In eo Spiritg puri sive Intelligentiæ utant, specificato ulti quo a contrario dissipato, sive in aliud mutato desistunt ibidem rari: & uti allicuint spiritu vitali Animalium, ita fugant, etc. itg in Corpora desistunt agere, tamen aeritg veneratio adhibito

17. Stellæ vitalem spiritum Corpori disposito quodammodo com vant, & alligant per lucem & calorem, eidemq; se approximando elongantes, ipsdem influunt medijs.

18 Spiritus iste Corpori in generatione miscetur, dirigitq; intentio Naturæ ad finem.

19. Semina majorem hujus Spiritus copiam, quam quadrung ad finere nascuntur.

20 Semina tantam copiam non continent istig, quantam ad per rei productionem requirit, sed spiritus interior allicit externum a just ita dicam descendentem, sibiq; unit, unde hinc fortificato, fe generat, et dat sibi simile.

21. Si germinatio Ordinaria possit impediri atq alligatio, & ap latio alijs viis promoveri, possent tandem res e semine, in mon in sua specie produci.

23. Quod magis Universale est, magis etiam ad unientem alli nem promovet, magisq; Semina ad allectionem assimilantem alia uti Sal petræ, sive Nitrosum in vegetabilibg efficit.

24 Unaquæq; familia rerum, sive species habet suum aliquid versale proximum quod semina ad allationem assimilantem h runt, et fertilia reddunt: Estq; hoc Sal, sive Naturam Salis pri referens, munusq; & officium efficiens, ac spiritq; in viventibus

25. Qui novit Universale familiæ alicujus Animalis, semini tificialiter jungere, poterit etiam Animalia, extra determinatæ matricem producere, saltem conformaliter, apparenter, atq; eadem am aliarum rerum ratio est.

6. Qui potest lucem cum tenebris conjungere, potest res singulas
multiplicare in sua specie, & rerum naturas mutare.
7. Spiritus Vitalis Universalis ab æthere dependens, purus & illibatus,
Spiritus Vitalis particularis in rebus singulis existentis patet, ipsum
ope in corpore Coacervatione procreat, et multiplicat, à quo corpo-
ra potestatem se propagandi mutuantur.
8. Sicuti Spiritus Vitalis primus in humore mercuriali libero, & com-
ni latet, ita Spiritus Vitalis singularum rerum, in humore mercu-
li virtute corporis illius, cujus est, imbuto residet, quem humidum
calem Vulgo dicunt.
9. Varietas dispositionis Corporum prima, a varia aquea fluidi
rantitas elaborationis perfecta fuit, ipsius Creatoris
10. Qui potest Spiritum impregnatum, virtute unius Corporis cum
libro ad mutationem disposito jungere, valebit multa mirabilia &
ostra producere.
11. Secunda varietas dispositiva Corporum a varia mixtura, & coad-
anti unione trium principiorum dici potest. Talis Sulphuris mercurij.
12. Hæ dispositiones a varijs Stellarum positionibus, præsertim vero
Sole fluunt.
13. Unicuique rei tantum utilitatis ordinariè tribuit, quantum ad pro-
ndas naturales illius Speciei actiones, requiritur.
14. Nihil incipit fieri, quod prius utilitatem aliquam à Cælo non
pit, per quam operari aliquid possit.
15. Qui novit rebus, sive rerum mixturis, Cælum propitium Solem
undere, hoc est Animam Universalem Mundi, Mirabilem præstante
tet, cum hinc omnis Magica naturalis operatio procedat, & pendeat.
16. Quo dispositiones magis conformales, sive Subjecta magis confor-
alia, tanto plus hujus vitæ accipiunt, tantoq potentius operantur.
17. Sicuti in oculo nobiliores Operationes sunt, quam in pede, licèt
bo procedant ab eadem anima regente, propter puritatem Organi
ti, hujus vitæ majorem portionem recipere: ita Embriones, qui di-
ter conformalitatem à Cælo, Spiritus magnam abundantem portio-
em recipiunt, nobiliores præstabunt actiones.
18. Dum ab æthere Spiritus hic perpetuo fluit, & adidem refluit, cum
isto fluxu, illibatq inveniri, tunc secundum Subjecti dispositionem,
perito Artifice minis modis, conjungi potest unicuique.
19. Cor Cæli sol est, qui tam Stellis quam terræ, cuncta per lucem &
radiationem distribuit.
20. Opacum nil aliud est, quam Corpus vel luce carens, vel & melius,
ucem sopitam possidens.

41. Qui lucem è rebus, per lucem educere potest, vel lucem applicare, hic Spiritum vitalem Universalem, Spiritui vitali parti addere novit, & per hanc additionem mirabilia perficere.

42. Quantum de luce tantum de vita addit, cum additione in & e contra, & quantum de una, tantum de altera amittit cum di

43. Spiritus hic post ultimam maturationis periodum, successive & pedetentim incipit, & prosequit evanescere.

44. Maturatio nil aliud est, quam proprii Spiritus radicali, Operatio tendens ad perfectionem individui, quatenus perfici potest secundum Seminarias rationes, a Natura propositas: vel est Spiritus interni, quatenus actuari potest: vel est ad ultimum gradum, et maxima illuminatio Materiæ, quæ à tali lumine, quo tetet.

45. Spiritus dissipat, dum nimium in rebellem Materiam conatur: vel quando Crasis Naturalis rei alteratur, & lapsa quam nimium excitatq erumpit, vel a fratre Spiritu allectionis tus, accedit.

46. Materia dicitur rebellis, quando a Spiritu superari, ob propter alteram crasim contrariam non potest: vel a periodi libus trahi extra quæ Materia progredi nequit, nec Spiritus illam promovere tantum namq solummodo dat, quantum ad perfectionem debitam requiritur.

47. A Stellis et Aëre alteratq Constitutio, sive natura, aut tu mentum rei, quando Horoscopus, aut Status nativitatis perve gradus, sive positiones, aut approximationes, vel elongationes tarum, principio vitæ contrarias.

48. Nimium et ultra exigentiam Operatio qualibet excitat, tationè, sive agitatione immoderata: moderata namq ad O nes Vitales necessaria, & confaciens est.

49 Spiritus a fratre Spiritu evocat, si eadem nimium exposito

50. In quibusdam rebus a fratre evocari non potest, propter dam cum Corpore societatem, verum fratrem ad se allicit, ministerio fortificatur & magneterizatur.

51. Fermentatio est calonis in humidum actio, qua humor caleſi, ob subjit, vel est effatq Spiritus, in Corpore Circulantis, qui in eodem Mat manere non potest, propter materiæ fluxibilitatem, & non quiescentem adæquationem.

52. Qui adhibito Spiritu Universali, Spiritum particularem cujusl rei, ad fermentationem naturalem excitare potest, et demum tumul naturales sedare, repetita operatione res in virtute ad miraculum augere potest: Summum Philosophum secretum

53. Mediante fermentatione, Spiritum, quantum per artem potes

ex cunctis rebg elicere quis non novit? verum pene omnes hoc sine
multiplicationis perficiunt, quia fratrem fratri pingere nesciunt.
4. Omne fermentum fortg operat, quia in fermento Spiritg magis li-
cescunt.
5. Res tandiu in Statu Naturæ permanent, quandiu tantum Spiritus
sunt, quantum ad operationes debitas perficiendas satis est.
6. Hinc interitus rerum Naturalis causa patet: Singula tendunt ad
separationem, tanquam ad perfectionem, & quando matura sunt, jam Spi-
ritus magis liberè incipit suas exercere vires, atg agendo dissipat, & eva-
nescit, quæ ordinaria in mixtis non viventibg causa, tandem interitg est.
7. Cui potenti evanescentem hunc Spiritum apprehendere, & ad Corpg
suo elapsus est, vel ad aliud ejusdem speciei applicare, facile mira-
bile.
8. Ex hoc fonte philtra omnia naturalia emanarunt, et emendatio-
nes quintur, facile enim in Corporibg ejusdem speciei, similitudinem
quandam violentam amoris causando, Spiritus qualitatibg alterius cor-
poris imbutos procreat.
9. Ea magis apta sunt ad Spiritum hunc particularem intercipi-
endum, quæ majorem similitudinem cum partibus naturalitatis, ma-
gnetice conjunctis habent, aut quæ Corpori Vegeto applicata, et tali conta-
gio magis florida fiunt. 67 hæc de Corpore Animalium, præsertim hu-
mano, ubi philtra maximum locum habent.
10. Spiritus hic, ubi similem dispositam materiam invenit, se-
cundum illam similitudinem producta fingit, sive texturat, compositog
illat.
11. Ubi Spiritg Unig Corporis, qualitatibus illius Corporis maritatus, al-
teri communicat, Compassio quædam propter mutuum Spirituum ad
proprium Corpus fluxum & refluxum generatg, non facile dissolubilis,
ea quæ per imaginationem perficitur.
12 Nullus amor nisi a commixtione Spirituum generari potest,
nulla Compassio, sine eadem fieri.
63 Hæc Commixtio non nunquam applicatione Naturali, sive Ma-
teriali, aliquando imaginatione, & non nisi Stellis disponentibg peri
64. Applicatione Naturali perficit, quando Spiritg unius Corporis al-
teri implantatur, mediantibg ijs rebus, quæ ad Spiritum intercipien-
dum, alteriq communicandum, apta sunt, Signatura vero cognoscunt,
et ab antiquis Amatoria dicta fuerunt.
65. Imaginatione vero producit Amor, quando Imaginatio exaltata
omnes, Imaginationi alterius dominatg, eamq fingit, sigillatq, atq hoc
propter miram imaginationis volubilitatem, vicissim, ac mutuo fieri
protest. Hinc incantationes effectum nanciscuntur, & licet aliqualem for-
tan in Corporibus quibg utuntur virtutem possideant, sine Imaginatione

tamen hac virtus propter Universalitatem, distribui nequit.

66. A Stellis ortum duxit reciprocus amor, vel quando di
Cœli, tempori nativitatum similis fuit, uti ab ande a peritis
ato, hæc firma est quam maxime ideoq expetenda, vel benefica
genei Stellarum radii, ad propositum apti, in materiam dispo
tempore congruo recipiunt, & debito modo in usum deducun
naturales Magi docent.

67. Qui potent hisce modis Spiritus Universali virtutem mi
rabilia perficiet.

68. Spiritum Universalem, dum in operationibus promovendis
mentis hoc Spiritu impregnatis, usus fuerit, in auxilium vo
magnum magorum Secretum.

69. Qui Spiritum vitalem particularem colligere novit, et a
dum corporis Spiritum efficere, curare potest ad quamcunq
tiam, implorata Spiritus Universalis Ope

70. Qui poterit Spiritum particularem, Spiritu Universali p
re, vitam in æuum producere potis esset, nisi Stella reluctar
verumtamen non solum vitam sanam, hoc medio prolonga
rum etiam Stellæ malitiam aliquatenus refringet, uti qui i
hujus habitaculum novit, necessario confitebitur.

71 Nihil potest putrefieri, nisi fermentationem prius sen
quæ nihil pervenit naturaliter ad declinationem, nisi per
sive gradatim

72. Putrefactio et Symptoma Naturæ declinantis, sive Spiri
lantis.

73 Nihil putrefit, quod Spiritus volatilis magnam copiam, no
det unitam.

74. Omnis calor a Spiritu vitali procedit, sicut de motu dict
nec ille sine calore subsistere, vel saltem corporibus misceri

75 Quantum de Spiritu, tantum de calore ponit, amittitur vem
quantum de altero.

76. Omne putridum minus caloris possidet, quam ante putrefactio
possidebat, ideoq falsum est, quod quæ putrescunt, in se calidiora

77 Calor nec a Natura, nec ab Arte, nisi mediante luce, vel inter
externâ excitari potest.

78. Qui lucem, Universi Spiritum dixerit, a veritate longe m
tum aberrabit, vel enim lux est, vel in luce domicilium possidet
primo enim Lucido, distillatione sepius repetita circulatione
a perito Mago, variis modis extrahunt.

79. Qui potest corpora sine putrefactione destruere, et in destru
ne Spiritum Spiritui, mediante calore, conjungere, præcipuum

mum à milliaribq hominum quæsitum secretum, magnè Natu-
possidet.
8. Lux æterna calefacit, calorem rerum introducendo, proprium, actu-
vive determinata vive indeterminata fuerit.
Lux determinata producit calorem depressentem, omnia comburentem,
compactè adhærentem, uti in igne vulgari.
9. Lux indeterminata, vitam largit, nullis unquam nisi per accidens,
in terra habitat, licet a Cælo primam Originem duxerit.
Qui ex luce indeterminata, determinatam facere novit, Speciem
mutans, nec nisi in medio congruo illam Recipiens, mineralia et
solida, pulcherrime, sine humidi radicalis amissione, præparavit.
Sed ne quis fallat, Lux quam indeterminatam dicimus, quæque
vitam rerum possidet, Anima Mundi Universalis vehiculum in
se latet, nec nisi a Philosopho, qui centrum rerum planè perspe-
habet, cernitur.
5. Internus calor excitatur, ratione agitationis spiritus in terra,
domicilium est.
6. Agitatur spiritus fermentatione, vel motu, & quandoq utrumq
ad agitationem concurrit.
7. Datur tertius modus Agitationis Mercurij Philosophici noti, quia
in regeneratione & generatione effectiva Magnetica percipit.
8. Quando fermentatio a motu extinguit, motum localem progre-
um intellige, qui provenit ab imaginatione in homine, spiritum
lem ad motum dirigente.
9. Omnis fermentatio, ante debitum tempus consummata, im-
dè putrefactionis signum est. Ideoq nihil potest putrefieri, nisi
us fermentationem sentiat.
10. Qui fermentationem accelerare, & putrefactionem impedire,
itu Universali propitio novit, Contritionem Philosophorum intelli-
& mediante ea, mirabilia operari potest.
1. Putrefactio non a spiritu, sed a corpore ortum ducit, ideoq spiri-
contrahit.
2. Qui Spiritum Universi, ejusq usum novit, omnem Corruptionem
pedire potest, et Spiritui particulari dominium super Corpus
gin. Videant medici quantum hoc ad morbos curandos faciat.
3. Medicamentum Universale dari posse, jam conclamatum est.
Si spiritus particularis vires sumpserit, morbos omnes pene
rare potest, uti experientia communi notum est: nullus enim
perit Morbo, qui quandoq sine Medicorum ope, à spiritu vitali non
it curatus.

94. Medicamentum Universale nihil aliud est, quam ... in subjectum debitum, vigorate et multiplicatum.

95 Qui hoc medicamentum alibi quærit, quam in ... ticorum montium altissimorum, præmium laboris, dolor ... inveniet.

96 Philosophi qui in cavernis terræ, illud quærendum ... ram viventium intelligunt, & non in Semimumijs aliquo ... ore diximus.

97. Qui in fornaculis Chymicorum, hoc invenire se putant, ... fallunt, ignem enim nesciunt, qui pro determinata luce ... dum indeterminata est, & ignis Naturæ, ac internus ignis ...

98. Nihil per primam Naturæ intentionem, plus spiritus ... sibi ad speciem conservandam sufficit, ex una aqua tamen ut, ... Philosopho obstetricante, filium Patre nobiliorem, educere ...

99. Primus et Ultimus rerum color flavus est, quia ... flavi sunt: quæ lactionis Naturæ, sive Constitutionis, et tem- ... ice Plantæ viridia apparent, postquam aerem tetigerint, ... naturaliter, & summe cæruleus in illis agens, efficit flavi- ... duriorn tamen facta, aëris impressioni resistentia, nativum ... colorem induunt: ex dictis ergo tu Mysteria desumere pote- ...

100. Aër Cæruleus æstimatur, visuq apparet, serena die ... horizon, aer enim propter tenuitatem, fortes & vegetos visi- ... dios, terminare aptus non est donec distantiæ langueant ... tum radii terminati aeris, nativum colorem ostendunt. Alij ... Aphorismos, fere de verbo ad verbum, hic aliunde transtu- ... disse sufficiat.

CAPUT XXVII.

Advertentia, Explicatio & Epilogatio quædam ...

Ex dictis igit aphorismis, nequis sit cautè captum ducat, et- ... ba quam sensum intelligat (multa enim vocabula sim- ... placuit relinquere, uti fuere Stellarum, Planetarum, Colorum ... stellationum, Nativitatis & similium, ob præcipuam finem ... fatione declaratam) Sic advertendum venit, ut ipsos cum medi- ... legat, rendumq eorundem sonitet; nam hoc modo omnia ... in hac scientia inveniet, dummodo in auxilium, omnia ... cedenter tradita in mentem prompta habuerit, quibus in ... breviter adnectimq, quod in Mundo, omnia aliquid illius ... simi omnibus habent, per quod inter se communicare possunt ... cta in eorum generatione, hujus participatione integrentur, ...

...tus sue partis volatilis mixti, vulgo vocat: per istum nam...
...tionem omnes materiales exercent, et energiæ omnes in mut...
...manifestantur. Unde cum quis magna Magice operari vult, a...
...corporeitatem minuat & spirituositatem adaugeat, nam quo...
...ve magis, vel minus corporeitas, vel spirituositas fuerint esse...
...nus vel magis admirandi insurgent, verum tamen est quod...
...rerum seminaria potest etiam augeri per artem, et absq ap...
...corporeitatis diminutione, magna operari, nam spiritq uni...
...qui liberè ubiq vagat, quia symboleitatem cum uno quoq...
...uo rerum generi, si colligatur et corporeitati addat, virtus re...
...augebit, & admirandi effectus inde provenire poterunt. Vul...
...gus colligunt hi spiritq per separativam fermentationem, vel per...
...rationem magnetis allicientis ipsos, ac rerum unientis, quæ unio...
...pore viventi dum spiritum hunc vitalem vulgo dictum, alligat...
...terminat hujus, & non illius specificati corporis, Mercurialis...
...vocari minime potest, nisi humidum roridum radicalem,...
...ad instar humoris Mercurialis particulari se habet, intelli...
...volumus, cum humor Mercurialis sit ille, qui communi illi...
...tui libere vaganti unitus & associatq est, nam spiritus hic...
...lute purus absq alia unione, licet inveniri deberet, non invenit...
...roris, ob continuam circumpulsionem præcipue in fluidi tale A...
...sphera aerea. Et hinc evenit quod a Philosophis Astrologicis...
...lucem & calorem ipsum, Sublunaribq rebus omnibq, a Stellis in...
...i, asseratur, volentes asserere cum vocabulo lucis & caloris non...
...absolute purum, & impermixtum, etiam si libere vageq. Aliqn...
...m fit, quod si seminibq, quæ majorem quantitatem hujq partici...
...nt, quam quodlibet aliud corpus, tantum assimilatione addi pos...
...hic spiritus, absq temporis jactura, & progressivo ordine fermen...
...tivo, statim possent species eorundem produci, siquidem etiam ex ma...
...eundem matricem, si universalis illiq participet, et fuleiatur i...
...rum spiritus, & è contra ad interitum, et perditionem deduci...
...m remotione, et dissipatione ipsius. Modus applicandi et uni...
...di hunc spiritum, præter tradita in principio hujus Operis, gene...
...liter loquendo habet per ea, quæ corpora florida efficunt, sint...
...men ejusdem & non alienæ naturæ, tanquam per ea quæ simi...
...tudinem, et symboleitatem quandam referunt cum corporibus...
...ibus applicant, cum quibq deinde fluxum & refluxum quendam...
...servant, per spiritum qui aliquando ab imaginatione, et a stellis

communicari potest, cum in corporibus dispositis radii proporti-
inciduntur. verum advertat pro coronide huius Magicæ Scientiæ
putrefactio potius introducat, loco virtutis exaltandæ, cum pur-
abq; magna copia interveniente spiritus volatilis introduci n
licet post putrefactionem ~~penuria~~ penuria huius experiat, ideo
ater accelerationis præcipue in fermentationibus, ne putrefactio o
nisi cum adjutorio Spiritus Universalis fermentalis fiat, cum
frefactio non a spiritu, sed a corpore recluso in particulas coa
ne quiescentibus, ortum ducat. Tandem ut mechanicam Epilo
Magicæ Scientiæ tradamus, pro formula præscriptum, totum o
gicum, unusquisq; ante oculos habeat illud, a quo initiati fu
opus istud, nempe Insitiones Plantarum, implantationes, et
tiones, immo una voce totam rem Rusticam: uti enim per A
sticam, res accelerari, meliorari, et multiplicari possunt, in m
tudo magna novarum inventionum, & metamorphosarum
sentari, cum admiratione ignarorum, non comprehendentium
rum rerum, quamvis cum regulis a principio huius operis f
si eis explicaremus, statim admiratio cessaret, Lea dum qui
sophus naturalis Magicus fieri vult, non cogitet Superstitiosa,
storias res, sed tantummodo ei sufficiat, ruminari, et sequitur
rusticalem modum, atq; formam, qua ati poterit, ut alijs operation
tra rem rusticam, ipsam applicet, et certo certius isto modo
sophus magnus Magicus evadet & abaq; multo labore, deriso
aliorum ignorantiam, qui diabolica superbia pleni, quamvis
astra sub cogitatione elevent, semper tamen inoperti erunt, ipso
rium illig qui se humiliat exaltabit, si quod certe non accideret,
re christiano humiliarent, et terram a qua ortum duxerunt
cerent. remq; Rusticam contemplarent? Audi mirum ergo, si in
mis hominibus, tam legis hebraicæ, quam naturalis, et in prim
magna illig Reipublicæ Romanæ, primi et principales hom
artem Rusticam, quamvis in maximis Reipublicæ rebus occ
detenti, non omittebant, et magni Philosophi erant, licet parum
hoc homine fopposititium currentium temporum, insanitatis, et
sumptuosa suppositionis contradicentis facti, plenorum, fu
fuissent. Et hæc sufficiant pro Opere Magico Naturale me dixi
libenter putabam adnectere virtutem, et modum operandi Sigi
rum cælestium insculptarum, non saturnicum et Sigillum natura
sive Superstitiosum, uti prima fronte sonat nomen Sigillorum

insculptarum, sed purè naturalium & magicarum frustra
unt certa tempora, Crescentis & decrescentis Lunæ, et alio-
mporum, in quibus semina magis & celeriùs, vel minus, et tar-
ctificant, sed pariter rim numerorum mediam, at quia tem-
ium & impotentia scribendi non permittit, ne totaliter amicis
ibus promissimus, desistamus, Appendicem sequentem compen-
am ponimus.

Appendix Compendiaria
Figurarum Cælestium Insculptarum.

tam curiositate & ignorantiæ plena quamuis integrum tractatu
ntabam construere, tamen ab iniquâ sorte impeditus, nec ita pedes
tem et curiosi amicis viri id petentibus, occlusas januas relinquere
lumen scientiæ quæ magiæ naturali parsest, penetrabilibus ingredi
ni, dum auxilium in hiis quærunt, non valentes ex se solis progredi
pauca sequentia potiùs addere cogitavi, quam omnino multis remá-
in re revera curiosa, et magna magnorum Talismenata appellata
nulla minus naturalia.

Dicimus ergo quod figuras Cælestes Sculptas, vel Corporum Cælestium
rum, vel aliorum Animalium, certo et dato tempore insculpto
Artificem antiquissimum Philosophium, firmiter credere, si-
et imagines istas esse efficacissimæ virtutis: tanquam illa, quæ
Artem magicam, puræ naturalem Sapientiam constructa sunt
ante namq; mediante, quia tempore efformationis ipsorum in tali Con-
stellatione, unitur Spiritus Universalis, anima Mundi appellata, et
terminat in Lapide, aliove mixto cum efformatione figuræ, ideo effi-
ces et causant effectus illos naturales, denominatos miracula scilicet
ctus naturales, rarós, inusuales, & separatos a visibili materia
virtutem animæ Mundi, et Cælorum una conjunctorum, & concur-
rium simul ad eandem operationem, ato quia tam anima Mun-
sola, quam Cælorum Constellatio pariter sola, possunt prodigiosas
produceré et causare unita deinde miracula causabunt, nam vir-
unita fortior. Quidquid autem sit de ista et similibus opinionibus,
autem dicamus breviter, ita putare, scilicet figuras Cælestes, vel alio-
m Animalium, aut mixtorum, lapidibus, aliisq; mixtis, dato tempore
ulptas, non esse Satanicas, aut Superstitiosas, uti recte et abunde pro-
rit Hieronimus Torella. Medicus Physicus valentinus in suo libello Anno 1496
lentiæ Typis dato, cum Approbatione & licentia Superiorum. Operari
uraliter, & producere suos effectus has Figuras magicè eodem modo
operantes mixta omnia Signaturas habentia, in quibus prodigiosares

observantur eg. uti efficeret Septimg mas in ordine natg absq; inte
ptione famellæ filius &c hæc observatio valere potest etiam pro
numerica demonstranda; qui et oris habitu, et salivæ animalis
præcipue serpentum venena curat, et se ipsum in columen a serp
tum morsibg tuet; et hinc apud ignarum vulgus, filii Stirpis
vi Pauli Apostoli vocant; isti, non considerantes quod dum ab ea
matre, et patre nascunt ipsi, et antecedenter alij sex filii etiam
ejusdem stipitis esse deberent, & eandem energeticam naturam
bere quam non habent, imo neq; strophulas alioq; morbos sa
curant; isti primus efficit? cur hoc non alia certe ratione, dum
stipitis non adest, nisi quia Septimg signatura gaudet: sangui
nam vasa sublingualia, ranula dicta, ita in septimio mas
texturæ, ut potiq; figuram veram viperæ, quam vasorum sangui
rum repræsentent ergo dicendum quod sicuti alia mixta signatu
gerentia, prodigiosas res efficiunt, ita isti septimi per signaturam
pera, & magnetismum correspondentia, ipsis jam manifestatum, &
terminatum, venena expellunt, aliosq; prodigiosos effectus efficiunt, &
modo ac vipera incisa, si supra partem demorsam poneret, et cum
ctione magnetica veneni curationem faceret. Hinc pro certo tenen
hoc velle significare dictum illud vetustissimum vix intellectum
revera significet, nempe: Monas gignit monadem, & in se suum
flectit amorem.

Quare concludimg Imagines istas operari eodem modo ac natu
ter operantur, omnes illæ res quæ ob naturalem signaturam ta
ter operant, et non aliter. Conditio vero sub tali Constellatio
matione, nil aliud dare nisi illud quod natura rebg naturalib
tribuit, quod alioquin ab Arte sculpente tribui non posset, nisi
rent sub tali motione et Statione Cæli eg. Equi qui nascit Aqu
monse istud plasticum secum deferunt, nempe dum per aquas
vos pertranseunt, facile in ipsis cubant, aut in fœcunditate Columb
fœminas Augusto, mares Martio natas observamg, hoc plastic
efficaciq habere. Si namq in Lapidibg vel herbis, quæ certe quandam
gneticam correspondentiam, ad instar sensationis cum Cælo tenen
in sculperet Equus, vel Columba, tempore quo in aere vigent
cum pulsio, et status correspondens, ac determinans, martii ve
gusti tempg, hæc intelligi debent pro Constellatione; dubitandum
est quod dum Animalia ista, signaturas has deferrent, eisdem
dotis et energiæ fierent, ac superiq descripta natæ tali tempore
At hinc curiosi, qui has figuras efficere vellent, colligere possent m

tempus, absq; ulla alia circumstantia, aggravante, vel suspecta in
Catholica domo, nam fabrefactio harum figurarum, nihil aliud habet
operari possint, nisi determinativam adaptationem Symbolicam
temporis in unione effermationis, uti pariter efficeret in multis lon-
dex medicina, cujus pars principalis est magia. Unde merito dicitur
medicis, Occasio tempori præceps, quæ nisi justo statuto tempore
alligat & exequat, etiam in medicinis ordinarijs pertranvit, et ad
deservit amplius. Unde concludimus, insculptas has figuras Cima-
nes, naturales esse, naturaliter operari, justa ordinem traditum &
naturaliter insculpi posse, absq; eo quod inimica nostro decepton sata-
arma demus, cum variis circumstantijs ab ignaris additis, quibus
rian, ut artem occultarent, vetustas Caldaica docebat, addi debere,
in omnibus magni momenti antiquitas faciebat.

ALTERA APPENDIX
Vim Numerorum Medicam tangens.

Vim Numeri energeticè operativam adesse, præter authoritatem quamplu-
rorum insignium Autorum Scriptorum id admittentium, nec non
Authoritatem sacrarum paginarum, præsertim loci illij attendanti, & eum.
omnia condidisse in Numero pondere et mensura idem concludentem
penitus relinquendo Authoritates istas, ut partem Philosophi faciamus,
plurimum contenti erimus, inter multas quæ asserri poterunt Observationes
paucissima Experimenta proferre, vim Numericam fundantia, ac dein-
de quam brevissime modum operandi ac quomodo ea veniant advigeng
Michael ergo Etmullerus asserit, pro Numerorum determina-
tione, Zafferum septies pulveri affricatum, Zenetton esse partic, & hac
tenus nequam verum, a non paucis Medicis assertum fuit ante Etmullerum,
quamvis neq; præcisitatem Numeri, neq; magneticam allativam vim
operandi notaverint, et explicaverint. Helmontius Unctionem dat pro
quartana, cujus infusio si fiat, rei Oleum componenti semel, aut ter
vel quinquies, aut novies, certe effectum producet, et quartanam eum abit
Aliqs vero Numeris sive paribus, sive imparibus sphæræ non obvium pa-
citatis vel imparitatis hæc fiunt; facta notata infusio pro Unctio-
ne nil operatur, et vim non habet: tot grana integra piperis ad in star
Pillularum deglutita, pariter curant quartanam, tot alia minora Nu-
meri, curant tertianam, et sta pariformiter pro aliis febribus numerus va-
riat. Septem integra stercora Murium deglutita, alvum laxant, tres
Limaces assumpti, fœtum mortuum, et secundinas expellunt: secundina
Trimi partus, & masculini Mulierum, pro affectibus hysterici & Capitis

tam externe quam interne a quo ex recentioribus non predi-
magnum remedium: Umbilicus decidui ab alligatione, pariter
partus, et Mapulini, amuletum efficacissimum experiet ab hypo-
aap. si gestet alligatus: pulvis Catelli primitivi in Clibano cum
cati, quantum valeat in curatione vomitoriorum, & tumorum frigi-
non est unus, qui sciat quando pulvis aliorum Catulorum ad nil
uti in superiori Appendice tetigimus de effectibus alexiterijs exercitii
ptimo natu filio, et ita discurras de quam plurimis aliis remedijs,
muletis, quae cum numero energeticam vim deferunt in eorum ap-
nibus, uti Jalapa ad pondus granorum viginti sex, mirabiliter du-
sumitur pellit vermes a ventre & mucum. Novem stercora de
pellunt menstruas repurgationes suppressas: et ita discurras de qu
plurimis aliis effectibus fundatis sub ratione, & vi Numerica.

Quomodo autem operet vis Numerica, et per quam viam agat
ter illud quod in opere magico tetigimus, nempe per signaturam
signaturam consistere in figura, motu, Numero, vel interna com-
rale, nullus est qui Philosopho dicivult, quod negare possit, unde mi
cum Artefio veluptissimo Philosopho, in Libro de secretis dicens,
meo: Cognito Numero cognosces qualiter notitia omnium rerum
illum habeat; et alibi idem author a calculis primi hominis om
Artium scientiam, omnemq cognitionem invenere. Et quia totum
a nullo melius quam a signatura haberi potest, ideo ab signaturam
Numerum operari concedere debemq, nam per vim magicam opera
pradium quam in signatura precipue ponit.

Ad vim etiam Numerorum pertinere videt non nulla perm
nes, si vera realiter sunt & perpetuo uti credunt, & vulgo vocantur
norum: Bisextilium, quamvis inepte, nam Bisextilis annus, est pu
terminus Communis, quo utimur elongando, quarum quemq an
unius diei, ut magis exacte metiamur Annum Solarem in Lunis.
ista inter multas, quae circumferunt, faba leguminosa Planta Sol
na, malefica & melancholica & hinc flatus cum vulgo gignere te
communiter apud Gentiles maximae veneration is, & ex quia multa
stitiosa faciebant, Hic est modus magicus Plantas examinandi, di
de hac quod singulis Bisextilibus Annis, idest quarto quoq anno,
vire fructu, ejus, inverso ordine in ejus vagina alligatos, deberet
uti singulis Annis fere solet. Ita Arbor Olivarum, e contra apud Ve
et Veteres omnes, planta Balsamica Solaris, et Castus Agnus Pon
nera vis addit, ad internas Lesiones, & Solutiones continui emendandas
Nuncius pacis, et triumphorum, bonarum ac religiosarum rerum
gium, ita et taliter, ut dum plantat, sit à pura virgine et casta pu

fiat, quam maxime fructificabit, uti e contra ubi a Muliere im-
ma et nimis erectricia id fiat nunquam fructificabit, similiter notet
ipsa Annui Bissextilibus, vere quarto quoq anno, in quo forsan per-
eadem Bissextus accidit folia invenio odori e deferre, quod non facit in
ij annis, ita pariter non nulla semina presertim brassica, vi con-
uatim in eodem terra ex qua colleeta fuere, per quatuor annos se-
ntur, aut per totidem Annos senescere fiant, in quarto di rapas tran-
unt, & permutantur uti demum multo alijs similes permutationes ad-
e traditur, quorum fides sit apud narrantium. Certum est quod si
res vere sunt, uti etiam dicit de Indumentis, quod in Bissextilibus
ile consumant, non accidunt, quia Bissextilis est, nam ut superius de-
m, preter elongationem unius diei, ad magis exactos calculos facien-
, nihil Annus Bissextilis defert supra alios annos. Sed tenendum ratio-
biliter enarratas et similes res quae afferri possent ratione virtutis nu-
erica debere accidere, et eo magis quod Numerus quartus, in quo hac fi-
, a Philosophis magicis et a Kabelistis appellat Numerus divinus, idest
umerus cum majori vi & efficacia operandi, sive Numerus in quo non-
ulla res dum deveniunt, energeticam eorum virtutem, extendunt
el contrahunt, aut proportionaliter ad ipsam variationem, tunc tempo-
a multa efficiunt, quae alijs temporibus efficere nequeunt uti pariter
ccidit in Signaturis, in quibus dum perfecta et conspicua Signatura
magis comparet, tunc multa fiunt, quae alijs temporibus fieri nequeunt.
Hinc mihi persuadeo, apud alios nonnullos, quartum diei Lume,
um Solarem, idest sicuti a Sole promoventur aut dissipant multa
Operationes et virtutes, ita pariter in quarto Numero Solari multa acci-
dunt, quae alijs temporibus Numeris minime accidere possent, tanquam
improportionales Numeri, qui illa promovere valeant.

Pariter notandum fuit precipue Geometricis Philosophis nostris
numeros alios esse simplices, alios proportionales, cum quibus non do-
um magia at Algebra stupenda pandit. Cum ergo tale mixtum
ad Numerum proportionale devenit, quod proportionale est determi-
nati in figura Signaturae, Coadequationem magneticam Numerales
acquirit, per quam totaliter operari facit, scilicet efficit ut dum ad ta-
lem gradum ascenderit ut sua energia dilatet, uti in fermentationibus
magicis accidit, tunc effluvium suum athmosphera taliter etiam ex-
pondit, ut ejus ad taliter operari valeat, non infra, vel ultra, nam nisi
ad tot deveniret, quia vim energeticam proportionalem, non integraret,
operari nequiret, ultra vero extendi minime potest, quia extra ipsum non
sua Activitatis tunc operaret, quod implicat in naturalismo: quare
Activitatem Numerorum Non dicere solemus, et appellare Extensionem
magicam, quae eodem modo, ac fermentando Corpora extenduntur ad
talem energiam Operativam, ita pariter deducendo ad talem Numerum

proportionalem mixta, extendere faciunt eorum energeticam
tem ad taliter operandum et non aliter. Et hac breviter tetigi ob
pro signis et sigillis in culptis, uti et pro bi Numerica, alijs felic
geniji relinquendo, de hac distincte diffusiq tradere dum Nobis Deo
sit id facere, Enarrata superq impedimenta quotidie cumulan
augens.

APPENDIX ALBERTINA.

In qua ratio determinat qui modo Daemones Naturali
bus fugantur?

Dum in Expeditione per Labellarios manuscripti totum hoc opus
epem ut typis daret, en amicq Ecclesiasticq Reverendissimq, cui totum
et reverentiam defero, pulset ut aliquid de naturaliter Daemones fugan
de Universalibus adderem, quod quamvis mihi gravis fuisset, tamen ne tot
pugnare aliquod responsum datum, eidem aliquo modo parere nollem,
festinanter, subsequentia pauca in hac Appendice contenta descripsi,
expeditionem ulterius non retardarem.

Daemones ergo tanquam filii tenebrarum sicut tenebrij et omn
nebricosa et melancholica delectant & gaudent, ita aversant torrent &
splendore et lucidicate, ac ab omnibus lucidis rebus aufugiunt ritus ipsi
particulæ dum activæ sunt in Corporibus mixtorum tanquam illæ
prodigiosi omnes magici naturales effectus exercens, Daemones in fugam
possunt et expellere.

Si verum hoc affirmari potest a Natura & Essentia illarum
a Naturalistis et Medicis dicunt fugare Daemones, cum hoc non
dari procerto & indubitanter supponam, cum multitudine Philo
Medicorum et Scriptorum tam rerum prophanarum, quam divin
Theologicarum. Res enim istæ quæ Daemones fugare notant, sunt
Spiritus viventium rectificantes, vegetantes, ac exaltantes, ita Sulph
Lumi, et multo magis ejus Semen ad dragmam unam sumptum
cum fugadæmonum et perforata dictum Sabina, et multitudo aliarum
quas brevitatis causa relinquo enumerare, & apud Botannicos et m
copais videri possunt: omnia enim ista particulis subtilibus, proxim
bolis cum Spiritibus & æthereis abundant, ac per istas magicas
sos effectus faciunt igitur si per ipsas alios prodigiosos effectus efficiun
dem notatas particulas etiam fuga Daemonum evenire debet. Quod
intelligat modus operandi seu earum virtus nervina, in quo consistat
modo exerceat, notandum est, quod ita probabiliter evenire debet.

Per nervos et partes nervosas, Spiritosa particulæ, suos Spiritus
fluunt, ad sensus et motus omnes promovendos, quare cum eadem
nes debiles observant, id accidere debet vel ratione vitij propriij earu
tium, vel ratione Spirituum male constitutorum. Si primum pos
tuale vitium partium quo possibile fuit remotum fuerit tunc n
vigorem eisdem restituere valebit, quam particulæ subtiles spiri

bolice eidem correspondentes. Si vero ratione malæ constitutionis spiritus spirituosi particularium hinc particulæ symbolicæ & eidem correspondentes vitium contrahent, quod totum a nervinis rebus, quæ his particulis gaudent, peccatum exponit reparari posse, uti de facto reparatur.

His prælibatis nunc ad fugam Dæmonum regredimur. Et dicimus spiritum vitalem, sive spiritosæ particulæ quod assignando spiritosis particulis, dandum est particulis subtilibus alienum mixtorum non viventium, nam particulæ subtiles istorum mixtorum, proportione & symbolicitate respondent spiritosis particulis, quæ ab æthere originem ducunt, et æther in sui substantiali Essentia subtilitatem subtilitatem, et facilitatem multa defert ideo spiritosæ particulæ vel ipsis symbolæ et proportione correspondentes dum recte conformatæ sunt, dæmones resistunt. et in fugam ponunt, pro luciditate quam secum deferunt, nam uti dicimus, sicut tenebras amant ipsi ista a luciditate fugiunt et abhorrent. contra cum male eadem particulæ constitutæ sunt et præcipitum evadunt lentæ, et adaucta molis corpora ac non ita subtiles uti ordinatæ et naturali indole deberent, hinc quia etiam in luciditate deficiunt, facillime ipsis dæmones vincunt et non terrent, uti aliquin accideret et hinc nil mirum si quotidie observentur melancholici vexari a Dæmonijs, et dæmones uti vulgo melancholici, dum adversa corpora viventia operari volunt sicuti multitudo Doctorum Magicarum et Naturalium pruritice cognoverunt, quamvis rationem quomodo eveniat nunquam determinarint, quia Philosophiam Magicam naturalem non calluerunt, unde possent lumen haurire pro his et similibus explicandis. Spiritosæ vitæ particulæ nullibi melius quam in sanguine ad nervos exprimuntur, fluunt, atq a nervinis, quæ sed ipsum Dæmones fugare dicimus præcipue corporalibus particularibus specifice fortificant, dum aliquid earum luciditatis deperdentes, eisdem restituit, quod amiserunt uti nomen Nervini, a modo operando in nervosas partes, per quas spiritosæ particulæ nudæ & impermixtæ fluunt et motu promovendo, clare denotare debet. Spiritosa enim hæ particulæ, si lentæ crassæ et molis corpora adaucta fuerint præter splendorem et lucidam lucem, quam secum deferunt, lente et torpide fluent, sicuti in melancholicis corporibus videre est cum vero subtilitatem conservant, præter facilitationis et insinuabilitatis, splendorem et luciditatem comperiuntur. adeoq ob. quæ supra etiam adnotatam rationem, magis dispositæ sunt ad resistendum Dæmonibus, et fugandum Dæmones, abhorrentes lumen & splendorem.

Et quia per respirationem ab æthere spiritosæ hæ particulæ haustæ et cum sanguine in pulmonibus et corde modificatæ ut operari possint, dum in toto corpore præcipue ad caput immittuntur, magna semper quantitas earundem in eo sanguine observatur, præcipue certis temporibus, et horis, ac non totaliter, ut in mulieribus tempore Repurgationis menstruæ cum tunc tot tantis prodigiosis observent, inde evenire, qui alijs temporibus certa non eveniunt, ut in magis luxurianibus et publicis mulieribus meretricibus, hi effectus magis in numero et efficacia sunt, ideo ab his particulis, quodammodo tamen negatio a naturalitate ipsarum adnotatos effectus provenire non est dubitandum. Non inconsideranter quidquid velint Medici ab alijs de universaliter vexatis hominum impunum Melancholicum crassum esse & alterni hinc temporis, uti pro. credunt et multo magis accidere in hominibus hæmorhoidantibus, nam ab effectibus

quæ tunc accidunt quia etiam quodammodo observant in viris non solum ho
ac in gallicis gonorreicantibus imo in omnibus hominibus male affectis et m
partibus verecundis ac genitalibus, a quibus omnibus æqualiter, ab
antibus, si carnes animalium saliant, aut mechanice aliquo exemplo
fœtere aliquo & malo odore eadem carnes efficient: in melancholicis per
dryacis hominibus uti hystericis mulieribus, materia solum ut crassa bonta
non est, sicuti inepte fit, nam a fructibus eorum cognoscetis eos: quantum
isti supra alios homines, in visionibus divinationibus, in somnijs, sim
quia est qui non videat, imo tunc temporis etiam in sensibus externis, aliqua
citivitas observat, quæ nisi ab activitate particularum subtilium spiritu
non haberemus unde realiter illam eruere: præter quam quod vasa aperia
rere, potiq activitati & mobilitati, quam lentori et crassitiei excrementitiæ
debet, ni dicam nullatenus atq inde prodigiosos non effectus magicos multos
dignos ut publicent emanare uti a naturalistis practice multissimi no
ut ad materiam propositam regrediamur, sanguinem menstruum
rum partium, dæmoniacas magicas, nigras & superstitiosas artes
mones expellere fugare ingressum impedire ne corpora habitantium vire
vexare possint: Dæmones nanq dum corpora vexare volunt, materialib
ordinare utentq quibus commodissime et efficacissime particulæ spiritos
tri vigore energeticq sunt resistere & reparare valent cum in rebus mate
calis, activiora corpora præter spiritosas particulas reperiri nequeant,
quæ cum anima intellectuali immateriali communicare & operari debent
tionari quo possibile est cum eadem anima intellectuali tenendum, et hinc
pugnat ne particulæ spiritosæ cum nomine animæ stabilantis in sanguine
licet ut earum efficacia operativa denotaret, præsertim splendor & lucidi tas
ditionibus tanquam ab æthere provenientibus & communicantibus, per Catem
correspondentiæ, ideo per ipsas magice operari tenendum est Dæmones
rantium ac nervinæ rei naturali ordine efficiunt nam Dæmones
rum dicunt filii amant ut matrem ita a luce splendore et lucidi tate
ac opposita tenebris contrariasum fugiunt & earum efficacia ac virtu
unt. Hinc etiam evenire tenendum quod convulsi, sive si quod adsint
furaliter Dæmones fugarent, obsessos liberarent morbos curarent alia
non ung hominum et forsan etiam Patrum tenent, inter quos D. Aug
dum exponit illud Sapientiæ pagina nempe lapidis obturantis sita
culatoribus incantantibus compellit in foveam, vel circulum ingredi qui
obturat ejus aures non quia intelligit verba nam intelligentiam n
sed quia a vi prolationis verborum sentit in se quandam immutationem
lecta se munire quærit igit concludunt quod realiter adsit naturaliter
ta illud aliud Scriptura Sacra in Herbis verbis & lapidibus est magna
vim operationes insalmitici promovent, tamen quid quid sit de
cum ad me non spectet contentq fortunijeve eo rationem magicam
operari debeant si dent hoc verba in quo consistat eorum efficacia. Ut
verba ista ob splendorem & lucidi tatem quæ promovent dum proferuntur
aliter producere debeant, nam hoc pro certo teneo quod si accidat
ponit fieri debeat per principium illud naturale magicum operativum
portentosa proveniunt nempe per splendorem & æthereum lumen, quæ
stibus de spiritosis sic subjectat & residet nam ablatis istis nulla operatio
prodigiosa haberi aut mutationes impressio causari potest. Est alia pars
exprimere mentis conceptum ideo imaginationis radicis ad operandum
radij istius lucidi & ætherei sunt tanquam in mente promoti vive per m
tionis sensibilis sive alio modo operent, semper ob splendorem lucidi tatem q
quo proferunt operari debent.

Medicina Magnetica LIBRI III. In quibus tam
ria quam Praxis continet. Opus novum. Admirabile
simum ubi multa Naturæ secretissima miracula pan
Spiritus Vitalis Operationes hactenus incognitæ revelantur
hujus secretæ Artis fundamenta, firmissimis rationibus ex-
si fultis ponunt. Philosophiæ secretioris studiosorum gratiæ
Gulielmo Mavello MDCLXIX. Francofurti.

d Philosophum Lectorem PROŒMIO.

agnis semper curis quam vano timore arenam hanc sub
mihi sum consciꝰ. Tibi tamen amice Lector, ut res ipsa re-
plicare nescio. Sed si censuras quibꝰ is se exponit qui in
m prodire vult & qui vulgi opinioni veritate cogente dis-
tatuit consideres, num invitꝰ hoc peregerim, non poles non
ire. At quis me cogit roges? Equidem veritatis amor bonicꝫ
desiderium stimuli sunt quibus impellor. Cum enim hu-
mirabilia viderim, maximasꝫ utilitates, tum etiam simu-
ala ex debito usu, vel incauto abusu earum rerum quæ
umano egrediuntꝫ perceperim & invidiam paucorum hac
cognoverim? sinceratione ducꝫ hoc Opus aggressus sum.
novum, & a nemine quod sciam hactenus tentatum.
omnia pro dignitate Subjecti facta dictaꝫ non fuerint, vel
n nomine, quod primus rim veniam mereor? venim quan-
is reportaturus futurum tempus dabit, quid degratiis de-
debeam. An non jam fere per biennium editio impedita
itate fuit, nec hactenus hic imprimere licitum? An non
quasi totum in unicum tantum hujus artis remedium
oppositione, maximisꝫ convitijs insurgentem hoc elapso
d. Unguentum Sympatheticum sive Armarium volo.
adamante. Experientia quæ semper sacra & indubitata esse
magicum diabolicum naturam ineptissimè judicabat: ita
nilo qui omnia non intellecta condemnare dixerunt. O non
iniquitatem! Anne maxima Summi Boni dona, in pessi-
eaturarum diabolum tanquam autorem referre æquum pa
rium hoc humani erranti ingenii proprium est ut latentis
vera non perspecta condemnet. Quid ipse a rigidis ignoran-
censoribꝰ exspectare debeam, tute conjicere poteris qui non uni-
Medicamentum, sed multa non particularia & hactenus qui-
mmunia, sed & modum Universalem regulasꝫ certas posui,

b

quibus solers ingenium, plura majoraq quam quæ hic dicuntur
marte facile invenire poterit? Nec tantum regulas posui, verum
menta substravi, saper quæ totam artem fundatam cognoscet: quæ
probationes breves quidem, firmas tamen addidi, quas si omissas
mentis / hæc enim convellere velle vesania est / veritatis indagandæ
sa quispiam reprehendere tentaverit, pro virili ut hæc veritas
clarig elucescat, respondere sine felle tentabo. Brevitatis causam
deres habe: Cum maximam ætatis partem discendi gratiâ perego
do contriverim, reliquus mihi tempus longiori
aliis curis distracto suppeditabat. Verum si numine favente, fu
le a Mæcenate aliquo, vel a propriis laboribg / quod speremg /
rat, non solum de hac materia plura, verum alia longe mirabilia
communi bono dicabimus. Sub finem consilium ad Chimicos adp
hac ratione ductus: Cum viderim multos, audiverimg de pluribg
te transmutatoria laborantibg, idq maximo tum corporis, tum bo
tum temporis pretiosissimi dispendio, ipseq aliquando quædam
probabilia tentaverim, illorum miserius consilium hoc edidi, ut re
erroribg, veritatem si illam comprehendere poterint insequerent:
equidem secundum librorum veridicorum placita, clare dilucideq
tractatu potui sententias difficillimas exposui, opiniones fal
tavi, ut nihil intactum relinquerem, quo errantes ab erroribg
bile sit retrahere possem, librorum optimorum catalogum dedi
cem forsan expurgatorium brevi daturus, quem omnibg Chymi
sii gratissimum fore spero. Librorum namq adulteratorum dete
siq / quæ vocant / receptis omnes fere decepti, qui non videt. S
Principes decipiunt, Nobilium Domus ruunt, ut inferioris sorti
nes vel mendicare, vel impostura exercere coguntq. Dabimus pr
cum cure domestica permiserint, Reipublicæ studio diuti cent
maximorum morborum curam, quia a vulgo medicorum incura
habentq: mania nempe, Epilepsia Impotentia, Hydropis, Sax
& febrium tam intermittentium quam continuarum, quæ tot
nes hoc Anno occiderunt. Nec retinebimus Antitodum adm
nulli Medico visi mihi soli quod sciam cognitum, debita
ne per aliquot Annos a veneno quocunq præservans, sumptum
ravis lepram, pestem aliosq morbos pestilentiales, periculosos
fluxus eliminans, multaq alia, si tibi hoc primum

losophiæ Opusculum placuerit, mirabilia nobis cognita in bonum
licum, faveute Numine propalabimq. Unicum amice Lector Te vo
quam velim, ut si quid Boni ex hoc libello nacta fueris. Prænobili Clarissimi Viro Dno Edmundo Stafordo de Monte Stafordeo in Hi-
nio Equiti aurato Cantabrigiæ Philosophiæ alumno, Secretorum Phi-
sophicorum Possessori locupletissimo, qui primum mihi animum ad
hoc subeundum addidit gratias agas per illum enim tibi plurimis
bitq. sum, ideoq. mentionem ejq. hic facere me gratitudo impellit. Tu
vale Lector ejusdem memor ato & vale.

LIBER I.

quo hæc Ars rationibus stabilit, CAPUT I.

In quo Conclusiones super quas fundat hæc Ars, enumerantur.

Sequentibus hisce ni fallor Conclusionibus probatis, non contentiosis Cau-
sarum producentium tam mirabiles effectus, quales in Sympatheticis sive Ma-
gicis curis videmus, series apparebit saltim ex parte. Atq. cum primum sim,
Methodice de hac Medicinæ parte scribere tentaverim, veniam ab lin-
gulis impetrato, licet rem tam difficilem imperfectam reliquerim, satisfa-
turus genio putabo, si alicui in genia perspicatiora, ad rem tam ne-
cessariam & arduam perficiendam colendamq. hisce pauculis lineis
viam aperuerim: fiet procul dubio ut principio hujus Medicinæ partis, quam
nunc olim jam tam male audiat, futuris tamen Seculis procul dubio
ultima futura est quando nimium mentes hominum ab errore in-
fectæ, de Superstitione recte judicare didicerint, naturalia naturæ re-
gluentes. Verum quosdam video bile advenus me motos, quod occulta
& in delitiis habuerint, propalaverim. At sciant me publicum Bonum
privatis rationibus semper præposuisse. Sunt præterea qui audaculum
me existimabunt. Lateant illi proprio genio, nobis hæc vana sunt propo-
nenda: Denique Calumniatores gravissimos, severosq. judices habituros
hoc Opusculum prævideo. Quid tum? Qui in publicum prodire vult,
verecundiæ non carebit At non satis latine scribo: Sit: Philosophum, Oratorem
me non ago. Si clare & dilucide mentem explicaverim, officio satisfeci. At
communi Philosophantium turbæ accessi: fateor nullam vel veram in
multis Philosophiam agnosco. Quidni quæro erit illa Philosophia, quæ
non Experientiis quotidianis minime quadrat? Ego dixerim, et quicunq.
videbit me de hac eadem re verba facier effectuumq. mirabilium in hac Ar-
te sæpe in dies ostendentium, causas explicare conabit, coactus

discrepabit. Hisce igit difficultatibus, si non superatis, saltem ipsam divino implorato auxilio aggrediemur. Sit ergo

Arte.

Conclusio I.

Anima non solum in Corpore proprio visibili, sed etiam extra est, nec Corpore Organico circumscribitur?

Conclusio II.

Anima extra Corpus proprium communiter sic dictum operatur.

Conclusio III.

Ab omni Corpore radii Corporales fluunt, in quibus anima sentia operatur, hisq energiam & potentiam operandi confert. vero radii hi non solum Corporales, sed & diversarum partium

Conclusio IV.

Radii hi, qui ex Animalium Corporibus emittuntur, Spiritus gaudent, per quem animæ operationes dispensantur.

Conclusio V.

Excrementa Corporum Animalium Spiritus vitalis portionem ideoq vita illis neganda non est. Ety hæc vita ejusdem animalis speciei, sive ab eadem anima propagatur?

Conclusio VI.

Inter Corpus & excrementa a Corpore procedentia, concatenatio est Spirituum sive Radiorum, licet excrementa longissimis partium Corporis separatarum, sicut & Sanguinis eadem proratio

Conclusio VII.

Vitalitas hæc tamdiu durat quamdiu excrementa, sive parata vel Sanguis in aliud diversæ speciei commutatus rit.

Conclusio VIII.

Una parte Corporis affecta sive Spiritu læsa, morbida com reliqua.

Conclusio IX.

Si Spiritus vitalis in aliqua parte fortificatq fuerit, fort illa ipsa actione in toto corpore.

Conclusio X.

ubi magis nudus est Spiritus, ibi citius efficitur?

Conclusio XI.

In Excrementis, Sanguine &c. non tam immersus est Spiritus in Corpore, ideoq in his citius afficitur.

Conclusio XII.

atio Spiritum efficit compassionem, a compassione illa, amor-
lucit.

CAPUT II.

o prima Conclusio confirmat quod Anima non solum in
proprio visibili sed etiam extra Corpus sit, nec Corpore Cir-
circumscribatur.

inam Conclusionem verum esse nemo recte Philosophantium negabit.
Platonici Animam non in Corpore, sed Corpus in Anima collocant
tici vero actiones quasdam extra Corpus Animam peragere cum Ani-
tatium. Immo spiritum adeo Nobilem amanti vinculo cora-
ncludere absurdum videtur. Propterea non ex Theologia deerant qui
sicut & reliqui Spiritualibus substantiis ubiquitatem quandam
Animæ presentiam per Operationem determinari asseverarent.
m magis improbabile excogitari potest, quam nobilissimam illam
, minimo hac Corpusculo comprehensam & terminatam com-
Comprehendens comprehenso quatenus comprehendit, nobilius
mune rationis dictamen eiuicit. Comprehendens comprehenso
comprehendit, energia & potentia prestantiq esse naturas re-
videranti patet. Imaginationem extra Corpq proprium operari,
ese puto. Si quis dubitaverit, experientia convincet: Operatur enim
Hyonem, nec visiones aliter fieri possunt. At quid quæso
Imaginatio, quam ut ita dicam Animæ manus, per quas illa
pono auxilio operatur? Sed ad nostrum propositum istæ Ope-
non conducunt. Clarius igit quid velimq per istam operatio-
endum: Equidem nihil aliud volumus, nisi quod Anima neces-
ubicung Spiritus vitalis deprehenditur. Spiritus namq vita-
dum est, quo anima Corpori ligatur. Sive potius est anima in-
Comes, ab anima de Cælo vectus, per quem anima se Corpori
, & mediante quo Corpori formam tribuit. Quod si ab Anima
ri, fatis jubentibus derelinquatur, ad communem Patriam ten-
n igit hic longius extendit, quam ipsa anima, sine qua subsi-
quit. Denig si Corpus humanum aliquid operetq ex se, ut ab Ani-
matum operetq, numquid igit vitaliter operabit, actionesq vi-
ducet? At quæso quomodo has producere poterit? Procul dubio
virtutem animæ suæ formæ. At nisi fallor, nihil virtute
operabit, cujus particeps non fuerit: Radii igit activi, extra Corpq
nducentes animæ participes, per quam operantur, erunt. Hemi-

nem puto tam vecordem fore, qui homini nobilissimo compos
nes extrinsecas negabit, dummodo Plantis lapidibus q concedat. s
mis operationes pendere, doctissimis semper visum erat. Semen ci
busdam placuit, virtute Patris generat Embryonem, quod perficer
ret, nisi presentia animæ Patris fœtum et in fœturum effet
dicere quosdam audio, hanc opinionem nullo modo veritati com
fieri posse, propterea quod si Pater immediate post semen emis
riat, anima vinculis corporeis solutis ad locum destinatum
verum hic non magna considerandi difficultas. Sive dicamus an
nondum plane liberatam, quamdiu spiritus vitalis proprio ac
intactus remanet: ibi namq hæret, quousq subjectum plane
ad conversum fuerit: Sed quia organis caret, sensibiles operatio
non perficit, vel non nunquam indisposita habet ut in apo
Sive potius dicere visum fuerit, animam presentia quadam
operationes necessario adesse. Nec obstat quin alibi alias perag
cum anima miris modis multa producat in corpore & diversis
diversimode insit, cur non a corpore liberata, eadem vel similia
possit, modo subjecto debito requisitisq instrumentis non ca
Instrumentum autem Calor naturalis est qui ad tales effectus
cendos tantummodo aptus est. Ex dictis causa manifesta
cur circa sepulchra violenta morte interemptorum spectra
sentur, nam spiritui vitali humidoq radicali nondum plane
luto anima hæret et exhalationibus hoc spiritu, humidoq
gratis, formam humanam tribuit. Eadem, cur non nunquam
meteoris talia appareant, causa esse potest. Ex eadem fonte Sam
daverum prosondia, seu tactu occisoris fluxit, sagax enim anim
hac presente talia providentia dispensante operatur. Et de hac
clusionis Operationes confirmatione satis dictum puto, alii
ra excogitabunt.

CAP. III.

Ubi Secunda Conclusio examinatur.

Secunda Conclusio nihil asserit, quod per primam non patet, et quod p
rum & ab omnibus confessum non est. Equidem si anima extra corpus
& ibidem procul dubio operabit, anima enim in sua Essentia actu
dit ideoq non potest non operari: Est enim ut quidam ait, et quidem p
rimè, est ipsum Essentialis actus progrediens temporaliter. Operat
Secundum organa informata, sive secundum informationis mo
Subjecto formam communicet. Nam animam non absolute

verum potius datorem forma dicere, simplici veritati forsan magis con-
num foret: ita tamen formas tribuit ut ab ea in esse & operari pendeant quae
ong ab illa dispensantur. Hinc Plato triplicem distinctam formam in ho-
ine possisse videt, ab anima communi tamen dependentem. Inferioribus hisce
mis nomen animae non nunquam dat, verum quam proprie viderint illi
Contemplationibus assueti, vitalitatem ab anima procedentem ab hac sepa-
e didicerunt. Nos vero omissis illis difficultatibus, nominibus vulgaribus
mur, forsan etiam proposito nostro sufficientibus. Dicet forsan aliquis:
anima sit extra corpus, et etiam extra corpus operetur, informando ca-
em naturalem, extra idem procedentem, inhaerentem suis radiis ture
di illi erunt homines, ex anima enim & corpore constabunt. Tales obie-
nes tanquam ridiculas praeterire primo quando opus hoc aggressus
m decreveram, verum quia haec alicujus momenti videri poterit pre-
tim non perspicacibus ad hanc respondebo. Atq primum dico, tam ab-
rdum esse hos radios propter rationem allatam homines dicere quam
pedes & manus homines etiam diceres. Secundo: Sola informatio quae
ung non facit hominem, licet illa informatio ab anima procedat. Re-
ritur enim, ut anima rationalis informet corpus organicum & ut
forma ad operationes organicas aptum efficiat. Si vero aliquid compo-
um vegetabiliter tantum informaverit anima vel alio modo inferiori
bis incognito, nisi hanc facultatem infimam conglutinativam dicere vi-
m fluent, non statim homo dicendum est. Informat vero anima se-
ndam merita materiae ut Platonici loquunt, vel clarius informat secun-
m portionem spiritus vitalis praesentis: Non enim cuilibet operationi
ulet portio hujus apta est. Hinc patet Cadaver, licet anima per aliquod
mpus idem forma quadam informaverit; videmus enim vegetativam
facultatem in cadaveribus etiam post mortem suam exercere virtutem, quod
g anima fieri nequit: non statim dicendum esse hominem, sensu enim
ratione privatum ab ea dignitate cadit: Animam vero ibi praesentem, se-
undum vegetabilem tantum potentiam, alibi etiam operari posse certo
. Nam cum corpori secundum omnes modos vitalitatis ligata erat
as plurimas operationes peragebat: Cur vero ab hisce vinculis soluta
ultog minus ligata, sibi propria non operet, nulla ratio reddi potest
quisquam mea judicio illud comprehendere valet. Potestigit delicias
e panis secundum Dei voluntatem addici licet cadaveri eo modo ligetur
m enim in facultate vegetativa, donec iterum reuniat corpori organico
liquid patietur, verum in quibus & quomodo anima corporeis vinculis
uta patiatur tanquam a nostro proposito alienum, Theologis relin-
imus; nos enim aequum putamus Theologis Theologica relinquere.

137

utinam etiam a nobis de naturalibus naturaliter disputare cona-
derent, nec se illis rebus quas non intelligunt intromitterent. Super-qu
tiosa omnia illis non intellecta clamitantes. Verum de hac Conclusion
satis hoc loco dictum sit. Ubi de Operatione Spiritus Vitalis alicubi clarius
plenius demonstrabitur.

CAPUT IV.

In quo tertia Conclusio probatur.

Ab omni Corpore radios Corporales procedere, animam sua praesentiali
operandi, imo existendi facultatem illis tribuere in ~~corpus~~ tertia Conclu-
sione diximus: Praterea hos diversarum esse partium asseruimus.
Hujus Conclusionis prima Pars facili negotio evincetur. Nam nemo
qui operationes rerum naturalium, operationumq impedimenta consi-
derant, hanc nostram Conclusionem negare potest. Quae quaeso ratio est,
est, cur duriora & solidiora, quam natura rei requirit, non tam difficile
operantur? Nonne quia clausis Corporis poris, Corporales radii debitum
non inveniant egressum. Nisi vero Corporales essent, nulla affectio mo-
poralis illos impedire posset, mutatioque forma tantum rerum fa-
tates destrueret. Cum vero forma remanente impeditas operationes vi-
nimus, non minimum est si tales radios constituere cogamur. Praeter-
nisi Radii activi Corporales essent, operatio rerum ad quamcunq dis-
tiam procederet, nec a Corporibq impediretur: Spiritualia enim Corpo-
non terminantur: At si accidens fuerit, per quod res in distans ope-
illud idem accidens necessario erit in Subjecto, & necessario in vici-
illius Subjecti operabitur, si quidquam operet; nullum enim Ac-
nude in se consideratum, activitatem habere posse certum est, ide-
dii hi nisi dentur, nihil ad distantiam quamcunq, quoquo modo
rari potest. Erunt ergo Accidentia illa in radiis Corporalibq, omni-
das Corporis à quo exeunt virtutes possidentibus. Nolo tamen
quod me tanquam Accidentium assertorem intelligas: nihil enim
Natura praeter Substantiam hactenus cernere vel percipere potui.
si forsan Corporis positiones modosq aliquomodo a Corpore dis-
quis / vix vere / dicere voluerit. Hic vero ex Suppositione loquen-
mia concedens quae quisquam postulare posset. Praetera ea quae
sunt pro radijs hostrijq hoc adde, Calorem nempe adventitium, rei
Operationes promovere. At quomodo hoc efficeret, nisi excitando
os copiosiores educeret? Videmus siccinum frictione calefa-

pateat

corpuscula potentius adtrahere, multaq alia non nisi calefacta operari,
quia calefactione radii corporei copiosiores, poris corporis apertis eliciuntq,
validiusq potentius operantur. Sed praeterea clausura potentiam natura-
lem rerum diu illaesam non conservaret, nisi dissipationem radiorum
impediret. Demum res per corpora densissima operantur, nisi radii
corporales essent: cujus contrarium experientia testatq. Sunt tamen quae-
dam Composita, quae ita tenues radios emittunt, ut poros omnium cor-
porum penetrare possint, sicut de Magnete lapide constat. Hinc omnia
corpori poros habere corollarium sit. At cur quaeso natura in corpori-
bus poros ordinavit, quae nihil frustra fecit, nisi ut foret essent, per quas
radii hi exirent & ingrederentur! Neq ipsi sensus perciperent sensi-
bilia, nisi a Corporibus radii sensus afficientes procederent, ut patet in
olfactu. Odor enim vehiculate perit: nec ob aliam causam quam quod
radii odorem ad nares ferentes pereant. Ita ex omnibus corporibus egre-
diuntur radii tenues figuras rerum secum vehentes, sive potiq in se
videntes, quod ad oculum demonstrare in loco tenebroso, medi-
ante vitro convexo pellucido possibile est. At vero nisi corporales
forent, dicat mihi aliquis quomodo sensus afficere possent? Hoc ta-
men mihi semper admirationi fuit, cum tanta confusione commisce-
antur, quomodo separatim se explicent? Sed jam tandem ad aliud
validiq argumentum, nostro proposito magis congruum, ut quod
maxime intendimus probemus, nempe quod tales radii continuo mo-
ventes ex corporibus animalium egrediantur veniendum, quod ut fiat,
primum communis Animalium Natura consideranda est. Omne igit
animal, ut aliquo tempore vivat, necessario cibo nutriq, potiq refi-
ciatur, nec sine his diu vivere potest. Jam egressio radiorum corp
minava dispositione primis alterat, & plus vacui, quam Natura
solidi corpori destinavit inducit. Cibus solidiores corporis partes, po-
rosiores efficit. Atq cur hoc? Nonne quia quotidie, imo singulis
quibusdam momentis, radii etiam copiosissimi egrediuntur, & Corporales
simul idem Idq ex singulis corporis partibus. Nam nisi hoc fieret in
tenuissimum animalia exorescerent. Haec etiam causa est cur ad interi-
tum tandem animalia ruant. Haec item causa cur non ut lapides Arbo-
res quaedam compactiores ita longaeva sint. Spiritus enim vitalis
sive calor naturalis in illis liberior potentiq operatur, et exhalationes
copiosiores producit, quo evenit ut etiam ad maximam distantiam

propagentur, Anima vero ne plane dissipentur, connectente: Illo
enim retinerent specificam corporis virtutem, nec nisi anima insi-
mante operarentur, habent enim in se calorem naturalem, ut capite
proximo ostendemus, qui ad informationem ab anima suscipiendam
dispositionem sufficientem producit, ut capite præcedente diximus
Hos radios prædictos, diversarum esse partium sole meridiano clar
est. Quod enim a diversis partibus heterogeneis procedit, secum etia
ex hisce singulis partibus vel minimis aliquid ferens, diversarum
partium non esse nequit. Etenim ex ossibus, nervis carne et pa
ticula quædam in dies recedunt, ex quibus radii illi colesjunt.
Hi corporis dispositionem secum ferunt, potentiusq quam corpus
psum quia tenuiores, secundum dispositionem a corpore sumpt
operantur. Hic maxima diligentia nos, ab infirmorum conversa
vere debere, consideranti patet, presertim si ad talem morbum n
mel dispositos sentiamus: quippe corpus ita dispositum, audi
ad se radios illos allicit, citiusq immutatur. Hoc etiam notand
quod si inter corpora similitudo radicalis, complexionalisve in
reperit, citius sibi invicem compatiuntur. Sic Cognati fratres & ob
lerisq ab invicem infectionem morborum hauriunt, propter si
litudinem radicalem corporibq inhærentem, qua si militudine
dii infecti adtrahuntur, corpusq velocius immutat. Alia etiam n
xime necessaria cautio jam animum subiit, nempe summe a
ubi excrementa morbidorum posita fuerint, propter supradicta
causam cavendum esse. Ratio autem hujus magis propria in s
quentibus dicetur.

CAPUT V.

In quo quarta Conclusio considerationi proponit

Radios ex Corporibus egredi, egressosq operari jam diximus. Nunc vero
modo Adivi facti sint, actionesq propriis corporis retineant dicendum e
Primum in genere dico, omne Compositum forma et materia constans,
prium suum calorem naturalem possidere: illeq calor non ab elemen
Sed a Cælo originem ducit, & a Sole tanquam Cœli corde propagatur.
demus namq ejus recessu torpere, accessu singula gaudere, vitalitate
fons est origo, calore suo omnia fœcundans, multiplicans in esse dato q
servans. Hinc clarum est nihil sine aliquo calore subsistere posse
enim est nexus, quo forma materiæ copulatur, latitansq in humore
curiali vitaloso, de Cœlo veeto singulis rebus corporeis incrementum

semen largit. Instrumentum praeterea est quo forma ad actiones producendas utitur, et est praedictorum radiorum immediata causa quos non derelinquit, sed in itinere eos comitatur. Beatus ergo felix est ille dicendus, qui hunc in subjecto idoneo multiplicare Coelo Soleq; propitio novit.

Hic dictus calor si decreverit, Corpus ad interitum tendit, radii pauciores debiliores q; fiunt. Praeterea licet materiei forma non uniat, nisi per quendam hujusce caloris modum, qui ita requirit, rebus omnibus proprius, ut in singulis rerum speciebus variet, habet tamen in una quaq; specie latitudinem aliquam, ita ut vix in individuis idem prorsus reperiatur, nam intensior aliquando, nonnunquam remissior conspicit, quae varietatis operationis in rebus licet ejusdem speciei causa esse potest: Imo in eodem individuo, saepius mutat, donec tandem corruptione in aliam prorsus latitudinem devenerit. Materia enim non satis tenax est, sed calorem hunc volatilem evagari permittit, qui secundum Coeli impressiones, animaq; Universalis directiones varias, varie se materiae applicat. Hinc tota Oeconomia rerum Sublunarium dependet, omnisq; mutatio originem ducit. Verum enim vero retinere jam vela oportet, & ad Corpus humanum operis hujusce subjectum proprium descendere. Primum itaq; dicendum, quid per spiritum Vitalem in conclusione positum velimus? An more aliorum medicorum illum, quem in scholis hoc nomine dignantur, an alium longe diversum intelligamus? Equidem licet medicorum receptam opinionem de spiritibus, ut loquuntur, Animalibus, Vitalibus, & naturalibus, non usq adeo veritati consonam putemus: tamen hic de ea agere, cum a proposito alienum sit, non intendimus. De alio itaq loquimur. At quis novus hic spiritus in medicina introductus, aut qua authoritate irrupit? Equidem non tam superaltivus sum, ut mea authoritate hoc factum asseverem. Sit omnino non introductus postulo, tamen ut hujus nominis usus ad exprimendum calorem Naturalem, & humidum radicale simul sumta, per quae omnis vitalitas in Corpus ab Anima fluit concedatur. Quod simul de his loqui conveniat, ea sit ratio, quia alia separari se nequaquam patiuntur, Spiritus q; dici possunt quia maxime omnium, quae quidquam corporis habent, tam origine quam potestate ad Spiritus naturam accedunt. Vitalis dicit, quia eo mediante vita in Corpus fluit, & propagat. Ideo ubicunq Spiritus vi-

talis nomen in hoc tractu audiveris, ut jam dictum est, intelli
autem quod spiritus hic in radiis prædictis vigeat, hinc clarum est
spiritus hic e corpore etiam fluire: hoc nisi fallor nemo sane mo
ficias ibit. Nam si ex corpore non flueret, corpus in æternum du
ideoq; quo magis hunc figere, maxime vitam hominis producere
Volatilis igit est, e corpore enim singulis momentis aliqua ejus por
ac cum corporis partibus in radios solutis egredi, rationi conveni
est. Cur enim relinqueret egredientes in non dispositâ corpo
sinuare, nulla ratio reddi potest, imo impossibile videt. Radio
sitos esse ad illum retinendum, cum his enim egreditur, hinc
Radii namq; ut dictum est prius corporis unde egrediuntur di
retinent, imo & nisi adesset ille spiritus, non possent ea quæ
peragere, nec in anima virtute operarentur, hujus enim in
tum est hic spiritus. Vel igit corpora humana ad nullam o
operabunt, vel ad illam qualemcunq; distantiam spiritus hic
radiis progreditur. At virtute Animæ potentioris, in ipso Ve
cipio, corpus humanum & animalium reliquorum ad actione
ies, sicut alia corpora naturalia per virtutes seminarias in for
stentes, imo magis potenter ordinatur. Spiritus igit hic radios
comitatur, operationesq; illorum dispensat, qui quidem longe p
at vero marcescentes à corpore, tanquam a fonte vivuli sub
Itaq; de hac conclusione satis dictum sit. Fieri tamen potest ut
obscuritatem non nullis pariat, relego ergo & rumina, & mi
capite si percipere non poteris, nimium dixi. Jam autem a
conclusionem festino.

CAPUT VI.

In qua quinta Conclusio examinatur

Animalium excrementa spiritus vitalis portionem retinere,
Medicorum nisi fallor negabit, Equidem quæ longo tempore in
delitescunt hunc spiritum imbibunt, & sibi jungunt, ea quod n
gredientes e nobilissimis corporis partibus interajpiunt, imo
lem saltim digestionem nacta, similiora corporibus, in quibq; d
fuerunt, efficiuntur, ideoq; auditus radios cum spiritibq; adhæ
quam quodcunq; talis vel majoris digestionis, vel similitudinis p
particeps, atq; his multo libentius spiritus se se insinuat. Scalt
mus experientiam communem hoc ipsum evincentem. Nonne
excrementi cujuscunq; fluxus gravia symptomata, debilitatem

mortem inducit non tam quod nutrimentum abscindat quam quod
tus exhauriat, alias quomodo fluxus aquæ in hydropicis ex vehiere
mortalem & mortem causaretur, nisi quod aqua Spiritibus hinc impre-
data erumpens, majorem copiam Spirituum secum ducat, id q brevio-
mpore, quam Corpus ferre potest. Sic in internis abscessibus, ubi
magna copia Concavum thoracis impleverit, si pus in cavitatem chi-
orum totum simul fluxerit, mortem vel debilitatem periculosam
ob aliam Causam infert. Corpus enim nisi undiquaq secundum pro-
nem requisitam hoc Spiritu impleatur, subsistere diu nequit. Spi-
hic a Cælo mediante Aere, & a Spiritu Vitali alimenti quandiu Cor-
in Symmetria debita perstiterit, nutritur. Omnia igit quæ a Cor-
humano vel Bellnino egrediunt, quocunq modo, sive naturaliter
si morbi hoc fiat, Spiritu vitali impregnantur, & cum Corpore ut
a dicet, vitam communem habent. Exinde quia Corporibq unde egres-
erint magis similia sunt, quam ea quæ in Corpore nunquam fue-
qualitatem a corpore haustam, Corpori simili citissime imprimunt.
propter diligenter cavendum, ne excrementa vel pus, vel Sanies, vel
ea eorum, qui contagiosis morbis laborant, incombusta relinquantur,
si enim maxima mala originem ducere, tam natura quam arte
ellente, si forsan in iniquorum Scientium manus devenerint pos-
. At si combustio Corporum more Antiquorum non permittat, Ma-
gty hoc unice curare debent, ut quam profundissime, locis siccis
t humidioribus, a pimentorum pascuis remotis Sepultura fiat.
n ex negligente et superficiali Sepultura, gravissima mala oriunt
hanc vel maximam Causam puto, cur pestis Londini his preteritis
nis præter solitum grassata fuerit. Vereor enim ne ii, quibus cura
ulturæ commissa erat, nimis negligenter in principio, ut forsan jam
humationem curaverint. Unde Magistratq negligentes in re tanti
amenti esse non decet. Notum est Sagas venefeas mala inferre
Cadaverum partibus & illis quem ledere desiderant excremen-
non posse. Sicut igit magistratus curam circa sepulturam gere-
debet, ita unicuiq, modo inimicos habuerit, propriorum excremen-
rum curam habere convenit. Sed jam ad Conclusionem revertendum,
crementa etiam vivere dicendum. Hæc equidem assertio, licet duriu-
ula prima fronte videat, revera tamen consideranti nec dura nec inna-

tionalis videbit, imo aliter esse impossibile est. Si autem Crines Ungves vitam quandam ab anima propagatam vivere asseverem rum minime videret: Sunt enim quasi corporis partes inquis si a corpore separata, adhuc illa eadem qua antea, anima vivent rim, durum putabis. Sed rationem cur ita sentias dare nevis. Hoc de vita Excrementorum tantum dico, quod nisi vita quodam animalis vivarent, spiritu illo vitali, de quo antea sermo erat p carerent, quem possidere supra probavimg, et toto hoc opere exp demonstrabimg. Praeterea vitam habere Ungves quis negabit? crinibus qui augmentationem & assimilatricem in illis faculta servaverit partibusq tam necessarijs, vitam saltim quamdiu corp & facient, licet sensu careant, sicut & ossa multaq alia corpo nisi partes, quis negabit? At si haec cum corpore juncta sint, viv corpore etiam separata, quamdiu Crines, ungves &c fuerint vi Equidem eandem formam quam prius possident, ut textura tia sive modi substantiales, qui idem permanent. Ab eodem ip te à quo fluxit, pendere oportet sed ab anima illam formam nemo negabit: At quodcung ab anima fluit, ab anima vitam quae praesentia animae mediante spiritu vitali propagat. Dem quibuscung excrementis sic arguere licebit. Excrementa omnia pore, mediante qualicung digestione, formam quam ante digestio habuerunt, mutavere, aliamq induerunt, quod ex operationi cultatibusq prorsus mutatis cognoscatur. Canis enim excremen tia palati, ut gutturis & hominum ulcera sordida curant, quae & ossa, quocung modo praeparata perficere non possent, praesertim foetida corruptaq fuerint. Atq hanc formam, per quam talia i non aliunde, quam ab anima nacta sint: quapropter ab ea intr ab eadem pendet, ideoq vitalitate carere negueunt, quae equidem talitas obscura & imperceptibilis est illis, qui contra rerum exper non habent. Qui vero contradicendi amore perficitur, rem Philos dignam facit, si omissa contradictione, naturas rerum scrut aggrediatur. Nos vero ad alia procedamus.

CAPUT VII.

In quo Sexta Conclusio Stabilitur.

Esse quandam inter Excrementa & Corpus, ex quo excreta sun

tenationem Spirituum et radiorum, probandum relinquit. Quod dicta
ire possimus, maxima pars operis peracta est. Nam hoc constituto fun-
entum firmum hujus artis stabilitum est, super quod precepta omnia
quam super firmam basin collocabuntur. Interim si quæ dicta sunt, in-
causa manserint, non magna hæc difficultas erit. Verum primum quando
concatenationem Spirituum sive radiorum ponimus, inter Corpus & ex-
menta, perpetuum fluxum radiorum a Corpore procedentium, modo pe-
fari ut in Corpore cognato terminatum, & vicissim ab excrementis tales radios
piros intelligimus. Jam talem Concatenationem esse & rem ita se habere
be ostendetur. Nam posito semel fluxu radiorum & excrementorum po-
q impregnatione a spiritu Vitali, vitaq necessario sequetur, utriusq radios
Corporis & excrementi, tanquam natura & qualitatibq non differentes, li-
ius modo, quo jam diximus terminari, quam quocunq alio, imo et dum
dò ab eadem anima et Corporis & excrementi formâ pendeat, ut ca-
precedente diximus: Excrementum unq dum prorsus formam in
ore Susceptam amiserit, partem hominis, sive quid humano Corpori
ordinatum dicere non erit absurdum: unde & ibi affectus spiritus
alia in Corpore etiam afficit, quod abq hac Concatenatione fieri non
et. Verum h.l. generalis nota non est pretereunda, videlicet quod ex-
menta cupisceng partis cum illa parte cujus excrementa sunt, peu-
iter colligant, & hinc fluentes radios, ut et vicissim illa pars radios
excrementis missos, particulari quodam amore amplectatur. Ete-
n ex illa parte spiritus copiosiores hauserint, ideoq majorem cum
affinitatem habent. Quod equidem multifaria experientia compro-
tur. Nam nisi in alios excrementis exulcerantia imponas, pedes ma-
no dolore afficitur. Itaq si quis contra urbanitatem, in aliquo loco
alios familiari, podicis fœces deposuerit, super illas aquam vitæ ta-
mixtam funde, & desuper ferrum candens pone, reus extremo dolore
icis fatigabitur, donec vel natura tandem, vel tu facile curaveris re-
nti. Idem assequeris, si pisa in frixorio vehementer calefacta urina
unde in excremento recenti projicias, quot fuerunt pisa, tot pustulis
exabitur. Si urinam retinere velis, facile aculeo pastinaca marina
loco ubi quis minxerit infixo id acquires, vixq nisi amoto aculeo
rabitur. Experimenta plura in Processu Operis audies. Non igit dubi-
ndum est excrementa cum Corpore radijs reciprocis concatenari, cum il-
præsertim partibus, ex quibus proxime egressa fuerint. Hinc multæ

varieq considerationes exsurgunt, quas in processu Operis notabimus. Hac tenus hic breviter dicendum putavi, nempe ex hac concatenatione totam Medicinam Magneticam pendere, itaq caute notandum, ut si ubi in praxi obscuritas latitaverit, ad hunc solum properes, et dicta altius consideres. Diximus quod longissima separatio hanc concatenationem non frangat, quod equidem adeo verum est, quam quod Animae virtutes tissimè se extendat ut vix loco contineatur. Nam cum haec Concatenatio ab Anima pendeat, sic etiam secundum Animae potentiam extenditur. Aliam rationem hujus extensionis talem superq instituavimus ubi maxime copiosos radios ex Animalibq fluere, propter summam spiritus Vitalis copiam diximus, quod equidem etiam Sensibus, quod tanto alimenti copia egeant apparet, ut quod ad radios propagandos erumpat Spiritus, dispensatoris hujus ductu in Corpore, quod horum sons est, reparetur. Non ergo minima est horum radiorum copia quicunq tenuissimi sint, nec facile dissipentur, tanta quotidie copia alimenti ad reparationem egent. Longissime se ergo extendunt, & varie nobis ignorantibus operantur, varieq nos ab illorum laesione afficiunt, causas morborum ignorantes. In omnibus ideoq morbis, rectificandus conformandus, multiplicandus est dictus Spiritus, sic omnes morbi facile curabuntur. Quod maxime medici notandum proponimus. Jamq de excrementis diximus partibus Corporis separatis ut & Sanguini etiam congruere nemo negabit, eadem enim est prorsus ratio, nisi forsan hic rationes magis clare videantur. De Sanguine quia Sacra Scriptura Animae sedem ponit, nullum forsan dubium erit: quippe qui Spiritu Vitalis maximam copiam possidet, & facillime minimo effluxu nocet. Concatenationem maximam tum rationes praedictae, tum famosum illum Unguentum Sympatheticum & aqua nostra Magnetica pulvis Magneticus experientia multiplici comprobarunt. Vanum Theologorum quorundam Strepitum, de horum Superstitione garrientium, cum alii, tum doctissimus Helmontius compescuit. Quae vero in hoc nuper Sophista Libavio superbe pro more suo contra haec scripserit, quisquis ejus farina cum his, qui de Philosophorum Lapide, imperite & impudenter audacia totiq Reipublicae Hermeticae damno effutierit, Sciet is, qui ea legerit, gravis rerum occultissimarum causas ex illis ipsis didicerit. Verum de his satis. Nos ad alia pergamus. De partibus separatis quae dubitaverit, mirari apud praedictum Helmontium legere potest.

storiam de quodam Bruxellensi, qui in pugna naſum amiſit: ut eandem
Hiſtoriam videre poteris apud Ferdinandum Santinelli libro Philo: Recondite
sive magica magnetica mumialis Capit. pol. 6. A quodam etiam amico me.
diana Doctore similem hiſtoriam audivi? An non hisce lucidis doctrina
noſtra confirmatur? An non naſus ille inſitivus a Bapilo animato, adhuc
Bapili anima informabat, nec quidquam praeter nutrimentum ab homine
illo cujus naſus jam factus eſt sumsit? Poteſtatem aſsimilandi, quam a
anima propria habuit non ab anima hujus, ſed illius cujus adhuc vere pars
erat accepit, quo mortuo in Cadaver naſus ille redactus, ad interitum
tendere coepit. Verum Concatenationem, quis hic non apertiſsime videt?
illius quomodo anima Bononiae naſum illum Bruxellis informare poſſet
civi mediante illa Concatenatione perficeret? Vera igiſ & indubitata ex.
perientia, confirmata eſt noſtra aſsertio, ex qua tanquam ex uberrimo fon-
te rivuli pulcerrimi fluunt. Hinc pullulavit Summum illud naturae
miraculum, quo mediante Sanguine Spiritu & Carne ad maxime diſtan-
tes Orbis Oras, quis animum amico explicare poterit: Secretum indigno
vulgo non propalandum. Hinc Lampas vitae, suo vario lumine, Cor-
poris diſpoſitionem, extinctione quaſi voluntaria, mortem oſtendens
interpt. Hinc etiam Sal ille Sanguinis, colore eodem, quo lampas lu
men oſtendens fluxit, de quibus poſtea latius. Si quae foemina ſtatim
a primo partu fructum ſecundinae, magnitudinis avellanae, in vino
diſſolutum sumserit, libera erit in omnibus ſequentibus partubus ab
omni colico & ventris dolore. Quod et de Secundina Caput infantis
involvente notum & obſervatum eſt. Hinc omnia Philtra naturalia
originem duxerunt, quibus mediantibus affectus pure naturaliter mo-
ventur & quodam modo ligantur. Verum de hac Concluſione ſatis
dictum puto

CAPUT VIII.

In quo Septima Concluſio perpenditur.

Omnia quae ab elementis originem sumserunt, corporisq participia sunt, poſt-
quam ad ſummum pervenerint, ſtatim ad principia, e quibus ortum du-
xerunt, regrediuntur. Sta enim providentia ſtabilitum eſt, ut quod mo-
tui coepit, ſtatui nunquam fiat particeps. Res tamen non deſinet eſſe in
illa ſpecie in qua eſt, donec altera forma introducta fuerit in eandem
materiam, quae etiam novos modos, novasq energias ſecum vehit. De
formis ſubordinatis non hic loquor, quae etiam multis ſpecieb communi-

nes.

res esse cognoscunt, quarum mutatio non semper in corruptionem
mutatione naturali requirit. De presentia vel absentia formae
non alio modo, quam per modos & facultates subjectum judicium
possumus. Dicimus igit Vitalitatem tamdui durare in excremen
& quamdui excrementa & partes separatae sive sanguis in alium
verse speciei commutatus non fuerit. Quod cum per se ex supend
clarum sit, probatione non eget. Verum hoc notandum occurrit
rum res in Statu plus virtutis et energiae, quam in declinatione ha
& quo propius absolutae mutationi fuerint eo minus operantur
rum hic etiam notandum, quamlibet Substantiae mutationem, n
tare formam: ubi enim auferunt superflua, relictis ut ita loqua
tii, in materia sufficienti bene digesta latitantibus, Spiritu V
rerum refertis, non solummodo non mutatur forma, sed mag
bera potentius operatur ut de salibus rerum praeparatis con
Praeterea videmus aliquam corruptionem ad quasdam operatio
promovendas necessariam. Verum haec si proprio nomine uti
fermentatio non Corruptio dicenda. Haec enim excitant Spiri
ad operationes producendas aptiores efficiunt. At est modus in
sunt certi denig fines, quos ultra citraq nequit consistere ver
Caute itaq procedendum, ne quando excitare velis dispersi, d
quando Spiritualiorem, ita loqui liceat reddere attenta veri,
ritum pellas. Quod multis accidisse non solum in hac Arte,
etiam in Chymia animadverti. Atq hi quando ignorantia er
rint, Artem calumniantur? Ita evenit ut ignorantia Artis
per inimica sit.

CAPUT IX
In quo Octava Conclusio ponitur.

Hanc tam receptam, tamq notam sententiam, ab omnibus medicis co
& probatam, nostra probatione non egere nemo non putabit. Ideo
tantum dicimus, Causam hujus Compassionis, non a Corpore neq a
particulari parte, nec a similitudine, nisi eatenus consideretur
litudo, quatenus Causa similitudinis perpendit, quae ab eadem vel sim
proportione Spiritus fluit, sed a Spiritu Vitali, totum Corpus permea
et in singulis residente, fluere: quia morbus terminative non est Corp
Nullus enim morbus in Corpore quocunq modo introductus, qui hujus
litate vel expulsione non perficit, nec ulla intemperies Corporis diu
nere potest Spiritu hoc vigente, per quem solum omnia Corporis

irrigunt. Hic est natura, cujus Auxiliatrices sunt medici, autem valdim
e debent. His consideratis medicinam Universalem dari posse Corolla-
rium sit. At equidem infeliciter medicinam faciunt ii, qui in hunc spi-
ritum iniqui, violentia omnia devastantes, hoc quasi prorsus relicto cu-
m morborum aggrediunt. Qui bene sectione intempestiva, spiritum
hariunt: qui corpus a nociv[is] humoribus liberare venenis hunc enecan-
bus attentant, & cum humoribus animam sepe è corpore turbant.
hi sunt qui gloriam medicinæ, propria negligentia & ignorantia obfu-
arunt, qui vanis contentionibus dediti, & disputationibus inutilibus im-
licati, a naturæ simplicitate aberraverunt. Qui licet à malesana
lebe etiam dum impune interficiunt, vestibus splendidis superbientes,
curribus pulverem colligentes honorentur: a filiis tamen sortis, qui
agno labore rerum Centra rimati, in vita natura nihil aggredi audent
nquam medicinæ stercus, in Cloacas eternæ infamiæ detrudendi consent.
rum malorum ignorantiarum maximus est numerus. Nos ad propositu
uentes dicimus, quod non solum parti morbidæ compatiunt reliquæ
rum si morbus aliquis cujuscunq; partis longo tempore duraverit.
niversum Corpus tandem affectum in & sepe sepius atrophia, spiritu
debellato affici. Alias quomodo morb. a particulari morbo procederet?
Spiritus Vitalis unus est, ita sibi invicem continuus per totum Corpus in-
ulasq; ejus partes propagatus, ut una parte læsa ubiq; lædatur. Verum
hoc sequens Conclusio clarius ostendet.

CAPUT X

In quo nona Conclusio aperitur.

Quæ præcedente Capite de morbis, eadem nunc de medicinis dicimus: cum
atrium, eadem sit ratio. Hæc autem Conclusio non ob aliam Causam posita est:
quam ut per eam ostendamus non multum interesse sectionis partibus si
utrum parti affectæ, an alteri medicamenta applicaveris, modo medica-
mentis tuis fortificationem spiritus Vitalis intendas. Nam si spiritus
hic una in parte fortificetur, totus fortificatur, quia ignea & Celestis est
natura. Illa fortitudo cito ubiq; per totam spiritus latitudinem disper-
gitur, Est enim impossibile quod tam tenuis, tam agilis, spiritualis, lucida,
ætherea res aliquid in parte quod non brevi in toto patiatur. Aliqui experi-
mentum in venenis externis videmus, quæ inficiendo spiritum proxi-
mum brevi tempore, nisi idem Spiritus fortificetur, omnem in Corpore

spiritum eodem malo afficiunt: non quod eò venenum progredi enim impossibile ut ex ictu Scorpionis in pede ad cor de quidam miniant possit substantia veneni progredi: sed quia una spiritu parte potenter infecta, necessariò citissime sequatur totius infectio inflammatione cujuscung partis immediate febris excitatur, licet corde pars longissime absit. Ut de morbis ita de auxiliis concludi licebit: Quod autem parti morbidæ applicata remedia magis conveniant, egressio frequentior spirituum in causa est: causamq; a quenti conclusione pete. Summe igit necessarium est, ut partem proposito tuo necessariam eligas, nisi enim hoc feceris, erraberis: tibiq dedecus eris: Non enim ubiq æqualiter operaberis, propterea quentem conclusionem, alto animo reconditum tenere memento.

CAPUT XI

In quo Decima Conclusio enarratur.

Ista maxime necessaria ad praxim Conclusio per se satis patet, ab ullo negari potest, qui prædicta attento animo considerauerit. Nam procul dubio quo intimius agens cum patiente conjungit, velocior fit hujus succedit Operatio. Quid enim actionem impedire potest, nisi debita approximatio? Quod impedimentum hic evitare studemus, spiritum talem in sua nuditate quærentes, ut debita convenientiq plicatione citiq afficiatur, citiusq a noxiis & extraneis liberet, & totum se immutet, corpusq rectificet à temperie lapsum. Nam si magis nudus fuerit liberetur ab extraneis velocius, quia non ita mu mentis debitumq Subjectum cognoverit: totum corpus etiam liberabi Si enim fortificatus in una parte fuerit, ubiq sensim fortificabitur. Nam sicut morbus nunquam vere est, nisi affecto toto hoc spiritu bifica dispositione, fiet enim dum hoc fit tantum in fieri ut loquam quidam: sic quæ quidem dispositio in principio partem tantummodo afficit, quæ quidem affectio tandem nisi impediatur totum contam nat. Ita etiam de sanitate philosophandum. Verum duo hic re quisita sunt: 1. quod applicatio non relinquat, donec morbus plane curatus fuerit, quia si desipas pars adhuc infecta, si potentior fuerit infectio, afficiet & morbo corrumpet partem tua opera sanam, tibiq eundem quem priùs laborem relinquet. 2. ut pars parti respondeat. Nam qui feliciter morbos exterminare vult, a radice mor

incipere debet. Itaq si radix morbi in Capite ~~habeat~~ lateat spiritu
talem Capiti proprium: si in Stomacho, Stomachi cura. Nam licet
spiritus vitalis in se consideratus, partes heterogeneas non habeat, sed
tibus ubiq lucis instar sit sibi similimus: Tandem men prout Corpori ineſt
variat secundum Corporis partes per adjuncta quedam, quorum etiam
tio habenda est. Ideoq radii procedentes, à Capite morbido, secundum
am dispositionem talem spiritum qualem Caput continent, quod ex
pm dictis facile colligit. Nudus igit spiritus Capitis dispositionibus
Metus, quando radix morbi in Capite est, sumendus est, illis remedia
plicanda. Antequam ad alia transeamus, experientia veritatem hujus
nclusionis confirmare visum est. In Sanguine spiritum maxime nu.
um esse nemo dubitat, imo si magis nudus esset, frigore terreno perter-
pitus ad patriam se reciperet. Itaq nudum illum in Sanguine spiritu
tuis veneno affici sciunt medici, quam spiritum cupivcunq alterius
artis. Nam venenum bene impositum velocius, totam Corporis machi-
am solvit, quam si potu vel cibo bis tantum interius daret, etiamsi
juno Stomacho sive cibo vel potu vorarentur, quod nostra Conclusio
is veritatem firmitatemq probat. Tibi animum ad nefanda non ad-
ram, si quidquam ex his vel aliis, meis scriptis damnanda conse-
quentia erueris, si bonus es, non propalabis, sin malus fueris, pro certo
bito Deum hic etiam in hac vita, si quid his malefeceris de te vin-
dictam sumpturum. Interim Conclusio nostra, propter predictum
experimentum, tum etiam propter propriam claritatem inconcussa
manebit. Ad sequentem igit acceleramus.

CAPUT XII.

In quo undecima Conclusio examini subicitur.

Super hanc Conclusionem, tota Ars hac fundat, totaq hac falsa, ruet. Dili-
genter ergo, quae superius dicta, et quae jam dicenda, ruminanda sunt illi
qui huic Arti adspirat. Nam qui hanc Conclusionem bene intellexerit
nihil difficultatis in tota Arte inveniet, ideoq hanc Conclusionem rationibus
quibusdam stabilire oportebit. Prima vero hujus Conclusionis ratio sit
haec, quia in excrementis, sanguine & partibus abscisis, magis libere
spiritus vagat, propterea quod operationibus Organicis non intendat.
Haec enim Organica Operatio, rapit spiritum in interius, ut potentius in
recessu congregatus, operari possit. At vero cum ab illis longe absit or-

ganica dispositio, non opus erit ut Spiritus se ita immergat. Prae-
radii a Corpore venientes, in excrementis, sanguine extra venas, et p
abscissis circa superficiem haerent, quia ad interiora non allicium
propterea quod illis ad interiora tendentibus Spiritus se retrahe
circa superficiem versetur) ubi & radii juncti suis Sociis requies
nec tandem excrementa &c plane in aliud commutata, non sint ap
radios Spirituum comitem recipere, receptamq retinere. Sunt prae
magis nudi Spiritus in hisce (praesertim sanguine) quia quando in
pore erant, magis nudum Spiritum habebant, & quasi vita Corpori a
gatum, ut de sanguine clarum est. Verum quis forsan interrogab
modo haec ratio partibus abscissis competere potest: nullum enim
buerunt prae caeteris ejusdem generis partibus privilegium? Atq
non perpendunt januam jam apertam, per quam liberius hisce
tibus datur egressus, nam quasi compedibus solutis, liberi jam va
Dicet praeterea quis si haec vera, ergo vulneri rebus applicatis, m
internos curare possemus? Ut huic Objectioni occurramus, tria
consideranda. 1. In omni vulnere, non solum continua Solutio, se
in parte vulnerata exotica & peregrina qualitas introducit, medi
qua Spiritus vitalis laeditur. 2. Quae vulneri applicantur, potentia
immutandi Spiritum vitalem, alia mala dispositione laborant
non habent. Imo satisfactum Medicorum explicationi videt, si rem
unica unicam desideratam actionem perficiat, ideoq curatione vul
ris contenti. 3 Saepissime accidit, quod si res morbo alteri conduc
quo forsan patiens laborat, vulneri applicaret, plus huic obesset, quam
morbo prodesse posset: verum urgentiori morbo medicari ratio
Ex his facillima patet Objectionis Solutio, nam duplici hinc tempe
intemperie laeso Spiritu urgentissimam curare Ars praecipit. Sed
vulneri in primis prospicimus, ne Sideratio, vel quid simile certam
adferens perniciem sequatq: nec res alteri morbo convenientes propi
rationem jam datam applicamus. Verum hoc addam, multos vul
ribus a maximis morbis liberatos fuisse experientia constat, ipsos
eosdem, ut nunquam recidivi facti sint quando nempe pars pri
cipaliter affecta vulnerata, res morbo vel parti signatae vulneri e
curationem perficere possent: Ut si Caput vulneratum esset, vulne
Betonica & Salvia curaret, Caputq dolore chronico laboraret, non
buim est, quin hisce remedijs Spiritus jam nudus resocillatq, Capu

am toto corpore ad pristinam sanitatem reduceret presertim si hoc
m Balsamo Peruviano administrentur. Hic etiam hoc notatu di-
num occurrit, nempe illos qui cauteriis Corpus fodiunt, longo tempore
ulnere aperto, pus fluere permittentes, sibi male consulere, quod vulneri
arbii, pro quibus aperturas faciunt, appropriata remedia non applicent,
m hoc facto levamen maximum proculdubio sentirent, idq; brevi
mpore presertim, si parti principaliter morbidæ, vulnq; inflictum
erit, deinde reliqua diaetice peragantur, & pus erumpens etiam suo
do ut ars præcipit tractetur. Sic Podagram Chiragram &c. hujusce-
di facillime felicissimeq; curari posse certum & experientia compro-
tum est. Hinc Podagrici foliorum hederæ, vel digitalis ad aperturas usq;
valuit, atq; satis inepte forsan ad alios usq; transferuntur. Sed regredi-
pur & ad excrementa iterum sanguinemq; redeuntes, dicimus hanc
tem hisce uti potius feliciusq; quam corpore integro læso, quia ibi
alis spiritus liber & nudus facile impressiones recipit, presertim
rebus sibi convenientibq;. Ideoq; hujus artis Inventores, cum medi-
mentis talia, licet alterius corporis commisuere, ut in Ungvento
mario vulgari videre est, ubi cum Ungvento caro sanguis & pingvedo
umana non aliâ de causa, quam quod hisce medicamentis, medicamen-
umq; qualitatibus imbutum, citiq; spiritibq; læsis oppitulari possit,
similitudine namq; cituis spiritum adtrahit, adtractumq; secundum
ualitatem acquisitam immutat. Verum non semper necessario requirit
medicamenta cum ijs, quæ à corpore devumunt, misceant: vide-
pus enim aqueam sympatheticam simplicem sine omni mistione tali
ulnera, mediante vulneris sangvine curantem. Hoc vero summè
randum, ut non qua per qualitates, sed qua, sint loqui solent, tota
bscantia, id est qua per Signaturas à Cælo, sive potius rationibq; ani-
mæ seminarijs ad tales effectus notata & ordinata sunt, curent. Su-
mant, eligantur, alias facile a Scopo aberrabit. Nam Cælestis illa
dispensata similitudo, quandoquidem similem spiritum possidet
multum effectum promovet. Imo absq; hac nihil proficies, ut quotidiè
na experientia constat.

CAPUT XIII.

In qua Duodecima Conclusio recensetur.

Hæc duodecima Conclusio per se ad morbos curandos parum aut nihil
facit ad morbos inducendos, inducendumq; Amorem dirigit. Implan-
tationum etiam fundamentum videt: Nam ubi est commistio,

& Compassio, si quod sanum est, sibi adtraxerit quod alteri nocet, procul dubio illud, quod morbidum, detrimento attrahentis libe
Hæc autem Conclusio longa explicatione non eget, clara enim est probatione opus, imo non satis tutum est de hac multis agere, pro pericula, quæ hinc Originem ducere apta sunt. Ex hoc enim fonte plantatio morborum ab homine in homines, a mortuis in vivos Præterea ansam præbere potest luxuriosæ libidinis explendæ vel ximam. Immo si hæc Conclusio clare explicaretur, quod avertat Patres de filiabus, mariti de uxoribus, imo femine de semetipsis te esse nequirent. Philtris enim mundus suus deque mutaretur pterea de hac non plura hoc tempore addere decrevi. Curiosis turæ Scrutatoribus quæ dicta sunt sparsim dicent sufficient. Cætera talia propalare non decrevimus. Verum priusquam ad so præcepta tractanda me recepero, his Conclusionibus Coronidis in notescant, opera pretium duxi quæ talis est: Spiritum vitalem toto corpore potentiq hauriunt, de toto Corpore participantem, quæ signaturam totius, vel Sulphur Corporis humani Sulphuri habent. à parte vero pro particulari operatione, quæ partis signat evidentem gerunt, vehementer adtrahunt, cituisq si Opus fuer alteri adtractum communicant. Hæc dicta sunt, ut generalem regulam, per quam proprio marte debitos Singulis Operationib gnedes invenire poteris. Hoc porro tua gratia dictum puta, Omn quæ a Corpore procedunt Spiritui vitali refertissima sunt Sang & Sudor. De Semine nihil addo, quia sine grandi flagitio habe vix potest. Verum hoc etiam observa, ut quam primum e corpo eruperint, proprio magneti committantur. Nam sicut magnes pio ferro fortificat, & quodammodo nutrit, ita sunt qui Spiritu vitalem apprehensum asservant, donec alteri ipsius curam com tant. Nam si sine proprio, debitoq magnete hæc servare conemi hic mala evenient, primum, nullo tempore penitus in Statu conver ri possunt, quia semper singulis momentis de Spiritu aliquid po dunt: Secundum: est quod sine Magnete, non tam potenter operam quia maxima pro parte magnetes transplantationi communicat pig permultum conducunt, quod experientia probatum satis. Hab in Philtris sine magnete, parum aut nihil efficies, nisi forsan

mediante

mediante Sanguinis & Seminis fermentatione, maximum aliquid fieri possit. Et tunc quidem utrumq; alterius est quasi magnes. In aliis vero tam potentes harum rerum facultates, licet aliquando non nullas non invenies, quam si in Operibus tuis illis usus fueris. Convenientes igitur Magnetes elige: modoq; debito applica & mira prestabis. Verum de his hoc tempore satis dictum puto, presertim ijs, qui ingenio pollent, doctrinaq; capaces sunt. Et sic huic primo libro finem imponere visum est.

LIBRI PRIMI FINIS.

LIBER SECUNDUS.

In quo praecognita ad Praxin necessaria recludentur, & Praecepta praxeos generalia ponuntur.

Multa necessaria sunt illi, qui hujus artis Praxin aggredi, & per illam pulcherrima efficere desiderat. Primum enim oportet, ut morbos cognoscat: quomodo enim morbum quem ignorat curare potest? Verum quidem est, quod hic ignorantia morbi non tam periculosa est, quam in vulgari medicina, at rationem evidentem esse puto. hic enim externis, idq; semper confortantibq. illic vero internis, aliquando veneno non vacuis committuntur artifices. Verum licet Patienti periculosum non sit, dedecori tamen medico erit, ut postea apparebit. Qui jam in morborum cognitione versatus est, diligenter partem primo, sive principaliter affectam inquirat; hac enim ignota nihil in aeternum laude dignum perficiet. Oportet etiam ut Simplicium notitiam habeat absolutam, scilicet Signaturas tum internas tum externas rerum, quibus tam Corporis partibus, quam morbis simplicia signata fuerint, nam praeter signata alijs in hac Arte non utimur. Verum cum duplex sit Signatura, nimirum interna & externa. Nos Simplicibus externe signatis, ut magis notis utemur, nisi Experientia cui semper obsequium praestare oportet, reputet. Qui Simplicium Naturas cognovit, non potest tempus Seminationi & collectioni congruum ignorare. Verum nec hanc Scientiam negligentem sine Astrologia esse posse statuendum est. Oportet igitur Medicum qui hanc Artem cum Laude exercere velit, Astrologiam callere, & per hanc Planetarios morbos, Plantasq; cognoscere, & has illis obponere discat, ita tamen ut morbi, sive validis sive remissioribus gradus superioris Plantam obponat. Ut verbo dicam: Oportet ut tam hominis quam simplicium Naturas intimas apprime teneat, qui cum Laude hanc Artem

crescere desiderat. Equidem non nego olim faciliorem futuram
sed in insanabili adhuc versatur, & in secretis nonnullorum Serenissimi
delitescit: ideoq necessario oportet, ut qui hanc jam aggredi ex prae-
cipuis conducibilibus particularia quædam deducere possit. Hic tamen
omnes admonitos velim ut intorim confortantia morbo appropriata
quis propinent, quo citiq tutius & jucundius cura perficiatur. Ante
si forsan in quibusdam morbis volentiora interna administrandi
duxeris, quod tamen semper pro posse fugiendum, hoc tamen a me
Arte solamen habes, ut perhanc interim Naturam confortetur, & ne vi-
tio subvertat, impediat, quod quanti sit momenti tumet consideres
hoc propterea svaderem donec tuticra in hac Arte invenias, pur-
gia, ut his sequentibq vel eiusdem farina, ut morbus requirit, uta-
Hæc enim Spiritum Vitalem non multum fatigant, & sine nausea
minibus & amicitiæ operantur. Tibi Amice Lector fideliter, quæ
per hactenus in arcanis habui, ne quidquam novæ huic Arti a
communicari.

CAPUT II.

De Purgantibus & purgatione.

Dubitari valde potest, utrum in curis quæ per hanc Artem perficien-
sunt, purgatio prætermittenda sit, cum Spiritus Vitalis fortificatq, a
corpus ab humoribq nocivis liberare possit. Verum equidem est, p
Spiritum sua facultate nociva è corpore pellere: Attamen si qui
citò tuto & jucundè morbos per hanc Artem curare, à purgatio
incipere convenit, ita enim Spiritus oppressus relevatq, & aptior
a Medicina Nostra adjutus ad reliqua peragenda, facilliq libe
immutatur & ad suum pristinum Statum reducitur. Non enim
desunt ex Philosophis, qui ante Climinis magni exhibitionem,
pus purgatione liberandum censent, ut citius cura perficiatur. E
to ergo magis in nostra hac Arte hoc faciendum svadet ratio. Ad
ro communi & usitato modo, an per diætica purgare conveniat,
dubium vocari potest. Ubi hoc primum considerandum, pauca
Simplicia violenter purgantia, quæ portione aliqua veneno similia
Spiritum Vitalem non lædunt. Secundo non dum inventam esse
dicamentum aliquod magnetice purgans, unguenta quædam
muniter nota excipio; quod prorsus venenosa qualitate careat, id
ab iis omnino abstinendum svadeo, quia majoris mali, quam
interius darent, causa esse possunt. Unguentis vero sive oleis, sin
bus in stomacho, intestinis vel mesaraicis latitaverit, non in com
de uti poteris. Tibi unius formam dabo, benigne Alumni Ducentes

Quare violenta purgantia sint Scammonium & Antimonium um-
bilico applicata non purgarent? / Ita alia apud Practicos invenies, vel tu
marte secundum propriam intentionem alia fingere poteris. Recipe
Aloës hepat. lib. / myrrhæ Unc V. affunde de felle taurorum lib. / in
colorta. Oleum elice, quo vel per se, vel in forma Unguenti uti poteris,
ventriculum eo inungendo, & circa Umbilicum, atq postea Spongia
oleo sive Unguento intincta tegenda. Effectum videbis desideratum,
benignissimam nempe purgationem, sine omnibq torminibus & nau-
sea operantem. Multa de Herba, quæ in Hibernia in illa Plaga quæ
occidentem Solem spectat crescit, dicuntur, & a veritate fuit a fide di-
gnis audivi / minime abhorrentia Indigenæ Madzaneibus vocant
speciem quamdam Caulis esse putaverim, Si quis hanc herbam se-
cum portaverit, valenter satis sine torminibq purgat. Verum quod hoc
non roborando faciat, sine liquido patet, quia si diuturnis circa homi-
nem retineat, fluxum etiam satis periculosum causat. Sunt qui pelo
lemoni alligato eandem facultatem adtribuant. Ita succus Cauleus
Citrymalorum sale mixtus, & in fecibus Alvi recentibq immissus
satis violenter, non tamen sine dolore alvum solvit Caute tamen ta-
lium utendum, neq medicamentum aliquod valenter purgans Spiri-
tui vitali nude per excrementa, vel sanguinem, vel quemcunq alium
humorem artis modum applicare tutum est. Dabimus igit quædam
quæ interius sumuntq benignissima, Naturæq maxime consona
quibus uti poteris, donec experientia purgantia salubria secundum
Artis præcepta examinata inventa fuerint. Quorum primum sit
Specificum purgans Paracelsi, quod omni pene morbo conducit, sive
secundum Crollium operatio, sive secundum Hartmannum, sive
secundum Lentzelium instituatur. Poteris item in quocunq morbo
Mercurio vitæ uti. Si per vomitum purgare velis, per aquam com-
munem. Si per secessum tantum, per Oleum tartari pulverem
præcipitato, & post præcipitationem diligenter ablue. Quod si postea
oleo Salis Communis irriget, & in digestione per 3. vel 4. dies relin-
quat, & una vel altera abluitione mundificet, clementer & Univer-
saliter purgat in hydrope, Summum Arcanum. Item si Mercu-
rius vitæ, communis cum Sale communi decrepitato diligenter teratur
& iterum abluatq, idq tertio repetatur, multum violentiæ deponet
Specificum etiam purgans nostræ inventionis non minimi est mo-
menti suaviter enim ex toto Corpore humores eliminat, sine violen-
tia, obstructionesq aperit. Crystallum Lunæ Angeli Salis, benigne

corpus ab humoribus aqueis liberat, & hydropi mirabiliter medet
Mercurius noster Celestis omnium mineralium benignissime
trem solvit, nulli non etati convenit, obstructiones aperit, caput a
morbus liberat, & stomachum firmat, nec ab eo symptomata il
da sunt, quæ a cæteris mercurialibus sæpe sæpius originem duc
Hujus hoc est præparatio: Recipe mercurii præcipitati albi com
ni, multis lotionibus edulcorati, & siccati quantum velis, olei
li quantum sufficit ad pastam formandam in vitro in sole pon
14 dies, tunc exime & exsicca, & iterum oleo vitrioli, ut prius
ra ad solem, ut primo fecisti, pone post exactum tempus, iter
exime & exsicca. Tertio illa repetant, tuno ablue ad gratam ac
tem, & desiccatam usui serva. Dosis a gr. VI. ad XV. vel etiam u
pro ætatis morbi & corporis habitus ratione. Purgat tantum
per inferiora, nec salivatio, etiamsi urgente necessitate sæpiu
petat timenda. Vitrum Antimonii tantum, per inferiora pu
præcellentissimum est et nobile remedium in morbis melanch
et affectibus capitis, nec longe a specifico purgante recedit, id
in omni morbo evacuationem requirente eo tuto uti poteris
Fit ex pulvere vitri antimonii per se facti irroratione olei
eodem pene modo, quo mercurius Celestis præparatur, fiat hoc
do: Recipe pulveris veri Antimonii Unc. j. olei vitrioli fo
dem diligenter in mortario vitreo misceant & ad ignem e
centur. Hoc repete septies semper singulis vicibus omnia
genter exsiccanda sunt. Ultimo pulvere jam exsiccato, talem
ritum vini paratum habe: Recipe masticis Unc. j. spiritu
ni optimi lib j. simul digere per 4 dies, spiritum decanta ab
eo vitrum Antimonij præparatum, per 3 dies macera, tum
simul in vase terreo pone, vas incalescat, & spiritum accende
tula semper movendo, donec flamma cesset, pulverem rema
tem bene exsicca, Dosis gr IV ad VI. Verum ut tibi longe optim
stibii præparationem aperiam, cogit salutis humanæ studium
at paulo obscurioribus verbis, ne indignis propaleti. medicamen
est Universale quo cunq morbos curans, aurei potabilis veri e
sophici, si quid aliud vicem gerens, imo ejusdem prorsq, licet
imbecillioris facultatis. Fit ex stibio Hungarico, igne natura
tiplicato, calcinato in pulverem albissimum, a fumo cave quem
piose emittit: verum si pondus hacce calcinatione tantum non

peris, ermsti: iterum in ignem pone donec pondus augmentet
tunc Calinatio perfecta est. Recipe hujus pulveris Unc. ß. Spiritus
mmi vegetabilis libr. Sem: simul mixta digere per 20 dies vel
enem, liquorem decanta Dosis drachm. ij. vel iij ad Unc. Sem.
omnibus morbis summum Arcanum. Si pulvere remanente
um uti animus sit, ut prius calcina, Calinatio citiq perficitur,
ulvis virtute & pondere auget, ita perpetuam salutis mineram.
ebis. Multa tibi dixi si intelligas. Nec equidem dicq potui lo-
. In eo utere ad pauperum egrotorum salutem & mihi gratias
ari animo redde, qui his tibi ad majora animum addidi. Si sen-
n non Sillabam perceperis. Sed jam ad alia purgantia redeundum.
nchymagogo minerali nostro, in omnibq obstructionibq hydro-
& similibq affectibus uti poteris. Fit autem ex Mercurio vitæ, li-
Antimonii, ut supra preparati ana, scrupul. ij. Mercur. Calest.
rupul iv simul misce & cum Spiritu Salis Communis auro satu-
fiat pasta, qua exsiccet & iterum irroret, idq tertio semper ex
cando materiam, diligenterq cum Spiritu permiscendo. Hunc
luverem exsiccatum in Spiritu vini infunde digerendo per 3 vel 4.
e tunc vase calefacto Spiritq inflammet semper Spatula agi-
ndo donec flamma cesset. Tunc materiam exsiccca & iterum
ritum vini adde, & ut prius fecisti fac, idq tertio. Tum demum
luverem exsiccatum usui serva. Dosis gr. VI. ad x. usq ut medico
lum fuerit. Non inconvenienter in quibusdam morbis, pulvis hic cum
ina Scammonii misceatur, sic eleganter omnes Corporis humores eli-
inabit. Hæc hactenus è familia mineralium recensere placuit, cum
liora dari non potuerint. Ex familia vegetabili multa desumi possunt
ac ubiq apud practicos prostant. Precipua quibus uter sunt illa quæ
quuntur. Resinam Scammonii satis laudare nequeo, sive per se si-
cum tartaro vitriolato aut Crystallino, convenienti dosi misceat
ve etiam ex his nonnunquam Antimonium per inferiora purgans
datur, tunc vero Crystallorum tartari minore quantitate uti decet.
ec sit norma, ut vg. in febri intermittente tertiana Corpori mediocri-
r ad purgationem disposito exhibe resinæ Scammon. gr XII vitri
ntimonii per inferiora purgantis gr ij. vel iij. Crystall. tartar gr. VI
um conserva aliqua convenienti, vel vice Antimonii per inferiora pur-
antis addere poteris Antimon. diaphoret gr XII. et auge resinæ do-
in ad gr XV usq vel etiam XVIII. prout vires morbusq requirunt:/

Et certo febres cunctas curabis ante paroxysmum medicina data est, ita ut simul natura & medicina operari possint. Opus est repetatur, & tu pro tuo judicio dosin variare poteris. Cum quas etiam febres & ardentes si primo vel secundo die exhibes viribus adhuc constantibus certo curat. Si postea uti diaphoreco aliquo volueris, presertim ex his, quae non colliquatione sed confortatione sudorem prolicuint, qualis praeparatio Antimonii supradicta esse cognoscit, ex supradictis pharmacis panchymagon conflabis, si rerum ingredientium doses pro humorum varietate variare dideceris. Extracto praeterea hellebori nigri no albo mediante facto, ad omnes morbos melancholicos optime successu uti poteris, presertim in mensium suppressione mirifice operatur, ut & in omnibus morbis hinc ortum ducentibus. Verum resinam Scammonii hic addere poteris, vic operationem moderabis, & nauseam ab hellebore saepenumero procedentem corrigabis. Spiritus vitae aureus a Rulando dictus multis morbis, presertim phlegmaticis convenit, sed cum spiritu vini potenti trochiscis ad Standal extractum, vel tinctura. Dosis liquentinti unciae Sem. ad unc. j. Extracto quoq nostro Rhabarbarino in morbis omnibus hepatis & meseraicarum ingenti cum successu uti poteris: Sit cum aqua cichor extractum cui additi oleum vitriolatum super suo sale & sal, omnia in digestione ponant, dein uniant, dat in aqua ab extracto destillata vel aqua cichorii Scrup ij. vel drachm j. Spiritus etiam Salutis noster, multis morbis conducit, hunc optimo cum successu, in omnibus lienis obstructionibus in passione hypochondriaca, in omnibus morbis melancholicis, ventositatibus tam stomachi quam intestinorum ing matricis felicia cum successu saepius propinavi: Sit hoc modo. Accipe Spiritus vini potentissimi libr. j. sol sen. elect unc. ij. cichor nigr. secundum Hartmanni leges praeparati drachm. ij. olei fenic, anisi ana gtt aliquot Senn & helleb contendantur. Jalapium vero minutim incidatur, et omnia cum oleis in spiritu vini macerentur, oleis idem dom impositis per 14 dies, tunc prodeque, quantum prius addidisti. Digestione repetita & colatura facta novas eidem Spiritui adde, quantum prius addidisti, omnia ut prius faciendo. Post ultimam expressionem, Spiritum ad usum ser vi. Dosis Unc. Sem. ad unc. j. Praeterea caryocostino chymice praeparato

citer sapius usq sum, quid tu interim considera, qui de his hoc tempore satis dixi. Quod ad vomitoria attinet, iis quidem uter sed communibus, quibus tum necessitate urgente uti poteris. Aquam tamen vere benedictam Rulandi ab Hartmanno descriptam in praxi chymica omnibus preferendam puto. Fit ex Antimon & vitriol ana, & duplo vel triplo Salis nitri, Crocus metallorum, qui exquisite edulcoratus propinat in infusione ad Scrupul. j. vel etiam ultra, ut morbus requirit in Vini albi Unc IV. Vomitorium Conradinum Crollii non est contemnendum. Coagulum Asari ab Hartmanno descriptum in morbis stomachi & mesaraicarum, ubi vomitu opus est maxime conducit. Purgans frigidum Angeli Salæ in febribus continuis & ardentibus prestans est remedium. Mercurius vitæ vomitivum simul & purgans in morbis rebellibus, constantibus viribus nulli medicamento cedit. Extractum item hellebori albi convenienti dosi exhibitum dolores capitis a stomacho, vel interioribus partibus ortum ducentes curat. Tu vero plus marte, vel apud Practicos multa hujusmodi invenies, igit nobis ad aleâ properantibus hæc recitasse sufficiet.

CAP. VIII.

De Phlebotomia.

Antequam ulterius progrediamur de Phlebotomiâ etiam aliquid dicendum & utrum hâc admittenda sit necne? & si sic, quando illam admittere, et in quibus cavibus conveniat, Primum autem hic generaliter monendum, Omnem medicinam in altera medicina licitam, hic etiam adhiberi posse. In genere igit de phlebotomia breviter inquirendum. Primum ergo Naturam speculantibus, intimaq rerum causas rimantibus, minum forsan videbit, qua ratione tam frequens sanguinis miss. sio in usum apud Medicos deducta sit, presertim si vera sit illorum opinio! Sanguinem non putrescere asserentium. Quæ quidem opinio ratione & experientia satis patet, tam corrupti sanguis devinci esse sanguis, & in humores non naturales transit, qui non missione sanguinis, sed sudore vel purgatione ut res postulat, exterminari debent. Sit ad corporis refrigerationem? Equidem caloris febrilis sive præter naturalis sanguinem, vix causam esse posse, consentaneum rationi est! nisi forsan fermentatione, spiritus in sanguine sedem habentes nimis excitent, quod tamen raro fit, nec omnino durat, nisi cholera jungat, qua purgatione prolicita, motus calorq quiete compescuntur.

Sed et hoc forsan causa dicet, quia aliquando nimia copia sanguinis corpus gravat et febres gignit. At illi forsan contendent non phlebotomia esse curandos tales, quia medicum sequi naturam decet nec a Naturæ legibus unquam recedere debet. At natura aliam viam eamq maxime naturalem, corpus instar phlebotomiæ minime purgantem monstravit, nempe nutritionem. Dum modo enim corpus nutritur sanguis consumitur, nisi alimento reparet. Alimentum ergo pro tempore aufer & sine humorum vel corporis perturbatione consumet natura sanguinem. Ideoq sapientissimq Hippocrates talibus victum tenuissimum prescribit. Verum si dicas corpus jam nutriri non posse propter humores malignos, sanguinem inficientes, minime dicis. Cur enim purgatione humores peccantes non exturbat. Concoctio non apparet forsan dices. At Hippocrates humores turgentes purgat, verum de concoctione humorum in febribus alterantibus nonnam excitari posse quis non videt? Quid si cum Paracelso febrem sine humorum fermentatione, quæ quasi concoctionis apex est, esse non posse asseverem? An non rationi congrua dico? Quis quæso motum fermentativum tantum calorem, tantaq turbas in corpore excitare potest? Bilis si humor sit, nisi igne externo vel fermentatione in acrem verso tantas neutiquam audire poterit? Dicant mihi quæso qua ratione putredo quæ corruptio quædam est, calorem causare potest? At dicant si hic effectus omni putredini conveniat, non audent talia asserare, quæ tam falsa sensibus apparent. Tantummodo humidis putrescentibus convenit: at non ratione putredinis: Non enim putredo adæquata causa, sed fermentativum calorem causat. Nam in quantum putrescit, in tantum decrescit calor ut palam in omnibus rebus putrescentibus humidionibus videre est. Et ratio est quia quantum corruptio prævalet, tantum fermentativum extinguit. Sed definitionem putredinis ab ipsis positam audiamus. Est sinquiunt / Corruptio propria & naturalis caloris in unoquoq humido ab aliena caliditate, ut amabientis. Vel secundum Galenum est mutatio totius substantiæ corporis putrescentis ad corruptelam a calido externo. Prima suppono caliditatem propriam a caliditate externa dissipari posse. At primum dicant mihi, quomodo calor in calorem agere possit, qua calor ipse? Quid si non primo dissipet calorem naturalem, sed humidum radicale consumat? Proprium enim caloris est, in humidum agere, tam

quam in qualitatem passivam, non in calorem. Sed si in humidum
agat, exsiccat. At exsiccatio putredinem impedit. Deinde si primo a-
gat in humidum, proportionaliter cum humido calorem absumit. Jam
dum igit calorii relinquit, quantum humor relictq requirit: videt igitur
externum calorem causam non esse putredinis. Videamq putrescentia alia,
an non calor exsiccando putredinem impedit? Numquid frigus externum
magis putredinem promovet? At equidem cavsare debet, modo in ca-
loris corruptela consistat idq in humido. Quid quaeso calorem destru-
ere in humido potest, humore relicto nisi frigus? Deinde videtur putre-
factionem, a propri caloris corruptela procedere non posse. Nam si hoc
fieret, quo magis calor proprius decresceret, eo magis putrefactio invale-
sceret, et tum demum perficeret, quando jam plane abigeretur. Verum
quis non contrarium plane videt? an non eo prorsus ablato cessat pu-
trefactio? An non quae minorem hujus caloris portionem habent diu-
tius sine putrefactione perseverant? Verum ut ad calorem a putre-
factione ortum ducentem, ut isti volunt, de quo controversia est, veni-
amus, dicat mihi aliquis, quomodo calor externus possit majorem &
intensiorem calorem excitare? Quomodo tempore hyemali Sterquilinia
putrescant (illorum more loquor) et majorem multo calorem possideant
quam vel calor proprij declinans vel ambiens excitare potest? Immo ai-
unt his hyeme putrescunt, si simul in magnis cumulis coacerventur,
quam aestate. Unde denig in febribus maximum illud incendium?
non a calore interno: Galenus hoc negat: sed a calore adventitio pere-
grino. Unde autem venerit, vel a quo in materiam putridam introducat,
nec ille nec quisquam alius vir, vel dicere potest. Sed ex definitione ca-
lorum est, putredinem caloris causam esse non posse, dum modo calorem
destruat & a calido externo introducat putridum: Ergo tantum mo-
do subjectum erit caloris illig non causa, quem tantum possidebit:
demus quantum dari postulant (secundum intensionem vel re-
missionem introducentis, nec diutig quam cum causa aderit manebit.
Quomodo autem haec febribus convenerint, ipsi viderint. Quod autem ad
Galeni definitionem spectat minor: cur tam sincopitanter subjectum pu-
tredinis, corpus putrescens ridicule posuerit. At in omni putredinis in-
ductione, corpus putrescens necessario praerequiritur. Ideoq quod sanum
semel est immune a putrefactione erit. Sed et ab illo externus calor causa
putredinis dicto, ideoq causa caloris in putrido erit. Putredo vero mi-
nime causa caloris dicenda. At quomodo humida putrescere possunt

sine fermentatione prævia? Dicat mihi ex horum numero aliquis
Sciolus. Verum ubi tandem humorum putrefactio desinet, ante
in corruptionem, ideoq quod vere putrefactum est, non est idem
ante absolutam putrefactionem fuit, sed in aliud inferioris sortis
mutatum est, propter elapsum calorem. Bilis igit putrefacta, non
sed aliquid bile frigidius, non ergo tertianam causare potest quæ
pendet, ut per excreta patet. Deinde putredo semper fœtorem con-
habet. Fœtorem non hui odorem nobis injucundum, sed odorem
proprio statu non convenientem dico; ita faces alii putrefacta,
primum odiosum fœtorem odorem emittebant jam gratissimum
mittunt, at experientia constat. Quis vero bilem fœtentem in fe-
vidit exiretam, nisi aliis vere putrescentibq commixta esset? Non
putredo humorum, febrium causa, sed fermentatio, quæ quidem
apex concoctionis ad purgationem, aliis requisitis præsentibq,
invitat. Denig unum a magnis istis supercilioisq magistris
rerem, in putrido humore qualem concoctionem exspectare
natura potest res a corruptione reducere? An unquam in melius
esse potest, quam jam est si putrida sit? Nonne naturæ mung est
inceptum opus perficere, nisi alio ducatur illius intentio, vel ni
ce impediatur quo minus possit? Verum nimii sunt subtiles
re simplicitatem percipere. Sed quid si tantum modo de pom
sit? Quid si fermentatio illis putredo dicatur? Hoc equidem
morer, modo in febribus concoctionem minime exspectandam
scant, & tempestiva purgatione vitæ ægrotantium consulant,
nime requisitam sanguinis missionem sæpius ablatæ. Verum
digressi sumus, plura de febribus in pravi dicturi. Ad phleb
iterum redire convenit. Quidam talem præterea rationem contra
a natura petitam adferunt: nam latitudinem naturæ consider
nullum pharmacum sanguinem ducens invenium: Hinc colli
sanguinem é corpore á medico non exterminandum, natura en
provida, si illius eductionem necessariam putaret, medicamenta
dam ad hunc finem ordinasset. Sed sagax natura vitæ vehicu
minimé e corpore turbandum putavit. Præterea quæment quæ
corpore cacochymico sanguinem educere audeant: modo illorum
ne vere sanatum sit, sanguinem aliorum humorem frenum esse
cent naturam onere levatam promptiorem esse, ut contra humo
insurgat. At ineptissime. Si quis militem armis spoliaret, ad

beret ut hostem aggrederet, hoc modo victoriam spondens, nonne
tyrius illum multendum putares? At quis non illum, qui natu-
m armis spolians, in hostem insurgere jubet, hellebori dignum judi-
at. Verum dices multos sanguinis missione convaluisse experientia
stat: hoc enim in quibusdam verum fuisse non eo inficias, verum
tunc quidem phlebotomia sanitatis causa fuit, sed calor naturali
Spiritus vitalis motu excitatus morbum aggressus est, qui quidem
ung alio motu multo melig excitaret, ut presertim purgatione in
cipio constantibg viribg, ubi non solum motg Spiritum excitans
uit, vel etiam causa morbi partim ablata multum adjuvat. Misce
onibus saltem eorum vesania redarguit, qui impia audacia &
randa temeritate, impune de vitio humanis ludentes, quacung
sione, quocung tempore sanguinem mittere non erubescunt, quod
es insequanti experientiam appello. Et hoc vere causa est, cur se-
m cura tam rara sit. Utinam aliquando tales medici penitentia
ti, a natura se tandem duci permitterent. Sed nunquid omnino
manda est phlebotomia? An aliquando medico naturæ sequaci ea
licet? Immo vero in quibusdam cavibg licitam esse certum est,
i aliquando natura per nares &c. sanguinem gravantem expellit.
ertim his conditionibg requisitis observatis, quæ quidem ex naturæ
nio experientia monstrante petita sunt. Prima igit conditio sit
nunquam fiat, nisi in corpore sanguineo, non nimis humoribus
ternaturalibg repleto. Secunda ut fiat constantibg viribg: Sub hac
ditione comprehendunt, ætas, sexus, tempus morbi, & anni, quæ qui-
n quando debilitant, phlebotomiam prohibent. Tertia, ut nunquam
t successive, presertim duobg diebus continuis dicat quid quid velit
icenna: duplex enim commotio nimis violenta est naturamq extre-
e, presertim in febribus turbat. Quarta in irruptionibg particula-
bus, vel in fieri vel factis libergig venæ sectione uti poteris. Quinta in
iversione si morbus urgeat. Sexta nonnunquam in febribus a na-
re sequacibus, ut et in alijs morbis, quando natura viam monstra
rit, sanguinem è naribus, aut alteris meatibus expellens, modo
atura per se non satis evacuaverit, adhibetur. Septima si fluxus san-
inis naturalis mulierum impeditus fuerit, donec auxilijs conveni-
tibus natura ad consueta reducat, ad præcavendum morbos permittit,

Verum omni nisu vrã reducendæ sunt, natum enim se regulare
vit, nos vero modum illig ignoramus. Atq in his tantummodo cas
a perito medico phlebotomia permittenda. Verum enim vero ut pri
dixi, nisi ir ruptio particularis urgeat, ut nonnunquam in pleuritid
& angina sejiciunt phlebotomiæ præponerem: Verum antequam
imperarem, corpus ab humoribg, si indicatio fuisset liberarem, v
enim natura naturaliter sublevaret. O utinam medici naturæ m
nistri, naturam, simplicemq, semperq sibi similem, non opinio ne
contentiosorum studere & propugnare velint, tantorum irreparal
lium malorum causa non essent. Quid nobis cum sectis, qui natura
Simplicem sequimur, ut hic in Galeni, ista in Avicennæ, alter in
cessi verba iuret. Magni equidem erant viri, sed ubi nimis disput
oribg se immiscuerunt, contentiosamq Philosophiam sectati sun
a naturæ simplicitate aberrantes, ut sua placita tuerent, mani
nonnunquam hallucinati sunt. Sed et hæc h.t. de Phlebotomia
sisse sufficiat. De febribg in praxi plura dabimq, ubi etiam de cor
rum calidorum refrigeratione disputabimus.

CAPUT IV.

De Cauteriis.

Antequam de cauteriis agam, casus quidam inopinus, paucula co
subjicere. Mors equidem nobilissimi cujusdam amici mei, nullis n
lacrymis deplorandæ, qui cum febre correptus a medicis quibusdam
frominibg parcosimis modis natura reluctante, tandaret, nec nost
monitis revocare se ab errore passi sunt, presertim unq cui a pueri
parentibg volentibg cura demandata est: Tandem pace tantorum vi
rum dixerim, natura ab illis plane ut videbat subversa interiit.
Examini igit ut mundus judex sit, proposito morbo et symptomat
reliquisq necessarijs secundum naturæ regulas subjiciam. Primum
igit ut de constitutione corporis quædam dicamq, fuit corpulentus m
obesitatem declinans, desicillationibg & doloribg humerorum ac brach
orum frigidis accepti vexatus, propter quos morbos aperturam cauter
factam in brachio, nisi fallor sinistro, semper apertam habebat, ne
vas graciles & latentes, carne quasi tectas, flatibus obnoxius, & dolo
re splenis non raro vexatq, ita ut in itinere navali longo in sicc
tum incideret. Cui his satis complexio apparet, inter phlegmati
sanguineam ambigens, participante melancholia, quæ quidem

dominium obtinuisset, nisi a phlegmate sibi contrario impedita esset
color namq tum ocularum, tum cutis phlegmaticam vincentem monstra-
vit. atq hæc de complexione corporis habita, jam de morbo. Tres
circiter hebdomadas, antequam in febrim incidit, de gravitate sto-
machi & indigestione conquerebat; purgationesq medebatur, quod
etiam medico notum erat, sed negotiis publicis impeditq est. In fe-
brim igitur incidit, quæ quidem in specifimo principio causas unde
ortum duxerat natura operante monstravit, nam ter quaterq vomitu
& secessu quædam excrevit. Sic obstructionum causam natura osten-
dit. Urina non valde, immo in principium parum aut potiq nihil
mutata; pulsus latq nec valde frequens: dolore capitis in principio vex
abat, sed de stomachi oppressione maxime quærebat, perpe-
tuo pene somno frui desiderans, præsertim primo & secundo die.
Curam quam instituit propriq Medicus talis fuit: Secundo die venam
aperuit et ultra Uncias XIV sanguinis eduxit, sulapia frigida in-
terim propinans. Tertio autem dieq sequente iterum sanguinis plq
quam prius eduxit, unde quarto die vires lapsas jam adpit pul-
sus monstrare, ideoq Parentes Uxorq Medicos alios, magni nomi-
nis vocare instituerunt consilium, qui quidem vocati die quinto
rhabarbari dosin dare decreverunt, quæ equidem data naturam
declinantem, & jam pene obrutam excitare ad excretionem non pote-
rat. Aliquot igit Uncias Syrupi violarum, & manne post tres horas
bibendas tradiderunt, quibus equidem stimulata jam tandem labesien-
te natura turbataq post 3 vel 4 horas operari cepit; post 7 autem mortiq
est, atq hi purgationi finis. Jam curam quæstionibq examinemus
Qui autem si animos susceperint, ab hac cura novos nobis pro authori-
tate sua respondebunt. Primum itaq quidnq an naturam non est secu-
tus mediq per secessum & Vomitum causam morbi educentem? An
medice factum, Naturæ intentioni obviam ire? An sanguinem in tali
morbo, talibus indicationibus, tali Anni tempore, serat enim sub finem
Maji, tempore etiam præter solitum calente? educere licitum fuit,
cum omnibus prædictis conditionibq adversetur? An & secundo in corpo-
re humoribus extreme oppresso phlebotomiam reitare fas fuit. An tri-
gida hoc in casu dare oportunum? An non natura phlebotomia jam
bis succesivis diebus adhibita, eversa et debilitata pharmacum ca-

tharticum dare, sideribus etiam reclamantibus nefas fuit? At pe
sertim quinto febris die, quando natura etiamsi phlebotomia non
praecessisset sua quieti relinquenda esset. Imo dicant mihi quomodo
diebus, tres violentas evacuationes natura in hoc casu ferre posset.
Imo respondeant, qua authoritate, quave ratione haec audeant;
saltim confiteantur quid illis multum honesti foret judicio errorem
niamq non semel a Deo, Parentibus & amicis nobilissimi viri, illorum
ignorantia sive incuria jam mortui deprecentur errorem in pos
rum corrigant. Vel si hoc noluerint producant Catalogum, hac me
do omnibus vel precipuis respondentibus curatorum. At si neminem
producere poterint, nec errorem agnoscere voluerint, talem morbum
talig methodo curantem imprecor. Atq hanc digressionem ad Febri
curas multum conducentem aequi bonig consulat Lector, nam in ju
quibusdam illatis hanc hic praeter spem inserere coacti sumus.
Jam ad cauteria sive potius aperturas per cauteria factas, de qui
dicere institutum fuit veniendum. Cauteriis utuntq multi, qui nat
nem cur ijdem utantq vel non intelligunt, vel non perpendunt.
hic equidem evacuandi modus, omnium quibus medici jam utun
minime naturalis videtq, presertim si pro preservatione adhibe
membrum enim debilitant, viamq per quam spiritus vitali defe
egressus, recludunt, corpus totum tandem debilitant, calorem natu
lem devastando, ita ut pene omnes, qui his utuntq, vel brevis vit
vel obesi facti impotentes ad munia perficienda tandem ejus g
par est in senectutem ruant. Nam cum semel in principio natu
ra tot emunctoria, quot sibi ad corpus humanum apta putavit
gita est, nonne plura facere, & hujusmodi naturam irritare n
tioni et naturae contrarium videtq? An non Deus pharmaca de
per naturalia emunctoria, humores nocentes educentia? cur quae
debeamq nos natura reluctante alia emunctoria nobis facere? A
ne est naturam sequi? Immo potius est viam naturae contrariam
inire. Dicent: hoc modo evacuantq humores, quai alias morbum fa
rent. An non alijs modis naturam sequendo, illa evacuatio insti
debet? Sed licet semel evacuati fuerint, redibunt: Immo vero nisi
Naturam natura fortificare didicerit. Imperiti sunt illi, qui ut

morbum curent, pejorem facere cogunt. Nec inter multos unum à morbo hoc modo plane liberatum cognovi, multos tamen debilitatos vidi. Sed an omnino fontanellæ (ut vocant) damnandæ sint, rogeris equidem si humor impactus in membro non extreme debilitato fuerit, donec educat, forsan admittendæ. Item ut intercipiat humor ad partem debilem venientem, donec pars fortificetur. In diversione etiam pro tempore, caute ijsdem uti poteris. Sed si velis ab his in totum abstinere, non erit incolsultum. Verum si ita te libido sectandi communia duxerit, & his uti volueris, cave ne fiat in corpore debili, vel puerili, nisi brevissimo tempore, item ne in membro debili fiat, aut in corpore extreme cacochymico, Casus cum observationibus adhibendis ex prædictis patent. Si vero fiant tunc secundum præcepta hujus artis, pus egrediens tractare debes, & vulneri applicare, quæ morbo specifice conducunt, & procul dubio mira præstabis. Item de Sanguine per phlebotomiam extracto dictum puta, mediante quo ut in capite de sanguine dicetur, mira præstabis.

153

CAPUT V.

De Medicamentis Confortativis

Pulchrum equidem est tota conspirante Natura ad opus procedere, quod ut in medicina hac nostra fieri possit, de Evacuationibus famosis brevi pro ratione instituti diximus. Jam autem de Confortativis intromittendis agere decrevimus, quæ equidem, quia Spiritum Vitalem confortant, nostro proposito maxime congruere certum est. Nec possibile est quin morbus curetur, nisi debita tam intra quam extra Spiritus Vitalis fortificetur. Ideoq; in commune bonum Secretissima quædam, maximeq; Universalia propalabimus. Primum itaq; non satis laudibus extollere possum lapidem Bezoar verum, qui sine omni præparatione, singulare Cordiale largitur, cor & membra principalia confortans, verum si in Magisterium reducatur, multo præstantior fore, experientia notum est. Dosis a gr. iiij ad 9 ij. Idem de naturali Peruviano Balsamo albo judicium est, de cujus virtute Monardes satis ample verba fecit, quem tuto sequi poteris. Coralliorum & Margaritarum præparationem non satis cognitam infra dabimus. Jam Compositionem exhibere animus est. Et primum Diatheion sit, communiter pulvis Saxonii, ab Inventore dicti, qui Episcopo Virgonicæ

Secretum ter centum libris Anglicanis vendidit, Ibi jam grad
Recipe Cancrorum marinorum coctorum pedum, quod nigrum ex
pulverem contunde sha fieri debent Sole & Luna in Cancro existe
hujus pulveris vg. Sume Unc j. Magisterii Corall. & margarit
ij. lapid Bezoar veri drachm j. F. rotula cum gelato pulvere exu
rum viperarum, sive si velis totius viperæ, quod forsan aque
quæ exsiccata cum eodem gelato reformentq & exsiccentur. Qu
pius hæc imbibitio repetet, potentiores erunt virtutis. Usus est
pulverem contundant, & a Scrupulo uno ad duos, usq in morbis
quibusvis repetitis vicibq exhibeantur. In veneno a drachma
ad duas exhibere poteris. Admirandum plane erit alexiterium
pedes Cancrorum, Coralliorum, margaritas & Bezoar, igne natura
cinare dideceris, omnib auro pretiosius. Secundum Compositum
Diarchodon nostrum pretiosissimum. Recipe Rosarum pallidar
quantum videbit, in Mortario optime contunde donec in massam
tactui æqualem redueris. Ad singulas hujus masse Uncias ad
extracti Cinnamomi per aquam rosarum facti, drachmas duas
extracti caryophillorum & maui per eandem aquam confecti ana
drachmam unam; extracti moschi & ambre simul facti, ita ut am
moschum triplo superet, scrupulos duos, ~~fiat~~ Fit hoc extractum
mediante potentissimo Spiritu Vini, & spiritus lentissimo Ro
reo, ad consistentiam extracti oleosam est destillandus; Salis Cor
& margarit ana Scrup IV, aquæ magnanimitatis Unc sem. spir
rosarum ardentis Unciam unam cum dimidia. Omnia mixtim
siccanq & ad solem in vase vitreo optime clauso, per æstatis reliqua
ponantur: Circa finem Septembris in Balneo pone per menses
feces ut nosti separa, medicamentum vere Regium habitum.
sis Scrupulus semis ad Scrupulum unum. Mirifice vivera omn
corroborat & confortat, Sanitatem mirabiliter tuetq, vim Semini
roborat, & ad prolificam dispositionem perducit. Atque ad alia pro
mus. Ex floribus Caltha hortensis & Caryophillorum obscure ru
bentium fit extractum Cordiale specificum, presertim si extracti Cor
tertia pars addatur, extrahantq per Spiritum Vini Caryophillatum,
Artis est. Clidii proprietatis Paracelsi, confortativum magnum

...ferius
...h Pere Corporis morbis. Descriptio inventi apud Crollium, cum virtu
...um satis longa narratione Ambra rectificata Reginæ Elizabethæ: Za-
...llianii præparatio talis est Recipe ambræ gryseæ optimæ unciam unam,
...chi electi non Sophisticati, drachmam unam, Sachari albissim. unc
...mis; saddi porcet ℔ Signaturam Zibethi recenti drachm. unam; pul-
...isentur s.a. et cum ardenti rosarum Spiritu, imbibant longa contritio-
...donec in pastam non nimis duram redigantur, ponant in digestione
...Sole, in vase optime clauso donec siccescant: Tum iterum ut prius im-
...& exsica. Quo sæpius hic Processus repetet, eo melius potentius q
...delicamentum. Dosi gr VI. ad X. veletiam XII. in aqua destillata Salyrni,
...radicum tulyparum præmis Sale impregnata. Omnia membra rite-
...ra confortat, Corpus humidum radicale augendo; humectat & vim pro-
...bricem promovet, sterilibus utriusq Sexus medet. Spiritum fuligi-
...magnarum esse vinum, nemo qui hoc bene præparato semel usus fu-
...negabit. Modus operandi apud Hartmannum extat ubi de Confer-
...vis agit, in Practica chymiatrica circa principium. Hæc equidem suas
...res in Corpore humano restaurando certum est & experientia notum:
...etiam felicissime curas perficiunt, qui his sæpius utuntur: licet non
...nuda sit illorum vis, ut per se morbos curare possint, ideos universali
...medicinæ Naturam non induunt. Verum hujus Cognitio cum non cui-
...vis obvia, & solis illis nota sit, quos æquus amavit Jupiter, uti qui
...ignorat æquum est. Nos vero ut ineffabili Thesauro tanquam au-
...ctore, Artem hanc novam complectemur, veram herbarum, lapidum
...mineralium & metallorum Calcinationem ac dissolutionem dabimus,
...quibus res singulæ pro sua Natura, Universali Medicinæ Naturam
...induent, & secundum Subjectum exaltatæ operantur. Sta res non nul-
...ne h. m. præparatas Auro potabili vero, quod ut dicet, ex eadem radice
...nullulat æquiparandas imo proponendas qui non rationi consentaneæ
...putabit? Verum hic admonendus est Lector, nostra verba nisi ex genuino
...rum Philosophorum libris explicari non posse. Nihil enim nobis in
...hoc disputu cum alijs commune, maxime licet sint alias habiti. Quem-
...do sit Quercetanus alias doctissimus. Hic vero cæcutiens cum Spiritum
...Vini ignem Naturæ, Salem terræ, Salem & Sulphur Naturæ in Pharma
...copæa Dogmaticorum restituta, ubi de Theriaci agit, vocitet. An Spiri-
...tu Vini ad generationem rerum omnium Natura utitur? An natu-
...ra in Sale terræ chymicum agit? Non equidem nego totam terram &

maxime illius Salem Sulphuris & Mercurij Naturæ Susceptorem e
verum non plus habet quam sibi sufficit, et si quidem habuerit, immo
ate aliis largitur. Nihil igit Nobis cum Sale terræ aut Spiritu Vini
vel aljs Salibus, aut Spiritibq quibuscunq chymicis vulgaribq notis.
Res longe alia est, quam oculi videre nesciunt, multitudine Operatio
impediti. At quomodo miracula hæc Calcinatio perpetrat. Audi, dilec
Tibi. Cum hic nempe Londini calcinationi Coralliorum igne nud
Reverberio violentissimo per 4 noctes & dies intenderem continua
ne tunc quidem Columbinem restaurare possem. Vitrarii dedi et sin
no liquefactorio per aliquot dies Corallium hoc fatigarent: verum
stra per 4 dies tentatum est: nam tantum hoc quidem paululum
perficietenus ad flavedinem inclinabat, gustu salsam dulcedinem
seferens. Interim dum his anditus rem, Nobilissimq Doctissimus
minus Edmundus Staffordus, aujs in præfatione mentionem fec
dinum venit, æstivo namq tempore ruri, quindecim a Civitate Mil
ribq habitabat, mihiq nuntiavit, de Corallio meo conquerenti, se
rallii Unciam 8vo, octo horarum spatio calcinatione in rubrum
colorem redegisse, quodq Spiritu Vini appositio, tinituram flavam r
debat, meo vero nullo modo Spiritum tingente, quod cum audiveram
xime gavisus, Secretum inquam, hoc auro potabili vero non est red
dum, dummodo brevi hoc fit tempore, nec Aurum potabile nisi lo
go fieri potest. Ab hoc tempore Calcinationi Naturali operam dedi
singulas rerum familias aperti, Artesq ignem multiplicare didici
Cum primum tantum auri Naturalis Calcinatio nobis nota esset, il
autem non ante longo tempore. Sta Naturæ indefessi Scrutatores,
hil intactum relinquentes, a cognitione in cognitionem, experienci
ce promovent. Si Naturam igit Sciveris, tibi forsan non nota, atq pulc
rima propalabo. Naturamq nudam detegam, quæ sepius nobis sal
pactantes veritatem testor, sine veste maxima cum voluptate rever
ta. Verum non ausim in meam ducem ita irreligiosus esse, ut nud
irridentibq, ignorantibus, indignisq proponam. Absit a me tantum pe
sus, nullo purgatorio detergendum, ideoq amatoribq & tantum am
toribus plane nudam exhibebo, Spectaculum omnibq delicijs plenum,
pici nudus adspectus, non in Ovum, sed in Angelum, hominem optata
metaphorphosi transmutat. Duo tantum jam præcognita Subjecta

ignem nempe naturæ, & aquam vitæ Philosophorum: quæ tamen am-
a naturæ rigidi sequacibus ex ipso contextu se obviam dabunt. Sicque
ne hæc cognoveris, abbreviatam calcinationem naturalem, clare paucis
verbis tibi proponam. Duo itaq; instrumenta si tempori parcere velis, ne-
cessaria sunt: primum est Follis satis magnus, quo ignem extreme in-
crudere possis: Secundum est Vas Colatorium ex abestos factum, si hoc
minoraveris, sine eo in multis operari poteris, verum in secunda prepa-
ratione Salium herbarum, per quam Species in vitro apparere cogantur,
eo carere nequis, ut & in tota Plantarum operatione, & in auri calcinatio-
ne eo uti oportebit, si finem optatum videre desideres. Jam ad praxin
veniendum est. A Plantis autem principium sumemus. Et quia omne
uno modo preparant exemplo uno contenti erimus. Comportationem er-
go vere nobile ex rosis sic facies. Recipe rosas balsamico tempore col-
lectas, contusas vel sine contusione, non multum interest, in vase cola-
torio pone, Orificium nodo munire oportet. Primum ad ignem digesto-
rium suspende per menses tres, follibus potes tempus abbreviare, sed
cave ne Colatorio nimio igne abutaris. Post tertium mensem in fimo
magni equi sepelito per sex menses: hoc tempore elapso iterum ad i-
gnem pone, donec crassum & impurum à puro separes: quo tanquam
Cordiali Regio / quod omnibus rosarium preparationibus tam longe antecel-
lit, quam Sol cæteras Stellas minores suo splendore superat / utere.
Ad hujus virtutem tamen, si visum fuerit, sic augere poteris. Recipe
rosarum satis magnam quantitatem, quam ad ignem exsicca, & tandem
follibus ignem auge, donec in Cineres albissimos comburantur: aqua sim-
plici salem extrahe, quæ evaporata, ad ignem saltim in Colatorio Vase,
cujus Orificium nodo optime muniatur, pone per 3 menses tum in
fimo sepeli, ut de rosis ipsis dictum est, ibiq; per sex menses relinquat
quibus peractis Vas exime, & ad ignem iterum pone, donec Species in vitro
apparere cœperint, tunc ab igne aufer, & cum Elyxo vero rosarum, hu-
jus quantitatem sufficientem misce, cordiale potentiæ quam prius ha
bituras; omnibus calidis morbis summe conducens, humidum ra-
dicale restituens. Atque equidem hoc modo, omnium herbarum & elyxos
secundum antiquorum & Paracelsi veram doctrinam conficere poteris,
quorum unusquisq; operabitur, secundum intentionem Plantæ, a qua de-
sumitur; licet virtutes habeat per ignem naturalem mirabiliter mul-

tiplicatas, & dum a fecibus liberi, potentissimas nec alia aqua qui
nostro igne ab originali labe vere mundantur. Sed jam ad Lapi
et media Mineralia veniendum. In his ergo quia uno fere mo
calcinantur, exemplum sit Coralliùm: Recipe igit. Corallii quant
placuerit, super vase Calcinatorio, ad spissitudinem crassitudini
mi, inspergat, & ad ignem collocetur, follibus calorem quam po
maximum excita, sivè ignem multiplica, donec colorem plane
tatum conspexeris. Sed vide ut æqualiter juxta totam superfi
Calcinatio tota cito perficitur, ità ut admireris, quapropter ut ill
Calcinationem, terq quaterq repetas, tibi auctor sum, sic enim
tius Tincturam in Spiritum Vini deponet, qua deposita si
amplig dare voluerit, calcinationem repete ut prius, & novo spi
tincturam extrahe, vel eodem potig donec Spiritus extreme r
undus fuerit. Si vero alio Spiritu Vini tinctura extrahen
omnes simul mistos ad consistentiam Olei destilla, verum pro
modus melior: Sic ex omnibus Lapidibus, mediis mineralibq & Sal
tinctura elicere poteris, infinite ab ignis viribus auctam, ita
Margaritæ sic calcinatæ, veram curam hecticæ exhibebunt.
jam ad metalla veniendum, ibiq aliquod exemplum ponendum.
quod dabimus? Hactenus desideratum Aurum potabile, jam
tandem e tenebris emergat, sine invidia scientibus propalabo
cretum, clare equidem attamen breviter. Aurum foliatum in
se Calatorio firmo modo per optime munito orificio, pone ad ign
donec primum ad cineres calcinetur, deinde sublimet in C
dinem, relicta terra damnata in fundo subnigra, tunc tand
sublimatum eodem ignis gradu mortuo capiti uniatur, & per e
vivificetur, ita ut tandem omnia in Unguentum deducant, Ol
Oleum Auri dicitur Dosis gr ij. vel iij Poteris ex hoc oleo vine
cum solo Spiritu Vini, summam rubedinem extrahere, vera
cunctorum morborum cumbilium curam perfecte continentem: O
rum Aurum potabile Philosophorum. Quod si alio quocunq mo
proceperis, scias te nunquam ad finem optatum perventurum. J
jam tibi procul dubio multa mè dixisse confiteberis, cum prædict
modo metallum quodcunq vere potabile reddere poteris: vana
rum Recepta irridens. Locutus sum / Deum testor ij magis e
cate, quam unquam quivis hominum ante me locutus est. Ideo

quæ dicta sunt non intelligas, naturam serie nexûs, ideoq; ad illam recolendam iterum pergito. Quod si ut magnalia Summi Creatoris in hac cernere possis, pura tua sit intentio, tibi faveat Phœbus Apollo: Sin autem ut te arceat a nostrorum verborum intellectu Musarum Pater Deum precor. De laudanis tractatum addere non est operæ pretium, cum multæ illorum formulæ ubiq; circumferantur. Apud Zenzelium habes confusa descriptio. Laudani Opiati aut & non Opiati apud Hartmannum. Medicus doctus rerum proportiones secundum propriam intentionem variare potest, & in morbis ubi Natura requirit iis uti, dum cætera magnetice peragant, rerum qui res calcinandas igne Naturæ calcinare sciverit, mira dem præstabit: quod judicio Medici relinquimus, ad ta festinantes. Plura autem de his, si Deus vitam prolongaverit naturi.

CAPUT VI.

De iis quæ in hac Arte eligenda sunt pharmacis.

Cum variis de aliunde petitis auxiliis egerimus, jam ad Artem ipsam revertendum. Hoc igit Capitulo inquirendum est, quæ nam sint pharmaca in hac nostra arte præcipue eligenda: ut materiam medicam cognoscamus. Diximus capite primo hujus libri, illa tantum eligenda, quæ & morbi & membri principaliter læsi, signaturam habent sive gerunt. Horum quia sæpius etiam, hic in luto hæremus ignorantiæ (non enim talia nisi valde exercitato semper occurrunt) propterea notas ad Crollii librum de Signaturis addidimus, quas brevi in non exercitatorum gratiam pixide committemus. Sed interim quid agendum? Quidem si species non sit: Vel enim talem externam, qualem nos noscimus, in motu vg. vel in numero, vel alicubi latitantem Signaturam habent vel internam libi ignotam, quia illius anatomicæ ignarus. Specifica ergo si quæ inter Plantas cognoveris morbo cuilibet adversantia secundum hanc Artem diligenter morbis, quibus conveniunt applica modo quo postea dicet. Quæ tantummodo a qualitate nota juvant tanti non sunt momenti, ut pro materia medica in hanc Artem recipi debeant, nisi quandam sagacitatem præseferant (nota diligenter quæ dico, hæc enim in deliciis habere debes) tunc enim si qualitas aliqua

externa violentissime Corpus suæ Spiritum ledat, hic nempe Sagacitatis, contraria qualitate prædictis, qui plus Spiritus possident convenit. Herbas sive Plantas Sagaces dico illas, quæ inimicum fugant. Amicum vero ampletti prudenter sciunt. Signaturam præterea morbos illas Plantas habere dico, quæ proprietate aliqua huic conveniunt gaudent. Sic ad Haticam aridam Salix Signatur, habet namq; proprietatem sive facultatem cito crescendi, neq; divulsa aut a trunco ejecta si terræ mandet, perit, sed novis radicibus positis in arborem brevi tempore resurgit. Sic quercus non nisi longissimo tempore moritur, ergo ubi diuturnitas requiritur utere, & sic de reliquis facili negotio dicabis. Verum de Signaturis in notis ad Crollium latiq; agemus, quæ Opusculum de herbis Sagacibus addemus, ut hujus Artis perfectionem nihil desit. Jam autem in principio dictum erat, herbam sive Plantam talem eligendam, quæ sive tam membri quam morbi Signaturam habent. At quia difficulter unicam rem, utraq; Signatura gaudentem venire poteris, duas licet diversæ speciei adhibere convenit. Sic enim superficies, quæ unica utraq; Signatura gaudente perficies, si in applicatione expertus fueris. Hoc unicum summe notandum tibi propono. Secretum enim totius Artis maximum est medicamenta nempe de Corpore humano desumpta, in hac arte mira facta maxime præstare posse, si debite adhibeantur. Maxima igitur diligentia, quæ corporis partes quæque excrementa singulis morbis conducant inquirendum. Quorum catalogum libellus de herbis Sagacibus circa finem addetur. Hoc tamen scito, hæc per se simpliciter adhiberi, non valde beneficium erit, oportet enim ut debita Compositione si his uti voluerit curam peragas. Unguentum Armarium tibi paradigma sit, cujus Compositionem procul dubio nosti, quo miracula in Chirurgia magna peraguntur. Si hanc Compositionem cum talibus posses, & in medicina talia composita aliis affectibus congruentia introducere scireris, effectus mirus videbis, & stupebis.

CAPUT VII.

De tempore tam collectionis quam applicationis rum pharmacorum in genere.

Disputationem adversus illos non suscipiam, qui Astrologicas electiones, reludante experientia negare ausi sunt. Satis sit hoc tempore

158

...s proficuas subpositse. Nec enim quod tanta autoritate á doctis...
...semper tutatum est, nostris Argumentis eget. Plurimum igitur
...hanc causam, tum propter alias rationes interest, quibus temporibus ho-
...m pharmacorum collectio instituat: non enim quocunq tempore
...dem virtutem possident, verum aliquando parum, non nunquam
...hil prosunt. Prosunt vero maxime, quæ signatura notantur, si tunc
...ligantur, quando Signatura clarius apparuerit, Luna signum celeste
...d, cui membrum Signatum subesse lustrante: presertim Planeta
...nta domino, in essentialibus dignitatibus constituto Lunam beni-
...adspiciente, sintq Luna & Dominus planeta liberi, Luna horoscopum
...mino Planetæ vel Iove Sextam possidente: nec Luna pincta sit re-
...gradiq, maleficiis, maxima cura cave. Quæ in radice Signaturam
...unt autumno colligenda predictis observatis. Si vero quæ signant
...rbi Signaturam gerunt, Planeta morbi preside debili in cadente
...stituto, domino Planetæ fortificato, cæteris requisitis adhibitis colle-
...instituatur. Quæ ex hominibus medicamenta desumunt, hæc
...ctæ colligo: Quamprimum corpore vivo egressa fuerint, prehende
diligenter variis optime clausis custodi, donec tempus postulet. Ca-
tamen ne quidquam addas pro conservatione, quod naturalem ba-
m destruere aptum est: apta tamen Lunam & Planetam partis præ-
m, si poteris, modo proparticulari operatione collectio instituatq.
vero generali sit tua intentio, pone Libram ascendentem fortuna-
m & Iovem in Sexta si poteris, vel saltim adspiciat sextam radijs
icijs: cavendum tamen omnino, ne ante usum corrumpant, sive ex-
menta illa, sive sanguis fuerit, sive quodcunq aliud. Non tamen ita
e hic accipias velim, quasi fermentationem improbem, quæ hac in
te maxime necessaria, quam corruptionem quidam immerito vocant.
vero si Mumia aliquando uti opus fuerit, illam, si possibile a corpore
ve, vel vitæ proximo desume, alias non tantum in hac arte prodest
cantum ipse sanguis calens collectus, quam utcunque sanguine
huc tepente inunge, & ad exsiccandum in Umbra pone: ita tamen
vendo, ne ante exsiccationem putrescat, quod ut evitet, in talibus
lendere opera pretium erit ita enim citius exsiccabit, & operationibus
requisitis melius inserviet. Quod si a corpore vivo vel calente haberi
non possit, sæpius sanguine inungenda & exsiccanda, vel in eo immer
genda, aliquo tempore ibi relinquenda, donec sanguis calore pristi

privetur: deinde curiose exsiccanda, ita enim Spiritibus a sang-
ne haustis fortificatur. Si aliquando per fermentationem operan-
mur vt, quando excrementa suæ sanguis &c a corpore egressa fue-
in vase diligenter clauso, mistis quæ misceanda sunt, modo quo
dam additio requiratur, ut in quibusdam experimentis fieri solet,
sertim in Amatorijs, ad digerendum calore leni, calorem corporis
superante pone. Verum notare diligenter convenit, non semper eadem
vasa usurpanda esse, multum enim nonnunquam in vasis virtu-
est: Aliquando enim Vitrea, nonnunquam vero quædam ab alii
malibus desumpta usurpanda sunt. vt. Si fecer digerere ad fluxu
sistendum volueris, Vas conveniens scitum erit suis longanon:
vomitum sedare, ventriculum item suis adhibere convenit, et vic
cæteris facile judicare poteris. Ubi autem Implantatio intendit, in
bus putrefactionibus hoc fine factis, Vitrea vasa adhibere poteris, b
tamen Ovo potius uterer, ut in sanguine per se, vel cum Aceto Sudo
& aliis mixto &c. Jam vero si applicationis tempus quæras, genera-
ter sic accipe: Omnis applicatio horum remediorum, sive Implanta-
tio fiat, sive Simplex rerum convenientium applicatio, luna in
gno convenientè fortunata, Sove, si fieri potest in Sexta collocato, & dom
no Planetæ suæ medicamenti exaltato, super domino morbi fieri de
bet. Verum de his in singulis morbis præcepta dabimus: Hoc hic
notandum venit, quod si omnia ad amussim non convenerint, ideo
curam non derelinquendam vel prorastinandam: apta quæ apta
poteris, quando reliqua convenerint, illud quod reliquum est, quasi a
principio inchoans, facturus: Si namq dicta debitaq rerum con
nientium fiat applicatio, licet Stellæ non plane convenerint, el
gabitur equidem, non tamen prorsus frustrabit effectus: præterea
si tempora futura recte observare didiceris. Hoc equidem facil
observato tempore, currente cura congrua, tunc quasi de novo re
vi Salutis instrumentis adhibitis morbum aggrediaris, atq hoc
alto animo perpende, hic enim prudentia medici maxime requ
ritur.

CAPUT VIII.

modis quibus hæc Ars medicamenta applicet, ut sanitatem in Corpore morbido introducat.

Sed plurimi sunt, quibus hæc Ars medicamenta Spiritui vitali applicet. Quamen ad duos generales, doctrinæ causa, contrahemus. Unum Transplantationis, Alterum nudæ applicationis dicemus. Transplantatio est quando mediante mumiâ morbosa, morbum in Plantam vel animal in hoc nostro patiente plene planeq; curato. Nam cum Planta vel Animal, sibi malam complexionem Spiritum vitalem turbantem adtraxerit, liberatur, et ad debitas functiones exercendas habilis & idoneus perficitur. Non vero in quod transplantatus est morbus, languet, & tandem nonnullum moritur. Hæc tamen hic cautela observanda: ne in animal robustum nimis habet Spiritum, frustra morbum transplantare conemur. Spiritus enim vitalis vehementer fortis, aliquando resistere conatur, tuncq; nihil emolumenti patienti toti hui apparatus confert. Plantas vero ne transplantare aggrediaris morbum, nisi planta in qua morbo proprietate sit contraria, maximeq; cave, ne humanæ naturæ qualitatem contrariam habeat, vel ne nimiâ violentia postquam malam qualitatem sibi adtraxerit, hac quasi digesta, plus æquo adquirat. Nam transplantatione non solum quod malum, sed etiam quod bonum est adtrahitur, & alteri communicatur. Hinc evenit ut arbores in Salicem ut crescant transplantant, & quam convenit, diu longius dimittunt, caput debile & oculorum aciem hebetem nanciscuntur. Omnis enim violenter Spiritum vitalem ex capite Salix adtrahit. Hinc si quis pararet Transplantatione, homines equinas, vel taurinas vires sibi acquirere posse, si transplantatio debite peragatur. Paracelsus generatione radicis Chamæleontis nigri fieri posse si debito tempore collegatur, putat. Transplantatio: hæc est duplex, vel enim est mediata, vel Immediata. Immediata dicit illa, quæ per res Mumiales Virentibus quibuscunq; adhibitis peragitur. Sta enim evenit ut res, cui applicatur, malam vel bonam mumiæ qualitatem sibi appropriet & in humanam Naturam convertat, Spiritumq; vel a tali qualitate liberet si mala, vel sibi appropriet Spiritum, nulla maligna qualitate locum, eq; hoc Spiritu fortificet, mediante quo Corporis qualitates & tempe-

raturam in rem, cui applicat, introducere potest, reque illa
diantibus hisce qualitatibus sibi Spiritum unit, & in virtute
sive per eum multa operari potest. Mumiam ex autem dis
ne vocabulo decipiaris, quodcunq Spiritu vitali impregnatum
deq eum exhibere potest: Alii ipsum Spiritum mumiam d
verum non satis distincte mea sententia locuti sunt. Quæ v
nude eam exhibeant, ex libro Primo discere poteris. Mediata
plantatio dicit ea, quæ mediante immediata transplantatio
ficit, ut si quando in herbam convenientem qualitas quædam
plantata fuerit, hanc herbam Animali cuidam propinaveris,
113 enim qualitas in herbam transplantata, sive Spiritus transpl
tus in Animali, cui propinata est, transplantabit. Hoc modo m
mirabilia fieri posse non est dubitandum. Sæpe mala facias
Hoc præterea hic notandum, putrefactionem debitam, supradict
Mumiam optime, ut in Animalibus qualitas quæcunq introdu
præparare. At sanguinem putrefactionem illam optime recip
jam experientia confirmatum est. Jam vero ad Alteram hypo
tis partem veniamus, quam nudæ applicationis diximus: Sci
dum igit hanc nudam applicationem, nihil aliud esse, quam
113 Mumiæ illæ applicanti, quæ vel malam qualitatem corrigere,
ex illa Spiritum vitalem haurire possunt, quo ultimo media
mediata etiam Transplantatio fieri potest, ut in Amatonji ap
dam notum est. In hac Applicatione hæc præsertim notanda
1. Ut nihil venenosa qualitate imbutum Mumiæ applicet
tunc enim illa qualitate lævus Spiritus in Mumia degens,
nocumentum communicat. Verum si priorem de Signatur
triam sectus fueris, a Scopo aberrare non poter. Præterea
vendum ne mala dicta tempore applicationis totum tuum
paratum subvertat, quod etiam in Transplantatione religio
servandum. Hic dictum sufficiat.

CAPUT IX.

In quo de Transplantatione deq variis modis qui
perficitur agetur.

Quid per Transplantationem velimus, jam supra capite pri

159

mus: Nunc quot modis fiat, dicendum. Sex modis transplan-
fieri potest: hempe vel fit inseminatione, vel Implantatione,
impositione, vel Irrorationē vel Insecatione, vel etiam adproxima-
tione. De singulis ordine dicemus: Inseminatio fit, Quando Ma-
mumia impraegnatus, miscet cum terra pingui, in que illa ea-
terra, semina herbarum morbo convenientium inseminantur.
enim cribrata, & cum Mumia mista, in fictili ponat, Semina
terra mandata, lotura illig membri morbo affecti, vel potius cor-
si totum dolet irrigetur. Sic in illa Semina morbo dicata, tempore
enienti langvore transplantantur. Si tempus requirit, irrigent quo-
lotione partis ut supra dictum est. His peractis expecta, donec her-
pullulare conspexeris. Denig quandog tempus fuerit in simili ter-
transplantata, Sic crescentibus herbis morbus decrescet, & tandem
bit. Sunt qui herbas jam perfectas evellunt, & vel in fumo ad ex-
andum suspendunt, vel in fluente ut mobilitatio requirit, injiciunt
alio quovis modo congruo ipsdem utuntur. Tu vero modum magis
enientia congruum sequere. Quod si mumia, qua magnes impra-
tus fuerit, morbida non fuerit, tunc planta Spiritu Vitali illius, cu-
mumia erat, impraegnabit, qua mirabilia efficere poteris, modo
dicta sunt intellexeris. Tu vero herbas tuae intentioni aptas eli-
ne decipiaris. Non enim singula quibuscung rebus oportuna sunt:
um secundum propria[s] dotes Spiritum unitum dispensant. Ali-
enim Spiritg Verbenae pinutus, aliter Carduo Angelico operabitur,
d semper animo infixum teneas. Implantatio pene eodem modo, quo
eminatio perficit, nisi quod hic herbae cum radicibus, vel radices tan-
sumendae sunt, ut in simili terra, ut dictum est praeparata implan-
tur, irrorationē dicta non omissa. Immo hic oportunum fore si
humore in totum herbae privent, certum est, sic enim quasi coacta
mumiam majore violentia sibi appropriabunt, quod in inserina-
ne etiam faciendum, nisi mimica Seminis tenuitas, sive laxa mol-
ies contrarium pepererit, quod hic non timendum. Experientiam hic
ciliatricem implorare convenit: Unicum in hisce ambabus praedi-
Operationibg notandum, videlicet si planta moriat attracta mala
ualitate antequam morbus plane curetur, tunc alia ejusdem speciei
in eadem vel potius simili terra implantanda est. Imposito hoc modo
perficit: membri morbidi Mumiam, vel etiam excrementa, vel

utrumq; / omnia semper sume quæ sumere potes: / accipe
in Arbore vel herba inter Corticem & lignum, vel terebella fo
facto impone. Si foramine usus fueris, cuneo ex eodem ligno
claude, terram visidam superponendo: Si vero inter Corticem &
Mumiam vel excrementa posueris, cortice reducta vulnus t
ut in inoculatione fieri solet, tege, imi Mumiam relinquen
Si omnia bene administraveris, optatum finem assequeris.
dum tamen est, morbos quosdam citiq; Inseminatione, quos
ro Impositione curari: fixi vero citius hoc, volatiles illo. V
ut in singulis morbis cuncta facias, Natura enim his onerata
est, Auctor tibi ero, in praxi quæ dicent considera, non enim ibi
probavimus ponere tantum decrevimus. Quidam preterea n
frustrata Impositionem tanquam contra quosdam morbos pr
tivum efficacissimum adhibuerunt, ubi hoc maxime, ut etiam
mni Impositione notandum, quod ubi effectum duraturum
res, longævis arboribus, ubi vero velocem, cito crescentibus, reli
tamen conditionibus, prætactis servatis, utaris. De cito crescent
men Cautionem Capite superiori positam, memoria fixam t
ideoq; quam cito voto potitus es, quod imposuisti exime, ne S
Spirituum adtractio patientem lædat. Irrorationi sic fieri
ut per eam Transplantatio perficiatq; Urina, stercore, vel sa
membri vel totiq; Corporis Lotura sit morbus postulatq; separa
simul mistis, / mistionem vero præferendam esse nemo negabit
bas vel Arborem convenientem irriga, idq; singulis diebus, donec
bum sanatum conspexeris. Verum hunc modum Superiori
tius Auxiliatorem præberem, quam eo solitarie uterer. Ut
cere libuerit, hoc tamen semper observandum, ut quam cito irri
facta fuerint, totam terram irrigatam terra nova tegas, ne
virtutem Mumialem, rebus prædictis insitam, antequam
illam adtraxerit, dissipet. Insectatio vero dicit, quando Mu
Animalibus in escam datq, tunc enim calor vitalis Animalium
Mumiam unit, eamq; corrigit malam qualitatem sibi unionem
approprians, per quam morbus efficit, corpore, unde mumia
erat in integrum sanitati restituto delecat enim eo modo spir
Vitalis patienti, occulta spiritus Vitalis bruti operatione.

hic summe notandum venit, ut quam cito animal morbo pla-
leneq inficiat, tunc interneccioni det, ne iterum per mumiam
ptam, incipiat corpus vicissim, unde illa desumpta fuit, ledere.
ea si corpus non plane curatum fuerit, illo interfecto, alteri etiam
mice similis portionem dare oportebit, operationem illam rei-
ndo, quousq corpus a malo liberum factum fuerit. Hic vero sam-
debito modo puereparty sive ut rectius loquar fermentaty pre-
m adhibendus est. Mumia tamen per magnetem extracta eas-
Curationes perfici posse non est dubitandum. Sunt preterea qui
to successu, sanguinem è vena adhuc calentem, canibus vel suibus
nant, que licet morbo forsan non corripiant, spiritus enim 172
primis compeditus est, tamen ad curam talem propinationem
ime conducere experientia confirmatur. Hac operatione phil.
naturalia perficiuntur licet et amorem mera applicatione in-
posse experientia dictitet. Verum licet bonos expetendosq esse
philtra naturalia viris bonis producere possint, propter impro-
men qui optima ad pessimos fines adhibent, hui ori digitum
mere decrevi. Denig Approximatione fit transplantatio hoc
o: si corpori morbido applicentur, que Spiritum vitalem radio-
os adtrahere, adtractos sibi unire & corrigere possunt. Hoc
vel plantis earumq partibus vel Animalibus applicatis per-
ur, ut si Infanti febricitanti cucumerem condormire sciveris
et cucumere flaccescente infans curetur. Sic catulos quidam ad
ntium morbidorum pedes in incunabulis apponunt, atq hinc
ueri ab infirmitatibus liberant. Eodem modo columbe per me-
m dissectæ adhuc calentes plantis pedum applicate calorem
per totum corpus diffusum adtrahendo vitalem emendant,
reiq omnes eodem modo partibus applicate mulcent, prout com-
ni experientia comprobatum est. Sic Gallinæ pedes deplumatq
e vipere morsui applicatq, veneno corpq liberat, ipsa vero galli-
adtracto veneno intumescit, et tandem nisi curet, moritur ci- 173
quam si a vipera icta fuisset. Que omnia alio modo quam
magnetismum fieri nequeunt. Preterea morbos quosdam ap-
ximantes inficere videmus. Spiritq enim corpori se insinuans,

fratri suo Spiritui, malam dispositionem communicat
rem quoq approximatione signi quii non videt, presen
ter illos, qui sudore Spiritus communicarunt, quig eodem
jacentes, longa Spirituum circulatione, eandem quasi vi
gunt. At quod hoc non semper eveniat, in Anima ratio
luntas libera causa est, qua affectionibq superior illis imper
tert. Nec hoc quoquo modo Artem evertit, natura enim
tem, multo magis liberam cogere nequit. Verum alicujus
objectionem prævideo: Dicet enim aliquis: Si approxima
bi ita curari possunt, quomodo evenit, ut is qui alteri infec
morbum communicat, non liberat? Huic objectioni ut resp
primum qui & quales morbi infectione hominibq maxime
scient scire oportebit. Nec equidem negare hic contendo, e
morbum transplantatione posse in animal quodcunq tra
sed investigare nolo, qui morbi per se sua natura aptissim
quig communiter hoc homine donent. Morbi hujusce
eiq sunt generis: Primum versatq in calore preternaturali
non venenoso, qui cum se in corpora cito subitoq insinuare
minimo temporis spatio corpus alterat, eiq malam complexi
tribuit, / dotes hæ hic calori tribuuntq, respectu subjecti in
tat / hic vero propter subitam alterationem vitalis spiritq
deferens, non valide liberatq, ut postea dicetur. Secundum g
sistit quidem in calore p. n. verum in subtilibq habitibq
sis latitante, ideoq hoc genq longe citius vehementius q
ut in peste videmus. Tertium genq non in mera qualita
rizq fluctuantibq humoribus consistit, nec in aliqua peculia
delitescit, sed totum in corporis habitum immutat, omnaq op
subvertit, vel saltem aliter quam natura humana requirit, a
Hoc genus ideo inficit, quia habitus omnino mala dispositio
dos nullaq parte sanos emittit, qui se in aliud corpus insinuan
dem ejus subvertunt temperamentum. Hujus generis sunt
& morbus gallicus. His positis dico quod, in duobus primis g
cur corpus mandans non relevet, hæc causa est infectio cito
picata, quasi in instanti corpus recipiens mutat, atq per

citig grassatur malum, cum vero jam ipsum totaliter infectum
alterum corrigere non potest, imo potig ladit, ideog videmus, quod
endo multi in una domo peste laborant, vix unquam unus evadit
rium namg ab uno infecto ad alterum circulatum intendit. si ve-
ventum unus afficitur, major spes est, ideog laudanda est eorum
retudo, qui singulas domos, singulis infectis tribuunt. Deinde
pra diximus, requirit ut animal quam cito infectum plane sit,
natur. Quis vero tam impudens erit, ut homines infectos trucidet, imo
uirit ut alterum animal immediate substituat, ut incepta cura
ciatur. Verum enimvero in febribus, ubi violentia tanta non est ob-
rimus, ut si quis ab alio inficiat, statim non raro alter liberetur.
ri salutariter per integras domos, donec ad ultimum ventum fu-
nonnunquam grassetur. Ultimo autem vel non omnino, vel dif-
ter evadente, quae observatio maxime nostram doctrinam confir-
videtur. Hoc autem accidit ubi Corpus maxime debile primum
tare coperit. Quod ad tertium genus attinet ratio quare non
per curetur corpus mandans, praeter illam quae dicta est, est a
a tali, quia morbi illi confirmati ita totum Corporis habitum in-
parunt, ut pene impossibile sit, illud in integrum restituere, prae-
im ubi conditio superior requisita defuerit: At in principio quos-
ab illis morbis nefarie curatos fuisse experientia satis notum est.
qui per coitum in mulieres plurimas transplantaverit, libera-
, quod in sue Venerea expertum a fide digniis sepius audivi.
um haec nefanda sunt, & poena gravissima coercenda: nostram
amen doctrinam confirmant. Unum praeterea addam observatio-
dignum: Si Corpus debile infectum fuerit, nulla spes curae relicta
si vero Corpus forte infectum sit, propterea quod majorem potes-
m habeat rectificandi, spes aliqua superest, saepeg Corpus man-
us a morbo liberatur?

CAPUT X

De Modis quibus fit nuda Applicatio

da applicatio fit duobus modis, vel enim fit per Impositionem,

vel per Applicationem. Impositio fit quando aliquid intentio
tuae conveniens qualitate vel Signatura in Excrementis, sanguine
imponitur, vel quando alicui Compositioni convenienti illa ipsa im
tuntur, ibiq relinquuntur, donec voti compos factus fueris. Tales imp
tiones debere esse in vase delato, superq observari, et meteora mo
eligendi docui, quae hic repetere supervacaneum esset. Verum si
Compositione aliqua conveniente, res Municales imponenda su
fictilia vasa sufficient / si vero in excrementis sanguine &c al
imponere volueris, documentum septimus datum observare opo
nec alia ratione procedere opus est, nisi quod, si liquida fuerint, m
sceantur, si vero non fuerint, infigere, quae imponant, sufficiet.
plum Unguentum Sympatheticum sive Armarium tibi largi
pro Unguentis, pro liquidis sive aquis, aqua nostra Sympathet
Sufficiet, quam inferius Mundo communicabimq Secretum qu
hactenus in deliciis apud plerosq habitum, pro pulveribq Su
noster Sympatheticus, jam per Europam in maximo pretio he
tibi paradigma fiet, quem etiam infra propalabimus. Applic
Stricte sumpta dicit, quando corpori exterius res signata, partic
lenti applicant sive quando appensionibq physicis curatio imp
tuitq, una enim eademq utriusq extractio, atq an trita an vero
gra applicentur, parum in quibusdam, qui Spiritus copiosos
berosq habent, refert: in aliis vero Contusio, fermentatio Comm
& similia Artificia desiderio respondentia, necessaria sunt.
Primonum nostrorum Medicamentum Sympatheticum pro
ribq vesicq, Exemplar sit, quod in Reipublicae commodum in
si dabimus. Applicatio raduis Arij Secundae Conditionis Medi
menta apud communis Medicinae practicos ubiq prostant, d
causarum ignari, nescio in qua Secundas primasq qualitates
ultra quaerentes haereant. Et nos in praedi selectissima quaedam
ducemus. Hic autem tempus modusq applicandi colligendiq pr
necessarium observatum est, quia in eo maximam virtutem dif
quotidiana experientia testatq, ut si herbena pro capitis dolori

ere est. Verum de modo colligendi, vix certa regula dari potest.
ntum hoc addam, si pro capitis doloribus morbisq herbas colligere
dueris eo modo, quo verbena colligit, ut capite de dolore capitis in
si dicet, colligere poteris. Quæ vero ad inferiora contrariò modo
illo quo asarum ut purgatorium fiat, colligantq. Experientiâ
men illa relinquenda. Notandum præterea quod, ubi vulnera ap-
sitione magnetica curare quis tentaverit, frustra laborabit, ni-
herbas magneticas putrescere inhumatas permiserit, sic enim
tq vinculis solutis liberius operabit, atq sic voti compos fies.
bis tamen aridis in quacunq hujusmodi operatione uti non
es, modo virides invenire poteris. At si aliquando ex his, necessita-
urgente, uti cogeris, in aqua propria maceratione ante applicati-
em mollescant, memento. Hoc præterea notandum, non semper parti
lenti, sed prope applicare nonnunquam convenire, præsertim si
rus vel per consensum, vel etiam altera mandante doleat, ut si sto-
achus doloris capitis causa fuerit, vel fumos quoquo modo nocivos
illuc mittat, tum medicamentum collo appendendum est. At si
se morbo corripiat, parti ipsi applicari convenit. Atq de nuda
plicatione hæc breviter dixisse sufficiat, dummodo res ipsa tan-
subtilitatis non sit, quin facile a quovis intelligi possit.

CAPUT XI.

In quo de Magnete in hac Arte necessariò tractatur,
variæq descriptiones, hactenus paucissimis cognitæ palam
proponuntur.

am secretum hujus artis summum, quod multi magna diligentia oc-
ultaverunt, in medicæ Reipublicæ commodum, cui me & omnia mea dico,
claris verbis aperire pergo. Varios posse esse magnetes, ad unum scopum
æstimantes non sum nescius, immo unusquisq hujus artis gnarus, rerum
propriâ experientiâ confirmatum habet. Duos præcipuos qui ad manus meas
pervenerunt dicam. Verum rationi maxime consonum addam, tum etiam
nostra experientiâ inventum & comprobatum. Quartum addam, tu quo lubet
uti poteris, nulla enim jam penuria laborabis. Tertium ex quibusdam sa-
racenis verbis talem non contemnendum sibi finxit. Accepit hominis

sani feces, quas loco umbroso exsiccari permisit, si enim faeces crementitiam humiditatem amittunt, portione Spiritg supra relicta, quem ille Sulphur significanti et satis apto vocabulo di- hoc exsiccato modo inferig dicendo, usus est. Hanc equidem dictam praparationem, nag materiam improbamus, quia experientia hac modo paratum magnetem, spiritum satis copiose adtrahere compertum habemus nec ab ejus usu, quia nostrum non est, invidia male sana, quorumdam rabili modo, aliquem deterrere volumus. Sed ad alterum veniamg. altero Anno apud D Doctorem Robertum de fluctibus, cum Amico maxime semperg honorando Dno Edmundo Staffordo eram, ato fusce rebus inter nos sermo oriretur, multa ut solebat acute Sa- quasi tecte de hac arte fecit: inter cetera de magnete, a me quidem cognito, sed non experto, mira retulit, quod nempe tanta adtractio- lebat, ut regioni cordis applicatus, tali violentia adtraxerit, ut illum sufferre nequiret: Verum cum hujus magnetis usum interrogas- subticuit, & quasi dictorum paenituit. Quantum ergo mihi obligatus qui tibi ea impertior, quae mihi in hac arte ut vides aliquid scien- ctor ille aperire noluit. Grato animo saltim quae dicta sunt ac- et hisce ad proximi emolumentum utere, nascentig arti favens, hig gratias si desideratas impendes. Sed ad rem Magnes si- hil aliud est, quam Caro humana exsiccata, quam quidem maxim- potentiam adtractivam habere certum est. Verum sumi debet si- sibile sit Corpore adhuc calente, ab homine morta violenta inter- Verum si ad hunc magnetem ligaremur, quanta penuria magne- tum laboraremus, nemo est qui non videt. Verum enim vero melius nec tanta crudelitate partum magnetem, si rationi credere dubi- aperiam, antequam ad meum, ratione experientiag, quasi duplici nimine firmatum devenero. Sume igit sanguinis juvenum a- rum, primo verè sanguinem millentium stulterum enim ma- magnus est numerus / maximam. quam habere potest quantita- / nec refert simul an separatim sumat: / hunc concrescere per- aquam supernatantem decanta, coagulatum in umbra exsicca, a- aqua quam servare debuisses, irriga, iterumg exsicca, itera operam, donec tota aqua a terra absorbta fuerit, quem exsiccatum diligenter custodi: Hic vero procul dubio, quia sedes spiritus

& a natura predestinata est, majorem adtrahendi habebit po- 163
tiam, quam caro vel quidquam aliud ex corpore simplex desumtum.
dum tandem ad nostrum Magnetem veniamus, qui talis est: Totum
Corpus humanum quasi per Epitomen completens: Sume Alvi fa-
tis magnam quantitatem verum ex homine sano desumantur,
a identidem ex homine sano desumpta misceatur, ad pultis consi-
n simul subige, adde sudoris quantum poteris, hic linteis a Corpo-
sanis colligi debet, in mundo loco sub umbra collocato, donec omnia
entur. Siccatis adde tantundem sanguinis, omnia optime vicempo-
do, & iterum ad siccandum pone, si aqua quaedam supernataverit, il-
decanta, verum vase optime clauso, illam custodito, cum omnia sicca
int, aqua iterum imbibe, et ut siccescant permitte, hoc fac donec totas
am massa tua imbiberit. Hunc Magnetem ita preparatum, vase
o diligenter custodi, & in usus dicendos serva. Sic Magnetem para-
habes, totius humani Corporis Compendium, nullaq; crudelitate pa-
m, quam cum Plinio summe detestandum duximus. At qui alio-
placita sequi velit ei liberum esto. His positis jam ad usum perga-

CAPUT XII.

De Magnetis in hac Arte usu.

et magnetem qualemcunq; habueris, si eo uti nescis, frustra laborem
umpsisti. Ideoq; ut nihil hic hac arte desit, usum apponere decre-
: qui quidem cum facillimus sit, nec multo labore egeat, paucissimis
explicari potest. Verum antequam ad usum descendamus, notan-
est quod licet ex toto Corpore, radii praedicti semper fluant, sint ta-
quaedam Corporis partes, ex quibus copiosiores fluunt. Partes ut ver-
dicam, emunctoria sunt, per quae corpus quasi mundat, spiritus su-
fluitates concomitans, quia rariores & porosiores natura illas partes
l per eas liberiori egressu vagat. Jam ad Magnetis usum accedamus!
bito magnete, si per illum Aegrotum quempiam curare velis, hac Me-
do rem desideratam perficies: Magnetem partis dolentis emun-
rio applica, atq; ut patiens sudet procura, hoc optime fiet per Diapho-
icum aliquod Cordiale morbo conveniens, & applicatum ibi relinque
nec spiritu vitali impraegnatus fuerit, quem tum remove, et immer-
te secundum praecepta Capite de Transplantatione data eo utere.
undum enim est, ne aliquod temporis intervallum intercedat, ne
spiritus iterum extranea aliqua causa potentiori dispiciat: tum enim

frustra transplantacionem tentabis. At si primo apparatu curationem patiens plane non fuerit, operationem reiterabis, atq; quem velis effectum videbis. Atqui non solum morbi hac methodo curant, verum etiam longe mirabilium fiunt, omniaq; quae per Transplantationem peraguntur, hoc mediante efficiuntur, licet aliis modis transplantatio ipsa perfici possit, ut jam dicetur. Verum si hoc modo morbos transplantare animus sit; Caput de Transplantatione diligenter legas ibiq; memorata praecepta, summa cum observa, ne voti non compotem tuam ignorantiam, in Artis verissima calumniam vertas.

CAPUT XIII.

De mediis quibus sine Magnete in hac Arte cura perficiuntur.

Aliis etiam mediis sine Magnete cura in hac Arte perficiuntur, quae mirabilia peraguntur, idq; aliquando majori felicitate cum eo, quam si Magnete uteremur, quando nimirum ipsa res spiritualis nude defertur, alteri ad recipiendum dispositio applicatur. Verum secundum praecepta superius, data stricte regulandum, maxima pro parte fermentatio hic requiritur, ut nempe ea liberatus et vinculis solutus Spiritus, facilius se insinuet, citiusq; participetur. Verum ex hisce mediis, maxima pro parte morbi particulares facilig curantur, quia requisitivi de parte, e qua egressi sunt, tum etiam excrementa eodemq; eadem de causa de partibus ex quibus excreta sunt, magis participant ut supra insinuatum est. Sanguinem quia spiritus vitalis sibi debite applicetur maximus, imo pene omnes Corporis morbos curare posse, experientia confirmatum est; ut postea dicetur. Curantur itaq; intestinorum, morbi omnes intestina infestantes, sicut urina renum. Hunc etiam nonnunquam Universales propter affinitatem, habet cum venis & hepate stomachoq. Sputo curant, si tussi excreti fuerit pulmonum affectus. Sudore partibus unde sudor sumitur, curant. Unguibus manuum & pedum aegritudines, alioq; alij juncturae denig ut dictum est, totius Corporis morbi curantur. Hoc notandum hoc loco est, quod si ea omnia, quae ad partem quamcunq; pertinent sunt sumant, felicius citiusq; cura perficietur. Nos de singulis seorsim agere decrevimus, ita tamen ut combinationem, vel pluriumcum

tatem, non solum non contemnamus, verum potius, ut maxime com-
modum Artis legibus servatis, suadeamus.

CAPUT XIV.

De fecibus per podicem excretis.

Intestinorum fecibus, ut Capite superiore dictum est, curatis omnes inte-
storum morbi, purgat etiam corpus, et fluxus inducit, excitant & cu-
rantur ani vitia, & multa alia perficiunt, quæ tu propria experientia
sedulus es invenies. Quando applicant ulcera antiqua, carcinomata
fistulasq; curare possunt. Immo quod pro secreto magno apud quosdam
servatur, Unguenti Armarii vires, sine omni præparatione eleganter
explent. Cum vero ex Homine sano, robustiq; corporis eligenda sunt,
imbecillioribus nocumentum ille apparatus inferat. Fecibus hisce her-
valuearibus adhibitis, multa commoda transplantatione inferri pos-
sunt. Hanc ex multis causis unam puto, cur Rustici et qui rure habi-
tant, salubriores longioresq; nobilibus & Civibus dies degant: Illi enim
populis feces reconditas, vel putrescere sinunt, vel in loco insalubri pro-
cuiunt: Illi autem terræ eandem mandantes, herbis salubribus, transplan-
tatione mediante, à langoribus immunes maxima pro parte vitam
agunt. A morbidorum excrementis in genere supra cavere præcepimus
hic vero particulatim, consilium dare libet, nempe ut in locis, ubi ægro-
rum alvum exoneraverint, feces non deponas tuas: Sic enim multa ma-
la nonnunquam inferuntur, cognovimus enim quosdam fetro odore
correptos, alios licet odorem non percepserint, cum in eodem loco feces depo-
suerint, in quo prius fluxu correptus idem fecerat, statim fluxu cor-
reptos, nulla alia causa procatarctica præcedente. Causa vera hujus Dn
admirabilis rei ex Superioribus satis patet, ab ijsq; petenda, nec hic repe-
tenda. Præterea, cavendum est ne feces, super herbas malignas exulce-
rantes, sive violenter purgantes deponamus: hinc enim sæpius causa
fluente, dysenteria periculosa induitur, quæ vix nisi herbis prorsus pu-
trefactis, ullis medicamentis cedit. Denig in locis inimicis pervijs hac
excrementa deponere inconsultum est. Quem dolorem carbo accensus
cum Spiritu vini salo misto, in hisce excrementis immissus causet,
nulli non notum est. Violentiora aliis cognita esse tibi persuasum velim,
ut cautus tibi agere discas. Verum hæc de fecibus, quatenus ad hanc

artem pertineant, generaliter dicta sunto. Particulares, per easdem operandi modos, ubi de intestinorum morbis in praxi agemus declarabimus.

CAPUT XV.

De Urina.

Urina excrementum est secundæ concoctionis in hepate, vel potius ex ea facta, a quo per venas emulgentes ad renes, sanguine adhuc mixta, mittitur, ex quibus per ureteres quasi colata ad vesicam demittit, ubi etiam aliquamdiu hæret, tunc vero per canalem urinarium mittitur. Hinc Urinam magnam habere, cum planis corporis partibus communem dicuntur est. Habet enim cum hepate, renibus & vesica magnam affinitatem, per has namq; partes transit: propterea de harum partium morbis per urinam judicant Medici. Verum & cum toto corpore non obscurum, propterea quod semel sanguini juncta fuerit, retinet commodum. Per eam itaq; curantur hepatis, renum, vesicæ Ureterum & Urinarii meatus morbi, tum etiam hectica febris totius corporis gravissimus morbus non citius quam illa mediante, curatur, ut in capite de Hectica dicemus. Omnibus modis in hac Arte usitatis, mediante urina curant morbi, licet alijs particularibus apparatibus quos desideant, quos in praxi videre licet. Unum tamen mirum Experimentum hic addam quod tale est. Si in vesica Suilla cujusvis animalis ponatur, atq; vesicæ orificium diligenter claudatur, & in camino suspendatur, totium illius cujus urina sibi est, tam valide retinet, ut nullo modo, nullisq; remediis auxiliis mingere in æternum possit, nisi ex vesica Suilla suspensa, totium quod impositum erat demat. Ne tibi pessima proveniant, mala nolito meditari, verum potius hinc fluxum curas pulcherrimas deducere studere, sicut in capite de Alvi fœcibus, ita etiam hic quasdam cautelas ponere non erit inutile. Cavendum ergo imprimis est, ne pueri in ignem mingant, nam enim illa mictione putricum constans observatio est, dolorem phreniticum sibi pariunt, aliaq; plurima mala hinc oriuntur. Nec eadem super herbas venenosas aeres, & violenter urinam venenosa qualitate cientes mingere convenit, hac enim modo exulcerabit & vesicæ acquirit. Hæc ego quidem in matula, ubi qui fœtido rum partium morbo laborans primo minxerit, urinam red

totum meum missa que urina fermentationi darem: non enim
fieri potest, quin hinc Corpori debili mala eveniant, licet patienti for-
tan ab illa missura bona, immo salus quibusdam specifice contra mor-
bum additis, evenire possit. Verum enimvero tutius et magis Christi-
ane haec cum Urina bruti alicujus morbo conveniente peragerentur
fermentatione adhibita: quae fieri debet in vesica Animalis ejusdem
speciei additis morbo membrog signatis, ut in praxi latig dicetur,
ubi plurima medicamenta ab urina sumta dabimus, quorum formu-
las secutus tu per te alia invenire poteris.

CAPUT XVI.

De Sudore et insensibili Transpiratione.

Sudor non solum tertiae concoctionis excrementum, sed et totius Corporis li-
quamen esse potest, non enim alio modo Corpus ad interitum tendit, quam re-
solutione a calore sive naturali sive adventitio facta: nisi enim partes sin-
gulae de Substantia et mole amitterent, in immensum Corpora Animalium
excrescerent, dummodo continuo alimento, aliquid Corporibus addatur. Im-
mo nisi haec resolutio fieret, animalia alimentum non appeterent. Sudor
et insensibilis dicta a Medicis transpiratio, non mere excrementitia
sunt, verum etiam resolutas Corporis particulas, secum vehere, predicto di-
ctum convenit. Hinc fit ut in Medicina Magnetica, sive Diastatica ma-
gni usus sint: per illa enim innumerabilia perpetrant Miracula: dum
enim morbi curant quam excitantur, tam animi quam Corporis passiones
violentia quadam inducunt mutanturq: per haec Sapiens Medicus multa
bona: per haec Saga Venefica plurima mala: mortem insaniam, iram,
aversionem cunctorum animi bonorum perpetrare potest. Hic est Demon
ille Spiritus familiaris, per quem miranda perpetrasse credebantq. Hinc fit
quidem iis nullo modo Corpora humana laedere, illisve nocere quoquo modo
valentes poterint, ut harum confessione cognovit. At quidem ne Diabolq
naturam cogere potest, qui activorum passivis applicatione, si quedam
fecit miracula, perpetrat: multo minus illa naturam cogere poterint,
quidam vana credulitate infecti putant. Nam licet Superstitione
corrupta quadam futilia misceant, quod quidem ab antiquis factum
fuit e traditione sumserunt, ut imaginatio violentia propter opinionem cu-
jusdam divinitatis praesentis in effectum impelleret, sicque tota conspiran-
te natura effectus producerentur: quod tunc equidem Considerationi re-

singuq, si forsan ex hisce pauculis verbis, proficuum aliquid elicere
teris: / Naturaliter tamen quacunq faciunt, operantur. Verum a
stro proposito aliena omittamus: per sudorem invensibilemq tra
rationem in corpore, sive subjecto idoneo fixam, omnes morbi in
corporis existentes curantur, sive fixi ut sunt lepra, podagra, lues
& similia: sive volatiles, ut est scabies, morphea utraq impetigi
teriq similes morbi cutanei, extremarumq partium, imo vine his ut
quam in hac arte magni efficere possibile est. Horum impregnatio
gnetes specificantur, quibq omnimodas transplantationes peragen
est. Hic mediantibq hectica curatq, corpus firmum & validum
tempore conservatq, animiq passiones excitantur, de quibq singu
praxi fusius agemus. Cum tot et tantas utilitates medicus hi
terminatis producere poterit, corpori humano morbido salutem in
cendo: multa mala etiam ex abusu resultare posse non est amb
dum: Ideoq cautelas quasdam ponere, ut in precedentibq opera
um duxi. Infectionem pene omnem ab invensibili dictatransp
ne & sudore manare, non est ignotum, multa enim spiritu impu
ta, moduq illum possidentia, secundum illiq dispositionem violen
operantur. Hinc ne sudoribus aut exhalationis non usui corpori p
cipes reddamur cavendum. Praterea ne linteaminibus impregn
adtingamus, ne calceis, chirothecis, tibialibus, huiq similibq inu
mur, ex maxime ne quoquo modo lecti participes simus. Hinc
trario longavitatem roburq primorum Parentum, qui super h
salubres somnum captabant, ab ijdem non minimam etatis pa
hausisse, conjectare quis facile poterit: Unde estate super vere
rinum, Salviam totam, betonicam, balsamitam, & similia frega
somno indulgere, salubberrimum esse non indirecte colligit. Pa
ex jam dictis, pro singulis morbis lector componere maxime egr
levamine non colligere nequis. At si estate nostrum consilium seq
velis, vestimentis exutis & herbis involutis, si non semper saltim
nunquam somnum captare consuevimus: Hinc confortativum uni
sale longe prestantissimum hausurus. Similiter validorum ut
sortio & vestimentii corpori imbecilli non minimi est momenti, hinc
hauriri spiritus naturam imbecilliorem fortificantes possunt: Convol
nem quam linteamina ante à valido induta, egrotantiq convale

ibus dant, laude dignam judicamus. Hoc tamen non nisi a convale-
centibus fieri suademus, ne huic qui primum induerit mala eveni-
ant. Ideoq ne hominibq morbidis, nostrorum vestimentorum usum
oncedamus; altera cautela sit, ne in locis fœtidis & insalubribq quæ-
ng corporis indumenta, sudore vel transpiratione impregnata pro-
iamus, non minima cura cavendum. Caute preterea talia, ne in ma-
us impiorum venerint custodire, diligentiam maximam adhibendam
e, tute si priora intelligas, perpendis. Mumia invisibilis in his abun-
nter latet, cujus licet subobscure Paracelsus mentionem facit sæpe:
ca jam cognitu multa admiranda, si predicta consideraveris, tuo mar-
invenire, repertamq in actum deducere poteris: De sudore igit &
ensibili transpiratione, hæc satis dixisse sufficiat.

CAPUT XVII.

De Crinibus.

e omnibq fere corporis partibq crines erumpunt, fiuntq non solum ex
cis viscosis excrementis tertiæ concoctionis in poris concrescentibus,
ibus nova materia addita in longum producantur, ut falso quidam
uant: verum etiam a corporis paribq in similes vapores resolutis ma-
iam non minimam sumunt, quod hoc experimento facile probatur.
enim arte diastica crines mediante salice augere volueris, ut in pra-
docebit, modo diutius æquo medicamentum continuaveris, partis imbe-
llitatem certo certius induces, quod alia ratione fieri nequit, nisi quod
elentia medicinæ membri partes resolutæ, ultra quam natura bene
atetur, dispergantur. In hujus veritatis confirmationem adde quod cri-
es etiam in cadaveribus, longe post mortem crescere conspiciantq, atq hi
quidem ut nulla sit concoctio, ista concoctionis tertiæ nullam excremen-
um, unde necessario a resoluto corpore materiam sumunt, quæ resolu-
ones per spiritum vitalem adhuc ibidem degentem crinibq addant,
non aliud enim quodcunq additio hæc fieri nequit. Unde & nostra assertio
de remanente Spiritu confirmatur: Hinc evidenter patet, quantum cum
apore pili habeant convenientiam, quare etiam ex his, tanquam hujus
rtis instrumentis, non immerito utimur. Antiquos magos mediantibq
ilis, multa perpetrasse notum est. At hoc tempore cum similia fieri non
ossint, nulla ratio assignari potest. Auditu nota res est de amore medi-
ante crinium combustione candelis astrologice factis, licet modus non
immerito vulgo ignoretur, quibusdam tamen notq est, & licet quibus-
dam superstitionibq tradatur, non tamen his præcise opus esse ad effectu

producendum mihi semper videbat, qui operationes quasvis naturæ possibilitatem reducere nisus sum. Sic etiam Crinibus multos, etiam alias incurabiles, curatos cognovimus, præsertim illarum partium, a quibus pili decumbi fuerunt si debito modo puncti, signatisq; missi plantis congruis implantentur, quod equidem quæ secundum nostram doctrinam experiri poterit. Sta si ex quibus emunctoriis principalibus pili decumbi fuerint, Universales morbos bene præparatos, curare posse non est dissitendum, quod tuæ considerationi relinquo. Prædicta considerans omnes admonitos velim, ne negligenter crines, hinc inde spargere velint, nam & hanc causam multorum malorum esse non est ambigendum, nec comburas crines nam excrementum combustio prohibet sicut communi experientia tum est, sed loco aliquo salubri sepelire consulerem, additis etiam Capitalibus, ut hinc fortificet Caput, quod sanitati multum prodesse fatendum est.

CAPUT XVIII.

De Unguium præsegminibus & dentibus.

Ungues sicut et crines, materiam non ab excrementis tertiæ Concoctionis quæ ab alimento ossibus et partibus duroribus dicata secernuntur habent: ideoq; duritiem quam videmus nanciscuntur, & non prius quam in ultimis extremitatibus proveniunt. Non enim adeo copiosa et talis materia exhalat, quam ex compactissimis corporis partibus emanare certum est: verum si aliquando copiosior fiat eruptio in clavos duros materiam illam concrescere videmus. Præsegminibus Unguium morbos quosdam maxime rebelles utebat Antiquitas, quæ brevissimis corporis partibus maxime respondentibus usa est. Nos igit illorum vestigiis insistentes, his ipsi dem ad quartanas lepras, podagras, chiragras et illes morbos utemur, modo tamen curationis aliquantulum sin mutemus. Nam illi pisibus sive animalibus appendebant, vivosq; dimittebant. Qui quidem apparatus credior videt, quam ut per eum transplantatio fieri possit, nisi valde longo tempore, aliisq; conspirantibus promeretur. Nos igit his non omissis, mediante fermentatione, quibusdam spiritibus additis, rem citius & certius perficere conabimur. De dentibus autem de Unguibus philosophari, hanc Artem si spectes docebit. Verum quia non perpetua in molem crescunt, ad precautionem potius quam curationem facere videntur, ex fixa enim validaq; substantia facta sunt, in his, qui ante multos annos sepulti fuerunt videre possumus, quæ

nonnum ossium dentes integerrimos habere cernunt, ideoq paucos spiritus emittunt, quique vix arte multiplicabiles sunt. Verum quia longo tempore integri perdurant, atq semper aliquam spiritq portionem emittunt, durabilibus effectibus, qui non magnam spiritq copiam requirunt expetuntur, atq equidem morborum precautio potissimum hac parte quærunt: Locus vero ubi morbos ostendit. Quomodo igit mediantibus hisce dentium morbos præcavere possimus, in praxi dicet: Reliqua huc spectantia considerationi relinquimus.

CAPUT XIX

De Sputo & Narium mucore.

Sputum triviarium constituere non erit a nostro proposito alienum, vel quia nim destillatione a Capite ad palatum dilabit, vel tussi a pulmonibq excernitur, vel nausea a Stomacho ad os per quod exspuit, eructatur. Quod vero vomitu reddunter, Sputi nomen vix merentq. Quod a pulmone venit semper fere a Capite ortum ducit, & destillatione in illam partem dilabitur, ibiq aliquanto digestum excernitur. Non equidem rum navig a pulmonibq tussi non nunquam pus sanguinemq erumpere posse: Verum hæc ad Sanguinem purque referenda sunt. Interim de sputo agemus, quod nihil aliud est, quam aquosa et maxime cruda cibi potusq pars, quam natura in bonum & legitimum nutrimentum concoquere nequit, a Stomacho primum per vapores ad caput missa, a Capite rursq rursum ad partes inferiores destillans, quæ cum ad hæc admittat & per illas emittat, Sputum dicit. A Stomacho vero aliquando ad os immediate venit aquosa indigestaq materia, non nunquam vero acida, quæ aliquot partes nutrimenti corrupti continet, alias prorsus insipida, quæ etiam sputi nomen habet. Hæc omnia quia in corpore moram fecerunt, secundum precedentem doctrinam, aliquid de spiritu vitali secum ducunt. Hinc igit in quibusdam morbis levioribq exterminandis uti possumus pro parte spirituum quam retinent. De Narium mucore idem plane est judicium, quodq de Sputo dictum est, de hoc dictum puta. Hoc tamen semper mente gerendum, ut partium morbos, a quibus procedunt illis utarius. Reliqua ex precedentibq bene intellectis, facili colligere poteris negotio. De hoc tamen te admonere visum est, nihil hisce e corpore debilius, minoris spiritus portionem exredi posse, quod tum a minima mora in cornore facta, tum a locis paucis peragratis non multum contribuentibus, cum etiam ab indigestione procedit. Tamen ab illis presertim recenter excretis, tanquam ab aliis morbidorum excrementis, si morbq in partibus

unde originem ducunt, hoserit. De cavere jubeo, ne temeritatis in
peritia te peniteat. Presertim vero a Spuma ex epilepticorum o
egrediente, tanquam a Spuma Canis rabidi hominumq; tali rabi
fectorum, caveas moneo. Hi enim vi morbi humores spiritu in
cto impregnati extrudunt, per quam etiam illum morbum adeo
rebellem nostra Arte debellare poteris, si rite illum in tiliam v
Corylum transplantaveris. Reliqua tuæ considerationi relinqu

CAPUT XX

De Sanguine & Jure.

De Sanguine omissis illis disputationibq, quæ ad propositum nostrum n
faciunt, ut de origine, organis, circulatione & similibq breviter quate
nostræ Arti inserviat, agemus. Principio Sanguinem vehiculum princip
Spirituum esse Sacræ litera nos docent, Animam in Sanguine collocan
Et equidem si Spiritus vinculum est, quo Anima Corpori ligatur, ubi Spiritus
tus maxime residet, ibi Anima maxime esse convincetur. Verum super
Animam hoc vinculo Corpori ligari probatum est. Sanguis igit dum
do ita copiose Spiritus possideat totiq; corpori communicet, ad mo
randos, cæteraq; perficienda, quæ hæc Arti promittit, instrumentum
simum erit. Spiritus enim hic liber est, nec ita vinculis adstrictus, ut
alibi invenit, propterea Spiritq; in Sanguine citius afficit, quia m
fermentatione, aut putrefactione, hunc statim in ewum ad dæmones
Nam & hic fermentatione opus est, ubi in prati plenuis dicebat
unicum te monitum velim, ne nimia fermentatione Sanguinem
corrumpas, ita enim abigit Spiritus, ut tunc frustra quidquam hoc
diante tentaveris. Verum ut tempus fermentationis cognoscas co
um, hoc maxime secretum addam. In hac naturali optime cla
Sanguis cum Corporis particula præstantissima modo possibili præ
tione neq debita junge & gallinæ fovendum da: Tempore congruo eli
rem multa mirabilia præstantem invenies coagulatam in forma
mana, simulq oleum sive liquorem circa natantem, qui cum
proprio mistus tactu animos mutat. Possunt et alia multa me
Sanguine, si debito modo uti noveris, mirabilia peragi, quæ silere e
propalare tutiq est. Verum si prædicta plene intelligas, naturam
rio nimatus fueris, tuo marte ad illorum notitiam pervenire pote
Nos interim cautelas quasdam ponere decrevimus:

Post phlebotomiam quoquo modo sanguine uti cavendum, hinc enim
tam bona quam mala originem ducere certum est. Sunt nonnulli qui 168
sanguinem humo mandant, verum in loco mundo salubribus herbis mi-
xto hoc fieri consulerem, nam si loco fœtido vel infecto sepeliret, corp
unde egressus est Lædi posse ex superioribus patet. Sunt autem alii qui
sanibus Catulisq edendum porrigunt quod equidem maxime probo,
m enim Transplantationem morbi accidere posse sperandum est
qua morbum vel in totum cumbit, vel saltem medico alia peragenti
auxilio ent. Verum si vel adhuc tepidus, vel in vase clauso calore tem-
erato putrefactus porrigeret, certius Operatio fieret. Sed et hic impro-
itatem quorundam redarguere nullo modo non possum, qui pro
philtris sanguinem, imo etiam & menstrua, execrabili audacia por-
rigere audent, non interim mala hinc emanantia considerantes.
Sanguis enim licet purissimus stomacho maxime adversatq, et antequa
digerit, corrumpitur & in pus vertitur. Quin ergo jam corruptus &
venenosus efficiet? Præterea non hic latet illa vis amatoria quam
quærunt, sed longe alius apparatus, antequam ad hanc pertingere
possumus, adhibendus est. Solvendus namq est spiritus, ut magis li-
bere potenterq operari possit. Ad animos enim inclinandos, propter
dominantem voluntatem, magna vis requiritq, plurimarum cau-
sarum conspiratio, quam conspirationem, quia ignorans vulgus ne-
scit, veritatemq assequi non potest, horum certitudinem calumni-
atur, vel diabolica vel falsa dictitans, licet sanguis omnium quæ
in corpore continentur, spiritus solutissimos contineat, adhuc tamen
digestione multo potentiq operabitur, ut ex præcedentibus consideran-
tibus patet, & experientia indubitata confirmat. Negandi pro cui
dent illi, & ut veneficii puniendi, qui talibus nefariis mediis ad amo-
rem procurandum uti audebunt. Objectionem jam prævideo, ad quam
nunc aliquis momenti est respondere operæ pretium duco. Dicet aliquis:
Si vis amatoria in sanguine resideat, ut antea concessum est, quomo-
do evenit, ut Animalia rapacia sanguinem avide bibentia, benequa
digerentia, non in amorem horum quibus vescuntq rediguntur? Cum
individui & speciei eadem prorsus sit ratio. Respondeo primo in
operationibus particularibus totius speciei ad individuum, ut individui
ad individuum non eadem est ratio. Secundo impræparatum sanguinem
morant, qui per se non est tam potens, ut naturam mutet, hoc namq de-

bile fermentato, individuum individuo, aliquo pose reconci-
ut Canis alique lepori alicuno, quod experientia notum, centum
Tertio Sanguis et Caro Commotione Spiritus indignantis replet
Spiritus ejusdem portionem retinentia, potig animalia voracia
biem acuit, et in perniciem similium sevire efficit: Hinc colligi
Sanguinem violenter emissum Amorem induci, qui sinc ullo tam
preparationibg praeijs, nullo modo posse. Verum potig hinc od
excitari posse rationi consentaneum est, ideog antiqui non ante
conciliationem perfectam invicem de frontis vena Sanguinem
bant. Antequam ad alia transeam, unum hic parergon appon
usum. Sanguinis Sal si per menstruum mundi solvat, et phi
phice tractetur, omnium remediorum Summum futurum pro
scito. Et sic ut hoc modo Salia herbarum, Speciei herbarum in
ostendere, unde desumta coguntg, ita Salem Sanguinis humanae
imaginem mediante minimo calore ostendere posse certum est.
hunc verum Stomuncionem Paracelsi credere aequum est. de
dicamentis a Sanguine desumptis in praxi Exempla dabimus, i
hac de Sanguine hic dicta sufficient. De Pure quod nihil aliud
Sanguis extra venas putrefactg, vel caro tabe soluta, pene eode
do, ut de Sanguine Philosophari licebit. Si pro medio curatio
stituendo facere verba deceverit. Verum per corruptionem, m
de Spiritibg, qui in Sanguine adhuc intero degebant, amici
diante tamen eo ulcera & vulnera antiqua, per aquam aut lo
gventum Sympatheticum curabunt, sive interna sive extern
fuerint. Sunt qui nucis putamen intus balsamo pulveri Sym
thetico misto imungunt, inque eo sanie imponunt, aliq in
sicco in Arbore unde nux desumta sub udo Coelo suspendunt.
rum nux recens oportet ut omnia ulcera hoc medicamento
rantes. Hoc tamen hic pro Cautela notandum, duplicater hic pro
posse considerari, secundum quas considerationes, etiam in corpore
venitur. Vel enim Simpliciter a Sanguine extra venas irrumpe
mediante putrefactione ortum ducit, vel a morbo sordido, vene
sa qualitate, ut in lue venerea & similibus, vel morbifica Sym
ti, ut in phthisi inficitur. Ex horum vero tactu maximum detrim
tum evenire posse, quotidiana experientia notum est. In Curatione
ro Alexipharmaca, vel morbo specifica addenda esse, qualitate

manea suadent, si aqua vel Ungvento Sympathetico ulcera hujusmodi curare velis, nam qualitates auferendas esse, antequam ulcera curari possint notum est. Reliqua in praxi ubi de vulneribus agam tradentur. De his quae vomitu excreta fuerant, non multum agere operetium erit, nam ut de aliis excrementis, ita de his statuendum, idem prorsus cautelis adhibitis. Si vero vomitus a Natura, non a medicamento processerit, excreta nostro proposito Convenientiora judicanda sunt, quod de aliis excrementis notandum. Non tamen prorsus quae per pharmaca pelluntur inutilia judicanda, verum qualitas medicamenti per quam educta sunt cognoscenda, quae si morbo non sit contraria, commenda est, his additis Signatis, quae eam corrigere possunt. Atq; haec de Theorica hujus Artis parte hoc tempore dixisse sufficiat. Plura forsan bene dabimus, jam vero ad Praxin properamus, si prius de Universali Spiritu per Aphorismos quaedam dixerimus, per quae ad mirabilia operanda via reclusa est, Spiritus Vitalis passiones melius cognoscentur, quibus Spiritus semper cum illa Superiori, ad effectus producendos conspirare debet. In praxi autem multa nova & admiranda, maximiq; usus habebimus, majora etiam si haec placuerint daturi.

LIBRI SECUNDI
Theoricae & Praxeos generalis Finis.

DE ANIMA & SPIRITU UNIVERSALI & PRIMO CULTU RE
Aphorismi perutiles quibus tota pene Magia
Naturalis continetur.

Aphorismus I.

Mundus Animatus est, Anima prima & Suprema intellectuali, in se rerum seminaria possidente quæ a splendore Idearum Intellectualium primi procedentes sunt, quasi Instrumenta, per quæ Corpus hoc Magnum regit et sunt quasi nexus Catenæ Aureæ providentiæ

II.

Dum Animæ Operationes terminantur, generatur Corpus sive producitur a prima potentia, variaq secundum illiq imaginationem / Imaginatio autem Mundi est virtus illa per quam rationes seminariæ in materiam imprimuntur formatur, unde super Corpus dominationem potestatem obtinet, quam haberi non posset, nisi ab ea plane plenaq penderet.

III.

In hac productione dum Anima Corpus sibi fabricat, generat aliquod Spiritus inter utrumq medium, quo Anima Corpori intime magice associatur, & per quod omnes rerum naturalium Operationes dispensantur, hocque Spiritus Vehiculum dicitur.

IV.

Naturalium rerum Operationes dispensant ab hoc Spiritu, per proprias Organa, secundum Organi dispositionem.

V.

Organi dispositio primo & principaliter ab Intellectu Universa dispondet: Secundo: ab Anima Mundi sibi Corpus formante, secundum seminarias rerum rationes: Tertio autem Spiritu Universi, res in tali dispositione continentes.

VI.

Nihil corporeum quidquam energiæ in se habet, nisi quatenus imbutum dicti Spiritu, sive quatenus ab eo informatur, quod mere corporeum mere passivum.

VII.

Si volueris magna operari, Corporeitatem a rebus pro posse deme, vel pori de Spiritu adde, vel Spiritum sopitum excita, nisi aliquod horum certi, vel imaginationem animæ Mundi, imaginationi conjungere vel jam mutationem molienti, nihil unquam magni operaberis.

VIII.

Totum hunc Spiritum de re quacunq demere impossibile est, quia hoc vinculo rei, ne in primam Materiam, sive Nihilum corruant, detinentur.)

Eidem aphorismi consequenter succedunt qui videantur lib. Philosophia Secundi Santanelli.

Receptis aphorismis. 21. 36. & 51. qui sunt mutati in libro Philo. Reconditæ ac magicæ magneticæ mundialis Ordinationis Santanelli: videantur fol. 40.

Aphorismus XLI.

Antequam semen germinat fermentatur & fermentatione ad attractionem disponitur.

XLVIII.

Calor Spiritus hui perpetuo fluit, & ad idem refluit, ing fluxu illibatus servatur, ideog cuiuscunq secundum subjecti dispositionem a perito artifice variis modis conjungi potest, rerumq virtutes augere.

LI.

Fermentatio est caloris in humidum actio, qua humor calefit, et spiritui miscitur, vel est effectus Spiritus se in corpore circulantis, qui in eodem diu permanere non potest propter materiæ fluxibilitatem.

LIBER TERTIUS De Dolore Capitis.

CAPUT UNICUM

Capitis dolorii causas generales cognitas habeat oportet, qui per hanc artem curam instituere intendit: si per medicinas aliqua violenta quæ prædictas hanc perficere tentaverit, ne incaute morbum augeat. Quum si remedia signata capiti fuerint, neq extremis qualitatum gradibus data, his libere in quocunq capitis dolore desiderato cum successu utipotest. Nos exempla dabimus, modum primum generalem modum posuerimus, qui mediante magnete supra artis perficiat. Primum tamen si purgatione requisita fuerit, hac ut capite de purgatione dictum est utere: Deinde capitis emunctoriis, & ex parte illa, ubi Coronalis sutura cum Sagittalico conjungitur extrahat, mediante magnete quocunq ex supra dictis, vel alio quocunq tibi noto humida partio: Extractio sic instituatur: Partibus prædictis magnes applicetur, sudorq exercitio vel quocunq alio laudabili modo, prevertim aphoretico convenienti, eliciatur, quo magnes optime impregnatus auferat, & secundum artis præcepta utere, ut si Implantationem instituas, cum qua pingui optima magnes sudore & Spiritibus refertus misceat, et sic fiat hominis vel radicum implantatio, morbo membroq signata, quales sunt imbena, Salvia, Pœnia, & in morbis calidis papaver, vel in juglande innat, et secundum secundi Libri doctrinam impositio perficiat, vel in ipsa arborum substantia, terebella foramine facto, vel inter corticem & lignum, mediante Corticis rubore, ibiq donec morbus perfecte curatus fuerit relinquat. Quoquo modo curam instituas, lotione capitis, herbas implantatas

sive arborem in qua facta fuit impositio irrigare conveniet. Lotio ro ex herbis sive plantis signatis fieri debet. Capiti hoc loto accommoda Recipe Salviæ, verbenæ roris mar, rosar ana m.ß. fol nucis jugland. C Sambuc ana m.j. in aqua communi, F decoctio, cum aqua mane vesperi lavet caput. Si vero vel decoctionibus, vel mumiæ ante usum usneam super Calvariam hominis violenta morte perempti crepitam addes, desperatissimos Capitis morbos, etiam antiquatos certo citoq; his, quod in alijs morbis etiam notandum est, sta tamen ut par sup quam usnea cressit, parti morbidæ respondeat, quod hic semel mon se satis sit. At hæc de Implantatione & impositione dixisse sufficiat cum Libro Secundo de his generaliter abunde præcipit, ad alias hujus morbi curas progrediendum est. Si sanguinis parum e vena frontis ap xeris, atq; in ovi putamine eo tempore, quo prolificationi operam dat, s trefieri permiseris, tempore vero elapso concretum sanguinem, Cani ei to alicui comedendum dederis, morbum in Canem vel brutum transp fatum brevi tempore conspicies, dolore morsus levato canem occidere silicum est. ut in praxi generali præceptum fuit. Quod si sanguinem mere tibi visum non fuerit, mumiæ impregnatum magnetem, cito mitio modo, quo sanguinem dare præcepimus sine fermentatione bruto pi pinare poteris, ut abunde alibi dictum est. Interim dum hæc præcedent agunt, ea quæ morbo specifice conducunt apponenda sunt, qualia quæ quanq; sunt, ut experientiâ communi constat. Primum auri lamina sutura coronali applicata gestare ægra parte & pilis denudata, vim pere conducit, caput enim roborat, spiritum vitalem in capite degentem roborando. Paracelsus Calorum hic implorat auxilium, atq; sole in ex tione constituto, marte forti, luna bene posita Jove feliciter constitut minam signat, modum apud illum & Arnoldum de villanova, si requiræ. Secundo sucum pulveris toto capiti calens inspersus, mira magnetismo humores nocentes e capite sibi adtrahit, mane & vesperi spersio fieri debet Tertio caput leporis adhuc calens fictili includat, & ig violentissimo in cineres comburat, adipeq; leporino misceat, et hac mix caput inunge Quarto vulpis masculi genitale circumligatum, minu dolores capitis mulcet Quinto hirundinis caput mane luna plena usum, & alligatum doloribus antiquis confert. Sexto admirandum dicamentum verbena collo appensa largitur Sole in cancro existente luna in leone non combusta & marti amico adspecta, vel hæc vel sol pingu

ssibile est, vel saltem Jovi, quem in Domo V. si poteris, collocа, tali
ere, terram circa radicem verbenæ circumfode, ita ut terrum herbæ ra-
m non attingat: glebam cum herba erutam á terra tolle & investi-
is inventis q radicis Surculis, caute ab his terram separa, atq tum
inversa herbam a cespite vellere oportebit, quæ tempore congruo
appensa, morbos quosvung Capitis, tum curat tum præcavet. Alii her-
tis collectam & cum propria aqua tusam Capiti applicant. tu quem vo-
modum eligere poteris. Atq hoc modo omnes herbas Capiti Convenientes
ra eruere oportunum erit: Ita enim quasi altera seu nova nativitate si-
te illa ipsa actione ad Ascensionem humorum fumosorung impediendam.
equidem hu Signaturæ modus antiquos latuit, qui sic Avaro illiq virtutem
rtis sunt, quod secundum Collectionis modum, vel sedes procurandi vomitu
virtutem nancisquntur. At piglande demum, tanquam expresse Capitis
naturam gerente, multorum Capitis morborum Curæ desumunt, quas hic
mere longum esset, Unum tantum secretissimum remedium hic ad dam
piglande desumtum. Si ergo ranam viridem in dumetis degentem sum-
& ab ea Caput abstuleris, illudq siccaveris, Corpus vero formicis comeden-
m dederis, carne vero desumta ossa collegeris, & cum Capite conjuncta in
amine hucis piglandis immiseris, putamen hoc conjunctum, colligatum
ppensum mira operatur. Sunt qui felicissimo successu, ranam mini-
m vivam putamini includunt & appendunt, quod rationi magis consenta
um si Artis hujus præcepta consideraveris, videtur, atq hoc modo Epilepsiæ
tum serissimum curatam sæpius esse experientia docuit. Plura hujus-
di apud alios passim reperies, hos exempla damus. Jam ad Compositionem
plicam conveniendum: Recipe Usneæ Super Cranium hominis suspensi
ntis Unciam Unam, excrementorum Aurium hominis sani drachmas
as, Mumiæ sani humani Cerebri hominis exsiccati ana Unciam dimidiam,
embranæ Secundinæ Caput involventis drachmas tres, membranæ Medullam
cis piglandis involventis Unciam dimidiam, Betonicæ Salviæ roris mar.
a manip dimid flo rosar. anthos, peoniæ ana pugillos duos, piperis lon-
drachmam unam, pingvedinis leporinæ, vulpis ana libram dimidiam,
Communis uncias quatuor, Cerę q.s. F. Unguentum. La quod in pyxide
ndi tum diligenter servet: morbos Capitis sic curat omnes. Recipe ligni
glandis particulam, quam subjicere humano recenti fœtui hinc inde, donec
ustam induerit in umbra appende donec siccet, et ab odore fetido liberetur?
c lignum Suturæ Coronali applicet, atq ibidem relinque, donec fœtore impra-
et, tunc lignum etiam e vene frontis, vel alia quavung Capitis vena imbue,

et tum in prædicto Ungvento imille, & minum dicte, omnem capit
morbum hominis, a quo Sangvis fuerit desumtus est, tuto cito & p
de curatum conspicies. Aqua nostra Sympathetica, interig in Capite
descripta, mediante sangvine ex naribus vel vena quadam Capitis
excepto, facili apparatu cunctos Capitis morbos curabis: hac aqua na
Sangvinem ex linteolo lavare oportebit, linteolo in aqua relicto, donec
rei cesaverint & Caput corroboratum fuerit. Dum hæc peragunt, cer
va interius dare poteris, vel aliquot ex prædescriptis Capitis V libr. II.
meliora cognoveris, alijs libris notis utere. Pulverem præterea Bufona
hui Mirabilia interius ad Scrupulos duos sine gulis diebg sumtum
stare sato. Hic finis tua insitia alio animum ducat, magnetic
Curarum præstantiam videre poteris, quarum cumulum sine male
vel naturæ turbatione simul adhibere licet imo conveniet, quod in alter
dicina minime fas est. Atg præterea dum hæc valent, altera illa comm
medicina suo munere fungi potest, modo confortativis tantum & spec
utatur. Poteris præterea mediantebg capillis, aurium excrementis, n
mucore Urina &c curam secundum ea quæ libr II. prædescribunt præ
nullo modo impedientibus instituere. Quod si astra hic in auxilium
veris, tota conspirante natura medicationem instituet. Demum co
um ex Capite VII. libr II. vel ex Astrologorum libris, ubi plene de hi
discet. Hoc tamen unum te non lateat, Lunam nempe hui ma
aptandam, in Arieteg locandum esse, cerebro enim præest, ut com
experientia constat, atg Arietis Dominus Mars liber a malefi
Ioue configuratus, Mercurium quantum potest fortificia, arietem
Ascendentem, vel culminantem constitue: Sin minus potuerint h
omnia fieri, aptag aptare poteris, reliqua quando licuerit facturus,
a novo principio originem ducens, ut superig libro secundo dictum

FINIS

De Magisterijs Vegetantium et primo de methodo extrahendi Spiritum Atherealem Vegetantium. Joan Zabri Myrotheci Spar. Lib II. 172

In omnibus Herbis Plantis et Arboribus reliquisq omnibus que ex Familia Vegetantium ortum habent latitat Substantia quedam atherea subtilissime substantie vite fomes et fulcrum, caloris naturalis pabulum, faultatum omnium stabilimentum Qua Substantia turgente vegetant arbores, gaudent germinant florent et fructa pariunt, ea vero arescente, sterilescunt aresunt et moriuntq Ea ergo potissimum Substantia est cognitu digna, in ea enim latitat virtus omnis cujuscung Plante, et vegetantis omnis, extrahit autem talis spiritq sequenti methodo. Contundat herba succulenta, et recenter e terra avulsa cum foliis & radice, & prelo exprimat succus ejus & phiale inditq et datq tempori ad deferverendum in loco frigido, ubi sol radios suos non mittet, alioquin enim evanesceret spiritus ille calore alio, aut quocung alio calore. Propterea in loco frigido cuprendendus est succus ille, donec deferverit. Demum distillandus est lento primo calore ut spiritq ascendat admodum aque vite, striasq faciendo quas tenia quandiu perdurant, tandiu continuandq est ignis et distillatio, tamdiu enim spiritq ille ascendit, evanescentibq autem striis cessandus est ignis, nec phlegma misceatq spiritui. spiritq vero ille rectificandq est, donec a phlegmate purus sit quod in Septima distillatione contingeret, modo evanescentibq striis in singulis distillationibq separes distillatum spiritum, a distillante phlegmate, id etiam cognosce gustu, quia spiritus sapit omnino aquam ardentem, & vera est aqua ardens et ardet ut spiritq vini. In extrahendis illis spiritibq ex hereis Plantarum, acervanda est maxima quantitas Succorum Plantarum quia paucus est spiritq ille, in maxima etiam quantitate succi sed potentissimq est in virtute itaq implenda sunt succis doliola sitegna et in Locis subterraneis adinstar vini custodienda donec deferverint et tunc distillandq est succq ut diximq ut separet spiritq ille a phlegmate, phlegma vero potest etiam distillari et conservari, quia virtutes insignores habet, aqua communi illa, que communi methodo distillat. 6ª Tartaro demum qui infimis dolii partibq adheret Sal Vegetabile tum fixum tum volatile extrahi potest, quod admirandis

donq virtutibq, ut in sequenti Capite videre licet.

Sal Volatile Vegetantium qua methodo extrahatur Cap. II.

Sal volatile vegetantium aliarumq rerum omnium quæ in mundo sunt in quibq omnibq inest, tanquam Pars materialis essentialis, non est quid factitium, ut putant aliqui rerum naturalium ignari, qui existimant omnia quæ a Chymicis eliciuntq ex mixtis naturalibq, sive sit oleum sive Sal esse quid factitium, quod non realiter est in compositione mixti quod Artificio e potentia reducitq in actum ope ignis, qui totum mixtum destruit et consumit et ex illa destructione & putrefactione generant quæ a Chymicis dicuntq Sal oleum seu Sulphur & Mercurius, at prorsus res ita se habet, Sal Sulphur & Mercurioq, vere sunt & realiter in mixtis omnibus, ut apparet autopsia in ipsis mixtis abq ulla eorum corruptione in homine primo, vivente Sal in urinis, saliva & sudore manifestatur Mercurius vero, qui aqueus humor dictus luce clarius apparet in sanguine, in humido quod residet in carnibq, medullis, ossibus, et reliquis omnibq partibus, Sulphur autem de quo controversiam majorem faciunt possunt Mysochymici, manifestatq in spiritibq sanguinis, qui dum fervore præter naturam excandescunt, ignescunt et in flammas abeunt sicuti ni & in crepitibq ad quorum halitq male olentes dum exeunt si candela accensa accedatq flammam concipiunt, & introrsum & Sulphur redolent Spiritum, in adipe, axungia reliquisq corporis partibq adipis Sulphur illud de quo est controversia apparet: in vegetantibq vero in succis & gummis, quod si vegetantia omnia gummas et resinas non contant, non ideo adimendum est quod non habeant, sed quod eorum calor tenq adeo in occultis sit et paucus, ut foras illud excrementum ignem purum & ab alijs separatum trudere non possit, sed una cum alijs aquosis excrementis emittat. Itaq ratum sit tanquam verissimum in omnibus mixta omnia tria hæc habere prædicta, Salem puta, Mercurium & Sulphur, tanquam partes materiales & Essentiales, e quibq omnibq eliciuntq sunt Artifices Chymico Sal inprimis cum omnibq mixtis, sit in duplici differentia, duplici etiam elicietq methodo. Sal enim unum cum volatile sit, aliud vero fixum, dabitq Capitulum particulare in quo docet quemadmodum extrahi possit, Sal fixum vegetantium omnium, jam vero de Sale volatili agendum est postquam ejus naturam aperte docuerimq, differt a

quod habeat secum unitos Spiritus vitales, qui ejus Corpus penetrando
alleniant, et attenuant, et sic volatile faciunt, & sic spiritus qui invisibi-
les sunt, visibiles fiunt, & Corpus quod sua natura fixum et permanens
est volatile reddunt, hoc autem clarius videbis Sequenti modo & methodo
Contundit Herba ex ea extrahit omnis succus, & una cum suo succo, po-
nit in Phiala oblongi colli & hoc omne in furno igne digestionis sup-
posito per quindecim dies, deinde destillat in Balneo Mariæ quicquid
poterit distillari, humiditas aquosa, iterum infundit, fecibus & calide
commiscent & filtrant simul dum calent, ut quicquid est Salis, una hu-
miditate per filtrum transeant: deinde quieta facta, hypostasi ad fun-
dum reposita, per inclinationem quod clarum est, effundendum est in Vas
aliud, illudq clarum distillandum est, aut in Balneo evaporandum ad
partis consumptionem, quod superest in loco frigido colla candum
est in Crystallos creat, quas sublimare potens ut nitidam & claram o-
minio naviscat substantiam, & usui servare possent enim summis
virtutibus & in medicina faciendo Beaty est medicus qui tales Crystallos
habet, ut medeat morbis.

De Sale fixo vegetantium extrahendo.

Est in vegetantibus omnibus Sal aliud fixum, quod est fundamentum &
gravis omnium aliarum Essentialium partium, est enim vivifici ignis
habitaculum, principium generationis & fundamentum. Terminus a quo
generatio omnis & ortus incipit, est rursus generati Conservatio & ful-
crum, qua ratione si purum extrahat a vegetantibus non inferiores pos-
sidet virtutes, aliis partibus essentialibus quas extrading Extrahit vero
hoc pacto, Siccant herbæ cum toto in umbra vel Sole nihil enim inte-
resse, deinde sicca comburunt & reducunt in cineres albissimos, e quibus
cinerum maxima quantitate aquæ ejusdem herbæ à qua sunt cineres, ex-
trahe Sal faciendo lixivium ex cineribus et aqua, quæ cum hypostasim
deposuerit per inclinationem clarum separat a turbido, & distillat
clarum usq ad siccitatem Salis, quod iterum ter aut quater aut pluries
calcinat et comburit igne forti in tigillo ad hoc apto, deinde solvit, &
solutum filtratum iterum & distillat & hoc iterat pluries, donec Sal
summam puritatem acquirat, quod in Phialis perquam optime clausis,

asservari meret, ad usus varios, et ad Arcana vivificanda Vegetabi-

Lapis Philosophorum qua ratione ubiq reperiatur

Chymici Lapidem Philosophorum ubiq reperiri apiunt, et neminem sine
vivere posse, quod ipse ignis precipua pars sit ipsig Lapidi, imo arte
ma, lapis ipse fieri debet lapide ipso, qui quidem lapis a natura ipsa
ptus, copiose in sinu suo ventreq portat ignem illum Creatorem tamen
priusmet matris, et antiquiorem multis seculis. Nam ipsa mater pri
produxit, ab Spiritu illo invisibili, qui terne minerali simplici in pri
corpus terre ipsius suscipit & induit, ab eaq arte distillationis separa
in speciem fumi albi, qui pedetentim a terra sua separata, vase ves
rio vitreo firmiter clauso, intraq poros aque detento, abit in aquam
derosam, vel potius in ipsis aque poris quiescit nullo agente in ipsum
lore externo donec iterum in terram suam mundam incidat ibiq
tur, coquendi continuitate, terramq suam abundanti suo affluxu p
litet, & in astralem mutet substantiam: sic ut jam aperte videt ip
rity producit terram ipsam in qua ipse suas inchoat operationes p
rales. Terra Philosophorum quae est materia in fundo vasis vi
filiter semper stabilis & immobilis eximinanda est omni spiritu
gnea illo exaltato invisibili subtilissimo, ab omnibus suis extere
tis purganda, ita ut purissima emergat velocissime ut cera fluen
stine spirity ille aereq igneus igneusq terreq certo pondere et qua
tate, modo puri sint ambo, conjungendi sunt terre ipsi pure & pro
donec terra fiant illi duo spirity Coctione lenta & continua terr
rum ad majorem virtutem et efficatiam dissolvenda illis ipsis spi
et rursq coagulanda, ut illi spirity terra fiant in igne perseverant, t
autem illa terra semper ut cera fluens levissimo igne & frigore congel
cujq virtus & energeia semper crescit, modo his spiritibus dissolvat & rur
congeleti

Nr 2 Hic intelligit aquam vernat spiritus estra eli in humido, per descensum minoris ad pus videlicet quam antiqua terra.

INDEX LIBRI INSCRIPTI DE MEDICINA Magnetica. SECUNDUS.

Præfatio ad Philosophum Lectorem Fol 48.
Liber I. In quo hæc Ars rationibus stabilitæ Caput I. in Quo Conclusiones super quas fundatæ hæc Ars enumerantæ P 49.
Caput II. In quo prima Conclusio confirmatæ Quod anima non solum in Corpore proprio visibili sed etiam extra Corpus sit nec Corpore Organico circumscribatæ P 50.
Caput III. Ubi secunda Conclusio examinatæ P 50 ato
Caput IV. In quo tertia Conclusio probatæ P 51 ato
Caput V. In quo quarta Conclusio Considerationi proponitæ P 52 ato
Caput VI In quo quinta Conclusio examinatur P 53 ato
Caput VII. In quo Sexta Conclusio stabilitæ P 54 ato
Caput VIII. In quo Septima Conclusio perpenditæ P. 56.
Caput IX In quo octava Conclusio ponitæ P 56 ato .
Caput X. In quo Nona Conclusio asseritæ P. 57.
Caput XI In quo Decima Conclusio enarratæ P 57 ato
Caput XII In quo Undecima Conclusio examini subjicitæ P 58.
Caput XIII. In quo Duodecima Conclusio recensetæ P. 59.
LIBER II. In quo præcognita ad Praxin necessaria reducuntur & Præcepta praxeos generalia ponuntur P. 60.
Caput II. De Purgantibus & Purgatione P 60 ato
Caput III De Phlebotomia P 63.
Caput IV. De Cauterijs P 65 ato
Caput V. De Medicamentis Confortativis P 67.
Caput VI. De iis quæ in hac Arte eligenda sunt Pharmacis P 70.
Caput VII De Tempore tam Collectionis quam Applicationis horum pharmacorum in Genere P 70 ato
Caput VIII. De Modis quibus hæc Ars medicamenta applicet ut sanitatem in Corpore morbido introducat P 72.
Caput IX. In quo de Transplantatione & variis modis quibus perficitur agetur. P 72 ato
Caput X. De Modis quibus fit nuda applicatio P 75.
Caput XI. In quo de Magnete in hac Arte necessario tradatur varia &

descriptiones hactenus paucissimis cognitas palam proponuntur P. 76.
Caput XII. De Magnetis in hac Arte usu. P. 77.
Caput XIII. De Medijs quibus sine Magnete in hac arte cura perficiunt P. 77 ato
Caput XIV. De fecibus per podicem excretis P. 78.
Caput XV. De Urina P. 78 ato
Caput XVI. De Sudore & insensibili transpiratione P. 79.
Caput XVII. De Crinibus P. 80.
Caput XVIII De Unguium proegminibus & dentibus P. 80 ato
Caput XIX. De Sputo et Narium Mucore P. 81.
Caput XX De Sanguine & Pure P. 81 ato
De Anima & Spiritu de Universali & particulari Aphorismi pernutiles quibus tota pene Magia Naturalis continetur P. 83 ato
LIBER III. De dolore Capitis Caput Unicum P. 84.
De Magisterijs Vegetabilium Et primo de modo Extrahendi Spiritum aethereum Vegetantium ex annotat. Joannis Fabri. P. 86.
Sal volatile Vegetantium qua Methodo extrahat P. 86 do
De Sale fixo Vegetantium extrahendo P. 87.
Annotatio de fortitudine et operatione spiritus vide. Sequentem pagellam.

Annotatio De Fortitudine & Operatione Spiritus.

Spiritus Novus extraneus in Corporibus cum ejs introdict, pixta su-
am energiam habenas regiminis arripiens, novum operandi modum
implantat in Corporibus in quibus intrusus est, cum Consideratione
quod extraneus & supervenions Spiritus sit longe in suis viribus
necesse fortior, ut valeat Corpus quod in suo Spiritu est debilius, illum-
que suam operationem transmutare, ut videre est in Virgulto, inplan-
tum in Stipitem alicujus Plantæ diversæ, vel si ejusdem Speciei,
necesse tamen fore eam agrestem & inferiorem, ut valeat in suam
suavem prolem fructus producere & transmutare. Superior enim
Spiritus in rebus genere & Specie superioribus inexistens, res in
genere & Specie inferiores, debiliores in illis indusos Spiritus inci-
tat evocat reserat, eosdem ligat, prædominatum illis ut inferio-
ribus secundum energeticam & implantatam coexistentem in suo
subjecto virtutem.

Spiritus ergo Superior qui applicat aliquo Subjecto, ad desideratum
ab illum obtinendum effectum secundum desiderium & voluntatem
Inventis illum Artificis, debet prævalere in quantitate & qualitate
virtutis rei ad effectum producendum dispositæ, necesse habeat
prædominium in illud Subjectum in quod applicandum venit ut Opus
suum fortem suæ virtutis producat dum illi annectit introditq;
Suo Artificem & applicat. Spiritus enim Superior subtilissimus invisi-
bilis Spiritu Artificis per vehementem Imaginationem & intensam
ad optinendum rei desideratæ effectum roborat, associatur & per
medium dedivium ad Subjecti validi similitudinem cum re deside-
rata connexionem habentis illi Superioritate & energetica virtu
te fortior applicat & introdit debiliori necesse omnino Corpori, in
quo suum effectum ad quem destinat producere valeat, tum dein pro
ducit eundem valide cum effectuosa Operatione

NB Observet in omnibus Operationibus Suis crescens quæ ma-
gis Spiritus energeticos augmentat qui per medium convenions
applicati in Subjectum Corporeum introrsi & applicati valid ij et for-
tius cum pleno effectu operantur.

ANNOTATIONES EX LIBRO LUMEN NOVUM

PTOLEMAEI ACCENSUM Joan. Hemri Cohausen

De materia Prima.

Materia prima seu Psyche informis, et sterilis adhuc existebat solitaria & nondum nupta, masculum quasi suum expectans, sed quam primum eo Lucis Spiritu accensa, ejusq actu & operatione secundata fuit, multiplici & innumera prolis mater facta est. Magnum nempe aquae cum Spiritu cum Corpore Lucis cum Materia est connubium ubi aqua patet agit & movet & sic illa per modum Materiae hae instar formae se habet quo admiranda non minus quam in numera in terra mariq animalia in ipso aere generationes quotidie fiant.

Haec omnibus praexistens Corporibus Lucem Universalem allicit in seque copulatq unde Sympathia & Magnetismus. Ipsa Lux ubiq affluens, affluensq continuo motu, per Universum rapidissime fert, donec reperiat quod Ornatum, in eoq poros proportionatos seu aptos, quibus se insinuet intime pingat, uniat, suo veluti domicilio inhabitet, moveat, regat conservet, easq operationes motusq edat, quae Magnitudini figurae & proportioni Corporis conveniunt.

De Luce & igne.

Differunt variae Lux et ignis, Lux a luce, et ignis ab igne, tam Origine quam effectuum ratione Lux rerum ortui & Conservationi destinata est ignis morti & ruinae. Unde Universi machina incepit a luce, peribit quando ab igne. Conveniunt quidem videri, splendore, velocitate subtilitate & penetrandi, differunt tamen eis circumstantiis, in diverso subsistendi modo. Ignis ad sui conservationem pabulo indiget Sulphureo, Lux nullo omnem autem continuo lucis fotu. Lux est Ens simplicissimum, et dicit contasat motum celerrimum particularum primi Elementi in se et qui em expansi unde Calor & Lumen.

Quemadmodum igit Lux concentrata fortiusq mota ignem, sic ignis rarefactus lucem produit. Lucis autem particulae saltem in angustum dilatae, non autem compactae, calorem generant vel ignem invisibilem. Undeviq Habet itaque natura lumen proprium, quod nostris oculis non est perviam. Umbra naturae oculis nostris Corpus est. Sed si quem lumen naturae irradiat, illi confestim nebula de oculis tollit, et sine impedimento potest conspicere, punctum magnetis nostri correspondentis utriq Centro radium Solis videlicet & terrae, eousq enim naturae lumen penetrat & intenum patefacit.

Destillatio roris

Destillavi aliquando Septena rectificatione spiritum Roris majalis tilissimum, et instar Crystalli limpidum, nulla terrea face inquinat detexit tamen in eo lenta Balnei vaporosi digestio, Museum Capillar quidem elegantissimum.

De Igne Philosophorum

monet Fluddg Diligenter observandum esse Quod occultum, Hoc est ma spirituali pars Aeris sit lux, ipsum aerem non aliter, quem ma Animal vivificare, atq unde is pro suo velle agitare. Est addit tum, seu internum aeris, quod in quo Centro inhabitat, purg igne ejus manifestum seu externum esse Substantia quadam humida illam occultam non aliter tegens & includens quam corpus anim nubes densa fulgura. Est enim Centralis Aeris Substantia puri quem Deus in prima creatione cum dixit Fiat Lux, in lenitev spiritum mundanum inspirante Creando ergo vestem suam dam seu occultum manifestando, & manifestum occultando, humidus invisibilis, in ignem visibilem mutatur.

Lux in sale continetur.

Si in sale lucem spectare desideres, cum Salis viva fiunde Sal Ar ni acum. Spiritu fugax urinosq evolabit, Sal hoc concretum tene leo nocte percute, & ignem suo ictu prodet. Experimentum facil Si Sale hoc in tigillo liquato, ferrei incrustentur bacilli, qui p leo vali de percussi ignea dabunt Scintillas.

Lampas Vitae ejusq Praeparatio Crocus Solis

Praeparationem instituit ex sanguine Hominis extravenato, per rum spatium digesto novem vicibq destillato, atq ab omni phleg te rectificato, cum qua Substantia lampadem adaptat pigiter, ad homo ille ex quo sanguis desumptq est vivit ardentem, atq exti mortis hora momento exspirantem.

Modus faciendi Pomaceum. Acetum Solis

Qui a fructibq acerbis & fugacibq exprimitq, haud diu in vigore pe quin cito pereunt, sin crudis & austeris conficit, nondum ad matu talem perducta accesit. Spiritus enim quibus pomis non erant ela a liquoris fermentatione neglecant cochis. At in priore casu pi liberi cito aufugiunt antequam plene fermentat. Poma huic usu maxime idonea sunt dura & pene Sylvestria quaq non nisi longo pore ad maturitatem perveniunt, at eam adepta, dulcissime in

perstant incorrupta. Succi fructuum expressi doliis infusi non
cues ac mustum, modo spirituum satis vappetat effervescunt, quo motu
culo ad fundum visis deturbatis liquor depurat: Si hujusmodi defeca-
non nisi succedat, arta opus est: ut peragatur quippe ni fieret liquor
tatem corrumperet, faces enim innatantes sunt carnium pomorum
ticulae putredini aeque ac ipsa Poma obnoxiae. Quamobrem non-
lli depurationem pomacei plenam Ichthiocolla in vino soluta
ducunt, et quoties de acore periclitatur Sinapi vasi injiciunt
at depromptum vi utribus testaceis aut vitreis stricte occludunt
bi spiritus a fuga detentis & sale non nihil evecto, multa gratia
quori accedit.

Singularem hujus potus salubritatem passim testatur experientia
nisquam enim videas saniores magis vegetos, aut melius colorator
quam ubi vulgo bibit insigne hujus rei exemplum habet Wrulamis
bi refert Senes prope aut plusquam centenarios spiritu sanos
em aetate collecta vi summam 200 circiter annis excedere vi-
neci vegetos, perviriter Pyrrhicam saltasse qui omnes tota vita
omacei potores fuisse. Certe in Scorbuticis melancholicis aliisq
orbis illum liquorem, modo bene sit defecatus, plurimum vale-
vulgaris observatio est, quotidianis experimentis compro bata:
perfectum etiam genus minus quam vinum tentat stomacho aeque
natus.

Contra Phantasmata & Incantationes. Cavat. Bodley

Helleborum, valet contra Phantasmata & Incantationes Semen e-
rum quasi Scelcton representat, defunctis hominis Calvariam ostendit

Herba quaedam ad renovationem Juventutis.

Refert Rogerius Bachon olim quendam Sapientem Serpentem quasi
sse inventum in parva frusta secuisse remanente nihilominus pelle
ventris super quam reperet integra, ille serpens prout poterat repe-
at ad herbam quandam, cujus tactu sanabat statim & Capenimen-
ator inde collegit Herbam admirandae virtutis, quae humana ratio
esitata per ejusmodi exempla fruitionem, exoptare potest vere me-
liores, & omnem bestialem prudentiam superare.

Serpens

Serpentes lingvam amisam a viris adeuos magnos vi pleni-

lunio erutam reuiperant si dimissi urticam offendere possunt

Ad reuiperandam Iuventutem.

Serpentes & lacerti piscium marina Locustæ Gambari & canerj / Vere
autumno senectam exuunt, annuamq; onerosam deponunt pennam
monendo, ut quam possident istis antiquata qualitatem eidem pri-
ram, silicet ad cutis decorticationem vel innovationem valeat
vij se gravatum senectute sentiens spiritu suo per pares mu
patefacto beneficio e cavernis serpentes, etiam renitentes et pe
conculcando enectos vorat, ac superata veneni pernitie illorum
bulo reparat & juvenescit. Sic Rubeta alrahit mustellam
hac mures.

Ad arcendam Vertiginem

Vertigine non corripiuntur Dame & Serpentes, loca avia accedent
ideo illarum pinguedo, si tantillum de illa temporibus illinatur em
vertiginem maximopere confert, ut & Ciconiarum & entia de
sequidem Ciconiæ longo tempore in aere in gyrum circum volit
severunt.

Ad Epilepsiam.

Sumat par an- Crux seu ossiculum illud est præstantissimum medicamentum
terior alii volunt in craniis Epilepticorum, alii vero in strangulatorum
femina pinetura committunt, quæ quilibet fere Strangulando Epilepsia
femine gone corripit, dum spiritus vitæ interclusus exitum quærens
& mas tunc commissurne capitis hac vehementia separari necesse est
li ma principio paroxysmi sub exaltatione Lunæ datur.
culum:

Ad laterum pinetura.

Hippoglossum alterum soleum gerit maxime acutum non vi
sime aspicientium miraculo & naturæ raritate, ad laterum pu
ras valere. neotericorum constat experimento Item pinetura in
maxilla seu Crux lucij pisces contrita & potui data subveni

ad excludendum fœtum

Fœtum excludit Cauvij Serpentis cingulum, quo si instante pa
nudum gravidæ corpus cingat, feliciter enitetur.

Cyclaminus Herba.

Cyclaminus suo circinato radicis bulbo, mulierem uterum a
demonstrat effigiatum. Theophrastj quis bulbum ad amatoria vi
dixit. Leontopetalon herba cujus radix femine pubem sanguin
mollij flocco pubescentem suo titillatu & similitudine affe
monstrat Tradit Dioscorides appensam ad amatoria valere.

Ad provocandum communem.

Hirundinei & Mures tota hyeme si obdormiunt ut vicigne

ri queant valent ad provocandum somnum.

Filii linei quo serpens suffocatus est usus.

serpens si filo lineo suspendat & suffocet funiculq ille in angina &
stomatibq faucium valet plurimum.

De Signatoriis tum de Gladiolo ejusq viribq Signisq Magicis.

breuitati studentes signaturæ studiosis rerum abdyta & in
turæ recessibq latitantia eruere mysteria laborantibq, similia in-
tigando commendamq & proponing sicuti hoc nostro tentare e-
mplo de cætero feliciori poterunt successu, per te iam naturæ fa-
ciliorem & consensum concordantiamq omnium magna cum
curiositate deprehensam admirabuntq. Alii digito tantum arcana-
m rerum curiosis Exploratoribq ster indicare, cui insistere debeant
amice solum sed & fideliter volumq

Porro quæ signatura sit in Tritico primi nostri Patentis, quæ
steria Deiparæ virginis in vitis insitione artificiali: Aquilæ bi- XVI
lio & alionum Mysteriorum: è Felice si Artificioso ingenioso ex-
anti; & quæ sint Gladioli Zonitru lunei utriusq victorialis la-
ia multis loricis perplexa & constellato tempore Collecta, ut & ster
Cruciatæ, contra Armorum incidentium vim, signa magica na-
alea, solis vere magicè alumnis et initiatis revelanda in nui-
hac vice satis sit, ne forte litigiosis Sophistis contemnendi ma-
iam præbeamq aut impijs hominibq ansam demq maleficè exco-
andi, alioquin perniciosa mirabilium rerum discendi Ingenia ple
ne demeremur obsequio

Ad fracturam Ossium.

ata Dei seu Geranium habet Signaturam ossis tibiæ ideo pulvis
is singularis in ossibq fractis.

Ad acquirendam renovationem Juventutis

Halcyona e primis entibq nutrientem se & quotannis suam Cutem 113.
plumas post mortem renovantem. non possum prætereire. Halcyon
im de Ibis inter omnes aves, plurimum in se habent rerum Ar-
marum, quærirum etiam Experientia non recedit a suo domicilio

Ad Salutatem

agorchis Hirundinis testiculq Hircum olet, ad venerem inflammat s-
nnuin bulborum valentissimq ut Hirci animalium luduriosissimq.

Ad Cardiacam

Cardiacam tollit pulvis Cordis perdicis.

Fœtus in utero adnati

Conferunt a Similitudine Grana florum Filicis supra pedun-
dimidia ex parte folio adnatorum Dant infantibus adnato illor
granorum quinq vel sex una vice vel etiam mulieri gravidæ
fœtq adnatq. Colligunt in festo decapitationis Johannis et
exterior abiit.

Remedium Hernia & Ruptura.

Poma foliis Quercinis adnascentia in maio colligant et in
spensa per se in Sole in liquorem redigant. Huic liquori trium
plurimum conducit.

Ad Sanguinem Sistendum.

Lingua Betulinæ & Quercinæ habent etiam peculiarem seu
Sanguinis officinæ Signaturam, quæ nomine pulvis ulterius
valuerit ad Sanguinem e naribus ac vulneribus erumpentem
spersione sistit.

Ad vulnera.

Sapena Hyparum seu Hydropiper in aquis nigro lapsu repe
nascens, propter maculas sanguineas in foliis, indet vulnerum
centium supervenientibus symptomatibus, siquidem fluxus San
nis in Sanguineo Persicariæ pedunculo, soli oriato apparet. Hu
sicariæ a Paracelso vocatæ Mercurij terrestris et dicit in illa
Influentiam Carnalem seu attractivum Influentiale, non al
Sol & omnia Sidera ab inferioribus attrahunt, & inferiora vicis
suis superioribus: Gutta in foliis habent Signaturam.

Hyperion Hyperici folia, tirrumen foraminulis quasi acu trajec
perforata videntq ideo ad omnes externas & internas Cutis lesio
prosunt: Et quia flores etiam post putrefactionem in formam
gerinis abeunt, signant usum peculiarem ad vulnera.

Amicitia inter animalia valent ad p

curandam magice operando Amicitiam.

Constantis amicitiæ signum in Porcis apparet laso & grunnien
uno grunnuint accurrendo et suppetias ferendo reliqui cæteri
omnes: Diversum in Canibus videre est, si saxo impetetur unus et
lorem ejulando latratu significat auxilium alii omnes.

Venereum Confortans vegetabile suæ Essentiæ Satyrio
Quemadmodum Rhabarbarum, parva elixatione amittit vim pu
gantem, ita etiam Satyrion exsiccatione: quamvis enim radix sicca
Spiritu Vini extrahat, Operatio tamen ex ejus usu nulla deprehen

...ficat et Experientia demonstrat, aquam e viridi radice defillata ...lius operari quam pulverem radicis sicce: a radice igit humore suo ...bui imbuta per separationem eliciat virtus, id quod in hanc fit sen...tiam.

4 Primo vere omnium Cynosorchidum speciorum radices selectas ...culentas & plenas ad placitum contunde in mortario marmoreo. ...ta alterum e duobus testiculis, semper placidum mollem & nigro sum ...iendum, quia virtute contraria quam Paracelsus Saturninam ve... Venerem reprimit et extinguit. Adde micam unam aut alteram ...entis panis similacei candidissimi, misceat omnia in mortariola... ...deo diligenter, & propter lentoris dilutionem affunde sufficientem ...iam spiritus Vini malvatici, postea in alembico caeco in Digestione ...tissima Balnei pone: Finito uno aut altero Digestionis hujus men... exprime per prelum linteum tenacem, fæces calcina & salem ...rahe candidum, sapore suavi non terrinaceo, ut reliqua Vegetabili... Salia, et colatum iterum in alembicum caecum per duos men... in Digestione repone, tunc clarissimus liquor, interdum etiam nu... separat sese in superficiem, remanentibus in fundo faecibus, ...puris secernendis, quæ in forma hypostasis aut sedimenti in ...residunt. Liquor separatus per inclinationem, ad usum servetur ...addes Salem proprium et aliquid de Sale perlarum, gutt. am. etiᵒ ...am aut alteram Cinamomi, Macis & Nucistæ, si gratis et effica... medicamentum erit. Posset addi Aurum potabile si modo vend... ...ium, ac corrosivis rebus non inquinatum & corruptum haberi ...sit.

...ires Usus & Dosis Mirabilis omnium fere totius Corporis membrorᵘᵐ ...ternorum utriusq; sexus Signatura in hisce variorum speciemu... ...dicibus deprehendit: Ideo etiam totum hominem confortare non in... ...erito credunt Phadro vocat Radicem Mumiam nobilem, & singulare... ...um microcosmo dicit habere similitudinem.

...ltre igit Extractum est unum e summis totius Corporis Confortativis: ...confortanda Venere est præstantissimum medicamentum, et dat ...agno pavimento frigidis & maleficiatis senibus eandem virilitatem amissam potenter restituit.

...avis: à Ʒj. ad Ʒij & iij. in vino Muscatellino dulci, vel Malvatico ...unda cubitum: vel misceat cum Conserva Rosarum, de qua exhibet

quantitas Avellanæ, superbibendo hausum vini Malvatici
Muscatellini.

Modus Magistralis Arcanorum & Vegetabilium.

Possunt autem ex illis vegetabilibus ad specificum purgatorium no-
strum, quemadmodum ex aliis omnibus arcana subtilia, quodammodo
trahi, nondum quidem multis cognita, sed tamen plane Philosophis
conservant siquidem in integra omnes virtutes, quibus alioquin or-
rigent, preterea radicant in liquorem palato & stomacho gratissi-
cujus minima pars tantum potest quantum integra quotacunque
modum discipulis meis omnibus fideliter commendo, ut sincere &
traditum, sanctè quoq custodiant. Ex Herbis quibuslibet et radici-
nominatim vero ex iis de quibus auter noster precipit, hoc omnibus
ridibus sue quibusdam exsiccatis, uno et eodem tempore non om-
haberi possunt fermentatis aliquantum et digestis, fac Spiritum
Phlegma, illum a phlegmate partim separatim serva, eorum
admodum e phlegma. Ex Capite mortuo calinato, more Comm
cum phlegmate Salia elice ut fiant lixivia, quæ evaporata ad
formam, quandam substantiam emplinge cum suo Spiritu o
reservato, ac misce cum triplo vel quadruplo aut amplius
cio calinati, et ex Retorta igne paulatim sic vale fiant destill
Receptaculum amplissimum, cujus in fundo prius potia etiam
vegetabilia, in mediocri quantitate conjuncta, si ex pluribus, vel
solum, si ex uno solo saltem fiat destillatio sinon quidem plan
ca sed aliquantulum flaccida, humore scilicet Elementari
adventitio, aliquantum jam tum abrumpet, prodibit Spiritus a
quoq Salia spiritualiter, quæ injecta vegetabilia calcinabuntur
glasi in seso conjuncta contracta videant, ac liquor erit ru
Peracta destillatione omne quod in Receptaculo foderit destill
Retortam ex Reverberio clauso, & prodibit liquor rubicundus
aliquo fatore omnibus aliis vehiculis postea miscibilis in sese
nens totam facultatem totius mixti. Potest exhiberi per se vel
appropriatis vehiculis à 3ß. ad plures. Quod si specificum
supra ex nitro & Tartaro factum, et cum croci essentia mi
pendere suo in istius modi liquore, vel ex aliis herbis quas auter
Iter apposuit, vel etiam ex aliis predicto modo preparatis app
priatis tamen & convenientibus propinatum fuerit, felicius

lucum sortiet, atq hac ratione tam vcalgaria quam terrestres impu-
rities exactius ex Corpore exterminabit.

Natio prava.

Natio hac prava et adultera, cui decipere dulce est, mavult esse fama magna, quam bona, et plerumq quia virtutibq nequeunt, sceleribq imno-
scere volunt:

Ad perficienda Opera naturaliter Magica
multum valent Fides & fortis Imaginatio.

Fides naturalis ita potens est, ut morbos sanare & excitare valeat vi-
sibi manifesta appareat tempore pestis, quando ex sua propria Imagina-
tione, ex metu et terrore, generat Basiliscum Coeli, intoxicantem firmamen-
tum microcosmicum e sua superstitione, prout fides patientis adjuvat.
Pestis naturalis fit Firmamentalis ac supernaturalis dum videlicet Magister
seu Coelestrum Solis per peccata hominum ad iram & penam irritatum
propter singularem participationem cum Coelestro hominis, mortales ob
sua delicta per influxum stellarum Spumiam et Sulphur stomachi
microcosmi, omnia microcosmica venena innata latenter possidentis sua
immanata malignitate, & diriffero aspectu incendentium mi inficit ac pu-
trefacit & nulla quam potens etiam medicina sit, resistere & juvare possit
tanta est vis Ideorei Spiritq in Corpus, ut quorsum ille imaginat & so-
micat, ipsum Corpg simul attollat, atq traducat ut videmus in Noctam-
bulonibq. Fideli omnia possibilia, quia fides omnia incerta certificat
Imaginatio Pitij instar se habet, facile adhaeresit, & ignem leviter concipit
voluntas & Imaginata hominis est mater pestis: Ideo Imaginando possit
homo peste inficere totam Regionem. Cogitationes superant Astronum
Elementorum operationes: Dum enim cogitamq et cogitationibus fidem
habemus, tunc Fides perficit opus, et sine fide nil fit. Fides dat Imagina-
tionem, Imaginatio dat sidus, Sidus fatione matrimonij non Imagi-
natione, dat effectum vel opus. Homo per fidem Imaginationis saepe
facit, quod optimi medici cum suis medicamentis idonei nil possunt
efficere. Sic pregnantis mulieris Cupiditas in Corpus alienum agit, quan-
do per sui oblitionem instar Croci aquam fingentis infigit foetum in uteri
sui desiderata nota, sua enim Imaginatione formal Infantem, non aliter
quam figulq Argillam. Timor tremor & appetitq sunt praecipua causa, unde
phantasia aestimatio Imaginatio gravidarum orit. Dum igit incipit Ima-
ginari, tunc Astra firmamenti microcosmici seu Astra humani animi
cum phantasia aestimatione & Imaginatione non aliter movent, quam

externa astra firmamenti macroscopici, ubi singulis momentis astra ascendunt & descendunt, donec fiat Impressio in qua Impressione astra Imaginationis gravidæ mulieris, Influentiam et Impressionem fœtui imprimunt, quemadmodum Calatores pictello sculpto suam subjectæ materiæ. Teste Avicenna: Natura obedit cogitationibus et vehementibus desideriis animæ, & affectu spiritus efficit corpus in quo spiritus delituit.

Unguentum Sympatheticum seu Stellatum Paracelsi.

℞ Adipis Verris Aprugni
Ursini ana lotones octo[a].

Quo Senioris animalia eo melior adeps.[b] Utriusq animalis adeps primum vino rubro, per dimidiam horam lento igne balliat, postea effundat per aquam frigidam, & cochleari colligit pinguedo innatans, quæ in fundum petit abjiciatur.

Postea ℞ Lumbricorum[c] ex vino vel aqua lotorum Satyrii ana torrefiant in olla tecta in fornace Pistoris, cavendum tamen ne adurantur postea terantur in pulverem.

℞ Hujus Subveris.
Cerebri Aprugni siccati[d].
Sandali[e] rubri odoriferi.
Mumiæ[f].
Hæmatitis ana ℥j.

Demum accipe Unges[g] è cranio hominis violenta morte perempti abrasæ, Luna crescente & in bona Domo existente Veneris si fieri potest non Martis aut Saturni, ad pondus duarum avellanarum[h] cum 6x omnibus tritis & invicem mixtis cum adipe[i] secundum Artem Unguentum fiat, in vitro clauso vel pixide diligenter ad usum asservandum.

Si forte lapsu temporis Unguentum exsiccaret, dicto adipe vel melle virgineo humectari et emolliri de novo potest.

Paret Unguentum Sole in libra[k] existente.

Usus & Vires Unguenti hujus Sympathetici.

Per Veneficia non perficit hæc cura, ut imperiti fatui opinantur sed per medicamenti hujus vim magneticam Attractivam, a videlicet Satana quæ mediante aere vulneri adducit & conjungit, ut spiritus ibi operatio in effectum deducat.

Fit unguam propter Conjunctionem Astralem & Elementarem. Sol enim Calor Sibi concordat cum Terra, ita Persicaria cum morbo,

abeunte sole abit calor, ita hic etiam.

Tria ergo sunt quæ causant per hoc Unguentum tam mirabilem effectum.

1. Sympathia Naturæ
2. Influentia Corporum Cælestium seu Operationes per Elementa perficiens
3. Balsamum[m] quod sanandi virtute præditum cuilibet termini naturaliter inditum est.

Hoc Unguento sanant omnia vulnera, quocunq telo, ictu, jactu, cuicunq etiam sexui inflicta sint tamen ut nec nervi, arteriæ nec unum ex his principalioribus membris[n] læsum sit; modo telum haberi possit, etiam ex multis millibus a nobis absit. Et quia est[o] Conglutinantis, suppurantis & renovantis Naturæ, non permittit si debito modo applicatur, illum horrium Symptoma supervenire.

Simili modo posset excogitari aliquis modus, inter amicos, licet ad multa milliaria distitos mutuæ correspondentiæ. Ratione cujus magneticam vim & energiam sui distans etiam possidentis

Observationes.

1. Ungat telum quo homo vulneratus est singulis diebus semel, si necessitas urgeat & vulnus sit ingens, alioquin secundo vel tertio die inunxisse sufficit, servet si mundo linteolo[p] & loco tepido non nimis calido? ne damnum inferat patienti. Cavendum etiam ne pulvis desuper telum cadat, nec ventus afflet in loco frigido, alioquin patiens ad insaniam re digeret.

2. Antequam telum ungas, considera an punctim vulnus factum sit quod si est Ungat defensivum[r] illud superius[s] je non inferius/ descendendo, alioquin nocumentum afferret ægrotanti.

3. Si vero non possis cognoscere, quam profunde vel quomodo delatum in Carnem intrinserit, potest illud totum perungere, alioquin sufficit locum teli quo aliquis læsus inunxisse[u].

4. Non est necesse consuere vulnus, more barbitonsorum, sed saltem linteolo mundo quotidie circumligare, in patientis urina prius macerato[u]

5. Quo die quis inunxit telum abstineat a Venere[x]

6. Ante inunctionem teli vulnerato etiam sistat, citissime sanguis.

7. In fracturis & Ruptura officium, aliquid pulveris Symphyti majoris[y] potest addere Unguento, vel de radicibus Hellebori nigri

8. Habito telo, quo quis læsus, & cupias scire utrum patiens sit moriturus,

vel superviturus sic experiere.

Si illi telo supra Carbones calefacto in tantum quod possis manum desuper tenere, subtilissimum pulverem ℈ Sandalo rubro & Hematite aspersis, si sudat guttas sanguinis, morietur patiens, sin minus evadet.

Si vero libet volumus utrum patiens se recte gubernet in potu et alijs requisitis.

Hoc cognoscat quando in defensorio macule sanguinis apparent sin minus tum bene se gerit.

Notandum in super.

1 Non habitis armis seu telo, nihilominus quamlibet talis aperturam & lesionem violentam, per quam sanguis egreditur hoc unguento sanari potest ita ut lignellum Salicenetum aa. in apertura vulnerata madefiat, & postquam sanguis adherens siccatus est spongia vel ignis calorem, sed sponte et per se, demum infigat, supradicto unguento in pixide servato vitreo relinquendo.

2. Si vulnus forte magnum et profundum esset, singulis autem mensibus deficari posset, et recenti linteolo ligari, sine omni alio usu extranei olei, unguentorum & similium: tunc sanat hoc vulnus, quocumque modo inflictum per se, et sufficit lignellum semel tantum in apertura, seu vulnere cruento prius madefactum, unguento pixidis inclusum maniere usq ad sanationem plenariam

3. Attamen quoties vulnus aliquod novum sanandum est, requiritur per recens lignellum.

4. Si vero vulnus nollet sanguinem emittere, tamdiu lignello sanandum, donec sanguis effluat: Ac etiam in dolore dentium sanandis dens dolens tamdiu scarificetur scalpello, donec sanguinem emittat, pellum post exsiccationem sanguinis, ungat hoc unguento, ut consopiatur sedatur dolor.

Si equus sit clavo transfixus pede, extrahat prius clavus et sanguinem ligat & sic curabit, pes equi sine suppuratione.

Eodem modo possunt omnia animalia, carnem & ossa habentia curari &c.

a Silicet ℥ iv

b Septennium tamen non excedant.

c In affectibus nervorum magnum usum habent.

d In vesica propria cum urina ejusdem aliquantulum macerati & postea exsiccati.

e Citrini non rubri.

f. communis silicet Aegiptiorum non Saracenicae ex pistacio

g. meliores sunt ex Suspensis

h. Hoc est ℥j.

i. Sprugni vel Urzi
k. Hoc est in autumno
l. Si imponat membro ut caleſiat, & postea terra obruat, ut putreſiat,
[illegible] curatur.
m Sanguinis
n Corde Cerebro, Spate
o Ungventum subintellige.
p. Vel etiam in aluta Capreali.
q Non squallido.
r Telum
s Et cuspide
t Versus Crucem.
u Si cesim ab acie ad versus dorsum.
vv Aut aqua aut vino tepido
x Etiam Me qui inungit.
y Vel Osteocollec
z. Hoc faciendum est antequam sinuentum sit telum.
aa Vel Saligneum.

Holanda. Ab hac Chirurgia vulnera parum aut omnino nihil efficiat si Unnea à Capite suspensorum non admixta Ungventa fuerit.
Frustra inungit telum nisi cruore et vulnere manante tinctum fuerit.
Ego vel dolores, vel lenamina ab eo qui curat, pro subitu suo, et per inter valla concilari possunt.
Fractura Osium non recuraturr vel saltem non aeque bene, nisi vel ossea cicatrix, vel radix Symphiti majoris Ungvento adspingatr
Vulnus vel punctim vel cesim inflictum si sit telum diversimode inungi oportet.
Si vulnerati dictae limites a medico imperatos transgressus fuerit totum id confestim prodit in teli ligatura.

Explicatio Utorum

Per totam Sympathiam in hac cura exploratum est, in qua primo convenit, Subjectum seu materia in qua ipse nempe Sanguis: secundo efficiens à qua, Quod est Spiritus Mundi secretus omnia perlustrans, Tertio causa Instrumentalis sine qua non perficit cura. Dicimus ipsi Balsamum Ungventi Martialis esse Unneam seu spiritum animalem, coagulatum scilicet Corporeum: Cum enim strangulati spiritus vitales & naturales sursum ferunt, ibidemq cum exitu propter solidam cranii humani duritiem, nullus pateat inter sutto candum, una cum animalibus sicclescunt et quasi Carcerib⁹ quibusdam circumvenibuntur donec temporis progressu in unum coalescant, et foras ad Cranij circumferentiam

erumpant. Hinc accedente Mercurio seu Spiritu Mundi a Neptuno pluvias, nives, nivem, pruinas, tanquam externa vehicula in hac inferiora effuso, fit Urnea, basis silicet hujus Medicamenti quae in se continet omnes virtutes animales vitales & naturales quas eidem modo postea Unguento communicat. Quo ad Sanguinem: etiamsi de ille adhuc spirans e vulnere manat, spiritus volatiles illico in aerem vanescerent, tamen spiritus sali sanguinis fixo inhaerentes, quia non expellant, sed retinent in ipso cujus pars sunt nullo prorsus modo subducere possunt: Et utut in sanguine aliquid adhuc, in quo tales operationes fiunt. Quamprimum ergo telum Medicamento penitus quod fit actu calide, statim sal fixus sanguinis, in ense seu attrahit magnetica & naturali sibi & insita virtute spiritum malem ex Unguento, qui duo spiritus, interveniente spiritu Mundi qui per cuncta diffusus atq; inversus, omnium Idealium seminum rationum vector, omnium complexu sui conciliator atq; actuator secundum proportionem passivis applicando, omnium quae fiunt proximus auctor evadit, amicabili nexu & copula uniuntur. Spiritus Mundi verus est Mercurius Catholicus, Naturae filius primogenitus, adhuc dum in virginitatis Statu catholico existens, earum rerum quibus associatq; Naturam inducens, non seeus ac Coelestis Mercurius. Hinc sane fit, ut quicquid commodi, vel incommodi spiritus ille extra venas coagulatus sentit, idem statim congenio in venis residenti sympathetice communicat, idque non nisi mediante Universali illius Spiritus, omnium Corporum claustra reserante, videlicet huic congaudet, vel compatitur. Atq; exinde fit cur ager si telum igni admoveatq;, vel aeri turbido frigidoq; exponatq;, quia vivet et Animali, qui est extra hominem prius patitur, & postea passionem suam communicat illi, qui intra Corpus aegri degit per vehiculum, quo non tantum haec, sed omnia alia in Mundo fiunt. Quinimo hinc quoq; viceversa & id exactitq;, quam obrem si aeger cepas vel allium, sinapi comederit, venereq; exercuerit id statim in telo observatq;: quia nempe animali spiritus, in homine prius patitur, ac postea spiritum sibi homogeneum in telo passioni participem reddit. Haec igit est hujus actionis causa, atq; exinde paulo ante excitatae quaestiones solvuntur; et feliciter explicantur. Communicatio fit per vim magneticam, inter telum, unguentum, vulnus, etiamsi inter magnum distans, eo modo, quo odor cadaveris communicatq; naribus vulturum per multa milliaria.

ANNOTATIONES ex LIBRO Isagoge PHYSICO MAGICO Medica Authore CRATONE Albimontano Philo medico.

De Dominio Planetæ.

Licet varie dentur ea Species, quæ soli cuidam Planetæ sint manipatæ & subjectæ unius puro imperio: Interim tamen validissimæ vires Planetarum non aliunde sunt querendæ quam ex extremi gradus Specebus quæ solæ sufficiunt pro reliquis multis ad unum certum effectum edendum, ut ille pariter sit admirabilis et concitatissimæ efficaciæ. Aliquæ vero Species a duobus vel tribus sortitæ ingenium et officium cum eo spectant ut hominibus sic mediè contemperatis, hoc est cum mixtione diversorum Planetarum usum præstent individuatum sed ut cujuslibet Planetæ intentio & Genialis potentia in nascentibus agnoscatur, cum gradu exaltationis, infigendæ sunt animo Signaturæ vultus, ac lineamenta eorum quandoquidem Natura mira Sagacitate notas impressit ac characteres, quibus extare voluit sui consilii & molitionis noticiam. Sunt autem Signa præcipue in Colore odore sapore forma & loco quo nascuntur, vita.

CAPUT PRIMUM De Saturno. idest De Herbis Animalibus, hominibus locis metallicis & morbis Saturninis

Herbæ Saturninæ.

Quibus Saturnus magisterium præbet, his horridis & inamenis aspectus, nigredo vel fuscus seu pallidus & plumbeus color, compacta corpora maulenta et aridis fibris seriata habent. In gustu sunt stiptica silica terrena nimirum qualitate odorem habent abominabilem, vel certe ingratum, locis gaudent uliginosis et sordidis, tanquam Saturninis, præruptis crepidinibus, aliquo depressis convallibus, solitariis Septentrionalibus, soli non sta expositis, nemorosis tenebricosis, et similiter dispositis. Omnes tantam gerunt cum Solaribus Speciebus inimicitiam, ut invicem juxta se plantatæ, altera alterius exitium sit. Aliquæ tanta potentia attraxerunt Saturni vires, ut brevi momento virus ad cor eructent, & eadem si dextre & cum consilio sumptæ fuerint, præsens sunt veneni, et venenosi in corpore affectus remedium. Quædam vero vix obscure referunt Saturni ingenium, quædam mediocriter se habent. Omnes tamen eo spectant, ut corpus lethaliter afficiant, et stupendos effectus præbeant, certo modo et usu applicatæ. Valent etiam peculiariter ad figendum, ligandum, ad lienem sa-

Περὶ δὲ τῆς Saturninorum.

turni microcosmici sedem afficiendum succum melancholicum
et Saturninum, vel exsiccandum vel purgandum morbos Saturnin
Cancrum, Lepram, Elephantiasin tollendum, et quicquid tandem
nose intus apparatum est in humoribus, alterendum vel extra
dum, si nimirum crassa venenositas & virulentia per ignem d
laria antipathica prius castigata fuerit. Sed multum interest
dus harum et dispositionem cognosce. Nam prout exaltate vel
se fuerint viribus, eatenus spiritus sui presidio indicia probent
judicia. Nam quae ultimo idest tertio gradu ex his constituunt
mi corporis vim habent, et plane sunt deleteria citoq vel destruun
valetudinem vel penitus strangulant, et atri cupiddam ac quas
pestilentiales spiritus effusione, vitalia occupant et consumunt
turnq Corpus lethaliter afficiunt exsiccant. Phthisinque Saturnin
inducunt. Sicut Historicus testatur fuisse Regem Hispanice Sancti
nomine tante obesitatis ut vix corporis molem ferre posset. Cum
multis tentasset, nimiam illam obesitatem imminuere nihil
men invenisse quo relevaret; fuisse autem Regem Saracenorum
predarum medias stipatum, quare pace cum Rege contracta opem
ipsius medicorum implorasse, qui herbam quandam exhibentes
Hispanorum Regi cum sta extenuasse ut paulo post moreret. Fuit
ista herba absq dubio Saturno in tertio gradu mancipata, sub
gradu omnes Saturnino veneno scatent, & Saturnina Symptomata
quale etiam pagodos inducere apta sunt. Proinde ad incantatio
maleficia, constructiones, et illigationes corporum apprimè valent.
In tertii gradus Speculis, perspicuè lucet Saturni gradus, quem
Saturno in Decima Sphara microcosmica oriente decerpunt veneficae
& malevola imaginatione tristes, homini, cui nocere cupiunt fa
admovent. Quo fit ut Spiritus Saturninus herbã egredien, cum
ritibus humanis misceat, Corporis harmoniam turbet tristitiam, p
Saxifraga. niam et alios Saturninos affectus inducat. Ut Saxifraga lutea, q
maxima ex parte Saturno subjacet, alio tamen Planeta participa
alias Sulphure terrestri eam tingente non esset predita. Si hujusm
hac mense Junio, Sole in Cancro existente & Luna in Leone, hora m
ima vel meridiana manibus teratur, et alicujus sudantis faciei
levola imaginatione admoveat, faciem ejus contestim leprosam

det. Spiritus enim Saturninus herba egrediens & per aversionem
attractus, sanguinem corrumpit, et Lepram Saturninum affectum
producit. Magis tamen Saturno appropriat Pastinaca Sylvestris
quam Dioscorides Staphysinon agrion appellat. habetq; crassam hu-
miditatem in radicali et invasivam inducit Spiritu Saturnino
rationem turbante et obfuscante. Hac ideo dicunt, non ut homi-
nibus nocendi aperiat via, sed ut Coelestes rerum harmonia pate-
ant.

Consiligo herba tetri odoris, sicut et saporis ingrati, in locis pa- Consiligo
scuis umbrosis, & uliginosis, Physiognomia laciniata & horrida,
quare Saturno subjicitur in tertio gradu, ob id veneno constat pre-
sentissimo. Microcosmum enim subingrediens, virus ad cor tanquam
solare et spiritualiter antipathicum vicem eructat. Utunt itaque
Radice in capiendis lupis et vulpibus. Si radix sub certo aspectu
alligata, contra venena & pestem, harmoniacum est amuletum. Id
quod facile probari potest. Radice enim canis collo appensa, vene-
num ipsi sine nocta exhibet, pulverisata autem radix collog devum-
ta eum statim interimit ob toxicon presens.

Aster colore subfusco, sapore et odore ingrato, flore viridi li- Aster.
venter provenit in Sylvis et nemoribus tenebricosis, quo radii Solares
non adeo pertingere queunt, Saturnum redolet in gradu tertio qua-
re venenata est, cordis robur frangit, ratione Saturni qui soli adver-
sat. Physiognomia testatq; hanc herbam pestis tempore pro amuleto
appensam maxime conducere, et in multis aliis affectibus valere si
cum Antipathicis per Chemicam artem, venenum hoc Saturninum
corrigat. Hac Herba et alijs Saturninis cum martialibus pinctis Ca-
lomagi discordiam et rixas inter Conjugatos excitant: Saturnus enim
Spiritualis & Antipathicus Veneris hostis est, benus autem amori
maxime est, quare Saturnina martialibus pinctis Conjuges Spiritualiter
erga se invicem intoxicant. Intra Corpus assumpta, humores corrum-
pit, lepramq; aut alium Saturninum morbum, si non statim interi-
mat, inducit. Talibq; herbis Judæi Anno 1322. omnes fontes intoxica-
runt in tota Gallia, Unde homines lepra affecti et mortui. Isti autem
sunt in tortura, se confecisse mixturam quandam ex Sanguine huma-
no, et herbis quibusdam venenatis, pannisq; indantes in puteos proie-

cisse. Iste herbe absq dubio fuerunt Saturnine, quia effectum pro-
duxerunt Saturninum. Sanguis autem humanq ideo fuit admi-
ut quandam haberet cum natura humana convenientiam, et toxica
virtus se facilius sub amica specie insinuaret

Aconitum. Aconitum saporis ingrati, coloris subfusci, ob id ita vocat, quia
frigidissimis in locis, preruptis cautibq & sudis, quæ acones vocant
adnascat ut testat Plinius lib 27. c 3. Et Ovid lib 8 metamorpho.

Quæ quia nascuntur dura vivacia caute
Agrestes aconita vocant

Et Theoph. lib 9 dicit φιλεῖ γὰρ τὸν πέτρον καὶ δασὺν τόπον. Saxa autem generaliter Saturno adnumerant. Alias quoq Saturninis locis ut potè asperis & umbrosis nemoribus & convallibus soli non exporitis, et minimis montium cacuminibus in Ponto & Sustinis Italiæ montibus provenit. Quare Saturno in maxima latitudine mancipat, sola radix quæ in terra semper est, Mercuriale tactæ venenatum est, vel quod ejus succum sit nimis frigidum & grave pro more Saturninorum, sicq in ipsa radice solum permaneat vel quod herba ejus in aere libero degens, propriam attractivam vim Solarem a veneno purget. Sol enim aerem illustrat, et eiq suum calorem communicat, qui per herbarum omnium stomachum et aconiti respirationem attrahit. Sol autem Saturno e diametro adversat, et ita vis Saturnina maligna antipathice frangat. Aconitum autem in terra quæ Saturni propria est, degat et ita Planetæ influxum sibi impressionem tuto custodiat. Veneno constat præsentissimo quippe lupi interimunt, unde Lycoctonon & λυκοδάκτης vocat. Est autem aconitum corpus pro more Saturninorum venenorum plumbeo colore fœdat, qui color Saturninus est qui etiam in splenetici appareret, animi item deliquium inducit spiritu Saturnino, cor antipathice cum tangens Solare obnubilante & impetente.

Succo aconiti vi tangant genitalia, intereunt homines, quia genitalium præses est Venus, cum quæ Saturnus extremas gerit inimicitias. Hac ratione Calpurnæ Romæ uxores suas interimisse dicuntur tangendo genitalia earum succo aconiti, ut inde discederet. Genitalia enim membra, veneno antipathica postquam expugnavit, per arterias se diffundens, cor tanquam Solare et beneficum inimicum, vulnerat. Saturnus enim æque Soli ac beneficiis inimicus est. Alias Saturnina herba in secundo gradu genitalibus applicatæ, non inducunt mortem, sed venerem compescunt et extinguunt, ob spiritum

lum

lem Saturni & Veneris antipathiam. Induit quoq maniam quæ Saturni est, et a Saturnino Spiritu causat. Secundum Cælestem Stat. moniam verò singulare hic latet contra pestem remedium si delicto modo corrigat & exhibeat, venenum pestilens ad Cor transire non sinit quod mihi certo constat.

Cicuta herba odoris et saporis ingrati, sicut omnia venena Satur- Cicuta
nina, sunt ingrati & peregrini saporis et odoris, Unde Cæsar Carolus Quintus dicere solitus Solos gulosos & voraces venenum deglutire. Loca amat umbrosa sordida & sicculta, sicut & Septentrionalia. Saturnus enim generaliter Septentrioni præest, quare copiosa provenit ver. sus Septentrionem, et Saturnina herba omnes, regulariter amant Septentrionem, sicut et homines quibus Saturnus Horoscopum tenet versus Septentrionem inclinant. In Parthia & circa Sasam, gelidissimis montibus, tanquam Saturninis locis, potentissima provenit, unde & Thracias Mantinensis & ejus discipulus Alexia Ciuam sumendam. censebant, & si quæ alia loca pragelida & opaca Saturninaq constarent quare in Regionibus calidissimis effectuum est virulentia, Sole virus illud Saturninum antipathice destruente infringente. Folia minis modis laciniata habet, et coloris subtilissimi est, Quare Saturnino in certo gradu manipat, et vi constat delerena. Unde Athenienses morte plectendos Succo Cicutæ enecasse dicunt, Sanguinem enim frigida sua qualitate, et Saturnina materia propriætate testa Plinio lib. 25. c. 13. congelat, viamq vitali spiritui præcludit & cor suffocat, quia cor & Spiritus vitales sunt solares, & ob id Saturninis speciebus læduntq. Induit etiam immobilitatem vel impotentiam movendi crura & refrigerat, quæ Symptomata Saturni tardi et frigidi Socrati accidisse legimus, apud Platonem in Phædone Insaniam quoq induit Spiritu suo Saturnino rationem turbante oculorum item caliginem causat, oculi enim solis sunt, quare veneno Saturnino antipathico obtenebrant, Sicut etiam homines sub Solis et Saturni oppositione, vel conjunctione nati, regulariter ex oculis laborant, nisi fortuna alicujus benignus aspectus intercedat. Mirabile est quod Scriptus Compiriq testat, Anum quandam fuisse quæ triginta drachmas Cicutæ, sine ulla læsione sorpserit, id quod ob singularem cum veneno Saturnino factum reor, quam ratione Saturnina Ætatis contrahit,

neq illæsa manuit. Recte huic veneno tecta Plinio lib 14 c.
nitq vinum, sicut omnibq veneris Saturni. Vinum enim
imperio subjacet, quare recte veneno Saturnino adhibet. Cor
Solare tutando, totumq corpus Solari calore et spiritu perfundendo
turnino veneno spiritualiter adversatq, ob maximam Solis &
ni avversabatur. Pro Amuleto gestata, vel etiam conveni enter
adhibita, veneris impetq compescit, & sterilitatem inducit, qu
ratione Saturni Præsidis, qui veneri contrariatq. Saturnina ce
ctiva sua virtute conveni enter adhibita, rheumata sistit sic
Aqua ejus destillata mamillis applicata eas constringit, nec
scere sinit earum quoq inflammationem tollit.

Filix. Filix Herba laciniata, locis umbrosis Sylvestribq, Convallibus,
sertis inter Nymphas provenit, unde & Nymphea pteris a Dioscor
nominatq Spirituq Saturnino refertissima est. Quare magicis ar
expleta. Et certum est si quis Saturno in Decima sphæra mi
mica exaltato, simul etiam die & hora Saturni effodere tentet ra
spiritum Saturninum in ea contentum incepturum loqui, id quod
si accidisse memini. In tantum Saturno mancipatq, ut semen
perfectum amittat. Saturnina enim herba plerumq vel nullum
men proferunt vel imperfectum amittunt. Saturnus enim Steriliu
Parens est, & quibus in generi Quintam liberorum domum te
iis infantes negat. Sicut e contra Venus, cum Luna fœcunditat
Domina est, cui Saturnus spiritualiter adversatq.

Quare Planeta Præside et natura indicante sterilitatem cau
decocta enim venerem extinguit, Saturnina virtute, et conceptionem
pedit, ut uterus post coitum semen non contineat sed statim rejic
sicut et herba imperfectum semen amittit, quod si quis colligen
tet a Spectris & spiritibus Saturninis inquietatq, homini ad nullu
effectus ciendos utilissimum invidentibus. Serapio et Aetienus
stantur. Si filix vel Asplenium quod itidem Saturni est, cum lien
sini, tanquam Saturnina parte animalis Saturnini, node collo mu
ris appendatq, causare sterilitatem. Venerem enim tunc Saturnus
patitio & opposito radio inquinat & fœdat ne mulier concipiat. Alias
ratione Saturni Præsidis lienem, Saturni microcosmici sedem rep
Quare radix vino decocta, commode exhibet splenecticis, lienis enim
structiones tollit, humorem Saturninum & melancholicum movet &
evacuat

cuat, menstruumq sanguinem ciet, sicut & hæmorrhoidas. Ca-
m de causa pulvis radicis, cujus Signatura valde Saturnina est, ulce-
antiqua ex Saturnino humore orta exsiccat & sanat. Nec mystico
caret quod Radix hujus discreta Aquilæ nigræ imaginem intus
resentet.

Helleborus folia habet subfusca, laciniata, saporem ingratum Helleborq
rem abominabilem, flores fert circa Festum Nativitatis, quo tempo-
Saturnus regnat, Hyems enim generaliter Saturno appropriatur
hujus quod a Stellis Saturninis causat. Sicut et multa alia her-
in Desertis et altissimis montibus reperiunt, quæ omnes Saturninæ
odoris, et flores circa Nativitatis Festum producunt. Saturno
in secundo gradu subjicitur. Quare præstantissimus est qui in
montibq, tanquam Saturninis locis provenit. Sicut in Monte Oeta effi-
simus esse dicit, tanquam magis Saturnino et ratione Saturnini
in vinis exaltatus. Et Hipocrates Democritum curare volens, e
ribus colligendum curavit, Pollet hæc herba singulari vi et effi-
cia tuendi hominem a morbis, conservandiq Senes. Unde Longævita-
confert, sicut et Saturnus feliciter in Horoscopo utpote cum lo-
constitutus Longævos facit. Ipse enim Senibq præest Senesq facit.
folia recto tempore, Saturno nimirum exaltato, benevolq Jovis &
ne radio illustrato colligant & in aere absq Sole exsiccentur, et
m Sacchari quantitate sufficienti fiat pulvis, optimum est Senectu-
defensivum. quo veteres Philosophos usos fuisse Theophrastq testat
si folia colligant tempore balsameo & balsamq Chemica arte con-
cias vel succq leni igne ne Balsamus foliorum in auras abeat Vs
m Saccharo extrahat, Senes absq morbis conservat. Extractum seu
nitura Radicum convenienS est Senum purgatio, melancholicos
nim & Saturninos humores movet, sicut et catharros ratione sta-
collectos porenter educit. Proinde in omnibq morbis Saturninis, vel
b atro & Saturnino humore ortum ducentibq apprime valet: ut po-
e in quartana, hydrophobia et furore, melancholia & mania. Unde
Oribasius testat melampum Pastorem quendam furentes Proti filias
Helleboro nigro purgatas restituisse, ex quo Helleborus niger Melam-
podii & Protii cognomina adeptus est. Commode etiam exhibetur

in Lepra, quæ a Saturno Jovem fœdante causatæ, pilorum casu
rijs affectibus. Hujus ope melancholicum demoniacum spiritu
bolum præsentem, eumq; secum abducere volentem somnia bat
ritur enim Saturninos potenter sedat, Saturninorq; humores mi
per alvum expurgat. Ethæra item virtute pollet in Epilepsia
& hydropisi, hujus enim usu plurimos hydropicos tumore etiam
jam occupante, intra paucos dies alijs pharmacis concurrentib
vina gratia curavi. Nubes enim & Cataphractas, circa cor super
spiritus in δευτεροφρενιαῖα felicissime discutit, quotidie tem
dosi conveniente exhibita. Ab extra radices commodè apponunt
bus Saturninis antiquis & malignis.

Hyosciamus colore livido, odore ingrato, Physiognomia hor
bene provenit, in locis sordidis et incultis, tanquam Saturnini.
Saturni Imperium sentit in Scorpio, Signatura enim est Scorpii
qua pudenda representat, quæ Scorpio subjiciunt. Unde minor Bap
Portam sedulum alias Phytognomum lib 8 Phytognom. eo dementia
misse, ut Hyosciamum Soli adscripserit. Vi enim constat deleteria
dyna & narcotica, qua Podagra, dentium & aliarum partium
dolores obliterat, si oleum vel liquor adhibeat, aujus gratia & lanx
decocto dentes colluuntur. Omne enim Anodynum & narcoticum
Saturninum vel Lunaticum et potentissimum, quod horum am
Planetarum vires sentit. Intra corpus assumtum semen, vel ra
cit somnolentos, delirantes, & spiritu suo Saturnino & venenato
phure adeo mentem perturbat, et tam turbulentos furores in
a Cacodæmone agitari, & instar ebriorum continuè vexari cog
antur. Unde Scribonius dicit vocitari altercum quod quicq vex
mente alienentur, cum verborum altercatione, id quod fit ratio
nefica constellationis Saturni in Scorpio, qui Martis Domus est.
autem vidit & odijt præcst. Si tritici grana, cum hujus semine
coquant, Aves vescentes attonitas quasi reddit, et loco se movere
tentes, ob narcoticum virus. In peste, tanquam Saturninum ma
strologice loquendo, commodè apponit, Carbunculis quo maturescen
cit citissime, & venenatam saniem effluere. Utilissima etiam est
cundum Cælestem harmoniam tempore pestis intra corpus exhibita
venenato & Scorpionali Sulphure referta esset, & si per antipathi

ignis corrigeretur.

Asplenum. Physiognomia lienem Saturni microcosmici sedem Asplenum
representat, sine semine crescit, provenit libenter in convallibus ubi
umbrosis, quo radii solares non adeo pertingunt, Tenebræ enim
ipsi sunt Saturni, et ab ipso scelisq ipsius naturæ causantur. Quare
Asplenum ut efficatius vim a Creatore inditam exerat, commodè colli-
gunt Luna silente, noctu horis tribus ante solis exortum dei Saturni.
enim sole aereq collustrato, & per herbarum respirationem altra-
hunt solares in viribus fortiores reddunt, ratione spiritq & caloris so-
lis inspiriti, itq Saturninæ viribus imminuunt, propter spiritua-
solis & Saturni antipathiam. Non incommodè splenetica vorant,
idem Cœlesti virtute, splenis obstructioni et aliis quæ affectibus me-
lancholiæ, melancholiam Saturninum illum humorem potenter movet et
purgat, febrim quartanam relegat, Vesicam quoq substantiæ suæ sa-
linam singulariter respicit, calculum expellit, Ulcera item anti-
qua quæ ex humore atro originem duxere, probè emaculat.

Arbor fœtida odore & sapore ingrato colore subfusco, libenter provenit Arbor fœtida
Saturnis umbrosis et locis uliginosis, quare Saturno subjicit. De hac lr.
licet pauca apud Authores referant, Experientia tamen cum funda-
mentali scientia conjuncta testat, illam ætherea virtute pollere in
morbis obstructione et humoris melancholici expurgatione, in febribus
quartanarijs tanquam Saturninis & ab Elemento terræ ortum du-
centibus: splenisq nimia humiditate, unde sæpius tormina dolor dor-
si, et calculus renum proveniunt, si decoquatur in aqua cardui bene-
dicti, vel origani & exhibeatur est diaphoreticum optimè humores
per sudorem evacuans. Vel si cinis hujus Arboris cum aqua
cardui benedicti & farina in modum emplastri misceatur & sinistro
hypochondrio imponatur, lienis aufert vitia & obstructiones. Hoc item
modo si ulceribus antiquis & cancrosis tanquam Saturninis appli-
catur juvat. Valide enim exsiccat, quia sulphure prædita est martiali,
quod etiam cortices et lignum flavo colore tingit. Unde nulli carbones
præstant his ad confici endum pulverem Martium vel pyrium, quia ra-
dicem sulphuris istius Martialis, eum firmant & in siccitate conser-
vant. Cortices hujus Arboris aceto decocti dolorem compescunt.

et putredinem eorum auferunt si decocto colluant, ratione Solis qui dentibus preest.

Lappa major seu Xanthion, saporis & odoris ingrati et gravis coloris fusci, loca amat sordida et tenebricosa et Saturnium in omnibus representat. Radix ejus si colligatur secundum Celestem motum in virginem existente Luna nova, certissimum ad dolorem dentium est remedium, Sale enim abundat Saturnino, quo et dolorem compescit. Dentes autem sicuti omnia ossa Saturno subjiciuntur, Saturnina itaq recte subveniunt ijsdem. Si autem colligatur in plenilunio obstructiones & inflammationes presentissimè tollit, virtute sua & Mercurio Saturnino. Pulvis foliorum valet ad ulcera maligna et antiqua, quæ itidem a Saturno causantur. Et secundum Celestem harmoniam presentissimum in peste remedium est Sal hujus cum Sale Praxini in convenientibus exhibitum. Morbi enim harmonia cum pingit antipathico, ut Deo dante patebit in libello de Curatione morborum, secundum harmoniam & influentiam Celestem, ut Deo & natura ad quemvis morbum destinata remedia monstrante.

Muscus Striata forma & Capillorum, qui Saturnini sunt naturæ, libenter provenit in locis Sylvestribus, et Solis injussu, admixtus petris quæ Saturni sunt, sapore stiptico præditus, quare Saturnino gaudet imperium. Decoctum ejus ratione Planetæ præsidis et Signi testæ pilos Saturninos firmat, ob id alopeciæ medetur, dentes itidem cillantes restituit, sanguinem etiam effluentem, virtute sua astringentiva compescit. Quod Natura urinas quoq docuit, jaculo enim cum rubro musco obstruunt, atq ita sanguinis profluvium cohibent. Vesicam ratione Saturninæ substantiæ respicit urinamq ciet. Saturnina & anodyna virtute somnum inducit inprimis ille qui Arboribus provenit Saturninis vel Lunaticis, omne enim anodynum est Saturninum vel Lunaticum, et ita virtus illa auget, vino potus impositus et bibitus experientia sicut & Serapione Cap 93. testatur, somnum conciliat profundissimum.

Charadranon herba aspera et striata forma sapore stiptico, saturninum præsefert. Quare si sua Saturnina & astringentia sanguinem effluentem compescit, inprimis illum qui cum urina excernit, quam vesicam singulariter ratione Saturni præsidis respicit, sicut et Solis

lium frangit, hamorrhoidas item & menstrua sistit, si deco-
ctum exhibeatur

Shamaniscus. colore subfusco, loca amat umbrosa et soli non ex- Shamaniscus
, semen more Salicum amittit imperfectum Quare Saturno sub-
in gradu Secundo. Hac magis olim Scythicis ad praestigia usita-
, quare Alexander picum vocat, quod mantici ea usi mira esse.
Saturnus enim abditam et manticam vim suis tribuit creatis
& illi quibus in genesi horoscopans est Saturnus, mantico ingenio
ti sunt. Planeta Preside indicante Saturni microcosmici Sedem
t, Lienosis maxime subvenit et testat Plinius, vinum in quo
ntes Shamanisci Carbones extincti sunt, lienosis prodesse, Splenem
obstructum reserat, melancholicum Saturninum illum humore
expurgat, & cum convenientibus lepra quae Saturni morbus est
Ratione Saturni dentes quos respicit & vesicam, illis dolorem
obstructionem aufert cum Pharmonicis.

Savina sapore ingrato odore gravolente, loca amat umbrosa & Savina
ria, Saturnoq appropriat: Quare pulvis foliorum, malignis et an-
ulceribus, ex humore Saturnino ortum decentibus medet, vesi-
aqui Substantia Saturnina est et Lienem respicit, illis in ob-
tibus subvenit, urinamq ciet foetum mortuum ejicit et Sterilita-
causat, quo nomine etiam infamis est. Omnis enim Sterilitas
Saturno causat: Caconagi abutuntur hac ad praestigia & incantatio-
Saturnina enim hominibus mala inducere apta.

Phitophthetela herba coloris subfusci, saporis ingrati in Phitophthetela
ris antiquis et saxis tanquam Saturninis locis provenit, Satur- Φιτοφθετελα
imperium sentit. valet in primis ad lienem reserandum, me- Φιτοφθειρα
holicum humorem expurgandum, vesicam item ratione ejus
stantiae quae Saturnina quia membranosa respicit, calculum ex
quartanisq medetur.

Solabar herba muscosa, villosa calore subnigricante, sapore Solabar.
ringente sine semine in umbrosis nemoribus provenit, sicut et
is adnascit. Quare Saturni subjacet imperio, et sterilitatem cau-
Natura etiam astringente, quod pro more aliquarum Saturninarum
illum semen proferat, vesicae medet, & calculum potentissime ejicit
ntes item Saturninos, vi sua astringente vacillantes firmat, si

decocto hujus dentes colluantur.

Codes. Codes. odore et sapore ingrato, forma laciniata libenter p[ro]
nit in locis umbrosis & Saturni genium prefert. Si Chym
arte corrigat, harmoniacum hic sumi potest in peste & aliis ve
venenis. Quartanam item Saturninam per sudorem expe
alopecie medet; Pilos enim crescere facit quia sunt Saturni; id q
& signatum ostendit: flores enim postquam evanuere, degenerant
capitellum pilos canos exacte mentiens. Unde etiam herba hac
aliquibus γεγηροτρόφον appellat, eo quod barbam senilem refert
vtros autem generaliter ratione ætatis Saturno subjiciuntur.

Sena. Sena. colore subfusco, sapore ingrato Saturno in primo grad
jicit. Quare Saturninum humorem expurgat, sanguinemq abeo
dat, lienem sorerat & quartanis Saturninis febribus medet, an
hilaritatem defert, bile atra expurgata, maniacis quoq qui Sa
afficiunt, Saturnino, subvenit cum alijs.

Cappar. Cappar. colore foliorum subfusco, sapore ingrato, gra
provenire in locis siccis & prope niden, tanquam Saturnius e
turni ingenium prefert, & tum Physiognomia, tum Planet
side vesicam representat, calculum pellit, vesicam reserat et
ciet, splenem obstructum aperit, tumorem illig & flatus melan
cos sedat, sanguinem atrum emaculat, & totum corpus ea de cau
lætificat.

Ruta. Ruta: colore subfusco odore gravi, flore luteo Saturni p
pante Sole sentit imperium. Et si Ruta provenit in locis mon
et umbrosis, tanquam magis Saturninis, maxime Saturnina d
nata per consequens erit ut testatur Dioscorides: Rutam quæ in pa
pia circa Italiæ mon amnem prodit comedentes enecare. Cum lo
montosus valde sit, nec Solares excipiat radios, venenatis scatet
lis. Ætherea virtute venenis et imprimis pestilentiæ resistit. Comp
enim natura in hac herba harmoniacum & antipathicum pesti
re tempore pestis cum reliquis convenientibus usurpanda. Melan
medet, et cor a liene Saturnino affectum reficit. Expetita herba est
me convenienter est in quartana febri, quæ a Saturno causat, Sola
Saturninis pinetis commodè propulsat. Natura autem ipsa hic s
et Saturnum conjunxit, sicut Ruta & Salvia cum aceto trito pu
applicatæ cæteris concurrentibus quartanam relegent. Notandum
quid veneficiis resistat. Omnis enim Cacomagia præside Saturno

mico vel Microcosmico perficit. Sol autem resistit Saturno & Lacoma-
& hic Natura presidem Cacoquiias et antipathicam jungit quod
Signatura notat, dum Seminis capitella Cruce insignita sunt.
Polipodium: Loca amat Sylvestria et tenebrosa Soli non exposita la- Polipodium
tem provenire gaudet, Saturno in primo gradu subjicit. Et polypodium
Saliabus proveniens prestat reliquo quod petris adnascitur viribus
et amaritudine majore preditum est. Nutrit enim tunc Luminis Es-
sa Salium, quasi uberibus matris Saturnina, Salices enim itidem sa-
no subjiciuntur. Apprime valet in Siderita nigra, sicut et febri quar-
a melancholiam et somnia Saturnina terrifica ex atri humoris
ndantia ortum habentia dissolvit, et Signatura monstrante radix
enista et inspena polypum narium, ex atro humore ortum consu-

Bursa Pastoris Physiognomia & Substantia Saturnum prae se fert Bursa
rimo gradu, Quare frigida & constringente sua virtute diarrhoeam, Pastoris
enteriam, & qualemcunq; fluxum sistit et sola trita cum aceto
ea manuum indita, sanguinem compescit effluentem, quanto ma-
si intra Corpus exhibeat. Celasti item vi Gonorrhoeae medet cum lam.
ra et alijs harmoniacis. Gonorrhoea enim Morbus est venereus &
hus tempore generesco in Sexta Domo versat, ea tentant. Per Satur-
a item constrictiva, tanquam antipathica, Sympathicis tamen simul
dicis propulsat, Saturnus enim & Veneris e diametro sibi contrariant.
Salices Saturno appropriant in gradu primo, humore Saturnino Salices
ndant, qui eas longaevitate temporis totas absumit & exedit. Semen
perfectum & immaturum, amittunt. Unde Natura monstrante veri-
tem causare certum est si Semen usurpet. Maximopere enim Veneri
itunt species Saturninae, qui duo Planetae sibi invicem contrariant.
oleum ex his Chymica arte confectum, genitalibus illitum Venerem
ingit, magis autem id prestat si intra Corpus propinet. Pollent Salices
uti omnia Saturnina, occulta quadam virtute Mantica, et apud Scythas
multos esse Vaticinatores, qui a majoribus tradita divinandi ratione plu-
ue virgis Saligneis divinant, testat Herodot: lib 4. De his legit Psalmo 137.
ptos Israelitas ad Babylonis flumina consedisse, flevisse, appendisse
icibus nablia Salicesq; sustinuisse Lyras, id est pro maestitia & animi
rore, qui Saturninae per Salices denotat, non potuisse canere Deo,

Musica enim veneris propria est & Saturnus tristitiæ Pater.

Solanum: Solanum: colore subfusco, gaudet locis umbrosis et humidis & odore ingrato: Et hujus quædam species in altissimis montibus veniŧ, Saturno subjicitur participante Luna. Quare hujus consentanea ratione somnum inducit, prestatq vi anodyna & narcotyca. Omnes enim narcotycum Saturni vel Lunæ est. Et folia capiti applicata dolorem ejus ex caliditate ortum tollunt; quia hæc herba ob Planetæ præsides frigidissimos est frigidissima. Unde bacca Solanorum & lethargum & dyscrasiam tam internorum quam externorum somnum inducunt. Alias Solanum omnibus internis ex externis inflammationibus mederi solet. Et inter alias Solani species Halicacabus Signatura vesicam respiat. Quare aqua ejus destillata, vel etiam bacca in saporis condita vesicæ subveniunt in scabie, Calculo, urinæ retentione & aliis affectibus.

Cuscuta: Cuscuta villosa & striata forma, sapore amaro, locis pinguibus, Saturno subjicitŧ participante Jove in primo gradu Signatura gnomia representat venas Mesaraicas, quæ Jovialem sunt, et ejus obstructiones, villos enim hinc inde intricatos habet, æthera ad Hepaticis et idericis medeŧ, sicut et hydropicis obstructionem empatis & venarum tollit teste Signatura, & irradiatione, sanguinem ab utraq bile mundat, lienem reserat, & gallica lue infectis, proficiens est.

agnus castus. angelica. Salvia. Ramices. Juncus. Huc quoq pertinet Agnus casty, quæ venerem extinguit, angelica quæ Saturno in Aquario subjicitŧ, Salvia quæ Jovis virus pellit, perium sentit: Rumices seu Lapatha, Juncus quæ loca amat umbrosa, gelidissimisq provenit montibus unde Seneca in Thiestæ

Sed taxus & cupressus & nigra Ilex
Obscura nutat Sylva.

Saturno in tertio gradu maxima latitudine manipatŧ, et in tantum Saturni virus attraxit, ut sub umbra sua sedentes interire faciat omnes perpetuo, maxime enim Narcotica & Saturnina vi pollet. Unde Seneca de isto verba faciens ait.

Horrent opaca fronde nigricantes Comæ
Taxo imminente, quam tenet Segnis Sapor.

Atriplices. Huc quoq referunt Atriplices in gradu primo, in locis sordidis proveniunt, coloris sunt lividi, et vescentibus pallorem inducunt vi Saturni morbos atrabilares, sicut & Blitum, unde Conjux blitea suum virum maritum, cum magni corporis & ad venerem imbecillis esset, vocabat

urnini Spiritg, melancholiam inducit, et mentem turbat.

Item Apium: ingrato odore, colore nigro huc locandum, quo o- Apium
sepulchra mortuorum, quae Saturno adscribunt, coronabant, et cor qui
arata valetudine utebantur mortig proximi erant, dicebat apio in-
ge. Vermiculi in apii caulibus nati Saturnini sunt, et comesti vel
o vel a muliere eos steriles reddunt.

Huc Cupressus spectat, qui Idaei in montibg Leucis, qui- Cupressg
nix nunquam deest reperitur, tanquam locis Saturninis, & tinctu-
ua Saturnina capillum nigrum efficit. Et Cannabis fotida, signa Cannabis
horrida cujg semen ratione Saturni large sumptum genituram
ngunt, & dementiam Saturninam inducit, cujus vapore seminis
er ignotos lapides positi, stupentes Scytha ejulare dicunt teste Hero
Lib 4. Et Epithymum quod testa planetn et signatum cines re- Epithymum
t fait, et splenem reserat. Et alia scabra strigosa, macilenta, tristiori
forma hirsuta & aspera, montibg altissimis, tristi loco & Phabi in-
locis provenientes, quas diligens phytopta dicto modo ad calculos
care poterit.

Animalia Saturnina.

imalia Saturnina sunt taciturna, timida, stupida, pigra, conspecto
ocietatem exosa, impudentia, moribg ingratis, in latebris vel locis
renio & sordidis degentia.

Asinus: Animal stupidissimum pigrum & timidissimum, ita ut asinus
nimio timore saepius mingat, spiritibg ad cor fugientibg, locum
semel lapsus semper timet, sicut et homines Saturnini sunt timi-
simi, patiens est laborum, tolerantissimg plagarum & penuriae. In
entute agilior est nondum sibi Saturninus ut in senectute: tunc
m ratione aetatis spiritg Saturninus invalescit et redditg pigrior.
nes eorum sunt pessimi & melancholici succi, quibg divini sunt vesper-
testa Galeno, humorem enim Saturninum procreant. Ratione Sa-
ni Praesidis Mulae non pariunt, quare Dario Babilonios obsidenti
m hi probra ingererent Persis, et ung ex illis diceret, tunc expugna-
m ini Babilonem cum mulae pepererint. Et non longe post Zopyri mu-
pareret, palam portentosum habitum fuisse, Babylonem expugnata
tat Herodotus Lib 3. Id quod etiam Xerxi Exercitum contra Graeciam
luenti, acidisse Herodoto lib 7. meminit. Fuit itag prodigium Satur-
inum indicans successus, cum Saturnus sit ab Astrologis dicatur.

ex Xersem cum timore ad sua loca reversurum. Si lingula fumiget, odorem pregnans percipiat accidit fœtum in utero odorem partis Saturnina animalis Saturni ad uterum delatus. Dictum autem Saturnum & venerem sibi invicem contrarian conceptum impedire Saturnina. Et hac de causa non concipiu asina, sed statim illorum uterus incontinens Urinam genit reddit, ni cogantur in aurpum verberibq a coitu. Lien aspini lienis morbis subvenit, ob id splenetico juvat testa pinio in animali Saturnino pars Saturnina est maxime talis, aly Saturnus majoris Mundi in minorem introductus, recta ration subvenit. Cinis fimi asinini dysenteriæ medet, ob vim ca ctivam, quæ Saturni propria est, sicut etiam alii excrementa valiter Saturnina sunt.

Felis. Felis Saturnina sit tenebris, quæ Saturnini spiritu habi lum sunt circumvagat, mureq itidem Saturninos ipsiq convenie pro cibo capit. Simone delectat herba valeriana, quæ itidem Sat subjecta est, quag singulariter se confortari sentit. Et si Saturno a pinito decerpat felex in unum locum congregat. Pili ejus sunt o ti, Hecticam enim et omnium partium μαρασμὸν & consumtionem cunt. Imo solo habitu ad hecticam inclinant ea de causa quod omni ratione siccitatis Saturnina sit, sicq facile inducit vel actuali pas turnina, imo humida Saturnini animalis spiritualis, tanquam i spiritu mortifico μαρασμὸς morbum Saturninum sicco cosmi Sanat et exaltante. Pili enim ratione Saturni κύριον impedient mesaraicas implicati venulis, tanquam sovialibq chyli ad hepar situm impediunt, sicq effectum Saturninum, omnium simium um μαρασμὸν inducunt. Oculi ipsius crescunt & decrescunt cum quod indicium est felem Lunæ simul aliquod sentire imperium. dem omnis nanquacia ope Saturni & Lunæ perficit. Hæc etiam est quod cerebrum felium set inprimis nigerrimarum ratione colo nigri tanquam Saturni magis Saturninarum esum clementet & pliariam inducat. Sicut et morsum habet noxium, quo rabiem & hy phobiam inducit, omnem enim suam Saturnum Saturninam & ty ticam et per consequens venenatum morsu & habitu communic dat et Serpens in Paradiso pomum quod Heve exhibuit suo mo

fecit, atq; ita simul totam rem naturam et malitiam. Id aliter
si pomo infillavit, inde statim eo comesto vel gustato Dei man-
do repugnare, divinum preceptum transgredi cepit. Feles horren-
et abominandas noctu tanquam Saturnino & Lunatico tempore
ittunt voces, et non absre est, quod diabolus quandoq; his admisceat
um tanquam Saturninorum animalium formam assumat, cum
ipse sub Stellis & in locis Saturninis et Lunaticis libentissime de-

Caro feluum teste Plinio hamorrhoides sciet movendo nimium
vacuando sanguinem Saturninum et melancholicum, sicut et jeju-
nio assumptum, ante accessionem quartanam abigere & podagri-
curare idem testat. Timus feluum illicq; pilos tanquam Saturni-
atissime producit. Maximum in peste tanquam Saturnina,
liquabarrhon est urina felis usurpata.

Lepus timidissimq; fugit loca frequentata ab hominibq & bestiis Lepus
libentiq; degit in solitudine, more hominum Saturninorum, vitam
ris virentium. Unde Saturninum fuit presagium, quod Scythae
versus Darium in acie stantes conflicturi, leporem in medium pro-
ntem insecuti fuerunt, id quod ominosum eventq; docuit. Timidum e-
n et leporino affectum animo Darium insequebant, Herod: lib 4. Et
de cum exercitu in Graeciam ingredienti, equa enixa est leporem, quod
lo erat ad concedandum, fore ut Xerxes solari et magnanimo animo,
enim equus subjicit, ambitiosissime Exercitum adversq Graeciam
ceret, rursq more Saturnino timidq ad eundem locum fuga recur-
et. Herod: lib 7. Subjecta utriq Saturno participante Luna, alias enim
n superfetaret, si soli Saturni imperium sentiret, cum Saturnus
nilitatis parens sit sicut e contra Venus & Luna fecunditatis praesint.
de causa Sterilibq exhibet Conceptq vel uterus leporino, tanquam lu-
nica pars ad pirandam conceptionem. Et ratione Lunae fecunditatis
mine, si quis scire velit, an mulier conceptioni apta sit, dissolvat coa-
lum leporinum et exhibeat in aqua. Si apta est vis Lunatica statim
ceret in matrice, & hujus aliquos dolores sentiet. Sin minus Steri-
est, quia vis Lunatica non operatq. Plantas pedum solus pilis habet
natas, quare Saturnina hac Signatura indicante ad alopeciam ex
io confictq medicamentum, pili enim Saturnini sunt, et per Saturnina
producunt. Pili hujus sanguinem sistunt ob vim constrictivam quae

Saturni propria est. et presens latet in pilis Saturninis animal
Saturni, quare cum melle in dysenteria exhibent. Lien ejus splenet
subvenit, quia Saturnini animalis maxime Saturninus, et ob id hu
no lieni medet. Caro ejus humorem auget melancholicum et Satur
nium quia ipsa talis et ejus leporini fiunt escientes, quare mela
dicis et tristibus vitanda, melancholica item somnia inducit, spiritu
et fumis Saturninis. Iecur quoq corpori inducit, quia Saturnino
non probe nutriunt, ut Jovialia, et maxime proprie est Saturni. Ne
tione caret quod occurrq Leporis in itinere inchoando vel suspec
singularis enim vis sortis sinistre inest Saturninis, et ipse Satur
tvenxia major ab Astrologis nuncupat. Certumq est ab homina
rio, qui ubicunq potest homini gratificatur, cumq premonet. o
rientia etiam testatum fecit, semper aliquid mali perpessos, qui
presagio admoniti perrexerunt.

mures. Mures: in antris latitant, noctuq in tenebris ut plurimu
vagant, Saturno subjiciunt, et veneno prediti sunt lutenta, ni
urina venenata est, inprimis glirium, quae Saturni validig impe
um sentiunt. Cr in Insula Nisyro sunt mures quae lethalem
runt morsum et quicquid arroserint exaresit teste Hysterio.
morsum enim Saturninum venenum communicant, Saturn
autem venena plurima quaq ratione siccitatis inducere q
caro murina Phasae testante, ratione Saturni melancholiam
vet et expellit, stomachum autem laedit qua pro cibo usus Ca
ab Hannibale obsessus Livio Decad 2 lib 3. testatur.

Fibra jecoris ejus cum vino pota quartanas curat, emendo
morem Saturninum. Fimus murium peni illitq venerem
cohibet, sicut & mulieri subditus, factum ex utero expellit testa
potente, ratione Saturni presidio: Excrementa enim generalit
turnina sunt, et animali Saturnino magis Saturnina. Saturnin
tem venori contraria et amores extinguit et conceptioni resistit
Plinio mandi jubet mures, ut dentium dolores careant, siquidem
tes sunt Saturni et Saturninis confortantq, sicq dolor ipsorum pro
mures enim ratione Planetae Presidis dentibus praestant, sicut in
Insula ferrum exedere dicuntq, sicut et in Insula Cyaro stipe
aurum corroserunt in cella Jovis, quod presagium malum et Satur
num fuisse eventy docuit. Cr muri viventi exemptum, et tra

...licio appensum, conceptum dicta de causa impedit. Notandum ta-
...murem validum, simul Lunæ sentire imperium, secundum enim a-
...al est, cum tamen regulare aliàs sit, animalia Saturnina non esse
...nda. Et sicut murium cum Luna nescire et decrescere testatur Pli-
...inutile aliàs est animal & ingratum, uti solent Saturnina, quibus
...Episcopus Fuldensis mendicos comparavit. Sunt et Alpini mures
...sub terra Saturnina, nimis profunditatis cavernas sibi parant, de-
...in locis montanis Saturninis, et itidem Saturno et Lunæ subjacentibus.
...Unde ratione Constellationis istis anodyno et narcotico constant
...ere colicis & aliis doloribus medet pingvedo, si ea venter inungatur
...num item conciliat caro, et phreneticis commode exhibet: Quod et
...um animalis indicat. Nam dormiendo delitescunt tota hyeme sine
...ibo, ita ut alto sopore depressi, una cum nido auferri et domum
...tari queant. Et cerebrum si exhibeas, somnum profundum inducit
...ne enim narcoticum et anodynum est vel Saturninum vel Lunati-
...vel horum duorum junctim Planetarum.

Talpa nigro colore qui Saturnino est, terram Saturninam si- Talpa
...ens tenebrosam sub qua semper versat, et cubilia sibi præparat o-
...& destituit, non quidem omnimodè, sed obscuriore. habet, geronem
...a in tenebris fruit, hinc hieroglifici hominem cæcum significare
...dentes talpam pingunt. Saturnus enim & Sol sibi contrariantur
...di autem sunt partes Solares, quare in animali Saturno debiliores.
...are etiam Solares radios vehementer odit, ratione Spiritu Saturnini
...de et aerem tenuiorem & superternaneum perferre non potest ob
...liditatem Solarem, læditq enim eo ob subtilitatem, & cæpprime fi-
...urat hominem terrenum divini luminis radios perferre non poten
...ra. Luto etiam exanimat in aere libero ob spiritualem Saturni &
...olis antipathiam. Dentes talpæ mire conveniunt dentibus huma-
...gis, unde in dentitione infantum adhibiti eam promovent, sicut &
...σοντράκαν compescunt. Imprimis si dentes eximant talpæ hora Sa-
...turni. Dentes enim cum sint partes Saturninæ, veré juvant dentibus
...animalis Saturni, sicq ὁμοίοις & Microcosmo subvenit. Sanguis
...Talpæ antiquis et erodentibus Ulceribus illitus, ea sanat. Si præter con-
...suetudinem aliquo anno plures egerant colliculos in pratis, Saturni-
...no spiritu stimulante pestem futuram denotant, sepulchrorumq

copiam. Vel si in Domo aliqua lubrice suum preparet aliquem
ea morituum significat: Ratio quia presagium est Saturninum.
stis autem Saturno subjectis, et mors generaliter Saturno accenset:
re per Astrum Clementi terre motum designat, Raro enim qui
accidit, cujus Signatum indicante non precesserint, vel per Elem
torum Astra, vel Nubium formam & figuram, quam sedulo obser
re sobrii & excellentis Philosophi est.

Corvus nigerrimus voce horrida, quia sola malum nuntiant
Corvus det omen: Unde Epictetus ait: si cui Corvus adversum crocitet
vel Corpori vel fortunæ, vel honori, vel Uxori aut natis adversa pr
dere Cujus Exemplum apud Plutarchum in vita Ciceronis ext
Antequam enim Cicero miserè interficeretur, nagivanti, Corvi ela
pennis magno clangore navim impetunt, deinde super utricu
tennarum Corvi, partim strepere, partim Capita suncim exa
re cæperunt Descendens autem de Navi in Diversorio quasi Cor
captaturus cubat hinc advolantes Corvi crocitant, querentium unus
um quo opertus erat rostro de capite detraxit, & infaustum exitu
denunciare visi est. Omen enim fuit Saturninum et propterea
rendum, δυσχιαν enim maximam ratione Saturni Præsidis
fortunii majoris denotant. Et Nycticorax picta hieroglyphi
mortem significat, nocte enim in tenebris volat, et pullos aggred
Saturno autem mors accenset: Longævus est ita ut ad 200 an
vivere dicat; Saturnus enim suis creatis præstat Longævitatem,
et homines Saturnini sunt longævi. Immunda est Avis, et qua
atq vivit cadaveribq, et promiscuè vescit quovis cibo: & ratione
vel quod in primis in hiet oculis animalium, Saturnina enim
malia, nullum exquisitum requirunt cibum, sicut Astrus. Et
nini homines promiscue quibuscunq cibis vescuntur & immundi
Raro erit hæc Avis nec est libidinosa, quod accidit ratione Sat
qui Venerem non admittit. Unde Ova ejus si comedant a mulier
concipiet, vel si prægnans est abortum causabunt. Et avis vale
ἄτοκος, quod fit ratione Saturni, sicut et homines Saturnini fe
ἄτοκοι & infideles, unde pullos negligit implumes adhuc qua

lum in illis colorem nigrum qui propri Saturni est non animadvertit
los deserit, Imo jam plumis vestitos, contra naturam reliquarum avium
sua regione expellit. Cogunt itaq vagari, et lamentabiliter petere cibum
vinitus. Cum adeo ἀσφαγὲς sit, vere miraculum est, Corvum pariter ale-
im Prophetam. Alias Stercus Corvinum appositum, sicut et rostrum
llo appensum, verisimè ὀδοντάλγιαν compescit, sicut & cerebrum ca-
llos producit nigros, ratione Saturni, cui dentes & pili sicut & niger co-
subjicitur. Canis ejus ad alphos sicut & lepram et ulcera antiqua valet
ro ejus melancholiam solvit ratione Saturni. Unde minor Marsilium
cinum in libro de vita Cœlitq comparanda Corvi solis imperium sentire
rmantem, cum tamen nullum Solare signum in ipso appareat. Notetur
am quæ in Regione Calechut daemon coli dicat, cujus imagini Rex
pic cibum apponere jubet, priusquam prandeat. Ubi vero prandere
init, Sacerdotes Satanæ, regias reliquias Corvis offerunt, quas ibi nefas
dere, unde volant quocunq volunt. Diabolq enim Saturninis dele-
at, illorum formam libenter assumit, sicut etiam hominibq Saturninis
ile associat.

Upupa Avis sordidissima sepulchra amat quæ Saturno appropriat. Upupa
r, et in stercore nidificans humanæ, eo quod maximam sibi & pulli
is inde utilitatem experiat, haeq ratione homines deterreat, a ni- Nb
sus propter lapidem ad multa utilem, deserta quærit nemorum, et
rias plagas, cetq lugubris & nocturna Avis, quare Saturno manipati-
nna ejus si ponant supra caput hominis, dolorem ejus oblitevant
ratione spiritus Saturnini narcotici. Sanguis ejus temporibq inun-
ctus humorem melancholicum movet, et Daemoniaca phantasma-
ta gignit. Et si naribq illinat, præ timore hominem facit aufugere et
reliquos aversari, quod alias Saturnini homines facere solent: Spiri-
tu enim Sanguinis Saturnino & melancholico, per halitum attra-
cto, homo redditur Saturninus et timidus. Vua pastris teste Plinio, re
lementer lædit, quæ Vua Solis est quare antipathica Saturninis.
Alias præsens in hac Ave melancholicorum, daemoniacorum et mania-
corum cura latet

Bubo Avis funestissima inaccepta colit et ruinosa loca, et in Bubo
ivernis reperit. Saturno participante Luna appropriat, Cantum habet

nigratum et ominosum

Hyemali tempore ut plurimum clamitat frigus, quod a Satur
et ejus natura stelli causat intonsum pronuntiat. Ratione lo
tionis veneficiis expetita est. Omnis enim narcopia a preside Sa
no et Luna perficitur, et omnia creata, quibus hi duo Planetae pr
praesunt ad fascinationes apprime valent. Hinc apud Senecam de
dea legit novam nuptam fascinare et intoxicare volente.

Mortifera carpit gramina, ac Serpentum Saniem exprimit miscet
sue nas aves
meetig cor Bubonis, & rauca Strigis, fœcta viscera hac Scelera
Discreta ponit.

In Auguriis semper tristia significat haec Avis quam etiam adver
sentit Dido cum misceret Aneae: unde Virgilg:

Ignavus bubo dirum mortalibus omen.

Praeter quam enim quod per se ratione Saturni majoris suspicias p
dia triste satis, etiam actionibus venereis inprimis funestum pra
men clamor Bubonis in tecto, ratione spiritualis Saturni & vene
arrinabcias

Musca ingrata semel abacta redions, indocilis et impuden
sima in auguriis semper impudentiam et importunitatem sig
cat, ratione Saturni praesidis & hieroglyphici impudentem hominem
notare volentes muscam pingunt teste Ovo, sicut etiam homines
turnini sunt impudentes: Et notandum quod Muscae majores
stridore vehementer offendant cerebrum. Quare ex muscis dilig
ter abigendae, inprimis illarum qui ad melancholiam sunt pron
Pristitiam enim & timorem, Saturnino suo spiritu sibilo hum
num spiritum turbante occulte inducunt. Nec abhorret quod
bolus tenebrarum spiritu et Princeps quandoque muscae formam
induat, Saturninorum enim forma libenter se palliat. Et mem
me vidisse foemellam Cacodemone obsessam, quam mira muscarum
copia circumvolitabat, quae cum avido ore capta fuit, statim dem
niacum paroxysmum incidebat. Hinc patet quare in Salatio Sa
no una tantum musca omni tempore appareat, sicut in Venetiis
nulla prorsus, nec ratione caret quod Hebraei inprimis literis in
dere, easq praeteris commaculare aveant, quod diligenter a m

19

atice observatum est. Unde Diabolq etiam Dominus muscarū
nis vocat; Lege enim Mosaica durante, in prima tabernaculi parte,
illi involuta tecto, soli, calori, frigori, et imbribq obnoxia erat, ubi et
es mundi pariter et immundi promiscue versabantq, tot centum
ia victimæ macta bantq, tamq pigeæ immolationes fiebant, nulla
am apparebat musca. Cum e contra in Idolorum templis, præ copia
mum vix aere vix quidem sacrificare possent. Unde dicebant Deum
ium esse Baalzebub, quod dominium muscarum sua lingua sonat,
ratione caret quod pestem maxima semper muscarum copia an-
re soleat. pestis enim veneno constat Saturnino in aerem, hinc im-
sperso, quo putrefacto maxima muscarum copia progeneratur?
quoq spectat Pseudosphece quæ solitariæ semper proxime terram Pseudo
at, quæ Saturnini est, et collo appensa quartanam abigit ratione api- sphece.
Saturnini. Quartana enim ab Elemento terræ calusat, atq Satur-
revolvet Unde a Pseudosphece quæ Saturni propriusat. Sic per hi-
majoris mundi relegat morbus in homine Saturninus.

HOMINES SATURNINI.

ines Saturnini sunt melancholici tardi inhumani, male monticon-
es, et immobiles invidi avari tristes maledenti nigri fortis imaginati-
ne dicti, unde ad magiam inclinant, laborum patientes. Tales sunt
m distorta, oculis submissis, et sæpiq maculas habent in oculis, quia
is sunt partes Solares. Saturnus autem Soli adversat, nasum habent
rum, sæpe etiam supercilio non conjunctis est quæ malum signum:
stat enim hominem nitidissimum, ratione distorti radii Saturnini
illitio sunt nigri, qui Saturni Saturninorum pilorum color, denti-
magnis, dentes enim Saturnini sunt, pectore hirsuto, manibq curvis,
ibus magnis: Sicut montani homines et immanium alpium incolæ, montani homines
nem alq horridam naturam suam sermone ipso declarant, degunt enim
locis Saturninis Cf Troglodytæ in cavernis et terræ foraminibq habi- Troglodytæ
antes. Cf Insulæ Corsicæ inhabitatores agrestes feroces, sicut et ipsa insu-
Saturnina, altissimis montibq asperis et saxosis plena alq refertæ et
rum habitata. Grulandii et Lappones versus septentrionem supra eos Grulandi Lappones
rnus præsidegentes magiæ artibq et carminibq tempestates movere,

et periculis involvere naves quas volunt depredari. effascinantes, quo
laudatione intereant. vata arcessant arbores emoriant, infantes rapi
cipue oculis et forti profundaq imaginatione si quem intueant. Sym
nationes enim sunt astra microcosmi quae astris megacosmi con
cta certum cient effectum: adeo ut licet horum desint certi et deputa
effectum aliquem praestandum aspectus, illa horum vicem prode sup
re queant, inprimis si in decima sphaera microcosmica fuit aliq
debito modo, quod non cupidivis est, sed pii et exercitati hominis, qui
tura exactaq ductus per Septenarium et Novenarium mystice ag
dit et quidem astro Solis. Sol enim magiae mysticae preses est, sicut
contra κακοποιας Saturnus, cui Magi Assyrii maximam vim attri
buisse legunt: Tenebrosa enim magia ope Saturni et ipsius Stellae
& creatorum in megacosmo et microcosmo contentorum perficitur
na motu cooperante. Hinc Seneca in Hercule Oetheo.

— — Mea si pia preces Manes loquunt, sonuit Infernus canis
Mare, terra, caelum, & tartarus servit mihi. Nox media sidem vidit & nodo
Nihil q leges ad meos casus tenet, Carmine magno descendat aperis Sinus
Huc quoq homines severi nati spectare vident qui omnes tristes et
melancholiam proclives esse dicunt. Melancholici enim profundi
habent cogitationes et contemplationes, quo nomine et occulti privati
vinatores fuisse legunt: Anima enim ab externis libera, sibiq reddita
naturalem & ingenitam facultatem excitat per Imaginationem p
rum innata per ardentem fidem, et in eo obdormiscens, in mundo
quodammodo extra mundum est, multaq cernit futura, quae
mens Deo pingit, aliaq quae impossibilia videnti praestat. Imagi
ne enim constamur, Imaginatione dissolvimur, et Imaginatione
vamur.

Subjiciunt Saturno Heremita Monachi Rustici Metallifossores
agricolae, terram cui Saturnus praest colentes. A Romanis Saturnus
pingebat cultu tristi senex et capita cano, falcem in sinistra tenens
tristi, quia Stella Saturni tristia semper denotat eventura, e quibus
tempore generis Horoscopum tenet miserum facit senem quia frigi
dum frigidissimum in effectu, et quod omnis antiquitas Saturnum
nus quia pruinas & nives procreat in stellis sui et vigni. Falcem p
quia agriculturae inventor, vel quia secundum Servium inimicus

ne et frigidissimi.

Subjiciunt Saturno mendici et pauperes et Saturnus ascendens in signo mobili, vagum facit et pauperem, erroneum caudem in signo mobili, vagum facit et pauperem, erroneum caudem tentem invisum incerti laris et cui Saturnus cum Luna conjunctus Angulo fuerit, etiamsi Rex sit depauperabit: ut accidit Carolo Crasso. Saturno adversatus unde Spiritus Saturni oderunt et fugiunt lucem Solarem Appropriant quoq Saturno antra et caverne in quibus aer conclusus me est Saturninus, venenatus frigidus et ad somnum inclinans. Sepulcra Saturno subjiciunt quatenus mortuorum tenent tempora, excavatus terre loca.

Modici Pauperes

antra & caverna

Sepulchra

Morbi Saturnini.

Morbi Saturnini sunt Identia nigra Phthisis, hypochondriaca Lepra cum Specibus, vitiligo. Certum namq est Lepram Saturni morbum a Spiritibus microcosmi Solaris Spiritus et maligno Saturni radio oriri. Item Splenis, dolor dentium paralysis spasmus, febres quartanae varies affectus Mirachialis, et multi frigidi humores, qui gravitate sua Saturnina ad pedes defluunt, nervos constipant et frigidos affectus efficiunt. Item Anhelatus Omnis enim gravans dolor a Saturno sicut dolens a Marte causatus, et sicut in Megacosmo lapides generaliter Saturno subjiciunt ita et in Microcosmo. Feliciter igitur in cura Saturninorum morborum versari cupiens incipiat Saturno vel Luna in Cancro vel Aquario constituta facie & gradu debito.

Identia nigra Phthisis Hypochondriaca.

Sedes Saturni in microcosmo propria est Lien, habetq sub se vesicam dentes & ossa sicut et pilos qui Solarib⁹ abolent, tanquam Spiritualibus Saturnino contrarijs, sicut e contra Saturnina abolent Solaria. Ut si in Balneo testudo terrestris conjiciat, omnes excecatum iri, quotquot ibi balneant, testatur Rases. Vel si in Collyriis adhibeat cauitatem quae testudo illa terrestris Saturnina est. Visus vero et oculorum praefectus, Sol. Herbae Saturninae et Solares si juxta se invicem plantent, altera alterius exitium est ob Spiritualem Planetarum praesidum antipathiam. Omen Saturninum quodcunq infelicitatem denotat et fortunam adversam.

Sedes Saturni in microcosmo

Ctpus Secundum De Jove.

Idest de Herbis Animalibus hominibus item locis et morbis Jovialibus

Herbae Joviales.

Joviales herbae cognoscuntur ex oleaginosa substantia, sapore & odore

grato, colore florum rubeo vel cerulae, folia habent plana et
gaudent pinguibg athenea virtute hepar Jovis microcosmici
respiciunt, valentg ad sanguinem mundandum, hujusg copi
staurandam. Sunt enim vulnerariae, ruptag sanant et propri
Omnes genus venarum sanguinem vehentium ingrediuntur
singularem vim εὐτυχίας et Sortis secundae Unde Jupiter
Astrologis τυχὴ major vocatur.

Garyophilli. Garyophilli odore et sapore grato, colore rubro forma foliorum
bus et molli, amant loca temperata tanquam Jovialia Jovis
subjacent. Conditum vel tinctura florum per oleum Sacchari ex
hepar Joviale confortat, sanguinem Jovialem emaculat, augetq
Spiritus Jovialis spiritus naturales, qui Joviales & per consequen
les reficit. Regalis enim hic est Jupiter. Calorem febrium caustic
mitigat, et vires amissas instaurat.

Cerasa. Cerasa: sanguineo succo referta Jovi in Piscibg manicipant
& praside Planeta testantibus, sanguinem qui itidem Jovialis
dabilem procreant & augent, inflammatum hepar refrigerant
rant, ijsq apprime conveniunt, qui ad Ictericiam sunt proclives.
tum vel Extractum ipsorum, valet in febribg ardentissimis, sang
enim refrigerando, spiritg aestuantes sedat, et haec omnia presta
tione Jovis: in Piscibg in Trigono aqueo Fragaetum Jovi subje
Fragi. in Piscibus, atq idem praestant quod Cerasa, sanguinem refrigeran
Ictericiq medentur.

Balsami herba. Balsami laudatissima herba odore grato, foliis planis, glab
aginosa substantia colore rubeo versus Orientem, ubi Jovialis a
Spiritus provenit, loca amat temperata tanquam Jovialia, sicut
pe Hierichuntem Vallis dicit, montibg in star muri circumvall
& unum in toto regionis ejus Orbe Sol ardentissimus sit, ibi tepidae
turalis aeris temperaturam, et ibi balsamum nasci testantes depre
quare Jovi manicipat: Externis et internis beneficiis accommodat
ma esset si haberi posset, ratione excellentiae Jovis qui omnia ba
Balsamum ab extera regione hepatis illitum, mire illud recreat, q
hepar Joviale est, ut & Spiritus naturales, quare per Jovialia confirm
Notetur hic quod operis vel lapideis cultellis, incidatur oportet, ferro
enim si ladet, morbo, ratio est quia ferrum Martis subjacet.

ers autem Jovi Spiritualiter apponit, alterum itaq horum alterius
ium est: Nihil Jovi cum Marte, et ubi alter residet, alter perit.
Olea: tota Substantia sua balsamita Jovem redolet. Qui olim in bello Olea
regeperant ramis olea coronabant, que pacis signum est tanquam
pacem per bella intulerint. Omnis enim concordiæ & pacis Author est
ter: Quia Jovis est olea, unde olea ramo lana obvoluta olim Supli-
es utebant: Jovialia autem ad gratiam & favorem conciliandum va-
Et Oleo in omnijs perfundi gaudium significat, quia Jupiter Fortu-
major est. bonam itaq fortunam denotat.
Betonica odore gratâ, flore rubro, locis provenire gaudet pinguibus Betonica
re Jovi subjicit, hacq de Causa sanguinem, cui præest Jupiter mun-
materias in eo crassas concoquit. Commode etiam exhibet ante pur-
gationem, crudos enim ventriculi humores digerit, ut facilig tranenti
dicamento obsecundent. Hepar Jovis microcosmici, sedem mire con-
at ejus obstructioni medetur, quare in Ictero & Hydrope cum Conveni-
bus exhibet: Ratione Jovis præsidis etiam veneficijs resistit:
na enim & Jovialia singulariter contra maleficia valent Et me-
ni me reperisse herbam, in altissimis Bohemiæ montibus Betoni-
nem abhinilem, nullig apud Scriptores nominis, que siderea virtute
grinem mundat, per sudorem si radix quinq granorum dosi exhibeat:
timum est diaphoreticum. Expetita sane in hydrope lepra et alijs
cutibus qui ex hepatis obstructione, sanguinisq corruptione ortum
hunt. Non tamen ultra quinq grana exhibenda, Lurodynias enim
mia sudoris profusione induceret. Convulsum etiam est sanguinem
ius subtiliorem reddere, tartarumq expurgare, ut Spiritq Arteriam
subtilis, alias enim crassa materia venarum spiritu seo in folliculis
dis regurgitans, hominem suffocaret. Jovialj etiam sua virtute como-
dans vulnerum est et Ulcerum curativum.
Linum folia habet mollia & attactu glabra, flores cerulæos, loca Linum
mat temperata tanquam Jovialia, estq oleaginosæ substantiæ, quare
ri subjicit. Duriſsima emollit, ulcera maturat, Scyrrhosq hepatis
mendat ratione Jovis. Semen phthisicis utiliſsimum est, si cum
alijs Jovialibus, utpote cum amygdalis et papulis misceatur. Et non

abs re est quod Sacerdotes veteris testamenti linea veste Divine p
su induti fuerint. Comodissimum sane vestimentum ex lino confi
et Nature humane conveniens Mira metamorphosis ex herba fl
Item quod multi non crederent nisi Experientia Stultis quog hoc te

Centaureum

Centaureum rubro colore Jovem indicat in Sagittario, predituro
est Sole Sulphureo, quali etiam constat Fel in Corpore humano, quam
mani est Saporis, magnamq habet Sympathiam cum Listi Vellis,
structam enim reserat unde conveniens est in Utero, febribus et ve
culi bile. Specifica febrilis purgatio conficit ex pulvere florum
taurei, et Extracto Hellebori nigri. Alias virtute sua Joviali vulnera c
glutinat, & si coquat cum Carnibus eas concrescere facit, hacq chiron cum
cum Herculis excepto officio, pertractanti arma Sagitta in pedem excid
tradit a Plinio. Omnes enim herbe Joviales vulnera conglutinan
da sunt.

Berberis & Ribes

Berberis & Ribes Jovi in Scorpio subjiciunt, rubras ferunt bacc
ratione Jovis, et sunt aculeata ratione Scorpii quia martis Domus
martis autem Signatura proprie est aculeata. Peculiare & specificum
angina remedium ex baccis conficit Et pariter etiam Joviale superca
refrigerant ratione Jovis in Scorpio Signo phlegmatico in frigoro
Ventriculi item ardorem mitigant: Et summe cavere debent basce
phlegmatici, verendum enim ne calorem debilitando, vel pernic
do hydropem causentur. Aris Signata monstrat cortices sua flavedine
vedo enim in corticibus Sulphuris Scorpionalis signum esse harmon
virtute pollere in Ictericia, bilem enim expurgat et hepatis obstruc
aufert: Ratione etiam istig Sulphuris, pilos flavos colore tingit
quog hic nullo magis conveniente Corallina Solor, quam aqua vel suc
berberum. Corallia enim itidem Jovi maxima ex parte subjiciuntur
multum interest in Chymia cujusvis Ceati harmoniacum & appropr
tum nosse menstruum vel ignem, id quod magnum studium requi

Caryophillata

Caryophillata: odore grato et fragrante simul colore radiati
tio Jovi subjicit Sole participante / Supuer enim Simplex non habet
rem luteum, quo flores hujus insigniuntur, qui in vegetabilibus Soli
prius est / Eundem habet odorem quem Caryophilli Aromatici, unde
men adepta qui Jovi & marti subjiciunt, et ob id continuo cum vario
Martis vesicular in venis Jovialibus excitare consueti, Mavis autem

ime ad Solem accedit. Radix Caryophillatæ confortat cor, Cpar rese-
at quia Jovis est ventriculum roborat. Tinctura vel balsamus radicis
hymica arte præparatq venenis ratione Jovis & Solis, qui duo omni-
us venenis resistuntq medet, epar confortat, sanguinem qui Jovis est
undat & calefacit.

Persicaria: colore rubro insignita, loca amat palustria & ulzino- Persica
folia habet plana, quare Jovi subjicit Luna participante, sale acri ria
edita est, nodisq geniculata. Sedagræ exarte signata accomoda est. Jovialis
ortute vulnera quævis sanat etiam putrida & vermiculosa si recto modo
hora Jovis decerpat et applicet; postea putrefiat. Tinem enim cur-
mq suum spiritualiter conficiendo, per mortem vim suam Jovialem
neri communicat, illudq persanat.

Rosa Mariana colore florum rubro, ob sanguineum colorem flor Rosa ma-
is dicit eiq subjicitur. Quare epar et sanguinem tanquam Jovialia riana
spicit illud reserando, bilemq expurgando, hunc vero mundando con-
nit leprosis & gallica lue infectis, vulnem item conglutinat ratione
ris.

Fumaria: flore rubro, sapore amaro et ingrato Jovi subjicit Saturno Fumaria
rticipante, Ingratus enim Sapor Saturni indicium est & alias hucher.
sponte ex terra provenit exarata, quod Saturninum signum est Sa-
rnus enim Terræ præest. Sulphure atq terrestri constat, ob quod etiam
mara est, epar Jovis Microcosmici Sedem respicit illud reserat Ste-
lia et hydropisi medet, Sanguinem qui propri Jovis imperio subja-
t egregie mundat, et Divino quasi latice ratione Saturnini Sulphu-
is, et adustis bilicis & melancholicis humoribq emaculat. Quare ap-
prime valet in Scabie, lue gallica et sudore Anglico, imprimis si colli-
gat Jove bene constituto, Lie & hora Jovis.

Teucrion flore cerulæo Jovem representat, Sapor ipsiq amarus Sal Teucrion
Sulphureum prodit quo constat. Quare conveniens herba est in febribus
pestilentibus, ictericia, hepar enim ratione Jovis obstructum reserat,
sanguinem mundat, et vitiosos humores per sudorem valide expellit:
unde et venenis resistit, Scabiei et aliis cutaneis affectibq medet ratione
Jovialis Spiritus in Sagittario.

Verbascum: Oleaginosa Substantia Jovi subjicit in Leone, quare etiam Verba
flores profert luteos: Leo enim Domus Solis est, et Solis color in vegeta- scum
bilibq est flavus. Optimum est consolidans vulnerum ratione Jovis, ex-
hibetur q commode in ruptione renularum Pulmonis, aut etiam alia-

rum

rum. Phthisicis et tussientibus radicis decoctum cum aliis carminativis bellè medet. Hinc Plinius scribit lib 26 c 5. Verbascum non solùm tussientibus, sed et diutinis tranchentibus prodesse, ob sanativam virtutem. Item Radix solo odore vispidum phlegma in pulmonibus contentum attenuat, quare utilis est asthmaticis et peripneumonicis, ratione Jovis Leone qui crassa resolvit. Si colligat in majo et destillat, Sanguinem ratione Jovis utilissimè sedat, et ita collectum si ponat in vinum, bibat, sistit menstrua nimia fluentia. Et secundum Calestium Lunam si colligat in Augusto Sole existente in Virgine Luna plena et manu teneat, Sanguinis profluvium cujuscunq generis sistit. Idem etiam ossibus Joviali sua virtute medet. Physiognomia virtutis id ipsum testante, dum lignosis virgis constat. Scorpionum item aliis venenatis medet iisdem, ratione Jovis & Solis, qui duo venenis resistunt, Et animi deliquiis vexatos, aqua florum decocta revocat.

Symphitum. Symphitum flores habet cæruleos, folia plana, levi gaudet pilo, radice est unctuosa quare Jovi subjicit in Piscibus, hinc ad hæc appropriata est in affectibus & lesionibus pulmonum, hernijs, vomitu sanguinis. Vulnera item et fracturas sanat ab extra oleum inde paratum, ratione excellentis Jovis: id quod ex ponem indicat a quoquo enim, quod est conglutino, derivat. Sanguinem etiam fert Substantia decoginosa.

Origanum Galanga. Origanum: odore grato, forma foliorum plana, colore rubo, Jovi capat in Sagittario Domo Jovis, odorem habet Galangæ, quæ itidem Jovi in Sagittario subjicit. Amboe par tanquam Joviale respiciunt, hinc gineng ratione Jovis mutuant materias crassas in ea concoquunt Spiritus Naturales tanquam Jovialis confortant. Origanum aspectu herba est contra furta & venetitia, si minimum Jove in Sagittario, tanquam propria Domo, constituto die & hora Jovis colligat, et decoquat ea industria, ne spiritus tanquam Mumia herbæ retrocedat, et tandem subingrediat, gestantem conservat a periculis & convexat in odium & detestationibus confert Item si in Domo suspendat, conservat illam a fulmine & veneficijs: Jupiter enim virtutis amans et fortuna major, singulorum secundæ sortis vim suis indit Creatis.

Betula. Betula diligenti odoris saporis & formæ examinatione subjicitur cadit in Sagittario Quare Jovialis sua virtute hepatis obstructis et ex hac orta icteritiæ medet: Aqua ejus tempore Veris collecta

dela

tata et bibita, imo aura & odor ejus hepar reverat. Conducit itaq; Epa-
ticis mane oriente Sole versus Ortum, ubi Spiritus regnat Jovialis
leni motu expatiari in Sylvas betulaceas: Jovialis enim Herba est mi-
rabiliter enim se juvari sentient. Spiritus namq; Jovialis betula e-
manans perq' ἀναπνοὴν attractus, statim petit hepar, Jovis Micro-
cosmici sedem, sicut et alias omnia Jovialia odore suo hepar reverant
Maniacos & Daemoniacos juvat ratione Spiritus Jovialis: omnes enim
malas affectiones cum a Saturno & Luna participante Mercurio oriantur,
et quibus Saturnus cum Mercurio in genesi conjunctus est, Daemonia-
cos sunt Naturae, sic e contra Solaribus & Jovialibus rebus inprimis ju-
vabuntur ambo hi Planetae praesunt restituunt: / Quod experientia testa-
tum fecit in Italia, ubi pervepe homines Melancholici et Daemoniaci
fiunt; quamprimum autem virgis cedunt betulaceis, ad seipsos redeunt,
nec ab re est, quod infantes hinc virgis castigent, animasq eorum
mediate ab inferno liberent.

Chamaedrys: flore caeruleo Jovi subjicit in Geminis Cancro herba chamaedrys.
quae prodita Sulphure subtili sale obstricto Quare purgat extinguit
resolvit, tartara Sulphurea in nervis et juncturis ratione Jovis in
Geminis, commendatq; adhibet in podagrico & ischiadico dolore, qui duo
tartara nervos et juncturas occupante causant. Eadem ratione sangui-
nem Concretum dissolvit, qui ex rupta vena vel ictu coaluit.

Amygdalus: folia habet glabra, loca amat pingvia Jovis sentit Im- amygdalo.
perium, participante Venere Quare fructus confortat hepar, laudabilem
procreat sangvinem et optime nutrit pro natura Jovialium Omne enim
Chylosum Joviale simul est & Venereum Unde annona caritate in-
gruente ex amygdalis et aliis Jovialibus confici solent medicamenta ἔκτυφα,
quae parva dosi totum corpus nutrire et conservare valent. Proinde Phthi-
sicis & hecticis conveniunt, Corpus enim instaurant, et simul hepar re-
spicuunt, quod in talibus plerisq malé affectum est. Alias hujus Con-
stellationis ratione, mulieribus lac proereant, Sperma genitale augent,
Venerisq sedem Veneris Microcosmicae confortant, testatur Herodotus,
Medos ex tritis amygdalis panes conficere, omnesq in Venerem profi-
ciscentes.

Rubia tinctorum colore rubro & caulium asperitate Jovi par- Rubia tinctorum
ticipante Marte subjicit. Quare sangvinem coagulatum dissolvit in-
ternis lesionibus et Ruptura medetur: quocirca Jupiter cum Marte pinctus

Omnis enim lesio vel ruptio a Marte profici fuitur sicut qui sempe
geneseos martem cum Luna conpindum habent, in Sexta vel Oc
Domo plerumq hernios fiunt, quia Mars ledens jungit cum Lu
omenti & intestinorum presidet. Hic autem natura morbi causa
martem conpinxit Jovi antipathico, qui omnia sanat, et qui ma
diametraliter adversat, suo spiritu, latet utiq hic a Natura ad he
ordinatum remedium. Hoc pacto omnes medicine debebant com
naturam imitando ut sympathica morborum semper cum antipa
cis miscerent, uti fit in theriaca, ubi venenorum armoniacum a
thicis miscet, quare venenis resistit. Ubi enim malum ibi remed
uti 6vDeō patebit in libello de curatione morborum secundum
entium Celestem Cyparissias obstructum ratione Jovis reserat et
tia medetur.

Prunella Subjicit quoq Jovi participante Mercurio flore discolore Prunel
qua signatura sua linguam & os presert, quare in angina exp
dita est, a postemata item colli sanat, quia Jupiter omnia sanans
jungit Mercurio presidi illarum partium, internis item ruptori
externis vulneribq ratione Jovis medetur.

Rhabarba rum Huc quoq spectat Rhabarbarum Saturno tamen simul partic
te, Physiognomia mesaraicas venas quæ Jovi sunt representat, q
reserat sicut & Cyparissias expurgat et detersile medet ratione Jovis

Lysimachia Item Lysimachia flore purpureo, quasi purpuram solvens ac concoq
adferens. Certum enim est Si Jovem Piscibq existente colligat et
hominem reddere amabilem, et si inter altercantes proficiat, illo
conciliari illos, Martialibq sedatis effectibq, Spiritu Joviali qui
e diametro adversat. Alias vulnerans est sanguinem
pescit ratione presidis Jovis. Item Buglossum & Borrago effluentem
Buglossum Borrago ijciunt in Aquario Domo Saturni. Quare sanguinem ab atra
le emaculant, & animi letitiam inducunt, quare Succi borraginis
morus εὐφροσύνην dicunt. Huc quoq Morus: tota sanguinea sua substa
stantia pertinet, quare fructus sanguinem emaculat. Et sicut
tognom testat se mororum sanguinei succi intuitu, sæpius ab
guinem mundasse, Jovialis nimirum spiritus egredientis, et per Sangu
patio nem irrepentis, spiritualiter Jovem Microcosmicum in sanguine
residentem excitante et confortante, qua sanerationem plurimum

pisce medelas fateor. Diligente quog examinatione instituta
Triticum, quod pingue solum ratione Jovialis naturæ et temperatum.
Theophrasto testante amat, quare optime nutrit, copiosumq progignit
sanguinem, Sanguis enim Jovialis est, et Jovialibq medicinis mundatur
aut cibis ijdem copiosus progignit. Quare etiam apud Romanos triti- Triticum
um Belli tempore in usu fuisse legimus, ad vires nempe roborandas, san-
guinemq floridum progignendum. Testatur q Polybius illis, qui timide in
bello egesserant, aut stationem dereliquissent, hordeum pro tritico emen-
dum fuisse, quasi non digne essent tam bono prestantiq alimento. Huc
pertinet Perfoliata; quæ Physiognomia quoq attestante Joviali virtute Perfoliata - phia
sopita, sanat. Item Sophia & Plumaria: quæ duo in maxima latitudine Plumaria
foliorum incipitata omnia consolidant, conorrepercq faciunt. Item Mala gra- Mala grana
nata sanguineo succo sanguinem emendantia, spiritusq spatio s Jovi-
alis roborantia. Item Viola purpurea sanguinem emendantes, et Viola
bilis innumera colore rubro purpureo, cæruleo, foliis planis, odore grato,
temperatisq locis provenientes, quas diligens herbarius facile dignoscet.
Sub Jovem quoq pertinet Corallum Luna participante, quia in aquis Corallum
provenit, quare sanguinem ratione Jovis presidis mundat, et inpri-
mis faminis subvenit, ob Lunam menstrua vestit, eadem retenta mo-
net uterum q respicit Pro Amuleto gestatum sanguinem mundat, amo-
rem & benevolentiam hominum conciliat εὐτυχίαν largit, inimicitias
repellit, malaq omnia avertit ratione Jovis, qui Fortuna major ab Astrolo-
gis nominat, et illi homines quibus Ascendentem tenet Jupiter, sunt
fortunati et favorabiles. Et ex Corallijs bacca fieri solent, quibq in sacris
precibus utuntur, Jupiter enim sacris ab Astrologis præficit. Et alias
Corallia ratione Jovis spectris resistunt, sed hæc alio spectant, nempe
hoc libellum nostrum metallographicum, ubi Corallia non adscribemus
Martis et Smaragdum Saturno uti facit Porta lib 8 Phytognom. quo quid
absurdiq dici queat non video: Contrarijs enim Planetis subjiciunt, Coral-
lia Jovi qui Marti contrariat, et Smaragdus veneri, qui extremas cum
Saturno gerit inimicitias. Viredo enim in metallicis Veneris pro-

ANIMALIA IOVIALIA

Animalia Jovialia ex mansvetudine et probitate dignoscuntur, aliqua ladere inepta, multarumq rerum usum prebentia

Ovis — Ovis ingenio simplex et moribus mansveta, placidissima inter bestias quadrupedes, insignis patientiæ prodita est, vicinia a Natura creata. Genui pabulo pingvescit sicut et homines Joviales facile nutriuntur et inprimis illi quibus Jupiter in geminis præest pingvescunt et in Threa insula tam pingvescere dicuntur Oves ut bo die moriantur nisi Sanguinis ipsis eliciatur cum tamen herba anda vescant. Nihil quoq est ipso quod suas non habeat utilitates In Auspiciis solennibus ratione Jovis, et si hac Animal insolito colore fuerit insignitum, præsidit omnium rerum cum felicitate largitatem Unde Virgilius

Ipse sed in pratis aries jam suave rubenti
Murice, jam croceo mutabit vellera luto

Ciconia — Ciconia: pia avis Jovi subjicitur participante Mercurio, quare et innocue vescitur, imo ratione Mercurij conveniens ipsi sunt cibus pro mercurialis Unde apud Egyptios si quis Ibidem quæ species Ciconiæ iste Herodoto Sponte vel secus occiderit, is sine miseratione a multitudine occidit. Magnam enim alatorum serpentum copiam occidere dicitur alias homini nociva foret. Vehementer amat pullos suos Est Jupiter vosogias parens est: sicut et pulli vicevera maxima cum cura Parentes senio confectos, idcirco ab antiquis merito appellata pia Avis. Valde diligit humanam Societatem et frequentiam rationalis spiritus vel genii gaudere nidum habere in ædibus. Hominem generaliter Jovi subjiciunt, et Jupiter maxime humanus Planeta est, magna enim gratitudo in hac ave elucescit, Jupiter enim vitæ parens est: singulis annis pullum unum ex nido projicit, quasi cibo solutura. Et Elianus lib 8 c 21. Exemplum recitat de vidua mulier Thessalica Hæc enim cum æstivo tempore pulli Ciconiarum maturiores evaserunt, et unus infirmiorum delaberetur, ita ut eius fungeret, mulier sanavit, et tandem sanatum in libertatem dimisit. Sequenti anno illa ipsa vidua in aprico loco sederet captandi Solis gratia, Ciconia quædam humili volatu sese demisit ad mulierem, et ex ungvibus lapillum quendam elabi permisit, postea in tecto consedit. Noctu iste lapillus quam Stella quædam lucebat, quia erat pretiosissima gemma. Cum caperet illam Ciconiam ex cicatrice agnovit, esse illam pullum, quem

Ibis

num sanaverat. Quare Parentis amantem et gratitudinem signi-
e volentes hieroglyphici Ciconiam pingunt teste Oro Apolline. Si
dum excesserit in edendo serpentes curat se Origano herba Jovialj &
conservativa. In Augurijs significat et facit Concordiam, nam est
cordiæ Avis, amatq loca ubi homines concorditer vivunt, ratione Jovis
lidis, qui Concordiæ et amicitiæ Parens est. Et si locum ubi alias li-
ter esse consuevit sponte deserat, mala portendit, inprimis martia-
rixas, odia, bella &c. Et hoc Divinatrice genio, sicut et quibus Jupi-
um mercurio præest homines singulares sunt Cælestium rerum
erpretes. Cum enim avis hæc maxima ex parte Jovi subjiciat, præ-
ium est martialia mala ventura ubi sponte cedit. Mars enim spiritu
Jovi e diametro adversat & e contra: cujus insigne Exemplum ex Ati-
cis patet: Attila enim dum Aquileiam urbem expugnaret, et Cernere
mias quæ Copiosæ ibi nidificarant, turmatim ex urbe migrare, fe-
suos exportare, hariolatus est magnam tritus miseriam, civitatis
ritum prevagire, quod et factum est: Urbs enim capta, totaq martiali-
mpleta furiis est.

Huc quoq spectat Alauda, parva Avicula nemini nocens, quæ a lau- Alauda
nomen assecuta videt, eo quod quasi propritus ad Deum volatu suo
rgens, cum summo mane laudet, perpetuq diu, vixq tantum sibi
oris relinquat in terris morandi ut eiderum capiat, in nostri imagine
nos quoq Deum indesinenter laudemus, et hisce terrenis caducis re-
animum non laxemus. Hæc omnia ratione Jovialis naturæ facit A-
da. Galenita a Plinio, quare & Græcis κορυδαλὸς vocat: ab apice vel
ea in capite, nec ratione caret: Alauda si comedat semen Sinapi
ovis, quia Sinapi Martis aliquod imperium sentit. Mars autem Jovi
piritualiter opponit, sua natura, ideoq Sinapi huic Avi lethale est.

Homines Jovialis.

Homines Jovialis sunt bene proportionati, facie rubicunda & allicante
quibus Jupiter tempore nativitatis ascendit sunt facie bono colore, ocu-
nigris navo plano, Complexionis sanguineæ, verecundi. Et in pueris
rtus Jovialis, cognoscit ex verecundia, quæ Jovialis est affectus. Unde fa-
ve verecundantium rubore suffundit, quia color Jovialis e sanguineus est
de etiam omnium virtutum custos dicit verecundia, dedecq fugiens,

pro Jovis Natura, qui virtutis amantes reddit. Unde Philosophus cum puerum animadverteret erubescentem Bono es animo inquit hic color est virtutis Joviales sunt maxime temperanter. ingenuices pacifici sapientes pietis misericordes grati beneficii et virtuosi.

Clerici Episcopi Diaconi Consistorij Cancellarii

Subjiciuntq; Jovi ratione officiorum Clerici Episcopi Diaconi Consistorii Cancellarii et aliae Personae Ecclesiasticae. in dignitatibus constitutae.

Hepar Sedes Saturni

Imperium generale habet Jupiter super Saturnum in mense secundo et nono & lunae Nati sunt vincere Sedes Jovis propria in microcosmo est Hepar, habet et sub se pleuram pulmones & Sanguinem

Morbi Joviales.

Morbi Joviales sunt haemorrhagia haemorhoides, infirmitates peripneumonia febres continuae & diariae, pleuritis fluxus spatium similes affectus Item omnes morbi ex abundantia sanguinis et corruptione orientes. Feliciter agit si in curatione horum morborum vena adhibeat medicamenta Jove constituto in Dignitatibus Essentialibus accidentalibus, ut in Domo propria Exaltatione, triplicitate, termino facie, gaudio Hayz, vel Almugeia, quando item bono aspectu cum Planetarum jungit.

Capitulum De Martis

Idem de Herbis animalibus hominibus quoq; & morbis Martis

Herba Martialis.

Herba quibus Mars Magisterium praebet calore sunt ad rubedinem tendente, forma aculeata & aspera, sapore caustico & exurente, Lucate, loca amant sicca, suntq; corrosiva, penetrantia carnem & subtilissimo calore Adhibitae ferrum e vulneribus educunt & fluxum quorumcunq; partium consumptionem.

Urtica

Urtica calefaciente pungente & urente facultate sua, Martis subjiciunt Omne enim urens & pungens Martis imperium sentit, Quare folia Urticae tumores & scyphos emolliunt, consumunt et abolent, sicut etiam Sal tartareum podagrae causam illis solvunt in emplasmatibus. Semen Urticae mellae despumato additum, in asthmate praesens est remedium lentas & viscosas materias pectus occupantes incidendo. Valet etiam in pleuritide ratione punctionis Martis imperio subjacet. Omnis enim punctio dolor a Marte, sta tamen ut huic Sympathico antipathicum Veriale similium / quod et pleuram simul quae Jovis est respi

26.

ng af, sic enim materiam pleuriticam citissime concoquit, ut
sputum ejiciat. Caustica et maxime calefaciente vi Semen Ur-
e, cum sevo hircino, vel oleo laurino & cera illitum contra frigg
illum sentiet experimentum presens est. Luci Mars calidifi-
cus & planetarum, et ipsius creata etiam sunt calidifiona, & Urti
cum Radicem omnem carnem simul codam teneriorem facere, te
Plinius, ob vim maxime calidam. Cui ut vis Celestis harmonica
datet experticum est si Semen Urticae colligat Marte in primis arie-
te vel Scorpium sicut & Capricornum, qui martis exaltatio est, teneri-
orientè, item in sphaeram Decima Microcosmica, et pulveri et exhi-
beatur potantibus, protinus cum incaluerit, ritus excitaturos, ma- M
ligg commutaturos fore Ratio est quia per Martem Megacosmicam
excitat Spiritus in homine Martialis, unde sequunt rixae & odia.
Eorum enim inclinationes sunt bestiales, quae Spiritu Divino re-
gulari debent.

Difficiles lectu mihi Mars facit improbus herbas, quod vel solo Car- Carduorum
dorum exemplo patet. Hi enim aculeata forma, omnes martis in- exemp.
dium praeferunt, quare Semen vel radix Carduorum, Signatura
jam testante in pleuritide & aliis doloribus pungitivis commode
exhibet. Vesicam fellis sedem martis microcosmicam respiciunt
eum aperiunt & ob id ictericis medentur. Semen circa festum mi-
chaelis collectum ad diarrhoeam, dysenteriam utramq & alias flu-
xus valet sicut & Crocus martis.

Anonis: Herba sub rubros habens flores quod Jovialem signa- Anonis
tur, aculeis insignita pro forma martialium quare Jovis & martis
obtinet imperium, ob id hepar obstructum reserat, vesiculam fellis
aperit, quam ratione martis, sicut hepar ratione Jovis respicit. Sple-
nem quoque medet calculumq expellit. Signatum & constellatione testantibus
eodem modo exhibet in Pleuritide & si colligat Jove Marti juncto
in Signo conveniente simul eadem accidat Conjunctio in Sphaera De-
cima microcosmica, pro Amuleto collo appensa, tutum reddita vio-
lentia Martiali, latronibus rixis, et Cerisionibus. Adest enim hic
Spiritus harmoniacus Martialis junctus, Antipathico Joviali. Ju-

piter enim omnis ἐυτηξίας praeses est Conveniens illis quibus tempore Jeneseos Mars Octavam, vel etiam primam tenet Dominus

Esula

do enim in vegetabilibq Solaris est Leo autem Solis Domg est, dicatem ætheream & excellentem qualitatem, incaute intra Corpus assumpta, totum Corpus inflammat, sitimq intolerabilem infert. etiam in consumendis et abolendis partibq duris, item Saynis ciis exhibita hydropisi evacuando materiam aqueam medet.

Rhamni Rubi

Subjiciunt & Marti Species omnes aspere urentes, aculeate locis provenientes, rhamni & Rubi quare in lib Judic cp. Jotham chemitas comparat Arboribq: &c.

ANIMALIA MARTIALIA.

Animalia Martialia cognoscuntur ex feritate, et morum distitate, aspectu vivunt ex rapto alionum Animalium sunt magni ungis insignita Solertissima etiam & alacria ut:

Tigris

Tigris quae volitando potius quam currendo maxima cum pulloru Raptorem insequit adeo ut venater tandem vix unum reat, ob summam bestiæ alacritatem & solertiam: Mars enim solertiæ praeses est & Martialia Animalia sunt solertissima. Ce vivit pre more Animaliu Martialium, et inprimis Cervis & Jovi subjiciunt et antipathica sunt Martialibq / in sidibi Si quis Pardi pelle succinctus, medios ferat in hostes, a nullo laedi intrepide preterit. Mars enim ἐυτηξίαν largit in rebq martialibus Bellis nimirum & prelijs, tutumq reddit a vi martiali.

Panthera

Panthera: enim idem quod Pardus est Et æthiopes in Bellum proficiscentes Pardorum pellibq Leonumq amicti sunt. Maurusiam si culam bilis habere dicit Pardus, Bilis enim Martialibus majoribus Martialibq major, Sicut e contra Jovialia Animalia majora habent Hepata, Lunatica majora capita Et Homines quibq tempore Nativitatis Jupiter ascendit, majis habent hepar, et per Consequens sanguine dant, Sanguis enim & hepar Jovi subjiciunt Dicit autem Vel venenum praesens esse. Sed notet nullum venenum proprie sic dictum esse martiale, Mars enim quasi minor Sol est, sed omne esse vel solis vel Jovis vel Mercuriale vel Lunaticum Et tamen fel Pardi Martiale

Animali Martiali est maxime Martialis Quare interficit non
ione proprietatis toxicæ, sed ratione exuperantis qualitatis calidis.
. Unde totum Corpus inflammat, Pleuriticos & alios acutos et Mar.
dolores ex inflammatione oriundos causat, & hac ratione interimit.

Vulpes: animal dolosum crudele gulosum, noctes atq dies præ- Vulpes
inhiat, anates aniseres et gallinas, mira calliditate decipit & neat.
re marti cum Mercurio subjicit sicut et homines quibs hi ambo
nata presunt, sunt furaces et astuti Et Vulpes in augurijs sem.
invidias clandestinas notat. Amicitiam colit cum serpentibs ratio-
Mercurij; Oleum in quo Vulpes decocta, valet ad podagricos & arthri.
dolores ratione Planetæ: sicut et Pulmo ejus ratione Mercurij mire
tat pulmones humanos. Huc quoq spectat Canis animal vigilan- Canis
solertissimum & vigilantissimum, quod reliqua animalia in se-
dentibus q lacerat, et tamen homini assuefit, quod fit ratione Mercurij
enim homini non abblandiret Faustus est in itinere, quem etiam
elus medius Raphael socium non est aspernatus.

Huc quoq pertinet Lupus: Animal ferocissimum, & ex alio Lupus
vivens, quod antiquitas quoq Marti dicavit Hinc Remum &
ulum martios pueros fuisse dicebant. Imprimis hoc Animal Sri-
insidiatq qui Jovi sunt, Mars enim Jovi spirituali diametro
mriatur. Quod etiam Antipathia post mortem durat, ita ut fides
Lupi et Ovis intestinis confecta nequeant consonare, Ex hoc Latro-
decumunt, quidam ad cædes & latrocinia, majori cum immuni-
perpetranda. Marti enim subjiciunt, & ita martialibs rebus in
mentis suis actionibus pivunt. Solet et hoc animal podagra magna
parte martiali morbo et rabie tentari.

Vultur: Avis rapax ex cadaveribs vivens Marti appropriat, quare Vultur
pertum est Vultures, si in aliquem locum advolantes venerint, bel-
m presagire genio martiali. Mars enim belli præst. Et in Bello
Pomponiaco, per quingenta milliaria ex alijs locis ad dilaniandæ
davera advolasse Historici testantq. Quare milites plurimum me-
unt conspectu hic avibs, quod ex mirabili natura instinctu, spiritu
mpe martiali septem dies deprehensi sint præsentire pugnam, illis
ti se adjungunt, quam fugituram sentiunt, eamq respicunt quæ casu
st tanquam præda inhiantes. Ideoq antiqui Reges conservant spe-

caulatores ut annunciarent in quam partem spectantes volarent

Epatis dolore afficit Vultur quia hepar est pars Jovialis et Ju-
ter & Mars natura sua diametraliter sibi opponuntur, quare pars
lis in animali Martiali est debilissima. Podagra laborat sanguis
bo Martiali Unde teste Esculapio pedes Vulturis podagrici com-
et natura monstrante hic petunt Medicamenta contra Chiragram
podagram. Quare si Luna in Scorpio existente nervi ex pedibus vulti
eximant et alligent dextri pedis nervi dextro, & sinistri pedis
calci per pedis longitudinem, leniet Podagra: in Chiragra axillar
& alarum nervi brachijs dicto modo applicentur.

Milvus Subjicit & Marti Milvus, qui ob id rubrum herbarum c
horret, nec eidem insidet. Ruber enim color in vegetabilibus propriu
vivet, qui marti contrariat, hacq de causa punico malo non in
neq ejus aspectum ferat, sicut omnes martiales bestiæ herbis Jovia
abigunt

Culices. Huc quoq pertinent Culices, telo quo pungunt muniti, omn
pungens et sanguinem sitiens marti appropriat, unde rede a Sh
venter eorum avidq sanguinis vocat. Huc spectant & alia animal
ferocia, Astutia, aris insidiantia aculeata.

HOMINES MARTIALES.

Cholerici Mars homines significat cholericos robustos milites & Equites, M
enim militiæ præest Denotat et Fabros ingne laborantes, Ch
Chirurgos et qui Martem tempore geneseos feliciter habet posit
in hisce rebus felix est. Mars enim infelix, seditiosos & contumelio
notat, Latrones, latrones, grassatores et otiosos, quales Scythæ qui es
pina vivunt. impios / Mars enim impietatis præses est sicut e contra
puter pietatis /

Ira affectus Martialis est tentanburg hac inprimis martia
Cholerici, unde iram furorem brevem Dixere Sapientes. Bile enim effe
vescente, et martiali spiritu concitata, sanguinemq inflammante
causat: Omnes enim affectus martiales sunt calidissimi, sicut e contra
Saturnini frigidissimi. Vicit autem Martem Venus, quoties ipsi con
git, Mala enim portendens etiam in nativitate mari, Venus
spectu & irradiatione comprimit et diluit, quare et ira medet
Dicta etiam de causa, experientia testatum fecit, maxime virilem
lices, nihil efficere potuisse, dum Veneri indulserunt Venus enim
tem vincit, Mars autem militiæ præest & animositatem

MORBI MARTIALES.

Morbi martiales sunt dolores Colici, qualeng ex acuta constanq materia ardentes, colera Obstructio vesiculæ fellis aut mari præsertim ubi et Spiritq martialis, Podagra qualenus ardens, Ictericus & consimilia mala Omnes enim acuti morbi martem redolent.

CAPUT QUARTUM DE SOLE

De Morbis Animalibq hominibq et morbis Solaribus.

MORBI SOLARES.

Sole quibq Sol præest odore fragrante, sapore grato, colore flavum vel fulvo & forma regali dignoscuntq. Loca amant aprica, meridiq quo radii solares sine obstaculo pertingere queunt valent hæ species ad cor roborandum, spiritus vitales augendos & confortandos clarificandos, venenis resistunt & præstigiis magicis, vel illaqueationi corporum magicis horoscopis & Asterismis sive Constellationibq astrorum solvunt. Omnis enim maxoquasa imaginatione quasi excitata, virtus Astrales Microcosmicos abyssum circulata et reverberata certæ cordiani, beneficiq Saturninorum & Lunaticorum creatorum cum potentia in Actum traducit. Solaria autem ijsdem Creatis Spiritualiter adversantq, et karmalico fulgore falta sunt, quare recte omnibus Dæmoniacis effectibus opponuntur.

Crocus odore fragrante, sapore grato colore flavo libenter provenit in Soli expositis, quare Soli mancipatq et Chemica arte Collyrium Crocus. oculorum ad oculos ex Croco conficitur, Oculi enim Soli subjiciuntur quibq in genesi Saturnus Solem offendit, visus obscuritatem & omnium affectus patiuntq. Quare ji recte subvenit rebus Solaribus, Solem Microcosmicum Megacosmicum ad Solem Microcosmi adducendo, hunq spiritualiter confortando, illustrandoq. Tinctura vel Oleum Croci Cortanam Solare visum confortat, colorem Corporis floridum reddit, Spiritus vitales qui Solares sunt auget ob id Spiritq Saturninos melancholicos tristesq antipathicè dissipat, lætitiam & risum inducit, ratione auctorum Spirituum. Solarium & clarificatorum, unde Baptista de hoc triquit. Hunc ede si visus expelis assiduos.

Tantam enim immodico hujus usu hominum animis lætitiam indidisse testant Autores, ut præ nimio gaudio expirarent, eadem de causa quia vinum generosum large sumtum interficit, calorem nempe innatum qui Solis est, nimis vegetando, spiritusq vitales qui Solares augendo,

ut satis ventilari nequeant. Solari item sua virtute veneni ri-
dit, et tempore pestis maxime conveniens est et Celeste antipathicum
Pestis enim a Saturno, quare Solaria recte illi opponunt, quia Sol
Saturnus sibi Spiritualiter contrariant; Cor enim a veneno illo Saturn
no preservat, et per sudorem ejicit, Sideritide item medet, et tempore
stis contagium non inquinat Corpus, quod Saturnino humore depurat
tanquam Epidemiae Sympathico, et illi magis assimilativo depurant
Solarij Spiritu pestis Antipathico, et Tinctura ejus infectum fuerat.
enim debilis Solaris Spiritus, vel nullus, et Spiritus Saturninus
tens, ibi pesti locus dat, et e contra, his duobus sibi invicem succe
tibus.

Crocus Sylvestris. Est et Crocus Sylvestris qui montibus innascit, Minera Auri
fertis, Solarem Spiritum hauriens, Stannum & Argentum aureo
lore tingere expertum est. Ratio quia Crocus Solis, ideo Auri Solar
spiritus ipsi facile associatur, propter Spiritualem Sympathiam.

Mala Citria Mala Citria & Aurea libenter proveniunt in locis Solaris, co
flavo odore fragrante, quare Solis imperio subjacent. Ob id Cor Sol
Microcosmici Sedem respiciunt, illud confortant Letificant, Spiritu
Vitales, qui Solares augent illustrant vel depurant. Venenis resi
resistunt, preservando & conservando Cor fontem vitae, & in pestife
bus febribus commode exhibent, Semen contritum cum vino propin
tum omni veneno resistere & Atheneo multos a venenatis anim
ictos solo Citrionum esu sanitati restitutos fuisse asserunt. De hoc
gilij 2 Georgii.

— Quo non presentig ullum Poula siquando nocet infecere Nocendi
Misuerunt herbas et non innoxia verba, Auxilio venit, ac membris agit a
Ipsa ingens Arbos, faciemq; simillima Lauro: Et si non aliud late jactare odorem
Laurq erat: folia haud illis labentia ventis, Plos apprime tenax animae
Ora forent illo, & senibus medicantur anhelis.
Dicit Simillimam Lauro itidem Solari, odor foliorum fragrantissim
venenatas Bestias fugat, Sol enim omnia venena dissipat, et incantatio
tis resistit, quae a malevolo Saturno ortum trahunt.

Laurus Laurus odore fragrante, loca amans aprica, formâ magnifica
subjicit, quare Aetherea virtute, veneniis resistit, venenatiq; morsibus
Physiognomia testante medet: & Lauri folia, teste Plinio, aquam vitiat
et corruptam optimè emendant. Eodem testante Corvus Chamaeleon
occiso virus Lauro extinguit. Frigoris impatiens est pro notum Solari

e omnes calida, soliq radijs exposita loca amant. Ea Lauri natura
dixit, ut qui eam frequenter mandunt Vates fiant. Et veteres ipsam
num μαντικὸν φυτὸν idest Divinationis vim habentem Plantam vo
vere. Hinc Claudianus Venturi prosciam Laurum vocat. Qua de cau
Pellini sacra esse dicebat qui Dius Divinationi praesse creditus est:
Sicut enim Sol omnium creatarum rerum luce refertissimus est, o-
mia in toto mundo illustrat suis radijs et illuminat: Sta Herbae et cete-
Creata, sut pote Heliotropius Solaris lapis Vaticinijs prostat, ipsius
nerio subjecta, spiritualiter in Microcosmum recto modo introducta
operant, illuminant, & movent intellectum, Divinatores & Mantici in-
cij Homines efficiunt, quorum mentibus lumen Divinum, tanquam
Ipsimi corruscaminis Harmalici fulgor intermicat, cum se toto conatu
exterioribus retraxerunt, alterq subtilium in tractus celeri columbae se
mina levarunt, & sic in Mundo, quodammodo extra Mundum sunt,
niam Sublunaria suo intellectui patefacta et divinitus illustrata vident,
Divini Harmalici fulgoris immensitatem reverberato intellectu ad
genitas & naturales infirmitatis tenebras deprimunt, ut olim
de hoc in libello meo patebit Anagogico.

Fulmine nunquam tangit Laurus: pro natura Solarium, omnia
rum Solaria a fulmine tuta sunt, Lauri lignum attritu ignem de
primit, sicut et Ossa Leonis, ob soliditatem & igneam naturam.

Vitis: sapore & odore grato & fragrante, frigidioris coli impatiens. Vitis
et, loca amat aprica, sicut Vinum optimum eo anno provenit, quo
ber Solis est fertilissimus, quare Solis Imperio subjacet, ob id vires recreat
ugendo Spiritu Solares Vitales, cor roborando tristitia curasq hebetat.
Baccica enim cum sit Saturnina, recte propulsat Solarib Saturno
antipathicis.

Hoa cum Agricultura operam daret, post Diluvium animantia emi-
in pascua. Cumq Hircum Caprarum in Conicum Ciliciae montem emisis-
et, ibidem lambruscas comedens inebriatq cetera animantia cornibus
ctere coepisset, hoc comperto virtutem lambruscae agnovit, confestimq eam
sanguine Leonis & agni addito inseruit, quae deinde bonum fructum fecit
t viridemicavit eam. Sanguinem Leonis ideo addidit ut conferret ei in
spiritu & natura Solari. Leo enim Soli subjicitur, Agni vero qui Jovi
est, sanguinem ideo miscuit, ut Sylvestrem naturam deponeret, mansue-
ceret. Sorialia enim mansueta sunt, et ad mansuetudinem valent. Id
quod tamen Mystico quoq sensu non caret.

Aqua foliorum litis oculorum rubedinem tollit, eosq emaculat oculi sunt Solis, quare Solariisq vita confortant et illuminant.

Enula — Enula loca amans Phœbi concia odore fragrante, flore lutea ma regali & magnifica Solis Imperio subjacet. Quare tinctura per Sachari oleum artificialiter extracta oculos illuminat ratione stis harmonia, sicut et vinum heleniatum visum confortat ut ea Solis microcosmici sedem respicit, veneniq resistit quæ omnia spiritu profici suntur Deo Homine in vino mestitiam pellit, corrando spiritq vitales augendo et tristes Saturninos antipathiatiendo. Sicut enim Sol in majore Mundo suo adventu nubes atrumq velq obductum chaos dissipat omniaq illustrat: Ita et laria creata in Microcosmum inducta Solem Microcosmicum vemestitiæ nubila pellunt, totumq Corpus Spiritualiter illuminadiq perfundunt. Asthmaticis medet resolvendo crassum & viscophlegma virtute Solari Moly florem Lactei coloris ferre, rarinventu esse Hoc quidem certum est Helenium sicut omnia Solaquam maleficii resistendi vim continere. Testat Herodotq: Persgei suos Ungvento ex Helenio Adipe Leonino Croco & vino conad majorem conciliandam ipsis authoritatem inunxisse. Hæc omgredientia omnia sunt Solaria, Sol autem splendoris & authoripræses est.

Moly

Hypericon — Hypericon: flore luteo locis gaudens apricis, subtantiasanita Solis imperium sentit participante Sole quare vulnerum mum est Mundativum & consolidativum, & ad internas viscerum nes valet, sputumq sanguinis ex rupta vena compescit Solares omtæ omnes sunt Vulnerariæ. Destillatum epis est diaphoreticum, res venenatos & putridos, optime per poros evacuans pro natura ium & Solialium. Singulari influentia et spirituali virtute et Diabolicai prestigiis adversaq unde & Dæmonum fuga dicq enim maligni spiritq libenter in Saturninis, i. dest tenebrosis locis sub stellis Saturninis degunt, Saturniniq cientq: Ita Solinitq Sol enim malignos pellit Dæmones.

Idq præstant Solaria, quatenq Divini luminis, vel vere Mundi ideis sti sunt præ reliquis participes, inprimis si benevoli Jovis simulatio accedat, id quod Natura in hac Herba singulariter præstitit, cum spiritus nexu conjunxit indissolubili, quare obsessi hanc neq odore

30

eq[ue] [illegible] valent Et maxime valet si colligat Sole Jovi junctu Die et
na Solis, simul et hac conjunctio fiat in Decima Sphæra microcosmica
e Herba Porta lib 3. Phytogno cap 13. se quam sæpissime usum testatur,
Suffitibq Balneis aut gestationibq a Dæmonibq obsessos liberandos.
ffitu inprimis eligit Spiritus Thesauros custodientes subterraneos,
quod & ego compertum habeo. Tales enim Spiritq sunt Saturnini
aut et qui Saturnum tempore Nativitatis in Horoscopo habent, libenter
esauros absconditos quare Solaribq quæ Saturninis Lecteq antipathia
ponant propulsanti. Relatione Solarii virtutis putredini resistit somnia
ni Solarea putredinem præcavent & tollunt. Quare vermes pellit
ovum ex putredine natos, si recta ratione exhibeatur.

Huc diligenti examinatione, et ad Spirituales Calculos revocatione Fraxinus
quæ in forma sua pertinet Fraxinus: quare virtute sua Solari cor con-
tra venenisq resistit Solarea enim venenisq omnibus e diametro oppo-
nit, quatenus Solari et maxime fixo constant spiritu: Suevum hu-
i Arboris morsibus Serpentum impositum, summe opiferum. Et ver-
entes venenataq Animalia, adeo adversari hanc Arborem, ut ne ma-
tinas quidem vel Occidentales umbras, quamvis sint longissimæ fer-
re queant, sed procul fugere. Expertum est, cum ejus Circulq factq cir-
mposito igne, et tantum libero relicto loco illo ubi sparsa erat umbra
raxini, tuncq in medium prosiluit et Serpens, ipse postq per ignem quo
mbram effugerit. Solari virtute etiam venas inquietas quæ Solares
unt arteries, quiescunt respicit et Sal ipsiq commode exhibet in malignis
ebris nagdias. Sole enim Megacosmico, confortat Sol microcosmicus
et tempore Pestis est antipathicum, nullum enim venenum copetit
si Sal hoc ante exhibeat, commodeq propinat cum harmoniaco Sa-
turnino sub Astro Virginis existente, venenisq pestilentis Sympathico,
præservatq a contagio, id quod me non latet. Solarea enim creata corpq
hus Spiritu & Vinutura inficiunt, contraq venena firmant. Poculum ex li-
gno fraxini confecta, hilaritatem causantur, si quis ex illis bibat Spiri-
tus Saturninos tenebrosos in microcosmo disputiendo antipathicé Spi-
rituiq Solares Vitales Sympathice roborando, ob id chypocondriacis con-
veniunt, quod et Succeq & Sal præstant cum harmoniacis. Huc quoq Melissa
spectat Melissa Jove participante, quare cor confortat putredini he-
patis et pulmonum medet Senectuti q defensivum, et Juventuti re-
parativum est, & ratione hujus excellentis Constellationis alia plurima

Chalta præstat. Et Chalta flore luteo formaq oculum repræsentante, quia oculis Solarib⁹ partib⁹ subvenit, eorum rubore et inflammatione tollit visumq confortat, tempore item pestis conveniens, quia cor Solare præservat. Item Herba Heliochryson: flavo flore quæ præstantissima Collyrium præbet et flos collectq vel decerptus Sole existente in Leone in Trigono Jovis et gestatq authoritatem conciliat, et splendorem tute sua Solari. Testatur q Theophrastus eos qui Heliochrysi flore coronant, Ungventoq ex auro apyro confecto illinant, gloriam & Auritatem sibi conciliare.

Heliochryson.

Rosmarinus.

Huc quoq spectat Rosmarinus: fragrante suo odore, præsertim tamen participante. Alias enim si puro Solis imperio subjaceret, rei haberet luteos. Vocat ab aliquibus Thymiama Solis eo quod Solis imperium sentiat, quare hujus Constellationis ratione spiritales Solares et Animales Mercuriales auget, cerebrum hac de causa Cor confortat / Mercurialia enim cerebrum non aliter roborant, quam Spiritq Animales augendo, quia cerebri substantia est Limatica, quæ frigido / catharros arcet Epilepticas & Apoplecticas subvenit sicut et in Hydropsia convenit ex ratione Solis putredini resistentis. Dolorem item venena evacuat / Solaria enim sibi Mercurioq partia sunt quæ diaphoretica sicut et sudor Mercurialis dicat Sanadon.

Corona Regis.

Huc quoq Corona Regis et aliæ augustiore forma colore florum luteo, dore fragrante et Phœbi radijs expositis Lovis provenientes referunt.

ANIMALIA SOLARIA.

Animalia Solaria sunt magnanima, generosa, audacia fortia laudis cupida.

Leo

Leo generosum Animal fortissimum & animosum, Hoc animal pertis nascit oculis, oculos habet maximos et acutissime cernit. Hinc Crystallinus ex oculo Leonis visum maxime clarificat & restituit. Sole enim Megacosmico restituit Microcosmicus. Longævq etiam est, aut etiam homines, quibq Sol Horoscopum tenet ut Senectus sint vivaces. Illis maxime intensos esse Leones quibq tempore Nativitatis Sol Horoscopum tenet, sicute contra Solares homines amant. Si quis Leonino / imprimis illo qui circa oculos vel cor si quæ est tanquam sedes Solari circa partes Solares / inungat authoritatem & gratiam apud Reges sibi conciliat. Vel si cor Leonis tanquam pars Solaris Animali Solari gestet ad idem valet, imprimis si eximat Sole prorsus tenente domum. Hoc enim modo Sol Megacosmicus accumbat crocosmo

Unde et illum hominem omnes verentur bestiæ qui balthæo spelleo nina corpq cinctq fuerit, quæ Solis propria est / Imperium et authoritatem significat quæ a Sole canuntur. Leonis pellis, sicut Solaria

In auguriis Leoni occurrere bonum est quod

fulmen valet. Pellis vitulj marini ca de causa a fulmine tuto quod Solaris sit, & Celestis Leonis cordi subjiciat. Cor Leonis optime confortans, quia maxime Solare est: Alias sanguis Leonis comprimit maniacis & melancholicis, quia Saturninos Spiritus hinc infringit, et totum sanguinem & corpus, Solari Spiritu illuminato exhilarat. Eadem ratione ab extra adhibitu Cancrum sanat, qui omino humore ortum ducit, sicut & cor Leonis cum Sympathicis omnia illam relegat. Gallum vero Leo, ea de causa quod Gallu Solima. spirituali latitudine subjiciat, sicut & anser expavescit verbam Lucas eo quod haec Luna majore influentia sit appropriata.

Equus Animal fortissimum generosum superbum et magnanimum imperio subjacet participante Venere Equus in haruspicina Imperium significat; solj enim propriè Imperium competit, cui & Equus est per quem Imperium significat. Veneris enim simul sentiat unde Hippomanes expetitum Venereis veneficijs portatetur cum Veneris simul sentiat imperium, hinc fit quod superbum animal, sicut etiam quibus Sol & Veng in horoscopo jungunt sunt

Aquila Avis magnanima magnifica & regalis Solis Imperiabit, participante Saturno, quare maxime authoritati, & magnat. Sicut etiam homines, qui habent Solem cum Saturno Dominos sunt magni & graves: Visum habet acutissimum, utin aere existens, quae in terris subsident videat. Oculi enim ex vig Solinant, quare ni Solaribus Animalibus, maxime acuto visus, quia Solaris Aquilae inunctis, visus claritatem restitui testat Plinij. Solanimalia omnia sunt cordata, ob Spiritum Solarium copiam. Longaevis est ob conjunctionem Solis cum Saturno, sicut et homines ac nati longaevi sunt. Saturng enim senibus praest Senes fiunt ascendut in genesi, hic autem conjungit Soli, qui vita & calori vitalium Spirituum Dominus est. Unde haec creata longeva sunt longaevitatem valent. Ratione hujus Constellationis praesidis, melancholicis affectibus medet, proinde daemoniacis maniacis commode valet: Melancholiae enim praeses Sympathicus Saturng, antipathico conjungit, quare siderea virtute morbos pellit Saturninos, Omnis morbus Sympathico sidereo Antipathico pineto propulsatur,

Trallianq testat Lapidem Aquilæ ad authoritatem valere conciliandam sicut et dextrum oculum Gauli enim Solis sunt, & Solaris animalis sicut Solares, Solaria vero ad authoritatem comparandam valent. Omnis enim honor et authoritas a Sole qui omnia præeminente, præcipue significator est / sicut quibq Sol cum Cingulo Orionis, aut alia regia in Genesi Horoscopum tenet, magnæ famæ homines evadunt / Solare enim data ejus Eminentiam conciliant eandemq portendunt. Aquila enim in auguriis Altitudinem Authoritatem & Victoriam significat.

Gallus. Gallus magnanimq Soli mancipatus quare Sole exoriente latitanq Sui enim Sideris adventu terramq illustrante singulariter / sicut omnia Solaria confortari venit. Gloriæ cupidus est, et pro gloria magno Animo & vehementia maxima certat. Superbq simul est pro patria Solarium & cristam suam tanquam Regium insigne custodit. Et in auguriis significat Imperium et Authoritatem, sicut et ipse Gallus marchiam affectat, Solem enim non patitq quia Soli præest præeminentiæ Authoritatem conciliat Cor galli, pars Animalis Solaris, Solem

Ung piam tenentis Dorsum, hora & die Soli, exemptum et gestatum etiam Electorius Lapis in gallis inventus, & crista idem præstat ita enim Solaris effectus Authoritas nempe conciliatur. Jus Gallinatravenena valet / Solaria enim omnia venenis resistent / inprimis Croco Solari conciliatur, qua ratione etiam Cor Solare confortat, sicut Aqua e Capone destillata, inprimis si cum Auro coquat & præparetur Aurum enim aliquam Tincturam juri communicat, qua de causa etiam post Coctionem pallidq apparet, Simile enim agit in simile hæc facile conjungunt, et in se invicem transmutant, quæ omnia Soli Regi sub imperio subjacent. Jestatury Fabriteq Ossa gallinarum Auro liquescenti admixta illud in se consumere, quare multi Aurum tabile per Gallum conficere studeant. Aurum enim Soli mancipatum Cor Solis microcosmici Sedem singulariter confortat, et innumeram præstat. Sulphure sicut & Mercurio constat fixo, quare ignem non remittit, sed multo purioq evadit.

HOMINES SOLARES.

Reges. Soli subjiciuntur Reges, et quicquid Sumonitatem Respublicæ concernit

aut quoq Sol naturas generosas colore subflavas magnas et spiritu
preditas, apertas & honestas, ad alta contendentes Hinc quibq Sol in
mate objectus est, non evehunt ad Dignitates, Sicut in Domo Decima
nitates maximas decernit.

In Homine designatur Spiritum Vitalem, Sanguinem arteriosum Cor sic
cordia et quicquid calori Nativo famulatur, oculis item praest, quos Sol. his micro
in Limaco hac de causa germanam quandam & cognatam, cum Diei cosmicis
dent lumine Solis naturam habere testatur Hinc quibus Sol malefi:
maligne aspectu utpote Quadrato, Martis debilitatur, statim mori-
tur, vel non sunt longævi.

MORBI SOLARES.

Morbi Solares sunt, palpitatio Cordis, Syncope, deliquium Animi, quod Cordis pal
animis accidere solet ijs, quibq Sol tenet Sextam tempore geneseos: pitatio Syn
titudo spontanea & oculorum affectus. cope Deliq
um animi

CAPUT DECIMUM DE VENERE.

Est de Herbis Animalibq hominibq & Morbis Venereis.

HERBA VENERIS.

Herbæ quibq Venus præest, cognoscuntur ex sapore dulci, odore lasciv
flore albo, humore lento, qui tendi potest forma foliorum glabra non la-
ciniata.

Satyria quæ sapore dulci, odore lasciuo humore viscido Signatum be- Satyria
nerea, texes nimirum partes Veneris præseferente. Radix eorum plena
succi, succi Semen genitale repræsentantis, quare omnia Veneris Im-
petum sentiunt, ita tamen ut illa Species, purpureos habens flores Jovi
simul irradiationem sentiat / Ruta enim color in Vegetabilibq Jovialis pro-
prie est / hacq de causa Sanguinem qui Jovis est simul emaculat. Quæ
vero flores albo colore insignita est, radicum multo lasciviorem ostendit hu-
morem et odorem / talem nempe exactè qualem lilia alba, quæ itidem
Veneris sunt / Veneri sine alterius Planetæ participatione mancipati vene-
rem stimulant & ad coitum animant, Semen genitale augent. Hacq
Dioscorides testat Thessalicas Mulieres in lacte ad Venerem augendam uti.
Conceptionem item adjuvant, quæ omnia a Spiritu Veneree profecta sunt
ut sidereâ constet rerum influentiâ, experiri licet. Si quis Satyrii albi
radices Venere in propria Domo existente colligat & collo appendat, tentabit Ve
affectibq vel Druidis Venereis Spiritibq, et ad libidinem mirabiliter se exti-
mulari sentiet, adeo ut dormiens hac Radice appensa noctu semen

more Gonorrhoea Venereo morbo laborantium emittat. Imo mox
volce incalescens radix ad venerem pronum reddit. Per Venerem in
megacosmicam, excitat Venus Microcosmica. Satyri omnia ex mon-
rum turdorum & aliarum avium caterватim degentium, et tempore
ris coeuntium semine in terram ejecto progigni, et hanc ob causam
copiosius ibi inveniri, ubi memoratae aves degant.

Lilia omnia Veneris imperio subjacent et albo maximadem
Lilia o- mnia tudine eidem mancipant. Albedo enim in vegetabilibus Veneris propria
est reliqua alii Coloris simul de alterius Planetae irradiatione partici-
pant. humorem viridem habet, & odorem radicis lasciviissimum. Si-
113 dix colligat Luna Veneri in Tauro vel Libra juncta amorem Mulie-
rum conciliat. Mulieres enim propriè Lunae subjiciunt et Veneri, quae
cuncta reddit amabilia. Crocea foliamenta ebilibus albis praeparata Vir-
ni, si non est pura, cogunt emittere Urinam ratione Veneris, cui Virgi-
tas subjicit. Aqua distillata aetherea virtute parturientes juvat do-
lores parturiendi minuit & foetum sine noxa expellit. Unde etiam Ob-
stetrices oleo florum genitalia illinunt, ut amplificata foetus exitum
commodiorem praebeant. Venereae enim species, membra Veneris re-
spiciunt, easq spiritu suo ingrediunt adhibita, in eisq vires a Creatore
inditas exerunt. Quare et mamillas tumefactas restituunt. Hinc
Stres femineae gravidae singulari modo uti sciunt, foetumq venustiorem
conciliare aiunt et student. Et aqua liliorum destillata faciem mi-
dissimam reddit, & maculas cutis omnes exterminat. Venus enim
omnis pulchritudinis Domina est, et quibus tempore Veneris est hor-
scopans, cum fixa regia in propria Domo, sunt pulchrae formaq no-
sesq colore amabiles, inprimis si benevolo Jovis et Lunae aspectu fue-
atur. Lilium Convallium: flore albo, forma pulcherrima, odore
Lilium Convalli- um. provenit in locis udosis & palustribus, quare Veneri & Lunae in Pis-
bus subjicit. Expetitum et maxime conveniens est medicamentum in
Caduco, inprimis vero Uteri. Lunatico enim Spiritu Caduco, qui Lunae
morbus est medet, cerebrum Lunaticum confortat, et ratione Veneris
ne juncta uterum qui Lunae & Veneris est respicit. Quare destillatum
florum parturientibus conducit: vires enim partu absumptas instau-
rat, & Spiritus auget ut partus facilis expellatur. Habitet quae non
comitiale in paralysi et vertigine aliisq cerebri morbis: Luna enim ma-
gacosmica Luna μικροκόσμῳ suo Spiritu & virtute subveniens, vera
bum

rum confortat & Lunaticos morbos pellit.

Narcissus flore albo odore lascivo, sapore dulci, humore viscido Veneris sentit imperium, quare radix cum harmoniacis, sperma genitu. Narcis. 2
h auget. Aqua destillata autem emaculat, faciemq nitidam reddit, quia Venus venustati praest, quare et creata ipsius eandem conciliant. Et si Virginum mamillæ, hac aqua sæpiq abluant, pulchram forma rotunda reddit, et duriores ratione Veneris, putricum item ubera restituit. Singulari item Venerea virtute Virginum amorem conciliat

Huc quoq pertinet Nymphæa, quæ veneri Lunæ participante in Nymphæa
Cancro et Scorpio subjicit, ob id in aquis provenit. Hac de causa quod venerea sit Plinius lib 25 Capt. sentit, Nymphæam natam, Nympha ex Jelo-
pia erga Herculem mutua. Hujus Constellationis ratione, spasmo medet et vertigini, si colligat Sole in Cancro existente. Vertiginosus enim solum modo aspiciens Nymphæam juvat, Sulphureis Spiritibz in cerebri ventriculis contentis sedatis Lunatica virtute. Hac etiam de causa Gonorrhæam bellit, Venereamq nimiam extinguit, si Saturnina veneri nimium antipathica misceant. Aqua destillata ratione Lunæ, omnem inflammationem bellit. In Hectica & pleuritide commode exhibet cum harmoniacis. Cor inspiritus refrigerat. Valet et ad faciem clarificandam, maculas enim abolet cutis nitidam reddit, quia Venus formositati praest, Et Luna faciei Domina generalis. Ratione veneris & Lunæ, qui ambo Uteri præsunt matricem respicit, & menses albos & Rubros, potenter sistit radix Item Rosa Rosa
antiquitz etiam veneri consecrata, quæ & castitatis Virginitatisq s.
gnum certum est, hancq ex veneris vel Cupidinis sanguine ideam propo-
sere inter Rosæ frutices viviaret, eruq ladaret, f adrubuisse ferunt Poetæ.
Quare cum maxima ex parte veneris sit, Gonorrhea medet, & mulieribus
subvenit in fluendo albo vel rubro fluxu, ad conceptiones valet. Matricem
respicit, et Sal ligni Rosarum confert illis qui matricis obstructione
laborant, mire etiam matricem confortat ratione veneris, cui Uterus cum
Luna subjicit: Item Mala dulcia huc spectant, quæ venerem stimulant Mala dulcia
et in somniis bonum portendunt, inprimis Amantibz, quia veneris sunt
et amantes veneris spiritu agunt. Hinc Cant 5. dicit: veniat Dilectus meus
in hortum, et comedat fructum pomorum Et Cantici 7. Omnia poma nova
& vetera dilecte mi servavi tibi. Astrologice loquendo, omne decorum
generaliter est veneris, & veneri sunt desiderosi, non in veneris satis-

rebus, sed quibuscunq aliis quæ affectant. Hinc quoq; ei dicunt eam
Ficq cadit Ficus Iove participante: quare dulcis saporis & Veneream augent
fructus. Hac de causa Taurus quamlibet ferox collo ramis sese allig
mansuescit. Taurus enim magna ex parte Veneri subjacet Saturno par
ticipante, Ficus autem Veneri & Iovi, et ita Venus præsente Iove
volo Iovi hic pingit Jupiter autem omnia mansueta reddit & mo
suetudini præest / & Venus alias Saturno, qui participans Iovem
cem reddit eum, adversat diametraliter / Quare hujus constellationis
tione mansuescit, Spiritu nempe Jovicali & Veneri Spiritum ferocem
Hyacin thus terminum antipathiæ cohibente. Venerem quoq; redolet Hyacinthus
filiorum species / omnia autem lilia Veneris sunt / sole tamen magis
ex parte participante quare & aureos flores profert. Valet q; hujus con
tionis ratione, ad illa prium Solarium matronarum Amorem conci
dum, illa enim Soli & Veneri generaliter subjiciuntur. Succus Radi
tus pilos coercet, nec sinit pubertatem erumpere. Radix quia pili
partes Saturnina, et sicut Saturninis speciebus juvant & producunt
Solaribq & Venereis, quæ e diametro Spiritualiter Saturnini adver
cohibentur. Sol enim & Venus extremam dvnoscbetur cum Saturno
runt. Hac de causa Mangonicq in pretio esse ferit & Hyacinthum pu
ab Apolline dilectum, dum ab eo disco interficeret in hunc florem
mutatum refert. Ovidiq, Alias ratione Veneris genitalia tamefacta
stituit si Radix decoquat & imponat.

ANIMALIA VENEREA

Animalia Venerea sunt deliciosa, mitia blanda jucunda, mansueta
nocua et si mas misceat libidinosissima.

Columbæ & turtures, in quibus mutissima relucet Veneris hab
tinent, quare sunt mansuetæ & innocuæ Unde Versus.

Columbæ turtures Felle Columba caret, rostro non ledit, & ungues
Venerea sicut Jovialia Animalia sunt innocentia, crebrò coeunt, qua
ri subjiciunt, & ob id copioso Sperma abundant, et per consequens
val de fœcundæ, Venus enim cum Luna fœcunditati præest
etiam in hac ave studium Amoris mutui reluxet & castitatis. Ampli
enim sua conjuge turtur / qui majori latitudine Veneri appropriat
ducit aliam, sed solus incedit, fid quod Saturninorum est, quare mæsti
let, Naturam enim Saturninam vere antipathicam assumit quæ
re gemit aquam bibitur q turbat pedibq cum tamen
gis gaudeat. Hæc omnia facit ratione Spiritus
primam Domum occupans in genesi, Amoris studiosos quidem, sed

castos facit, inprimis si benevoli Jovis accedat irradiatio. Si autem
Mars misceat, fiunt libidinosos et scortatores. Hinc olim in Nuptiis
Turturum concordiam precati sunt, quia Veneris sunt, et Venus cum Jove
concordia præsunt. Hinc Turtures ad amorem Mulierum conciliandum
valent, ratione excellentis Veneris, quæ Amoris præses & Domina est.
Si enim Venere in Libra existente Die & hora Veneris, Venere item in De- 118
cima Sphæra Microcosmica exaltata, Cor & renes Turturis exemeris, te-
nuique castus gestaveris effectum certum experieris. Et Mulier illum per-
fidè amabit a quo Columbini Cordis & renis pulverem in potu vel esca
acceperit. Inprimis id præstat cor turturis, quia majori latitudine
Veneri appropriat, quam cetera Columbæ. Citrate Columbæ Venerem sti-
mulant, proinde conducunt ijs in cibo, qui melancholicis laborant affe-
ctibus. Venus enim contra Saturnum est. Columbarum ergo Veneream &
cum Saturnina malignitas infringit. Peste non infestantur Columbæ &
tempore pestis Columbas edentes illæsi perdurant, quam ob causam Egi-
pti tempore pestis Regi nihil aliud in prandio præter columbas appo-
nunt teste Oro Apolline Niliaco. Ratio est quia pestis causatur ex veneno
Saturnino per Astralem Vulcanum in aerem dispersa ibiq; putrefa-
cto Chaosq; inficiente. Venus autem Saturno e diametro adversatur, qua-
re Columbæ pesti resistunt, & conducit pestifero tempore in Domibus
calore Columbas ut aerem eventilando Saturnina pestis seminaria
dissipantur. Alias Columbæ ad pulchritudinem valent. Jung enim
pulchritudini præsto. Unde Italicæ et aliæ delicatiores fœminæ, for-
mam elegantem & faciem Venustam sibi conciliare studentes, aqua de-
stillata ex liliis albis Columbis & aliis Venereis creatis. Hoc etiam
experientia testatur, quibus in themate Natalitio Venus felicissime po-
sita est, eos non esse sine Singulari Spiritus Sancti dono. Satis patet Cygnus
Columbam subjici Veneri. Cygnus: Veneri imperio subjicitur, quare
Junonis est delitiosa modesta & innocua. In auspicijs semper præsagit
Fortunam Nautis & peregrinatoribus. Ratio quia Veneris quæ ἐύτυχία
minor est sicut Jupiter εὐτυχία major. Quare horum duorum bene-
volorum Planetarum & fortunarum creata semper fortunam dextram
denotant, sicut e contra infortunarum creata δυσκλίας præsagiunt.
Quieta valde & modesta est avis, neminiq; molesta, pro natura Veneream &
hinc rerum olim literator Cygnis comparator fuisse
Et quod spectat Pavo. Sole tamen participante, quare avis est libidino- Pavo
sa et ambitiosa, & adversus Solem explicat pennas suas, inprimis vilau-
dis, sicut et Homines quibus Sol cum Venere præest, sunt ambitiosi laudis

cupidi

Perdix. Huc pertinet Perdix. quæ libidinosissima id circo est, et dum fœminæ ova fovet, mares inter se masculam patiunt Venerem. Quare pedicationem significare volentes hieroglyphici, geminos mares ex perdicibus pinguent testes, Oro, hi enim invicem coeunt. Et Aristoteles in suis per Animal. testatur, auem a masculo spirante, et sola audita voce masculi, quasi per quendam sensus imaginationemq Veneream concipere fœminas. Ubi horum valet caro Perdicis, Quare & ad Podagram inclinat, et podagricos offendat. Hinc Lais Mulier meretrix, quæ insignem suo ventulis allicijs tem iuuenitutis perniciem dedit, Perdicibus quæ anethi, fœniculiq semine condito pastæ essent, ad venerem augendam vesci solita fertur. Et gallinides Perdicis ova in cibo sumpta, Amatorium vocat poculum. Bonum enim Venerem Microcosmicam confortant. Alias etiam ova fœcundem causant, lactisq copiam mulieribq progenerant ratione Veneris.

Passer. Veneri quoq & Marti subjicit Passer; qui ob id lascivissimus est, et Septies in hora coire dicit: Et passeribus Tiresias secundum Orum Apollinem Niliacum trecenties in die coire dicit: Sicut & Hirundo quibq Mars & Venus pinxti præsunt, maxime lasciui sunt. Passer omnem venerem ciet, et in medicamentis sopitam venerem excitantibq, cerebrum passerum exhibent & ova passerum teste Avicenna. Venerem promouet. Propter nimium coitum Epilepsia infestari solet ob cerebri commotionem. Aliqui magica cura Podagræ mederi student, nervis e passerum pectore exemptis et certa constellatione alligatis, cæterisq concurrentibq. Et in auguriis Passer amantibq bona significat. Expeditq enim et velocissimus est in rebus Venereis, omnis enim solertiæ præses est Mercurius, quare Veneri conjunctq, solertiam in rebus Venereis præstat.

Pica Huc quoq spectat Pica Mercurio tamen simul participante, quare Avis est loquacula. Mercurius enim voci & lingvæ præest. Singulariter prodest hæc Avis iis, qui per Maleficium sunt ligati, etad Venerem impotentes. Sicut enim impotentiam illa a Saturnini generis Demonijs creatis induxit: Ita potentiæ coitus propriæ Venereis certa parat.

Hoc quoq attendendum est, quod hæc Avis splene careat, splen Saturninus est, Venus autem Saturno diametraliter contrariat. Quare etiam in Venereo Animali Saturnina membra sunt spiritualiter deficientia vel minora, id quod singulariter Natura præscitit in hac Avicula splendum splene plane caret. Natura itaq indicante ad Venerem valet

et melancholiam qua a Splene Saturni Microcosmici sede o-
ducit. Pica autem Veneri Planetæ Saturno et ipsig morbis anti-
dicis subijcit Saturnum itaq Microcosmicum infringit. Hinc patet
Pica insolito et singulari clamore Amici adventum denuntiet,
experientia testat et ego aliquoties experty sum. Clementum enim
Avis ex Venere desumtum est, ideog lætum annuntiat hospitis ad-
tum, Spiritu suo Venereo prævagiente, Venus enim rebg lætis præst.
m autem est a genio hominis profecisci, qui ubicung potest grato
homini, & ille cogit picam, Et causa est, cur illi ipsi homini le-
nuntiet. Non tamen semper & omni clamore hospites denotat,
multa hac in parte veniunt considerauda.

Hue quog spectat piscis Scarus dictus, maxime Venereg Pisatores Scarg
m cum unam ex eo genere piscium fœminam habere possunt, eam
in aqua collocant, & rete circumponunt, tunc Scari ejus potiendæ femi-
desiderio, quasi astro quodam pericli ruunt, et alius alium aver-
contendit, ut prior amata fœmina potiat. Quo fit ut eorum mul-
multitudo in retia se involvat sed de his satis

HOMINES VENEREI.

Venus Domina Voluptatum, circa succos versat & res deliciarum, Homi- medici
designat medicos Musicos & Poetas. Pharmacopœos Pictores Item musici
tores Phrygiones. Infelix et abjecta Venus facit mulierosos, fidicines poeta.
nos lasciuos Cantatrices circumforaneos Mymphas Cynædos et lascivissimos
Venerem professos.

In corpore Venus notat renes, membra generationis Sperma & con- Sedes Veneris
milia Microcosm.

MORBI VENEREI.

Morbi Venerei sunt gonorrhœa, Hernie variæ, inprimis a Marte
Lædat Venus in Octava Sudores & plurima affectiones, genitales par
concernentes. Vitium olfactus cum Saturno Lues Gallica et hujus-
modi ex corrupto semine aut luxurioso humore nati affectus.

CAPUT XXIIII DE MERCURIO

Idest, de Herbis Animalibg Hominibg & Morbis Mercurialibg.

HERBÆ MERCURIALES.

Mercuriales herbæ cognoscuntur ex vario florum colore, loco nascunti
plerung arenoso reliquas gerunt in quibus semen habent, odore sunt
subtili. Quædam præcipue lingvam et pulmones respiciunt,

flatus discutiunt, Spiritus Animales confortant, obstructiones aper-
unt, & potentissimi sunt effectus quovis modo usurpata

Nyctymeron Nyctimeron Herba Caruleos et flavos habens flores & Mercurio
mancipat, denotatq Signatura, illam ex Elemento ignis & aquæ
sumtam esse. Ex arte signata, itaq maxime conducit, in extingu-
dis inflammationibq internis, febribus ardentibq erysipelate et
morbis calidissimis. Singulariter etiam valet, in extinguendis ig-
bus Technicis, si colligatq Luna Mercurio juncta, & rite adhibea
Omnia enim Simplicia diversi coloris, ex duobq elementis deriva-
pta sunt.

Chamamelum Chamamelum diverso florum colore, libenter provenit in loc
arenosis & siccis quare Mercurio subjicit: Herba est ad plurima m
lis, flatuumq inprimis discutiens sicut enim Mercurij Megacep
cus & Mella ipsius sunt flatulentæ, ventosq aient in majore m
do: Ita Species mercuriales quædam flatus cient in stomacho
eosdemq discutiunt Naturam indicante. Ubi enim malum ibi remo
dium est. Quare exoptata herba est in enematibq, Colica, & alijs q
discutientia requirunt. Caput item & Spiritus Animales qui Mer
curiales sunt, suo Spiritu confortat, hinc lixivio pro lavamento
Capitis imponi solet. Internas item Obstructiones tollit et pur
gum apostemata maturat, sicum harmoniatis ab intra exhibenda
pulmones enim sunt Mercuriales.

Alkalecá Alkalecá Herba Caruleos et luteos habens flores Mercurio
jjcit Jove participante Hujus itaq Constellationis ratione alter
et pulmonum Apostematibus, sicut et internis lesionibq apte m
det: Jupiter enim sua temperie apostemata emollit, inprimis
partium Jovialium, ad quas ratione Spiritq ferè, pulmones autem
Pleura Jovi subjeiunt: Eadem de causa hepar obstructum rese
rat, & Semen in Sterilitia, apprime valet.

Fabæ Fabæ flore discolore, Semen in siliquis præferentes, fuscis
fuscis, Mercurio subjeiunt participante Saturno. Coagulat
Sanguinem procreant crassum et Melancholicum, ad morbos val
nios recipiendos promptissimum, flatus item generant, Jovia
internos obsessantes & Spiritq Animales impedientes ratione
curij Saturno pjncti. Unde Pythagoras mentis quietem optantes

lanum esu abstinere jubet. Somnia Saturnina & horrifica indu-
cit, ratione flatuum Saturninorum. Odor florum etiam caput petit
eius turbat et insanos facit, sicut et homines sub Conjunctione
Mercurii et Saturni nati sunt deliri et demoniaca patiuntur. Vesicam
juvant ratione Saturni ipsius et membranose substantiæ Quare
cauleum fabarum cum convenientibus exhibitum urinam ciet
calculum vesicæ expellit.

Bellides: colore florum diverso Mercurio in Libra subjiciunt, con- Bellides
sale ex Libra et Mercuriali humiditate aquea. Quare per Bellides
convenienter purgant ii, qui ad iracundiam proni sunt, bilem enim
attingunt et expurgant, sine hepatis noxa ratione Libræ, quæ
operatum & blandum signum est. Valent etiam in Arthritide, Tar-
tarum enim tarthridis causam subtili suo sale resolvunt. Unde
Pandectarium Arthritica dicit. Ratione Planetæ præsidis Oris
linguæ, tanquam Mercurialium partium, vitijs subveniunt & a-
Bellidum, convenienter exhibet in Angina e pustulis linguæ
vitijs item subvenire docta ob Mercurium

Trifolia: omnia Mercurij imperio subjiciunt, unde ratione unius Trifolium
eiusdemq; Spiritus apes, qui itidem Mercuriale sunt insectum sole tamen
participanti libentissime præ reliquis hisce floribus invidere solent suc-
cumq; exsugere: Omnis enim Amicitia, ex cœlesti profluit harmonia, hinc
fit quod ignoti, et quibus nulla antea intercedit familiaritas, primo aspe-
ctu singulari, erga se invicem affectu & Amicitia jungant, ratione ejus-
dem Signi vel Planetæ tempore nativitatis ascendentis. Serpentes tri-
folia non attingunt, sed ijdem abigunt, eaq; loca ubi crescunt aversante
sciendum autem est Trifolium mysticæ triadis Naturalem testem esse
Serpentes autem ea creatu quæ triadem præ se ferunt, naturaliter fu-
gere, qua ratione etiam Juniperum, qui itidem Mercuriali est abo-
minantur. Trifolium odoratum omni Mercurij horum odorem emittit. Trifolium odoratum
Mercurio nempe regnante, aereq; suo spiritu movente sicut dia
tempore instantis pluviæ odorem late spargit, & reliqua trifolia tem-
pestatis instantis signum de se præbent, foliis flaccescentibus et ad
terram inclinantibus Spiritu Mercuriali præsagiente. ut testatur Plinius.

♃ Hinc aliqui trifolio vel quatrifolio fortunam sibi comparare
student. Certum quidem est Mercurialia in primis si Jupiter ma-
neat, aliquam εὐτυχίας vim continere. Alias trifolium asphal-
tum vel odoratum cerebrum respicit, et spiritus animales qui mer-
les ratione Mercurij præsidio confortat et auget. Hinc Caduco me-
flatus Mercuriali virtute dissipat et urinam movet, sicut et qua
acris veneni resistit. Quare trifolium semina olim Theriacæ mi
ta fuisse testatur antiquitas, cujus Compositio sub introitu templi
Lapidi sapidi incisa fuit. Maxima enim & recondita medicina la
illis creatis quæ triadem Signatura sua representant.

Juniperus Juniperus: tota substantia & natura sua Mercurio subje
est, & in eo monarchia Mercurialis, spiritus & reflexio interna
enim quæ Mercurio in maxima latitudine appropriant, verbo
virtutes referta sunt. Quare et mystica triadis Specimen præse
triennio enim semel bacas maturas habet, et quarum bacca trian
insignita est, et tria grana continet. Multorum morborum medicina
det. Chymica enim arte præstantissima est Junipero confluunt me
menta, contra hydropisin Calculum Colicam venena pestem tussim
asthma, podagram Scabiem & alios plures morbos, uti experientia
vis docebit & dicet Mercurialis sit. Serpentes tamen odore et umbra
gat. Illorum umbra nociva est, quæ Saturno in tertio gradu ma
pant et Taxi quæ sub se dormientes umbra sua necat, quæ ista
quæ Saturno in tertio gradu appropriant, sunt maxime
venenum per umbram tanquam tenebras quasdam, quæ Saturnus
quæ absentia radiorum solis / Saturno antipathici et ejus venenum
fringentis / causant / sparguntur. Nam sole splendente licet qui
xo quo radii solares pertinguent & non in umbra sedeat, non tamen
dit toxica virtute, quæ solis radio venenum Saturninum antipa
ce infringit.

Juglans Juglans Mercurio subjacet Luna aliquo modo participante Physio
mia enim constat Lunatica, quæ cerebrum representat, quod Luna vide
cit, cui et fructus recta ratione administrata subvenit spiritus animales
augendo, cerebrumq confortando. Multi Juglandem a jugulando dictam
putant, quod Arboris ipsius foliorumq vires cerebrum penetrent et jugu
sent imo sola umbra ad epilepsiam inducunt. & ita dictum maxime
proxime sitas Arbores jugulet, vel steriles reddat. Ego autem per vitæ

um innumeris in locis, hoc ipsum studiose observans semper co-
nium reperiri, multo nempe latiq arbores provenire copiosiorem fru-
m proferre, & licet res ita se haberet, aura caidam mercuriali adspi-
di esset, nec video qua ratione cerebrum offendat, quinimo odore suo
atus animales, qui mercuriales recreat, latelq hi plurimorum cere-
affectuum causa mystica: Epilepsiam enim ope hujus et unae parvae
dis pro amuleto et magnetica vi hujus arboris divina revelatione,
metis id ipsum approbantibq me sustulisse memini. Loco florum pro-
t quosdam julos, qui in Serpentes mercuriales facile mutant, & alias
fugiande libenter degunt Serpentes, ob unum eundemq spiritum
ercurialem Sympathicum, ut testat Olaus Bromotus Olaus Physiogno-
a et experientia teste pulverisati juli vermes potentissime ejiciunt
ut et id ipsum praestat Cinis viperinus mercuriali virtute venenis
q resistit. Mercurialia enim omnia quadam venenis adversandi vir-
valent. licet aliqua de veneno quoq participent. Ubi enim malum
remedium. Cortex radicis probet vomitivum, commodeq exhibet pos
pturitionem venenorum, qua per ἔμετικα expurgari volunt. Aqua
rtium viridium destillata, tempore pestis cum harmoniacis et anti-
thicis commode propinatur. Cf Plin lib 23 cap 8. testat in Sanctuario
Mithridatis maximi Regis deridi, Cneum Pompeium in peculiari Com-
mentario invenisse ipsius manu compositionem antidoti, e duabus
ucibq siccis item ficis totidem, & rutae foliis viginti simul tritis
ddito Salis grano, et qui hoc i epinus sumat, nullum venenum
ocaturum. Succus Corticum colli medet et faucium inflammatio-
, et apostematibq ratione Mercurij, qui faucibq praest, et Lunae
Mercurio junctae qua restringit calorem partium mercurialium.

Corylus: Mercurio mancipata, quare Sciuri qui iidem Mercurio Corylq
subjiciuntur hunc amant, & nucibus insidiantur. Cerebrum singulari-
ter respicit, et spiritus ejus confortat. Viscum Coryli, quod vigesimo demum Vide
anno ex radicali Coryli humore spiritu cooperante mercuriali provenit,
qui copiosius in Corylo latet, quo etiam tempore Serpens albus, ex ipsa
Quinta Coryli essentia et spiritu mercuriali producit, unde ubicunq in lo- Vide
nio invenit viscum, ibi & Serpens sub Corylo, qui recte administratus
Animalem faustantem, qui mercuriales est ratione spiritum Animae
lium qui mercuriales sunt, sanimè acuit omnium Naturam rerum

b

Spiritu suo manifestat, et adeo divinum largit intellectum, ut omnium & sermones animalium intelligat cunctaq; Sublunaria stantia et curiali genio permeet. Straduntenim quod ille serpens alba, cujus debet ori aquis 27. qualibet vice per 24 horas, qualibet vice exacto viginti quatuor horarum spacio recentem & limpidam infundendo aquam, denique excocti carnis frustulum injiciendo cani si non morit, certo dinoscat perfectum & venenum esse ablatum. proinde ejus secure hominis misereri, postquam capto serpente caput & cauda abscindant, et serpentem ipsum in coctionem s. Sicut enim Mundi Spiritu Physice loquendo esse medicinale: Ita ea quæ Mercurio in summa latitudine Spiritus apprehendant, ad creatorum perfectum intellectum et intimam cognitionem mercurialis progenerati: Visum enim caduceo, vertigini et aliis cerebri morbis medet, ingenium et memoriam roborat, Spiritu animales corrigit, et non convenienter usurpet; ratione excellentis mercurialis naturæ. Sic enim Corylus Mercurio manipat, ut baculus ejus Mercurio ♃ na junctis decerptus. et caprino lacte irroratq; artificiose procedente Spatio unius mensis, per putrefactionem debitam in serpentem convertat: Caprinum enim lac, sicut omnia quæ ab illis provenient transmutationes apprimé valent, quæ Mercurii non solum sed planetarum imperium sentiunt, utpote Saturni, Jovis et ratione excellentis hujus Constellationis plurimorum morborum remedia in ijs latent. Hinc apparet facillimam transmutationem esse rerum in se invicem, quæ uniusgenio Planetæ participant: Serpentes enim omnes sunt mercuriales: quare mercurialia facillime in serpentes transmutari queunt. Idem & facilq; multo probat, jubi in Corycli contento & debite nutrito, in serpentem enim excrevit, quæ est mercurialis, quodegomet jam quinquies in effectum produxi. Cautione non caret, quod serpens una cum baculi Corylacei examinet, dentem autem minus lædat. Quibus enim quodcunq; constat, ijsdem facile ejicitur. Et serpentes mares duos, fœminas autem quatuor habentes quibus lædunt & morsum inferunt, doctissimus Mercurialis decernit. Quaternarius autem binarij filius est. Et omnem monadem serpentes aversantur, sed dualitatem amant. id quod alio spectat.

Hinc quos diligenti examinatione tota Substantia sua spectat, ut Sambucus bucus: ex quo multorum morborum medicina devenit, singularis

jejuno stomacho sumat observet Planeta mensis horam & diem. in Capite Serpentis ante solis ortum

omini valet in cerebri morbis hydropisi, febribus, et aliis innumeris, imo
ex ipsis omnis baccarum Chemica arte confecta Oleum Podagre conve-
niens. Et quot sunt Sambuci partes, tot morbis resistit. Huc cadit et Ser- Soppenta
pentaria vel Numularia Omnes enim serpentes herbæ sunt Mercuriales, Numularia
qua ratione Mercurii præsidio pulmones, qui Mercurij sunt respicit, A-
sthmaticis et Phthisicis commode propinat. Item in Uvulæ decisione
commode pro gargarismo adhibetur. Huc quoq refert pulmonaria Arbo- Pulmonaria
rea signatura Mercuriali, pulmones nempe Mercuriales præ se ferente.
Saturno tamen aliquo modo participante, ratione tunicæ pulmonem cir-
cuntis Saturninæ, quæ pulmonibus subvenire docta est. Item Anisum ce- Anisum
brum confortans pulmones respicient, tussientibus asthmaticis & phthisi-
cis accomoda, obstructaq viscera Mercuriali sua virtute recernens. Cubeba Cubeba.
quæ Mercurij sunt Luna participante, quare hujus Constellationis ratione
cerebri substantiam quæ Lunatica est confortant, Spiritus animales qui
Mercuriales augent & subtiliores reddunt memoriamq ingenium cor-
fortant manè usurpata, Cerebro tamen prius per pilulas & errhena
purgato. Nimia vero copia Cubebarum, cerebrum turbat, Spiritus a-
nimales nimis augendo, Spiritualemq reddendo cerebri substantiam.
Huc quoq spectat Majorana, quæ Spiritus animales auget, lethargicis & Majorana
apoplecticis conveniens est, nervosq roborat epis Oleum intra vel extra
corpus exhibitum, quod sane faciliime per destillationem elicitur, modo
ante per digestionem putrefiat, ut separatio trium primorum facilius
calore fiat.

ANIMALIA MERCURIALIA.

Animalia Mercurialia sunt ingeniosa, astuta sagacia abblandientia
hominis, loquacia & artificiosa Simia Mercurio subjicit Jove parti- Simia
cipante, quæ humanam formam præ se fert, quare ingeniosa est & docilis
Luvinia Avis ingeniosa, pro natura Mercurij et lingva pollens, Mer-
curialia enim omnia lingva pollent, quæ Mercurij lingvæ præest Cantq
egregius mirabiliter cerebrum recreat ratione Mercurij
Huc quoq spectat Psittacus & Porphyrio quæ duæ aves ratione Mer- Psittacus Porphyrio
curialis Naturæ sunt valde dociles et humanam vocem æmulant. Item
Acanthis quæ tamen simul Jovis imperium sentit. Item Hirundo Acanthis Hirundo
loquacula quare destillatum ipsarum cerebrum confortat et epilepsiæ
medet sicut pulvis ipsarum angina morbo Mercuriali. Item lingva
pro Amuleto appensa exsiccata Jove Mercurio juncto, præservativum

angina est, quod et signatura ipsarum indicat, dum collo rubro insignitum habent.

Vespertilio

Vespertilio diversiformis et tenebras amat latebras q̃ & noctu vagatur. Quare ratione diversiformitatis Mercurio & Saturno subjicit. Omnes enim Saturnina lucem & Solem sibi antipathicum fugiunt et abhorrent. Et ratione hujus Constellationis expetitu est veneficiis Saturnus enim & Luna cum Mercurio omni cacogenia præsunt & demoniaca est sicut etiam homines sub Conjunctione Saturni & Mercurii in Horoscopo nati demoniaci plane sunt natura. Hinc superstitiosi Augurii est, Saturnus enim generalis δυσκίας Author est & apud veteres talis habebat, Domibus q̃ ea de causa arcebat.

Stercus ejus teste Arnoldo villanovano excæcat sea do causa quod studo terrestris sit lebetem projecta, balneantes visu privare dicit secundum Rhasem; quod Saturninum est & testudo illa Saturnia est, quæ in terra Saturni propria degit. Oculi autem & visus Saturnio lares, quare Antipathicis Saturninis maximè læduntur. Saturni proprium est omnia obtenebrare, omnibus q̃ rebus atrum chaos inducere, hæc q̃ de causa plurima fiunt præstigiæ contra oculos & visus directa, quæ Beata Saturnina veneficiis expetita. Saturnus autem Soli et per consequens partibus Solaribus, quales oculi est antipathicus. Si aliquid de Vespertilione assumat, inducit Symptomata Saturnina, Manicam nempe & melancholiam demoniacam. Ex hac anem netice lingvam & splenem eximunt, et infortunia hominibus comminant. Spectris etiam inquietat locus ille, in quem reponitur Vespertilionis, ratio est quia nasci odisjores libenter in tenebris degunt et sub Stellis Saturninis, locaq̃ illa amant in quæ reposita sunt Saturnina, quales splen Saturninus magna ex parte Animali Saturni. Per se quoq̃ Vespertilio Demoniaca est natura, ob constellationem Saturni & Mercurii. Sanguis Vespertilionis teste Plinio lib 29 Capit. 4 Ventri colicodolorem tollit, eo quod sit narcoticus, sicut et aliis delinitus eos compescit. Omne enim Narcoticum est Saturninum veneficium. Latet enim in hac Ave singulare contra incantationes præservativum ubi enim malum ibi remedium.

Scarabæus

Huc quoq̃ pertinet Scarabæus, cujus procreatio, teste Ovo Aquilino maximè ingeniosa et Artificiosa naturale Lapidis Philosophici speculamen est cum enim mari tribuit procreare, excremento bovis in vento

eo pilulam conficit rotundam ad Coli similitudinem, quam inmi-
git ergo rotat ab ortu occasum versus ad Orientem Solem ipse respici-
ens, quo ad rotunda facta Mundi formam acceperit, hanc defodiens relin-
quit. viginti octo diebus, & tot diebus animatum perficit genus Scara-
borum.

Formicae. Mercurii sentiunt imperium, quare sunt ingeniosae Formicae.
sicut et homines quibus mercurius & Luna tempore geneseos Sextile vel
trigono se adspiciunt, sunt ingeniosi. Formicae Noctes dies q laborant
capto Interlunii tempore quo se debilitari sentiunt. In medicina
valent, amissos etenim sensus exteriores, virtute sua mercuriali rectè
administrare aliaque praestare docta.

Huc referunt Apes quae Mercurij sunt solo participante qua apes
ingeniosa sunt hujus Constellationis ratione. Plurima Medicinam
spectantia ab Apibus desumunt.

Grylli veneno Mercuriali constant, ob id stridore & cantu suo cere- Grylli
brum et Spiritus Animales qui mercuriales turbant distorto Mercurii
radio, & diligenter domibus hac de causa arcendi.

Subjiciunt Mercurio Serpentes, Prudentes dicunt a Christo, tales Serpentes
enim sunt ratione Mercurii praesidis, qui prudentes & sagaces facit eti-
am homines quibus praest. Vita ipsorum in capite est, et capite laeso emo-
riuntur, hac illaesa sabri perdurant, et totum ipsorum venenum in ca-
pite est. Nullo alio membro pollent quam ore, Mercurio enim ori praest.
Lapidem componunt invicem in Circulo, congregati & consibilantes, serpen-
te angustioris formae in medio existente, alionum halitum excipiente, qui
in spumam primo, & ulteriore aspiratione & anhelatione in lapidem con-
vertit, quo Regem suum insigniunt, id quod pene puer adhuc, meis ocu-
lis in montano quodam tractu vidi. Hunc lapidem tanquam pretiosi spi-
rum Thesaurum, & vere Regium Diadema attentissime custodiunt.
Nam maxima in eo latent vires, tam quo ad chymicae quam medicae &
magicae artis effectus.

Per testante Theophrasto, a summo bono provenit: Ita etiam ha-
bitus verè Intellectus humani Astris microcosmicis Decimae sphaerae
stipatus ex intimo mentis sinu Solonio tentorio microcosmico provenit,
totamq. spiritualiter hominis Ideam representat quod & facile probari
potest. Utpote enim & singulari alacritate ex habitu & spirituali Vis
mumia hominis coagulata ille homo cujus de corde fluxit, totae forma
spiritualiter representat, quod laude pariter & admiratione dignum cer-
nere licet, mirandaq. patrare, quae non cuivis impiae animae limo in-

fixae

fida terræq filio propalanda Quosdam Incantationum quasdam
vocibq animalia, bruta venenatq in servitutem quodammodo
gisse videmus. Aterni enim illiq λόγοι per quem omnia facta sunt
exiguum est simulacrum, quod Adamo in prima Creatione divinitus
inspiratum etiamnum hodie verbo quotidie operante totius
ejus idea est.

HOMINES MERCURIALES.

Docti — Homines quibq mercurij præest sunt mobilenti, facie longa & oppida, ram barba, voce expeditissima. Mercurij enim Dominus vocis
Huc pertinent docti, qui ex ingenio proficiunt, circa res ingenio
Lucemq versant, faciem enim Mercurij summa contemplantes et ejus
Cancellarii Legati Scribæ Bibliopolæ Sculptores Pictores — Subjiciunt Mercurio Cancellarij Legati, et quicunq circa disciplinas
auctiores versantq, Scribæ, Bibliopolæ excellentes Sculptores & Pictores
toriæ Artis.
Disertq Mercurij et infelix, pernitiosa notat ingenia, propter ejus
& fallaciam, quæ faciunt candida de nigris, et de candentibq alba, fures
sinprimis cum Mark / vagabundos erones tabellarios loquaces, bonos
& nequitiosos, homines lapsentatores.
Ex rebus Mercurio in homine subjiciunt Pulmo, qui veluti æterno flatu
conceptum spiritum reddit & revocat. Subjecit etiam Mercurio aliquando cerebrum, spiritus animalis & contemplativa facultas.

MORBI MERCURIALES.

Balbuties — Morbi Mercuriales sunt Balbuties et alia linguæ affectus, sed Mercurius
in Sexta Domo tempore nativitatis constitutus, regulariter facit linguæ
Phrenesis — vitium / phrenesis, vigilia, delirij, a læsa cerebri facultate profectus
sio, difficilis anhelitus, & interdum narium.

CAPUT SEPTIMUM. DE LUNA.

Idest de Herbis Animalibus hominibusq & morbis Lunaticis.

HERBÆ LUNARES.

Herbæ quibus Luna præest folia habent mollia, crassa succulenta
saporis sunt aquei vel subdulcis, loca amant palustria & aquatica, cito
excrescunt in pristam magnitudinem. Sunt etiam homines quibq Luna
præest, cito excrescunt ob humorum copiam.

Caulis capitatus — Caulis capitatus. Signatura Lunatica caput, partem Lunaticam præseferente, loca amat humidiora, et succo copioso constat, quare
ne in Pisibus subjecta, Quare existentes caput replet vaporibus, illudq
humectat ratione Lunæ præsidis, inprimis si cum copia quæ venenosa
stant Lunatico coquant, uti me apud Rusticos observasse memini. Humoribus item aqueis corpus totum implet, pro more Lunaticorum cibum

vitium hac ratione tollit. In cibo conveniens est illis, qui bilosi sunt constitutionis & ventriculi inflammatione laborant vitandus vero frigidæ constitutionis hominibus: verendum enim ne Lunaticis humoribus corpore repleto morbum hydropem incidant.

Multis parasangis hunc antecellit Brassica, cujus color Jovialis est Brassica
et Jovem Lunæ mistum representat, quare sanguinem gignit Laudabilem, cum caulis capitata è contra nullum producat, sed solummodo aqueos humores, quæ Lunæ soli Imperium sentit. Si Cyparetiam respicit, et ratione Jovis Lunæ jundi illud humectat calorem ejus mitigat obstructionemq tollit: proinde in cibo convenit cholericis, hepaticis & Ictericis bilem enim flavam restinguit, aliosq vitiosos & adustos humores per sedes educit, alvumq lubricam reddit. Hac sola Romanos per sexcentos annos sine ullis medicis ope, vitam salutarem egisse testatur Cato: Aqua item ejus destillata, commode propinatur Ictericis.

Cucurbita Melones & Pepones: Physiognomia caput repræsentant, loca humidiora amant & pro patria Lunaticorum, sine humiditate vivere nequeunt, quare Plinius cucurbitam vocat Aquam congelatam, et quamprimum enascuntur, ni aqua pixta posita sit emarcescunt Lunæ impensè subjacent. Ratione Lunaticæ frigiditatis, aqua destillata commode exhibet in febribus causticis, calorem enim & inflammationem fluiditate & humiditate sua Lunatica extinguunt, ob id sitim compescunt. Harmoniacæ item virtute valent in cephalgia, et calidis capitum dicente, si linteis ab extra frontis & temporibus applicetur conducit etiam iis qui ventriculi inflammatione laborant, et aliis calidis morbis affecti sunt, unde hecticis & phthisicis conducunt cum ptisana, ventriculum et intestina, partes Lunaticas lenigant. Cucurbita melones pepones

Allium Cepæ & Porrum Lunæ & Marti subjiciunt in Scorpio Allium cepæ porrum
unde noctu lunaris luminis repercussu siliquæ Caparum flammulentæ Lunæ lumen præferre videntur. Veneno constant Lunatico Lunæ micro cosmicæ sedem petente, cujus ratione cerebrum replent humectant Spiritus animales turbant, et ad lethargum inclinant, alias si corrigant, ventriculum confortant, cum harmoniacis usurpata veneni resistunt. Menstrua retenta cient si pudendis immittantur ratione Lunaticæ virtutis, Bilem etiam exacuunt, humores enim acres & Martiales gignunt, propter Martem Lunæ jundum, ob id Porrus

Bellatorum vires excitare credebat Si quis acceperit succi
uncias tres, statim sine dolore expirabit. Huc enim Scorpio
unt, omnia quedam veneno constant Caepam vispe bonam esp
summeq cavendum lucubrationibq et literarum studiis addictis
um Ilia singulariter afficit eaque laedit, et nonnunquam dysse
am inducere averit ob martem laedentem & vulnerantem Lu
sidi ventriculi & intestinorum pinetum.

Mandragora: sapore & odore ingrato colore livido, loca am
brosa & humida, quare Lunæ & Saturni imperio subjacet, venen
est vig constat anodyna et narcotyca. Omne enim quod Saturnus
na punctis subjicit venenatum est & narcoticum cum omnia ma
tica & anodyna sine Lunatica vel Saturnina eadem fortissimos
ducum horum Planetarum vires sentiunt. Huare mandragora
usurpat, quando medici incidere vel secare volunt, Lethargum
tam interiorum quam exteriorum sensuumq induxit Qui dolor
sentiat. Mala mandragore comesta, lienis obstructiones, elep
tias ses,, cephalalgias et tristitias febres quartanas inducunt,
affectq omnes sunt Saturnini et Lunatici & e veneno Saturnino
Lunatico causantur. Si Arte Chymica secundum Coelestem Con
tionem cum Antipathicis nempe Solaribq corrigat: a menes d
lancholicos restituit, movendo et evacuando materiam peccantem
Saturninam & Lunaticam. bjusdem Constellationis ratione omn
inflammationibq, erisypelati et similibq medet. Appnime valet
prestigia et incantamenta magica propter conjunctionem Saturni
Lunæ, Saturnus enim cum Luna omnis vaticinias Authores prae
est. Omnis enim vaticinatio motu Lunæ perficitur:

Hinc & mulieres Anus ob retentum menstruum corpus dis
to Lunæ radio obfuscatum Spiritusq Saturninos ad vaticinandum ar
nantur, quarum plurimas debilis supplicij affici me vidisse memin

Papaver Papaver capitis formam representat, Caput autem generaliter
Lunæ subjicit. Signatum ita q reliquis in dicis concurrentibq natal
papaver Lunaticum esse. Hinc Tarquinius Sextus &c. Papaver somn
quod Lunæ est minum in modum confert si Arte Chymica corrigatur
cum olee baccarum Juniperi vel Lauri, incorrectum autem Lunatica
sua natura multum phlegmatis in cerebro procreat, illudq refrigerat

Racq de causa vertiginem a calidis vaporibq ortam sedat somnumq
inducit et solo odore somnum causat, unde somnifera Unguentis ad-
sciscere solet. Et ex succo papaveris, Opio et aliis corrigentibq Lauda-
num conficiunt Medici, quo in acutissimis doloribus sedandis utuntur
omnium enim inducendo, dolores omnes obliterat

Papaver Erraticum Lunam in Piscibus sentit, quare ratione Papaver Erraticum.
natiua frigiditatis cum Joviali Spiritu (pisces enim Joviale signum
nt) hepatis & sanguinis calorem astumq restingvit, sanguinemq
undat. Conveniens quoq aqua ejus est in calidissimis febribq, sicut et
monia Celesti valet in angina pro hausto & gargarismo, sicut &
pleuritis, dolorem enim acutum obliterat, caliditatemq intemperiem mi-
nat (omne enim anodynum & narcoticum est Saturninum vel Lu-
naticum) cujus gratia succq vel flores pulverisati in aqua Joviali ut-
te violarum exhibent. Pleuritis enim quatenus ex acuta conflat
materia & dolore acuto constat Martem redolet omnis enim pungens
dolor martialis sicut gravans Saturninus est, quare recte ei medent
rialia et Lunatica refrigerantia, ita tamen antipathicis Sympathi-
simul misceantur. Martialia signatura et moribq, morbum pra se-
rentia: sed hac alio spectant. Papaver erraticum Somnum in-
ducit Lunatica frigiditate cerebrum spectante, inprimis si colligat
Luna in Piscibus existente: quare ab extra destillata, aqua Capiti
applicata Somnum inducit & κεφαλαλγίαν ex calida causa ortam
tollit. applicat quoq non incommode erysipelati, quae ex sanguinis
inflammatione causat, & recte Luna in Piscibus curatur.

Huc quoq spectat Lactuca: loca humidiora amans & ratione Lactuca
Lunae praesidis, humores corporis exitata auget, alvum humectat, so-
mnum conciliat, lac mulieribq auget, dolorem Capitis calidum sedat
ventriculi bilem restingvit. Item Rapa quae Lunam in Piscibus Rapa
trigono aqueo redolent, & ob id aqueis humoribq totum Corpus re-
plent, cholericis hominibq convenientia, sicut phlegmaticis fugienda.
Et Tilia: Lunae in Scorpio subjecta, flavq enim Corticis color Scorpio- Tilia
nalis est. Quare Lunatica sua virtute, Cortex flavo vino infusq, men-
strua diutissime retenta, potentissime ciet. Aqua destillata cerebri

ratione Lunæ spectat, epilepsiæ medet, intestina quoq; Lunatici
Paeoniæ firmat, et ventris tormina ob id solvit. Et Paeonia Lunæ &
in Cancro pinctis subjecta, sicut et florum color lovialis est. Lu
recto tempore, Jove nimirum Lunæ pincto collecta mensem sist
quod et grana præstant, nimium quoq; eorum fluxum cohibet, id
et Corallia præstant quæ itidem Lunæ & Jovi subjiciunt. Ceter
respicit Epilepsiæ, Constellationis ratione, pro amuleto usurpata,
cut et intus Corpus exhibita medet; phantasmata item adigit, lu
bunq; ratione Jovialis virtutis. Jupiter enim & Sol spectris adver
santur, sicut Saturnus & Luna ijpdem præsunt. Hic autem Luna
præses, nocturnorum Lemurum cum Jove pingit benevola. Ster
aliæ spectant innumeræ, quæ sedulo naturalium studioso ad
culos revocandæ sunt.

Fungi Huc quoq; pertinent Fungi: terræ ulcera ex humore terr
arborum pituita provenientes. Luna autem omnium humorum D
na est, quare copiosi provenuint eo anno, quo multæ cadunt pluviæ
mater fungorum. Pro natura itaq; Lunaticorum creatorum in ali
surpati, totum corpus pallidum reddunt, aqueis humoribq; replen
& hydropem Lunaticum morbum quandoq; inducunt, ni prope ar
matibus condiant. Copiose nimis ingesti, per urinam tranquam
naticam viam, in diuretica commodè expellunt. Sic enim ex
more constant, in totidem formè in eundem resolvunt. Hinc pitui
gelidam, quæ Lunatica est qua & laborant, ijq; qui Lunam in
domo morborum locatam habent; noxiâ succo in victum generan
quibq; fungi cibo sunt. Hac de causa quod crassos humores ijpsis
frequenti usu Lunaticos morbos producere consueverunt.

Fungi vescentes pallidi & plumbei coloris reddunt, sicut et
ranis vescunt, eo quod Corpus repleant Lunatici & aqueis humo
Omnes fungi sunt nocui ratione Lunaticæ humiditatis, & pallid
res nocentissimi tanquam magis Lunares lunaticoq; veneno alum
tes. Si qui tamen boni sunt ij sunt flavo colore prædicti, sulphureq
constant copioso quod eos tingit & hac de causa putrefactioni mi
obnoxii salubriores.

Lemures aquatica. Huc spectant omnes Plantæ palustres et aquatilæ ut Lemures aquat
tica quæ refrigerantes. Naturæ esse dicit ratione Lunaticæ frigidit
tis

i et inflammatiõibꝫ internis et externis capitisq dolorib⁹ ex
lida causa ortis medet. Item Potamogeton in palustribꝫ locis Potamo
ueniens, venere tamen simul participante ratione coloris & signa- geton
re. Item Sagitta Herculis, marte tamen participante testante Phy. Sagitta
gnomici et alijs infinitis. Herculis

ANIMALIA LUNATICA

nimalia Lunatica plerumq sunt inepta & tarda ratione 6to elementi
que, ex quo desumpta, sicut et homines Lunatici sunt inepti, lo-
amant humidiora, citoq excrepunt in justam magnitudinem
Lunam humoris primogenii Dominam, et eidem humoris
duriam sunt fœcundissima, Luna enim fœcunditatis præses est.
Cuniculi fœcundissimi ad fœcunditatem valent ratione Lunæ præ- Cuniculi
sidis. Cuculus Avis: ratione Lunæ præsidis plane phlegmatica, Cuculꝫ
petuo catharro in pectus destillante laborat, ut animo concepta
rere nequeat, sicut et homines Lunatici sunt catharrosi, et qui
nam in sexta habent perpetuo Catharro pectus occupante labo-
nt. 6tum elementum hujus Avis ex Luna desumptum est: quare Cu-
lus usitus commodè in calidis cerebri affectibꝫ utpote Phrenesi
habet: Tanta enim Lunatica frigiditatis est, ut ova propria ex-
dere nequeat, ob caloris imbecillitatem, sicut et cetera Lunati-
ca aves difficulter et longiore temporis spatio pullos suos excludunt,
id quod in Anser apparet quæ Lunatica est, & longiore incubandi
mpore opus habet, quam gallina vel Columba.
Huc spectant Anseres & Anates quæ aquas amant, citoq ex- Anseres
rsum sunt quare Luna imperium sentiunt. ob id carnes habent humi- & Anates
das excrementitiasq. Omnes enim ibi Lunatici aqueos vel viscidos
et crassos humores procreant, sicut et sues cito pingres fiunt, quæ iti-
dem Lunæ imperio subjacent. Lac suis partus et conceptꝫ mulierum ju-
rat Luna enim fœcunditatis Domina est, et parturientibꝫ olim præfecta
und e Luvina dicebat. Cerebrum omnium animalium Luna crescente au-
ter, sic suis cerebrum tanquam pars Lunatica animalis Lunatici
Luna decrescente maxime decrescit.
Noctua nocturna quæ Luna est in tenebris Saturnini volitat ci- Noctua
bum quærit, & caput quod Luna est magnum habet, Lunarꝫ dignitatem
facit præsefert, quare Luna & Saturno subjacet. Magi vi constat anodyna
et narcotica, sicut omnia quæ his duobus Planetis subjacent: Unde ce-
rebrum ejus in cibo sumptum, capitis dolores obliterat, Ossa capiti appli-
cata resolvant, ejusq compescunt. Expetita est Veneficijs, hujusq deco-

cto

pg cto prestigiatrices homines perfundunt quo ipsis δυσκρασίας ap-
parent. Saturnus enim & Luna omnis κακοχυμίας sunt lon-
atores.

Testudo Testudines quæ humore scatent et signatura hepar re-
sentant, haud obscure innuentes maxima contra hydropem v
te pollere quod me non latet Hecticis & phthisicis comm
sunt, quæ refrigerant & humectant Tota autem fere hecticæ cur
alteratione id est humectatione & refrigeratione consistit id p
Rana. probe præstant Lunaticis, sicut & rana phthisicis et hecticis cur
cibis concedunt. Luna enim sunt quia in aquis degunt Luna
generatis aquarum Domina est et Rana ex humore vel humido
procreantur. Destillatum ranarum in calidis affectib exhibet
refrigerat et humectat Lunatica virtute, quare etiam reqadab
ex calida causa ortam sedat. Et destillatum spermatis ranarum
nimes dolores calidos compescit, & inflammationem extinguit.

Bufones. Huc quoq pertinent rana terrestres χερσαῖοι vel Bufones
quæ aquas aversant & terram incolunt quæ Saturni est, ob id
na & Saturni imperio subjacent, et hac de causa lividi et nigri
coloris, quo etiam sedulo aspicientes perfundunt, et veneno imp
præsentissimo, sicut omnia quæ Lunæ & Saturno jure subjiciun
de veneno participant. Cinere enim Bufonis vel potiq sanguine
na & carnib intra corpus haustis, totum corpus subito intume
cum plumbeo & pallido tanquam Saturnino & Lunatico colori
quam intumescentiam, quæ propriæ Lunæ est, cerebri, mortifer
nimium et vertigo ratione Lunatici veneni Lunam miserunt
cum petentis sequunt, et postremo animi deliquium & misera mo
venenum enim aim sit ex parte Saturninum, Cordi Solari tanquam
antipathico spirituali visceri in primis infestum est, spiritum hu
les tanquam Solares obfuscat, spiritu Saturnino & Lunatico &
ipsum microcosmicam, Syncopen nimirum causat. Magis venenos
sunt illi Bufones, qui in locis degunt umbrosis, quo radii Solares no
pertingere queunt, Solenim veneni adversat & in primis antipathi
cis Saturninis. Quare fit ut ratione loci harmoniaci Saturnini tem
brosi, nempe Plebisq sinistri, venenum Saturninum augeat in Animo
Saturnino & Lunatico. Luna etiam alias sicut in megacosmo, per ti
tes tenebras pandasq umbras fert, ita ipsisq creata tenebrosa dilig
amant loca, Nocturnoq tempore ut plurimum luxuriant et vagant

Rationes

Ratione Conjunctionis Saturni et Lunæ Bufones egregiè conspant Nar-
tico, et ego ex illis chymica arte confuis Medicamentum, quo feliciter
tor in Podagricis, et alijs acutis doloribꝫ sedandis intra horæ quadrantem.
omnia enim Narcotica sunt vel Saturnini vel Lunæ, & ea potissima
quæ his planetis ambobꝫ Planetis subjiciunt. Alias ratione Celestis
Observabilis, ejusdem nempe Planetæ præsidis Saturni, cum peste
Bufo exsiccatꝰ aceto maceratus et pestilenti Buboni impositus, vene-
num potentissime elicit, & apostemata maturescere facit, id quod eadem
ratione præstat Hyoscyamus, quæ itidem Saturni & Lunæ imperium
in Scorpio sentit. Facile producunt Bufones ex putrefactione rerum lu-
dicarum, Facilis enim est transmutatio rerum earum, quæ unam
habent præsidem Planetam. Et si Ova Anatum per mensem digerant
calore debito in Bufones transmutant, id quod mihi accidisse memi-
ni.

Huc quoq pertinet Aranea, quæ Signatura testante Lunæ & Saturno aranea
in Scorpio subjicit & Luna in Saturnum quodammodo degenerante procre-
atur, quare naturaliter καρκιναίας speciem in ipsa apparet, ratione
Cœlestis istig Constellationis, Saturninæ enim Musca captat circulo
quem potissimum malefico suo habitu conficit, unde multæ nimis studio.
de Telam texendo expirant halitu emisso debilitati. Veneno constant
insidentissimo vero libret filo in Caput Serpentis porrecti sub umbra
Arboris, tantaq vi morsu cerebrum apprehendat venenumq instillet, ut
illi stridenti subinde ac Vertigine rotata, ne filum quidem desuper pen-
dentis rumpere, adeò non fugere queat, nec finis ante mortem sit: Ra-
tio est, quia Venenum est Lunaticum cum Saturno in Scorpio exaltatum,
ob id quoq Caput Lunaticum ratione Lunæ respiciens, et cum Serpentis tan-
quam Mercurialis Animalis, vita maximè sit in Capite, cum vivat Spiritu
Animali qui Mercurialis, venenum hoc e Spirituali diametro opponit vitæ
illig. In anno quo insolita Araneorum multitudo apparet, pestis certissi-
mum imminentis Signum est, denotant enim Venenum Saturninum &
pestilens per Aerem sparsum putrescere, ex cujus putrefactione nascuntur
intra Corpus assumpta lividum colorem & hydropicam intumescentiam
quæ Lunæ & Saturni Symptomata sunt indicant.

Cancer diligente examinatione Lunæ & Jovis imperio subjacet, cancer
quare Hepar respicit, illudq humectat & confortat ratione Constellationis
Jupiter enim Hepatis præses hic Luna jungit, ob id phthisicis & hecti-
cis utilis, sicut omnes Cibi Joviales & Lunatici. Testa ipsius chymica arte

preparata eadem habent vires quas Corallia in ciendo et resistendo
struis, sicut et mundando sanguine Corallia enim simile Lune et Jo
imperium sentiunt licet Paracelsus ea soli adscribat ratione magest
piter enim sanguini praest, Luna menstruo, ob id menstruum sing
riter respiciunt.

Canis Cineri. illis medet qui a rabioso cane sunt morsi, venenu
enim Canis rabiosi est mercuriale, quare recte opponit illi Jovialē &
ticum, Jupiter enim e Diametro marti suo spiritu contrariat. Lapis C
ori sub certa Constellatione exempto, turcoidis colorem habet, a quo
viribus quibus turcois pollet, hic enim Jovi & veneri ambabz confor
subjicit: quare & urinam largit, et multa alia ratione excellentiā &
ficā istiq Constellationis praestat. Lapis autem Cineri esto aspectu
Nz ledus Jovi quidem subjacet Luna tamen participante, Luna autem m
gnam cum venere habet convenientiam.

Pisces. Pisces omnes Luna sunt, quare parum nutrimenti, & multum
crementi procreant, ijsq fugiendi qui per multa exercitia exhaust
dissimis opz habent nutrimentis, brigidis enim humoribz corpus nim
pro natura Lunaticorum ciborum, & ad Lunaticos morbos inclinant

Lucij. Licet autem omnes Pisces generale Lune imperium sentiu
quatenus ex Elemento constant vicunty Lunatico, attamen singuli pa
ticulares et proprios habent Planetas praesides, utpote Lucius Mart
cujus spiritu ducty reliquos venat pisces, & ratione Lune & Mart
constellationis, dentes ipsis cum harmoniatis medent hernijs, c
quod me non latet nec fefellit: Mars enim medetur & vehementer
pingit, hic Luna Domina intestinorum & omenti sed qui Lunam
Marti junctam habent in Octava, hernijs tentantz. Quare natura m
Lunata seruante ad hernias valet: ubi enim malum ibi remedium. et Lunat
vel trutta Solem habent praesidem ob id signum sunt flaminis Lu
vehentis ubi versant &c.

HOMINES LUNATICI.

Homines Lune subjiciunt qui vilia tractant, & potissimum in mari
aquea & fluida occupant ut Naute. Piscatores molitores venatores
fossores. Aquis & Sylvis simul gaudentes.

Luna sedes. Alias dominat humori phlegmatico, sanguini menstruo, quibus
motu movent & spiritus Lunaticos & venenati ratione praestigijs ma
xime expetitz et intra corpus exhibitz, cerebrum Luna maxime spectat
sedem respicat, illud ledit maniamq inducit, uti patet exillis quibz a
Nz Herculis hoc venenum ad amorem conciliandum fuit propinatum, Lu
cum enim est, quare Lunam mercosmicam petit. Praest etiam potentiae
nutritivae, continet ventriculum, intestina ex parte, cerebrum ratione vi

Vlantica, Oculum Sinistrum, et quidquid constat ex Materia fri-
da & humida.

MORBI LUNATICI

Morbi Lunatici qui ex grani pituita oriunt, Epilepsia, Apoplexia, Ver-
tigo, Diarrhoea, Coryza, Catharri suffocantes, Dolor Stomachi, Colica ex
copia phlegmatis, morbi cerebrales & hydropici, qui inundatio est micro-
cosmica more petrum feriente. In Sexu femineo morbi uterini, Crisis lu-
naris tempore nativitatis in Sexta fuerint, sine ordine monstruosas faci-
unt. Luna enim generalis Mulierum praeses est. Luna in Sexta vel Octava con-
stituta regulariter catharros facit, quorum cum non facile omnium Me-
dicorum consensu habet, et catharros plurimorum morborum causam esse
non propatulo est. Et quibus Luna male posita est regulariter sunt vitiosi,
quia Luna humoribus praeest. Et hac de causa in Plenilunio homines
sunt vegetiores, ob humores auctos & vegetatos. Et Lacedemonios opem fer-
re voluerunt Atheniensibus, Plenilunium expectasse negasse se nisi Lu-
nari Orbe impleto progressuros testatur Herod. lib 6. Luna de causa etiam fer-
mina olim Luna plena agebant.

CONCLUSIO.

Canis Noctu saepissime Lunam allatrat, tanquam sibi inimicam, si
enim Caput ejus dormientis superfulserit, ingenti capitis dolore, vel
etiam rabie afficiet. Sic Ursus Sagitta vulneratus Muscum quaerit quo sa-
nitatem efficientem compescat. Certum enim est Muscum, propter vim adstrin-
gentem & Saturninam naturam ἀδιοφθαρσίαν sistere. Sic Ardea quae
Luna subjacet imperio cum Aquila pico & aliis inimicitias gerit. Sutam
autem se ab illorum violentia reddit, portando in nidum suum Cancrum
qui Lunae & Jovi, qui εὐτυχία major secundae sortis, peculiarem vim su-
is inditi creaturis subjicit, et ita ab hostium violentia liberat, quia Plane-
tae praesidio Spiritum, fortuna majori junctum pro amuleto habet. Omnis
res quavis tempore cum visibilibus speciebus, virtutes quasdam emittit,
Vertigine laborans vi Nymphaeae radicem, vel Cancri oculos secundum Ce-
lestem harmoniam, quo tempore Turcoidis colorem habent, collectos forti
imaginatione aspiciat, ab ea liberatur: singulari enim & aetherea virtute,
Spiritus illi Sulphurei statim sedantur. Vel si Singultus, qui nihil aliud
quam Tartarus Ventriculi est, affectus, aspiciat Lapathi capitula, ubi novem
colores, statim desinit Singultus, quae occultis qualitatibus falso a quibusdam

propter vesicam asseribunt. Sic Panthere Aconito capiunt, quo veneno infecta sterq; quærunt humanum sibiq; a toxico medentur. Nihilum enim vi pollet septica, stercus vero humanum copiosissimo sulphure, quod putredini resistit, tinctum illi veneno rede opponit. Ipsa natura Duce sapi sibi medent, cum enim colica afficiunt herbam, quæ arte signata intestina representat, quærunt, vicq; calidum quæ intestina obsidet propellunt. Canis ventriculi dolore ob nimiam pletionem tentatq; graminis esu vomitum sibi conciliat, vicq; remedio re medium animal, gramine sibi in morbis medeat. Plurima tam quo ad chymicæ & medicæ Artis effectus, mysteria in eo latent. Saltem hoc moneo quod Theophrastq; scribit, ubi quædam Herbæ sponte semine sua sponte proveniat, ibi illiq; herbæ quintam Essentiæ latere in ea terra. Hieroglyphica monas et ternariq; omnium maxime præ reliquis Vegetabilibq; in hoc elucet.

Naturæ ductu Bestiæ verè talia quærunt, quæ membra affecta gredientur. Hoc omnes medici imitari debent, ut specifica & a ra ad quemvis morbum ordinata individuata, cuivis homini deputa remedia usurpent. Vera enim medicina in hoc perficit, ut Major in Minorem, recto modo & tempore anatomicæ inferatq; Exempli gratia si Cerebrum morbo quopiam afficiat, tunc in hominem refe renda est Luna Majoris mundi, quæ Cerebrum ratione Planetæ petet, ut Lunaria sic dicta Herba, mire cerebr subvenit, ea de causa quæ Lunæ subjacet, imperio crescit decrescitq; cum illa, imo quæ tus Lunæ motus in ea herba est spiritualiter. Cerebrum igit sanguis Lunarem partem suo spiritu μιγοκόσμῳ ingredit, destructionem membri expellit, conservatoremq; ejus adjuvat. Vel si Jovialis spiritus in homine fit debilis, vicq; Spar & sanguis per consequens non benefi stituta, Jove Megacosmico recto modo in corpq; introducto restauratur bit. Vel si Sol Microcosmicus debilitet obfuscaturq; Saturni appetitus vel alia maligna irradiatione, vicq; Homo sæpiq; Syncopen, vel aliam affectum incidat: tunc haud aliter quam Solarib; creatis cordi salutaribus medicina enim quam primum corpq; ingressa, & a chymico Minerario caleferi ingq; Autum deduci caperit. Spiritu suo ad petit memorum, ad quam ratione Planetæ & Spiritq; Megacosmici respectum habet, Spiritus enim μιγοκόσμῳ & μιγοκόσμῳ est unus & idem Spiritq; habitat nempe in

nus, quo omnia sustentant, & quo olim Divina potentia retracto, omnia concipura ing suum nihilum quod prig fuerant abitura certum est. Adeo etiam hi κόσμοι invicem correspondent & conveniunt, ut nihil sit in toto Universo, quod eidem in minori Mundo non reperiat, imo quod plus est omnes motg Cælestes a Mundi exordio usg ad finem peracti & peragendi in quovis homine, etiam recens Nati, rursusg vita fundis (licet in his talentissime & celerime) simili modo Spiritualiter peragentur.

Medicamenta Chymica tanquam magis Spiritualia in minima quovi sunt presentissimi effectus. Sic aurum foliatum, vel in Gallipire-debacatum valet: si margaritæ et aliæ gemmæ pulverisatæ aliquid præstant quanto magis id præstabunt ℞ssentiæ et Solutiones earum, quæ ab subtili terræ pondere liberæ, in Corpg vires suas absg impedimento exercere queunt? Aurum enim vel margaritas pulverisatas in Ventriculo solvi nemo putet, sed sicut ingesta sunt, ita rursus cum fæcoribus excrementi-tiis in usum Chymicum indigitata sufficiant.

INDEX VOCABULORUM et RERUM in LIBELLO contentarum

locupletissimus cifras significat. paginas

Abortum causans 17/o.
Acanthis - - - 38.
Aconitum - - - - 9/o.
Aer - - - - - 20. 39.
Aegrotis tempore pestis
  legis in prandio Columbas apponunt & cur? 37.
Africani - - - - -
Agnus Castus - - - 14/o.
Agricola - - - - 19/o.
Agrippa - - - -
Alauda unde dicta? - - - 26.
Alberty Imperator
Alexander magn.
Alima mediam.
Alkalecia - - - - - 35/o.
Allium - - - - - 40.
Alopecia - - - - - 12/o. 13/o. 16.
Alphos - - - - - 17/o
Altercantes conciliant. 23/o.
Altercum - - - - - 11/o.
Alvi excrementa Saturnina. 15/o 16/o
Amicitia - - - - - 36-3/o.
Amissum conciliant - 32/o. 33. 33/o 34.
Amuletum - - - 9. 9/o 10. 26. 28/o 41/o.
Amygdalg - - - - - 23.
Anales - - - - 42. 27.
Anagnostica - - - 14/o.
Anagnostica inducens - 40/o.
Angelica - - - - 14/o. 36.
Angina - - - - 21/o 23/o. 41. 43.
Animalia Jovialia 24/o.
  Lunatica - - - 42.
  martialia - - - 26/o.
  mercurialia - - 38.
  Saturnina - - - 15.
  Solaria - - - 30/o.
  Venerea. - - 33/o.
Animi deliquium 22/o.
Anisum - - - - 38.
Anones - - - - 26.
Anser - - - - 42.
Antra - - - - - 20.
Anas - - - - - 42.
Apes - - - - - 39.
Apium - - - - 15.
Apollinis Pythonis epistolarium.
Apoplexia - - - - 14/o. 30/o.
Apostemata colli - - - 23/o.
Aquila - - - - - - 31.
Aquilae lapis - - - - 35/o.
Aquileia urbs - - - 25.
Aranea - - - - - 42.
Arbor foetida - - - 12.
Ardea - - - - - 12.
Arthemisia Regina.
Arthritica - - - - 36.
Arthritis - - - - 27. 36.
Avina cur non conspiciat - 15.
Asinus - - - - - 19.
Asplenium - - - 12. 10/o.
Asthor - - - - 9.
  Asthma - - 22/o. 26. 36/o.
Athena
Atriplex - - - - 14/o.
Aves ut capiendi - - - 12.
Aurata - - - - 42/o
Aurum potabile - - 31/o.
Authoritatem conciliare. 31/o.
Avicanna Mod 13- 13- 13- 4/o.

Bacchus - - - - - 20.
Balbuties - - - - - 39/o
Balsamita herba - - - 14/o.
Baptista Porta error 11/o.
Belli praesagium - - 25. 26. 27.
Belle dos - - - - - - 36.
Berberis - - - - - - 21/o.
Berg knappen - - - - 19/o.
Bethonica - - - - 21.
Betula - - - - - 24/o.
Bibliopola - - - 39/o.
Bilis martis est - 26/o.
Bilis Ventriculi - 31/o.
Blitum - - - - 14/o.
Borrago - - - - - 23/o.
  Brassica - - - 40.
Bubo - - - - 18.
Bufones ut producendi 41/o. 42.
Bugloss - - - - - - 23/o.
Bursa Pastoris - - - 14.

CCC.

Cadmia - - - 32/o. 36/o. 37.
Caimus - - - - 19/o.
Calculus - - - 12. 13. 13. 13. 26. 36/o.
Calpurnii factum - 9/o.
Cancellarii - - - - 25/o. 39/o.
Cancer - - - - - 42.
Canis quomodo depurget 27. 43.
Cantam allatrat & cur? 43.
Carnalis - - - - - 15
Carpasia - - - 43/o
Caput animalium Lunae 26/o subjacitur.
Caput confortans 35/o
Capitis dolor - - - 14/o.
Carbunculi - - - 11/o.
Cardaus - - - - 26.
Carolus Crassus.
Catharrus
Cauernae - - - - - - 20.
Cauliz Capitalis - - 39/o
Centaureum - - - 21/o.
Cephalalgia
Cerasa - - - - 19/o
Cerebrum confortans.
Cerebri morbi
Cera mystica
Chalta - - - - - -
Chamadris - - - - 39/o
Chamemelum - - 23.
Chamedrys - - - 35/o
Chandranon - - - 12/o.
Cholerici - - - - 27/o.
Cholericis quae cibi conveniat.
Chymiae commendatio
Chymici
Chymistri
Cicuta quis gratitudo - 24/o.
Cicuta - - - - 18
Citra mala
Clerici monachi & presbiteri 25/o
Coder - - - - 13/o
Cacitas utrum ducenda?
Cape - - - - - 40.
Colica
Colli apostema.
Collyrium
Columba - - - - 33/o
Conceptus utjuvandi & quibus?
Cyclaminus - - 2/o.

CCC

Cardiaca - - - 3.
Concha
Consiliarij - - - - - 25/o
Consiligo - - - - - 9. -
Cor est pars Solaris
Corallum - - - - 24.
ad Corallia monstruum
Corona Regis - - - - 30/o
Corsicani
Corvus - - - - 17/o.
Corydalus
Corylus - - - 37.
Coryza
Cosmeticum
Crines promovens abolens.
Crocus - - - - - - 28. 28/o.
ejus tinctura.
Crocus martis
Cubeba - - - - - 38.
Cucullus - - - - - 42.
Cucurbita - - - 40
Culices - - - - 27/o.
Cuniculi - - - 42.
Cupressus - - - - 15.
Cuscuta - - - - 14/o
Cygnus - - - - 34
Cynocephalus.

DDD.

Δαφνόφαγοι
Daemoniaci
Demonum fuga
Deliquium animi - - - 32.
Delphici Baculi spiritus
Dementia Saturnina quid dementet?
Dentes Saturno subjacent & animali Solari debiliores vacillantes.
Dentitio infantum
Dentium dolor putredo
Diabolus Saturninus delectat in musica prima
Diaconi - - - - 25/o
Diaphoreticum
Diarrhaea
Diureticum
Docti - - - - 39/o.

comparant Lusciniæ
& Cur?
Dolor gravans Satur.
Pungens martialis
Dyssenteria
C E C.
Enema
Enula - - - - 29/o
Epar Jovis sedet. - - 2 3/o.
Epar resecans.
Confortans
Refrigerans
Epatis Scyrrhi
Epaticis quibus cibus
conveniat?
Epilepsia - - - 2/o.
Episcopii - - - - 25/o.
Epithymum - - - - 18
Equus - - - - 31.
Eremita - 19/o.
Erisepalas
Esula - - - - 26/o
Euphrosina
Excrementa alvi
Saturnina sunt.
F F. F. F.
Faba - - - - 35/o
Fabri ferrarii
Faciens clarificans.
Filum lineum suffocativum - 3.
Favorem & gratiam
concilians.
Fibra 7 16/o
Febris ardens
Caustica
Hectica
Pestilens
Quartana.
Fel.
Felis - - - - 15/o.
Ferus - - - 33/o
Filix - - - 10/o.
Flatus sedans.
Foecunditas ut ju
vanda.
F F F.
Foecunditas ut judicanda.
Fœtum expellens 2to
tri litero quid necet?
Formica - - - 39.
Fractura
Fraga - - - - 19/o
Frbadinus - - - 30
Frigus ne contrahas.
Fumaria - - - 22.
Fungi - - - - 4/o.
Furor
Furta.
Fœtus - - - 2/o-3/o. ☿ ♃ ♂.
Sanguinei. - - - ☉
Galanga - - - - 22/o.
Galerita
Gallica lues
Gatty - - - - - 31/o.
Garyophilli - - - - 19/o.
Garyophillata - - 24/o.
Genialis potentia tri nascentibus ut dignoscenda.
Genitalia tu mefacta
Genius hominis
Genbacenses.
Γεωργικα.
Gigantes.
Glires
Gonorrhœa
Gramen
Grulandii - - - - 19.
Grylli - - - - 39
Gladiolus - - 3. H H H.
Hæmorragia
Hæmorrhoides ciere
Sistere.
Halitus
Halycacabus
Harmonia Vocum unde?
Helenium
Helochrysum - - - - 3/o
Helotropius
Helleborus - - - 11.
Hepar vide Epar.
Herbæ Lunares
Lunaticæ
martiales.

H H H.

Mercuriales
Saturnine
Solares
Venereæ.
Herculis Sagitta
Heremitæ - - - - 19/0.
Hernia - 3/0.
Hernios. quinam alerio
Hirundo - - - - 38.
Homines Joviales
Lunatici. magna habent
Capita
Martiales
Mercuriales
Saturnini
Solares
Venerei.
Homines generaliter Jovi subjiciuntur
Humus
Hyacinthus. - - - - 33/0
Hydrophobia
Hydropisis
Hydrops
Curatus.
Hydrops Saturno appropriatur
Hyoscyamus - - 11/0.
Hypericon - - - - - 29/0 - 3/0.
Hypochondriaca - - 22.

J J J.

Ibis -
Ichthiophagi 24/0.
Ideritia

Higra - - - - 20
Illaqueationes ut tollende
Imaginatio
contra Impotentiam
Incantamenta
contra Incantationes præservativum
Indi - - 21
Infernus locus
Inflammationes interne
Colli & faucium
Quomodo tollende
Joviales homines Hepatici

J J J. - 4/0.
Jovialia ad quid prosint
Ira
ad vitandam pronit. purgandi
Ischias
Islandini
Jecorum beneficium factum
Juglans - - - - - 36/0.
Juniperus - - - - 36/0
Juventutis reparativum. - 2/0. - 3.
Ignis 21-1/0

L L L

Lac præcipuum
Lactuca - - - - 41.
Lapis Cancrinus.
Philosophicus
Serpentinus.
Lapides Saturno subjiciuntur
Lappa major - - - 42/0.
Lapsanes - - - - 19.
Lavendula vide Chalta
Laurus - - - - 28/0.
Legati - - - - 36/0
Lens aquatica 41/0.
Leo - - - - 36/0
Lepra
Lepus - - - - 16.
Lethargus
Lethargum inducens
Leucophlegmatia
Lien Saturni sedes
Lienis obstructio
Lilia - - - - - 32/0
Lilium Convallium - 32/0.
Lingua
Lingvæ pustulæ
Linum - - - 21.
Loca Jovialia
Saturnina
Locusta
Longævitatem adferens
Lucius - - - - 42/0
Lues gallica
Luna Aquarum Domina
Lunaria
Lupus - - - - 27
ut capiendus.
Luscinia
Luscinia somnum provoc.
Lybici
Lycoctonum.

Lampas Vitæ. 1-6

L L L

Laterum punitiva 2 2/0.
Lycophron
Lypothymia
Lysimachia - - - - 23/0.

M M M

Mumialis scientia quid? 23/0.
Majorana. - - - 28.
Mala Cidnia - - - - 28/0.
Dulcia - - - 33.
Granata. - - - 24.
Mamillæ ne excrescant
Mamillas duras facientes
ad Mamillas tumefactas.
Mandragora - - - - 40/0
Mania vide Melancholia
Marasmus.
Quid hunc causet.
Mare minor Sol.
Jovi opponit.
Martis Signatura
Martichora
Matricis obstructio
Medici - - - 20.
Medicina quomodo
componi debeat.
Melampodium
Melampus
Melancholeni
Melancholiæ
materia prima - 1.
Melissa - - - - 30.
Melones - - - 40.
Memoria
Mendici - - - 35.
Menenij Agrippa.
Menstrua cien.
sistens
Chymica quidà esse debeant
Mentem quid turbet?
Mercurij quid faciat
Mercurialia cerebrum ro-
borant & quomodo?
Mesaraicarum venarum obstru-
ctio
Mesalina
Metallorum transmutatio

M M M.

Magica opera - c. 3.
Malvoed - - - - 27/0
Minerva barbata
Mithridates
Molli - - - - - 29/0.
Monachi - - - - 19/0
Montani homines - - - 19
mody magistratibus obtemperandi
Montes
Morbi Joviales
Lunatici
martiales
Mercuriales
Saturnini
Solares
Veneri.
Morbi omnes ut curandi?
Mori
Morus - - - - - 23/0.
Moses Chymica fuit.
Mula car non pariat?
Mulierum amorem conciliare
Posses generalis
Mundativum Vulnerum
Mundy visibilis ad invisibilem conformity
Mures - - - - 16/0.
& Alpini
Musa unde dicta
Musæpini quid?
Musca - - - - 18/0.
earum copia pestem designat.
Museus - - - - 12/0.
Musici
Musicæ præsertim Venus.
Musici - - - 37.

N N N.

Narcissus - - - 32.
Nigritæ
Noctua - - - - 42.
Notæ rerum Naturalium unde petendæ?
Quot sine?
Nutrimentum duplex
Numularia - - - - 38.
NyctycoraX
Nydimeron - - - 35/0.
Nymphæ
Nymphæa. - - - 33.

O O O

Oleum Trattina - - 3.
Olei Hyperici non ferunt.
Oculi
Eorum Rubedo
Partes solares
Ontalogia
Opia - - - 21.
Opium in somnijs perfundi
quid significet
Oleum
Oraculum Arcana
Oculi delphici spiritus
Organum - - - 22/o.
Oculum
Oro Saturno subjiciunt fraudu
Orca
Ovi - - 24/o.

P P P

Planeta Dominum. 8.
Palpitatio cordis - 32
Panthera - - - - 26/o
Papaver - - - - 40/o
Pyraticum 41.
Paracelsi dexteritas
Opinio de arane.
Paralysis
Pardalienches.
Pardus
Partum facilitans & juvans.
Passer - - - 34/o
Partinaca lutea - - - 8/o
Sylvestris - - 4/o - 9.
Pavo - - - 34.
Pauperes
Pepones - - - 40
Pendix - - - 34/o
Perfoliata - - - 24
Peripneumonia
Persicaria - - - 22.
Pestes.
Pomaceum 3/o.
Pestis tempore Egyptii in prandio
Regni nil nisi Columbas appo
nunt et ur.
Pharmacopei
Philtrum
Phlebotomia - - - - 13.
Phrenesis - - - 39/o
Pharmaca vires 4/o

L L P

Pomaceum Lata

Phrygiones
Phthisis - - - 20.
Pica - - - - 34/o
Pictores - - - 39/o
Pli Saturno subjiciunt.
Pilorum cursus.
Pilos producens
reddens flavos
nigros.
Pisces - - - - 42/o.
Pleuresis
Plumaria - - - - 24
Plumbum
Podagra
Venenis & Bacchi filia
Poeta - - - - 35
Pecunia - - - 41/o.
Polypodium - - - - 14.
Polypus
Pomponatty.
Porphirio - - - 38
Porrum - - - - 40.
Porta error
Potamogeton - - - 42.
Prandium Veterum
Presagia belli
Pestis
Prestigia.
Prodigium
Prunella - - - 23/o
Psalmi loca 197.
Pseudophece - - - - 19.
Psyttacus - - - - - 28
Pulmonaria - - - - 38
Pulmones
Pulmonis ruptio
Pulvis pyrius.
Purgatio febrilis speculica
Senum
Putredini resistens
Eam precavens

L L L . . K K R.

Quartana
Radius Saturni
Rana - - - - 42/o.
Rores Distillati 2 1/o

R R R

Renovatio juventutis 72.
Renanimi effig.

Rapa - - - - - 41.
Reges - - - - - 31/o
Remg & Romulg.
Renes Sedes Veneris Micos
Respiratio quid indicet?
Rhebarbarum - - - 23/o.
Rhamni - - - - - 26/o.
Rheumata Sistens
Ribes - - - - - 21/o.
Risum inducens
Rixas exitans
Romani hordeum pro stipendio dabant militibg timide seu bellogerentibg & cur?
Romanorum Vitg.
Rosa - - - - - - 33.
Rosa Mariana - - - 22.
Rosmarinus - - - 30/o
Rubi - - - - 26/o.
Rubia tinctorum - - 23.
Rumices - - - 14/o
Rustici - - - 19/o
Ruta - - 13/o

S S S

Sacerdotes
Sagitta Herculis - - 42.
Salices - - - 14. Salacitas - 3.
Salomo Virgarii Rex.
Salvia - - - 14/o.
Sambucus - 27/o
Samogetae
Sanguinis profluvia
Sanguinem augens
Somnum procreans
Generatum dispellens.
Mundans.

Refrigerans
Sistens - 3/o.
Sartores
Satira
Satrapae
Saturnus - - 8.

Saupertatis praeses
Serenitatis praeses.
Saturni pictura
Radius.
Saturnina quomodo corrigenda
Saturninorum ingeniorum
Haeredes qui. - - - - 8.
Satyria - - - - - 32.
Savina - - - - - 13
Saxa annuncierant Saturno
Scabies
Scarabaeus - - - - 38/o
Scarus piscis - - - 38
Sciuri
Scortatores
Sculptores - - - - 39/o.
Segni ut emolliendi.
Scythae
Sedes Jovis prioscopi - - 20.
Lunae - - - - - - 42/o.
martis
mercurij
Saturni - - - - 20
Solis
veneris - - - - 35.
Semen genitale augens
Sena - - - 13/o
Senectutis defensivum
Senes Saturno subjiciuntur
Sensus amissi
Sepulchra - - - - 20.
Serpens - - - - 39. 21/o
ut arte fiat?
ut occidat leviter!
Albus.
ut fiat?
Serpentes Monadem edunt.
Serpentinus Lapis
Serpentum mors?
Sexty Empirici
Silesii
Simia - - - - 38
Signatura rerum coelestarum.
Martis
Singultus
Socratis Somnium
Socrati quid acciderit.
Sol
Sal - - 1/o

S S S.

S. alacitas. 3.
Resistit Cacomagia
Saturno e diametro adver
satur
et Solarium effect.
mis a fulmine tuta
rium et Saturninorum
Sympathia.
ilter - - - - 13.
num - - - 14/o.
mà ternifica
enum inducens - 2/o.
thia - - - - - 24.
imus
atrn fugans
ena augens.
Sham to micrococm.
nity animales obstructes
aperient.
natur ales confortans.
Vini
tonis obstructio
Tumor
Stomachi
philenon agrion
Stomachus.
nilitas ut agnoscenda?
quid eam causet?
ader Anglicus
ol
mphitum - - - 22/o
ymope - - - - 32.

T T T.

Taspa - - - - - 17.
Taurus
Tesus - - - - 14/o.
Testudo - - - - 42/o.
Tenerion - - - - - 22.
Thamariscus - - - 13/.
Theologi
Theriaca
Thessali
Thraces
Thyglodita - - - - 19.
Thymiama
Tilia - - - - - 41.
Tigris - - - - 26/o.
Timorem inutiens
Treverenses - - - 19/o
Trifolium - - - 26.
est herba Mystica. 36.
Triticum - - - - 24.
Truta
Tumores emolliens.
Turtur - - - - 33/o
Tussis
Tussientes

V V V.

Valeriana
Venarum mesaraicarum obstructio.
Venefica
Venenum omne vel Saturninum vel Mer-
curiale vel Lunaticum.
contra venena.
Venus bellis contraria?
cum Luna facunditatis Domina
Veneris filia
Veneris hues
Veneris expertes podagra non laborant.
Venerem comprimens.
extinguens.
stimulans - 3/o
Ventriculo cuinam Planeta subjaceat?
Ventriculi ardor.
Ventriculum roborans
Vermes expellens
Verbascum - - - - - 22.
Vertigo - - - - 2/o.
Vesica fellis.
Vesica obstructa
Scabies
Vespertilio - - - - 38/o.
Vini utilitas
Vinum Heleniatum
Vinum reby Saturninis adversatur.
apud Romanos feminis interdictum.
Viola - - - - 24.
Virgilij unde dicty.
Virginitas ut probanda?
Visum confortans.

V V V

Vitis - - - - - 29.
Ulcera antiqua
Umbra quae nociva
Vocum harmonia unde
contra vomitum sanguinis
Upupa - - - - - 18.
Urinam ciens
Urtica - - - - - 25/o
Vulnera consolidans - - 3/o.
externa.
Vulnerum mundativum.
Vulpes - - ut capiendus? 27
Vultur - - - 27

X X X

Xanthium - - - 12/o.
Xerxes

Z

Zuantocopius.

Finis.

De Materia Prima F1.
De Lue & Igne F1.
Destillatio Vocis F1 ato
De Igne Philosophorum F1 ato
Lux in Sale continet F1 ato
Lampas vitae ejus praeparatio F1 ato
Modus faciendi Pomaceum F1 ato
Contra Phantasmata & Incantationes F2.
Serpens F2.
Ad recuperandam Juventutem F2 ato
Ad arcendam vertiginem F2 ato
Ad Epilepsiam F2 ato
Ad Laterum punctiones F2 ato
Ad excludendum foetum F2 ato
Cyclaminus Herba F. 2 ato
Ad provocandum somnum F2 ato
Filii finei quo Serpens suffocatus est vivus. Fol 2.
De Signaturis tum de Gladiolo & ejus virtg Signatg pma
gitis F3.
Ad Fracturam ossium F3.
Ad acquirendam renovationem Juventutis F3.
Ad Palpitatem F3.
Ad Cardiacam F3.
Foetus in utero ornati F3 ato.

Unguentum Sympatheticum 3/o.

medium Hernia & Rupturæ 23 ato.
sanguinem sistendum item ad fœcur 24 ato
& vulnera 23 ato.
micitia inter animalia valent ad procurandam magice ope-
randa amicitiam 23 ato
rcum Consortans vegetabile sive Gentia Satyrionis 23 ato
a dus magistralis Arcanorum & vegetabilium 24 ato
perficienda opera naturaliter magica multum valent Di-
der de fortis Imaginatio 58
gventum Sympathicum seu Stellatum Paracelsi 25 ato

NOTATIONES EX LIBRO TRACTATUS OPTICUS

Joan. christop. kolchansio. Aut.

Optica seu Perspectiva scientia Axiomata & Propositiones.

Visibile est densius medio

Visibile undiq radiat in orbem rectis lineis.

Visibile radiat non nisi in lumine.

quolibet puncto visivi objecti infiniti radii propendent in omnes partes

Visibile radiat e quolibet sui puncto, in quodlibet diaphani seu me-

punctum inter, quæ recta duci potest.

nus radius uniu: tantum puncti speciem secum defert.

radii non sunt corpora sed tantum species corporis.

ux compressa fortior est luce disgregata

s fortior vehementiq illuminat & largius se diffundit.

n absentia luminis umbra fit.

llato lumine umbra deficit

Colaratum actu non radiat nisi a lumine intercedente collustretq.

Visio fit secundum pyramidem cujs vertex est in oculi centro ba

sis invisibili

La videnti ad quæ pervenit visus.

Ad quæ visq non pervenit ea non videntq.

Sub majori Angulo spectata majora apparent

Sub minori Angulo minora videntur

Æqualia videntq quæ æqualibq Angulis spectantur

Quæ sub radijs elevatioribus spectantq elevatiora apparent

Quæ sub declivioribq radijs videntq declivia apparent.

Quæ sub dexterioribq spectantq radijs dexteriora apparent

Quæ sub sinisterioribq radijs spectantq sinisteriora videntq.

Sub pluribq angulis visa expeditiq & perspicatiq videntq.

Cæteris aliquid significare in Locis obscuratis.

Im Carceres & alia loca tenebricosa per exiguum foramen projici possunt

ætera vel Scriptura ut inibi appareant & legantq. Quo modo quis alteri possit

aperire & significare quid quid velit. Si lens vitrea foramini admovеatq, litera

e clarius ostendunt Et quo majores sunt literæ, eo majores apparent, magiq

cognoscuntur. Lunæa igitq literarum Elementa ex ligno conficianq, & angulo

e longinquo objicianq foramini quæ alter, qui in obscurato est loco excipiat char.

ta vel alba ac alba, ut vereæ inde petat & quid significetq cognoscat. Si voces

autem objiciantq integre litere retro verse sint oportet atq inverse
enim recte rectoq apparent ordine. Vel monstrando membra corporis
denotamq A. digitis ostensis vel tacta aure. B. Barba vel Brachio
pite D. ostenso dorso E. altero digito quam ex vocalibq altera vi C. P
tacta fronte. G Genu H. humero I. erecto brachio L labris contra
M. mandibula, N naso, O oculo contacto P. pectore Q digitis
quinq ostensis, R rumine S. sura T. tabo V et U ventris Umbilico
X. cruce facta. Z. Stando fero.

Cista Visoria ad res quoq depingendas apta.

Ejusmodi quadam cista parari potest, in qua lentium aliquot bene
multifariæ circumcirca & undiq locorum illapsa videant, nec non delin
et penicillo formari queant.

Fiat ex lignis Arca cujus altitudo sit 2½ pedum Romanorum
30 pollicum. Sermet autem ita ut quatuor habeat angulos rectos extra
prominentes in ligno tum inferiori tum superiori partes sint æquales
eorum opposita latera, quæ latera quoq sunt Angulorum, 9 pollicum
la, altera vero 30. poll. atq tum longitudo tum latitudo erit 48 poll
et pedum Romanorum. Inferior cistæ pars foramen habeat in medio
tum quanto opus erit ad innitendum Caput hominis & brachia. S
chia simul cum Capite si delineare velis depingereve imagines. S
ramen obducat coriis vel panno ita, ut partibq illis hominis immissis
rium sub brachijs constringi possit. Si vero non satis pro corpore homi
in Arca sit spatii, quadrangula fiat cista quæ angulos extrinsecos
habeat, ut sit parallelipedum prisma, cujus bedræ duæ superior &
rior, singulæ 30, reliquæ 48 pollicum. Superius lignum sit integrum
convenientibq juncturis sive subscudibq inserviat ita ut rursum
sit. In Arcula lateribus novem aut pauciora, vel etiam plura quadra
vel rotunda fiant foramina & intrinsecus tot cellulæ quadratæ, q
foramina quibq foraminibus in cellulis aptentq tubi papyracei cor
nis & quadratis papyraceis ex altera parte junctis & cellularum pos
lateribus admoveantq ita, ut nullibi pateat lucis impressus nisi in
dio per tubos: qui ex ea parte qua prominent & objecta respiciunt
gustiores sint, ubi lentes inserantq, quæ sint conspicilia convexa ex
pretii. Pars Arcæ et anterior & posterior habeat unum, vel majorem
rumen, quod recipiat tubum majorem ac longiorem, qui elongari et
trahi possit in orificio lente instructq qui segmenti seu spheræ
majoris. Cancelli jam fiant lignei duo, qui tot habeant quadrata, quo
sunt in arca cellulæ, & superinducant, chartis olea paratis, quæ

imagines recipiant atq transmittant: nisi velis imaginem depingere vel
lineare, tum enim non opus est oleo, sed pura clara et tenui charta in qua
figure transparent. Foraminibus etiam partium reliquarum Antica
postica in Arca opponantur charta oleo satis inuncta & ligillorum jun-
turis annexa. Hæ junctura et illi Cancelli ita committant cistæ ut nun-
quam moveri aut tolli possint et ipsa Cista ad usq alios adhiberi. Postea
Arma vitri confici, ut capiat figuram prismatis decahedri Octangulæ
latis: tum igit ab utroq latere, ubi foramina Novem esse debent, Tres
quæ sint oblongæ oportet, singulæ cum tribus foraminibus. Ita parata hæc
machine ligneo, diversis e locis ingredientis Objectorum Ideæ, ut cum ad-
miratione & delectatione summa res & objecta varia simul conspicari
queamus.

Hæc Arca quatuor Columellis inclinatis, et infra longius inter se distantibus,
sustinetur ita, ut pro hominis visuri statura facile attolli, & demitti queat
Collocatione tamen certa firmari, ut ne ad minimum quidem moveri possit.

Cista aleâ Visoria

Alia Cista in qua Caput et brachia occultant, ad Imagines Objectorum visibi-
lium inversas & erectas videndum, multiplicatas etiam, coloribus et propriis
alienis res apparentes.

Cista est ex lignis oblonga & quadrangula 2 ½ ped Rom. sive 30 pollicum
Illa est ea parte ubi imagines apparent & longa 4 pedum & 4 poll. lignum
superius rotundum habet pro capite foramen, et alia duo foramina oblonga
pro brachijs in obscuro hac Arcula ultrò citroq movendis. Ab ea parte qua
caput tegit, pedem alta & 16 poll longa eminet pars, quæ foramen habet
quadratum, respiciens objecta, huic foramini alia cistella parva e papyro
aptata ipsa in modum tubi trahenda longius & contrahenda adjungitur
in cujus orificio vitrum lenticulare collocat quod Objecta immittit. Sub
extremitatem ligneæ Cistæ, locus est charta candida, quæ conjunctis quatu-
or tenuibus ligillis agglutinat, & per oblongum atq angustum superi-
oris partis foramen immittit usq ad imum. Hæc in Cista tibi ad manu
habenda vitra & Specula, prisma trigonum, vitrum polyhedrum, len-
tes b. conspicilla Concavum, speculum, Specula plana, vel conversa minora
& majora, & mirabenis apparentia, nec mediocrem inde capies voluptatem
si in charta transparente imagines possunt etiam e postica parte videri
Objectorum species & delineari. Quare pars illa obtegenda est Corio, quod ha-
beat foramina quæ Caput et brachia recipiant & hisce minimis vin-
stringantur.

Camera obscura vestibilis & particulatim portatilis.

Vtor et alia Camera obscura quando extra Ciuitatem in loco campes
aut elatiori planitie, rerum Imagines, motus &c. optice placet oc
praesentare. Ea non excedit in longitudine 7. pedes, in altitudine 7½ p
in latitudine 4½ pedes Romanos. Vestibilis est quatuor habet rotulas
etiam rotarum adminiculo majorum quoquolibet vehi. Partes qua
composita disjungi quoq et a se invicem separari possunt ut uno
quo velis pertentur. Tota intus est denigrata et densis tenebris
cumfusa. Janua Camera foramen habet in medio, et e regione
etiam postica utrig foramini, vel alterutri vitrea lens admovet
album suspendit in camera, quod attolli ac demitti potest ut
opponendum utring in alba tabula designante Objectorum ima
si Basis communis utriusq vitri ad tabulam projiciat. Vel si ita
oleove illita papyrus uni plenti fuerit exposita, utring videbuntur
nes, quae transparebunt tum etiam papyro subnata res ad
parent delineari possunt. Plura quoq foramina lentibq vitrea
passim in Camera, ante et post et a lateribq esse queunt apta
et detegenda, nec non speculis exornari Camera, ut quid quid ab
tenebricosis in optica traditis in illa ipsa Camera se ostendat co
summa spectantium delectatione & admiratione. Sorte quid adhi
sit quisq facile cognoscet.

Erecta Imaginis delineatio

Si post Concursum ordinatum seu Locum imaginis quam conve
ab Objecto hauriet, applicaveris lentem aliam Conversam, haec ea
su ordinato in obversam chartam situ erecto speciem projicit. Ea
debunt dextra Imaginis dextris Objecti, sinistra sinistris, superi
peris, infera inferis, eo prorsq modo quo evenire solet in speculis pl
Quae tamen imagines si in chartam lineamentis seu colorib tra
feras fient iterum ad obtutum tuum dextra sinistra et sinistra
quod evitabis si perfossa charta in aversam superficiem pictura
vertas. Vel si transparentem delineas imaginem.

De Arte delineandi et Pingendi.

Specierum visibilium introductione in Cameram obscuram ad
quem delineari possunt res quaevis, dum modo charta in obscura
ta stabiliat, & res foris immota, in tanta a foramine distantia
neat ut species suas vivaces intromittat. Sic enim non tantum
reamenta, sed et ipsos colores in papyro imitari poteris

pag 137.

liat autem hoc studium delineandi duplici via: Primum beneficio
mere Obscurâ, deinde Instrumento quodam Delineatorio. In Camera ob-
scura est eversa, non ante chartam, vel in anteriore charte facie, sed penè
chartam & in eiusdem superficie posteriori ubi translucens apparet, fiat
lineatio. Ibi enim transverso etiam imago invertit, ut delineate par-
tem ferat sinistram, & sinistra dextera. Sic vero delinearet, modo debito
situm everso situ partis inferioris et superioris: id quod facile corrigit
delineatione facta, charta vel res in qua delineata est imago, inverta-
tur. Unde potest ante chartam seu tabulam ubi apparet imago cum vivis
coloribus, res delineata depingi, coloribusq tingi apparentibus.

Quod autem ad Instrumentum Graphicum attinet, placet huic
tico tractatui manifestè loco addere Pantographicam illam sive Ar-
tem delineandi res quaslibet quam christophorus Scheinerus Germano-
nus invenit ac prolixè descripsit Anno 1631. Quæ disputat probatq
pressis breviter exponam, quæ ad hanc Artem scitu sunt necessaria.

CAP. I. DE DIVISIONE ET PARTIBVS.

Partes Pantographicæ duæ sunt: Prior Episedographicen sive plano-
rum, posterior Stereographicen seu solidorum aspectabilium viva-
cem delineationem atq projectionem edocet Instrumentum Autor nominat

PARALLELOGRAMMUM DELINEATORIUM.

CAP. II. DE EIUS DEFINITIONE.

Parallelogrammum lineare seu Latum est Instrumento Artificio-
sum mathematicum, quadrangulum ex rectis lineis binis quibusq oppo-
sitis semper inter sese æqualibus aptè compositum, ad rem visam quam-
libet delineando infallibiliter imitandam, ing data proportione, dicto
modoq in plano transformandam excogitatum.

CAP. III. DE PARALLELOGRAMMI PARTIBUS.

Parallelogrammi Latera sunt ex ligno tractabili recto non fauile flexili, vel ipse aut Orichal-
cheo tigilla parallelepipeda mundissime polita, tot numero et tanta ma-
gnitudine, quot et quanta res presens exiget, & prudens Artificis Judici-
um dictabit. Nam res magna majus Instrumentum, et consequenter ti-
gilla fortiora et plura exigit quam parva. Pro necessaria tamen Instru-
menti constitutione requirunt ad minimum tigilla quatuor, quandoq

assumenda sunt quinq & sufficiunt summum sex. Ego materiam semper ligneam usurpavi. Longitudinem unig pedis Romani, aut illius in quo degebam seculus sum. Latitudinem ad dimidiam tertiamve partem restrinxi: profunditatem seu crassitiem dimidium latitudinis permisi. Haec est longitudo, latitudo, et profunditas unig tigilli cuius lia & similia si confieri curaveris quinq, habebis regulas sufficientes requisitas pro construendo Parallelogrammo, cujus linea media est Parallelogrammi Axis constitutiva.

Pro tribg Parallelogrammi certis locis sive punctis, habeas tres Styli, Unus pro centro fixo, Alter pro indice Vertig pro latere. Primum ad sustinendum in centro fixo totum Instrumentum debet esse solidum ex metallo vel osse aut ligno solido tenacem inferiore crassiorem et majorem, superiore aequabiliter subtilior teretem, et minorem variis foraminulis ad aciem capiendam potentum: vel potest esse primus Stylus totus striatus duo torculares sursum & deorsum circa axem volubilia habens. Index eligi se vel metallo est utring molliter acuminatus, vel metallicq riore parte striatus. Stylus Scriptorius vel osseus, ligneus, metallicus, parte subtilior superiore, et pro arcu aliquoties perforatus vel solum metallicq et parte superiore striatus cum torcularibus rum uterq infra, plumbaginem Scripturiam insertam habet.

Clavi: inferius capitati procurandi in omnem eventum decem duodecim, ossei, lignei vel metallici, superiori parte acus recipiendi causa perforati, vel striati ex metallo cum torcularibus. Pulera quae rotunda inferius: Crassiora & optime elongata.

Hisce studiose completis poteris laetari de comparata Artificiosa proxima Parallelogrammi, eaq facili et minime sumptuosq Machina ubi tamen notandum 1. quod alius quoq modis aut materijs elaborari queat. 2. Partes Stylorum clavorum et fulcrorum superiorum omnium et singulorum debere esse inter se crassitiei ejusdem, omnia foramina tigillis indita, quia saepe ex uno foramine extrahenda, alia ad sunt inserenda.

2 Partium Officia.

Tigillorum seu Regularum parallelepipedarum munia sunt 1. Toti instrumento aptè colligato figuram Parallelogrammi dant & conservant: exhibendo ejusdem latera, in quibus lineam mediam tanquam Essentialem deportant. 2. Clavos veluti Essentiales Parallelogrammi

minos, in quorum Axibus Centra Parallelogrammi mobilia, et punctum lineae ejusdem copulantia resident tenent, & proportionaliter nunc hunc nunc illuc deferunt. 3. Stylo centri fixi, indicio et Scripterio locant loculi infixos eosdem Stylos firmiter retinent. 4. Centro fixo mobilibq inserviunt. Circinosq proportionales representant. 5. Parallelogrammi speculo in hujq negotii executio referunt.

Clavicularium munus est debitis locis colligare tigilla, et Centrum mobilium partes agere, Figuram Parallelogrammam variam custodire, instrumento fabilem quidem sed non laxam aut mobilitatem impertire & ideo omnes aequalis crassitiei & rotunditatis in foramina sunt inserendi quorum concava superficies cylindrica aequetur convexae clavorum superficiei.

Tuborum officium est Parallelogrammum in situ aequabili atq; sui distanti super subjectam tabulam planam sustinere ad altitudinem oportunam, cujus mensuram prescribet Index director & Scriptor dicamus. Tuborum quoq; proprium est motum fabilem praebere toti Parallelogrammo, et ob eam causam inferiq in Caput sphaerulae ex materia dura perpolita, ut lubricum incessum naneiscatur.

Stylus seu Columella Centralis est totiq Instrumenti hujq Graphici veluti Saturnigo, ab ipso enim quiescente totq machina motq tanquam centro seu axe profluit & pendet, unde ipse ad hoc servit, ut in foramen centro fixo ad Artificis arbitrium destinatum recta immissq Parallelogrammi motum moveret, & Figuram evariet, absq hoc enim foret totius machina nunc huc nunc illuc evolaret neq Figuras ullas mutaret, aut proportiones intentas efformaret. Ab hoc etiam puncto reliqua duo Indices & Calami in datam distantiam situ debito coordinantq et collocantur. Stylus igit fixus est terminus qui nulli cedit, & a quo, & ad quem circa quem omnis Parallelogrammi motq efficitur.

Stylus Director sive Index ad hoc servit ut in suo tigillo et foramine recte constituto totam delineandi praxim dirigat. Exemplar apice suo punctum pervagat, et hoc ipso oculos mentem manusq Delineatoris ad lineas bene ducendas instruit, quod absq continuo Descriptoris intuitu fieri non potest. Appellat etiam Cursor, quod Prototypi lineamenta percurrat.

Stylus Scriptorius Calami vicem subit, loco humoris atri plumbaginem vel alium lapidem designando aptum inferiori alveolo inserendum gestat: ductum Indicis super Exemplaris lineamenta labentis

ad unguem imitatur, efformando simillimam in data vis
distantiæ ratione imaginem, in data linguam ratione vel æqu
tio vel inæqualitatis, idq majoris vel minoris. Cuncta igit cal
designatori est ad motum. Indicis similiter et proportionaliter m
eog motu figuram Archetypo geminam describere, vel majorem
minorem vel æqualem, proportione data perfectissima. Vocat
lus Calamus, Scripter Scripterq Notater vel Notarius, Delinea
Designator

B. Parallelogrammi Figura

Assume ex præparatis quatuor aut plura ad placitum tigilla, d
certis locis aut opportunam distantiam arbitratu tuo selectam s
terebra in media singulorum latitudine ut procuratio in hu
usum insertis in foramina clavis in figuram Quadrangu
constanter mobilem conjungas, habentem bina quadris latera
sita æqualia quorum tria per rectam transversim supposita
am possint insignivi tribus diversis punctis.

Quam tamen foraminum distantiam in uno tigillo sponte
eandem in opposito ex necessitate sequeris. Duorum tigillorum
mina habes libera, oppositorum leges fixasti tibi in elegendis p
Plurium tigillorum recte digestorum usus, instrumentum
stans & securum reddit. Sed propter foraminum multitudinem
mitè æquidistante facile abducit, a quatuor quinq aut sex t
minus periculi & laboris timendum, plus commodi & facilitatis
pectandum videtur.

Tria illa diversa puncta pro stylorum locis designant me
li quadam Regula super parallelogrammum constructum appli

(1) Parallelogrammi Simplicis

Parallelogrammum Simplex dico illud: quod e quatuor tantum
stat tigillis, compositum vero quod quinq vel plura habet tigi
Parallelogrammi Simplicis figura totam tigillorum capacitat
implere non debet. Sed vel omnia quatuor tigilla Parallelogramm
excedant necesse est, vel tantum duo. Perinde autem est quatuo
modo tigilla quatuor componas, dummodo ex illis tale Parallelo
grammum emergat, quod in se per rectam transversim supra duct
lineam trium punctorum in tribus tigillis designatorum
tam successionem offerat.

(2) Compositi

positum Parallelogrammum non debet habere tigilla aliqua inter contigua neq nimia vicinitate sibi sunt collocanda.

Compendium.

Parallelogrammum quod potest tria distincta puncta in tribus disjunctis tigillis debité inter se dispita reliperé illud huic delineandi nec est idoneum.

4. Laterum Parallelogrammi Motus & Situs.

Ad Fabricam Parallelogrammi & motum laterum necessaria sunt semper quatuor minimum Centra, quæ simul quoq alterum vicem subeant pauciora quam quatuor adhiberi possunt, inter quæ unum pro Centro deputandum est, quodnam autem illud sit, perinde est quod libet eorum ad illud munus ex natura sua aptum, altera deinde tria rationem laterum motibilium obtinent. Dixi necessario quatuor Centra adhibenda esse & pauciora sumi non posse ut autem tantum quatuor sint necessitas aut lex nulla urget, sedet enim hoc penes voluntatem Manentis, qui vel plura potest in Instrumenti Fabricam coadunare tigillis quam quatuor, et sic etiam plura Centra consurgent, vel si in loca eorum non vult immittere aliquos Stylos sed singulis propria foramina, non quæ copulent tigilla bina ad parallelogrammi figuram adaptanda, coaptare, debebit quoq tunc plura quam quatuor Centra materialia parare. Etenim & Indus & Calmius Scriptorq Centrorum rationes subeunt

Dico. igit potest ut Centrum fixum habeat unum tantum latus: quod tum venit quando in segmentis lateris alicujs extra parallelogrammum prominentis infigit. Quando autem Centrum fixum in uno latere tantum inest, illud solum adjacet & circumagitur, reliqua omnia et circum & versus Centrum alq ab illo feruntur.

5. Trium Locorum pro tribus Stylis Inventio.

Tria ista loca seligenda sunt in tribus diversis Parallelogrammi lateribus, situ in rectitudinem porrecto, distantia instrumento expedité movendo, Ideæ appositè collocandæ et Imagini similiter delineandæ proportionata. Stylus autem Centralis, vel in locum aliquem dictorum immittendus est, vel in tigillum quoddam parallelogrammi vel extra Parallelogrammum in partem tigilli alicujus excedentem insigendus: ut ex præcedentibus hauriré est.

Motus Instrumenti debet ita ipse constitutus, ut liberè sine ... impedimento possit circa Centrum fixum circumagi, liberè a Centro ... duci et rursus ad Centrum reduci. Prototypi deinde ea in Subjecto ... no sumi debet Ratio, quæ neq; in Centri fixi locum impingat neq; Indicis territorium excedat, neq; in currat in Studium designandi.

6. Stylorum Collocatio ad habendum centrum Portionis genus.

Si Centrum fixum occupabit medium inter Indicem & calamum ... præcisè locum, ut ab utroq; æqualiter absit, Imago semper fiet ... lis Prototypo. Si Index Statuet medio utcunque loco inter ... trum fixum et Stylum Scriptorium imago fiet semper major ... totypo. Si calamus delineatorius inter Stylum Centri fixi & ... com versabit, Imago semper consurget Prototypo minor.

7. Proxima Parallelogrammi & eorum quæ sunt ad delineandum necessaria, Dispositio &c.

Parallelogrammo rectè constructo, & ad facilem stabilemq; motum ... infigunt foraminibus congruis Stylus Centri fixi, Stylus designator, ... Stylus designator, sic firmiter hi duo, ut immobiles toto delin... rit tempore in suis foraminibus, non vacillantes, luxatè aut in ... volubiles hæreant, ita omnes erecti, ut apices ~~extremi~~ axes ... illorum in uno plano super trium tigillorum latitudinem p... erecto consistant: ita demissi ut apicum extrema puncta a latera... tigillorum æqualiter recedant quanta etiam ipsius Styli Centri ... supra tabulam, cui infigit, altitudo ad tigillum usque, quod ... net altitudo, debet eminere, quanta etiam fulcrorum latera Par... logrammi opportunis locis sufferentium firmiter intergerenda ... longitudo. Quia quemadmodum toto Parallelogrammi Statu... tus debet subjecta plana mensæ seu tabulæ æquidistare, ita ... set omnia illa, quæ ipsum sublevant sint ejusdem inter se pro... altitudinis, qualia fulcra, Stylus Centri fixi, Indicis & calami, ... omnia tenaciter immota hærebunt suis locis, præter superiorem ... li Centralis Columellam, circa quam foramen suum, nunquam ... dam aut vacillantem, minime reluctantem, sed obsequiosam circ... volutationem admittet cujus tamen Styli pars inferior & cuspis ... bulæ subjectæ immissus tenaciter et immobiliter continebit ... nebit.

Necesse quoq; est, ut duo Styli a Parallelogrammo super Prototypum et chartam circumlati sint in perpetuo illorum contactu, situs eorum ubiq; aequabilis et distantia parallela secundum eadem plana exigitur. Apices Indicis & Calami planum subjectum semper decent contingere, & a tegillis suis aequidistare.

Quod si nonnunquam ipsum Prototypum in tabella vel lamina elevata reperitur, vel imago efformanda in tabellam crassiorem sint incidenda, tantundem vel Index vel Calamus erit elevandus, aut demerendus, quantum materiae praesentis crassitudo requiret. Et ob hunc finem tres isti Styli ita Comparati sunt, ut pro rei exigentia valeant attolli & deprimi, contrahi & produci.

Stylis et foraminibus debite insertis, infige Stylum Centri in foramen lineola vel tabulae ad hunc usum praeparatae & proba, quodnam spatium Prototypo, quodnam chartae pro Imagine collocandae opportunius serviat, id quod fiet si Parallelogrammum ad varias situs movendo libere in aere transferes. hac enim ratione statim animadvertes locorum opportunitates, quibus selectis affiges molli et tenaci cera aut alio modo tam Prototypum quam chartam, ut planum & firmiter ubiq; rugis aut sinubus extenta maneant: quod si horum tenacitas ad planam extensionem papyri non sufficit opera particularum aut clavicularum id, quod affectas, haud dubie assequeris.

USUS.

Usus hujus Parallelogrammi graphici talis est ut Artifex a Prototypo suo nisi sponte velit aberrare non possit. In re abstrusissima quae difficillima, pronitas & facilitas tanta, ut qui illam videt addiscat. Ad quam exercendam aliud non requiras, quam mens sana, oculus bonus, manus firma. In qua Instrumentum mutum erudit, et attonitum magistrum & calamus a litteris recte efformandis aberrare non sinat manum etiam illius, qui literas nec intelligit nec legere potest. In qua imaginem dum facis, non possis aspicere, et si aspicias non possis facere. In qua dum trahit manus indicem, sequetur imitando, dum inspicit oculus Ideam, secundat manum nil adtendentem. In qua videndo faciemus & docemus, idem discemus & exercemus.

Calamus autem dextra manu est corripiendus, ut ejus plumbago manu ducta efformet lineamenta ad similitudinem vestigiorum

Cursoris super Prototypum innoxie labentis expressa. Ubi tamen vebis ne calamum deorsum premas, quando quidem facile rum deinde ne abstutum ab apice Indicis unquam dimoveas, quia omnino a declinando cessabis, aut extra horum saltabis si aliorsum converso quicquam delineaveris. Absolutam imagi aspiciet adhuc loco suo hærentem, & oculorum examini subj qui si quid imperfectum, si tortum et ab Idea ductibus deli deprehenderint, perficies et emendabis, resumpto in manu mi Stylo.

Principio dum apex calami acutus existit efformabis ea, subtiliora & potiora sunt, oculos nimirum labia aures, fronte sum faciem manus & illarum digitos, reliqua crassiora ad ul curam rejicies: neq singula Prototypi lineamenta obibis Sed necessaria et essentialia maximè: umbrarum spatia in notandis illarum perimetris, sic alia multa quæ prudens usu addiscet, procurabit.

Mirabere forte cur manus calamum & non Indicem ni lineandum apprehendat? Causa est quia hac ratione facilius securig utrvq Stylo uteris, neq opus est ratione probare, quod rum esse deprehendes experientia: ego meliora propono, si deter quis velit sequi, per me poterit.

Si Plumbago hebescit aut usu attrita nimis brevis efficit, enda & protrudenda, vel exempta cum nova commutanda est tamen ut semper apex illig in plano directionis consistat. Sitio Stylorum, quæ imaginem ampliorem subministrat, opera nem omnium facillimam & manus ductui svavissimam, paulo laboriosior est ea quæ ex dato Exemplari Imaginem transfert, maxima difficultas offertur, quando Imago Prototypi qualis facienda est, quia si ejus effigiatione Centrum figuræ nem mediam occupat et index calamus signatorius, loca & notus contrarios obeunt, quæ imaginationi & manui tis multum perturbationis & remoræ injiciunt. Potest tamen difficultas tolli majore insumendo tempore, duo nimirum borando imagines quarum semper prior erit vel major vel minor autographo, posterior autem semper autographo qualis: procedes autem hoc modo: Imaginem primo linques super tabulam suo loco, et transpones Stylos datos, ptorium in locum Indicis, et hunc foramini Scriptorii injices,

Imago modo delineata induat rationem Prototypi ~~primi ablati~~ ~~substernes chartam mundam~~ super quod decurrat index, loco vero Prototypi primi ablati substernes chartam mundam describendæ imagini inservientem, quam ubi perfeceris ex altera Imagine primo loco consignata habebis æqualem Prototypo primo figuram.

STEREOGRAPHICA.

Pro trium Stylorum collocandorum in Stereographia ratio eadem Parallelogrammi conformandi modus idem incurrit. Solius Indicis nulla varietas et oculi apte statuendi dexteritas aliquam in artificiosa delectatis animadversionem requirit. Quin etiam hoc Stereographia ab Epipedographia differt, quod Prototypum primarium ab instrumento jam dispingat, & planum delineatorium super tabulam menvam inter Prototypum & oculum erigat, cui Parallelogrammum sit infigendum.

Ad Fabricam Parallelogrammi Stereographici

I. Indicis Stereographici Diversitas.

Materia indicis est metallica flexilis ideoq; vel ferrum vel Orichalcum & Cuprum &c.

Forma est oblonga in modum filli ferrei collotenus protensa, ex apice circulari sphærulam sive orbiculum rotundum gestantis ea altera parte in tigillo committi debet, in striam contorti. Cuspis sive Apex in orbiculum seu lamellam rotundam, vel si maris acuminatum, eamq; vel solidam, vel medio foramine pertusam terminatq; est pro visq; directione. Collum est longiusculum rotundum inflexioni variæ accomodum. Post illud est manubrium latiq; comprehensioni ad infigendum inservions. Quare pro infixione in tigillum est ferrum striis contortis sulcatum. Conjuncto usu ingenioso artifex alias etiam formas excogitabit, quales plurimas esse me non fugit.

Collocatio hujus Indicis eadem est quæ in Parallelogrammo Epipedographico servata fuit. Nam extremo hujus indicis globulus Coni Apiculi prioris supplet: qui ideo adhibet ut aciem visq; magis delineat et in Objecti destinatum locum defigat, quod minus efficaciter præstat, qui subtilitate sua oculum fatigat, non raro omnino eludit. Formatus ergo hoc modo Index in uno plano ad parallelogrammum erecto cum aliis Stylis, et in una recta linea ad tigillum parallela est constituendus. In hoc solo differt ab Indice altero, quod Sphærula

hupis Styli extrema libera est. et a tigillo ex quo dependet occultat sed extra illud prominet. Deinde quod in aere libere per vagat super planum rationale suæ Opticum, plano trium rum ad angulos rectos incedens, non sensibile seu physicum est Superficies Styli Centralis et calami Scriptorii. Locus autem occupat, potest esse Centro vel propior quam calami vel ab eodem motior, vel denig æqualiter remotus si Centrum fixam in medio tuatur sit in Parallelogrammo Epipedographico.

Ad erigendum autem Parallelogrammum, ducta ad perpendulum super tabulam seu mensam aliquam, asserem planum parallelogrammum pendulum sustentet & picturam depingendam recipiat. Hic Asser delineatorig mobilis sit in extremitatibus fibus cardinis cujusdam, et Arcus quadrantilis, ut possit attolli deprimi, inclinari et erigi secundum arbitrium Artificis, et rei exigentiam.

Ad Usum Stereographici Parallelogrammi

II. Prototypi primarij ab Instrumento dissimilis.

In Stereographia Prototypum Visibile, est res ipsa colorata vel lucida. Hoc Prototypum cum Styli indice conjunctum non est, debet tamen Index optice tangere & percurrere, quod tunc fit quando index una cum oculo indicem dirigente, omnia & singula Objecti punctum obit, adeog quando quodlibet Objecti punctum successive Indicis tro Oculi in una recta linea radiosa jacet. Coincidit Indicis optice projecit in illud idem rei visæ punctum, quod oculg videt et aspectu suo contingit, sive jam illud punctum in oculum Objecti ti per species visibiles, sive oculus in illud efferri per radios visi cogitet. Extremum ergo Indicis et rei visæ punctum aspectum bent semper in axe oculi versari. A solo enim oculo eog stabili, in dum tendente est dirigendus Index.

Itaq ergo in Asseri qui ante oculum est erecto, cui parallelogrammum infixum, spacium debet esse excisum aeri pervium per quod lus in Objectum duce indice e statione sua tendat: dum manum ducit, & hic imaginem ad imitationem præcuntis Indicis substratam chartam deformat.

III. Visus sive Oculi indicem dirigentis Stabilitas

1. Oculi Statio & Situs

1. Statio oculi ita debet esse constituta ut Objectum commode et quo modo distincte possit intueri. 2. Statio oculi debet esse re tior ab Objecto, quam Statio Parallelogrammi. 3. Statio Oculi

indicis apice tantum debet abesse, quantum Arbitrium et manus Artificis
extensa commode potest pati 4. Statio oculi in principio potest assumi
ad placitum Artificis intra proportionatos distantiarum ab Objecto et In-
strumento terminos, postquam tamen assumpta & delineatio capta fuerit
mutari non potest, sed servari debet ad absolutam usq delineationem.
5. Oculus in Statione sua constitutus moveri potest intra suam Cavernam
circumdo prototypum & dirigendo indicem, atq hoc Stationem precise non
mutat. 6 Oculus in sua Statione constitutus non potest moveri ad mo-
tum Capitis, quin ipsam Stationem continuo mutet.

2 Capitis quietis procuratio.

Duobus modis fieri potest ut caput immobile consistat dum delineatio
perficitur, quorum alter in eo versat, ut occiput Artificis pariete aut
ligneo vel trabi ad hoc preparatae et non nihil excavatae immissum
recumbendo firmet, fascia etiam si opus inchoatum designato: Et ad hoc sexus magis est opportuna
quam opus inchoatum designat: Et ad hoc sexus magis est opportuna
Statio Corporis humani. Alter, ut pictor asseri vel trabi ca-
pite immutat pronam frontem, constricto beneficio cinguli, ad-
hibere usum parati occipite ea ratione caput firmet & sic pictura
non omnino nihil officiet, si aserem huic rei destinatum parvo
foramine pertorebres, oculoq ponè applicato, obtutum in prototypum
digas, indicemq manu motum eodem dirigas: sic enim Statio in fo-
raminis centro firmata loco eodem secure haberet, & neq ab oculi neq
a Capitis motu quicquam sinistri imminebit, imo & ipsum laborem
interpolare licebit.

Unus tantum oculq potest adhiberi clauso altero, perindeq est dexter
an sinister sit, qui tamen semel acceptq est retineri debet ad de-
lineationis absolutionem, nisi per foramen transpectio fiat. Nam si
binis foramine utatur, nec certq unusq oculus nec quietq necessario ad-
hiberi debet, sed nunc dexter nunc sinister indicem in Objectum di-
rigere potest.

IV De Plano & Aspere delineatorio.

Planum delineatorium Speciem visibilem ab Objecto in oculum
projectam intersecat, parallelogrammum graphicum rectè dispo-
situm sustentat, et manum Artificis calamo figuram delineantis ad

Ex aspectus positione, diversæ imaginum figuræ resultant: quia

potest attolli & deprimi inclinari & erigi.

In planum hoc delineatorium seu chartam super illud exp
positâ Imago beneficio parallelogrammi graphici

V. De Intersectione Speciei visibilis variâ Objecti Imaginis in planam Superficiem & Imaginei obj delineandi modo.

Res visa oculo, vel oculo rei visæ sine medio conjungi non Quod autem videndi potentia ex oculo ad rem, vel res ipsa in oculum grediatur, fit id vicaria Specierum visibilium ab Objecto quaq suos emanantium opera.

Nam quia Species visibilis ab Objecto sive re visa quaquaversum sphæricè ex quovis coloris seu lucidi puncto in medium circumpo emittitur, conjuncta est illi visibilis Superficies: deinde visibilis Species indici, index sui speciei, Species indicis oculo conjungitur Visibilis autem species Objecti a plano delineatorio intercepta secatq, & hæc speciei intersectio dicitur Pictura, seu Imago Objecti rationalis seu dæmia, quia species visibilis in aëre tanquam ra Objecti imago versatq, quæ ab indice tanquam digito monstratur sui q similem imaginem stabilem & permanentem in venustis lineationis plano describendam calamo notario propinat. Hinc

Omnis imago quæ transfertq ab Objecto qualitercunq visuali planum qualecunq delineatorium legitime applicatum: pictura dem quem Objectum præfert induet atq oculo objicit ex loco ipsam intuenti. Quia licet Imago secundum speciei sectionem quam delineata geometrica lineamenta semper alia offerat, ipsum Objectum primarium, & eadem imago speciet exacto et situs proportionali loco, induet ipsa figuram & habitum simpl eundem quem præfert Objectum ex puncto Concentrationis rum visualium, seu ex vertice speciei visibilis in datum phæno currentis spectatum: Unde ulterius.

Omnis imago secundum speciei intersectionem rectam delin similitudinem Objecti etiam Geometricam ostendit. Quia fit secundum aspectum directum, quemadmodum etiam ipsius Objecti aspectus dir etus est. Rectam speciei intersectionem intelligo illam, quæ speciei sibili axem, ad angulos rectos secat. Suppono autem etiam Objectum

em ex adverso ad angulos rectos Axi stare.

minet Imagines quæ fiunt ex obliqua speciei intersectione si ex
conspiciant ad basem axi rectas genuinam Objecti similitudi-
mittunt plus vel minus quo intersectionis obliquitas major vel
fuerit. Quia intersectio speciei obliqua non representat Objecta
radijs ad ipsam intersectionem obliquis, ut ergo imago ex ipsa
ctione obliqua transumpta, referat idem Objectum similiter,
est ut radijs ad oculum obliquè delatis apprehendatur, quod
non fiat in casu proposito, sed visu directo fernatur, necesse est
utiq; figura dissimili et valdè monstrosa speciari. Hinc ha-
dum Imagines oblongas delineandi, ut vera ipsarum forma
verso inducta visum effugiet. Secretum in Prospectiva readi-

De Projectione Imaginis in superficiem irregulare.

ex Imagini solidæ alia optice similis & æqualis projiciat in
ficiem quamcunq; seu planam seu non planam, seu æquabilem vi-
ram beneficio duarum Imaginum, quarum altera sit plana &
a solida imagine, præcedente modo traducta in planum delineatori-
sensibile, quod tametsi possit speciem vel recte vel obliquè secare,
um tamen præsentem melius est ut sit rectum ad axem speciei &
ergo imago prius est ex Prototypo solido procuranda. altera Imago
ideria & illamet, cujus beneficio prior est delineata in planum ex
typo primario. Sicut ergo illa imago antea duce indice oculum
bjectum, & manum atq; calamum in chartam planumque sensibi-
direxit: ita hunc quoq; eadem ductore eodem indice diriget chordam
ramine, quo utiq; oculus per spicem Indicis in oppositorum pari-
destinatas superficies extentam, ut ubi illos contingit, illic similis
a imprimat, qualem vel calamus vel alius index in imagine non
ida vel sensibili indicat. Quod ut recte fiat, debet vel prototypum
mum a loco suo amovere, immota tota machina delineatoria, ut sic
ilius chorda liberè possit ad superficies delineandæ forma receptrices
ncurrere, vel totam machinam ad latus nonnihil declinare: immoti re-
ipsis, et sic in foramine funiculum firmare, qui radium speciei visi-
illo repræsentet. Nam dum calamus factam formam iterum per singula
punctum decurrit, interim index in aere denotat sua extremitate alterum
speciei visibilis punctum, per quod si ex foramine axis rectius procedat,
fert recto cursu in id Objecti parietis punctum, quod homologum est

puncto calami apici subjecto cujus proinde notam plumbagine ta aliove signo exprimes. Sed quia radius visorius per se in superficiem adversam sensibile nihil infert, neq minus certificio illic tingere potest, ut punctum per indicis cuspidem denotatum eum monstret; idcirco Axem visorium supplet funiculus ex foramine indicis anumen extensus in oppositum parietem picturæ exhibendæ præparatum: notato autem hac ratione uno puncto, procedendo ad aliud, & chorda indicis apicem radente signabis etiam alterum calami puncto homologum. Quibus omnibus simili ratione percursis signatis, habebis in obtenta superficie vel superficiebus, formam quomodocunq; secantibus, imaginem Objecto primo per omnia oppositam similem et æqualem.

Eadem ratione ex Imagine quacunq; plana, projici possent omnia alia quæcunq; illi similia, ad distantiam quamvis ex puncto quovis Superficiem quamlibet objectam situ quocunq; ut considerantis patet.

Simili modo traduci potest imago ex ipsomet Objecto primum duo fiant indices, alter ad Objectum ut si director oculi ex vertice per foramen, alter a priore in eadem parallelogrammi diametro remotior ut sit director chordæ, vel ex vertice Speciei vel alio puncto tanta distantia remoto, quanta est indicum intercapedo &c. ut ante.

Hac ratione effici possunt pro libito imagines illæ oblongæ quas nam figuræ similitudinem proceritate exuunt, ut nisi ex debito minus loco conspiciantq; dignosci haud quaquam valeant. Arcanum in Projectionibus maximum & difficillimum, hac Arte facillimum redditur. Debitus inspectionis locus, est idem qui & delineationis, punctum scilicet ex quo chordæ in plano delineatorium procedunt.

Eadem via res quasvis in fornices, in laquearia, in superficies irregulares projicies situ quovis absq; difficultate, absq; errandi periculo. Hæc si placet doctrina periculum, & reportabis veram laboris fructum.

Parallelogrammi Graphici Potentia & Effectus.

Utriusq; Cspipedographici & Stereographici.

Parallelogrammi nostri facultatem non aliunde arbitramur, quam modo delineandi qui cum talis sit, ut quidquid in visum cadit in planum possit projicere eo situ, ordine & figura hujus instrumenti beneficio, quo organo videndi representat: Dicemo hujus Instrumenti potentiam quasi infinitam: nihil enim visibile est quod delineari non possit, si

Parallelogrammo sive jam illud Superficiale sive solidum existat.
Parallelogrammum igit Nostrum aptum est delineare aliq projicere in
planam aut aliam non planam Superficiem omne Objectum visum eo
quo visum est. Idq infallibili, modo facili, cito secuto. Unde qui-
vis complectit non tantum Episcenographicen, sed etiam Stereogra-
phicen: volo dicere: hoc Instrumento imitamur delineando non tan-
tum imagines & figuras quascunq in plano pictas, scriptas, delineatas,
typo impressas, aut artificioso foramine vitrove in obscurum
cubiculo immissas, ex plano Stabili exceptas, earq presentes Contactu
Instrumenti physico: verum etiam imagines seu Species optica ab Objec-
tis invisibilibus quibuscunq in oculum, vel ad punctum quodcunq extra
illum transmissas, in solo medio & oculo, aut etiam solo aëre ex-
tra oculo invisibiliter extentas, contactu optimo assequimur & in
planum Scenographicè projicimus, situ magnitudine figura data, haud
aliter ac si eandem statueremus in chartam ex tabula aliqua, praesen-
tem contactu physico contrectatam. Imo quod admirabilio est, eodem Paral-
lelogrammi artificio, transferimus imaginem presentem physicè,
tabulam atq objectam ab indice in Superficiem quamcunq distan-
tem etiam irregularem, non planam, flexuosam ex puncto dato quo-
vis, situ quocunque. Quod omnia quo magis paradoxa, & a verita-
te aliena videntur, eo amplio Instrumenti hujus potentiam exagge-
rant, & Scientiam commendant. Scientiam certissimam, facillimam,
expeditissimam. Huc etiam spectat quod ex uno eodemq prototypo
quidvis possint plures simul Imagines, ab homine uno, opera una
eodem uno, Imagines inquam plures, similes singulis & omnibus
magnitudine vel aequales vel distinctas, Stationibusq inter se disjunctas.
Adhuc ex diversis diversarum Imaginum partibus coadunari potest
una aliqua Imago venuste proportionata. Et hoc reticere nefas quod
aliqua Parallelogrammo parvo palmari, Mappa totius Mundi, aut Imago
aliqua decem pedum traduci possit, tota successivè per partes, quibus
singulis coextendi possit Parallelogrammum.

Parallelogrammi Usus ad alias Scientias Artesq[ue]
tam liberales quam Mechanicas.

Incredibilem habet Instrumentum hoc usum ad res fere omnes cum ali-
qua Scientia paulo liberaliore connexas. Servit enim mirum in modum ad
Geometriam practicam, ad totam Cosmographiam commoda luculentissima

affert. Geographiam Chorographiam, Topographiam Prosopographiam
cum primis adjuvat imo in Supremo quasi eruditionis vertice
si quanto enim illud unicum ab omnibus pretio habet, posse vultus
minum Naturales secundum omnia faciei lineamenta etiam
pillum capitis in dato situ exprimere? Corporis humani gestus
ad vivum imitari? situm quemcunq in parietem aut superficiem
lemcunq projicere? Praeterea usus ad res Gnomonicas ex eo depen
nam in opticis tanquam propijs versat; Astronomici ejusq oper
quenter utit, sive in Gnomonicis sive in meteoris seu in coelest
ad exprimendas Eclipsium figuras, Siderum situs, aliasve simili
ad unguem exprimendas ipsarum occupare gestias. Architectonici
militari, Rei nauticae et omnibus denique artibus Machinatorijs in
mopere ancillat. Pictores Sculptores, Molendinari, Structori,
et omnes demum qui aliquam Mathematicarum disciplinarum
agnitionem vel agnationem habent, ex hujus Catallelogrammi
miliaritate fructum non poenitendum hauriunt. quae per singula
demonstrarem, nisi temporis & angustiae & Operis alii partitis
svaderent. sed unicuique quae ego affirmo, & hisce multo plura
in manus practicas sese ingerent. Praestat multum dare & pauca
qui.

Stereographicii Sanctum.

Haec Panto graphicae pars altera subtiliori ab secretiori quodam
tificio procedit. nam res aspectabiles quasvis sive pictas seu fictas
ve planas seu asperas sive planis seu flexuosis superficiebus inhi
sive prope seu procul positas, sive unas seu plures continuas sive
quae & qualescunq demum sint, ab uno contactu vero, vel saltem
Artificioso, solo & unico oculi unius obtutu, in planum ad hoc pro
ratum per Catallelogrammum projicit situ & proportione prae
et quod amplius est, eadem in superficiem etiam non planam &
gulares traducendas monstrat, eodem situ ordine modo figurae
gnitudine apparente, quo oculus illas hausit: unde Stereographiae
vel si placet Scenographicae huic delineandi Arti nomen indidit

Objecta quecunq aspectabilia etiam elevata inaequalia magis
nusq prominentia, prope ac procul disita, aspera aequa inaequa
directa corpora denique in situ quolibet obtenta ad distantiam visi
congruam, in Planum artificiose projicit. Neq excludit modum
etiam in plano effigiatas transformandi.

Efficit haec Stereo Imagines oblongas quae cognosci non possunt
si ex debito visionis loco aspiciantur. Et Imagine data designare oculi
dissimilem monstravam, et contra ex monstrosa reformare formosam
Quadquid in unum oculi unius intuitum cadit, in duobus

...anium delineatorium beneficio Parallelogrammi Stereographici
...uiter projict. Ubi nihil omnino rerum visibilium excludit, sive
illa aspectabiles sint terrestres, sive maritimæ seu aëriæ, sive de-
Cælestes existant: sive propè sive longè, seu conjuncta seu disjuncta:
...tis seu inanimes, magna flumina Lacus: Insulæ Regiones
Oppida, pagi sylvæ, montes valles prata, Arbores turres
...pla, Arces Domus Propugnacula Munia fossæ: Homines, ferè,
...enta &c. Uno verbo Omne quod sit oculum cadit, huc pertinet.

ARCANA OPTICA.

...nquam plurima sunt hoc in Optico Tractatu quæ plurimos Latent,
propterea in arcanis numerari cuncta queunt, ea tamen quæ paucissi-
nota sunt, vel secretiora videntur utiliaque Arcana, excerpere placuit, &
aliis non nullis, quæ silentio tradaty prætexuit simul prodire jubeo, stre-
rerum Opticarum Auctoribus legenda hic propono. Esto igit ex opisce
...brearis
...mum. Opticæ fundamentum est Oculus: de cujus Partibus vide Kolchan.
...Tract 2. part 1. Sect 1. de convenientia cum obscura Camera part 2 cap 2 & 3.
tubo Cap 1. memb 3. 64.
2. Est autem Oculus fundamentum Visionis primarium, Semidiametor
...ea lentis, secundarium. Semidiametro foci seu combrendi loci et spec-
...m basis communis sive Imaginum locus apparentium in Camera
...storum in tubis ordinatio, cæteris paribus innotescit. Vide eund. aut.
...2 Sect 9. part 1. Libr 2. &c Totis ergo rei Cardo versatur in Semidiametro con-
...uitatis.
3. Artis et Naturæ mira est conspiratio: ita ut Oculus Camera sit obscura
...turalis, et Camera obscura, Oculus artificialis.
4. Rerum Species et interdiu & noctu in loco obscuro & tenebricoso repra-
...ntatæ, queunt Lib 2. part 2. cap 2.
5. Inversas & erectas Objectorum visibilium cunctorum Species obscura
...mera videndas offert Lib 2 part 2.
6. Cæca et metiendas et delineandas & depingendas: ut uno quis die de-
...mpedatur ac pictor evadere possit Lib 2 part 2 cap 4.
7. Non autem apparens imago sed transparens delineanda Appen hujus
...tractatus.
8. Hæc quicquam est visibile sive in terra sive mari, quod delineari haud
...possit et inter obscuræ Cameræ tenebras, & instrumento quodam artifi-
...ciali, Cælestes etiam et aëria res instrumenti illius ope, a quocunq; cui mens
...sana, oculq bonq, manq forma, delineandi quoq artis alioquin imperito. ibidem
9. Lens convexa est Solis vel lucis pencillum in Camera obscura, quod quo
...melq paratum est, quoque lux fortior existit, eo clarig et distinctius apparent

.species. Lib 2 part 2 cap 1 memb 2 et Lib 1 p 2 § 4 & p 3 § 1.

10. Vit vulgarity seu montanis vitris fieri possunt lentes ad rum aptæ si careamq vitris venetis.

11. Major latitudine lens majus quid præstat et splendidiq. Lic enim radios Objecti vitreo lens recipit eo vivacior apparet Imago.

12. Si lens convexa sit magnæ sphæræ portio, et altera parte pl maginem magnam offeret. Lib 2 part 2. cap. 5.

13. Lens cava juvat lentem convexam in præsentando distincte ea niminum distante: juvat in ampliando quolibet Objecto Lib 2. part membr 3. & pag 230.

14. Vitrum lenti additum, situm & propterea quantitatem Ima mutat pag 232 236. 239 & 239. ubi plura considerandæ veniunt. Vid. pag 243. ubi singularia sereta.

15. Ex coloribus albedo sola clare præsentat imaginem, quo altior eo vivacior pictura. Superficies autem Tabulæ seu parietis candidi charta albedinem juvat Lib 2 part 2. cap 5. in med.

16. Si Cameræ charta sive quodvis oppositum album lenti ita ce concava existet, species intromissæ longè ordinatius & ampliori tio videbunt, atq distinctiores Lib 2 par 2 cap 3 & cap 4 § 14.

17. Lens crassior postulat sibi foramen latius sive majus: tenuio minus.

18. Lens convexa minor post lentem majorem in conjunctionis loc picturam erigit vivacitate insigni. Vel, convexa lens quodvis altera fusionis locum lentis prioris occupans, ordinat species ipsig primis

19. Vitrum accedens Concavum, majores exhibet picturas pag 232

20. Lente convexa interiori apud locum confusionis accedente ad ante charta recedit, propterea pictura fit major: & contra pag 232.

21. Tria vitra convexa recte in tubum inserta, Objectum situ erecto dissimile in chartam Cameræ obscuræ deferunt. pag 234.

22. Vitrum hyperbolicum exhibet Objecta clarissime situq erecto

23. Ut oculum imitatq Camera, sic Cameram Tubus. In obscura Camera disceuda est Constructio tuborum opticorum, &c.

24. Vitrorum bonitas virtusq cognoscenda Lib 2. part 2. cap 1 & 2.

25. In Camera non æque distincte simul apparent Objecta. Distinc apparent remota, propius accedente charta ad lentem, vicina distinc charta longius remotâ a vitro. Et accedente Objecto, recedit charta, non dente illo, hæc accedit. Objectum enim in distantia vicina, sub in nem remotiorem in remota vicinior formatur. Lib 2 part 2. cap 1 & 2 3 et cap 3. Sed hoc fit in rerum immissione simplici.

26. Contra vero in duplici vel Composita specierum immissione interiore ad chartam, vel Objecto ad vitrum anteriq, propius acced

arta quo q ad vitrum accedit, illis recedentibq etiam hæc a vitro re-
dit lib 2. part 2. cap. 2.
7. Locus lentis Cavæ quando convexa immediate jungit, est ante non ultra
um distinctionis vitri convexi, sive una sive plures adhibeant, convexæ len
lib 2 part 2. Cap 1. num 2 & 4.
8. Seperatis autem inter se lentibq, Cava loco esse potest ante, & poné com-
num Concursum lentis objectivæ. pag 243.
9. Idem usu venit in Tubo: propiq enim objecto accedente, versus Obje-
n moveat, opertet vitrum Objectivum illo recedente, hoc etiam ut recedat
esse est. sive ad res dissitas contrahendq est Tubq, ad vicinas amplian-
lib 3 part 2 sect 1. cap 4.
0. Lens convexa sola rerum species in loco tenebricoso representat
q perpendiculariis est fortissimus: perpendiculari viciniores radij sunt
q valentiores, quà minus refringunt, quam ab illo remotiores. Quo
nus ergo radii refringunt, objecta magis distincte & clarig videntur
magis refringunt illi, hæc minus distincte cernunt. Remotiores
li magis res ampliant, propiores minus.
1. Lens quo majoris est Sphere et minus elevata eo minorem facit
lorum refractionem & eo propterea longiq a se projicit basin speciei
n communem, eoq igit majores repræsentat figuras, quo vero mi-
is est Sphera & eminentioris convexitatis, eo major fit refractio, &
ior communis lenti est propior, rerumq species apparent minores.
32. Quo magis ad planitiem Sphæra vitri accedit, eo minus refractione
dicit pag 300.
33. Quo minor est refractio lentis eo magis ad æqualitatem tendit nec
lenos inducit colores lib 3 part 2 sect 1 cap 10.
34. Meliores igit ac pretiosiores censendi sunt tubi, qui minorem refra-
ionem inducunt lib 3 part 2 sect 1. cap 10.
5. Emendat etiam refractionem hyperbole lib 2 part 1 sect 4 cap 1.
6. Vidi seu Species expressa speciei impressæ situ semper contrariæ
Ros. Urs. Schein lib 2. pag 129 Col 1. vers 2a Probabis hanc veritatem tubo
quovis, si Cavam a convexa anteriore extra basin illig communem
pectrahas, & oculum a Cava plurimum amotum in Objectum diri-
gas Ibid.
37. Lens Convexa posterior extra primi communem basin posita, ex-
hibet species situ pulcherrimo erecto, cava simul adhibita majores, in
Camera, extra Concursum communem pariter collocata, in tubo inter vi-
trum primum & communem Concursum. pag 253.

38. Per duo convexa situm habes erectum in charta pertra
xa, rité collocata situm erectum in oculo transpiciente Rou Ver
pag 130 col 2 v 5.
39 Tria convexa vitra exigunt Objectorum species, quatuor modo
multum amplificant lib 3 part 2 Sect 1. Cap 3 & 6.
40. Tubi Optici vicem sepe subire Camera potest obscura.
41. Quicquid convexum Simplex circa objecta terrea operatur in cir
dis Speciebus, hoc idem operatur Telescopium apté dispositum et
plicatum. Ubi tamen nota, si ad hanc rem tubum adhibere pro
se velis oportere vitrum Convexum satis amplum & aperturæ
gnæ, et cavam lentem totis radii circa concursum capacem ejus
Urs. Schein lib 2 pag 131. Col 1. vers 15.
42. Tubi prestant ij quorum vitra convexa sunt Sphæroum
porum segmenta lib 2 part 2 Cap 3 init & lib 3 part 2 Sect 1
43. Vitrum Venetum album, optimum ad Telescopia: lenti
leum sepe melius ad conniventia inde specilla lib 3 part 1. Sect
Cap 1. Vitro objectivo albicante, alterum Convexum nigricans pr
in tubis lib 3 part 2 Sect 3 cap 3.
44. Vitrorum inter se proportione opus est in tubis, qua de re
ri Cap 4 Sect 1. part 2 lib 3 & cap 1. part 2 lib 2.
45. Vitra crassiora res objectas magis augent quam tenuiora
part 1. Sect 1. Cap 8.
46. Collocatio Vitrorum in tubo discenda in Camera lib 3 part
cap 6 & Sect 2. cap 2.
47. Centrum unius vitri debet in collatione convenire cum Cen
alterius: ut ne axis Opticus locum suum transiliat vel in terra
pat lib 3 part 2 Sect 1 Cap 3 et Sect 3 cap 3. Sive omnia vitra
tubo inter se sint parallela, & ad axem per sua Centra singula
cta lib 3 part 2 Sect 2 cap 1.
48. Vitri cavi distantia major a Convexo majus reddit vitrii
de plura secreta de virtute Vitrorum ad angulum visionis
pliandum & objecta reddendum majora lib 3 part 2 Sect 1 cap
49. Duobus vitris ocularibus in tubo contiguis majora & propi
quàm videnti objecta lib 3 part 2 Sect 1 cap 3 memb 2.
50. Foramen tubi vitro convexo proximum debitam & exactam
obtineat proportionem necesse est situ nec justo amplo, neque
nimis parvum lib 3 part 2 Sect 1 cap 7. Vitrum Sphæra major
jus admittet foramen, in conspiciendis terrestribus, minoris mi
51. Conspicilia Senescentium inepta sunt ad Telescopium, ni

jum pat Cat foramen lib 3 part 2 Sect 1. cap 9.
Quæris lentes detectione certa et commensurata gaudent pag 302.
Sunt autem lentes erunt elaboratæ, ita majus vel minus foramen aperiatur Lege quæ sunt lib 2. part 2. Cap 5 ex Ros Urs Schein lib 2 Pr. col 4 et Lib 3 part 2 cap 7. e Scheita part 1 pag 350.
Etiam pro diversis oculis diversa requirunt vitrorum ac tuborum curv. Acutiores enim oculi magis diducunt, hebetiores magis contrahunt stinc Scheinerg Ros Urs lib 2 pag 135 col 2 vers 17. Apertura major ior, intuitus distinctior vel confusior clarior vel obscurior, alium tubum non facit. Quia quod oculus alius atq alius, aliam aliamque ram requirat id ad alium aliumve tubum constituendum nil facit ex incapacitate oculi.
Dant tamen quidam tubi tam perfecti qui unica etiam aperti one rus Objectis atq oculis omnium satisfaciant lib 3 part 2 Sect 1 cap 4.
Lens acutior in eadem statione ad eandem convexam, projicit basin unem longius quam hebetior. Igit diducendg est quantum oportet tu. quando cava acutior adhibet in Telescopio lib 2 part 2. cap 5.
Nec semper oculus ocultari vitro admovendus est, sed in aliqua pro. tione tubi ad certam distantiam removendg a vitro lib 3 part 2 Sect 1. & Sect 3 cap 3. propter diversam qualitatem & naturalium et Artificium Crystallinorum.
Quo tenebricosiores intus sunt tubi, eo excellentig referunt objecta. mpe vitrum Objectivum ampliati si fuerint melig erit. lib 3 part 2 i cap 9. Redunt autem tenebricosum teloscopium plures annuli charseu lamella perforatæ intus collocatæ, & intestina tuborum demio lib. cap 5 mem 2.
In tubis tanto circulo excidendi sunt annuli, ut minimg circumvit in cava, reliqui pro distantia inter minimum & maximum oculum pag 303.
In lente cava præter superficies cavas aut cavam & planam Capitali menjuratam, transpicuum oportet nihil esse: cujus signo casu contraeveniret, cavet similibus utring applicatis annulis Ros Urs Schein 2 pag 134 col 1. v 21.
Semidiametri lentes objectivæ plano convexæ, & diametri lentis ring convexæ longitudinem æquat longitudo tubi.
Tubo binoculo res duplo majora & clariora apparent quam monoculo 3 part 2 Sect 1 cap 12.
Eadem est fabrica Microscopiorum, & ejusmodi tubulorum confiandum ratio quæ Teloscopiorum lib 3 part 2 Sect 2 cap 2.
Vitra utring plana rejum conservant atq a ventis, frigoris pulverisq. lasione oculos tuentur, et qui aqræ sustinent lucem habiliter utitur lo genus vitrii lib 3 part 1. Sect 1 cap. 3.
Convexæ lentes quæ sunt depressiores, majoring sphæræ, visui prosunt

acuto, quæ magis elevate sphæraq minoris, hebetem pleruntq visum lib 3 part 1 Sect 1 cap 3. & 4.

66. Convexa plano similiores seu minus elevatæ in tubis & Camera plus præstant speciesq visibiles magis ampliant quam bosiores, et propterea plano-convexa duplo efficaciunt plus, quam utring convexæ. Ibid.

67. Et quo ming assurgunt vitra convexa eo longiori in termino objecta urunt eoq magis literas e Longinquo ampliant, cum ruim accidit magis assurgentibus. Ibidem.

68. Lentes utring cavæ plus possunt quam plano-cavæ lib 3 part 1 cap 4. et part 2. Sect 1 cap 5.

69. Vitrum utring cavum aptiq est ad conspiciendæ vidoræ, planum ad res terrestres lib 3 part 2. Sect 3 cap 3.

70. Duæ Cavitates majorum sphæraram adæquabunt unam minoris Cavitatem lib 2 part 2 cap 5. Idem dicendum est.

71. De lentium Convexitate Lens enim utring convexa, cujus utra convexitatis semidiameter est 1 verti gradui 12 pedum æquat lentem plano-convexam, cujq Convexitatis semidiameter est 6 pedum.

72. Vel minima particula vitri Concavi convexiq tradi vim non net repræsentandi speciem in Camera et oculo percipiendi. Lata de re videre quod est lib 2 part 2 cap 4 memb 3. et memb finem ex Oculo Scheineri.

73. Lentes cujusvis generis formam ac politurā vel optimē commi nimeq patinis admodum lapideis molaris circumductis ipsa nori labore sumptuq tolerabiliori: Convexæ quidem in pa cavæ patinarum, Cavæ in versis patinis parte altera gibbas Convexa existente, ad quam lentes applicant immota lib 3 part Sect 2. cap 5.

74. Omnis generis vitra parari possunt etiam ignis quo emollian beneficio lib 3 part 2. Sect 2. cap 2. Membr 3.

75. Patinæ charta lenissimo pulmendo ingeniosi agglutinata, vitro in ea tripoli vel optimē politi potest Lib 3 part 1 Sect 2 cap

76. Vitrearum patinarum ope lentes & conspicilia parari possunt do Ibid.

77. Duæ lentes Convexa & Concava probari queunt nemine advertente part 1 Sect 1 Cap 4.

78. In Camera possunt probari lentes quæ bonæ quæ mingq quæ vitiosæ

79. Inæqualiter micare vitrum sive objecta per illud forma inæquali enti videre, indicium est imperfectæ & incepte adhuc figuræ lib 3 pa

lib. cap 8 et sect 2. Capl.
80. Vitrea lens in ambita cruris ei dissimilis in Tubo et Dioptricis nullius est momenti lib 2 part 1. sect 1 cap 6.
Microscopium detegit vitrorum vitia Ibid cap 8.
In puncto confusionis constituti oculus vitrorum vitia cognoscet Ibid cap. 7.
Cava lentis vitia cornea lentibus convexa & cava illa in Tubo conjuncta & per eadem Sole trajecto Ibidem.
Bullæ in vitro Telescopii superiori existentes non multum nocent, in vitro inferiori notabiliter nocent lib 3 part 2. sect 1 cap 3.
Velata circa centrum vitri convexi tollit concavis acutissimis Ibidem cap 9.
Non ex ætate hominum judicandum est de perspicillis sed ex oculorum qualitate. Solent homines rudes perspicillorum differentias ex ætatis differentia, sed non apientior ait Fortunus lib de Telescop pag 19. Sæpe unius ejusdem hominis oculi diversis juvantur vitris, ung Cavo alter convexo, quæ si debito modo conjungerent, vim magis augerent, quam pro duobus oculis duo conjuncta vitra vel Convexa vel Cava. Alia quoq longius ab oculo removenda sunt, propius, alia quam proxime admovenda eidem vitra.
Globus vitreus aqua repletus juvat lectionem cominus & eminus: res minutissimas & maxime subtiles, visibiles reddit lampadis adpimento Solis adinstar illustrat, Soli oppositus urit ad suæ semidiametri a se distantiam lib 2 part 1. sect 4. cap 2.
Una pila sive amphora, vitrea res in se ostendunt eversas: duæ eædem: tres et quatuor, majores reddunt lib 2 part 1. sect 4 cap 2.
Vitrum polyhedrum ostendit imaginem vel picturam extra illud non visam vel cognitam, partibus hinc inde dispersis & situ eversis, quas imagines alicæ vel oratio quædam in se absconditas vel visibus insertas continet lib 2 part 1. sect 4 cap 3. Art 6 & 7.
Lens Hyperbolica, humori presertim oculi crystallino similis, res mirabiles & inopinatas producit pag 214 & 217.
De confficienda linea parabolica, nec non de puncto visionis parabolæ data, adinveniendo, novum Inventum lib 2 part 1 sect 3. cap 2 et lib 3 part 1 sect 2 cap 6.
Ubi basis communis, ibi focus, ubi focus ibi combustio.
Album candor illæsus id est a sui calefactione et ustione liberum pag 81.
Imago monstrosa præsentari potest visui formosa lib 2 part 1 sect 2 cap 3.
In planum etiam Instrumenti alicujus delineatorii beneficio res projici

queunt, ut plane transformentur, et cum visu directo cernuntur ra dissimili et veluti monstrosa, Obliquo vero visu et ex debito ris loco, similibus bonas spectent, res quoq; monstrosæ per se existentes quas formosæ & proportionatæ cernabitur Appendix hujus finem.

96. Multifariæ parari possunt Speculæ exiguo vel tolerabili Vitrio in vitrina formatio intus terminatio pag 190.

97. In Speculo plano magna lentis ope, lucem in locum procul dispræjicies, magnitudine ad legendum sufficienti pag 162.

98. Nihil in Speculis videri potest nisi in linea perpendiculari vel cto intersectionis, sive Concursu lineæ perpendicularis & radii reflvel in puncto reflexionis sive in superficie Speculi libri part 3 Hinc invenire est locum imaginis sive intra sive extra Speculum sive in Speculi superficie, ut in Concavo fieri solet appareat. Anguonim incidentiæ & reflexus semper sunt æquales. De Speculo placet hic aliquid subjungere Si velis locum Imaginis objecto jacato investigare duc ab Objecto lineam per Centrum Speculi, deinde aliam in Speculi superficiem, ad quamcunq partem placeat: deinde a puncto incidentiæ ducat linea reflexionis, cujus Angulus angulo incidentiæ fiat æqualis: ubi concurrunt perpendicularis et radius sus, ibi est locus Imaginis apparentis si non concurrerint sed reflexus linea perpendicularis fiat parallelus erit Imaginis in si ipsa Speculi superficie. Sin autem vice versa quæreno sit ubi res per Speculum representanda primæ, oculo prius collocato loco Imaginis dato, ab oculi loco per locum Imaginis ducas linquæ sit radius reflexus ad Speculi superficiem, deinde ex eo puncto linea ducta superficiem tanget, Angulo facto æquali ducatur alium radium referat incidentem: a loco nunc Imaginis lineam ducas per Speculi Centrum usq dum radium incidentia tangat locum bis ubi confitetur Objectum. Sed autem si papyro seu planitie dam fieri delineatio potest deinde ad rem applicatio. Centrum Speculi docet investigare Caput 10 Vitel part 1 lib 3.

99. Periculum faciendum si Obscura Camera & in rebus Optices cadem auspicium quæ hoc ad desiderium studii Optici deducet amplexandi.

ANNOTATIONES DE OCCULTIS MIRACULIS Levini Lemnij

Quarta Luna nati

Luna nati, omnibus dotibus naturaq muneribus sunt orbati ad functiones obeundas ad nulla munia nullaq res preclara sunt quod si attentare quidpiam pergant nullum habent in rebus gendis successum nullumq optatum aut prosperum eventum.

Ad arcenda a Cubicas lineas

ui flores quorum odor etiam erucas arcet blattasq ac tineas pe- quemadmodum Abrotanum Absinthium ruta Mentastrum Abrotanum Satureia folia filex precantanaq que nobis Lucendula dicit. Nigella Co- viride psyllium anagyris pulices Cimexq interimunt.

Unde vis in concitandis Spiritibus

is quoq & gemmis natura vis percipi cognoscq potest. Peonia rbsilum fruticuq verbena Corallium Ramulos unionesq ma- alias amuleta hoc est que noxia quaq amoliuntq ac depellunt, lor- plicata collo aspensa, presentanea vi vel morbos disfugiunt ginem sistunt, aliaq pro insita facultate prestant, sed hac o- efficatiq ac presentiq virtq exhibita atq in corpo assumpta.

Modus Corallio ruborem restituendi.

i Semen Corallium rubicundum efficat, si illo obruat calorisq sili- ciane qua tanquam ignitare incalescit.

De Gemmarum Virtute

efficaces sperit gemmae nullumq effectq non tam accurate tantoq stu- Hoses Indumentum Pontificis quod rationale vocant 12 gemmis decora- ecepisset quarum Ezechiel quoq & Joannes in Apocalypsi meminerunt. uoq non solum spectari voluit ornatum, sed etiam vim mirificam uaq varios atq admirandos.

Chelidonii Lapillus.

it incunte Autumno crescenteq Luna ex Hirundinis ventre lapillo ad auricula Chelidonij dicto, qui presentanea vi pollet adversq morbum co- ticulem.

Sanguinis profluvium sistere.

pionis triangularis lapis tritq sanguinis e naribus profluvium sistit cohibet astringendi ratione.

Aquae vitae bonitatem modq explorandi.

xplorare sit an adulterina hac quinta Essentia mantile aut linteum quare illo madefacito ac flammae admoveto, si confestim inardescat, il- ino intactoq linteo efficax prima est.

Aceti atq Limonii seu Citri vis.

Unum si acerrimo aceto triduo maceratum aut plus paulo in eam teneri- tatem tepsa mollescit ut per annuli angustiam adigatq, coticula quoq aut

Silex aceto septem dierum spatio domitq digiti altitudy in pulverem
solvit. Gemma seu margarita aceto immersa resolvit. Quidem
ctq sunt mala citria seu medica cui tam acidq atq excellenti nul
succq, ut si huic malo per horas aliquot aureum immissum
imminuto accisoq pondere illud eximi deprehendas.

Modus cujusq generis fructus conservandi.

Omnium efficacissime si cujusq generis fructus in olla sociatim
tos, atq accurate operculo obducta ac pice ita oblita, ut nihil vel aeris
aquae subingredi possit in putei profundum demergas, elapso anno
mnia recentissima invenies, saporisq eximij.

Luna vis in inferiora.

Magna sane Lunae opera in rerum natura apparent, verum Solis
posteriora. Solis enim beneficio illa fruges luceant, ab illo sortiri vim
illiq pars illustret quantam Sol suo splendore irradiat, officii sui
cujq expers redditq, ubi terne interventu suae illi intercipiat. Lunae au
potissime in terrena vires suas explicat, cum vel Soli ex adverso op
implet atq orbiculata efficit, vel ubi primum illi conjungit, hi
dierum spatijs augescunt omnia segetes conchylia vena sang
&c. vide 7.16 &c.

Ad educendas Spinas e corpore & tollendas festucas

Erminum quod Centrum Galli officinis dicit cujq Semen festucas
visentes aliaq oculis infesta quae foris incidunt eximit vi attracti
Siquidem illud oculo admotum per ambitum illiq quaqua versum
vitq assumpto humore ac discussa caligine turgidum egredit, ac
tenui membrana obductum. Ipsa vero herba contrita aculeos spi
extrahit ac morantes difficilesq partq accelerat.

Castaneae qui servantur.

Castaneas si quis volet conservare intactas, nuces basilicas ex Sep
de collectas inspergat.

Antidotum contra Pestem.

Nuces binas ac totidem ficus, folia Rutae eo, aliquot alli pra
quae contrita si quis jejunus sumpserit, eo die a veneni morbi
contagio seu morbiq contagiosis futurq est immunis.

Vinum quomodo ab acore vindicetur.

Vinum ex ambientis qualitate aeris acescere aestivi mensis pote
commonstrant. Quo circa in specu subterraneo penitissimaq loca recon
debet, atq accurate obturari. Quod si ea commoditas desit, lardi lib
nisq duillae salitae sesquilibram aut pro dolii amplitudine majo
lino obvolutam dolio immittas, sic ut dum vinum depromis, semp
ad desilire patiaris ad fundum usq dum vas exhauriatur sit vinum
degenerabit nec vapescet. Omnia enim quae illi vitij aliquid effer

in Scillam incumbunt interim acerrime includi Dolii Orifi-
cium nec quid aeris subeat ac Saeculo vel sale oppleto vel fumen-
to munire. Sic enim nec vapesciet vinum nec aurem contrahet.
Vinum aut alius aliquis liquor uto accedat
aut Cerevisia Soli ventoq exposita si seriq adsciant Sal confusso
nec ac fermento subacido commixtum celerime id praestat.
Properantiq ill velis Raphani radices immergas confectim aco.
trahent.
Quarum libram & Uncias Octo complectitur.

Ros Solis.

Primis herbis nempe Radice Syngii Scolymi Sysari Cinara Lar-
gui hortensis, eaq herba quae cum muscoso concretu fruticet a
se nitilanti colore aureisq guttis quae illi insident Ros Solis de-
nominato palmatis quas dactylos vocant uvisq passis exemptis vi-
ac pomis dulcibus Ex quarum rerum congerie lento placidoq igni
quodam liquor extractus ac triduum Soli expositus in multos
annos servari potest. Deliquio defectuq animi sopitos erigit exanu ver
tentor tabidos extenuatos reficit Cardiaco affectu ac sudore Britannico
mirifica vi pollet. in refotillandis condis viribus efficax & salutaris
Cochlear mensura aut plus paulo ita constitutis exhibeat.
Quorum quoq candens alto ignitum vino immersum praecipuis mem-
bris conciliat ac facultates nativas firmat. nam si quid mali in-
partebq adhaserit abstergit convumit abolet depascit, partemq
eam ac morbidam vigore ac letali spiritu imbuit. Deinq quaq linqui-
tur liquor adhibitq impetigines seu lichenas lepram mentagram pervi-
am sicenam polyposq feedissima scarum vitia morphaeam omnesq
genus Species quae autem deformant compescit ac cohibet praesertim
cum liquido pigmento aut plasmati non nihil tartari commiscear quae
ex vino in doliis lapidosa concretio omnes siquidem quamlibet foedas
maculas abstergit nareq rubicundas ac verrucosas montium genas fa-
ciem frontem sive quibusq partibus impudenter alto indecore pariunq civiliter
Cosmedici emptiones so proferunt cohonestat.

Natalis dies Joannis Baptistae

Natalis dies Joannis Baptistae celebris est ac sacrosancta qui nocte mi-
rabunda evadit experimento tentat antecedenti hora ex ipsa virgilia
Rubeae radicis & alumen durabili colore pannos imbuunt.

Pix quomodo eluenda

Sic resinata quaedam et quae pingui substantia constant
Oleum picem extrahit etiamsi vestes servato habitu
quae fluctu vulgo vocant, denig coccineae optime

vermiculate quidq purpura ac murice tinctu sunt ea nouerat
lentoberint. Omnia enim papaueris in quibusmenta ac ordeu
rum ac oleum tam nitide eximunt atq emaculant ut ne
quim quidem illig lucere appareat. Sic lemma et quic aspa
go vocat, quo lintea confricata lotione nitescunt ex oleo pin
fuligine butyro rancido cinereq. picea arboris confic[illegible]

Luna quot diebus cursum perficiat.

Perficit Luna ambitq emenso Zodiaco septenis viceniis diebus
tertia diei parte, qui dies plus minus quatuor septimanas co
ti. Lunarem mensem constituunt, presertim si ad tempus ea
mas, quo sidq hoc occultat, nec ut conspicuum si quidem tra
plus minus in coitu hoc est ut vulgo dicunt in conjunctione mo
uisibilis est, quo tempore non dum in hac terrena orbe ver
erent, nec ea immutare est solerca, verum ubi conspici inci
hoc est nova existit et cum in orbem circinata est, hoc est ma
di ex adverso oppositu plena apparet mirificos effectus in corpo
ac plenisq alijs rebq obtinet. Explicat vires suas in corpore
catiq vel cum primum cum sole congressa illustrari incipit, a
cum in orbem conglobata plena conspicat. Medio autem tem
minas virium obtinet minime omnium cum falcata est,
simq defixit et obscuratq.

Zinziberis vis & effectus.

Zinziberis radix succosa melle condita aut sacharo preclare
cottioni auxiliat ac flatus ac cruditate et humoribq pitui
dis contrahit. Quo circa de oculorum caligines ar
rasisq humoribq e stomacho sursum delatis, natos dispellit

Twarz aby mieć piękną.

Soli znaśnicem melonow mylo Słonecznikuu zażytnicy y kosta czyli
złego porobione a na słońcu upuszczone twarz skórę czyni
zmaz ią wycieraiąc, w wodzie zbożenia kokoryczki wyciągniony ieden mie
rozstarty albo dwa, a twarz tym umywaiąc dzienni gładką y skórę mo
twarz czyni.

Jabłek melon na kawałki usiekaiąc zlimonią dwiema skórę
Przestępowego korzenia Obrazkow to wszystko drobno porzekaiąc w Szpi
sklanny wsypać mleka stodkiego kozieg świeżo wydoionego nato no
zely dobrze winim zagrzeto y osiadły y w Balneam manii dysponowa
Wodą twarz umywaiąc, nietrzeba nad to nic mieszadła y beli dla lepszego.

ANNOTATIONES EX LIBRO DE VIRTUTIBUS HERBARUM. Aut Vacer.

Hemisia. Aut si trita virens super Aluum nocte liget — abortus
Pellit abortivum potus, vel subdita tantum.

Banum: Stirpes infixas et spinas abstrahet ipsum — Pro spina de venere.
Appositum per se et adeps si pinguis illi
Huc etiam venerem pulvino subdita tantum
Incitat.

Anthuim: In caustum vino quo sit macerata resolvet — Pro Cancro contra Mures.
Si scribis chartam mus non teret amplius illam.

Chium. Clixium tussim sivat & suspiria sedat. — Pro tussi

Sulum: Semen cum vino bibitum veneris movet actus — Pro venere & Juventute
Dicunt aut Herbæ si sit decocti sumpta
Tradunt autores qui juvenescere gustu
Serpentes: Et ob hoc Senibus prodesse putat
Gnea Græcis Latinis Satureia Dictis
Hanc herbam caveat Mulier nec transiire prægnans.
Nam non manus modo sed partum subdita pellit
Si bene trita sumat — Abortus & Venus.
Cum modico vino, vel si sumat in Ovo
Hoc modo mire venerem solet illa movere.

Virtutibus Lapidum EX LIBRO SPECULI LAPIDUM
Au. Camilli Leonardi

Hetistg. Habens purpureum admixtum cum roseo ac modico viola-
to est optimus: Omnes sunt ad suspendum habiles Virtus eorum ebri-
tatem arcere cogitationes malas reprimunt bonum Intellectum in-
ducunt In agendis negotiis faciunt vigilem venenum extinguunt Pe
stantes custodiunt ac inimicos superare faciunt. Ad capturam faci-
unt Sylvestrium Ferarum volucrumq preparant.
Rectoribus Lapis generatur in ventriculis Gallorum Gallinaceis, qui post
3 Annum suæ ætatis castrantur demum per 7 Annos viverint
inveniatur; nec ante extrahi debet nam quanto vetustior tanto me-
lior; virtus hujus Lapidis gestantem invictum reddere. Honores pre-
bet acquisitis conservat fascinatos solvit, divertum constantem gra-
tum ac amabilem efficit.
Alabastrum optimus existit qui mellinum habet colorem, non eum
multa transparentia. Testans eum Causarum victoriosus erit.
Belloculus Lapis est albus pupillam nigram in medio habens Testum-
tem in Campestri bello invictum reddere fertur.
Chelidonius Lapis invenitur in ventre pullorum hyrundinum Lapis
binæ sunt species: Rubeus qui gestatus in panno lineo mundo,

C.

in sanis ac lunaticis prodest. facundos ac gratos gestantes

Niger vero ad optatum finem suscepta negotia conducit, a
compescit, gerentem quoq; gratum ac placidum effect. Domino
ius mitigat Epilepticos ac Iliericos collo appenq; sanat. Nam
dicunt quod debent in volui in pelle vituli seu cervi non nati d
stro brachio alligari. Debent tales lapides extrahi, dum pulli
stant in nido ac de mense Augusti ut perfectiores existant &
non tangant terram nec parentes adsint dum extrahuntur.

Corallus rubeus multas edit ex se virtutes gestatq: Con
et aspersq aut suspenq inter fructiferas arbores autum
cum semine fertilitatem induit grandinem & nocivos
avertit. Experimento certo constat Infantes ne in Epilepsia
currant quam primum ex utero exeunt antequam quidq
gustent in ore pueri ponatq dimidium scrupuli Rubei Co
bene triti & deglutiatur.

Crisolitus. Gestatq dat Sapientiam ac honorem Multitudi

Celonites seu Celontes est in triplici genere extrahitur
magna testudine in colore margaritæ habente testam Ut
vero varia ac purpurea est aqua proprium igni resistere. Virtu
in hoc comet digna præconio, quod si quis congruo tempore ad
ore sub lingua gesserit, fertur continuo quasi divino spiramin
futura prædicere. Tempora hæc sunt Die quidem toto prima
ac XV. Diebus vero cæteris totis Lunaris ascensus ab Ort
usq ad VI horam quotidie. Descensus vero toto tempore ante
virtutis hujusmodi largit effectum. Alii duo lapides Cephali
Hepatiq Cephaliq qui reperit in capite prævalet ad capitis do
resistatq fulminibus. Hepatiq cum aqua tritq ac bibiq ante
sionem Quartanæ mirabiliter liberat.

Ceraunius formam habet Pyramidalem. Gestantem nequa
nil, nec fulmine aut turbine percuti in causis ac prudo
riam inducit. dulcia & lacta somnia ministrat.

Corvia sive Corvina Coloris rufi lapis est artificio se habet
dis aprilis decoq ova accepta de nido Corvi donec durescant
gerantq in nido collocent ut prius erant Corvq his cognitis
ferare incipit à longeq volabit ad hunc lapidem invenien
vento ad nidum accedet tactiq ovis ut cruda ac prolifica
Surripiatq lapis subito a Nido, cujus virtq est Divitias
nores præbere ac multa futura prædicere.

...ua seu Elitropus Virdi gemma est Smaragdo similis a-
...ri tamen guttis sanguineis cognosci si in pelvi prius linita
...em succo Herbe sui nominis in aqua posita radijs solarib⁹
...ciat aqua apparebit Rubea & Sol sanguineus, alias Eclypsin
...atur. Demum aqua bulliet & extra pelvim spargetur, velut
...igne esset agitata. Ferunt magi si quidam carmine sacrata
...ac quibusdam characteribus insignita, futura dicere facit
...i Succo Herbe sui nominis inuncta fuerint vsum fallit,
...o quod gestantem inuisibilem reddit. Virtus ejus gestantem
...lumen reddit ac accrescere illi vite tempus & quemcunq;
...ginis fluxum detinet. venena quoq; ei cedunt.

...des seu Geratides coloris subnigri lapis est, gestatq; ami-
...facit mitem ac gratiosum, ore retento recta judicia proferre
...ac varias opiniones recte dignoscere et quid de se alter co-
...scire facit. Ut experientia talem lapidem dignoscamus Inun-
...humano corpore melle locus Muscarum impositi, si manu
...t hic Lapis nam si a Muscis ac apibus illese permanet &
...o lapide molestet, verus Garatides est.

...es Duo ejus sunt species Citrinus qui Succinum dicit: Al-
...r niger. Succinum ejus fumiquium Demones fugat, ligaturas
...precantationes solvit. In aqua tritus & pregnanti exhibitus
...olum accelerat, ac quocunq; modo mulieri propinatus in potu fu-
...is, cogit corruptam urinam fundere: virginem vero minime:
...fumiquium quoq; mulieribus menstrua provocat, Epilepsiam de-
...apt serpentes fugat.

...ena pretiosus lapis sumit nomen a Bestia sui nominis, cum in
...culis ejus reperiatur multorum est colorum. Ore abluto lingue
...subjicitur statim facit futura predicere. Quartanam ac podagram
...gestanti non sinit evenire.

...vonius Lapis, qui datus in potu cum modico sudore cogit in
...incendium Amoris illig cujus est sudor.

...lenites Siriles Sideriles Synonima Crescente & decrescente Luna
...minuit ac crescit color. Hic potentissimus est in reconciliatione amo-
...ris toto quoq; tempore Crescentis Lune phthisicos juvat. Decrescente
...vero minus effectus exhibet nam evenientia predicere facit. In ore

ore immisso loto prius aquæ futura negocia cogitare, fieri debeant, an non. Si fieri debent adeo in mente figunt quod obtinere non possumus. Si vero non a corde cito evanescunt.

Stuxites lapis tritus et latenter datus in cibo cum Satyrione magnam virgæ dat tensionem, suspensus colle digestionem bonam ac coeundi desiderium.

De Virtute et Efficatia Veneris & Planetæ

Dicunt Astrologi quod si Venus cum aliquibus ex Signis mascolinis coincidat, puta Arietis vel Scorpionis, insignes amorum effectus, adeo ut mutuus amor in utrosq; intendat.

Signa primæ Triplicitatis

Aries Leo & Sagittarius. Cum hæc tria Signa in qualitatibus tam activis quam passivis simul conveniunt Astronomi unius Triplicitatis esse dixerunt. Cum secundum ipsos nil aliud sit Triplicitas quam convenientia trium Signorum in qualitatibus tam activis quam passivis. Diviserunt Zodiacum in quatuor Triplicitates, & quælibet Triplicitas continet tria Signa, & unamquamq; earum, uni Elemento attribuunt: Signis quoq; ac partibus Cœli in quibus quodque ipsorum magis viget, ac Triplicitati propios Dominos tribuerunt. Nam primæ Primæ Triplicitatis Dominos in Die esse dixerunt Solem, in nocte Jovem, in Crepusculo Saturnum, eamq; Orientalem esse pronunciunt. Cum ergo in Lapide Arietis Leonis sive Sagittarii figuram sculptam invenies, illam scias omnibus frigidis ægritudinibus valere, ut Lethargiæ Paralysi tortura ac Hydropisis & febribus flegmaticis opitulari. Sed ob dignitatem Dominorum suorum, ac ex eorum natura dicunt gerentes tales figuras reddi gratos hominibus, eosq; favidos hilares ingeniosos ac venustos fieri, et ad honores ad dignitates exaltari et maxime Leonis ob Solis dignitatem, cum sit ejus Domus.

Signa Secundæ Triplicitatis

Taurus Virgo & Capricornus: Secundam triplicitatem constituunt quæ Terrea dicit & Meridionalis, habens frigidam ac siccam naturam Domini hujus Triplicitatis in Die Venus, Luna in nocte in Crepusculis Mars cum ergo hæc tria Signa Sculpta in Lapide fuerint omnibus calidis ac humidis ægritudinibus auxilium præstabunt, in Sinocha ac in omni putrefactione sanguinis. Et ex eorum

ac dignitate eorum Dominorum, gestantes inclinant ad Ruralia opera ut plantare seminare inserere hortos ac vineas ornare & similia facere.

Signa Tertiæ Triplicitatis

Gemini libra & Aquarius tertiam componunt triplicitatem, habentem tertiam complexionem quæ Occidentalis dicit: Saturnus in Die Dominus est, Mercurius Noctem obtinet, Jupiter crepusculum habet. Eorum natura hæc Signa sculpta in Lapidibus: ab omnibus agritudinibus frigidis ac siccis quæ ex humore melancholico dependent liberant, ut a Quartana, a Corruptione memoriæ, Canina, Mania, et ab illisi ac his similibus. Et ex natura Dominorum hujus Triplicitatis ferentes tales Lapides ad Amicitiam Justitiam ac Concordiam inclinant, nec non leges diligere ac observare faciunt.

Signa Quartæ Triplicitatis

Cancer Scorpio & Pisces Quartam ac ultimam constituunt Triplicitatem quæ Aquea dicit ac Septentrionalis frigida & humida existit. In Die Venus Domina est, in Nocte Mars, in crepusculis Luna: Et sua complexione frigida & humida ab agritudinibus calidis ac siccis liberat, ut ab Ethica, ab Hepatis inflammatione et ab omnibus agritudinibus Coleræ. Ex propria Signorum Natura ac etiam eorum Dominorum ad injustitiam inconstantiam, et ad mendacia inclinat, & maxime Scorpionem ferunt Machometi fuisse Signum, quia semper falsa ac mendacia instituit ac docuit.

ANNOTATIONES EX LIBRO Arb magn. Naturalis Aut. anony.

Ad audaciam augendam

Cor simiæ prohibet pulsum cordis & audaciam quæ in corde residet, adaugetque fort mag. natu lib. 1 cap 14.

Venerem excitantia.

Venerem excitant papaveris albi semina ex melle composita: Idem præstat uva staphylini. Apii semen mulieris animum veneris facit avidam. Sambucinum oleum in quo ad solem allatæ formicæ ad solem ferventissimum exacta fuerint, illito membro usq ad anum, mirifice Venerem excitat. Ex Annotationibus memorabilium Gaudentii Merulæ Novariensis.

Saphirus

Nam corpꝰ vegetum conservat et integra membra
Et qui portat eum nequit ulla fraude noceri
Invidiam superat nullo terrore movetꝫ
Hic lapis ut perhibent educit carcere vinctos
Obstrusasq; fores & vincula tacta resolvit.
Ferbet et ad pacem bonꝫ esse reconciliandam
Et plus quam reliquas amat hanc Hydromantia gemmam
Ut divina queant per eam responsa moveri
Sed qui gestat eum castissimus esse jubetur.

Smaragdus

Optimus hic situs est quorum sunt corpora plana
Commodꝫ iste lapis servantibꝫ abdita festus
Cum præscire volunt & divinare per undam
Juvat opes lapis hic sese reverenter habentes
Omnibꝫ in causis dans persuasoria verba
Linguam facundi vis sit sermonis in illo
Et tempestates avertere posse putatur
Fertꝫ lascivos etiam compescere motus
Proficat si viridem magis exaltumꝫ decorem
Ablutꝫ vino viridiꝫ perundꝫ olivo.

Onyx

Onyx lapis qui multiplicat et commovet undiꝫ vivas.
Quinas species habet sed intꝫ illas utilior est quæ nullis a Sardii Gaudentii
enim vincendi expellit timorem audaces reddit atꝫ mentem acuit
incantationibus quoꝫ & maleficijs tutꝫ.
Sardius at præsens si sit tibi non nocet Onyx.

Selenites

Nec Selenitem fas est omnino silere.
Lunares motꝫ & menstrua tempora servat.
Dicit esse potens ad amorem conciliandum.
Nam qui portat eum fertꝫ habere præscientiam quarundam futurorum
sub lingua portetꝫ præcipue prima luna & decimo exeunte.

De Septem Planetis & Primum De Luna.

libr memorabil. Gaudentii

Planetæ 7 sunt quorum hæc sunt nomina & distributio Luna cum
cursus mensis est unius, quid minorem cæteris Planetis habeat
bem. Lunam subsequuntꝫ Mercurius, deinde venus. Jovi annus
unius ad eam metam unde digressi sunt deferuntꝫ. Quod spa-
tum qui veneri inhæret, Sol etiam sibi vendicat. Marti duo ad-
huntꝫ Anni: 12 autem Jovi Saturno vero XXX. Duplici motu

moveb, primo ab Oriente in Occidentem motu firmamenti & conver
so motu proprio & naturali. Ab linea Ecliptica versus Septentrionem
redeundo iterum ad lineam eandem, hoc est ad Arietis exordium et
Libræ. Ab hac linea Ecliptica tendit ad meridiem ascendendo, postea
iterum descendendo. Hos semper Luna motus servant, & Dei ordinatura
et Imperio. Verum cum Luna in Septentrione versatur hoc est in di-
versa parte, mortalibus fortioris est virtutis si ascendit, quam in eadem
parte cum descendit, et semper est ascendendo quam descendendo Luna
fortior. Itaq cum ea in principijs Cancri versatur sinistra, et Ascendens
versus nonagesimum gradum in Capite Draconis, nobis est vicinior.
Et aliquando contigit esse in Cancro distantem a Capite Draconis per
nonaginta gradus. Porro isti Ascensus et descensus, computantur
non uno motu eundo & redeundo versus Septentrionem & meridiem.
In Cursu Lunæ multa fiunt efficacissimè ex parte in aquis et be-
stialibus, et in quibus in signis est humiditas ut cucurbitarum,
reponum malorum Cucumerum, Animalium & Conchyliorum, coitus
medullarum. Semina luna diminuta lumine, quæ seminata sunt
non feliciter provenire Avenerin attestat: Porro frumenta quæ ab
Aequinoctio ex decrescente Luna succidenda sunt, quæ vero venditu nos
Luna pleniore colligenda sunt: quod magis cum permaneant, sunt
Ventilabilliora. Luna quin etiam decrescente lepra collecta & diutur-
niores sunt, & magis succulentæ, quam si Luna crescente fuerint
collecta. Uvarum. Si Lonaspremi negotium collectio erit idonea in
Cancro existente, vel Leone vel Libra aut Scorpio. Capricorno vel Aqua-
rio, quod Lunæ radij non calefaciant ut Plato in Timæo attestat, in
causa est ibi aqua, quo in ea plurimum dominatur. Calefaciunt au-
tem Solis radij salubriter pro igneæ vivificaq Solis natura, neq quis
quam mihi objiciat ex tardioni Lunæ motu id evenire. Nam etsi
Luna tardior esse tamen tanto propinquior est quam Sol hominibus
ut deberet si non tantum, aliquantum tamen calefacere, si reperiat
proportione duntaxat proveniat calefactio. Neq adducat aliquis qui sit ignis
in Luna proprium: siquidem quo minus misteq materiæ alienæ, minus
lucet. Sed dices lumen ignis proprium. Quo enim purior eo lucidius
licet oculis quibusdam non manifestius, et lucet longius quam cale-
faciat & prius illuminat, & momento et calorem largitur calefacto

post ignem ad tempg servante calorem lumen vero largiet pro
ut pote sibi proprium. Liquidem abeunte igne simul abit & lu
men.

Quando Luna sit infortunata

Non minum est si hae inferiora Corpora perturbationibg sunt ex
sita, quando etiam superiora graviter laborent. Luna enim ante
lem per XII gradus, et post ipsum tetidem combustionem patitur.
in oppositione vel cum malis Planetis conjuncta est, aut in latitud
ne quarti Aspectus eorum, vel oppositionis. Idem putandum est cum
ea versatg in cauda vel capite Draconis vel infra XII grad. qui ter
nus est Eclipsis. Infortunata etiam esse putatg cum peregrinat alte
nos gradus signi qui sunt termini malorum, aut cadit ab angu
lis, aut si via combusta est, quod est libre finis & initium scorpii
nis, & hoc est deterius quod sit ex impedimentis Lunae et mal
me si fuerit initium Conjugii vel medicinae. Infortunatam pu
tertia Lunam Astrologi esse ajunt cum ea est in XII signo a Do
mo sua, hoc est in Geminis cum malo, vel fuerit in oppositione
Domus sua ut non inspiciens eam. Vel cum Luna est cursu tar
or, & hoc est quam Sapientes vocaverunt similitudinem Lunae
Saturni: quiorg cursus ejus est si die major XIIX gradu, et si
set minus unum minutum, hoc est si fuerit cursus ejus in die
minus, medio cursus ejus, et set cursu tardior. Et libro Carcuum
Lunario annotatum est, unum minutum, hoc est si fuerit Cursus
ejus in die minus medio cursu ejus, et set cursu tardior, ut libro Ca
suum Lunarium annotatum est.

Quando etiam Luna est cursu vacua tunc infortunio laborat &
tum Arabice vocatg Mesehalac. Omnibg his Luna putatg infortuna
tior cum patitur Eclipsim. Similiter cum Luna est in parte Coeli a
Cancrum Domum suam non possit intueri. Vel cum non videt lo
conjunctionis sue, si qua facta est neomenia. Infortunata etiam Lu
na est cum inter Saturnum & Martem media versatg vel est in
mo mala Coeli, vel in malo signo, quia sicut signum turbat domus
sia Domus turbat signum. Ad hoc Luna in ascendente mala e
et in VIII domo & in VI. & XII. Hujusmodi infortunii est cum
versatg in gradibg fumosis tenebrosis vanis et Aremeris. Quod ve
to ab Alkibitio petenda est. Luna quin etiam in Capricorno qui

oppositum Domus sua mala est: ut patet in rotula de aspectibus
cap. xxx. vel cum Luna est in Domo Saturni sui hostis, ægros su-
os grauiter afficit, quando in suo incremento Marti coniuncta est
et in suo decremento cum Saturno.

De Reliquis Lunæ potentiis

Luna Solem semper appetit eumq; subsequit. Hinc creditum est ut
detestat Ouidius, ut ea ab amatoribus non solum in voces, sed et Ama-
ta dispensare credat a Magis. Id circo Leander Oridianę Lunam
suspiciens exclamabat.

Hanc ego suspiciens, faueas o candida dixi
Et subeant animo Lathmia saxa tuo

Astronomi preterea veteres ad diuitiarum augmentum adscen-
dente prima facie Cancri Lunarem imprimebant imaginem. Ea
enim nuda puella pulchra cornuto capite super Draconem vel Taurum se-
dens supra capita et pedibus serpentes habens. Dici Luna Quinta. 13
quinq; est, presertim in Opposito Domus sua, et tanto pejor efficit
cum malis planetis conjuncta Luna. Virgilij

Quintam fuge, pallidus Orcus
Eumenidesq; satæ, tum partu terra nefando
Cœumq; Iapetumq; creat, saeuumq; Typhœa
Et conjuratos Cœlum rescindere fratres.

Quinta Luna putant Astronomi nullis rei exordium sumendum esse.
Omnia enim omnia quinta Luna nasci dicunt. Luna Domicilium
ex Decreto Astrologorum esse dicimus Cancrum, Exaltationem vero Tau-
rum. Dei minum sum hæc signa fœminea sint. Signa masculina
esse putant quæ ordine sunt imparia in cipiendo ab Ariete, Quæ
vero ordine pares sunt fœminea dicunt. Illud porro minum est
quod ajunt Physici Luna super Finitorem scandentem, fieri non
posse ut etiam condamnati spiritum emittant. Neminem enim vita
destituit Luna ascendente constat eo quod habitum corporis suo tepi-
do tueat humore. Luna radijs vegetantur stomachus, cerebrum mem-
brana quæ id amplectitur lien naribus, Sepellex villis plebecula
vitrum Argentum Crystallis Margaritis Unionis Herba lunaris foliis
cinereis & rotundis quæ crescente Luna unum quotidie folium pro-
ducit, decrescente deponit. Ex coloribus albis & viridibus & ex saporibus
salsus. Reliquas Lunæ virtutes, prout locis exponet narrabo.

De Rana Rubeta

Rubeta quod in rubis viuat, proxat ab aquis. Rubetam scribit Plinius

sunt quæ in vepribus tantum viuunt, ad id Rubetarum hominis
quas Græci Phrynos vocant grandissimus cancrarum geminis veluti
carnibus plenæ Vticensium. Hanc Magi pulcam latili nouo inclusam
medio defossam agro aiunt alites ab semente verum esse
messis instante effodiendam esse & extra limites. Legi alterius
ne fruges fiant amaræ. Alii hanc Rubetam vocant nominem
Bufo. Scribit Plinius de duobus officiis Rana huius, quæ
uno ajunt supra fidem vehementissimum amorem gigni alterius
autem extingui. Ipsum inveniri. Objecta formicis Rana, carnes
consumptis, singula in dolium demissa, Quod est in vinis pro-
dere ajunt apocynon vocari quo in aquam dejecto ea res vere
deat, Canum impetu cohiberi amorem concitari & surgi quod vis
in portionem, Venerem adligatum stimulare. Illusq; quod vis
dextro latere contrahi hæc omnia evenire

De Gallo Gallinaceo.

In Cauda Galli Gallinacei duæ sunt pennæ longiores & sinca
harum si quis dextram evulsam secum ferat tum a nemine
spectum iri. Lucianus est Auctor. tum ei quod clausa patescere

Ad Stranguriam

Efficacissime deglutiti Anseris lingua.

Ut Columbæ lares suos ament & colant.

Ut Columbæ lares & ament & colant suos. Hæc Sacrificio efficiu
Recipe Mitii seu Sargi libras Lx, Cimini libras dex, mellis de
Costi libram unam, Seminis Vticæ libras quinq; Coquito hæc
mnia in aqua ad illius conceptionem. Inde addito tantum Vino
dorati quantum sufficit cum lib xv cementi vetusti et pone
lumbrico. Hæc res non solum quæ adsunt continet sed ex ab
allicuet.

Lepus

Uteris Leporis post purgationem Menstruorum Mulieri ad
ad conceptionem prolis maxime valet Villo recepta est opinio
usu leporinæ Carnis gratiam Corpori conciliari.

Ut Ursi te sequatur.

Ursi te sequentur eumtem ille quarum vellere aureis obum
ris In monumentis Græcorum Lectum est.

Vacca an Masculum an Fœmellam est paritura

Porro mas an. concepta fuerit fœmina, descensu Laevi in
sequendi si mas est in dexteriorem si fœmina in lævam partem
Laevi abit.

Lupus.

Insultantem cum lapide viatorem Lupus aufugit. Hujus Ossa
in pulverem redacta Venerem mirabiliter excitare dicit.

Mus.

magi asint jecinore Muris dato Porcis in fico, segui dantem Ed
animal.

Canes ne latrent

mi hæc vi est ut in eum non latret, qui mustellæ caudam secum.
at modo vivam demittat ut scribit Alianus. Observationibq
canicis legit Hyenæ pelle indutum, quamvis in mediis versetur
atibq non posse læsi aut capi. Ejusdem animalis lingua ma-
retenta gestantem reddit a canibq inconlumem.

Lampyrides.

mpyrides suas nos licendulas vocamq per noctem emicant, Et
putrescentibq in vase aqua fit, sive liquor potiq sit qui mix
luceat in tenebris

POTENTIA INCANTATORUM CORPORUM PENDET.

A MELOTHESIBUS.

ntat ex Ptolomæi sententia in Centiloquio, cujq opinioni postea
liquid posteum Philosophorum fuit, uno ore subscripsit, rerum in-
onum virtutem a Cœlestibq dependere & eis esse subjectam. Sciat
Arietis gradu XXII Umbilicus est Andromedæ Mercurialis, atq
ereus, cui quæ subjaceant pudor vetat dicere: In Tauri gradu
VIII caput est Algol. Saturnium & Jovium, cui subjacent Ada-
antem et Artemisiam, quæ audaciam præstant et in rebus di-
niam. In ejusdem gradu XXII. pleiades sunt Lunare sydus &
artium cui subjacent thrystallum diacedon herbam, semen
niculi ad audendum vicem. Sunt qui attestentur ista magis
dere ad invocationem Dæmonum. In Gradu primo vel tertio
minorum Aldebaran sidus est Martium atq Venereum.
ereus gradu eorundem XIII. Jovius ac Saturnius. Huic subji-
unt Saphirum, præsium, mentam, artemisiam mandragoram
d principum gratiam & ad dignitatem obtinendam conferre
rbitrantur, qui de hujusmodi rebus scripsere philosophi.
Porro Aldebore subjacent Rubinum titymallum, chamæpitys
quam Martyrium medicinæ nominavit præstarig gloriam &
divitias ab eis existimant, & gratiam plurimam apud superi-
ores. In Canem gradu VI vel VII. Canis est major venereq qui præest
Berillo, Sabinæ Artemisiæ & Dragonteæ. Unde asiunt mirabi-
lem in rebus omnibus gratiam præstari. In ejusdem gradu XVIII
Canis est minor & Martius Mercurialisq, cui subjacent Absegnia

gramina, Lapidem Achatem et pulegium. Cuius gratiam
stronomi putant effluere. Luna Canorum subeunte lu
spiritum collo Seleniten appensus elicit.

In gradu Leonis XXI. Cor Leonis est Stella regia Jovi
Martia. Huic subjiciunt Granatum lapidem chelidoniam m
cem. Quæ melancholiam non solum reprimunt, sed & temp
tiam gratiamq; concilient. In Gradu Virginis XIX Cau
Ursæ Papiri Venerea et Lunaris. Huic subjiciunt magnet
lapidem, cichoreum & artemisiam. Hinc tutelam parar
stimiant contra Raptores et Venefici homines. In gradu
bræ VII. Ala est Corvi dextra. Item in eisdem gradu XII. &
XIII. ala Sinistra eiusdem Saturnia & Martia. Huic subjicium
Lapathium & pisquiamum, nec non ruta Ranarum linguas
audaciam augeant & noxas procul arceant. In eisdem XII
Spica est sidus Veneream & Mercuriale quam sequanț
rugdus, Salvia, trifolium pomarulla, Artemisia. Mandra
Quæ divitias augeant, victoriam largiant, & ab angustijs v
cent. In eisdem gradu XVII vel XVIII est Alchamet. Huic
subdunt Lapidem et Plantaginem sanguinem sistentes et
rem febris abigentes.

In Scorpionis gradu IIII. est Cephea Stella Venerea &
Secundum vero computationem aliam in gradu eisdem y est
nea forsan eadem fovens topatium, rorem marinum, trifolia
hederam: quæ gratiam castitatem et gloriam conferunt. Beten
lapis est Jovis. Cui si Scorpionem inscripseris Luna Scorpionem
tenente affectu trino aut Sextili contra Scorpios vim obtinebit
Sub Scorpionis corde esse Dæmones Arabes affirmant, Homines
pium Animal, herbam asterion, idest Stellarem, figura Stellæ
similem ac nocte fulgentem. Cuius flos aridus si manu dolen
decerpat & inguinibus adligetur dolore liberat.

In Sagittarij gradu III. Cor Scorpionis est Martium &
præsidens, Sardonio, Ametisto, Aristolochiæ longæ & clarę gra
colorem bonum hæc efficere animi hilaritudinem et sapientiam
giri dæmonia procul abigere. In Capricorni gradu Septimo
Vultur est cadens quem sequitur Chrysolitus, Satureia et fumus terræ
ex quibus efficacissima dependeat excantationis efficacitas.

Aquarii gradu XVI cauda est Capricorni Saturninum si-
Mercuriale: quo vegetantur Caledonius, Amaracus, ne-
Artemisia, mandragora. Prestare aiunt in causis gratiam
divitias hominem ac domum incolumes reddere. In Pi-
gradu tertio humerus est Equi Jovialis, & Martij Thebit,
hig docet ad captandam alicuius modo dicte Stelle virtu-
sidem ejus accipiendum esse herbamq ejusdem aureo aut
eo annulo includendam. In quo lapillum postmodum tri-
Herba subjecta, geraq tangentem. Id autem efficies quando
subit Stellam, aut eam aspicit aspectu trino vel sextili, et Stel-
medium decurrit Cælum vel ascendit. Sub Serpentario
num ponunt Astronomi & quodammodo Jovem, Dæmones quo-
Serpentium furas suscipientes, serpentia animalia, herbam
tariam, lapidem Draconitem e capite Draconis eruitum.
sub Syrio sidest Stella Solari phœbei statuunt dæmones: quos
rando sub Leonum vel gallorum imagine hominibq occur nt.
tis est Proclus. Hoc sidere secretum vegetat vitulus marinus
si non desint qui Piscem hunc Cælestib Leonis cordi potius
lic dicant. Ideo ossa illig ad rones apposita, earundem dolorem
at, et pellis ejus portantem a fulmine servat incolumem.
ricem gramen notissimum Solari potestate Jovialiq, mirae contra
imicam venenum & diros Dæmonum incursq vires obtinet.

Ad sistendum Sanguinem

utri pedis pollex vinalis excepta et arcte constricta vim habet
Relio id referenti credimq ut sanguinis fluxus e naribq compescatur.

Ova Anserina.

Ova Anserina crebro ex melle & butyro comesta bonum facere ingeni-
sunt qui scribant

Magnes.

Magnes, qui et Lapis Herculeus & Siderites appellat, quo celeriq adse
rum trahit eo prestantior. Isq est qui ad cæruleum colorem magis
clinat: deterior habet ferrugineum. Est et species magnetis altera
Albus est, cui philtrum amoris inesse complures putant, qui ob
ceptum hoc sum opere quærit a Venetijs Qui magneti Ursæ sual
deret imaginem, quando Luna melig illac aspiciat & filo ferreo su
spenderit, Compos fiet Ursæ Cælestis virtutis: verum cum Saturnina
& vegetet satiq fuerit eam imaginem non habere dicunt Platonici

malos Dæmones septemtrionales esse. Habrei Astronomi quinq
noxios et Martem dæmones existere Propterea autem et Jovem in me
ridie collocari.

Alectorius Lapis.

Alectorig ex ventriculo galli veteris eruit pollet3 phalea potestate
per quam sæpenumero Dioscorides ait Compertum sibi esse bem
gnare inuictum qui lapillum hunc in ipso periculo ore contine

Smaragdg.

Smaragdus lingva retenta confirmare dicit reventure opinionem
non venture ex animo delere.

Tamarix.

Vitiá lieris expurgat ut nulla præsentior judicet antitod3, Qui ex la
se tamaricino bibere consueverit morbum Litiasis non sentiet.

Sabina.

Sabina frutex est virulentissimg qui mirifice castitatem conser va
Dg aget potentig in cancri gradu VI. vel septimo

Racinum

Racinum virgultium genus est quod Prodg solum arbitrat ad prue
valere sicut etiam Aquillam Coalitum adamantem lapidem d
parium.

Ad pisces capiendos.

Aristolochie radix rotunda contusa, & vina calce admista p
sces ad se allicit mira cupiditate & statim exanimati fluit

Peristereon. seu Verbena.

Peristereon quæ & Verbena dicit Gramen est Mulierculis famil
circa Canis exortum collectum, præstare dicit gratiam, ver
epis perunctos impetrare quæ velint. Ethnica Religio hac, ha
Domos familias greges & prædia lustrabat hac magi et Vaticini
tura prædicebant. Hac se redimunt in Nativitate Divi Jo
Baptistæ rusticanæ mulieres, per eum annum putantes se a d
re capitis immunes fore. Hac Columba delectant

Eruca Hortensis

Eruca hortensis semina trita ex aliquo liquore, ante exhibita
potum ijs qui tormenta sunt subituri, faciunt ut ea non senti
ant, vel lædant mingi. Spiritus quoq; retentio hoc idem com
di vim obtinet

Syderitim Herbam

Syderitim Herbam sit Darentinq qui manu tenet extra nocivos
vivos Scorpiones tenebit in manibus.

Ad Sterilitatem Inducendam

Si tritici granum quod a formica gestabitur, pollice sinistræ man
apprehensum in pellem puniceam quis mittat & capiti mulieris
ossicie adliget quæ id gestat mulier sterilis erit.

Ad pulices abigendos.

Canalis humida ramusculos si pones te dormituru appones cu-
lices ti non infestabunt.

Helleborum colligens sue deorsum quis folium trahat sue sursum
hoc subito tactu rim addit helleboro ut deorsum vel sursum edu-
cat humores tanta est in materijs preparatis Celi potens celeritas

Colocynthidis Vis.

Colocynthis aliter Cucurbita Sylvestris dicit Antonij musa, evenit
mihi illam tractare & manibo solum aperiebam, odore a matre
presentibo Ego ex solo tactu illae ex odore adeo soluti sumg, ut
nulli nostrum fuerit cui brevi 10 magna perturbatione non edu-
rit. et hoc vehementissimum Pharmacum esse constat.

Adiicurandas Feras Item Herba Abortus causam.

Aqua in qua radix Onagre quam alii Onotheram vocant sim madu-
erit in potu data feras mitigat & ciurit. Pregnans si herbam quae Digest.
vocat Onosma supergradiat abortum facit & pullos.

Crysimum Herba pirgia provocans.

Crysimi si quis septem grana in domum aliquam projecerit,
vrixe & pirgia conitabuntur.

Ocymi vires

Ocymum aiunt maledictionibo serendum esse mulieribo adeo adver-
sari, ut si quis ea ignorante sub patinam obsonii integrum cum
radice Ocymum supponat mulier non prius obsonium contingere
audeat quam ablatum fuerit Ocymum. qui olere utunt frequenter
sunt insani let hargi hepatici

Ruta.

Rutam si menstruata mulier attigerit coget arescere. si quae teneram
rutae medulla obturabit aures dolorem capitis sedabit. Aquam
ejus si per domum Rutae ramo conspergens nulli limites acce-
dent. Ex ova Rutae visum acui. Rutae folium quotidie additis nu-
deo nucis aridae carica et tusi salis granulo devorare contra
antitodum in peste.

Lactuca.

Lactucarum semen etiam sanis soporem conciliat exhibitum aegris
vero supposititum nescientibo eam praestat benignitatem somnii. Et
praesertim si quis Lactucae sativae radicem evulsam extra terram
ante solis ortum sub lecto aegri ignorantis latenter posuerit. Folia
item Lactucae quing vel tria aut unum somnum conciliabunt aegroto
danculum sub pulvinari posita Ita ut partes a caule evulsae ad pedes

epis spectent Supernae vero ad caput agri vertant, sin aliter fiunt effectu.

Cucurbitae Cucumeres Pepones ut intra se semen non habeant.

Sarmentum aut virgultum primum mox ubi increverit Cucurbitae suae Cucumeris in terram defodito, quemadmodum vitis Sarmenta solent, ut summa pars tantum virgulti eminet. Et postquam auctum fuerit rursus idem iterum ac tertio defodito et eror juxta medium & super terram extantem secato, solum postremum scilicet relinquito & sic habebis Cucumeres Pepones & Cucumeres semine carentes. Similiter sine semine habebis si trudes ante sationem semina ejus rursum semina maleaveris. Oblongas facies si foveli aut alicui copiam aquae aquam prope ipsos apponeris distantia quinque aut sex digitorum. Si vero aquam non habeat vasculum Cucumeres incurvabunt in modum situs.

Arboribus ad copiam fructus sustinendam.

Portulaca succo & tithymali simul contusi illitae arbores adjuvant ad copiam fructuum sustinendam.

Legumina omnia ut celerime coquantur.

Praestabis si in lebetem parum Sinapis injeceris, idem in carnibus experiere.

Ad horas veri indicandas.

Lupinus herba singulis diebus cum Sole circumagit et mensis diei horas indicat, etiamsi nebulosum sit Caelum Serit post aequinoctium Autumni non expectatis imbribus.

Carmen Homericum quod credit appensum arbori ei fructuum fertilitatem inferre, ut ne & folium ejus defluat.

Solutio hoc ex Sacris descripta literis Arboribus alligabat.

Κάλλχεω δὲ ῥιπὸν ἀμύλεω δέδετο ποδοῖϊν.

Cui hoc sicut lignum quod Plantatum est juxta decursum Aquarum quod fructum suum suo dabit in tempore & folium ejus non defluet.

Hominis Plantatio.

Ubi mensibus fuerit expurgata mulier sesquihorarum vel duas oblatas misce, cum aliquantulum deferbuerint Cibi vis ebullientis, jube manum tam in partem tuam immittere & tu in ejus locum abito, hoc ubi factum fuerit, venenifacto quantum potes egregie & ita detabis sine controversia

ANNOTATIONES ex LIBRO MEDICINALIUM
ac PARABOLARIUM Franc. Rueo.

Nucis arboris virtus.

Nux est omnium virtutum chorus. Intelligi autem hic debet non
nux avellana ex Corylo sed Juglans, quae est arbor procera & ramosa
Fructui huic Nuci bifidae putaminis Carinae Nuchae Basilicae
& virides decerptae antequam putamina obdurescunt mellitae suae
succo condunt; roborando stomacho utiles. Elicit etiam ex Nucibus
recentibus nedum interno cortice indurati in turbine ac meta
stillatoria aqua ad multos usus efficax, nempe ad pestis contagia
fauciumque ac palati ulcera ac pustularum eruptiones adeundas
maculas, naevos lentigines in facie. Quod etiam praestat aqua quae
ex vitis sarmentis vere nonnisi incisis profluit.

Surculus, Malleoli, Palmites, Gemma in Vite quid? 6.

Frutex, Virgultum? Germen.

Frutex appellat quidquid ab radice multiplici caudice ac ramosum
se profert, sed quod ad justam arboris proceritatem non assurgit.
Virgultum est e terra emergens fruticosa virgularum congeries
quod complurimis ramulis ac lignosis surculis constat, neque herba
mordi. Surculus est germen quod ex ramis simplex et indivi-
duum oritur, quale nobis in ramusculorum summitate ad in-
sitionis usum accommodatur. Est autem surculus in arbore, velut suc-
cessens soboles & propago. Unde Surculare idest adnascentes
Arboribus surculos adimere. Malleoli & Palmites a sarmentis
hoc est prolixis vitis virgultis porriguntur novellae sunt vineae ger-
minationes inter quas sunt pampinarii qui nihil aliud quam pam-
pinis ac foliorum pampinis luxuriant. Sunt enim stolones & mu-
tili fruticatio resecanda ferro ignique destinata. Gemma in viti-
bus primo vere existit, tanquam ad articulos sermentorum ea
gemma dicat vel oculus quod extumescat. Unde gemmare vites
dicunt ac turgescere in spem futuri fructus. Germen est id quod ex
ipsis arborum surculis primo vere exit, ex quo mox folium prodit.

De ratione et causis virium in Gemmis Fr. Rueo.

Praeclara multum in gemmis excellere virtutes ideo & in magna
illas antiquitas fuisse majestate conspicuum est. Hermes Trismegistus
Coelum gemmis occultas proprietates transfundere perhibet. Achatem
valere ad famulam et homini contra venena Amuletum esse testatur

Ametisti Virtutes.

Arcet gestatq ebrietatem preclar et felix ingenium perficit loquentem & Principibq gratum reddit eum a quo pertet. sunt qui dicunt grandinem avertere et omnia prospera invitare illum tradant.

EX LIBRO MAGNETICUM Naturae Regnum aut. Athan. Kirchero.

Natura in rebus singulis propriis viribq exornandis potens sagax & provida.

Universa illa Pantamorpha Mundi Natura per omnia Mundi membra diffusa hanc rerum Universitatem certo gubernat ordine & constantia regit immutabili. Quae sicuti Mundo cõmen ejus pientissime Opifice, ineffabili Divinae providentiae suae dispositione fatali quadam necessitate alligata est. ita in toto animantium, plantarum Mineralium genere nihil spectari potest virtute aliqua particulari imbutum quod illi velati imperatrici suae non subjiciatur Hebrei Divinae potestatis instrumentum idest formam abolitam in omnibq operantem alii Sympathicam & Antipaticam qualitatem non haud incongrue Magnetismum appellandum ducunt. Quae itaq Naturalium rerum virtutes magneticam vim similitudinariam Repulsivamq vim in singulis rebq latentem ejus experimento comprobatam, ac per convenientem activorum cum passivis applicationem mirandos effectq producere / qui magneticae Artis Nostrae unicq scopq est / docemus. Totiq quoq Universi atq adeo rerum omnium Corporearum nexq, nova et singulari methodo investigamus. Cujq quidem claves quicunq possederit, ei Portam ad abditarum quantumvis rerum notitiam, adeoq rerum illiq atq a veris Philosophis intenta Sapientiae quam Magi vocant Portam apertam se invenisse gloriari poterit.

Nulla vis Naturalis tam occulta cujus ratio saltem probabilis dari non possit.

Deus cuncta Animantia ad Adam adduxit, ut videret quid vocaret ea quo loco non incongrue per Adam omnes genq humanum intelligi poterit. Quis enim Animalia docuit quae solo instinctu naturae operantq Instinctq enim illis inest sive vis phantastica qua quodvis animal sibi bonum eligit malum reprobat. Si itaq Animalia ex hoc instinctu sibi indito cum ex notis aut noxiarum, aut sibi proficuarum herbarum vires cognoscunt, cur hominis animus

Ni hujusmodi occultarum virium per suas causas cognitionem denegatam negamq. Homini sapienti causas hujusmodi rerum abditas videre difficile non est qui admirabilem hujus Universi harmoniam una cum suis harmonicis differentijs probe norunt. Non dicam hic de Plantarum mineralium aliarumq. rerum naturalium occultis motionibq, consensu dissensuq, siveo de abstrusis eorum qualitatibq, dotibusq plane divinis, quae tantae sunt ut nihil non earum ope effici posse existimem.

Natura rerum in lite & Amicitia posita est, sive quod idem est quod omnes Actiones rerum attractu & repulsu peraguntur.

Naturae Clavis una est, quam is solus qui in materijs dissimillimis Unitatem complectit teste Algazele reperisse censeri debet, le nemo eam possideat, nisi formas rerum, stimulosq motuum Naturalium, qui ex lite & amicitia, seu discordi rerum consensu immediate resultant, quosq corporum unio & fuga necessario consequitur perfecte norit. Proinde sciendum Quaenam, quales, aut quo- Nº
plices mirificarum hujusmodi Naturae Operationum sint causae, ne in confusa illa rerum infinitarum congerie sine ordine versemur; hac probatione examinare visum est. Consensq igit sive dissensus rerum quorum, illum Sympathiam hunc Antipathiam vocant Graeci, non unam ut quidem voluere, sed multas & differentes causas atq occasiones habet. Non nullae ad has aliae ad alias Naturae classes revocant si multis concurrunt omnes, si non nullis aliquae et certe, si alijs una solummodo effectum prodigiosum producit: Quaedam enim a figura & poris, uti et a positione agentis et patientis, occulti motq causam habent unde neutiquam totaliter atomos Epicureas negamq. siquidem ab aliquibq rebq qualitates quasdam rarae, sed et aliquot corporum vapores corporeos, seu pulviculos aut effluxiones emanare novimus: quae omnes maximam habent in rebq singulanibq subjectisq distantibus operandi potestatem. In alijs subinde intervenit aliqua Antiperistasis. certe quantum Imaginatio in exoticis effectibq producendis valeat notum est concurrentibq inclinationibq et Sympathia & amicitia, cum proprietatum a tota Substantia promanan-

tium

tium tum primarum & secundarum qualitatum sensibilium.

Efficaciæ quoq causæ efficienti et dispositioni patientis am-
barumq applicationi multa adscribi debent. Verum igit min-
carum magna est varietas. Sunt aliæ sensibiles, aliæ insensi-
les. Quædam contrariæ inter se quædam amicæ. Primo igitur
sub sensibilibq magna proprietatum singularium para, quæ
in lapidibq plantis, aliisq rebq naturalibq elucescunt conti-
ut cum Jaspis sistit sanguinem, Carnem consumit Sarcop-
gus, Serpentes fugates fascinat Heliotropium occidit Asp-
Helleborum album eosdem resuscitat, Ranunculq Sardous ri-
Edit, Savina & Rhododaphne homines sanat interimit anim-
hia. Contra Napellq hominibq exitiosq Animalibq quibusdam
pitiq est Atq hujusmodi proprietates, & si fugiant sensum,
rebq tamen rationis cognoscunt, quorum omnium diverse
sæ sunt, differuntq plurimum a manifestis qualitatibq ut po
realiter a primis et secundis sensu perceptibilibq distinctæ,
quibq in decursu Operis tractabit. Alias non sunt distinctæ
motu et qualitate quadam particulari a primis qualitatibq, q
admodum est calor naturalis in certis animalibq, qui in ijs
rem efficaciam habet quam ipse ignis Elementaris Ita Stru
consumit ferrum in stomacho quod ignis quantumvis intens
vix consumere potest. Pari ratione sunt alijs in rebq quali
primæ ferè differentes ut in Galactia lapide, qui medijs in
mis ut calefiat adigi non potest. Ita alii ignes de quibq pl
ni quædam subjecta nullam vim & potentiam habent qui tam
plenq effectus Anteperistasi ex formarum repugnantium di
orte adscribendi sunt. Secundo considerari possunt alia q
litates, a sensibq penitus remotæ Mirabilium effectuum Cau
quarum aliquæ communes, aliæ particulares sunt. Communes
cant non quod ordinariæ sint aut frequentes sed quod plerum
una integra Specie hoc est omnibq individuis insint. Inter
sicam & Rutam perpetua viget inimicitia eo quod una alteri
necessarium subtrahat alimentum. Particulares sunt, quæ
omnibq & singulis individuis sed uni soli insunt, ita solq ini
Lapides magnetum in polos terrestres conversionem obtinet
ferr homines quoq inveniunt quidam, quibq rosarum odor

mentum adfert. nonnulli ad laterum presentiam sudant uti
laborum quorundam ipsis contrariorum presentiam. Quibusdam
dona sunt innoxia. qui quidem effectg a Conceptu Originem suam
nunq deducunt. Tertio qualitas subiecti variat quoq fundare po-
terum Sympathias & antipatias, sta videmq aliam Contagio-
nem Animalibq non hominibq aliam hominibq & non animalibq
in febribq malignis. Ita Lepq maring unis esus, alijs potatq non-
nullis vitq quibusdam tactq veneno est, quo haud dubie originem su-
a varia Subjectorum constitutione trahunt. Quarto vapores
sive exspirationes e corporibq diffuse, ortaq virium quarum-
cunq obtinentes, haud infrequenter effectuum mirabilium Cau-
sae esse possunt. Sic fructq vitiosq & putridq fructum sibi vici-
num influit, sta herbae certae certis herbis sunt contrariae, quia
earum exspirationi alteri missa vel destruit, vel aliam prevalen-
tem destruit, cujusmodi videre est in filice et arundine. Ita fru-
stranea dicq tanta vi pollere compertum est, ut relinquendo in eo
rum una nocte consumat totum chalybem in eo latentem.
Quinto iterum cum Corpora ut plurimum subtiles quasdam
insensibiles exhalationes exspirent, certe varia pororum e qui-
bus dictae exhalationes procedunt constitutio et dispositio innu-
merorum effectuum causa esse potest. Ita adamantem ob pororum
angustias ab igne immunem volunt. Sexto: non nunquam cau-
sae efficientis et materialis dispositio multa prodigia exhibet de
quibq in tractu de Magnetismo Plantarum Septimo Quali-
tates primae & secundae sensibiles multarum quoq Sympathia-
rum fundamentum sunt. Ita in medicamentis frigidi morbi
calidis, calidi frigidis, humidis sicci, sicci humidis curantur.
Octavo Antiperistasis quam minus possit effectg neminem la-
tere arbitror est enim ea quaedam Stratagema Naturae, quo qua-
litates manifestae, vel etiam occultiores se contra inimicas suos
quando ab illis impetuntq defendunt. Hinc varia aquarum alq
meteorologicarum impressionum miracula. Nono ab elementis
et motu vacui, uti et a motu locali sive impulsu aeris magna
effectuum prodigiosorum congeries desumitq. Hinc solvunt terrae
motuum incendiorum subterraneorum effectuumq omnium in Mun-
do Sublunari elucescentium difficiles causae. Decimo: Quantum

Imaginatio rerum omnium transformatrix. possit Lycosthe
& agrorum Schola uti & Cosmocritica Cornelii Gemma satis declara
rant. Undecimo Multi etiam prodigiosi effectus proveniunt ab
monicis sonis & Musica, non in corpus tantum sed & in anima
& Spiritus pro suum pretendente Item a diffusione Contagiosa
qualitatis hinc fascini naturalis causa. Duodecimo Similitu
mentia quarundam passionum Animi, proficiscuntur multi
per Harmonicam concordiam & Unionem quae est inter Corpus
Animam inimicitiae se sentiunt, hinc sudores prodigiosi hinc
grinis affinitate conjuncti se sentiunt non quod radii quadam
ex anima aut e potentijs egrediantur, quemadmodum multi
perperam sentiunt, quae defectum afficiant sed vel corporeo
rio, similive qualitate alterante se vicissim sint aut si remo
tiores boni Dæmonis instinctu, aut alia hyperphysica quadam
Actione id fieri censendum est. Decimotertio si corporibus
Cælestibus Sideribusque Causae mirabilium deduci ut primum
sent quorum alia motu alia calore influxu particulari, parti
culares effectus rebus Sublunaribus imprimunt de quibus omnibus
quam amplissime in Arte Nostra Magnetica actum est.

Atque ex his omnibus enarratis sat liquet non a solo Cæle
aut elementis diversos Consensus rerum leges derivandas
varias esse hujusmodi effectuum Causas. Praeterea cum omnes
agant effluxum quendam sive diffusionem qualitatis suae in re
quam afficiunt radium, effluxus autem si concipi non possit nisi
per lineas quasdam brevissimas in orbem diffusas. Hinc omnes
effectus hujusmodi, rarosque rerum in se mutuo agentium quacun
tione productos per radiationem quandam fieri dicimus. Naturam
compendiose omnia sub brevissimis lineis connectentem. Cum ipsa
inter cæteras prodigiosas Naturae operationes, potissimum in Ma
gneticis operibus hujusmodi radiatio advertatur, quam non propri
Magnetismum sive formalem actum Magnetis dicimus: affine per
similitudinem quandam & analogiam omnium rerum vires ac
qualitates quibus in se mutua radiatione agunt, magnetismus
pellare visum est, qualem aut quem ad agendum a provida Natu
ra unaquaeque res sit adepta, & quomodo eo operationes suas obeant
Ac res perficiant jam tempus est ut aperiamus a mundani corpo

nibq initium faciant.

De Magnetibus Animatis

Compositionem rerum in Elementari Mundo, non niſi per attractum & repulſum fieri.

Singulis rebq naturalibq a Sapientiſſimo Naturæ Opifice appetitq quid inſitq, quo ſitum locumq certum veluti quietis ſuæ Centrum appetunt, ut ſicta Naturæ ſuæ exigentiam in eo commode conſerventur. Quæ proinde ab omni alio huic ſituationi Contrario remis velisq fugiunt, quam quidem ſituationem cum veluti quidam conſimilium & corroborantium Corporum attractq repulſuq nocentium conſequatq ex illo miriſico rerum omnium conſenſu Magnetica illa rerum Universi catena promanavit.

Quod videre eſt in Elementis Quarum prima virtq eſt rarefactionis & Condenſationis ex quibq magnetica ſibi vis, qua unum alterum perpetuo trahit aut pellit reſultat; quarum ista ex Centro ad circumferentiam hæc contra ex Circumferentia ad Centrum per Contractionem quandam Latæ, non male Concupiſcibilis & irraſcibilis ſeu odibilis potentiæ comparari poteſt. Secunda Vis Aſſimilativa eſt qua unum perpetuo alterq affectat perfectionem, vel unum aliud ſibi aſſimilari nititur. Tertia eſt vis appetitiva loci, qua unumquodq locum ſibi convenientem non petit ſolum ſed & alia ſecum ad eundem trahere nititur. Quarta eſt vis communicativa, qua magnetica varias aliaq quoq mixtis corporibq confert e quibq in mixtis corporibq ſubinde rari quidam & abditi Naturæ effectq admiranda ſingulis quidam & Concordia rerum Originem ſortiuntq

Quid ſit Magnes inanimatus.

Mirum vis eſt ſuperiorum Corporum in inferiora. Solem quidem omnia ſibi copulare aliisq corporibq vim copulandi communicare certo & infallibili conſtat Experimento: Cæteri Planetæ ſuas quisq in ſublunari Mundo ſubjectas res habent, in quas miriſicas ſuas facultates influunt juxta Axioma Hebræorum ſeu Cabaliſticum Non eſt Herba quæ non habeat Stellam ſuam ſuperiq, quæ dicat ei Crescite. Sic quæ quidem miriſica rerum omnium magnetica combinatione Magia apud Philoſophos reconditiores rerum nomen adepta appellatur. Quæ nihil aliud eſt quam Superiorum cum inferioribq ideſt activorum cum paſſivis convenienti applicatione ſimilium cum ſimilibq diſſimilibus Artificioſa combinatione facta miris & inviſis

effectq producere docet.

De Particularibus Magnetibq qui in natura reperiuntur

Nihil verq esse quam omnia in omnibq satis superq magnetica horum catena demonstrat, qua omnes res ita arcte sibi invicem cohaerent, ut etiamsi contrarium sint qualitatum, in unum tamen latentq quoddam rerum omnium consensu magnetico coeant. Quid in elementari Regione quod Subterraneq Mundq non contineat? Natura in omnibq semper est sui similis. Hac est causa quod omnia ad putrefactionem in terram revertant. Experimenta quidem inducta sed quae vix millesimq quisq vel intelligit vel recte perpendit. Hac eadem ratione Mineralia Vegetabilia & Sensitiva omnia cum sunt vivant & conservantq non alia est rerum procreandarum hoc magno naturae Conjugio, ratio in quo Ignis sponsq Sponsa Terra & aer paranymphi quibq mediantibq coeuntes infinitorum mixtorum producunt Soboles.

Bufonem seu Rubetam Sole exsiccatum & tuberibq applicatis pestiferis infectum peste liberare frequenti usu compertum est hominem videlicet corpore Rubetae humorem hominis contagiosum tam sibi appropriatum & convenientem, quem ipsa natura veluti noxium & lethiferum a se expellere nitq. Caput quidem rei alia non est ratio nisi attractio illa Magnetica qua simile sibi simile appetit.

De Magnetibus in Vegetabili Natura existentibus sive de Solisequis & Lunisequis Magnetibus

In Plantarum Oeconomia Magnetica virtutis efficacia minum in modum eluceret.

Plantis summam cum magnetis operationibq affinitatem esse. Primus illis vegetativq est quo se Planta vi vegetali sursum per scapos thyrsoq recta in verticem propagat. Secundus est qualitatum Plantis insitarum in orbem sese diffundentium motq. Tertiq diversus Plantarum quorundam motq est quo se ad certum lucem situmq accomodant vel ad Solem & Lunam, veluti ad principale Conservativum, motum circularem affectantes convertunt.

De Magnetibus Solaribus

Inter caeteras Plantas Principatum tenent illae quae a motu quo Solem sequuntur, Graeci Heliotropica hoc est Solisequa vocant. Plantis igitur vi quadam inest, qua Soli non diurnum tantum sed & proprium seu annuum motum affectent.

ANNOTATIONES EX LIBRO SECUNDUM magicum sive secretorum magicorum opus Auli Cesare Longino Philo

Vinum Rhythonium idest quod partus enecat & abortum facit.

Sic fit Scammonium, vel niger Helleborus in vite inserat, terebra eidem, pertundito & vitiginees ramos illos quos voles & fiet vel circa ipsam agrestis cucumis serat, inde vim detrahens & ipsum imbibens. Vel si vino veratrum macerans idem præstabit, & sic aliarum mixturarum vim adsciscit.

Rosa & Lilia vegeta servantur.

Segnes Rosæ reliquis floret non jam satis, cum jam paletacti pennant, sed flore jam dehiscente, cæsuram in liquidam picem immerge, & arundine fissa condant, rite picent & sub die obruant acclivi loco, ne labens aqua pluvia noxam afferat.

Vel arundinem jam viridem findito Rosam vel florem intus condito, & fissuram ut coeat curabis, sic enim habebis quod optas.

Aliter vas fictum quernum hoc floribus reple & Rosis, quæ non dum exciderint bene operculato & picato ne intro forte aqua permeet, putei vel cisternæ aquis immergas vel currentibus quo minus putrefiant, ubi multum durabunt virides occlusi, cum amores dehiscant velis, pediculum in malum figito aut aceto immergito soli ostendendo

Poma in vigore diu maneant

Præcocia pyra, mala Cotonea sed mustea spernenda sicq tubera & Zizipha cum suis frondibus legito omnia immatura, non tamen per eruda, caduca sunt separanda undiq diligenter inspiciendo sint ne integra, nec manibus quæ pendent, incisos eorum tenaces, calida cures ambueri pice parum tangendo, nam facilius pinea pium putrefactionis exhiberent, inde canapi stupave involvendo, ferventi cerea circumlinea et circumlita melle demergant ut sint omnia submersa et separata custodi, ne simul commisceas ne se mutuo contingant, alterum enim ab altero corrumpitur, operculo imposito operculatum vas pellicolato, & per annum viridia semper habebis, & sic omne pomum in melle servari potest, quod in vetustatem reponit. At virides sicq servare docet Africa ng, ex viridibus lucubris e latentibus eximito partes, quæ solenes existunt

similes & excava velut loculos & vaginas, inde in singulis singulas ficus appones cum petiolis ut durabilig integra sint allatæ quippe quæ diutig durent integræ inde obturato & umbroso supradicto loco ne ignis vel fumig imp[ed]iret.

Mala in vigore decepta conditiva e Sotionis Sententia si gypso subacto illeveris vel figulorum creta singula crustabis, ubi occalluerint, incolumia diu servabis, cumg ubi libet dulci aqua perluitis.

Uvas quog sic immarcescibiles habebis si singulos fructiferos pensilia apposueris cuilibet, in suo vero pertusa, & impositio cespite pluviam arcebis muniens, ne vel frunco mutico rumpant vel alio nimigne ambito

Igne tueri aliquid ne comburatur.

Ea considerato quæ summe frigida obstupent et subtilia sunt & substantiæ connexionem ab igne non vincunt, ut Amianty lapis plumeum alumen vocant, extincta calx, Ovi albumen, Althææ succus, hyosciamus, psyllii semen hæc cum succis permiscent, dumlixamenti speciem æquant, inde magy oblinito, & illa ig ignem detinebis non sic tamen ut omnino illig pertractare possis vel per ignem ambulare.

Humorem extrahere ex quo latig differtur & profluat & emanet ut noctu videri possit.

Nitedulæ igneo multum colore corruscantes inter omnia principatum optinent Harum caudam a corpore rescindimg præcavendo ne cum hi quippiam nitidi partibg immisceat, porphyretico lapide contundo diebg quindecim vel plusculis sub limo vitro condimg: fuerint præstantig ne latera contingant sed pendeant, jam elapsis diebus furne, vel calentis aquæ balneo vase imposito & accomodato paulatim lucidentum & stillatitium laticem subjecta paropside recipias ac pellucido crystallino orbe condito sic conclavis medio lucerna pendeat aqua, & aerem illuminabit, qui est circa illam, ut magis dulces literæ noctu possint conspectari dum modo a non magis opaco illustrent, sic enim penitg illig exiguum lumen exolescit ut interdiu videri nequeat cui congener nec multum dissimilis aqua ex dictorum piscium squamis sedulo extracta. eadem est in reliquis parandi ratio. Nota res quæ lumen possunt præ se ferre sunt pisciculi sive Cicindelæ, Milvi sive Milvago ejus oculi, Leporum & aliarum oculi, Lucernæ prædandi caudices, situg marcidi.

Pilos cito navi.

Si velis combustarum Apium cinis cum Soricis stercore si rosacea illeveris ideo navient, et in manus patma, quibs & audere rite poteris Avellana Castanea & Dactylorum & reliquorum fabilium cinerem:

Smegma Mulierum.

Quæ nitorem & levorem faciebs inducunt Uti mica panis in caprinum lac iectum, exstillata inde agua faciem penitissima his minum admodum ad eam dealbandam & nitorem cuti conciliandum valet. Nec ming Asininum candori confert, nam cutem enecat polit & mollitudinem facit Ideo non temere Poppea Sabina Neronis Uxor quingentas semper secum Asinas ducebat ac Balnearum solio lacte illo corpo totum macerabat. Ubi sic albueris:

De Herbis

Herba dicta Aquilonis, quia navsit tempore quo Aquilæ faciunt nidos suos, a Latinis dicit Chelidonia Ista herba tempore quo hirundines faciunt nidos navsit quo etiam Aquilæ Hanc Herbam si quis cum corde talpæ habuerit, devincit omnes hostes, omnes causas & omnes lites removebit. & si predicta ponat super caput infirmi, si debet mori statim cantabit alta voce, si non lacrymabit.

De modo Operandi Herbarum

Modus illorum operandi est ut effectu bonus sit in Planeta bono & malus in malo id est in horis et diebs earum

Herba quæ conciliat Opes & dat auxilium.

Herba Mercurij dicit Sentaphilon a quibusdam Petadactylus. Radix hujus herbæ si quis secum deferat opes dat & auxilium amplius qui a Rege vel Principe velit aliquid petere copiam dat eloquentiæ & secum habens obtinebit quod voluerit.

Herba ad Amorem.

Herba Jovis quæ dicit Acharon a quibusdam Jusquiamus, si quis eam portaverit confert volentibs multum esse Utilis ut ea deferant secum, volentes diligi a mulieribs. Facit deferentes letos & delectabiles.

Collectio Herbarum.

Predictas herbas a 23 die Junii usq ad 30 incipiendo collectionem ipsarum levare a Mercurio per totam horam dierum evellendo fac mentionem passionis ut sci, scilicet nomina passionem, vel rem propter quæ

ipsam colligis, et ipsam accipe herbam, loca tamen ipsam su
per frumentum vel hordeum, & da vtere ad opus tuum postea.

Solvere vincula aperire Ianuas, acquirere Intellectu Avi
Corvus est Avis satis nota Si ejus ova coquant et iterum in nido p
nantur statim Corvg procedit ad mare rubrum & affert Lapidem qui
tangit ova sua et statim fiunt cruda sicut prig erant. Si autem Lapis
iste supponat in annulo supponendo sibi folium Lauri, & tangatur
vinctg Catenis & Ianua clausa statim solvet vinctg & Ianua aperie
Et si lapis iste ponat in ore dat intellectum omnium Avium.

Ad amorem & gratiam.

Milvg est Avis satis nota, caput ejus accipiat & ferat ante pectus
dat amorem & gratiam omnium hominum & Mulierum. Si su
spendat ad collum gallinæ nunquam cessabit decurrere donec deponat
illud. In genibg ejus invenit quidam Lapis si inspiciat subtiliter, qui
si ponat in cibo duorum inimicorum fiunt Amici & erit pax optima
inter illos

Ad explicandum secreta a Dormiente

Merula Avis virtutis mirabilis Si cor ejus ponat sub capite dormi
entis & ab eo quærat omnia dicet quæ fecerit alta voce

Modg agendi omnium prædictorum ut effectg bonj sit & utilis, est
quod fiat sub Planeta benevolo ut Jove & venere. Et in malo effectu
sub Planeta malevolo ut Saturno & Marte Et hoc est scilicet dictg
eorum & horis suis. Si quis autem hæc recte fecerit, proculdubio veritatem & utilitatem & maximam efficatiam inveniet in prædictis, sicut sæpiç una cum nostris fratribg temporibg nostri sum experti
& vidi.

Consideret igit hic qui prædictorum copiam invenerit possidere, vel
Dominium efficatiam & virtutem, utrum se habeant in effectu bono, vel
sui contrario, quod bona sub benevolo Planeta expectant, & mala sub
malevolo, et inveniet quod dictum est. Nam si in suis contrarijs fierent
ut bonj effectg in signo malevolo, vel e contra impediret virtg & effectus ejus propter sui in contrarium. Et sic bona & vera vilipenderent
videnq enim quamplurimos falli in certis accidentis, qui signorum vel
temporum qualitates si agnoscerent et custodirent, in supradictis vo-
luntatem consequerentur & effectum:

Si quis oculum dextrum Lupi ligaverit in manica dextra ne
homines neq Canes ei nocere possunt.

Ll omnia que superiꝰ dicta sunt & etiam dicenꝫ inferiꝰ qui Astron[omie]
peritiam non habent ad effectum sui desideriꝰ facilꝫ possint accomoda-
re primo notabis quod Hora sumitꝫ dupliciter, videlicet equalis & ine-
qualis. Hora equalis est hora Horologii que semper equalis existit.
Inequalis autem consideratꝫ secundum quod dies majorantꝫ vel mino-
rantꝫ. Nam semper Astrologi considerant tempus, quo Sol stat super
horizonta suum, & illud vocant diem, vel Arcum diurnum & vice versa
noctem. Sol autem tempꝰ quod diem apellant, in partes dividunt duo-
decim equales, que sunt hore ejusdem diei, et quidquid de die di-
cit de nocte opposito modo intelligas. Et ut clarꝰ percipias ponamꝰ
quod Sol emergat horizontem hora octava Horologii habemus usꝫ ad
occasum 7 horas Horologii quas multiplicemꝰ per 60, prout 60 sunt
minuta cujusꝫ hore horologii et habebimus noningenta sexaginta
minuta, que dividamus per 12 prout duodecim sunt hore diei, ap-
plicando cuilibet hore suam portionem, et habebimus 80 minuta ho-
ra qualibet, ergo hora talis diei habebit 80 minutas, que capient ho-
ram unam, & unum tertium hore Horologii. Et toto illo tempore con-
siderabit Dominium Planete illiꝰ hore, quem admodum infra dicti-
pata Tabula demonstrabit. Quelibet autem hora sua noctis non ha-
bebit nisi 40 minutas. Quod si de reliquis suo modo intelligas
secundum videlicet Solis ortum super terram, quia non ea hora
que media est inter noctem & diem Dies dicit, sed dies propriꝰ in-
telligit cum Sol videri potest. Cum ergo voles cujusꝫ Planete Domi-
nium considerare, nam unaquaꝫ hora quelibet Planeta suum ha-
bet Dominum, hora ipsa supra scripto modo considerabis, et sic
poteris ad finem propositi pervenire. Considerat etiam Diei initium a
primo hora precedentis Diei post meridiem, si dividat Dies Domi-
nicus in decem partes equales, et sic Duodecim horas divide in duas
erit ergo octodecim dimidium diei, et prima hora sequens erit
initium Diei Lune.

De Astris et Planetis suas rerum quod Dies Dominicꝫ habet Astrum
suum sub Sole.
Dies Lune habet Astrum suum sub Luna.
Dies Martis habet astrum suum sub Marte
Dies Mercurij habet astrum suum sub Mercurio.

Dies Jovis habet Astrum suum sub Jove.
Dies veneris habet astrum suum sub venere.
Dies Sabbathi habet astrum suum sub Saturno.

Nota quod omnis actus fieri debet sub suo Planeta & melius est in proprio Die suj Planete, et in ipsis Horis propriis fiat ut verbi gratia

Sub Saturno, vita ædificium Doctrina mutatio
Sub Jove Honor optatum divitiæ indumentum.
Sub Marte Bellum carcer matrimonium inimicus.
Sub Sole Spes lucrum fortuna Hæres.
Sub venere amicus vel societas via amica, peregrinus.
Sub Mercurio amicitia debitum timor.
Sub Luna Palatium somnium mercatum furtum.

De Horis Dierum ac Noctium.

Et primo de Horis Diei Dominicæ Hora ejus 1. Sol 2 venus 3 mercurius 4 Luna 5 Saturnus 6 Jupiter 7 mars 8 Sol 9 venus 10 mercurius 11 Luna 12 Saturnus.

Noctis vero prima ejus Hora Jupiter 2 mars 3 Sol 4 venus 5 mercurius 6 Luna 7. Saturnus 8 Jupiter 9 mars 10 Sol 11 venus 12 mercurius

Die Lunæ 1 ejus Hora Luna 2 Saturnus 3 Jupiter 4 mars 5 Sol 6 venus 7. mercurius 8 Luna 9. Saturnus 10 Jupiter 11 mars 12 Sol.

Noctis vero ejus Hora 1 venus, 2 mercurius, 3 Luna 4 Saturnus 5 Jupiter, 6 mars, 7 Sol, 8 venus, 9 mercurius, 10 Luna, 11 Saturnus 12 Jupiter

Dies Martis 1 ejus Hora mars 2 Sol 3 venus 4 mercurius, 5 Luna 6 Saturnus 7 Jupiter 8 mars, 9 Sol, 10 venus 11 mercurius, 12 Luna

Noctis vero die martis prima ejus Hora Saturnus, 2 Jupiter, 3 mars 4 Sol, 5 venus, 6 mercurius, 7 Luna, 8 Saturnus 9 Jupiter 10 mars, 11 12 venus.

Die Mercurij 1 ejus Hora mercurius. 2 Luna, 3 Saturnus, 4 Jupiter, 5 mars, 6 Sol, 7. venus 8 mercurius, 9 Luna, 10 Saturnus 11 Jupiter, 12 mars.

Noctis vero mercurij 1 ejus Hora Sol, 2 venus, 3 mercurius, 4 Luna 5 Saturnus, 6 Jupiter, 7 mars, 8 Sol, 9 venus, 10 mercurius, 11 Luna 12 Saturnus.

Dies Jovis 1 ejus Hora Jupiter, 2 mars, 3 Sol, 4 venus, 5 mercurius, 6 Luna, 7 Saturnus 8 Jupiter, 9 mars, 10 Sol, 11 venus 12 mercurius

Noctis vero Jovis 1 Hora Luna, 2 Saturnus 3 Jupiter, 4 mars, 5 Sol, 6 venus, 7 mercurius, 8 Luna, 9 Saturnus, 10 Jupiter, 11 mars,

2 Sol.
Dies Veneris 1 ejus Hora Venus 2 Mercurij, 3 Luna, 4 Saturnus, 5 Jupiter, 6 Mars, 7 Sol

Noctis vero Veneris 1 ejus Hora Mars, 2 Sol, 3 Veng, 4 Mercurij, 5 Luna 6 Saturnj, 7 Jupiter, 8 Mars, 9 Sol, 10 Veng, 11 Mercurius, 12 Luna

Dies Sabbathi 1 Ejus Hora Saturnj 2 Jupiter, 3 Mars, 4 Sol, 5 Veng. 6 Mercurij, 7 Luna 8 Saturnj, 9 Jupiter 10 Mars 11 Sol, 12 Veng.

Noctis vero Sabbathi primo ejus Hora Mercurij, 2 Luna 3 Saturnus, 4 Jupiter, 5 Mars, 6 Sol, 7 Venus, 8 Mercurij, 9 Luna, 10 Saturnus, 11 Jupiter, 12 Mars.

Et nota quod Jupiter & Veng boni sunt, Saturnj & Mars mali. Sol bonus & Luna mediocres. Mercurij autem cum bonis bonj, & malis malus.

Oculus lupi valet ad victoriam.

Qui gerit oculum lupi juvat ad victoriam & audaciam, & debellationem & timorem adversarii.

Ut narret mulier quæ fecit vel Puella.

Accipe cor Columbæ & caput Ranæ & exsicca utrumq & tere, et pulverisa super pectus dormientis & narrabit omnia quæ fecit. Dum vero evigilaverit, exterge illud a pectore ne alleveţ.

Item Ranam aquatem comprehende vivam & tolle ejus linguam & remitte illam in aquam, & pone illam linguam super partem cordis feminæ dormientis, quæ cum interrogeţ vera dicet.

Ad intelligendum voces Avium.

Si vis intelligere voces Avium associa tecum duos Socios in Kalendas novembris, et vade in quoddam Nemus cum Canibus quasi ad venandum, et illam Bestiam quam primo inveneris, defer tecum ad domum, & prepara cum Corde lupi, et statim intelliges voces Avium vel Bestiarum, Et si vis ut aliquis intelligat, crauda eum & intelliget similiter.

Ut Homo fiat invisibilis.

In Nido Upupæ est quidam lapis, qui est diversorum colorum, defer tecum ipsum & eris invisibilis.

Remedium quo liberari potest Homo a morbo Caduco.

Caspar fert Myrrham, thus Melchior, Baltasar Aurum
Hæc tria qui secum portabit nomina Regum
Solvitq a morbo Christi pietate Caduco.

De tempore Electionis in figuris lapidibus inscribendis

Verum tempus electionis in figuris lapidibus inscribendis vel insculpendis diligenter observandum majorem enim hinc e coelo virtutem suscipere si statis temporibus opportunisque insculpantur sic enim magis influunt astra. Unde amorem excitare benevolii, odium vero auferre volentes, iniquis aspectibus utiq; Saturni ejusq; Imaginem figurare volunt ipso existente in Capricorno vel Aquario, Jovis in Sagittario et Piscibus, Martis in Ariete & Scorpione, Solis in Leone Veneris in Tauro & Libra Mercurij in Gemini & Virgine Lunæ in Cancro sic Leonis vel Caneri Imago Annulo vel Lapide insigiri debent Sole Leonem Luna vero Cancrum peragrante ita tamen ut uterq; ab omni impedimento sit liber præsertim vero radijs Saturni vel Martis. Tenendum etiam quod debet Signum quandiu Sol in eo est virum fieri caleniq; dominari effectumq; ejus præ alijs sentiri, ideoq; semper Planetam dirigendum ad ipse, deest Signum, faciem & gradum quem Sol illustrat.

Unguenti Armarii Descriptio.

Recipe Unciæ concreti in Calvaria hominis aeri derelicti Unciæ duas ex Capite Strangulati

Mumiæ Sanguinis humani, seu Unciam semis

Hæmatit Unc. ß

Lumbricorum terrestrium aqua vel vino lotorum & exsiccatorum

Unc. ij ß

Adipis humani Unc. ij.

Adipis Ursi Verris, Aprugni ana Uncias ß

Olei lini terebinth. ā drachmas ij.

Misceantq; omnia simul in mortario, servent in Urna oblonga angusta, conficietq; a Sole existente in Libra.

Curatio Vulnerati vel Saucij in anterioribus paginis descripta deat

Achates Lapis valet ad asservandam Juventutem. Crap Nolla Lithanthrax

Achates Lapis qui aliquid Jaspidis seu Smaragdi habet hydropicis epaticis, peripneumonicis & Pleuriticis oppositus, insuper et potus floridum Corpus ac juvenile asservare.

Aqua Iris

Aqua vitis quam alii appellant Aquam ardentem.
Stillicidio illo quod fit ex vino bis aut ter adustionem passo
ne exeant, et utilia sanniculus enim illo infusa citra flores
nem tolg inflammescet. quod quartam adustionem sustinuit
ora si projeceris nihil ex eo ad terram descendet. Aqua hac
rum haveris ardebunt quidem citra noxam.

EMPU. CARDENDIS DOMIBUS & URBIBUS IDONEUM.

dificatione urbium & Domorum jubent Astrologi nos primum ex-
e vim Planetarum, & conferre ejs natura ad Signorum et Stellar
lium. Id cum si fuerit Luna meridionalis descendens in Scorpione
ni Piscibus ejnt non exordiendam esse edificationem, quod edifici-
illud in preceps cito sit abiturum: Sit ergo Luna in Aquario velut
fortunato respiciens Aquarium ascendentem & fortune aspiciant ga-
m ascendentem. Felicia sunt huic negotio signa firma ut Leo Taurus
pricus & Aquarius. Luna existente in illis, vel quod ista signa ascen-
ne, et quod Domini Ascendentis non sint combusti, nec retrogradi nec
occasu suo nec in malo aspectu, non infelicia erunt edificationis
dia. Si fieri poterit in edificatione pone Saturnum in XII cadenti,
maxime in VIII, Mars in III. vel IX. non est bonus. Saturnus in II. fe-
et si fuerit diurnus, si Nocturnus in V. Mars est contra. Cave ne
Mars Signum Mundi VII fundationis, quia hoc est signum Inimicor
rum. Pone Dominium Ascendentis in loco sua Augis opposito
ubi si descendant ab Auge, vel sit in Augis opposito infelix est.
ubi tunc Planeta est retrogradus si fuerit malus in Domo X. et non
sua dignitate ruet edificium. Et pejus est Mars in hac re Saturno.
ritus vel Domus fundata Hora qua Mars est in medio Coli, maxime
si sit infortunata, male erit habitantibus ob rixas et seditiones presertim
habitibus. Cave in fundatione ne sit Luna cum Saturno conjuncta, vel
uda a Draconis, aut sit Saturnus in Ascendente vel in IIII. Domo infortu-
natus: quia hoc tarditatem presagit & duritiem in opere & quod non
ingredi, vel quod si creatum fuerit edificium semper habitatores erunt in-
quieti, ob timores, infirmitates latrocinia illusiones furta et fortitan ruet.
Et si Mars aspexerit ex aspectu malo et fuerit in Circulo Augis to-
ne comburet opus. Maxime etiam probant Astronomicam edificationem
que facta fuerit ascendente ab horizonte Cancro, et Luna ex dimidio, Sole in
Leone, Saturno in Capricorno, Jove in Sagittario, Marte in Scorpione,

C.

Venere in Libra, et Mercurio in Virgine.

Frontinus Architectj tri universum admonet Donea esse ad obse-
nem tempora, quæ sunt a Calend. Aprilis ad Calend. aug. Nonnul-
interposito aliquantulum æstatis fervore. Nec illud silentio invol-
dum est quod ajunt Astronomi, quas res ad usum habituri si ad-
cis moveant, has ferro manuq. tractandas cum Luna fuerit in
Libra, Cancrove. Quæ vero stabilia immota-ve loci sultura sunt
hæc paranda cum Luna fuerit in Leone Cauro et Aquario: sic
igit et servato Regionis Cælo, futuram fortunam indagasse bene
multi et prudentes Architecti esse complures attestant Astrologi.

Munimentum ab invidiis atq Veneficijs

Munimentum ab invidiis atq veneficijs per liconiam Platani fo-
um gestantem significari: Ea siquidem hujusmodi folio nidu-
posito edituris ovis ex ab injuria Noctuarum defendit. Compertum
est si Noctua ea contigent fascinari incubationem quippe omi-
ac si ova esset subventanea sinita fieri aliaq. Novit vero
nea amuletum id ut eo non accedat Noctua ulti Platani folia
fuent. lib. Arbor retex. Sacrum aut. Joan Meursio filij

Amor. Sortilegium Amoris

Nimium autem papaver florem Amoris indicium habet ap-
Sortilegos cujus quidem folium qui Amoris periculum facere
lant, pugno superponant, altero q. passa manu illud allidentes
ex crepitu conjiciunt quod quærebant. Explorant enim an am-
tes redamentur, nam quo clamosig insonuerit, eo se magis am
ri putant quod si sonus oblanguerit contemptui se habitu
arbitrantq: cujus rei tum eo loco meminit Theocritus

Οὐ γὰρ τὸ κρέφιλον τοῦτο μαξάμενος Θρασυκαρδος
Ἀλλ' αὔτως ἀναβὰς τοῦλι πάχυ ἔξαμαρας ἀηδ.

Quod uno potest dici versu

Nec supercusso crepuere papavera Pugno.

Infantes nasi pileatos quid significat.

Infantes plerig inducem pariunt obductæ capita veluti pileo, aut
vita quadam membranosa vel capitio monachali. Ab eo tegmine
obstetrices & delinæ aniculæ infantibus bona ex colore rubicundo valetu
ex nigricante præsagire solent. De eo dicunt quod ei infanti suppeta
bona partumq est amplum a Parentibus patrimonium. Obstetrices
non nullos magno solent vendere hujusmodi pileos infantes Credulis
vocatis qui hinc se adjuvari putant. Aut. Levino Lemnio

De fortunato Mercurio

Anno 1606. Mercurius fortis & fortunatus reperit est circa 11. Maij Horam matutinam secundam Iterum fortissimo & fortunatissimo existet circa 14. & 15 diem mensis Septemb. Paulo ante & post horam matutinam & quo tempore Solem in Orientali cardine antecedit in proprio domicilio exaltatione et felici Jovis trigueto.

Jaculum Magicum e plumbo ad Lædendos longe dissitos.

Lappones et Finni septentrionales faciunt de plumbo jacula magica brevia ad modum digiti, ea mittunt per quadam dissitos loca in eos de quibus vindictam expetunt. Hi obortis carcinomate in Cruce vel brachio, intra triduum vehementes dolores examinant. Pelicanus

Porro domorum ratione qua facilis Planetarum aspectus cognosci possint considerare debemus, quod Sol et Luna fortiores sunt reliquis Planetis cum ad generationem tum ad corruptionem. Idcirco postum est ut habeant dignieres Domos in XII signis Zodiaci. Ideoq; Cancer qui nobis est propinquior principiens & festatem cum signo horizontis: et cum hoc dicit femininus & nocturnus. Luna vero inter Stellas est nobis vicinior facilisq; movet: cum hoc frigida & humida, feminina & nocturna, significans rerum principia & hac ratione similitudine veteres Astrologi dixerunt Cancrum esse Domum Lunæ & Leonem sequentem Domum Solis esse. Et hoc quod calidus & siccus: masculinus & diurnus sicut Sol, et est medius inter signa æstiva, quæ sunt Cancer Leo Virgo: sicut Sol ponitur in medio Planetarum. Et quia Capricornus & Aquarius sunt signa hyemalia & frigida & Saturnus cujus sit habitudinis hoc est frigidi & sicci & frigidi, contrarius luminaribus magnis Soli videlicet & Lunæ, justum est quod Saturni Domicilia sint Capricornus & Aquarius. Quæ sunt signa Cancro & Leoni penitus opposita, ita quod Aquarius principium meditationis Cœli in quo Dominium Luna continet recte habeat oppositum Leoni. Capricornus ultimus medij Cœli, ubi Sol dominatur, respicit et adverso Cancrum. Et quia Domus Saturni contraria sunt Domibus Solis & Lunæ ideo putat malignus & adversarij et corruptor luminum, scilicet quia Jupiter, eo quod temperatus & mitis Saturno Domum suam capit Sagittarij & Pisces Domibus Saturni contrarios, licet proximiores sint inter ipsos vel circa ipsos, prout Jupiter est finitimus Saturno & sibi ~~coeva~~ Domus autem Jovis similes sunt Domibus Solis & Lunæ et ipsas respiciunt trino aspectu, qui vocatur amicabilis. Sic Sagittarij calidus & siccus respicit trino aspectu Domum Solis quæ similiter calida est & sicca Pisces vero frigidi & humidi etiam respiciunt trino aspectu Domum Lunæ, quæ frigida est & humida et ideo Jupiter dicit Amicus, generans fortunam Solis & Lunæ. Mars malevolus & corruptor luminarium: qui cum ordine sub Jove sit, Domum suam habet Scorpionem et Arietem signa proxima circa Domos Jovis. Et sunt Mars natura perversus est ob nimiam siccitatem et ardorem ideo Lunæ & Soli adversatur et est ipsorum effectuum corruptor. Sic Domus ipsius Martis aspiciunt quarto aspectu Domum Solis et Lunæ et hic quartilis aspectus perversus est Nam Scorpio qui frigidus est & humidus, Leonem quarto contuetur aspectu calidum &

PLANETARUM ASPECTUS.

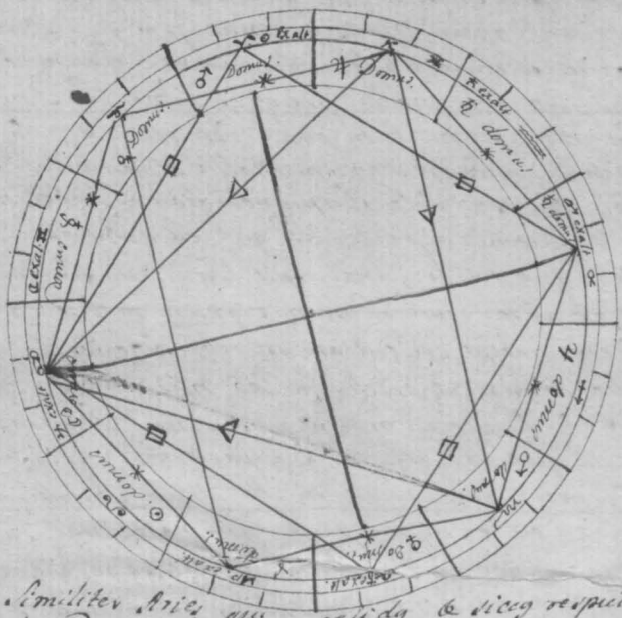

et sicum similiter Arie qui calidq & sicq respicit cum frigidum & humidum. Sic Veng fortunata et benevola quae sub sole est Taurum & Libram habet in Domum signa finitima Martis Domui et respicientia Domum Solis et Lunae trino aspectu. Libra enim simile aspectu Leonem forme similem intuetur. Et eodem aspectu Cancrum Taurq admirat qui in frigiditate simul consentiunt. Venus autem minq est fortunata quam Jupiter eo quod ipsius Veneris Domq pares sint in sola qualitate Domibq Solis et Lunae. Domus vero Jovis sunt illi similes bina qualitate & ipsas respiciunt, amicabili magis aspectu quam Domus Veneris. Mercurii Domus sunt Gemini et Virgo signa propinquiora circa Domum Jovis & Lunae Sunt autem Gemini et Virgo signa communia duorum Cursuum

ideo congruunt Mercurio, qui cum feliciby optimus est, cum malis autem pessimus. Et ex ipso tum minime qualitatis est, quod modo sic cui modo humidy est secundum illig naturam cui sit haeret et est debilior benevola venere. Et quanquam suis sint signa communia duplici cursu sicut Domus Mercurij, nihilominus quia sunt similes Domibus Solis et Lunae duplici qualitate, et ipsas trino intuentur aspectu, ideo se variare non possunt, neq mutare de fortuna in fortunam, neq ipse Jupiter: sed quelibet aliorum trium Planetarum scilicet Saturnus Mars et Venus pro sua Domo habent signum mobile et convertibile: Alterum vero fixum eo modo, quod Saturnus in parte Coeli media quae est ex Luna pro Domo signum fixum habet Aquarium et in parte Coeli quae est a Sole capit pro Domo Capricornu, quod est signum mobile et convertibile. Et Mars in parte Coeli quae est a Sole Scorpionem fixum habet in Domum et Arietem mobilem ex parte Coeli quae est ex Luna est. Venus quidem in parte Coeli quae est ex Luna, capit Taurum fixum et in parte Coeli quae est ex Sole capit Libram signum mobile. Et quia Sol et Luna majorem habent evidentiam in rebus inferioribus quam caeteri Planetae ideo dominant in duabus Coeli medietatibus. Ideoq quilibet aliorum quinq Planetarum unam suarum Domorum habet in medietate Coeli quae est a Sole in qua parte Sol participat in dominio cum Planeta dominante in illa Domo, In altera vero medietate quae a Luna est et in qua parte Luna participat in Dominio ut Planeta Dominante in tali Domo participans. Sunt et aliae Planetarum Dignitates, ut horae Dominium per singulos Dies, Exaltatio, Triplicitas, de qua non nulla supera diximus Terminus et Facies.

Parasceve quid significet

Parasceve est dies quo Dominus noster Jesus Christus pro humani generis Salute Cruci affixus fuit. Parasceve dicit quoniam in eo Judaei sibi necessaria ad victum sequentis diei preparabant, ut Pascha diei absq operatione aliqua transigeret. Parasceve apud Latinos est Dies Veneris qui incidit ante seu prope ipsam Dominicam Paschatis, apud Judaeos enim Pascha celebratur ut et nunc Die Sabathi.

Modus formandi Annulum Saturni

quis Annulum Saturni formare, ut per illum aliquor effectus
possit, sive Imaginem & Sigillum sui debet agere.
Operis mente & adeo unita in semetipsa, ut non aliunde veniat.
incipiat primo Plumbum metallum Saturni & hora Saturni si-
Lutina sive Meridiana Saturni in sua Exaltatione non com-
non offensus a radijs nocijs in bona configuratione meliores
dis, prout Astrologi in Electionibus facere solent, et illam horam
ne quam meliorem cognoverint, Ascendentem cum Decima Domi-
fortificent, et hic ista peractis optatet ut Luna sit in Capricorno
simpe, tunc fundant plumbum et preparent, ut in libro Sympa-
dictum fuit, quo preparato reponant in Capsula plumbea par-
neo nitido cooperto, omnia agant sub dio, vel in loco undequaq
aperto
pueta in aliqua Galeria aperta Similiter agat de Turchesia
eligat ut dictum fuit suo loco Sympathice. Similiter reponatur
cum plumbo. Exspectandum iterum donec Saturnus configu-
cum potentissimo aspectu fortis potens & in majori sua Exalta-
ne, quia quanto potentior eo efficatiores influet influxus. Lunc hora
Luna in qua Conjunctio optima erit incipiat Lapidem sculpere
signare hoc pacto si Annulus faciendus est lapide pro sua capacita-
te magnitudine illum figurum signabis quae Saturno propria &
Saturnum dicit, vel saltem propria ejus intelligentiae character: si
Opus ab alijs Artificibus faciendum venit, curandum erit ut ipse
sit Artifex mentem unitam habeat operi, et operandum erit hora
congrua & propria dicte bone Configurationi. Jamen tu met com-
pone tuam intentionem in opere manda. Finito opere Lapidis fac si-
militer de metallo, adeo ut omnia simul correspondeant operan-
do in fusione Annuli, eadem via sicut prius feceris in Descensu influ-
xum signando characteres Conjunctionis intus in Annulo. Si rite
peregisti effectus mirabiles inde apparebunt, et qui supra vires naturae
credent. Quod fuerit. Eadem via tenenda erit in operationibus aliorum
Annulorum sive Imaginum & Sigillorum. Observando methodum in
hoc notatis descriptum.

Ad inveniendum pecuniam absconditam in quovis loco

Multis quærunt Thesauros via impia illis modis relictis tantum
nulq Saturni rite et debite peradq sufficit. Nam in Annulo S
si data figura Astrolog in Electione peracta, pergas ad locum po
niarum, videbis effectq inde apparere & a nemine impediri posse

Ut Secreta revelentur.

Habens Annulum Saturni in digito, quisquis libenter revelabit
quidquid ab illo desideraveris. Sic etiam deferenti hunc Annu
omnia Saturnina opera obedient etiam homines. Unde qui de
Annulum seu Imaginem vel Sigillum Saturni, Saturnum qua
modo repræsentare videt unde ab alijs honorat et venerat tanquam
esse ab illo denominatq. Si quis cum tali Annulo sive Imagine
gerit aliqua conceptibilia et data in eo fuerint vel imaginata ab
liquoq sanant infirmitates melancholicas.

Hæc et similes de talibq Annulis erunt virtutes & proprietates
quæ ut permanere valeant diu & non perdant efficaciam, erit con
vandq magna cum reverentia & decore, non ferar continuo te
ne pollueris et Annulq similiter nec cubes cum muliere nec co
exerceas nec quando pergis ad venatum & similiter dico de
Annulis Planetarum.

ANNULUS VENERIS.

Fit de metallo et lapide sibi convenienti hora et tempore proprijs
tunabis Ascendentem cum Domino Decima vel Undecima, auferendo
illo omnem malum aspectum ipsa vero potens sibem non contrista
sua Luna in Libra vel probe existente Characterem illig signabis
metallo ponendo signum fortij et validiq in præmetallo ut carmen
gat effectq et virtutes hujus Annuli sive sigilli et Imaginis sum
Mirabiles non tangens quem volueris juxta tuam intentionem no
beris, miraberis & gratiam a mulieribq acquires. Omnia dem
tam in rebq quam in personis deferenti obedient. valet præsertim
matrimonijs contrahendis tam mulierum quam virorum, a quib
sum nopere abiget, pacem & concordiam cum desiderantibq component
et Consilium illig quasi oraculum audietur.)

Pro Conclusione dicendum quod qui rede noverit accipere vbam
heram veram punctum & periodum ad illq influxus, pro cui debito pu
rabilia in Astrologia operabit quæ apud imperitos opera Diabolica pu
cabuntq

De Opali summis virtutibus

portat omni jucunditate cum saturitate repletis, in aliquibus
tabus privamen sentiat, & ad cordis hilaritatem tuendam &
olorem contagia ad melancholiam ad omnes deniq malos
affectus juvari potent. Venetijs cuidam Amico meo contigit
um nibedine adeo cruciabat ut nullo linimento nulla refri-
levamen sentiret ex tactu tandem veri Opali singulis die-
tres hebdomadæ sta sang evasit ut non tantum perfectam
nam sanitatem recuperaverit, sed usum valde corroboratus
iverit.

De Septem Lapidibus Sympathicis Metallis.

ia requirit Annulum plumbeum in Signo Saturni ♄.
ly inclinat ad annulum Stanneum in Signo Jovis ♃
g postulat Annulum Ferreum in Signo martis ♂
s. vel Saphirg postulat Annulum Aureum in signo Solis ☉
ita postulat Annulum Cupreum in Signo veneris ♀
es postulat Annulum continentē vivū Argentū in Signo Mercurij ☿
lly postulat Annulum Argenteum in Signo Lunæ ☽

Ophthalmus.

nomen a Patria habet varijs coloribg dist inctg est ad tutelæ virtute, quot colores.

gnat salus oculis Ophthalmg esse probat
Sed fures utunt eo, & quos nemo tenere
hoc præsente potest cur hoc sit noverit Autor

Mennonius.

ennonius morbos langores atg tumores
ing & omne fugans, inimicitias repellens.
undum reddit firmum facit atg fidelem
iemcum sui generum: Vicerunt prælia Reges
habere necem Cauris Lapidibg astu
es ide Mennonio quem qui gerit effugit insas.
arita naufragium nunquam timet hoc Comitante

Odontes.

lentem lapidem si quis venator habebit
si Latro si raptor lapidem gestaverit illum
votis succedet ei: quanquam pietatis
officijs careat, nec erit culpabilis actor
strina lapidum Deus, qui nil sine causa
fecit in rebg, cujg sunt omnia facta.
ondens & numen mansuro subdita legi
Lapis qui fronte nasci & Astris.

Ophthalmias.

Avertens oculis morbos Ophthalmig omneis
Asserit furum tutissimg esse Latrones.
Ad circumstantes obducti nube recondet
ut spoliare Domos possint impune Latrones.

Mirabilis est virtutis in preservando oculos a variis egritudinibus gentis nemo dubitat circumstantes vero obnubilat ut videre non possint si cum folio lauri ac sua precantatione pinctg fuerit et gestatg quid mirabile est.

AN NORATIONES EX LIBRO memorabilium sive Arcanorum omnis Generis Aut Anto Mizaldo

Lapilli Hirundinum contra Epilepsiam.

Dissectis ante plenilunium pullis Hirundinum ex prima fetura duo lapilli reperiuntg in illorum ventriculis, quorum ung concolor alteri vero discolor habet. Hi priusquam terram attigerint si in bucula aut brachio aluta includant, de brachio vel collo aptent Comitiales curabuntur non dum parabunt Experimentum.

Salsam carnem dulcem ac delicatam efficere.

Salsam carnem dulcem ac delicatulam reddes si eam prius in lacte coxeris, deinde in aqua. Addimg licet quod si ex lupi intestino funiculum feceris & illum sub arena aut terra expelieris, quos ego vocabulo vocat non dum pecus hac transire prohibebit etiamsi fuerit adigatur.

Fugare mures.

Cum volueris fugare mures de aliquo loco in scalpe Stanno vel cupro ascendente tertia facie Capricorni, Imaginem Cati habentis murem in ore suo. Et dum figuras eam dicito: Ligo omnes mures per hanc imaginem ut nullg in loco ubi fuerint, manere possint. Deinde ipsam in medio loco involutam Corio Cati te minime videbis experimentum.

Ad Setas variis coloribus tingendas.

Si voles tingere setas suillas variis coloribus hoc age ubi diligenter elote fuerint et in aqua alumino sa cocta mittantg, dum adhuc calet in aquam croco intinctam, si flavas habere velis. vel in sucum aut vinum acinorum Sambuci vel Ebuli, si cæruleas, Aut in dictum ex floris eius si virides, et sta de aliis coloribus. Idem licebit experiri in pennis volucrum.

Dentes absq ullis Machinulis eradicantia & oculorum medicas detergentia.

Vermium terrenorum Cinires, aut Steranis muriam, vel cervini Dentium ex eorum Cavernis immissi illos absq ferro et machinulis eradicant. Preterea si Lapis reperty in Capite oblongi limacis adeuntis

et oculo inflectur omnes ejus maculas detergebit obliteravitq
Ungvis fuerint illae sive leucoma nebula aut quid aliud.

Vinidem literas scribere.

Facies Accipe foliâ rutae succum exprime, florem aeris & parum
adde tere, & dum uti voles aqua gummosa excipe ac scribe.

Ad piscandos pisces.

Volueris ut pisces multi congregent in unum locum fac ima-
gem piscis ex stanno vel plumbo descendente prima facie Aquar-
melig forte pe pisciumi et dum illam figuris die Lego et adju-
omnes Pisces qui sunt in flumine prominandum est ad tra-
in Balista ut ad hanc imaginem veniant, quotiescung in ejo
posita fuerit. Et cum volueris exire piscatum, pone eam circa
in olla nova & miranda & perjucunda videbis.

Potio vere Aurea pro pestiferis deplorabis

In Succum limonii mittat Numisma puri & obrizi Auri vel
in loco bracteae foliumve Auri Consimilis, et exacto die Naturali illinc
ueat ac peste laberanti succi ille prabeat, cum tantillo vini albi &
bere Radicis Angelicae vel ex decocto ipsiusmet radicis, mirab
ita quantum praesidii adferat etiam deploratis & condamatis ca-
rtum.

Ad fugandos Lupos.

Cum volueris fugare lupos ab aliqua villa aut nemore ut nunquam
revertantq: Figura descendente secunda facie Sagittarij Imaginem
pi in cupro vel stanno pedibq simul ligatis, et duos maximos canes qua-
latrantes super eum: Et inter operandum dicas Exterminò per hanc
Imaginem omnes lupos qui sunt in hac Villa aut nemore, propriò no-
mine additis ut non remaneat aliquis eorum in illo. Deinde capeli Ima-
ginem in medio Villae aut Nemoris, involutam Canina pelle, et pe-
des lupi versum vertas: ut sit supinq. Sic reddes regionem a lupis
immunem.

Azurum ultramarinum conficere.

Azurum ut vocant Ultramarinum sic conficies ac bellee mentieris Italo
Azurum commune tere diligenter cum aceto eog misce tenuissimam
laminam Argenti puri, & eam superpone Vasi Urina plens Quod cali-
cinerib & pranis tamdiu admoveaq & moveaq donec ultra marinum eva
dat hoc est praestantissimum Ex libro manu vetustissima descripto.

Ad scribendum Aureis literis

Ad scribendum aureis literis Gumme Croci et Auripigmenti partes aequales
diluc cum felle Caprino & tamdiu sub fimo equino sepeli donec fiat volati
spissamentum. Cum quo pinge. Idem fiet si acceperis drachmas duas

aloes & croci tantundem cag in pollinem redacta albumine ovi
excepens et dui multum agitaveris Ex quodam grammatographo

Imago Corvos ligans & congregans.

Cum volueris cogere in unum locum multitudinem corvorum fac
imaginem dimidij corvi in stanno prima facie Virginis ascendente
dicendo: Non remaneat corvus in hac toto regione qui non veniat ad hanc
imaginem quocunq in loco sepulta fuerit Deinde sepelias eam ubi
volueris, modo sit in loco & aere libero. Sed non est obliviscendum vel
praetermittendum quod dum formant iste imagines et aut volunt quo-
dam / sepelient Luna debet esse in ascendente adjuta bonis felicium
Planetarum aspectibus & procul a maleficorum contuberniis qui ei
dentes erunt Et Domino ascendentis fortunatae stellae conjunctae
Ex vetustissimo Ptolomaei exemplari.

Linguae serpentis in liquor Natura

Lingua serpentis virginea cera inclusa et in aurem sinistram cujus-
cunq legi denissa illum veluti mortuum humi procumbere cogit
ablata non solum eum expergefaciet, sed etiam multa alacriorem red
Ex relatu cujusdam Angli

Ut quis fiat invisibilis et ut ducat.

Si vis fieri invisibilis compone crinale de capillis unguis suspensi in
patibulo publico, et linge in sanguine upupae ac tecum defer de
per caput. Quod si caput ejusdem upupae in cremena habeas
non decipieris ab aliquo mercatore sed plurimum lucraberis. Item
si verum nullo auro aequiparandum.

Ne literae scriptae possint comburi.

Accipe aceti acerrimum et ovorum albumina in quibus diluc et
guta hydragyrum cag miscellanea papyrum ter unge ac totics sicca
Postea scribe id quod quod visum fuerit. et in ignem projice absq ulla
combustione resilire Ex antiquo libro.

Ad convocandos cervos.

Cum volueris cervos alicujus nemoris congregare in unum locum
Fac e capro ascendente prima facie Leonis imaginem cervi quasi ge-
uentis cum cervo Et dum illam facis et formas Dic Lego et con-
stringo omnes cervos qui sunt in isto nemore N. per hanc imagi-
nem ut ubi sepulta fuerit ad eam omnes conveniant & non recedant.
Deinde sepelias in medio nemoris et triduanis effectum. Ex manu-
scripto Ptolomaei Commentariolo de Imaginibus

Carbo ad radices Artemisiae & ejus Natura.

Sunt qui certam et constantem fidem fecerint in Virgilio Beati Joannis
Baptistae ad radices Artemisiae Carbonem reperiri, qui deferentes apud

carbunculo fulgure quartana & incendio immunes reddat. Sed illud invenire Adis parvulis et Virginibus concessum esse ajunt. Studio etiam sub plantagine similem reperire eodem die.

Lilia rubra facere vel alterius coloris

Lilia rubescent si eorum bulbi diligenter aperiant et rubro quopiam colore pulverato impleantur, ejusq intiętu saturent, et demum primo Sole ac stercorato committant. Sed cavendum ne bulbi quovis modo saucientur & colores suspecti sint. Florentinus tradit Lilium rubrum futurum si quis inter radices ejus cinnabarim fundat. Si alio colorum pulvere radices ejusdem saturaveris simulac ei nascent Lilia.

Florem diversis coloribus tingere.

Radicibus Anchusae album aliquem florem si infigas purpureum reddes & exinde puniceum Et si florem alterius coloris quam albi sulphureis suffimentis exposueris diversis coloribus tinctus prodibit.

Verbenae radicis virtus & praestantia

Verbenae radix appensa collo ejus qui strumas patitur minuit ac tristitiam adfert praesidium quod Veneri ancillętur quia Cielo praesit, propter laurum ejus domicilium Ob id etiam veneris desiderio augere traditur gestata vel exvino hausta. Addunt Magicae Naturalis Professores eandem Verbenam Sole per Arietem spaciante collectam et gypticos, miraculo quodam sanare. Re. illa multis experta, quam extantissimo Libro de Herbis 7. Planetarum Hermeti adscripto fideliter descripsi.

Adversus pediculos remedium tutissimum.

Olibani et Iardi Suilli partes aequales Vitreato fictili coquunt et ad linimentum consistentiam per setaceum exemunt. Hoc si pediculosum Caput inunxeris proculdubio immune evadet a pediculis, quod est tutius quam ex Mercurio emulato propter argentum vivum periculosum quo scatet.

Rosam facere cujuslibet coloris

Rosam vividem luteam vel caeruleam reddes, si ejus caudicem juxta radices findas vel terebres, et fissuram frumento quo vis tibi fuerit colore impleas Verbi gratia aeruginem si vividem rosam habere satagis Indico lapide tito vel azuro si caeruleam croco si luteam et ita deinceps. Sed diligenter prospice ne auripigmentum aut veneno quo colorem aliquem intendas. Nam si plantam vel fruticem non necat florem inficit. Cum demum fissura est deliganda & ut decet Complastranda observandum Stramen & contra externas impurias armandum.

Capillos vel barbam denigrare.

Accipe lixivij communis quantum vole, cui infunde folia beta, salviæ et Lauri cum myrrha et Corticibus juglandium viridium. Tum demum coque omnia, et ex eorum lixivio barbam vel capillum lava, aut madefacta ibidem spongia & non nihil expressa identidem tinge mirabereis effectum.

Vestes a tineis custodire.

Citrum pomum scrinijs impositum Vestiariam supellectilem tineis inoffensam custodit. Quod etiam præstat ex limpido Cerevisiæ sepo Candela ijsdem scrinijs tenui linteolo inserta.

Ad arcendas Apes in Alveolis.

Apes non fugient si stercus primogeniti vituli oribus alvearium illitum fuent.

Plantæ pulcherrimæ Compositio

Plantam pulcherrimam habituros si in capillum stercus diligenter semina intruseris, & illud pingui fimo oblicum scrobe aliquantulum profunda sepelieris superinjectoq; letamine & aggesto terræ opportune rigaveris. Bap. Porta

Pisces inebriare ut manibus capiantur

Si ex Cocculis ab oriente allatis & obida nobis Cocque de levante dictis cum Cymino Caseo vetustissimo farina tritici & vino insperamentum coactis formentj spherulæ magnitudinis pisi, et piscinis omnibus quieta aqua injiciantq; quotquot pisces degustabunt, eos illicio stupefactj & velut inebriati ad ripas desilient, et ita manibus facile capi poterunt. Experium

Ad tollendos dentes

Tradunt nonnulli radices Asparagi siccatas et dentibus infixas illos absq; dolore eradicare.

Aureum colorem Metallis ac Lapidibus inducere.

Accipe salis Ammoniaci Calchanti albi singulorum partes quatuor, quales salis lapidei & Cuginis partes tres, ex unoquoq; horum in tenuissimum pulverem redactis, annulum Lapidem aut Metallum quodvis ex adobrue, ut a dicto pulvere circumtegatur. Postea vi in ignem per horam impone et extractum recenti urina immerge ablue & detergo.

Furem ligare & Domo arcere.

Cum latronem aut furem ligare volueris et Domo tua arcere, figuram Imaginem viri ex ære excidente prima facie strictis ensibus ibidem versante. Dum vero id fieri dicas alligo & abigo omnem furem, furem ab hac Domo persistam Imaginem in altera manu. Tum demum involve illam in panno nigro et sepeli in medio Domus, et non intrabit

in eam Latro aut fur quandiu ibi fuerit.

Aqua Mirabili Virtutes & Efficatiæ.

Admirabilis et cito parabilis aqua nullo auro comparanda ad hunc modum: Aqua pura et limpida in vas nullo antea liquore imbutum mittas: ubi effervescit illico in vivum & recentem calcem alio vasi novo impositam effundas: ac ibi tamdiu quiescere permittas donec detracta spuma, clara et pellucida appareat, subsidente adhuc vasi calce puteis modo diluta. Tum demum aqua supernatans accipito per vasis inclinationem. Sed calce immota & phiala munda aut alio vasculo diligenter obturato ad usum reservato. Vix credi potest quantum habeat energiæ et miraculi in ulceribus quibusvis et maxime a luæ venereæ oboritis. Nam fotus ex linteolo in ea tepente madefacto et vice Emplastri posthac ulceri imposito, ac subinde removato, saniem detergit, dolores sedat, ulcus carne replet, ac inflammatio. ex paucо tempore extinguit non absq; ingenti miraculo, cum sui admiratione vehementia aliquem incendat talis usus.

Pisces modus capiendi.

Qui Urticam in manu habuerint cum pentaphyllo, securus erit ab omni phantasmate & metu si vero utrumq; terras cum succo Semperviri seu Aizoi et ex eo magis inunxerint, proiiciatur magna in aquam piscosam missa manus in eam, piscium agmina ad se allicient. Idem fiet si in piscatoriam fiscellam vel sagenam aut reticulum imponant hujusmodi miscellanea

Vulpes vel Lupos occidere.

Carne suilla pingui latitudine palmi recens tosti, oleas Cocleorum inunge dum e sylva domum veneris, & simul in vestigia frustilla suilli jecoris aspi melle intincta projice ac felis cadaver a tergo trahe. Ubi fera in propinquo aderit, vestigia ea consequetur, tecum habe hominem qui sagittam excutiat, vel globulo ex fistula impulsa eam transfigat ex quodam perito venationis.

Ad arbores fœcundandas.

Semina rosæ cum seminibus Sinapi et pede mustellæ suspensa in ramos arboris infœcundæ et parum ferax arboris illam mirum in modum recreare ac fœcundare traduntur. Addo quod pisces turmatim sectabuntur rete hisce miscellaneis comitatum ex cujusdam Autoris scriptis.

Unguentum ad ignis ambustionem.

Accipe Articis viridis Sambuci, qui statim sub primo delituerit
Herbacei coloris libram unam vel quantum libuerit habita respec
tum rationes olei pluries loti in stillatitia florum Sambuci ad
libras duas, ferveant simul aliquandiu, deinde in colatura expres
adde cerae novae & odoratae, nec non Succi Sarculorum Sambuci
uncias quatuor. Rursus ferveant quousq; succi exhaurientur & vane
tur ab igne aufert & medicula agitando ut omnia rite permis
sub finem adde Vernicis liquidae uncias duas & Vorum duarum
albumina dui multum cochlearii agitata. Tum demum mixe
mnia diligenter & mundo vase ea in usum reserva.

Modus fortunatos reddere Venatores.

Cum volueris fortunatos reddere venatores ut perficiant in venatio
tertia facie Sagittarii Ascendente, et Luna in eadem versante vel
Ariete aut Leone, modo applicet Mercurio ex bono aspectu cum
captione fac ex Argento, Capro vel Stanno Imaginem Viri habe
in dextra manu Arcum tenentem Sagitta superposita, & inter pin
dum vel suspendendum dicas Per hanc imaginem lego omnes fer
Sylvestres Cervos apros lepores &c. ut nulla meam venationem
fugiat quin optatam portionem & predam mihi semper re
quat. Postea tertio gradu Leonis ascendente incipe dealbare in
ra lamina ejusdem materiae tot genera ferarum quot erunt ve
tioni congrua in tua Regione ac inter operandum dicas: Lego om
feras &c. ut supra Deinde conjunge ambas imagines conversis ve
bg inter se, earq; serico panno viridi involve & vi deliga, ut non pa
separari possint. Tum demum ubi venatum exire voles defer tecum
rem illam experieris Verum enimvero care aggredi venat
nem nisi cum Luna fuerit in Ariete Leone vel Sagittario. Qui omn
illam initiata ea versante in Tauro Gemini Scorpione vel Capric
no nihil praeda vel parum admodum refert, idq; maximo cum
labore. Haec sunt Ptolomaei.

Ut Horto vel Agro non sint nocivae tempestates.

In fertili novo Rubeta in medio Horti vel agri defodiatur. Ser cujq;
ambitum pleriq; etiam laurum multam eam in rem plantabit.
Alii aquila pennas, aut tituli marini pollem in medio Horti vel pa
quatuor ejus angulos suspendunt.

Quomodo expauci Virgultia copiosa fiant de Varia

Quod si Plantarum indigus fueris, et volueris a paucis Virgultis co
piosa gigni Rosaria, Gemmantes Sarculos, quales nunc ut diximus

tenuem paulove leniores cum suis sarmentitiis excidere debe-
& in modum propaginis sternere ac stercoratu rigationibusque
ubi annum attigerint pedis spatio inter se dissitos transfe-
Sodi debent altiq Roseta quam fruges et levius quam vites: idq
nis omnibq non omissa interputatione quae martio mense ag-
ienda est pro Coli & Soli conditione.

De Insitione quae fit sub Cortice & in Trunco

enting ait tris inserendi genera esse Unum sub cortice, alterum
trunco & tertium quod Emplastro fit seu Inoculatione Omisso
me ii primum et secundum persequi: Arbores quae densiore li-
et cortice vestiuntq & arteria copiosum humorem sugunt, quales
noscuntq Pruni olea cerasus et similes sub cortice inseri deside-
nt. Sed ante cuneus tenuis validio ligno constructq / quo facilius
rimatq / inter corticem & lignum paulatim adigi debet, tam dili-
nti et acuminato manus libramento ne cortici fissura disrumpatq quo
icer subducto surculus merito & blande imponitq Hanc inseren-
rationem emphyllismon et infoliationem appellant. Quae autem
rtice tenui cinguntq Arbores sunt q pluvioni humore contextae &
is exuere / quod humor relicto cortice in medullam interiorem
recipiat / quali esse solet Citrea malq et Arbores aliae complures
po ligni medio, surculi infiguntq quem admodum proprie Insiti-
nem vocant & Encentrismon. In utroq genere confestim inde-
endum surculum precipuunt, et compendiariam insitionem faci-
ndam ne diuturniore mora nativo humor exhauriatq & surculus
rescicet: Porro qui inserunt surculi nitidi esse debent, et ex fertili
Arbore selecti, ab ea parte quae Aquilonem spectat, adhaec acutis
falcibus decisi, de novo nati leves, frequentibq gemmis pre-
gnantes, bifurci vel trifurci, ab imo Cure simplices evasiti-
dine digiti minoris & bimi, nam annulorem Alterum sur-
sum referrent avocati ex quo infructuosi fiunt. Falcis mucro-
ne ab una parte instar scriptorii calami valva medulla vian-
dunt sic ut lignum ligno et cortex cortici possit committi et
adhaerere. Surculi derasum acumen, cum fissura et hiatu in
quem debet imponi, aequali constabit magnitudine ita ut exacutio
& fissura stylum exipiens binos digitos non excedant quibus si-
ste centenis nihil adimendum volunt. Angulla duntaxat vulnus

muniendum ent. propterea quod flava terra cauliculos exu
et ob id inepta sit. Surculos finiente Iunio & Julio decem
paulo plures dies ante insitionem accipiendos putant et q
vase ita muniendos ne qua expiret aura quos oportebit dum
gunt adhuc occlusos non dehiscere insitosq ad germinationem
properare. quare decem ante diebus aut plusculis ut dixim
qui Insitioni destinabuntq vellendi erunt. Sed edocendae est
ur statim eruti non sint inserendi, quippe si teneros adhuc
turgensq Surculus in capacem & destinatam rimam immi
necesse est quippiam ejus emarcescere antequam in unum
alescat corpus, fungosamq laxitatem inter lignum excipiens
Ipsum Surculum intercedere. aut si maxis laxationem fieri im
minuisse & suscipiens lignum, in cujus rimas hiantes rubi
aer prorsq in unitatem coire non patit. Quod si dies aliq
vase prig includant, faceret omnis insitio nec pullu
adorum luxans mollities infestabit, neq insipiens aer pfici
ed brevi tempore comprehendent. Surculi Aquilonio flatu ru
non sunt inserendi, quin potiq Austro spirante: quoniam
imber Insitionibq in truncis prodest, ita his quae sub cortice fi
nocet. In truncis ad Aequinoctium usq Autumni optime fi
potest. In cortice usq ad Brumam & post favonii flatq: quo
ptima Februarij die spirare incipiunt usq ad Solstitium. ubi
qui Insitionem optimam in truncis prædicent post Canis ortum
rursumq æstate post extinctos Caniculæ fervores. Si Surculi a
longi ligneis tractibq deferant, infixi lubo imis diligenter ob
ne ventum sentiant optime asportantq

C. PLINII SECUNDI LIBRI MAGIA PHILOSOPHICA.

Aut Franc Patricio Phil.

DE SPIRITU MUNDI.

Spiritu agit seu gubernat omnia in mundo species unaquaq
secundum naturam suam a Deo distributam sibi. Mundus au
tem omnium est Receptaculum omniumq agitatio ac frequenta
tio quorum Deus Gubernator, dispensans omnibq rebq humanis quo
tum unicuiq necessarium. Spiritus autem implet omnia, cujus
cæna naturæ qualitas est. Est enim cava mundi rotunditas in

dum Sphere. Ipse ubi qualitatis vel formie seu causa in ipsa
tota. Quippe cum quemcung in ea summum, subter di-
endi causa delegeris locum, ex eo in imo quid sit videre non
is propter quod multis locis instat, qualitatem habere creditur
formas enim sola specierum, quarum imaginibus videt in sua
quasi visibilis credit, cum depicta monstrat. Ne autem verum est
ipsi invisibilis semper, ex quo epis unum vel paru locus est in
em et ideo dicunt species quod sint invisibilis forma. Deus Deus
invisus.

Voluntas Dei

ntas Dei caret initio quia eaiem est & ubiq est sempiterna. Pla-
m Dei necessitas sequitur voluntatem comitetq effectus. Neq enim
bile est Deo displicituru esse quod placuit, cum a futurum id
acturum multo ante sciverit.

Ad lusum fortunandum.

emidia in aqua Rosarum macerata tremulas mang emendat, i
lavent. Et dens Lupi cum turturis cerebro gestatq ludentem fortuna
fort. Rasis.

Spiritus Ardens.

libram unam vini prestantissimi & Salem quantum manu pre-
di potest cum face vini generosi in Chymicum & stillatoriu bi-
num misceris & aquam ejus materiæ manantem exceperis, o-
num ardentissimam esse experieris. Ex quadam chymica.

Pulvis ad dentes.

lvis dentis apri excepto oleo limino, Cynanchen presentissime
nat si locus affectus tangatq cum extremitate penne tali mixtu-
imbuta. Licebit his adnectere quod externa urtica superficies pru-
t et urit, interno vero ejus succo arterijs illitus febrem cum is
turum emendat & demulcet Antienna.

Ad pediculos

Comistæ succo oleo Raphanino vel Sinapino exceptus tutissimum
ut remedium adversus pediculos.

Ad pleuritidem.

Scobis vel Rasuræ dentis apri uncia semis in pollinem redacta &
cum aqua hordei vel Cicerum rubrorum aut decocto peteorali aut pleu-
ritico hausta, vero et comperto remedio illum ab imminente pericu-
lo liberat.

Ad Serpentem sistendum.

Serpentem sistere coges si hac dixeris Adjuro te per eum qui te cre-
avit te ut maneas: Quod si nolueris maledico maledictione qua
Dominus Deus te exterminavit. His addam quod cor cervinum

ante Serpentes adustum illos ad fugam non secus adigit, quam pulices oder crematæ Cimicis. Experimento constat.

Ut Canes obmutescant.

Si in sinistra manu habueris Cor Caninum in cujus centro vis ac fides Canis te presente omnes canes conticebunt, maxime si utrumq; sit ex nigro cane acceptum. Quod pro vero et comperto tradit.

Ad partus facilitandos.

Dictamnum ex aqua vel vino haustum, partu admodum facilitat dit etiamsi fœto mortuus sit vel transversus agat. Idem præterea secundas expellit. Quod et pulegio multi adscribunt.

Ad faciem reddendam gratissimam.

Humor in folliculis ulmi nascens faciem reddit gratissimam et perpolitam si eo detergeatur.

Catemperaneum & generosum Synapi facere.

Catemperaneum & generosum sinapi condimentum ubivis terrarum fieri sibi comparabis. Habe uncias duas seminis Sinapi cum semiuncia vulgaris Cinnamomi, quod officinæ cannellam vocant. Utrumq; in pollinem delibritum, & sufficienti aceto ac melle exceptum in massam seu pastam cogo & ex ea pastillos vel asperulas finge & Sole, calentevc Clibano desiccari permitte, ubi usus exiget globulum unum ex vino aut aceto vel alio liquore dilue & dissolve & habebis Sinapismum parata facilem, palato dulcedinem ac Stomacho admodum utilem.

Remedium ad Alopeciam Cui L.B. canard Italem Dr. civio Paulini

Vel Anguillæ masculæ cum oleo Rosarum mistum. Cimber utebatur felle et adipe Anguillæ cum cinere talpino in urina aqua quod experimentum pro compertis Henricq multis abhinc annis opera se commendavit. Illius Danus singulorem Anguillæ et ursi dimidiatis capitibus muscarum minarum etiam fauste usurpabat.

Ut Canes ululantes obmutescant.

Canes dum ululant illico mulier calceamentum de pede sinistro deponens, illudq; inverendo in pavimentum ponens, obmutescere facit Canes.

ANNOTATIONES ex LIBRO Coenarum Helenae Auct. Ban. Paulini

In Fluxu menstruo. Item de Anguilla.

Indum est Quod per universam Anguillae spinam fulum nigrum
dire dicit seu venula in quo venenum reconditum scribunt quod
quam aequa extrahi debet. Anguillas singulis annis cuticulan.
re. vere & Autumno.

In Fluxu menstruo.

gulis diebus ter pellem Anguillae exsiccatam cum Aqua Plantagi-
ad drachmas duas sumat patiens mulier sing suffitu oppitus
mis, certo constat Experimento.

In partu difficili

Anguillae cum hepate siccatum pulverisatum & in vino datum ad
mitudinem Avellanae multis experimentis certissimum et pro
um facilitare illico partum.

Ad vulnera. Ungventum.

ipe adjungiam Anguillae quae cum adipe Anser. Succ. Rutae A-
nth. Hederae terrestris & Cynoglossi misit ungventum dabit in quo
vulnere proficuum. Chirurgus quidam Solo Succo Millefolii
Veronicae cui admixta erat pinguedo anguillae et paxillum Bal-
sami de Peru multa et satis profunda vulnera fauste curasse. Laicus
dam Madriti vulnus dextri pedis casu inflictum solo ungvento.
pulvere Aristol Long cum adipe Anguillae & oleo hypenici facto
voto curavit.

Ad verrucas tollendas.

ccipe caput Anguillae adhuc recens & cruentum idq tactis verrucis
ic illud inhumare quo putrescente verrucae contabescent et evi-
scent omnes. Anguillas pro esu cave maxime Solstitii tempore.

Ad avertendam a ferro rubiginem.

rma Anguillae pinguedine illitum praeservare a Rubigine.

ANNOTATIONES ex LIBRO Lipographiae curiosa Franc. Paulini

Ad Venerem

Stercora parant alii Leporis de Stercore sebum
Cui Bovis est mistum, quo usa porcente sinunt
Parter obscena hinc Veneris certamina mescent.

{ Bos intelligi non de
stratu ideo sit habens ova.

Ad provocandum Somnum

Leporis aures pulvinari suppositae somnum inducere creduntur quas ni
in lepori revocare necesse est, aliae facile supponendae.

Contra Impotentiam Erectionis Virgae, Caimuum Linimentum
& Ovorum termicar. unc. dimid. contere eig admisce Ol. Castor

de piperibus ana Unc dimid
Succi Cepar & rad Satyrion seu Orchid ana unc.
Ebulliant simul ad Succorum consumtionem
Colat. admisce
Coag leporin drachm duas.
Ol. nuc. mosch liquid drachm Unam
Zibet gr. V.
mosch in vino resolut gran tria. Cer cand parum fiat liniment.
Genitalem calorem Saturion egregie excitat, minamq libidinis vo
ptatem infert.

Arcanum Venatorum.

Sunt ex venatoribq qui in arcanis habent si sub digitis pedum m
ribus occultant testiculos Leporum et postmodum nudis pedib p
prata, rore adhuc madida deambulent, persuasi fore, ut lepores
confinio odore allecti tandem & prata confluant, facile sit velreti
vel globulorum explosione capiendi.

Philtrum.

Ad philtra etiam sanguine leporino utunt puellæ, non ut ejo em
dient amorem sed ut in rabiem agant Amasios suos. vid Borelli c
63.

Adeps Leporis

Demum quæ superstitio et malitia hominum ex adipe Leporis
ficiat vide apud Waldung: l. p 62. Apponunt scilicet lucernam cham
etenibus inscriptam & adipe leporis plenam quibus adq e obmur
ratis vestis, cum eam accendunt, in q medio mulierum audiet, con
gii omnes ut abjectis vestib viri omnia sponte ostendant, quæ q
sequnt nec saltare desinant usq donec ardeat lucerna. Considera
non nisi a leporis adipe effectum provenire, cujq fortasse vis lethal
quadam cerebrum penetrans ad ejusmodi dementiam concitat.

Ad audaciam.

Cor Lupi in butyro tostum recens & comestum, animosos facit homi
ut nec tela nec Ensa reformidet.

Linimentum ad excitandam Venerem.

℞ adipis Coturnicis
Lupi
Vulpis ana Unc Sem
Rei de piperib Scrupulos IV.
pulv elleb alb Scrup un M.
Ungant pudenda ad vim Veneris excitandam.

Ad inciendum Amorem.

Herba Amoris aliter Scorpioides, vel nepa vel Scorpius amoris dic
herba experiunt amorem.

ANNOTATIONES EX LIBRO Mri Sympathetico
Aut. Kenelmo Digbæo.

Explicatio Pulveris Sympathetici Effectus per Regulas
pro fundamento positas aliarum proprietatum Sym-
patheticarum emanantium

Primum principium est Quod omnis orbis seu sphæra aeris lucis
repleta est. Lucem esse Substantiam materialem atq corporalem non
autem Imaginariam et insensibilem qualitatem. Lux Cur-
sum quem tenet et quem facit in continuo motu est. Continuo flu-
xu et perennanti vasto fonte, qui Sol est promanat, atq admiranda
celeritate ad lineas rectas quoquo versum se diffundit ubi ab obsta-
culo Corporis alicujus duri et spacii in via interrumpit, ejusdemq
cursus suffluminat, eadem repercutiat atq dehinc ad angulos æqua-
les resiliat, aliaq via per aliam lineam rectam ingrediaq donec ite-
rum ab obvio Corpore solido propulsa aliud in latus revolet atq ita
novos subinde resultus hinc et illinc perficere pergat, usq dum per
omnes angulos a Corporibus cursui ejus vere opponentibus agitata
tandem defatigetur atq penitus extinguat.

Secundum principium est Quod luce dicto jam modo in Corpus ali-
quod incidente illudq penetrante radii qui non ulteriori progressu pene-
trant sed in ejus superficie repercutiuntur, particulas quasdam seu atho-
mos inde tollant secumq auferant. Ratio hujus est quod lux Ignis hic
adeo rara et subtilis, tam admirabili verse diffundendi celeritate pollens
qui jacula statim ac Sol caput suum supra nostrum Horizontem tot
millia milliarium tam brevi et quasi imperceptibili temporis spatio
emittens attollit, oculos nostros feriunt, et opposito Corpore perpendi-
culariter et ad fundum usq penetrare non possit quin parva illi
vulnera, raritati suæ ac subtilitati respondentia imprimat atq cum
parvis istis et a suo trunco dissectis ac separatis atomis, sicuti omnia
quæ ordinata hucusq Mundi sphæras complectuntur Corpora ex quatuor Elemen-
tis composita sint, pari lucis calida, humidiq viscosi ac glutinosis
prædictarum atomorum particulis adhæret eaq secum per longin-
qua spatia deducit Rerum magistra Experientia æquis ac Ratio
veritatem hujus rei demonstrat.

Tertium principium est Aerem undiquaq hinc Corpuscula sua ato-
mis plenum esse, vel potius id quod nos aerem appellamus nil nisi mixtio-
nem et confusionem talium atomorum esse ubi quidem parter aeres pre-
dominent. Lucem cum quod dixit radiat, nullum in rerum Universitate

Elementum omnino purum ac plane homogeneum reperiri. Ignis
ipsum externq et lumen agens extima parte tum q interius calor ignis
ipsq corporis agens ex altera parte, miram omnium rerum in vi-
cem commissionem faciunt. In maxima hac regione ubi derem loca
satis profecto spacii residuum est, nihilq plane obstat, quo minus i
modi mixtio predicti possit.

Hominis alicujus fortis Imaginatio in Imaginationem
alterius debiliorem & magis passivam mire quidem a
superior vis, que in majori quantitate annexa alicui corpori exist
validiq in corpus debilq agit efficitq vis superior que fit activa
minus debiliorem ad obedientiam ing ulum imperium & pote
tem reducere, excitando in illo motus passivos et obsequentes.

Colligant excrementa canis quoties illorum exonerat atq in ipsa
semper projiciant hac facto primum quidem videbis eum parum
calefactum levissima attentionis argumentum exhibere: sed
vi elapso tempore illum ipsum quasi totum cpq longq ureret, ita
qua propensa ac si longum perficisset iter anhelantem compe

An detur Curatio per Sympathiam. Vide Paginam
Sympathia est communis quedam affectio, qua diversa ad eam
concurrunt Actionem, et eundem assequi finem exquirunt, ita
ut Agentis Actionem, libenter patiens admittat. Agens vero
prio Natura sua impulsu in Patiens aptum Actionem suam
edat, nihil est dubii quin per modum ipsius Sympathiæ, quam
plurima in rerum Natura contingant.

Ut autem de primis, Secundis ceteris q Elementorum qualita
tibq nihil dicamus, quippe que intimam Actioni suæ ration
oculis & intellectui nostro offerunt, & manifesto modo inter
agunt reagunt patiuntq & repatiuntq apud omnes fere pari
tinuit usus. Ca Solum Sympathice et Antipatice agere dicuntq
que occulta quadam ratione & qualitate ab Elementaribq singu
discrepante inter se communicant, vel mutuo se perimunt aliqu
modi Actionem eduire a tota Substantia predicti, et humanum
intellectum eludere vulgo existimant.

Sit mutuo Agentis et Patientis concursu vel remotu: acutes
lapis circa appensus Arborum fructq prestat ut propriis oculis
in fici expertus sum. Huic enim submisso lapide omnes spon
te profusi minq horis decem deorsum ceciderunt. Hosta autem ha
Arborem sterilem reddita sed frondibq solito viridiorib[illegible]
sturi ipse.

De effluvio subtilissimo ex omnibus corporibus emanante.

Inspicatiores Philosophi verunt tenuiores aethereas substantias, a quo-
cunq; animato, inanimato animali vel minerali et fossili extra corporis
circumferentiam effundi unde non minimum si ea continua illa epirrhoia
et nonnihil diffita & vicina valtim corpora se diffundant, et in ipsa
corpus sibi qualitates agant

De Pulvere Sympathetico

Pulveris simplicis materia Vitriolum est Romanum, hoc est viride il-
lud & purissimum. Talis autem ejus preparandi modus: Arbitraria
ejus Vitrioli quantitas mense Julio vel Augusto accipiatur, & postquam
aquatilis dissolutionibus ex aqua limpida filtrationibus per chartam
emporeticam, evaporationibus ad ignem ac coagulationibus in loco ido-
neo, prout hos Pyrotechnia docet, a faculento magmate liberatum fu-
erint, summamq; viriditatem puritate consecutum fuerint, contundito
& pulverulè & ferventionibus Solis radijs dum versatur in Leone per to-
tos 360 exponito, hoc est diebus 15 vel 18 dies plus vel minus, pro-
ut ad perfectionem, vel minus perfectam calcinationem devenerit:
quam quidem ut precipuum more suo terminum ad Solis radios a-
spiciunt. Solis enim opem ad summam quam fieri potest albedi-
nem ipsum calcinari necessum est.

Circa vero notandum Prima Aeri solum admovendum esse cum
Serenus ipse fuerit, atq; amovendum tempore pluvio & imbrium,
roris, et humidioris temperiei, ne nimia ambientis humiditate vel affu-
su delabentis pluviæ aut roris in liquorem abeat.

Secundo vetant aliqui ne ullo ferro ipse pulvis tam diu fit quod
dum factus est tangat, quod insitam ipsi facultatem adimat: hoc
vero Superstitiosum magis crediderim.

Tertio circa tempus quo ipsum Soli exponere necesse est scire
expedit Solem ingredi solitum Leonem circa diem 25 Jul. Praestat
autem 4 vel 5 ab ingressu diem expectare ut certiores simq; de ci-
psius confirmatione in propria Domo.

Pulvis tandem diligenti naturæ & Artis ope apparatus, usui aper-
vandq; est, in loco temperiei siccioris. Virtutem adeo altè ipsi indita
esse ut per plures annos inviolata asservari possit.

Pulvis vero Compositus quem vulneribus Ossium fracturæ & fissuræ pin-

dis competere dicimus. Constat pulvere simplici prius descripto gummi tragacantha, quod nullo premisso apparatu sub forma ejusdem pulveris, aqua fere quantitate ipsi immiscetur. Ad id etiam nec levioni efficacitu Sarcocollam, gummi Arabicum, et alia quamplurima gummi genera usurpari posse non nulli arbitrantur. Alii vero Sympathiti majoris in umbra siccati pulverem caeteris rebus anteponunt quorum fidei sit circa Experimenta.

An detur Actio in distans?

Apud omnes fere in confesso est Omne Agens in Objectum sibi pus eo tantum agere, quod ipsi applicetur, vel mathematice et contactum immediatum seu Contiguitatem Agentis ad patiens physico ut dicunt contactu hoc est per medium utrique intercedens sive fuerit Substantia ab Agente promanans, & in patiens refundens, sive aliquid tertium, quod instar vehiculi qualitate, Agentis qualitate indutum in patiens ipsa transfundit, & vim Agentis Subjectum afficit.

Verum tot sunt Agentia in rerum natura, quae ad distans seu hoc est sine ullo intermedio Operationes suas producere videntur, & num instrumentum secundum sive intermedia in operatione sua stantia adeo perspectu difficilia sit, ut nullam interesse fere cognoscamus asserere.

Vide ut astra interiora terrae viscera penetrent et ad fossilium metallorum productionem ipsam disponant, vegetabilium germinationi & incremento faveant. Quo modo autem Operationes quae est tam stolidus qui Mathematice contactu fieri dicat cum locorum intercapedo oculis subjaceat. Atqui si naturali diversi et intermedia Substantia an nescio qualitates illas agentium primas e Subjecto in Subjectum diversae naturae migrare non posse nec aerem qui Coelo Terrae interjacet idoneum esse cui Coelestes qualitates inhaereant, nec esse pariter credibilem tantam Substantiae Corporum Coelestium diffusionem et influxum deorsum sine manifesta eorum levione & notabili decremento perennare potuisse? Mea igitur haec mens est cum Philosophis omnibus nullam dari naturalem Actionem quae non edat per contactum vel Mathematicum vel intermedium, & quod opera pretium fuerit huic Axiomati nihil obsistere pulveris Sympathici energiam.

De Actione in Distans. Ex Annott. Engy Mohy Chirurgiæ de pulv. Sympath.

...ens debet attingere immediate immediatione Suppositi patiens in proximè agit non autem si quæ remotæ, mediantibus aliis Corporibus ...icentibus, per quæ communicatæ Actio: sufficit enim ut illud tan... immediate immediatione virtutis

...ut verbo dicam Satis est ut ei approximatum sit virtute non actu Sol ignis et calorem agentia in distans, patientia a se remota, virtu... ter tantum attingunt. Quis enim dicat ignem esse actu in manu cale... Solem in Calliculo?

De Sphæra Activitatis

...hæram Activitatis sive spacium per quod emanat Actio Sympathe... multo majus esse Sphæram aliorum Agentium Sublunarium. Eam 1000 milliaria propagari non temere asseri. Sed si propagetur negua... rem stupesco. Astronomos consule, pro Superi quantum ibi inter vallum centro mundi ad Orbem Saturni? Insunt mihi credo Corporibus Cæle... stibus virtutes, quibus totum Universum pro Sphæra Activitatis meliùs dignaveris, quam spacium certum & determinatum, utut est nec Actio... nem eorum refringi nec reflecti amices. Etenim quemadmodum cor... pora physica innatis sibi odio & antipatia vacuum aversantur, ita e contra amore quadam & inclinatione naturali actiones Cælorum recipiunt et amplexantur, ut pote quæ solam Universi Conservationem & Ornamen... tum spectent

Ab Astris imprimi Corporibus Physicis vim Sympatheticam.

...Astra tribui & imprimi Corporibus Physicis vim Sympatheticam & Antipatheticam, quam in certa corpora sibi consentanea torquent, eaq; vel destruunt, vel recreant.

A.M.DCC.XXIII. Ex LIBRO Adhuc Novus AD OCCULTAS Sympathiæ & Antipathiæ Causas inveniendas. Mut. Mutng

Aquæ Stillatitiæ

...Aquæ distillatæ Rosarum & Aurantiorum nullum odorem emittunt eo tempore quo Rosæ et Aurantia florent.

Sympathia Hominis cum partibus Animalium.

...Dens Cadaveris longa tabe extincti solo attactu dentes excidere fau... Tempore Conceptus si contigerit mulierem pertransire sedem Leporis, in... fans bifurcato labio nascitur.

Sanies viperina mixta cum sanguine humano toxicum est
minibq lethale
Urina Arietum a Muliere epota inhibet ejus Conceptum.
Radius pastinacæ marinæ infixus loco ubi minxerat aliquis
nam ei sistit nisi evellatur.
Pomum Solani Sylvatici phrenitidem & amorem insanum producit,
Semen Solani hortensis.

Animaluum Antipathia cum Partibq Animaluum & partium inter se

Pedes Leporis ano ligati non permittunt Canes latrare.
Assatura Hinni Armenta Caprarum & Boum fugat.
Vestes quæ fuerunt in funere nunquam a tinei attingunt.
Lui Stercq leporis habet ab eo terrentq Lupi.
Succo Raphani si imbuant manus, impune tractabunt Serpentes.
Lupus ab Allio Sylvestri terret, nam si suspendas Allium in collo ejus
reddit totum Gregem a lupo immunem.
Mandragoræ succq Ebur emollit.
Gagates Lapis Serpentes fascinat.
Talpæ pes applicatq sinciputi fascinationi resistit.
NB. Lingua Hirundinis exsiccata et sub lingva detenta exosculatos
Philtrum esse dicit.
Coria Pedum Gallinarum sub cinere tosta Verrucas abigunt.
Exuviæ Serpentum Mulieri circundatæ aut plantis appositæ par-
tum accelerant. Penna Vulturis subdita pedibq partientium
eum idem præstant.
Sanguis Picis certo Experimento Verrucas ex toto Corpore tollit.
Per Cibum ex pelle lupina transmissa semina quævis crassescunt.
Per Cibum ex pelle Phocæ marinæ transmissa semina grandiora et
tempestatibq resistunt.
Equi si leviter percutiant fuste ex Sambuco confecto, provocat ejus ira
nam remorantem.
Lapis Corvinus ex Corvo pisce sumptq dum palpitat, Colici dolores sanat.
Lapis Spongiæ collo gestatq tussim cohibet.

Hominis Sympathia cum Mineralibq & Lapidibq.

Corylli virga eodem modo concinnata quo Metus Nauticus venas argen-
teas monstrat sic virga ex Picea facta plumbum
Lapis delitescens appensq fœtus reddit omnes ficq maturas ex Arbore detra-
hit & Arbor infœcunda in posterum redditq.
Ferrum molle redditq a Succo Cicutæ.
Si quis dum panes in Clibano sunt calidas Placentas ex eadem massa
secundat cultro, eundi panes in clibano integra crusta amica direllantur.

Lucq Betide martialis solet impotentium venerean.

Fermentum.

Fermenta formas rerum reddunt segnia ces pro diversitate fermentorum diversificant operationes et consequenter formæ actionum autrices.

Forma.

Formam dari universalem Animam Hominis immortali & rationali semper exceptaj Sicut datj Materia tali, in principio creatam immaterialem, neq dimensionum vinculis astrictam, per totum mundum extendam entitativé sui obscure vivens in vegetabilibq effectis, illic dari in vegetabilibq crescentibq, illic vigentem in Animalibq illic mineralem, sic de cæteris licet non quantitative rebq quibuscung divisibilibus indivisibiliter presentem & in omni generatione & corruptione, quæ varias mutationes dici debent, nulla est productio nove entitatis, aut destructio propriesic dicta, et licet varie sint transmutationes, tum quoad qualitates, remanentibq forma et figura externa: tum quoad formam & figuram, remanentibq quibusdam qualitatibq, tum quoad figuram & formam & omnes proprietates, tamen id solum a fermenta varie materiam disponentibus provenit, quod forma sit susceptiva tot diversarum mutationum in se tamen non mutatj: Nam si dent Operationes & qualitates omnium rerum, quibq ab alijs distinguunt non aliter discerni queunt, ut sunt sapores odores colores &c si mutarj istis semper mutaretj forma: Vel si quando plures diverse qualitates insunt uni rei, tot essent diverse formæ. Cum formæ rerum quasi stabiles esse et permanentes constat essent in perpetuo fluxu, et semper differrent a seipsis, et diverse forme imo contrarie, unicum compositum informarent quod superlative absurdum.

Agit in Animalibq Vegetabilibq Mineralibq ipsq effectis et in Elementis aridis & omnibq rebus & locis Mundi, ubi fermenta gliscunt adest forma Nam nulla res est tam mortua quæ sensus aliqualis vitæ et consequenter forme non sit particeps, neq ullq est locus Mundi ubi operationes Animæ non sentiuntq, per Vegetationem nutritionem sensum evidentiorem aut obscuriorem.

Cum igit res quæ mortua prorsq videtj agit, actio non est solius fermenti, sed est formæ per fermentum in materia, ideo sequitj tot esse gradq formæ participandæ, quot sunt gradq rerum quas informat non quod forma in se habeat gradq (nam accidens non est) sed quod pro majori aut minori perfectione rerum per fermenta disposita pro majori aut minori luculentiq aut obscuriori perspicuitatq in suis operationibus

nam omnia quamdiu suis fermentis non omnimodè destitu
aliqualiter saltem formæ capacia sunt. Ut Conchylia exsiccata
trita et in arena seminata alia producunt. Serpens mortuus ser
nium alijs serpentibus.

Omnem omnino consensum aut dissensum rerum, ut
sit in distans, immediatione virtutis, aut per contactum immedi
seppositi, per motum localem trahendo vel pellendo, aut per
cem (ut loquuntur) alterationem, a sensu rerum mediante ferme
dependere, & ab hac fonte unicè originari. Nam omnes res intra
ras sensationis (quæ variæ sunt) positæ per fermenta in se in
agunt, adjuvando, transmutando, vel destruendo
Sicuti Philtra seu positiones amatoriæ, quæ fiunt ex spermate, me
stroco, sanguine, radicibus aut seminibus herbarum, aut animali
partibus, qualia sunt Orchis species, Eringium Eruca, passeres, chi
testiculi animalium salacium, sudore hominis irrigata, et sic exhi
conciliant amorem, ita ut comedentes sequi cogant cum quibus sedu
tributa sunt. Sic cassus detentus sub axilla hominis donec mo
scat si eisdem exhibeat eos sequaces reddit. Ratio est quia in
re stercore aut spermate, restat tinctura saltem fermenti ejus
quo decidua sunt, quæ fermentant humores, partes spiritus &c. seg
entium, et consequenter formæ reddunt sequaces istis fermenti
Et cum quisq. seipsum amat et pars res tota conjungi gaudet, p
ista fermenta in philtro &c recepti gaudet conjungi cum homine
quo venit, et Animam recipientis quasi seminis corpus ideoq. amo
rum Animæ eodem modo operantur in duobus corporibus, relatione unius
fermenti Symbolizantis, et sic compatiuntur.

Lilia et Rosæ &c contacta radicum seu suppositi, aut contact
virtutis ex ijs effluentis, fermentum unius conjungit cum altero, b
sic unum alteri reddit sequace aut ambo ad se invicem inclinant
aut mutuo consortio gaudent. ut dictum prius.

Antipathia seu Odium.

Fit contra inter ea quæ fermenta habent symbolica & mutuo se li
gant transmutant aut destruunt, et discordant ratione locorum in
quibus fiunt, aut dissimiles effectus producunt. Et licet ea quæ mutuo se de
struunt &c non possint compati per Sympathiam, aut se invicem amo
re in tota specie, tamen particularia individua quæ matrimam Antipa
tiam exercent, possunt longa consuetudine convertere sic quidam ex
continuo veneni eodem utuntur sine noxa. Verisimile est a Sympa

thias et Antipathias quæ omnem speciem & singula ejus individua
completur, provenire ex fermentis locorum se mutuo penetrantium
aut efficientium ante productionem alicujus individui.

De Operatione in distans.

Dari operationem in distans: Latio: Ab omnibus Corporibus radios
mitti, in quibus anima operatur proventui suo et dat ijs operandi robur
et Corpora esse istos radios, et habere in se spiritum vitalem, et non so-
lum tales radios, sed et excrementa retinere spiritum volatilium
portionem ideoq vivere, et vitam eorum esse eandem cum vita anima-
lis cujus sunt effluvia & excrementa. Secundo inter Corpus et Excre-
menta esse quandam concatenationem radiorum ipsorum in omni di-
stantia licet maxima, et similem etiam fieri inter sanguinem et ali-
quam aliam Corporis partem separatam ab eo in quavis distantia.
Ultimo Author Philosophiæ Mosaicæ dicit Omnes actiones
naturales fieri immediate a spiritu Dei incumbente aquis, et quia
spiritus iste incorruptibilis æternus infinitus &c Ideo suæ actionis
nullum habet terminum, & hinc concludit: nullum esse rebus natu-
ralibus in agendo virtutis orbem positum, quia hoc spiritu animantur,
qui agit in quavis distantia.

A. V. NOTATIONES EX LIBRO DE IMAGINATIONIBUS

Aut. Petro Pomponatio

Virga Lupi eficatia

Si virga lupi in alicujus nomine viri vel mulieris ligetur non poterit
coire dicit Albertus donec nodus ille solutus fuerit.

Unde proveniat determinatio ad talem vel talem amandum
Unde provenit illa determinatio, utpote quod amet Alcibiadem Socrates
et non Clinam? Dico hoc esse ex intentione maleficiantis qui quo-
dam pori spiritum sui corporis transmissum ad maleficiatum, a
spiritu illo fuerit affectus similitudine maleficiandi, quidam esset
in Imaginatione maleficii, generat in maleficiando similitudinem
illam, nec non et persona similitudinem quam maleficiandum in-
tendit amare vel odire, prosequi vel fugere. Virga autem lupi vel
quicquid sit illud, habet virtutem, ut inter tales duas species sit con-
cordia et discordia, veluti quædam sunt inter quæ naturaliter est con-
cordia vel discordia, & est notum ex Medicis quod aliqua sunt compo-
nibilia & aliqua deserviunt sunt. Sic itaq contingere potest quod in
maleficiando est species rei, quæ ab ipso maleficiante intenditur. Virga
autem Lupi alteram maleficiandum, est quæ inter illas duas species

ponit amicitiam vel inimicitiam sic stag fieri contigit, imo
et eadem res potest inducere amorem & odium secundum diver
dispositiones, ut pote virga lupi cum nodo inducit abominatio
abs q nodo solutionem Unde determinatio debet esse in instrum

Imaginativa vis

Contingit imaginativam et cogitativam virtutes esse valde fixas
aliquid, sic quod non sunt secundum naturales dispositiones, ve
habitus valde fixi et dei permanentes, et quod habeant obedienti
spirituum et sanguinis. Et tunc in talibus casibus res imaginata et
sideratia secundum esse reale, potest a virtutibq produci Imagi
va et Cogitativa sic Imaginantibq et desiderantibq Quapropter
casibus dictis ex virtutibq Incantatoris illis poterunt produci com
illi tres effectq. Modq autem iste sic persuadet secundum rapp
nes priores, Quoniam quod intra potest sequi sanitas vel infirmi
mo mors a nullo est negatum. Operationes enim Animatorum
ve sint secundum nutritivam virtutem, sive secundum sensit
immediate perficiunt per spiritq & sanguinem, tanquam per in
menta propria quae sunt apta moveri et obedire Imaginative et
sideratiui, secundum earum naturam. Possunt stag dictae virtutes
tare et rectahere talia instrumenta secundum eorum imperium
verum alia instrumenta perficiunt & imperfecunt operationes
naturales quam Animales secundum eorum diversitatem: Unde
sunt inducti sanitas & agritudo. Accedit ad hoc quod proprietas
tum localem, secundum quem fit Additio & retractio spirituum
sanguinis ab aliquo loco, fit etiam eorum alteratio nam laetitia
nerat sanguinem et spiritq clarum, maestitia e contrario: et sic de
lequis dispositionibus.

Spiritus & sanguis effectus variis

Spiritus autem & sanguis sic diversimode alterati, naturaliter produ
unt diversos effectus, ut docet experientia quotidiana et Historiae ma
nifestant, nam si coitu quis imaginans aliquid, producit realiter fetum
ei similem quod imaginat, ut Mulier praegnans ex vehementi desiderio
Ceresis similitudine Ceresis fetum signatum generat. et sic de simi
mentis aliis Impudentis est velle negare huiusmodi experimenta etem
causas. Cum stag virtutes istae talia possint operari ad intra Ergo am
tingit et ad extra consimiles producere effectq, quando fuerint bene dispo
sita, et secundum appropinquationem et dispositionem agentis. Videmus
Herbas, lapides membra bestiarum & multorum aliorum. Cum similia
lia operentq, quanto magis humana Anima, quae inter ista inferiora,

simum obtinet gradum, et est finis omnium quæ sunt.

Remora Piscis

Remora Piscis dicitur a remorandis navibus adepta utilis ad Judicium Causas & amatoria veneficia ut aliqui volunt.

Amandinus Lapis

Amandinus lapis portentis Adversarios vincere facit, et Prophetarum ad interpretationem Somniorum facit intelligi et etiam ænigmatum.

De Causa Effectiva

Causa autem effectiva et materialis est multiplex, nam & concurrunt diversarum diversi aspectus, secundum diversitatem agentium particularium promoventium, vel impedientium et dispositio passi.

Generatio unius est Corruptio alterius.

Si aliquid naturaliter generatur ex eo quod corrumpitur, quare dispositiones generandi, contrariantur dispositionibus ejus quod corrumpitur quæ superant cum ipsum corrumpit. Suppositio per totum patet. Quorum primo de generatione, Unius corruptio, alterius est generatio, & nisi dispositiones generandi superarent dispositiones corrumpendi non fieret generatio, cum nihil generet, nisi sint convenientes dispositiones in materia et nihil corrumpit Substantialiter, nisi dispositiones ipsum conservantes corrumpantur.

Ex Anthonii Thebesii Libri Magia de Spectris et Apparitionibus Spirituum Autor Polycarp

Historia Venefica Graca nominata.

Graca Regnerii puellæ Duci uxor venefica Epulum ex tauris celebrandi diabolo, innocuum Corpori animo saluberrimum confecerat & partem quidem Herculi album ex albo serpente paratum Crico privigno, Regnum vero Graciæ destinatum notis ex duobus aeris confectam Rollero filio proposuit. Crius degustato ferculo ex utraq parte bono huic fato, ut erat turbatus Latinum invertit: Sic inquiens. Æstuante mari puppis in proram ferri solet. Comedit deinde, omnium rerum cognitionem admirando modo consecutq est, ita ut feminum Gryllorum & avium voces intelligeret. Cra ea errore cognito cum inevitabilem fati providentiam videret. Crico filium suum Rollerum unici commendare cæpit, ut felicitatis per edulium partæ fructum in fratrem redundare pateret. Hic est Crius ille qui divini nomen meruit et tandem ad Regnum pervenit. In Saxo Grammaticus lib 8 Historiæ Danorum.

Pythagoram Scriptura in Disco Lunæ.

Pythagoram Pythagam, hoc est ludicrum per Speculum factitasse asserunt ut quæ colubri sanguine perscriberet in Speculo mox q literis ad Lunam orbis pleni obversis stanti a tergo ut in Luna exaratus disco commonstraret Gel lib 10. Cap 3.

Quando hac premit non cogi butyrum.

Nemo jam Rusticus nesat (inquit Bodinus) uno verbo quem ne indicare e Psalmis pronuntiato quando hac premit non cogi butyrum.

Magos in variam formam Bestiarum mutari.

Constat certo et infallibili Experimento, Magos dum volunt assumere formam variam Bruterum modone Luporum cum et antiqui testantur id uno ore agnovint quod multi certis experimentis testantur in storijs suis authores alq in hanc sententiam Vergilio

Has herbas atq hoc Ponto mihi lecta venena
Ipse dedit Mœris nascunt plurima Ponto
His ego sepe lupum fieri et se condere Sylvis. Mœrim

Maga quibg utuntur ad Maleficia

Dasta est in Judicio maga quedam in poculo Bufonem quendam alijs se conditum qui pulveres quosdam a Diabolo datos ad jocinora ad enecandas pecudes dimini Bilis usa est substantia. & illud Sagas jacto in Plantas pulvere eas repente emori.

Indusium Magicum

Magicum in dusium necessarij nuncupatum a veterib celebratum in ducebant ut in Bellis a quo cung telorum vel sphaendonum bom dicarum ictu & armorum impijs liberi perdurarent & quodvis alium corpori incommodum declinarent sevum. Eo quog tide hinc partus des ut atq tutiusq fœtum deponerent. Hinc nomen institutum est quo in necessitate uterparet. Hujus confficiendi hac erat ratio Nolle Christi filum ex lino in Nomine Diaboli nota exstitutis puellis nebant texebant consuebant. In pectore duo asuebant capita in quem dextro Longa propendebat barba et velut galea erat imposita. Ves strum autem horridum & corona ornatum instar Dæmonis. Lat utrinq muniebat Cruce. Longitudine a collo medium hominem cop tegit indusium cum manicis. Id apud eximia Nobilitatis virum se vidisse cui a Milite patruo Milite strenuo cesserat, scribit Vienna

Magæ vocantur Stryges.

Magæ vocant Stryges a Strygis avis Nocturne similetudine unde non sine ratione videnf mihi hac ave pro suis Venefijs uti ejus naturaliter enim aliquid possunt ex innata virtute ave, quam Bruta & herba lapideq operam per activorum passivis applicationem a Sapientie Philosophis quod Magi & venefici prastare per Diabolos incantationes & illicitas Cerembnias ope Dæmonis efficiunt.

De Annotationibus Libri Rituum Dolosi sive de Cæremoniis

Acetum Rosaceum purissimum sine accti additi

tamento ex Sole Rosarum suco.

tum Rosaceum fit ex affuso Rosis rubris optimo aceto: Elegantissi
m et efficacissimum fit Citro Rosaceum, et Granato-Rosaceum si
rosarum rubrarum bi succo malorum Granatorum, vel citriorum
rendantur, vel succo Rosarum sapig purificet, tandemq cum aci
illis succis mixto diurna insolatione accesat.

De Aspectibq & Configurationibq Joan Jovian. Pontanus

eniam autem de Configurationibq atq Aspectibq sepius a nobis men-
facta est, qui & quales aspectq ipsi sint aperiendum relinquit. Confi
ront itaq in Zodiaco septima quaq signa a Loco sibi adverso seq
uentia invicem radijs intuentur. Unde Aspectus hic oppositq et Confi
ratio opposita vocat, Greco verbo diametra necnon Diametralis dicit; quod
nuferum ipsum a primo ad septimum signum protracta recta linea
aliter metiat. Si enim ab Ortu ad Occasum usq rectam lineam produxe-
Celum omne in duas aequas partes quod vocant Hemisphæria di-
it. Cum autem Universq Signifer e duodecim constet Signis Signaq ipsa
e triginta partibq si partes ipse duodecies multiplicate fuerint hi
rtium ac Sexaginti partes conficient, quam totam summam ubi sexie
ideris, in duas aequas partes divides, eaq singule erunt e Centum octo-
ginta partibq ut enim duodenarium Numerum sexies ducti aequaliter
ficiunt sic centum octuaginta partes bis ductæ Universam quam dixi-
Zodiaci ac Duodecim Signorum Summam bifariam aequali sorte
rtiunt. Ut si a primo gradu Arietis rectam lineam in primum Libræ
radum protendas Celum omne in Sex Signa gradusq centum octuagin-
bifariam distribues. Hæc Divisio seu recta linea protractio rectum constitu-
ne Angulum dicit. Rursus Senarius Numerus ternario bis multiplicato
onstat. Si igit unum Signum deest triginta Coli partes ter ducenis, Celum
ginta ipsaq duodecim Signa in quatuor quadras æqualiter distribues
singule autem seu quadræ seu quadrangula, seu quadrantes e nonaginta
constabunt gradibq. Quæ partes quater ductæ integram Zodiaci Summam
Universaq duodecim Signorum partes complebunt. Eadem hæc Divisio re-
ctum quaq angulum constituit. Hic autem aspectq a primo quaq signo in
quartum ducta linea figuratq, unde a nostris tum Quadratq tum Quadran-
gulus Quadrangularisq dicit. Sequit aspectq ille qui Latine Triangulus
dicitq est Triangularisq. Quidam e recentibq vocant Trinum, quamvis non
tinti grammatice. Continet hic Signa quatuor, partes vero centum vi-
ginti. Si enim Signum unum deest partes triginta quater multiplicaveris
quot dixing Signa, quot etiam dixing partes, impleb[i]s. Quatuor autem
Signa ter producta duodecim Signa deest, omnem Signiferum complectunt.
Qua ratione Signifer Orbis in Triangulos tres distingit: indifferenter enim
& masculino genere, et neutro Trianguli proferimus. Hæc Configuratio

fit, ubi a primo quoq signo digressus in quintum usq progrediere. Longum autem constituet, neq quadratum rectum, sed obtusum continentem angulum unum rectum ac tertiam etiam recti partem. Sextilem vero nonnulli quem Latine Sexangulum ac Sexangularem dicimus: Sextilem non nulli malunt duo tantum signa continet, graduq sexaginta partitum omnem Signiferum in figuram habentem Sexangulos. Si enim signiferum unum equq triginta partes bis produxeris, signa quidem duo, partes autem sexaginta conficies: quae Zodiaci totius est pars Sexta. Progredere autem primo quoq signo in tertium, qua ratione haec ipsa Sexangulum formet, audutur Angulum, hoc est duas rectitertias continebit. Qui numeris delectant figuris arithmeticis, haec quae dicimus ad Sesquialteram Sesquitertiam rationem commodissime referunt. Igit si ab Arietis parte nona numerare incipias, quae Quadrata dicit configuratio, ea tria signa hoc est Arietem ipsum, Taurum ac Gemino, ad primam usq Cancri partem complectet. Sin Arietem Taurum Gemino: Cancrumq complexa fuerit ad primam usq Leonis partem Triangularem Configurationem formabit. At si at eadem prima parte Arietis ad primam usq Geminorum partem discare Sexangularem figuram constituet. Hic ratio ribq Signifer ipse continebit Hemisphaeria duo, id est Aequales semicirculos duos. ut si ab Arietis parte incipiens in Libram proficiscare, rediqque a Libra regrediare in Arietem, continebit item quadras quatuor quarum primo complectet Arietem, Taurum Gemino, Secunda Cancrum Leonem Virginem. Tertia Libram Scorpion Sagittarium, Quae ultima est Capricornum Aquarium, Pisces: Triangulos vero tres tantum primum ex Ariete Tauro Geminis oro, Secundum e Leone Virgine Libra & Scorpio: Tertium qui unus rectus quusest e Sagittario Capricorno Aquario Pisibq. Sexangulos vero tres primum ex Ariete et Tauro: Secundum e Geminis & Cancro: Tertium ex Leone Virgine, Quartum e Libra & Scorpio, qui duo sunt recti qui Alterum e Sagittario et Capricorno, Alterum ex Aquario et Pisibq. Arietis Sexangulari aspectu Gemino, Quadrangulari Cancrum, Triangulari Leonem, opposito Libram irradiat: Et sic deinceps alia signa se invicem intuentq minaci benevolaue irradiatione.

Notatiuncul ex Libro manuali Rend. Admirabilio & Abstrusarum Aut. Godfrid Arnoll.

Mundus duplex Aristotelicus.

Dicit ille Mundum stabilivit Respectabilem hunc Concretum & Corporeum alterum Superiorem sensus nostros effugientem in Corporeum qui totus omni plenus est et Simplicibus impermixtis: Solutis liberis ab omni forme & dimensione et dimensione: mentibus beatissima & exoptanda prime Dei divinum Domus Archetypus et Exemplar hujus Inferioris Mundi:

Quid per Ideam Elementarem audiendum.

Videranda sunt tibi Elementa, quatenus Virtutum formas quasdam Radias & abstrusas supra Corpora propria quibus insunt habent easq similes & puras Secretas et individuas quibus Sublunaria cum Superlunaribus mantant ac connectuntur & mystice Ideata efficiunt. Hac voce Idea mentarii innuuntur.

CAP. II. De triplici Prisca Philosophia Fundamento et de Argumento hujus Idea.

Triplici Consilio factum est quod veteres Sapientes primam partem hujus Philosophie, solummodo ex Naturalium rerum consideratione: eo nempe modo dicet confecerint Primo: ut studiosum hujus Philosophie ut erudirent de familiaritate aliq occulta correspondentia et amicitia quam Elementaria cum Elementaribus ac Celestibus, aliq contra; inexplicabili connexionis vinculo fovent. Posten ut de proprio corpore periculum facere discant discipuli inquirendo ad quamnam formam Corporis magis inclinet An ad Elementarem an ad Celestem. Tandem ut cognoscant an ad Intellectualium formarum adeptionem bene dispositi ad operationem digni inveniantur. Est enim hac Scientia maxima Dignitatis, altissimorum mysteriorum capax Continens profundissimo rum Secretorum Scientiam et omnium rerum Naturam potentiam quatenus, Substantiam Virtutem totiusq Nature cognitionem ac rerum diversitatem differentiam convenientiamq docet. Hi rite percepti: legitimus secundus agendi modus aggreditur Operationes & effectus sequuntur non vulgares sed admiranda! Requiruntur autem ad hoc negotium sane solum Unio Virtutum in rebus, applicatio Nature inter se et cum determinatis Subjectis Elementarib Celestium inclinationum virtus Copulatio & connexio Unde inter priscos Philosophie Assertores hac tempestate fuit Princeps astruit sapientissime ex dictis perfectissimam & Summam Scientiam, altiorem Sanctioremq Philosophiam: & denique hujus absolutissimam consummationem emanare confatam imo connaturalem extrinsecis imperiosissimis Scientijs: quibus unitur & arctuat. Investigat enim Summa et prima hac Sapientia in Universum mundi & rerum mistarum Regia in hoc continent Naturam, Causas, effectus, tempora, loca eventus motus, intelligentias, et partes quatenus cum formis Elementarib Ideatis

convenient. Nimat porro singulares & adequate dimensiones, deh
plana et simplicis naturæ juxta motu et cœlestium progressus. Tan
ad Archetypum & Intellectum ascendens: de Ente perfectissimo: de
mente de Intelligentijs quid unum quodq; sit disputat. Angelorum
Dæmonum et Animæ juxta præsupposita Philosophiæ essentiam doc
Religionis quoq; Capita ut sacra mandata ritu templa: Observationes
nonicas: et Mystica Cœlestia persequit. Accedit quod fidem miraculo
virtutem verbi figuras mysticas operationes mysteria signorum: a
ges Cæremoniales, fas Sacrorum et jus religionum ritu et sanctè pro
docent hæc ultima Scientiæ. Ordine ergo Philosophandi incipiendum
Elementis, quorum Ideam simpliciter talem in hoc tractatulo propo
Et cum duplex hujus Ideæ consideratio sit Scientifica & Operativa.
illa sola quæ potentiam admirandæ unionis sivè concordiæ & discordiæ
inferiorum, partim etiam superiorum inter se demonstrat. hic tantum
seram. Altera pars hujus Ideæ: quæ de conjugio inferiorum cum
periorib⁹ absolute disputat, tanquam proximiq; ad praxim accedens
tri adhuc sacra est. Simili ratione modum operandi per Scientiam
jus Spiritualis formæ et residuas partes principes et summum discer
dem & unditalem totiq; Privatæ Philosophiæ in aliud reservabo tempus

CAPUT III. DE ELEMENTORUM DUCTU ET ORDINE

et ordine Creationis quam sure vero Philosopho expedit
Derideat Epicurus non omnino indolens & voluptati solq; animo
omnia ea quæ natura rerum continet & infinitam ac summam pri
palis primordii videlicet Dei omnium Creatoris sapientiam demonstr
deridebit & pœnas pertissimas Epicureismi sui persolvat. Nos vanit
mentis inter omnia quæ Universum ad summi Architecti summam
demonstrandam sapientiam complectit digne admiramur. Et quamvis
trium inter se absolutissimam Cognatationem, admirandas harum
res atq; distinctas rerum formas ex diversis rebus earundem inter se
& efficaci diversimode temperatis, validissimoq; nexu in unam concatena
ac colligatis massam congruente forma secum Speciei exornatam deve
gemente suscipimus.

Traductis et Paretis primorum Corporum regionum & Elementorum
progreditur ordine ad Processum Philosophiæ Aristotelicæ analogium pri
privationem Materiam & formam, causa obscure nostræ Intelligentiæ
directè ut sequitur: In principio facta est distinctio Regionis Etheree
& Elementaris: Hæc duplici modo percepit. 1. Absoluta Cœli ac reg
fabrica dicit Deus lucem sit ætherea perspicui Cœli parte quæ dicitur
mentum est accendisse & inter noctem et diem discrimen fecisse. Hoc di
crimen notat inter Æthereæ Regionis naturam lucidam in quam Spi
initio lux diffusa fuit atq; expansa certo modo: et inter Regionem Ele
mentarem luce carentem: cujus una pars opaca tota altera Cœlesti
lucii tota remanit pervia. Rursus dixit Fiat firmamentum; ejus

primit alterum discrimen inter atheream Regionem & Elementarem.
dicam non tantum Celi fluidã molliq; essentiã / contextionem fixio-
rem ut ita dicam τὸ consistentem soliditatem: sed & τὸ ἀόρατον καὶ
ἀκατάσκευον, quod Celum non debuit subjectum esse ijs motibꝰ et asse-
nibus, quæ perpetua vicissitudine permutatim subeunt ac rupiunt
entaria quæ & intereunt et renascunt et in alias vertunt species
habitudines mutant suas atq; affectiones, Accretionibꝰ diminutionibꝰ
rationibꝰ loci occasione facillimè vel ordine Naturæ vel præter ordinẽ
ione aliqq de Causis. II. Postea etiam cum dixit Psalmata rerum
Lux accensa est lux in firmamento: non tam definitionem Athe-
regionis lucidæ et Elementorum opacæ quam lucis et qualitatum
Elementis differentiam innuens. Lucis enim Natura ab Elementis
terrã segregata orbit mox etiam terram atq; eam explicant ex aquis
destinatæ alveos collectis admirando Artificio et Divino Sapientiꝰ.
nes Artifex. III. Tandem facta est distinctio reliquarum qualitatum
Elementari Mundo, (quem Ideam pro manibꝰ habemus) exceptis
co et perspicuo, quarum contraria in vere mutuo actione cientur)
rnatim, atq; mutationes causant, Commixtione vero ac earum contem-
atione, Naturæ secreto Artificio regulata, mixtorum Corporum compa-
et conservantur. Luxerit facta est ab Elementis diversa. Et
inter se distincta sunt horum mixtione & transmutatione res
i; revolutione intereunt, ac commoderatione existunt, beneficio splen-
k ex hoc caloris qui de Cœlesti luce refulsit per projectum za-
rum in terram collustratum ac totam. Proximus quoq; et contigua-
elementis, Soli sicci humidi et frigidi qualitatibꝰ constantibus
mq; destitutis calore, ante lucis & perspicui creationem, impres-
calorem ignitum splendor. Licet factum hoc fortasse modo ut
mjicere possum ex mentione distinctorum spatiorum diei ac Noctis,
mi diei Creationis. Ante Stellarum Corpora cum ipso Firmamento
dsoluti fuerunt, et ad motum continuum perpetuumq; incitati Cœ
Cælestes ex horum rapidissimo motu ac circumactu effecit supremæ
horo aeris Elementaris, quæ tenuitate ac perspicuitate reliquum aeren
terræ et aquis propiorem longe vincit atq; his suum calorem communicat.

CAPUT IV DE DISTINCTIS INTER SE ELEMENTORUM

PROPRIETATIBUS & eorundem Radice transmutationum quan-
tum ad hanc Ideam sufficit.

Ex dictis nata est distinctio eorum Corporum quæ quadripartita dispositi-
ne Elementa vocant a Philosophis: nempe Ignis aeris aquæ terræ. eorundem
primarum qualitatum ut calidi frigidi humidi sicci. Hæc enim quatuor
Elementa primaria sunt fundamenta omnium Corporalium, siquidem ex his
omnia Elementa in suis inferioribus componunt: non modo Coacervative sed
transmutative et uniendo, rursumq; eorum puncta per modum resolutionis

Notanda hic impuritas aquislibet sensibilis Elementi cum secundi
gradus perfectionis permixta sint et in se invicem transmutabilia
terra in via ad lutum liquescens, dissolutaq; fit aqua: sed in via
ingressationem et indurescentiam fit terra. Sed quorsum aqua sic
per calorem evaporans transit in aerem: et aer superincalescens fit
hic iterum hebetatq; fit aer extinctus plane vapor crassus et aqueus
infrigidatq; fit terra & ex superadustione fit lapis aut sulphur
fulmini manifestum est. Vides genesin Elementorum mutuam vi
structionem ad invicem quae duo si accuratiq; perpendes et cognosces
teris operari secundum hanc Philosophiam feliciter quocunq; nomine
et specie quae cunq placebunt. Partit ergo terra major substantia
non ut transmutabilis et transmutata perduranx sed ut dissoluta
in sua menstrua vel dissolventia commixta, tandemq; ad formam
pristinam rediens. Fundamento contrario Platonis asserentis terram
te [illegible] quae ad habitualitatem à natura specifica egressa est [illegible]
tabilem esse: reliqua vero Elementa, & in se invicem & in illam tra
mutari. Vides ergo medice Philosophe basin transmutationis Ele
tarij: terram applica operationi tuae et accuratiq; intelliges. Qua
tum ergo specificarum unius cuiusq; Elementi numerus duplex:
pria & impropria vel communis: quae media dicit proprietat
do mixtionis vel resolutionis corporum edocente: quam Ars imita
in legitima Philosophi operatione. Observa ergo ignem calidum
vicedm aquam frigidam, aerem humidum observet ignem sicum
ram frigidam aquam humidam aerem calidum. Motus contrar
accurate percipiatur, qui consistit in duplicitate proprietatum
riarum efficientium contrarietatem elementorum. Aer habet se
igne et aqua per calidum & frigidum in terra & aere per sicum
humidum, in terra et aere per frigidum et calidum &c. Stoici
sitionis elementorum ex remotis proprietatibq; fundamentum
ra & aqua gravitas, in aere et igne levitas, in terra & aqua pe
tas, in aere et igne agigibilitas: sed haec minq; formiter & pl
ae dicta sunt. Alii hanc distinctionem habent, terrae ad scribunt
sitiem opacum, arditatem, siccitatem & frigiditatem. Aquam
nunt puriorem et terra teniorem perspicuam frigidam ac humi
aerem statuunt teniorem et aqua limpidiorem, & propter teni
illi substantiae, tum humidiorem tum calidiorem, utpote quae ca
a Coli radijs reflexis coactivq emanantem promptiq admittit et re
spit. Teniissimq omnium ignis est ac magis perspicuus. Aerem
dissimus: ex vicinitate orbium Coelestium, et nisi accepisset calo
fex nec cum humore terra res naturales reliquas comparasset nec
plus eandem animasset. Et huic distinctioni ut confusioni et latio
antepono Platonicam aliam, quae tres unicuiq Elementorum assignat
qualitates secundum quas sibi invicem contrariantur. Ignis acutus ad
sat terrae obscuritati, ignis raritas terrae densitati opponit, ignis mo
contradicit terrae quieti. Sed quid de aere & aqua? Silendum quia

nitas quædam sit harum qualitatum inter quatuor Elementa, ...
...tuo inter se communicant non simplici ratione communionis, sed ...
...esaria concessionis. In nucleum: Aer quatenus rarus est et quate-
...ret ab igne hoc habet: quatenus obscurus a terra hoc de. sumpsit;
...atenus obscura & densa eatenus terræ hoc refert: quatenus mobilis
...mobili est. Sta aer duas partes ignis et unam terræ aqua duas par-
...am vero et unam ignis continet An contrarietas inter has quoq detur non
...eq[ue]ro ...um et quidem definitarum qualitatum. Nec existimandum quod pro-
...cung ...tam communicationem quâ Elementum elemento qualitatem qua-
...bitq[ue] ...unicuiq[ue] insunt in duobus propriè duobus vero impropriè conce-
...solute ...dantur. Fiat absoluta similitudo et convenientia eorundem secun-
...formam ...timum dictarum qualitatum, hoc enim impossibile est et non ob-
...ram a ...iis purioris Elementis deprehendi atq[ue] in metallica operatione demon-
...trans ...stret. Gradationis Intellectus gratia hanc Scalam discrepantiæ qua in
...ne tra ...dispicient, adjicio. (a)

- Rarus mobilis splendidus — Aer: duplo, triplo, quadruplo — densior, quietior, obscurior
- rarus mobilis splendidus — Ignis: duplo, triplo, quadruplo — rarior, mobilior, acutior.
- rara mobilis acuta — Aer: duplo, triplo, quadruplo — rarior, mobilior, acutior.
- rarus mobilis splendidus — Aqua: duplo, triplo, quadruplo — densior, quietior, obscurior. 12.
- rara mobilis acuta — Aqua: duplo, triplo, quadruplo — rarior, mobilior, splendidior. 7
- rara mobilis splendida — Terra: duplo, triplo, quadruplo — densior, quietior, obscurior.

1.

1	6	proprietates 3
2	5	
3	4	partes 6 qualitatum per Ascensus & descensus gradus.
4	3	
5	2	
6	1	

9.

2.

Ignis	Aer	7
aer	aqua	
aqua	terra	
terra	aqua	
aqua	aer	12
aer	ignis	

3.

aer	aqua	20
aer	ignis	
aer	terra	

4.

terra	aqua	1.
terra	ignis	
terra	aer	

(a).

1. Lapides omnes sua natura sunt { terrei & graves } Concretione siccitati. Illiquabiles & descendunt.

2. Metalla sunt { aquea, liquabilia et aqueo & generata } hæc omnia Physica; hæc experimentalia Chemica

3. Planta sunt { Aërea, Leves } non nisi sub dio pullulant nec ea desiguunt

4. Animalia sunt { Igni calefacta, Stercoreo } hæc extincta mala vita ea tota experimenta

Postea notanda mixtorum basis per species partes Elementorum generatis distinguentes in quatuor genera stirpes.

I. Lapides omnes vel duri.

- Terrei. opaci. gravores { Petrosi Campestres, Subterranei } non cadunt in numerum definitum.
- Aquei transparentes. { Crystallus. Beryllus. }
- Ex aqua concreti { Margaritæ in conchis }
- Aëri Aquæ supernatantes { Lapis Spongiæ, Pumex tophus &c. } excrescunt in numero.
- Ignei. Ex his ignis extrahitur { Lapis fulminis }
- In hunc resolvitur { Lapis pyrites. }
- Ex his gignunt { Asbestus }

2. Mineralia.

- Terrea { Plumbum argentum & }
- Aquea { argentum vivum &c. }
- Aërea { Cuprum Stannum &c. }
- Ignea { Aurum ferrum &c. }

3. Plantæ sunt.

- Terreæ puræ ut { radices propter densitatem, Folia propter siccum. } propter qualitates suas ab elementorum primo. membris derivatas. Calida, Frigida, Humida, Sicca, Irritabilia & animantia ea ala quæ terra habitant cultos
- Aquea { In floribus propter subtilitatem } Plantæ hic repetuntur gratia aperiendi quæ alibi sunt.
- Aëreæ { In seminibus propter spiritum generationis }
- Igneæ.

4. Terrea animalia præ cæteris sunt quæ terræ viscerib⁹ inhabitant ut { Vermes lumbrici talpæ &c. } Aquea animantia sunt { Pisces Canes marini &c. } Aëreaque extra aërem vivere non queunt.

{ Ignea sunt & quæ igneo calore fervent } Ignem inhabitant ut & quæ igneo calore fervent ut. Salamandra & Cicadæ quædam quæ Tyrannis voant Columbæ Struthiones Leones quæ Bestiæ igneum vaporem spirant.

em in Specie & analogica hac Miscibilium & Mistorum universitatis
ab animalium numero pure principalionis denominationis, Animal
ne & absolutissimum potit quatenus ex continentibq contentis & im-
mutabilibq constare. Hyporates scribit quod resolutione symmetra,
nium concordantiq applicatione magis elucescat. Stoq.

Ossa	Ex his sin-	Ossa	terrae	et humores	Rubrum bo	respon	Igni
Caro	gula respon-	Caro	aeri	elemen	dem	det	aeri
Spiritq	dent Elemen	Spiritq	igni	tis par	sanguis		aquae
vitalis	torum sin	Humor	aquae	tibus sunt.	Pituita		terrae
Humores	gulis.				Nigra bilis		

Intellectq		Igne		Visus		Ignem	non sine	
Ratio		aere	Sensus inter	studitq		aerem	luce et igne	
Imaginatio	conve	aqua	se elementis	olfactq	reso	aquam	peripte.	
Sensus	niunt	terra	disparti	gustus	rantur	(uterq)	aere percusso	
	cum		untur ut	&	ad	&	sonq efficiat.	
				tactus		terram	sine humore	
							aquae, nec	
							odor nec sapor	
							fit quia crassio	
							ra corpora hi	
							bi adsistunt	

Pardus motus solidus.			terram
2.			
Pavor, inertia & humile opus.			aquam.
3.	designat.		aerem.
Hilaritas & amicabiles mores.			
4			ignem
Impetus acutq & iracundus.			

Ex his dictis patet omnium prima esse Elementa & omnia
singula exillis & secundum illa existere, atq ipsa in omnibus &
per omnia vires suas effundere.

Habes ergo Radicem, habes fundamentum Corporis Naturae Virtutum.
et admirandarum Operationum. Discendas esse has Elementorum qualita-
tes, harum mixtiones, gradus mixtionum, mensuras ex his virtutum: nullq
unquam inficiabor: Per haec enim perficiunt homines, quae admirantq et stupen-
da videntq: hinc perfecti Philosophi & medici nomen accepimus & Et ir-
muter credendum, quod si quis ex his radicem hanc Elementorum ignora-
verit, hunc nihil aut si aliquid pessimam tamen et si Dijs placet bona
non ex arte, sed fortuito & praeter expectationem efficere posse.

CAPUT De Mutatione Elementorum

Corpus constituunt de Canonibus in Consideratione Elementorum necessario observandis, & quibusdam de forma indagandis.

De Elementis dictum est, quod sine horum accurata singularique perceptione et sagaci indagatione nihil perfecti in philosophia & medicina reperiat ac nequaquam aliquid laude dignum in effectis acquiratur, ab eo aut latet mysticum in his. Haec enim constituunt corpora non confusa aut coagmentata et coacervata sed propria vera & symbolica complicata inter seve ato coacta. Mollescunt ergo depositis qualitatum proprietatum se mutuo complectunt, mutua suarum qualitatum fractione et contusione: ac coli stellarum virtutes, velut retusa, frangunt et subacta ac velut coacta & glutine quodam coagmentata coalescunt tum calore symmetro qui coelesti est. tum stellis ipsis hanc collationem partium in Elementis gubernantibus & commanentibus partibus inter se quatenus totum vel fieri totum, manitati et capaci quae sua virtute consistunt spontaneo coherentes, mox simul quae ipsi inherent qualitates ut precedentibus sunt rebellare & extra se motibus sui temperant ac sciant symmetria convenienti mutuo colligant & cohaerescunt. Haec harmonica & qualitatum inter se mollio & commoderatio, nec non coalitus cum materia sque omnia ad certam formam diriguntur, generant in se et fovent formam efficacem & essentialem, quae tanquam divinus abditus sensibus nectit glutinat ac continet temperatas inter se et coaptatas materiae qualitates, tum ceu ultimo ornatu accomodato, expolit conformat absolvit mixtum: quam qui perspicit exacte naturae ipsius actiones & virium mirandarum bonitas, pene stupenda consensiones et dissensiones rerum inter se intelligit. Ad horum omnium igitur cognitionem oportet bene intelligere, praefatam radicem Elementorum, juxta portionalem dimensionem qualitatum. In qualibet enim Elementi consistit triplicitas, per quaternarium desinens in aequalis atque partium duodecim: per septenarium deinde in denarium progrediendo ascendendum est ad supremam unitatem, unde omnis virtus et mirabilis operatio dependet. Hic Philosophe medice observare debemus Elementa secundum suos ordines in quibus posita sunt. Docemus continet Elementa simplicissima et purissima, non corruptibilia non mutabilia, non commisscibilia, non transmutabilia non resolubilia: & haec non producunt effectus, sed per haec & non per alia mediorum rerum naturalium virtutes efficiantur. Habes intellectum procede per scalam veniens ad unitatem invenies formam abstractam, formam simplicissimam, essentialem purissimam & intellectualem: hic spiritus hic ingenii genius requirit, omne in ente unum, & unum quod omne: ab hoc uno, per hoc unum, in hoc uno

hec unum sunt omnia que existunt et fiunt. Explicari hec
a Divina non potest, nec horum Elementorum virtus patebit, quia
nnia possunt omnia. Hec qui non alte scrutatus fuerit plane ni-
divina admirationis operabitur. II. Secundus Ordo continet Ele-
ta Composita multiplicia varia in puram sed mystica arte punti-
horum virtus sola purificatione, & in simplicitatem forme
tione, omnem substantiam & partes universas complet et perficit
es operationes occultas & omnes operationes naturales causat. His
raliter operaberis et hoc fundamento mystica Physica produces. Ex
primas formas, quatenus naturam contemplatus es ex radice Ele-
torum. III. Tertius Ordo habet ea que ut sunt aliquid in suo sub-
re elementa per se & primario non sunt sed primordiali Origine
mpositis descendentia varia multiplicia inter se invicem permu-
lia. Habes infallibile medium atq hac Scala proprietates tibi harum
rietatum mediam demonstrabit naturam seu formam medio ha-
ad virtutes priore duas cujuslibet Elementi quam inter se com-
icant. Nec vellem nuda consideratione hec quis transeat. Conti-
enim profundissima Mysteria et occultas rerum Conjugationes.
Consumatio omnis effectus in quacung re naturali Celesti et sub-
lestri: at per certos numeros gradus et ordines admiranda sunt
lena Mysteria que operando inchoantur & finiuntur dicte hec
hodo, in Philosophia tam naturali quam Divina. Recordare hic
quis operationem tentas, qua de triplici fundamento prisca Phi-
sophia in precedentibus dicta sunt: & habes Intellectum eorum que
untur, physicum nempe mathematicum & Theologicum natu-
Arcana, dimensiones formarum & intelligentiarum celsitudines.
hec que in tertio ordine dicta sunt res ligabis & ligationes in- 13
ligas, solves et transmutabis, passiones omnes coaptabis admire-
m: cognosces que ventura sunt in morbis & alias, & predices tam
ona quam mala, fugabis malos Demones et omne incantamentum
Conciliatio et amicitia desuper ad te mittetur. Quid igit impuro.
um in purum, multiplicium in simplicia reductio poterit: quid
earumdem Nature virtutis potestatis, secundum numerum gradus
et ordinem, sine divisione Substantie Scientia efficiet experietur is,
qui omnes naturales res et Celestia secreta ad actum deducet.
Quippe sine dictis triplicibus elementis eorundem cognitione nemo
confidat se quicquam in prisca Philosophia & Scientiis Nature
operaturum.

Actum.

De Elementorum inter se Nexu.
Ligatione & Confederatione, de Veneratione Acceptione q

elementi calidissimi & levissimi simpliciter apell
Veteres: atq de hujus mystica apud Philosophos consider
Impedodes nominat Amicitias et inimicitias Elementorum Conten
nes vel occultas et potentiales: vel apertas et actuales: earq conspicuas
indicat: Hoc autem dissidium, quod per actum secundum in sensu
curritt ratione qualitatum primarum accidit. Sunt hæ omnes natur
ac per se πολυκλεῖς & παθητικαὶ: quo ad actionem mutuam inter
Elementorum, qua unum ex alio, et quodlibet ex qualibet gignitur.
Activæ sunt per modum mixtionis, ad quam concurrunt respectu
minij agendi, et hoc sine effectivo, adjunct nomine calidi et frigi
Ad Subjecti vero et materiæ conditionem consideratione relatæ passi
sunt causâ remoti gradus qualitatum, in humido et sicco. Differen
parum ad gradum et virtutem non solum in mixtis sed in Simp
& impermixtis deprehendit. Siccissima enim est terra atq frigidis
Aqua frigida & humida: et licet sensuali superet humiditate Elem
haud gradu & efficacia actuali: Aër calidus et humidus est aliorq
qui igne remissior & blandior deprehendit. Ignis omnium calid
simus & siccissimus: eadem ut de aëris humiditate dictum est ra
siccior terra. Sed quomodo differant non solum his qualitatibus
se Elementa, sed etiam aliis insuper proprietatibq ac precedentibus
set. At presens negocium percipiatur videlicet de qualitatibq na
ris secundum locum: ut levitate qua sursum evolant, gravitate
deorsum labuntur, ac subsident. Sic ex proprietatibus non ad
tis sed ad subjecta relatis, nec non modo quodam substantia, qua
marum qualitatum dominium sequq discrepant Elementa. Hic pe
pendendum, quod alia sint perspicua, pellucida, tenuia, rara, fluida
Sub his referunt ignis aer Aqua at semper gradus & proportion
geometricam harum proprietatum inter se observare, & in mem
riam revocare operæ pretium est. Clarius dicam Ignis perspicuit
sic levitate, tenuitate ac raritate superat Aërem ac Aquam. Aër
rursus Aquam, quæ sua natura quidem gravis est, perspicuitate
tamen levitate ac raritate Aërem refert: Sicut ad serenam gravi
tem ac soliditatem accedit propterea, quod multo quam aer den
sior atq obscurior, ac minus lumini sive visui pervia, ac ponder
sior est. Terra prorsus adiopq & maxime opaca, ponderosissima
omnium, densissima solidissima. Sed propter sequentia animad
tendum quod Elementa ex se et propria facultate non sint diaph
na et translucida. Non enim lucet Ignis Elementum ut Elementum
in se, multoq minus aer et aqua, sed duraque, quatenus lucem, per
ra transmittunt. Reperiuntq quoq ut impura corpora. Atque

ir accidentiū gradus non exiguum inter se quoq; fovent diſerimen
ideratione totius & partium ſingulorum. De quolibet horum ordi-
diſeremus. Quod ad ignem ſpectat hujus ſumma fuit apud
ſentes ritu et reverentia ad cultum Idolatricum usq; opinione
ſi de inflammatis celitq victimis: ut de abelis Sacrificio legit
ceſi. Cæſtimabant enim Deum ipſum flammea ſpecie ex alto
ſum, devoraſſe victimas. Hæc perſuaſio animis hominum inſi-
radicitus, propterea quod a Patribus inde usq dimanarat, eadem
flammatione ut dictum ſententia. Putabant ergo Numen quodda
mis illis condi tegiq et cum rapidiſſimo motu in ſublime ten-
abripi ſimul cum hoc ab aris victimas, transferriq in cœlum.
inde credebant, quod in nulla Sacrificiorum ſolennitate clariora
naq de Numinis affectu teſtimonia conſpiciant, quam in hac. Sin
ideo & non quovis modo accenſo igne ad Sacrificia utebantur
tantum quem ex fomite a radijs Solaribus incenſo propagatum.
& appoſiti perpetuo in peculiaribus templis magna religione ſove-
& conſervabant: ita ut neq extingui cum vinerent, neq alio war-
int niſi ad ſolas victimas, & ut pollutum expiarent. Inter cete-
ignem ejuſmodi Romani cuſtodiebant, tanquam Arcanum & Cæli-
depoſitum per Virgines Veſtales, ſeu in Penetralibq Sacris, & velut
ritione receſſu templi Veſtæ cum Palladio & Dijs Penatibq Trojæ
quis: quo nulli hominum niſi Veſtalibq & Pontifici adire licebat.
talis ex igne divinabant. In Sacrificijs ſi admota flamma Victi-
ſtatim corriperet, et diffuſa repente totas occuparet ac conſumeret
tranquilla flamma pura perſpicua & nitida, nullis infecta colori-
alienis, ut nigro rutilove aut pallido nec permixta vel ſordibus
caligine fumiſve ſine ſtrepitu & ſine egeſtione atq ejaculatione
illarum turbulenta & crepitante, recto ductu turbinate pyramidis
ſtar, attolleret & inſurgeret ſig non niſi tota victima depaſta
exuſta moreretur, placide Numen hoſtiam acceptare, completi,
nueréque quæ requirebantur conjiciebant. Si contra multo vix
citari poſſet ſtatu ignis & cum exarſiſſet non coiret, non finde-
tur ato in hiatum dehiſceret, nec in totam ſubito ſpargeretur
penetraret victimam: ſed viciniora ſenſim velut ſerpens lamberet
utularet, nec recto ductu niteret, ſurſum, ſed in vertigines gy-
ta convoluta, atram ſecum & denſam everheret caliginem, aut raperet
ſurſum aut dilaberet ad latera ut aliena naſceret ſpecie, et ſi a ventis
ploderet aut reſtingueret, pluriſq, aut inſolitum crepitaret & cir-
cum quaq multum eructaret ardentium faſillarum, aut ſi palleret plus ni-
mio, vel nigricaret aut evaneſceret ſponte, priuſquam tota conflagraſſet
victima, aut ſi intacte aliquæ partes remanerent & integræ Deiſi irati,
et infeſti Numinis, et Sacrificium reſpuentis omen eſſe ſuſpicabantur.

Eodem modo arigne prosagia sumebant Romani: illo videlicet
vesta in vasculis seclusum repositumq in abdito penetralibq
dum opus esset alimento tuebant et asservabant eamq curam et
diam per vices agebant omnes. Hic ignis si quando extinctq foret id
maxima prodigia habitum ansiaq sollicitudine expiatum fuit non
cessabant et intermittebant, igne non procurato et restaurato: aut Dijs
propitiatis, quasi dura aut tetra prodigia nunciata essent. At ea
cujus lucerna defecisset ignis a Pontifice maximo in Londavi secreto
loq penitus abstruso et tenebroso, lintea velo obtento flagni ce debab
Ignis reparabat vase aneo pellucido trium Angulorum ad Solis
exposito detentoq eo usq donec radiorum repercussu vibratuq ac colle
ne calore aucto aridus fomes ex adverso collocatus ignem inde
Hæc Ethnicorum ad reverentiam ignis Sanctimonia quam vis in
sent nisi occultam quandam quam in hoc Elemento venati sunt
ciam perspexissent per Philosophiam arcanam, ob summum vigi
rem tunc temporis stipendiantem. Quomodo idem Elementum ad
admiratione oporet in Philosophia nostra audiemus et sterimet
duo Elementa ad absolutam Operationem Philosophiæ Sublimio
115 sufficere aiunt: Ignem nempe & terram: Illum ut agentem: ha
ut patientem: utrumq Specifice et Simpliciter. Dynamidas de Igni
canis et Singularibq ita disserit: Ignis in omnibus et per omnia
evenit et removet, licet Universaliter, & simul occulte & incognite
est immensus et invisibilis, non accessu materiæ in qua proprietat
Actiones exerit et manifestat: sed ex se ut est Ignis Elementum,
se et in se potens ad actionem propriam ignis mobilis est, et per
seipsum quodammodo tradit omnibus quæ approximant: Renovat
Custos naturæ, illuminans incomprehensibilis splendoribq, circumvol
insensibilibus quatenus incomprehensus, clarus est, discretus, rei
sursum ferens, acute meam excelsus non minoratur minoratione
illij cujus decessu minoratur: semper motus movens alicui comp
hendens, ipse incomprehensibilis, nullig indigens alterius, creato
a seipso latenter: suam manifestans amplitudinem & augmentum
ad materias susceptas: Actiuq potens, omnibus simul præsens, in
sibilis: non vult negligi a materijs arreptis: negletus generalitas
propriè, subito reducit in rationem ad aliquid certum, res species
dicas debita, nec comprehendit, nec palpatur, non minuitur, sufficit
legibus & traditionibq inviolabilibus dictissimus & potentissimus in
omnibus. Ignem Plinius vocat Immensam & improbam Naturæ
portionem: et dicit posse dubitari an plura absumat an pariat.
Ignem unum esse & omnia penetrare ajunt Sythagorii & hunc in
Cælum delatum collustrare in Inferno coarctatum & tenebrosum com
ciare, inter Cælum & Infernum tanquam in Meditullio de utro

ti apare. Consentit et Cleanthes apud Ciceronem qui ignem in se
m receptum, in Recipiente multiplicem, et diverso signo in diversis
ributum esse pronunciat.

APUD

De Comprehensione Rerum In
tellectualibus Celestibus et Elementaribus.

ignem Mysticum, Simplicissimi, perfectissimi purissimi et infiniti In-
ibus ac Sapientiæ superantis omnia, scientis omnia, & determinantis
m voluntate singula declarandum non dat sufficientia humanæ mentis,
quis temeritate adducty confidat dari penetrationem illis, quod
nia caput et à nullo capit, is opprimet a majestate et consumet a
mma Celesti Quantum autem de illo igne sive Christiano conveniat
er multa alia desumi potest ex eo quod flamma et splender æternus
nia Illustrans de se dicit Ego sum Lux mundi, ego vero Ignis &
tor luminum, à quo omne datum optimum venit. Hujus ignis tre-
ndam majestatem colliges ex Prophetis et præsertim ex Ezechiele, cui
a mens flammea, et hic ignis vivificans illustrans et propter hominu
piam vitam quasi accensus comburens omnia per vices apparuit
a ignis splendorem suum emittit communicatq Celestibq & primo
oli ac cæteris Corporibus, quæ per media tanquam Instrumenta in hunc
strum ignem influunt. Supernus hic ignis est & non Supremus, sed
Supremo, propria habens calorem omnia fundantem & lucem omnibus
itam tribuentem. Hic ignis Celestis et lucidus, fugat tenebras. Dæ-
mones. Interq ignis qui a Celesti fovet, regit et augetur in virtute &
in ipso esse, invenit in Lapidibus ut ex ictu halybis patet. Est ignis in
orum ut ex fumatione constat si foditur est in Aquis, quia fontes et
uteos calefacit. Est in mari profundo, quod ventis agitatum tepescit.
Est in Aere quem sæpe inflammari & effervescere videmq. Est in Ani-
malibq et in Vivent[illegible], nec non in Vegetabilibus omnibq siquidem calore
nutriuntur. Summatim omne quod vivit, propter inclusum ignem
vivit. Hic Controversia orit de Calore in Elementis, sive sit a motu
Cæli, sive ab emissi radii reflexu, unde et splender luminis. Quæstio-
nes tales sunt utrum hic calor per se elementis insit? An vero a Cæle-
sti non a Mystico lumine accendat? Si radius nec illuminat nec ca-
lefacit nisi ex reflexo lumine et viribus auctq: sit ex Opticorum de-
monstratione clarum est, quomodo utrumq lumen & calor in elemen-
tis Supremis inflammet, à quibq propter tenuitatem ac rarilatem
Substantiæ pervia, repulsus nullq nec replicatio radii fieri potest? Ad ha
rum decisio requirit aliam Scholam ubi de nuda Contemplatione Phy-
sica sine effectuum fine practico sermo habetur. Nos hic de Elemen-
tis loquimur ut inserviunt Philosopho & Medico agenti, non Speculanti
solum sed Artifici. Nec plane alienus sum ab illorum sententia qui

lumen & calorem in Inferioribꝫ a Celesti luce profici statuu
ut ex dictis patet. Disputatum igit fuit de igne Supero et Inf
Dicendum est qua causa quod veteres primi Religionum et Sacr
arum Sapientissimi et Sanctissimi Institutores Orationes Sa
dias et Sacra non nisi accensis luminibꝫ fieri strictè et severè pra
perint: qui mos ad hæc usq tempora durat in Nostris templis, qua
videlicet face et candelæ ad solennium et cerimoniarum Celebratio
accenduntur. Mos hic Originis suæ fundamentum habet ex sequa
veterum opinione. Sicut enim tenebrarum Dæmones, libenter Pri
tenebris versant, unde quoq corroborari & robustiores fieri Pris
losophi conjiciebant: Sic bonos Dæmones qui sunt Angeli lucis in
menta suscipere a luce non solum Divina Solari et Celesti, sed
am ab eo qui apud nos est igne statuebant. Propterea omnis
vitensis sacrificiis peragebant, et hinc Pythagoricum Symbolum natu
est De loquare de Deo absq lumine. Accenderunt etiam ad
dos malos Dæmones luminibꝫ et igne apud Cadavera mortuorum, p
non amovebantur extinguebantur quousq perfecti sacro ritu exp
tionibus terra condererꝫ Ethnicorum in quibusdam locis
Christianorum hac quoq tempestate observati ut scilicet accensa ca
dela ex ædibus mortuis apponant, nec nisi Cadavere humato aufe
Præterea Deus qui solus castus & purus veteri lege omnia sua sa
ficia igne offerri atq ut in altari semper ignis arderet præcipiebat
quem etiam Dium sui apud Romanos Vestæ perpetuum servabant
ac custodiebant. Et hæc de Igne quantum ad propositum.

CAPUT DE CLEMENTIS ABSOLUTE

et in duplo, triplo quadruplo denique & Immobili proprietate

Elementum terræ prima nostræ Creationis materia, a Deo primum cun
Cælo creata, maxima continet secreta, maximas divitias, maximo labore
& sudore emendas: non simplici & vulgari modo sed per artificium
terni Elementi, quod secundum qualitates Elementares et opponit et
non opponit terræ. Audi purgationem per ignem & ad simplicitatem
suam congruam lotione redactam. Et terra creati sumus, et terram in
servamur, in terra vivimus, ex terra agentamq per terram restaura
mur, & ex hac nostra conservationis et restaurationis veneficia ma
medicinam petimus. Constat enim ex ordine Creationis, quod præpa
ratis atq absolutis admiranda varietate primis & simplicibꝫ elementis
omnium Corporum, tandem reliqua inde comparaverit et finxerit con
pore altissimus, ut Cælum quod primum creatum Stellis exornaret,
conflatio ex lucida Cæli materia infinito numero et varietate.

m que post Celum fat uno die / creata, plantis vestivit et com-
animantibg, aquas piscibus, Aerem volatilibus dotavit. Con-
quecq cum Elementaribg Celestia tali Sympathia et Consensione
li lumine Elementaria efficerentur, vivificarent, vegetarentur
arentur ad ordinatos ac velut ad numeros compositos motus, &
absolverentur. Omnium ergo Elementorum basis et fundamenta
est ipsa est Objectum Subjectum et receptaculum omnium radio-
influxuumq Celestium, et terra aspersis atq infusis aquis in
conglobata, mediam tenet Mundi sedem, atq infimam, in quâ
et cuncta: intra hanc nihil, quo subjacet objacet & recipit Sphæ-
et Centrica figura rite considerata et habita, circumferentiæ
um circa eundo collimantis, per omnes dimensiones inspectione.
rum Celestium Corporum radii rectissimo procidunt lapsu, et
quid dictius aër sustinere nequit, sceptâ impulsu relabens vel
umbit in terræ Convexum, vel ipse se insinuat. Vaporum ipsa
halituumq velut pena ac nutricula. Solis enim caelorumq fota
ta et multa radijs, aut humores ex aere demissos accipiens &
ibens, aut sibi instos aut infusos extrinsecus fovens et extenu-
s, in halitus assidua vicissitudine remittit. Continet terra omnium
um Semina Seminalesq virtutes, unde animalis vegetalis et Mi-
alis dicit. Siquidem ab omnibg Elementis ac Orbibg. fœcundata,
nium ex se ipsa est gignitiva: ipsa est omnium fœcunditatum re-
tiva, et veluti prima parens, etiam omnium pullulationum Centrum,
ndamentum et Mater omnium. Præpara hanc et tolle de illa
quantum placet, secerne lava depum & subtilia: dimitte aliquan-
do sub dio, fœcundabitur Celestibus viribg & pregnans efficietur
producet Plantas, parturiet vermiculos & animalia, lapillos gene-
rabit, lucidasq Metallorum Scintillas & imagines repræsentabit,
De aliis miraculis et prodigiosis motibg terræ, deq Mystica analo-
gia eiusdem, omnium inter se et cum humano Corpore, Item de the-
sauris quos in fodinis et tonicibg continet alibi: hæc jam sufficiant.

CAPUT.

DE ELEMENTI HUMIDISSIMI MIXTI
absolutè, facultatum deductione de Aqua apud antiquos appli-
catione: et de hujus singularibus Virtutibus.

Terra preter res ex se natas, quibus partim vicitq tamq etiam Aquas

et Aerem qualitatibq imbuit quod ex prætatis abunde colligi potest. Quippe in Aerem singulis momentis plurimum terra egerit atq effundit halituum, quos calore Syderum et sibi inclusos, foras emittit. In hoc Aer & aqua ultimo considerandi veniunt, primo ut videre est ignem et terram, propter conspirationem supra deorsum et infra subsum indissolubilem describentes. At de aqua mirandis in hoc capite cum sit minoris potentiæ quam prædicta duo et in hac non cessat natura facere mirabilia. Itaq; ergo maxima est necessitas, sine hac nullum animal vivere, nulla herba, nec quævis planta citra aquæ humectationem & refocillationem progerminare et excrescere potest. Inspicientes primum humanum genus invenietur aquæ præcipua portio pro alimenti solidioris sit aqua. Dicta enim et victy ratio, quæ cibo et potu, in quorum utroq multum pollet, aqua, si consideretur, hominis, quod maximam utilitatem habeat aquæ examen, quæ et quibus sit inquirendo. Hac enim coquunt alimenta quibq vescimur, hac vestimenta quibus corpora vestiunt purgant et eluunt. Et quamquam inter coquendum rerum impositarum quodammodo qualitatem concipiat et corrumpat, tamen suas virtutes non prorsus exuit, imo vicissim ijs rebus quas fervefacta coquit, infigit: dum crudas penetrat, subigit attenuat et digerit donec superfluo humido exhausto, ac crassioribus terreis partibus comminutis et emollitis utrisq; junctas et temperatas in siccicrem multo sed teniuiorem atq exactius elaboratam, redigat substantiam. Quapropter cum ipso simus alimento vertituri in spiritus humores et membrorum essentiam. Experiemur hoc ipsum in probatione variarum rerum cum aqua mistarum ab aqua prodeuntium & originem sumentium. Retinent enim aquæ fontium, seu scaturiginis naturam unde emanant. Hanc si quis magis philosophice et accurate inquirere, admirabilis ipsa petitas ab aliis fontium et scaturiginum potentijs qualitatibus ut in civitatibq ubi sal coquit res plana est &c. Contrahunt enim puteorum aquæ terrarum et mineralium in hujus occultos meatus et seclusas cameras, contentorum qualitates. Per dictas enim vias derivantur et ceu colant, in puteos & humiliores ac profundiores situs confluentes ac considentes aquæ. Et si hæc res non penitus exquirere et librum de Thermis et Acidulis hoc themata perspicue declarantibq exquisite dicendum esset, tanquam de ijs quæ naturæ miracula in Elementis omnibq declarant. At hæc pro tempore et monitus sequentes plumina igit variant alcis atq alias subeunde est terræ per quam fluunt contactu & alluvio dissolutarum partium, admistæ qualitate acquirentes

silitates acquirentes. Illa quæ terra gignit præsertim naturam aquæ
irrigat induunt: quippe tali refecta succoq alimento radices vege-
tium, quod ex circumsita terra surgunt adolescunt & maturantur
fectum igit et quid exploratum hominum ingenia aut mores aut
ura. Aquarum quales illæ sint, quibus obnoxiæ morbi perseverature
abere sit imo multum contulerit accurate qualitates horum ele-
torum & eorundem miraculorum varietatem investigare. Sic interra
amvis de hac in præcedentibus dictum, examinanda, videndum est an
quis sit an macra an mediocris an lapidosa. Si pinguis an argillosa
glareosa aut uliginosa aut limosa aut cretosa, an nigricet vel ru-
vel niteat vel flavedinem præseferat aut virorem. Si macra an are-
a aut purulenta aut sabulosa aut cinericia. Si lapidosa an mar-
nea an silicea an sit gravis vel levis, an subsint metallorum venæ
Sulphuris vel nitri vel salis aluminis bituminis margæ nitrosi ferri
Auri. Denig qualitates sensiles expendendæ omnes & occultæ si
sunt in terra. Plurimum enim ab his et hominum corpora et terræ nata
alimentum sumunt hominibus, assumunt. In aqua ut antea dixig
dictum, est virtus seminaria omnium rerum et primo Animalium
mum semen aqueum esse manifestum est. Sed & fruticum et herbarū
mina licet dura et terrea sint tabefieri et colliquescere tamen aqua ne-
se est, si fœcunda esse debeant sive id fiat humore terræ imbibito aut
ore vel pluvia, vel de industria adjecta aqua quod Moyses confirmans
it Solam aquam & terram producere Animam Viventem. Ita quis
rivet, quod duplicem aquæ productionem tribuat, ut productionem ra-
ntium in aquis & volantium in aere super terram. Et partem pro-
ductionis terrenæ aquæ jure rationis tribui clarius innuit dicens Quod
non Creationem Virgulta et Plantæ non germinaverint, quia Deus non
luverat super terram. Cæterum infinitæ aquæ utilitates sunt et usus
multiplex rerum omnes ex ejus potestate consistunt ut quæ generandi
alendi augmentandi vim possides. Ea ratione eandem Thales Milesig
et alii Omnium rerum principium statuerunt: omniumq alimentorum
antiquissimum esse dixerunt, ac potentissimum. Siquidem cæteris omnibus
imperat Hujus imperii meminit Plinius Lib 2 cap 2. Ab aqua terras deorsum
flammas enecari haud scandere in sublime et subitum obtentu sibi cælum
vindicare, eas denig decidentes omnium terra nascentium Causa fieri. Ad di-
vinitatem et potestatem aquæ quidam fovere dicunt quod per hoc Elementū
fiat regeneratio spiritualis. Porro hujus Elementi vis maxime ab exsti-
ctis obtenta, in Expiationibus et purificationibus ut etiam de ejus præ-
tentium &c. Fluminum, ut videre est apud eosdem.

DE ELEMENTI AUTHORITATE OBSERVATIONES, et in duplo fri-
gidioris ad aliud Elementum Natura et Efficacia

A.

peculiari.

Nihil in hoc capite de astris eorumq; Effectibz et effectis: nec in li-
versum de Meteoris Aereis et alijs Physicis passionibus communiter in
Scholis Physicorum tritis proponam: Verum de Aere tantum et hujus
peculiaribus facultatibus atq; beneficijs, ut Elementi facultates subti-
per practicum Intellectum ad interiora relatæ, sermone medi-
et Physicus. Aerem ergo Habrei inter Elementa non numerant, sed
hunc velati medium glutinum et vinculum, diversa in unum conjun-
et tanquam spiritum Organi mundani robustum habent interpre-
sunt. At hoc opinione magis quam demonstratione ei liber in se
ad aliud considerator. Fundamentum autem hujus sententiæ Judæi
desumi potest ex eorum traditione qui Aerem spiritum vitalem cum
permeantem Entia omnibz vitam et consistentiam præbentem, diversa
do ligantem, inferiora cum superioribz & superioribz moventem et
plentem omnia dixerunt. Neq; inconvenientes hæ sunt Aeris propri-
tates, revera enim per hunc vita cum hoc omnia, per hunc conven-
et matrimonia omnium, per hunc simpresso in omnibus omnia
Secundum hunc affectiones naturalium diversæ. Quædam est dictio
etiam pleb. nota sunt. Quis enim est qui non asseverat Aerem esse
necessarium Animali vivendi et præsertim homini? quo carere
spirant mortales nequeunt. hic subito et inevitabili motu rapto
atq; absorptus in præcipua corporis membra fertur, eaq; vim imbuit
qualitatibz. Diversus hic est secundum diversas Patriarum, et Regio-
num dispositiones temporum Anni, et quæ in dispecta omni tempo-
ora intidunt justa Menstruas diurnas, et pene horarias vicissitu-
dines. Harum vero Causa inter alias plures, hæc non est infima quæ
suppono, siquidem eorum omnium quæ aterra aquisque exhalant
exhalant, aspirant sursum perferuntur, receptaculum est Aer qui
terram et aquas ambitu suo complectit. Tractus enim altiores vento-
in quos aridiores calidioresq; perferunt halitus, frigore humidiores
ubi crassiores resistunt et inferiores. Utroq; immutatos calore aut
frigore aut Sole stellisve discessos medq; dispositos, terra nunc re-
accipit alterna vicissitudine ad hunc modum altro citroq; nunc ex-
sorbens illos. Constabit hoc regendi admittendiq alternatio
tamdiu quamdiu Coli circumactu Stellarum circa terram volutæ
buntq; corpora. Ex hac terrarum disparili aspiratione alternatio
Origo quorum ob materiam Locum et efficientem Causam, formæ
sunt diversæ. At hæc præterea et ut dictum Aerem quoniam Aer tem-
modo, qui a partibus per partes suscipitur et in totum corporis ha-
bitum transit hoc præcipue. Ubi e vestigio attractæ est ab, subito fer-
tur in totum Corpus, pars ejus et quidem levior in cerebrum evehit
et Animali permiscet Spiritui: pars a pulmone haurit quæ sibi
præparata & purificata in Cordis sinistrum thalamum derivat

gen da Spiritus Vitale pars de glutitione qualibet abripetur in ven-
lum, unde vi Epar fertur ex Epate in venas distribuit. Ex quo fieri
at ut non imbuat suis qualitatibq Spiritus tenuissimos, et ad transmu-
nem facilimos humores q ob mollitionem alterationi obnoxios, plur-
m & continuo alieni inhaerescendo, ipsis etiam solidionibq partibus
quid natura sue imprimat. Haec breviter de Aere quantum ad medi-
. Ae. Philosophum admirabilem facit, Philosophum res naturales pro-
lius et secretius tractantem. Varia enim & magna in ipsa Aeris
um fundata sunt mirabilia, quae ab omnibq non agnoscuntur, &
quibusdam quodammodo describuntq, atq ab aliis subtilioribq &
rime admirationis Philosophis intellecta sunt, rationibq ex matheſi
ptica prehabitis ex quibq hic pauca referam. Quemadmodum Aer
time Coelestium omnium influxus in se concipit et hos tum aliis tum
mentis tum mixtis communicat, non minus etiam suscipit in se et
net. 1. Rerum omnium & naturalium & Artificialium Species,
atq sermonum quorumcunq formas veluti deificum quoddam Speculum
dictas rerum Ideas, secum fert Aer, et quia corpora hominum & ani-
lium per poros ingreditur, simul tam in somno quam in Vigiliis cor-
ibus imprimit materiam, meo judicio non omnibq aequalem, sed huic
fectam, alteri mancam et imperfectam, secundum Corporis individualis
positionem & subtilionum et Sublimiorum inquisitionem, quae omnia
hominem Philosophicum, natura et Educatione ingeniosiorem & sa-
cionem bene cadere posse arbitror. Variorum miraculorum somnio-
m praesagiorum et auspiciorum Quaestione res patet Quae causa quod
nientes locum in quo homo occisus fuit, & cadaver vel recens vel du-
um absconditum jacet, timore atq pavore corripiant, et cujusdem di-
hujus facti insciij ex ejusmodi terrore praeter causam ullam externam
venientes homicidii perpetrati speciem & Cadaveris sepulturam a nemine
quam admoniti divinare possint? Ad hoc duplex quaesitum respon-
um non adeo facile inveniter: Cr. scio maximam partem respondentium
ne tanquam somnium ad imaginativae excellentiam referre. At omnes
quaestione quaestionem causabunt, quippe demonstrare cogeburtq, quae
via sit motus imaginativam hanc: nihil enim concipit, nisi ex quo &
quo alio aliquo, tam in formis quam in Speciebus materiarum: neque
credo non Ens unquam a quodam sibi imaginatum fuisse, licet imaginatio
saepe depravet, ne dicam extreme corrumpat, in quibusdam circa quaedam
attamen imaginabilia & ex entibq compositis. De Causa ipsa quaesiti se-
riori hoc quod in aerem referri debeat, ibidem plenum horribilibus
homicidii Speciebus, qui Spiritum hominis, quia homini inspirat, atq
ab homine attrahit: similibq horrendis horrendorum facinorum Speciebus
afficit atq perturbat, unde contingit segui pavorem. Siquidem omne subito
imprimens naturam stupefacit. Si ergo Idola seu vigiliae tudines & Species
quae a rebq et sermonibus derivant, in ipso Aere multiplicantur et
fabricantur quousq ad perveniant ad sensus, & tandem ad phantasiam,

atq animam Recipientis, animam audio solutam a curis, nec in
ditam, speciei hujusmodi conceptuum in mente expectantem, et
se informari patientem: his inquam suppositis, non inepte arbit
sunt Philosophi, Aerem causam esse somniorum, plurium aliarum
Animæ impressionum. Nec obstat si quispiam objiceret tales rerum
ties proprietate formali sensus hominum & animalium respicere
At qui res plana est, nec dubitandum quin a cœlo dum in aere vigi
acquirant aliquam impressionem, ex qua una cum aptitudine ac
sposcitione Recipientis, magis ferantur ad sensum unius quam alte
cujus rei Experientiam in quibusdam ingeniis obviam habemus. Et
quendam, qui in aere nubiloso et melancholico dormiens, divinare
duit quid ille vel ille simul in cœdavi eodem somnum capiens som
averit, nec non somnia quid significent explicavit: Cujus generis
miranda plurima eveniunt ex naturali Philosophia: nec vellem ut
signo stupidi judicii aliud statueretq. Et visit non admodum multis
bbe Annio Abbas quidam qui sui ipse relatu et hactenus confirmat
fuit, ex predicto fundamento posuit naturaliter, et procul omni dub
sitione nullo alio Spiritu mediante alio homini ad quemcunq. loc
simam, etiam vel incognitam distantiam & mansionem, brevissimo
pore nuntiare mentis suæ conceptum: et scribit ipse, quamvis tempo
in quo istud fit non potuerit precise mensurari, tamen intra vigin
quatuor horas id fieri omnino necesse esse. In hac sententia & allo qu
dam Philosophorum certe non exiguus firmissime haeret. Solet nu
in super probat et docet: 1. quomodo Idola quædam formarum in m
te, ex mente non modo spiritualia sed etiam naturalia a rebus ef
ant. 2. per influxum quendam Corporum a corporibus: 3. atq in ipso
Aere recolligant et conforment: 4. Et tum per lumen tum per motum
5. tum ad visum tum ad alios etiam sensus sese nobis offerant et ostend
gnitis cujuslibet in quolibet operentur. Inter dictos asserit unus ex præ
flante Austro, in aeris densati et consolidati tenuibus Nubibus, vi
se veluti in speculo reflexum Imaginum valde distantium Castrorum
montium egregiorum hominum & aliarum rerum quæ decedentibus nubi
mis evanuerunt. Citat is ipse in consensum Philosophum in meteris
quod scribat in Nube aeris conspici Iridem similitudine gradarii
Speculi: Item quod idem Aristoteles referat cuidam ex vicis debilitate
contigisse ut Speculum illi factus sit aer propinquus, radijs visivis ad
ipsum resilientibus repercussione, propter prohibitam penetrationem
Objecti visibilis, hic unde quorsum ibat, Idolum seu umbram cujus
ris sui adversa facie versæ præcedere arbitrabatur. Is idem Cluvius ex
Alberti monumentis refert quod effigies Corporum naturæ vi in aere
humectato facile effingi possint eadem ratione qua Imagines rerum
sunt in rebus. Cæterum ponit admiranda ex Philosophia naturali ac
producta artificia, quæ nudæ jucunditatis gratia hic recensebo.

Primum est de Speculo mantico: Speculorum quæ quidam obtulere, quo
rundam artificio quas voluimus in aere Imagines etiam remote

193

speculum producimus & conspiciendas exhibuimus quas in peri-
nes cernentes Daemonum aut Animarum umbras se videre pu-
cum tamen non tale quid erat nisi Simulacra quaedam, sibi i-
nata, ac vitâ omnis experta. Alterum est jucundum et mirum
ane Si quis in loco obscuro et omni lumine experto, nisi quod
minimum foramen Solis radius alicubi ingrediat, supponat illi
o chartam albam aut speculum planum, videre potest in eo quae-
foris a Sole illustrata aguntur. Testium prestigium admirandum
et, ubi pictis certo Artificio Imaginibus Scriptisve literis, quae
Serena plenae Lunae radijs opponat quarum Simulacris in aere mul-
tis sursum raptis et una cum Lunae radijs reflexis alius quispi-
ni Conscius & hoc Artificio instructus, per longam distantiam videt
t agnovit in ipso disco seu Circulo Lunae omnia quae in charta
a fuere ab alio licet longe distante. Quod equidem nunciando
rum Obsequio Castris et Civitatibus Artificum utilissimum est.
a Pythagora factitatum et hodie quod certo certis apud Reges et Ma-
in summo honore habet; et sentiant alii quod placeat, ego et fieri
et non posse existimo. Addit Auctor horum Miraculorum, quod
hae Simulacra reflectunt ad visum, ita non nunquam etiam ad
tum, quod ex Echo manifestum esse pretendit. Subdit: sed sunt
quae dicta sunt occultiora Artificia, quo quis etiam per remotam
xtiam audire et intelligere queat, quid alius loquatur vel susur-
in occulto De Ventorum & praecipuorum aereorum meteororum
origine loco natura causa & motu atq discrimine legantur
hores Hic tantum de Ideali forma Elementorum agimus.

DE EXCELLENTIA VIRTUTE ELEMENTALI Lib.

quadruplici mistorum Ordine, cuilibet juxta Speciei
petente.

Elementis sigillatim dictum est et quadam de mistione eorundem
quomodo mista ex Elementis constantur, hus prius dispositis in par-
tenuissimas atq communitis, et certa alq analoga mixto mensura
metis inter se, subactisq & coagmentatis Concretionem illam omne
la moderante ac temperante et certum quasi dimensum lumini
ulorius vivificâ, ad nexum illum firmandum ac continendum affluente
Aetherem illum a lucidum Spiritum in Corporibus compositis terrenae
molis obfuscatum, opacitate, perpetuo tamen donec sunt illa, inhae-
rentem ac flagrantem, de quo supra dictum est & in sequentibus dicet
Aether enim ex accessu luminis Caelestis, coalitus Elementorum percipit
et absolvit, ut juxta leges generationis ac propagationis rerum insita-
tas a Deo Architecto in Creatione seu vi et facultate secundum has le-
ges rebus minibus insita, procrearentur corpora Composita, cum pro mon-
sera analoga Elementorum alq earundem Concretione inter se diversa

dum certis exornata ac distincta formis, in una communi materia seu subjecto et viribus insitis peculiaribus, quae confecta ex temperamento diverso ætherei lumenis cum Elementaribus qualitatibus et consistentiæ modo etiam variatas dicunt et exercent formæ actionum. Verandarum Opifices, seu ope & ministerio illius temperamenti, cui ut mixto haud dubie jungit vis major ac divinior, e luce Coelesti, quam Organicum præsidium, si ætherea divina ac lucida spiritus in tota mistæ massa ardet ac lucet. Perfectorum autem mistorum genera quæ ex Simplicibus Elementis componunt Sunt Lapides, Metalla, Plantæ & animalia: ultra hæc summa Genera in Elementari mundo, non datur mistæ subalternatio. Omnium vero ex omnibus Elementis est compositio, Singulorum etiam ex Singulis productio, ex ratione Elementari propria & præeminente, quam Sequuntur ac imitantur in principem formam. Ideo primum observanda mistorum basis propria nus ut: (6)

CAPUT De VARIOSIS SPECIERUM & Individuum, ex Mistione Elementari, et de Virtutibus proximis elementis Singularibus.

Est ex mistione diversa tanta diversitas, non solum rerum ac Specierum dissimilium, quas Deus initio condidit, ac dixerit: sed et mensurata Concretionis Elementorum in Corporibus mistis. Ex hoc fonte also promanarunt opaca et obscura, alia perspicua, & quidem perspicuitate multiplici discrimine et gradu differentiæ cum in aqua tum in aere, igne et alia, tum in Compositis ex his ut vitro Crystallo: Et hæc terminata, illa vero interminata. Præterea ex mistione provenit, quod alia vitrea mollia levia friabilia porosa, sed variata priorum forma, magnitudine positu, ductu in rectum, transversum obliquum: alia densa crassa dura, aspera rigida compacta et solida. Hinc effluunt colorum saporum odorum ac virium ac facultatum admirandarum affectionumq diversitas et discrepantia in decas Classes distinctas separatas & quibus omnibus Sympathiæ et antipathiæ seu Connubii & dissensionis statuit ac promanat ratio: Sympathiæ et Congenialia propter cognationem et similitudinem: Antipathiæ et dissidia, propter dissimilitudinem naturarum, aut propter virium adversantium sibi invicem repugnantiam. Diversa Elementorum Topologia in mistione et Concretionis varietas dissimiles Corporis fabricas designant, et ut ita dicam Substantiæ modum in alijs alter constituunt ac definiunt. Hic ijsdem in alijs alia respondet qualitatum temperies et harum alia principes sunt, alia ex ijs ortæ. Principes vero sunt uniusmodi et Simplices: ortæ variæ sunt et quasi multiformes ut ex dictis patet. Et hæ duobus generibus comprehendi possunt, Uno

dentium, Alters occultarum. Evidentes perspicuitatis gratia in duo
unt et secernuntur genera: unum Commune alterum propriu.
rincipibus Qualitatibus dotandum quod distinguantur caloris, frigoris
itatis et humiditatis sensu. Ita sunt Simplices et gradibus differt
m maxime, et acuunt aut hebetantur ratione subjecta materiæ.
enim est in omni mixto idem gradus caloris. Calores enim in tenui
jecto, ustiones sunt acres et fervidæ sed cito evanescentes, in denso
jecto et solido, tardiores sed validior & pertinacior inferunt ustio. Ex primi
m qualitatum temperatione in tenui ac crasso, raro aut denso, molli
duro subjecto evidentium sive qualitatum sive virium diversi
unus genus resultat propriun et commune: Ad proprias virtutes
rimus medicamentorum vires, quas Cephalicas, Cardiacas Stomachi-
Splenecas et hystericas nominamus. Communibus complectimur vi-
attenuandi incidendi detergendi aperiendi digerendi et alia hujus-
di. utrorumq; Originem temperamenti ratio Moderatioq; docet:
irtus autem ethereus imbuit aliqua cognatione formarum proprias
rum qualitates, quæ a communibus sepungunt, et cum occultis com-
unicant quæ ut cognatione sic ex ortu formis proximæ sunt propa-
ate quidem ex temperatione opaci terrei et sicci cum perspicuo æreo
queo et humido, sed perfusæ tamen vi excellentiore ac divinior, cu-
ius in mixtione non spectant vestigia. Ideo cum formis quibus asso-
ciantur, et a quibus immediate pendent extra sensus humanos peritæ
ullo horum peripsi in suo subjecto aut deprehendi possunt, sed ex
effectis cognoscunt aut ab observatione et experientia, quæ erudita atten-
tione et rerum observatione, multa exercitatione & usu longo constat.
de his in sequenti capite. Quantum ergo ad medicum Philosophum
ut his singulis quæ proposita sunt pertinere videt, hoc est maxime ne-
cessarium, maxime fructuosum, et salutiferum statuo, ut sciat non
communi et manco ut proh dolor solet sed altiori et secretiori veru-
tandi et penetrandi ductu, quomodo secundum has primas secundas et
tertias qualitates, agritudines inducant, inducta curent. Quapropter
ex alteriis Philosophi mente idem thema at enucleatius repetendo
proponi: Virtutes rerum naturales et harum operationes sunt
in triplici classe Prima videlicet Secunda et Tertia. I In prima
sunt vires Elementares secundum Actum, ut calefacere, frigefacere,
humefacere exsiccare. Ita qualitates sola totam omnino transmutant
Substantiam, quod alianum qualitatum nulla facit II. In Secundo
Ordine sunt Qualitates illæ quæ insunt elementatis seu rebus ab Ele-
mentis componentibus, modo distincto, & non adeo evidentes, & tales

ultra qualitates primas, ut sunt maturativa digestiva resolutiva
mollificativa, indurativa, Styptica abstersiva corrosiva, Caustica
aperteva, evaporativa, confortativa, mitigativa, conglutinativa, oppilativa
expulsiva, retentiva attractiva, repercussiva, stupefactiva, elargitiva
et lubrificativa et aliæ plures. Et nota quod multæ qualitates Elementa-
lis potest agere in mixto, quæ per se non operatur specialiter. Communi-
ter autem hæ Operationes dicunt qualitates secundæ, quæ sequuntur
naturam et mensuram mixtionis primarum virtutum: quemadmo-
dum de his in Medicorum libris copiose tractat. Sicut maturatio
est operatio caloris naturalis, secundum certam mensuram in certa
stantia materiæ: Indurativa Operatio est frigoris, similiter de Congela-
tio: et sic de similibus. III. In tertio ordine ponunt ea, quæ commu-
niter dicunt appropriata vel specifica Qualitatum vires, quarum
certum et determinatum membrum agunt ut sunt Simplices pro-
tas Urinam, Menstrua, et dicunt qualitates tertiæ, quæ sequun-
secundas, sicut secundæ primas. Inter admirandas Elementorum et
mixtorum virtutes, quæ partim Artificio partim Natura rebus in-
est Ignis vocatus Fatuus, qui combuit aquam, cujus plures compe-
nes Aristotelem in quodam Tractatu Singulari de Admirabilibus
lementorum edito docuisse scribit. Similimodo dicunt fieri ignem
qui oleo extinguit et aqua frigida accendit, quando rorat descen-
Item de glacie in aqua accensa, et de Igne in aqua ardente, nec non
Igne qui pluvia vel vento vel Sole accenditur legimus. Comparet etiam
Ignis qui vocat Ardens, cujus confectio quibusdam est notissima, qui
nihil consumit præter se ipsum. Sic quoq fiunt Ignes inextinguibi-
les et olea incombustibilia, et Lampades perpetuæ, quæ nec vento nec aqua
nec ullo modo extingui possunt. Præparat etiam Lignum, vel aliud
quoddam Combustibile, ut ab igne lædi non possit. Et fiunt Confectiones
quibus inunctis manibus potest ignitum ferrum nuda manu apprehen-
di et gustari. Memini etiam quendam potuisse manum in metal-
lum liquefactum mittere, nec non se totum in ignem conjicere absque
ullo damno. In memoriam mihi donatum est, a quodam hujus Arti-
ficii magistro exquisito Elychnium quoddam æternum vocatum cu-
re et apparentia instar filii Serici albi, quod ab igne non consumebat
quamvis ignis flammam conceperat et lucebat. Est et genus Lini quod
Plinius Asbestum vocat et igne non absumitur. De hoc Amixalaus
agit, circumdatum eo Arborem surdis et qui non audiuntur lethum
Cadit.

Cap. VI. De Pokemarum et Proskinetarum

minus Evidentium Virtus peculiaribus.

rma hæ latent abscondite a Conspectu nostrorum ingeniorum, obducte
involute qualitatum multiplicium varietate. Vestigio enim cum forma
qualitatum et congruens temperies, velut agglutinat mixto: immedi-
comitatur, imo fere precedit, sed cum forma completur ac perficitur
marum qualitatum, aut quæ absolute exquisitæ ut nulla vincat et
nent qualitas, aut respectu mixti proportione Geometrica. Harum com-
entioni cetere respondent quarum quædam propiores materiæ quod Ari
carum ab Aristotele nominet, quædam vero formæ congruunt ob cer-
ent quarum ministerio efficax est illa sua vis promit et exercet vires
el vero et materia ipsa accidentibus obruta, nec nisi ratione et subtile-
conitata, nimirum Elementorum inter se transmutatione, quam in
deo aliquo fieri necesse est, & considerati Artificum exemplis quæ na-
am imitantur percipit. At alia existunt quæ velut habitus sunt cor-
um, ex varia humidi et sicci commixtione a calore producta, ut rarum den-
m grave leve asperum lene, durum molle crassum tenue reliquum fi-
Alia tantum, quarum ratione alia species aliter afficiunt ab aliis
nuve. Hujus generis illæ sunt qualitates quarum ratione mixta magis
ad patiendum apta comperiuntur ut quod sicitas, aut conere-
facile, aut non cont liquabile illiquabile flexibile inflexibile & reli-
qua. At de absconditis virtutibus rerum quibus insunt scribo est. Hæc
em non sunt alicujus Elementi, sed sequuntur speciem vel formam
ujus vel illius rei, ut fugare venenum pellere antaraces, attrahere ferrum
cetera. Harum qualitatum exigua quantitas magnum satis habet
fectum quod nullo modo Elementali qualitati est concessum. Vires autem
ia validæ causantur propter divinum robur formæ, cujus ante feximus mem-
rem, ideo cum minima materia plurimum possunt. Contra Elemen-
talis virtus quia materialis est ut multum agit, multum etiam de-
dent materiam Virium autem harum Causæ latent, et humanus in-
lectus non potest eas usque quaque investigare, hujus particulam
quandam experientia longa et laboriosa dequirimus, vis rationis in-
dagine. Quid enim in stomacho cibum digerit? non ne calor? quem ra-
tione apprehendimus. Quid transformat cibum? revera causa alia occul-
tior quam ignoramus: quæ calorem altitudine indagationis vincit,
qui si aliquid proprie et primarii posset, in olla potis apud ignem
quam in ventriculo transformaretur cibus. Inter admiranda vero mis-
ta/ quorum Elementares vires agnoscimus/ innatas aliis proprieta-
tum vires, & a Natura rebus concreatas demonstrat Phœnix avis quæ
se ipsam renovare legit. Salamandra et Lyncurie bestiolæ vivere in
igne statuunt. Omnia hæc sunt occultarum virium opera quæ non
investigamus, siquidem non possumus sed admiramur & nihil ignotas
stupescimus. Præterea horum mirabilium habent alia multa vis re-

dibilia, quo tamen experientia ipsa cognita sunt. Ut de Salyris [illegible] let antiquitas.

CAPUT SEXAGESIMUM QUARTUM. Petit 20 10 p

moderniorum contra illos qui Originem Virtutis Spiritualis abditis qualitatibus rerum productae Stellis tribuunt & de quae ab Ideis Intelligentiis et Causis aliis has Specierum prietates oriri disputant.

Disputant de Causis occultarum virtutum alii aliter. Quidam Ideis per Stellas proferri alii ex qualitatum primarum [illegible] una cum ipsis formis produci in nascitis misto volunt. Et velle ingre re quae ut harum Natura quia vicissantur, quomodo vinculum est meo judicio rem tentare impossibilem. Si Deus condidit Natu et certis eas distinxit formis, quibus vires indidit certarum actio effectrices. Atq ut formas ignoramus ita vix unquam quae ab his ant ac dependent occultarum qualitatum Naturas perscrutabimur et assequemur. Per Canones autem clarior curabet sententia. Ab his enim thetice exponit, unde occultae rerum vires originem cant. Est ergo id manifestum Deum Naturae Conditorem quibus rebus peculiares vires a prima Origine indidisse. 2. Ne vires tarum atq Animantium Seminibq potentia insunt 3. In enata propagantur Corpora 4. Sex quatuor generibus qualitatum [illegible] in sequentibus temperatis inter se exactissime secundum ordinem primum Analogiam, in materia conveniente et ad formam directis accomodatis ordine et lege Naturae proxime formae constitutionem antecedunt. 5. ad Hujus formae Essentiam proxime accedunt. Ex fundamentis moderni existimant produci ac propagari specifica qualitates et non immediate a peculiaribus Stellis. Quando enim admistione caeterarum qualitatum absoluta forma introducitur & radix praecedentium Qualitatum spectanda, et hae quod Semini potentia quae illae insint res cogitandum. Praeter enim similem carum qualitatum vel formarum spiritualium virtutes quae ad propinquae sunt caeteris formis, ut ab illis divelli negueant. Hucusque moderni Opinioni contrarie sunt unus unus alionum aspectiones circa Originem occultarum Qualitatum annotantur. de quibus brevissime hic differam. Academici cum suo Platone Ideis rerum formatricibus has virtutes attribuunt. Avicenna ad Stellas Hermes ad Stellas Albertus ad formas rerum specificas [illegible] de Operationes deducit, Et hic postremus a moderno non adeo ab erius apparet, ita ut moderno Albertinae sit quod ad substantiam attinet. Statuerunt hi omnia Inferiora esse Ideata a superiori bus Ideis, tanquam a forma supra Corpora Animas & mentes

implici et pura immutabili indivisibili incorporea & eterna ideo-
mnium naturâ. Diverso autem ordine et gradibus distinctis has
locant ac disponunt. 1. Primum in Deo tanquam in ipso bono
Ideas, & has Deo inesse dicunt distincto intellectu modo, essentiali-
ter et accidentaliter sive relativè. Hoc fit per conditionem et mo-
dum unicum ad effectum diversum, vel per relativas quasdam rationes
ut omne quod in Mundo est sine ulla veritate esset unicum. Qui
non discrepant sed convenient & hac non confessio, Deum sub
multiplicem fateverent, quod impium foret. 2. Illi autem modo
mnes etiam formam esse statuunt, ita easdem in ipso intelligibili
Anima Mundi multas; & per formas proprie, aby insuper absolu-
te invicem differentes ponunt. 3. In mentibus etiam ponuntur
in Intellectu sequente. Intelligibile illud, sive conjungant Corpo-
a Corpore separentur: hoc fit per participationem mutuam & successi-
ndum alterum gradum perfectionis distinctionem. 4. Naturæ quoq
tuli Mundi tribuunt Ideas tanquam semina quædam infima
um ab Ideis infusa. 5. Materiæ etiam asscribunt Ideas quate-
ntellectu potentiæ instar umbrarum vel obscuro essendi modo illi
Ergo originem occultarum virtutum, quidam ex sententia Pla-
um asserit esse in rationibus Animæ Mundi, quæ totidem ratio
num Seminales continet, quot Ideæ sunt in mente Divina. &
onibus opinant aliqui Animam Mundi sibi ædificare in Cœli
Stellas etiam figuras, et imprimere his omnibus proprietates
m. Hoc fundamento diducit, quod a Stellis, figuris ac proprie-
dependeant omnes specierum inferiorum virtutes et propri-
tia ut quælibet species habeat figuram Cœlestem sibi conveni-
ex qua etiam possidet mirabilem potestatem in operando, qua-
er rationes animæ Mundi Seminales propriam a sua Idea sui-
dotem. Et sic tria ad inquisitionem occultæ qualitatis concur-
1. Idea in bono ipso in intelligibili: in mente in anima Mun-
2. Stellæ et alia Cœlestia ideata 3. Impressio ex his transcen-
in Species. Porro Ideæ non modo sunt causæ essendi alicujus spe-
sed etiam sunt causæ cujus virtutis quæ tali vel tali speciei ines-
maxima autem hæc ex principijs Platonicis tenendum, quod vir-
tus certis certam scilicet et stabilem rationem habentibus non
fictis nec casualibus sed efficacibus: sed potentibus & indefficientibus
l contra nihil in casum agentibus, moveant virtutes in natura re-
n existentes: quæ quidem virtutes sunt Idearum operationes quæ
errant nisi per accidens, ex impunitate ridelicet et inæqualitate
materiæ. Et hac ratione invenuntur etiam res eædem speciei magis
minus potentes, secundum puritatem vel confusionem materiæ.
nnes enim fluxus Cœlestes impediri possunt per confusionem, et inhabili-
lem materiæ. Hinc natum proverbium Platonicum: secundum meritum
aterie infundunt virtutes Cœlestes. Et res illæ, in quibus minus immer-

gitur Idæa materiæ, hoc est quæ separatorum majorem acquirunt similitudinem, virtutes habent potentiores in operatione similes operanti si Idex separatæ. Eandem vera conclusione affirmat Æquam cælestium esse omnis mobilis virtutis quæ est in speciebus inferioribus Cap. VI. CONCLUSIO PRIMA. Avicenna Hermetis &c. in prefato capite allatarum.

Videntur hi Auctores sibi invicem adversari, & a Scientia Platonica abhorrere quamvis nullo eorum quæ recte intelligat negocium a veritate abhorrens. Siquidem omnia eorum dicta ad eundem effectum in planis convenientia tendunt. Processu autem ad demonstrationem, circa occultarum virtutum ortum, utuntur a genere generalissimo ad specialissima et inferiora. Ung. 1. Primo occurit Deus qui Ideis puris et simplicibus constat, / ut antea dictum / et in primis omnium virtutum finis et origo. 2. Postea Sigilla idearum considerandæ sunt quæ præstat ac donat primis suis Intelligentiis 3. His accedit Consignatio Idealis virtutis quam hi fideles Executores rebus quibuslibet sibi creditis offerunt et exhibent, mediantibus tanquam Instrumentis Cælis aut Stellis, quibus materia interim disponit ad susceptionem illarum formarum, quæ in mente Divina ut Plato habet per Astra deducenda residente. Atque formas dator formarum dispensavit per ministerium Intelligentiarum quas super opera sua constituit Rectrices et Custodes, quibus ea fidelitas in rebus sibi concessis creditæ est ut omnis virtus lapidum herbarum Metallorum & cæterorum omnium sit ab ipsis Intelligentiis præsidentibus. Adsunt ergo formæ seu virtutes: adsunt 1. ab Ideis 2. ab Intelligentiis præsidentibus et gubernantibus 3. & Cælorum virtutibus: 4. ab elementorum dispositione Complexionibus correspondentibus Cælorum influxibus a quibus ipsa Elementa disponuntur. In quibus omnibus rei effectus & virtutis Executione concurrere necesse habent. Sunt autem Operationes ejusmodi in rebus inferioribus per expressas formas. 2. In Cælis per virtutes disponentes 3. In Intelligentiis per rationes mediantes. 4. In Archetypo per Ideas & formas Exemplares. Quæ ab Avicenna Hermete et aliis distincte et concurrentibus necessario seorsim annotata, in convenientiam Opinionum diversorum tantum in verba, inservi, tanquam totius ordinis virtutum occultarum naturalium nationes.

Cap. VII. DE MINERALIBUS sub speciebus virtutibus.

Quatuor supra attulimus mixtorum genera, Plantas, Lapides, Metalla & Animalia. Harum specierum diversa sunt individua, quæ diversas continent virtutes, quamvis ejusdem speciei, ut in Plantis Lapidibus & animalibus exempla demonstrabunt. Inter Lapides est Magnes cui virtus inest trahendi ferrum. Adamas sua proprietate

...em Magnetis tollere scribt. Electrum et Belagius confricati et ...ti paleam & pannum deducunt: in tenebris Carbunculus lucet: Adi...um attrahit et partum accelerat suppositus: superpositq corroborat ...iam Plantis communicat. Jaspis sanguinem sistit. Heliotropius ...sum perstringit, et gestantem invisibilem reddere fama volat ...nis Lapis praestigia ab oculis aufert: Lipparius sustitus mines be... ...neat. Albertus accensus nunquam aut vix extingvit: Synochitis ...interorum educere a Magis credit: Arachites Divorum Imagi... ...parere facit: Cretis somniantibq suppositq Oracula reddit. Ce... ...malibq Echenеis piscis navem sistit. Chamaeleontis jecur exasperum ...& tonitrua excitat et ad genus alia quam plurima quorum usus ...apud Medicos celebrat. Sub Plantis continentur varia ut Rhabar... ...m choleram depellit &c Et in Aethiopia herbam esse scribt, quae sta... ...siccat et omnia clausa aperit. Laticem herbam legimus a Persarum ...Legatis dari, ubicocung venissent rerum copia abundarente Et ...am Spartanicam esse annotat sive Scythicam, quae si gustaq velat... ...more detineret. Ichytas duodecim dies absq fame et siti du... ...narratur Et Apuleius fatetq se a Numine edoctum multa hor... ...um et Lapidum genera esse, quibus homines etiam perpetuam vi... ...sibi contribuere possunt, sed fas non esse secretum eorum homini... ...noscere, qui cum parum tempus viventes, malis aude studeant, & ...illum non scelus audeant, si prolixitate temporis potirentq nq Dijs ...parituros. Et hoc Ethnicorum profanum vanum: nobis certum ...ficatum: narratum narravi.

CAPUT

CONJUNCTA EXPRESSARUM SENTENTIA

...tutorum de Causis harum Virtutum diversarum, diversorum Singularium

...nica quaestium fuit undenam hae virtutes existant, at nemo ex illis qui ...derum proprietatibus ingentia volumina ediderunt hoc annotavit. ...Nullam faciunt hujus divinae Originis mentionem. Bochus, Aaron, Orpheus, Theophrastus, Zenothemis, Zoroaster Evax, Dioscorides, Isaac Judaeus, Zacharyas Arabionius alberti et Arnoldus nullius in quam harum proprietatum Cau... ...sas investigavit et tamen hi omnes fassi sunt quae Zacharias ad Mithrida... ...tem scribit: magnam vim & humana fata Lapidum Herbarumq virtutibq ...inesse. Unde ergo haec oriantur? altiorem requirit speculationem ablatan... ...der Peripateticq a suis Sensibus et qualitatibq non discedens has vires ...ab elementis earum qualitatibus provenire statuit, quod forte verum, qui... ...dam putant et nisi qualitates illae sint epidemi Speciei, operationes autem ...Lapidum multae, ut nec in specie nec in genere convenientes. Considerantes ergo singulares quae pluribq insunt tanquam subdivisivis, quam in speciebq

dores mirabiles: occurrit statim figura Coelestium et situs stellarum
De quibus certam reddit scientia ex sequentibus maximis.

1. Omne individuum quando incipit esse sub determinato statu
po & constellatione Coelesti pixta esse quatenus tale quid accipit, simul
fit simul mirabilem quandam virtutem operandi, & patiendi rem mira-
dam praeter eam quam habet a specie.

2. Hoc perficit cum per influxum Coelestium tum per obedientiam
materia generabilium & animam mundi mediantem, quae quidem tam
est qualis est obedientia nostri Corporis ad nostras animas.

3. Si quis concepit formam id sentit quod ad hanc quamcunq; conver
Corpus moveat delectabiliter, vel horrendo vel fugiendo: eodem modo
Anima Coelestes quando diversa concipiunt, tunc materia per obedien-
am movetur ad illud conceptum

4. Hinc in natura multa apparent prodigia ex Imaginatione Supe-
orum motuum.

5. Cui hoc virtutes diversas non modo res naturales, sed etiam quas
res artificiales concipiunt, & hoc maxime si anima operantis in
idem nititur.

6. Alludit Avicenna Ludcung hii fiunt, oportet praecipere in medi-
& Conceptionibus Stellarum et Orbium.

7. Per hoc fiunt in rebus varij effectus inclinationes et mora non tam
tummodo a materia, varie dispositia ut multi opinantur, sed ab influxu
vario, et forma diversa, non quidem diversitate specifica sed particu-
lari et propria.

8. Virtus et mirabilis Operatio est in unaquaq herba & lapide re-
majori in Stella, ultra quam etiam ab Intelligentiis praesidentibus
unaquaq rei multas sibi arrogat & assumit.

9. Potissima Virtus a Suprema Causa dependet cui omnia multa
& consummata respondent: Consonantia suo harmonico Concentu, volun-
hymnis quibusdam, semper summum illum opificem collaudantes

10. Occulta hac virtute et Mystica cognatione recte dicere possu-
mq, quod omnia sublunaria Deum laudare queant, quemadmodum
in fornace Chaldaica a Sanctis illis pueris ad collaudationem invi-
tantur Cantantibus Benedicite Domino Universa germinantia be-
ra & omnia quae moventur in aquis, omnes volucres Coeli, Bestiae et pecora
simul cum filiis hominum. Quam putas critice esse Causam quod hae
verba apposuerint? non sic concinna applicata, nec nuda verborum co-
gitatio, sed sublimius quid tibi prophanabo imperscrutabile, ergo
abi: 11. Nulla data causa necessitatis effectuum praeter connexionem
omnium rerum, cum prima Causa et correspondentia ad illa divina
Exemplaria & Ideas aeternas.

Una quæq res habet in Archetypo Locum peculiarem & determinatum unde vivit & originem trahit.
Omnis virtus herbarum Lapidum metallorum Animalium verborum Orationum et omnium quæ a Deo sunt ipsi insita est
Licet Deus per Intelligentias et Cælos in hac Inferiora operetur nonnunquam tamen his mediis, aut suspenso eorum ministerio, immediate ipse illa facit, quæ opera tunc Miracula vocantur.
Quamvis primæ Causæ impero et ordine, Secundariæ Ignes Plato ministros vocant, necessario rythmo naturæ agant et effectus producant, nonnunquam tamen pro libitu suo sic illas absolvit aut movet Deus, ut ab illig Imperii et ordinis necessitate penitus desinant. Et hæc maxima Dei sunt Miracula. Ut ignis in fornace Chaldaica non combusserit pueros: Sol ad Imperium Josuæ a Cursu suo unius spatio retro cesserit: ad Ezechiæ petitionem per decem lineas sive gradus regressus est Sol: patiente Christo in plenilunio defectum Solis simulante.
16. Harum Operationum Causæ, nullo rationis discursu, nulla Mathematica, nulla quantumcunq occulta seu profunda Scientia investigari aut attingi possunt, sed solis divinis oraculis addiscenda sunt et venerenda.

De Ente Quod Datur Inter Supera & Inferiora, modo Connexionis admiranda

Hæc distribuunt gradus operationum Individualium et Specialium ab omnium prima Causa Deo: qui idem manens distribuit singulis ut sui tamen cooperant Causæ Secundæ Angelica et Cælestes Corpora materiam, et alia aliis commissa disponentes. Virtutum ergo Influxus his perficit & constat: Adest Deus infusor adest particularis Virtus Imaginum & Intelligentiarum præsidentium, adest Concursus radiorum et Concentus aspectuum, Stellarum planetarum & harmonicq. Et sunt hæc unum & primum & superius. Adest res inferior infusum continens: adest individuum, adest species. Et hæc unum sunt et extremum alterum. Adest etiam Anima Mundi seu forma Spiritualis generalissima & communissima mystica et sanctissima. Et hæc est unum ab duo & tertium nempe vinculum & connexus apprehendens duplici tertio modo duplicii manu duplex extremum Supremum et infimum. Circa hanc triplicem unitatem varie Philosophati sunt priscii Sapientes, Democritus Orpheus & multi Pythagoricorum Cælestium vires Inferiorum naturas diligentissime perscrutati, Omnia dixerunt plena esse Dei forte ex hoc quod nulla res est tam præstantis vitæ quæ vitalis divino auxilio sui natura contenta sit. Et virtutes divinas mixtas effusas vocabant Deos Zonaster Divinas Illices, Synecias Symbolicas. Mercurius alii vitas, alii etiam animas nominabant, & ab his virtutes rerum dependere dicebant. Ad tali persuasionis argumento, quod solius animæ sit

ab una materia extendi in res alias circa quas operatr: sicut homo qui ex
tendit Intellectum ad Intelligibilia et imaginationem ad imaginabilia
(X. Et hoc intelligit quando dicunt hi Philosophi: Unius Entis animam ex
di, et aliud ingredi et fascinare ipsum et suas operationes impedire
quemadmodum Adamante magnetem impediri ne ferrum trahat anima
tat. De Anima loquimur et de Corpore Anima primum mobile est et ut
dicunt sponte et per se mobile Corpus vel materia ad motum per se ini
cat, et ab ipsa Anima longe degenerans. Inter haec duo opus est excelle
tiori medio, quod sit quasi non Corpus, sed quasi jam Anima, sive pa
si non Anima, et quasi jam Corpus. Hoc tertio Anima Corpori connecti
dotata ratione utriusq virtutibus variis. Idem medium fingunt esse
Spiritum mundi, quem dicere possumus esse entiam quintam: idest
quod non ex quatuor elementis sed quoddam quintum super illa ad
praeter illa subsistens) conflatus sit. Spiritq ejusmodi necessario requiri
tanquam medium quo anima Coelestes insunt Corpori crassiori, & mira
ficas largiunt dotes. Hujus Spiritus in Corpore Mundi forma quadam
di, qualis in humano Corpore Vapor. Quemadmodum enim minus
Nostra vires per Spiritum tanquam per tertium adhibentur membris
Sic virtq Animae Mundi per Quintam Essentiam seu Spiritum Universi
si dilatatur per omnia. Hujus Spiritus subtilla, nec minimum quid
reperitr in Natura rerum Universa caret licet virtutis contineri modo
ad modum cujusque particulam. Differt enim haec virtq secundum per
fectionis gradus, & magis ejusmodi admiranda virtutes intenduntur
iis rebus, quae hujusmodi Spiritus plurimum hauserunt. Haurit
autem per radios Stellarum quatenus res his se reddunt conformes. Hujus Spiritq beneficio omnis occulta proprietas propagatur
in herbas lapides et Metalla et Animantia per Solem: per Lunam
per Planetas per Stellas Planetis sublimiores. Major et adstructio hujus Spiritus est utilitas, sut quidam viri sum est, si quis illum ita
verit ab aliis Elementis plurimum segregare quibus inest. Hujus
im. piam segregationem hanc ignorant, modo utatur plurimum his quae hoc Spiritu plurimum abundant. Illa enim res in quibus Spiritus
ille minus immergit Corpori, ac minus cohibetur a materia potentius
perfectiusq agunt: tum etiam promptiq generant sibi simile.
Nam omnis generativa & seminaria virtq in sepius dicto Spiritu
absconditr. Quare Alchymistae nituntur eum Spiritum ex auro argento
ventq secernere, quem rite segregatum et extractum, si postea cui
vis ejusdem generis materiae hoc est cujus Metallorum ad aurum
proprius accedenti adhibuerint aurum statim Argentum convi
vit

ciunt. Et gloriatur is / cui hæc quæ refero / quod per Spiritum hunc
facere noverit Aurum, & me tale quid vidisse peragi eloquar. Addit
autem ille se non plus Auri fabricare potuisse quam quantum fuerit
Auri pondus de quo Spiritum extraxit subjicit incuperationem, nam
cum sit ille Spiritus forma extensa & non intensa, non potest ulla
quam mensuram imperfectum, Corpus in perfectum mutare. Et
alio Artificio hoc fieri posse affirmat.

CAP. III. De Accidentibus Concomitantibus.

De discordantium in natura rerum ratione Consequentium.

Forma de qua supra / Adsunt primæ qualitates ipsi temperatæ
et secundæ ex mixtione primarum propagatæ, multiplici discrimine
Ubi enim propius accedunt ad primarum qualitatum vim, alio et ali-
minus harum naturam referunt, tali tamen sunt predicæ vi quam ar-
primis ortam evidenti ratiocinatione colligi potest Tertiæ quoq; et se-
cundæ / quæ formarum substantiis similiores et propiores atq; immedi-
ate annexæ, eò minus cognosci explorariq; possunt, quo a pri-
mis absunt qualitatibus longius. Harum ergo inter se virium ceu pra-
sidiis et ope amicitias exercent & inimicitias naturæ rerum. Alia
alliciunt ad se et quasi manibus rapiunt cognata, nihil enim ma-
gis appetit et ad se attrahit quasi unum quodq; in natura, quam rem
sui similem. Propterea adversa repellunt his aut completuntur ac fo-
vent, aut infestant ac perimunt se ve mutuo; quædam propinquo tan-
tum contradu: quædam fomite: nonnulla ex intervallis. Neq; id fo-
cium si intercedat distantia, vibratu emissitiove atomorum ad res
cognatas: aut earundem obviantium inter se concursu ac recursu
Et si et defluxiones halituum perpetuas abijs corporibus quæ nutriunt
non inficiamur / sed vi continente quasi alteratione medii diffusa
ubi pertingit, ad rem similem aut contrariam, vim similem / sed
cedentem / sustentat: contrariam oppugnat aut destruit: aut aliter ef-
am officit, pro naturarum et virium ratione et conditione. Nam ut Sym-
pathia seve aut antipathia exerat inter Res cognatas aut differentes,
analogia ut intervenial necesse est 1. Et facultate Agentis. 2 Apti- (x)
tudine patientis 3. Applicatione: quæ rursus & 1. Medium convenien-
2. Et opportunum situm & 3. Contactum seu materialem seu spiritu-
alem & 4. adminicula Organorum requirit. Et diximus a formis et qua-
litatibus primis secundis & occultis Sympathias et antipathias esse
rerum. Sed inter has ipsas qualitates plurimum interest. Major e-
nim et longe acrior ac penetrantior est vi Occultarum quam evidentium

ut quæ propius formis absunt et exactiꝰ congruunt. Videntes materiæ propiores sunt similiores, propterea crassiores et ignorantiores. Per illas priores & formis propriores admirando modo in diversissimis disjunctas a se intervallis actiones suas diffundunt atq; extendunt.

Cap. VII. De causis sympathiæ et antipathiæ rerum

Ex his quæ diximus, omnis sympathiarum et antipathiarum ratio, et constat sententia, cujus penitiores causas cum neutiquam prospiciam, fateor divinæ sapientiæ thesauros in rerum naturis ampliores esse et abstrusiores quam ut acumine ingenii humani pervestigari viribus ejus et exhauriri possint. Nec confidentia eorum qui hoc derident moveor. Quærit Socrates apud Platonem ne ex his eis hoc consecutum esse ut dubitare cœperit de ijs quæ prius bene scire sibi videbatur. Et revera de multis plane teneny: ut est apud Platonem scamus igit et amplitudinem atq; immensitatem Sapientiæ Divinæ et angustias intelligentiæ nostræ, ijs q; quæ utcunq; cognoscere possumus et explicari acquiescentes, neutiquam aut stolide et in Deum contumeliosa melioris erroris nihil esse inpervestigabile somniemus; aut vanis et temerario conatu quidvis audeamus & aggrediamur, aut cæca et imprudenti persuasione blandiamur inventis nostris, ac si consecuta sint quod investigatq; aut assumamq; etiam ad rationes deducendas nostras falsa absurda ac aliena, recto et jam olim gravissimorum judicio ex Scholis explosa, quales sunt atomi Democriti et Epicuri aliorumq; Phantasticorum medicorum deliria & fatuitates, qui alumni peregrina & nova quasi sat satis jejuna / inventa hinc inde effutiunt quid et quæ principia sint veræ Philosophiæ et medicinæ ipsa ignorant. Ut autem ostentent ingenium singularibus formulis veritatis dinegotia sua ad alios regula fidei Dei placet, epistolari incumbunt atq formulis vere singularibus, a nullo unquam inventis explicatis et approbatis ab omnibus explosis castigatis et sanniis repletis. Horcine sapere præ nimia sapientia hi sapere, et prorsus taliter aliquando Ea methodice medice concepta confusa mente inordinate valeant tibi hæc futilia & toto genere inutilia concepta. Nos varios medii quantum ad statum rei spectare videt, in mixti vestigii et argumentis Philosophiæ veræ, revocemus ad causas ex quarum principijs demonstrativa comprehendi ac demonstrari posse judicamus, quæ res obscuras utcunq illustrant, et veritatem quærenti satis facile ostendant ac recondita attingamus et tractemus verecunde. Nec puerilis abjecti angusti ignavi ingenii esse ducamus, aliqua ignorare, aut

ta de eis disserere ut Dei Sapientiam vim omnem ac potestatem
referamus contemplationi ac prospicientiæ nostræ, quo sæpe impingit
ditur, errat hæsitat, sæpe prorsus insistit ac deficit. Rogiamus arro-
antiam, aut profitentem magna viribus, aut ostentantem etiam ea fa-
entem inventiones rationes veritatis aut facilitatis non expertes:
gloriæq esse dicamus Ea abdita abstrusaq in natura confingere
si se nihil offert quam pro veris falsa, pro explicatis involuta & non
ærentia, pro firmis lubrica, pro solidis jejuna, fragida fictilia: Ea
ndem pro gravibus et seriis, levia et ridicula comminiscii & obtrudere.
ur ringimur aut cur laboramus amice? ut monstremus Caelum qua-
m in Septemtrionem se magnes convertat, aut quare inter se dis-
ideant Brassica et Vitis cum reddi ratio nequeat alia Calido cur fri-
idum adversetur, nisi quia horum Natura singula in singulis
condita est.

Cal. Pl.

PROPOSITIO COMMUNICATIONUM & Impress.
arum unius proprietatis diversa in aliud singulare et
versum et non diversum Exempla.

Prospicuum ergo esse arbitror proprietates in rebus occultas et harum con-
ordancias et discordantias, non ab Elementi natura sed celitus insitas
enerib; nostris occultas, ratione vix denig notas, vel prorsus ignotas
et a vita Spiritus Mundi per Stellarum radios in materiam profecta,
a nobis non aliter quam conjecturis & experientia indagari posse.
Quicquid autem utilitatis in Philosophum Medicum ex hac causa
investigatione (siquidem manifestior non convenit humano ingenio)
redundare potest comprehendit in his 1 Ut consideret quid unaquæ
res moveat & convertat ad suum simile & inclinat ad se ipsum secun-
dum totum posse suum tam in proprietate 3 virtute occulta quam
in qualitate 3 virtute Elementari. Hoc etiam quandoq in ipsa sub-
stantia evenit, sicut in sale videmus, nam quicquid sui stetoriat cum
sale fit Sal. Omne enim agens cum agere cœperit non ad inferius se
ipso movet sed quodammodo quoad fieri potest ad sui par et conveta-
neum. Hoc manifeste apparet in Animantibus sensibilibus in qui
bus Cibum, non in herbam vel Plantam nutritivi virtq transmu-
tat. Sed in Carnem convertit sensibilem. Duby ergo rebus vicinis ali-
cujus Qualitatis vel proprietatis excessus, ut calor frigus audacia ti- m
mor insipientia incundia amor odium, vel quovis alio passio aut vir-
tus, sive inest ipsis per naturam sive quandoq etiam per Sortem vel
casum, ut audacia in meretrice: hæc res ad talem qualitatem, passio-
nem, virtutem, maxime movent ac provocant. Hæc rationi cor-

respondentia

spondentia ignis movet ad ignem aqua movet ad aquam, et ita
movet ad audaciam. Hæc itaq; cōsideret qui in hoc studio operam
affectat. At hoc mirandum admirandæ experientiæ mysterium, quod
tanta sit rerum Naturalium potentia ut non tantum eundem
sibi propinquantes sua virtute afficiant, verum etiam præter
infundant ipsis consimilem potentiam per quam hæc eadem vi
ipse etiam cætera afficiant, quemadmodum in magnete videmus
qui quidem lapis non solum annulos ferreos trahit, sed vim
am ipsis annulis etiam infundere credet, qua hæc idem efficere
sunt quod præstet magnes. Talem se vidisse referunt Alberty et Al
gustinus. Eodem modo fertur quod meretrix publica, in qua aud
est et impudentia summa & infinita: hæc ipsa proprietate aur
sibi propinqua afficiat adeo forti & valida vi, ut reddant hæc eadem
deinde alijs. Hinc dicunt quod si quis induat camisiam vel
dusium meretricis vel sedem habeant Speculum quod ipsa qu
tidie inspexerit reddet audax intimidus impudens et luxurio
Simili modo dicat pannus, quo fuit in funere Cadaver tectum con
cipere ex hoc proprietatem aliquam mestitiæ et saturnalem virtu
tem sic de laqueo vel catena suspendiosi fert, quod aliquas habe
admirabiles virtutes quod & valeat contra Symptoma a illud quod
vapore crasso oritur et dicit Camphus: sic ad Catharrum suffo
tum, ad firmitudinem ligationis amicorum et ad alia quamp
plurima hunc conducere sententia est. Haud alienum ab his est
illud Plinii qui: Si quis terram substernit lacertæ viridi exce
ad & una in Vitreo Vase Annulos induat ex ferro solido vel a
ro, & cum apparebit visum recepisse lacertam: hac ex vitro empta
annulos servatos contra lippitudines valere commemorat.
Idem de Annulis et Mustela valere narrat cujus oculis punctis
erutis etiam visum reverti constat. Hac intentione ponuntur quan
Annuli in nido passerum sive hirundinum, quorum usus pos
est in amore vel benevolentia conciliandis.

CAPUT. RELIQUAE SKORIAE. Aliae occul-
tarum quarundam Operationes, per Regulam specifica
convenientiæ propriæ.

In confesso est apud medicos cerebrum juvari a cerebro & pulmonem
a pulmone. Sic habet quod nunc oculus dexter dextri sinister sini
stri suspensi e collo in panno nativi coloris, lippitudines sanent
et hoc etiam commune esse dicunt oculis omni. Si pedibus testu
dinis virtutem insere jubet quod conferant podagricis adalligati

ita ut per pedi manu manui dextræ dextera, sinistræ læva respondat.
Eadem modo dicunt Animal sterile provocare & communicare sterili-
tatem & ex eo maxime testiculi et matrix vel Urina. Sic scribunt Mu-
rem non concipere, qui quodlibet mense de urina mulæ vel ali-
cujus infusum in ea ederit aut biberit. Ergo qui vult mirabiliter &
occulto modo operari aliquem virtutem vel proprietatem quærimus
animantia vel alias res quibus talis proprietas excellentior inest, et ea
nobis assumamus. Nobis partem in qua talis proprietas vel virtus maxi-
me regnet. Vt si quis velit promovere Amorem quærat Animal ali-
quod quod maxime diligit: cujusmodi sunt Columba turtur passer
hirundo, motacilla, & ex his sumant membra vel partes in quibus
maxime vigeat Venereus appetitus ut sunt Cor testiculi matrix priapus
sperma menstruum. Sciat autem hoc eo tempore quando animalia tali
affectu maxime rapiunt & intendunt, tunc enim valde provocant Amo-
rem. Simili ratione pellem Corvinam tempore divisæ Amoris Cervo
detractam & super lectum stratam dum coeunt conjuges, libidinem
causare affirmant. Si autem Cervo Conium uterum gestantis eodem
modo adhibet fertilitatis auxilium esse probant. De his loquor ut
Medicus, qui Naturæ est inquisitor, & cui quædam denanda. Sic ad
audaciam comparandam suadent cerum gestare Cor, vel oculo. vel fron-
tem vel aliud membrum Leonis & galli. Idem intelligit Apellius a-
pud Platonem, quod Canes Corvi & galli conferant ad vigiliam, necnon
Philomela Vespertilio et Noctua: atq horum maxime caput cerebrum
cor, et oculi. Hinc dicunt si quis Cor Corvi vel Vespertilionis super
se posuerit non dormitabit donec deponat, idem facere opinantur
Caput Vespertilionis aridum alligatum in dextro brachio vigilantis
idem quoq; si ponat super dormientem non excitari dicit donec de-
positum fuerit. Eodem modo Rana & Bufo efficiunt loquacem et ex
hac maxime lingua et cor Sic lingua Ranæ aquaticæ supposita
Capiti facit loqui in somnijs et Cor Bufonis impositum manibus
Mulieris dormientis sinistræ fert efficere ut eadem omnia secreta
pronunciet. Hoc quoq affirmat de Corde Noctuæ & sevo leporis posito
supra pectus dormientis. Simili ratione omnia animalia longæva
ad vitam conferunt longævam et quæcunq habentia in se virtutem
renovativam, conferunt ad nostri Corporis renovationem & juventutis
repitutionem, quod multi Medicorum se novisse ostenderunt. Re-
ciperet in Vipera et Serpentibus Cui hoc fundamento Cervos renovare
in juventutem Senectutem suam, comestione Serpentum tradit. Sic &
Phœnicis memoria restat iterum renovati per ignem quem sibi construe-

erant.

xerat. De dextro pede Pelicani hoc habet quod si sub primo calidi
post tres menses regeneret ex eo Pelicanus, hec mira si vera sint
eti aliqui medicorum confectionibus quibusdam ex vipera et Pelic
& ex quorundam animalium carnibus compositis se juventutem
tuturos promittunt et legit quod quandoq restituerint non nunq
idest nec vel nunquam talem qualem Medea Pelie senj prom
Tandem credit Ursi sanguinem applicato ore presenti vulnera
stum, corpori rubori incrementa suggerere siquidem animal
robustissimum cenceretur.

Cap. 7. De introductione Qualitatum gradualium, ad Sympathias et Antipathias.

Repeto breviter superiora quedam: In mistis varietas pene infin
& nullo hominum satis vel explicati cognita, vel certo pervestigab
sunt convenientiæ aut conjunctiones, vel contra discrepantiæ aut a
siones rerum inter se. Hoc certum est precipuas, maximeq insigni
mistiones formalium qualitatum oriri, quæ congruunt formis et harum
cientur. Illæ enim agunt aliquid & efficaces solæ sunt: earum de
et ministerio forma exerit aut extendit, nec aspici aut cognosci pot
propius quam in hisce. Observandum hic diligenter est quæ forma
qualitatum quibus inter se aut consentiunt aut dissentiunt, ac p
gnant intrinsecæ rerum formæ gradus in Universum sunt quinq
qui quibusdam omnes aliquibus non omnes esse reperiuntur.

Primo gradu continentur Primæ qualitates, Calidum humidum
siccum: & hæ omnes perfectum mistum habet, sed sua alteri temperat
iei Ex harum inter se commixtione & commoderatione in materia
crassa vel tenui vel media inter utramq proxime oriuntur sensuum objec
colorum sonorum, odorum & præcipue saporum differentiæ ut dulce amar
rum acre acidum austerum acerbum insipidum pingue. Nihil enim
de materiæ dicam qualitatibus, quarum supra est facta mentio Ex
primis et secundis sua inter se temperie, pro diversitate materiæ su
stinentis & excipientis commixtionem producunt ac constituunt duo
mina tertii Generis Qualitatum: quæ sunt quæ rarefaciendi condensan
di emolliendi indurandi ullitu suo interficiendi, detergendi attrahendi
repellendi, lavandi, contendendi, ora venarum aperiendi, contrahendi, in
crassandi attenuandi, dolores sedandi, dolores efficiendi concoquendi pla
movendi; digerendi per halitum sudores provocandi, stuporem inducendi,
stuporem accersendi, somnium conciliandi, animum alienandi, putrefa
ciendi, adurendi exulcerandi fundendi densandi, cogendi, siccum pro
vum gignendi, attemperandi, expurgandi, vellendi, exasperandi, leviendi,
a fœtu liberandi & infarciendi vim habent, quæ hac aut nomen gignunt

extinguunt, aut provocant, aut reprimunt, carnem in ulceribus procre-
cantem obducunt, glutinant purgant, exedunt carnem inutilem ulce-
ra abstergendo, aut lubricos reddendo meatus, aut comprimendo aut a-
pendo laxando aut attrahendo evidentibus non occultis qualitatibus
cant. Huc pertinent quæ hepati suribus, oculis dentibus coxarum do-
renibus splenis podagræ arthritidi lateris dolori pusti et commi-
tionis calculi dicata et appropriata sunt. Sub quinto genere collocare
pifica vulgo dictæ qualitates, de quibus supra copiose titulo occultarum
venimus & clarius patebit in sequentium Antipathiarum & Sym-
diarum graphica delineatione.

Cap. Plus. DE PLURIBUS DATIS COMMUNIBUS Antipathia-
m et Sympathiarum Exemplis 1. ratione positus & aspectus
lestium. 2. Et temperamenti Aëris.

Inter varia pene stupenda mundi opera, vel præcipuum est mirifica in-
se Convenio omnium partium & Sympathia et Antipathia rerum.
bes Stellarum circumfluxu suo cingunt & complectuntq Regionem Mun-
Elementarem, quæq in eis ex Elementis conflata continentur atq exi-
unt corpora. Neq solum afficiunt ea motu et lumine excitatis qualitatibus
imis, ijsq alijs alia proportione junctis coactisq in unam temperiem
rum etiam tanquam occulta vi influentes, quæ a reflexo lumine
nt commovent. Ordine igit inquirimus Cœlestium efficaciam in di-
cordiâ & Concordia mixtorum. Oauvit primo a Stellis amicitia erga ma-
netem. Stellæ enim poli Borealis ad se magnetem convertunt, ita ut
usquam magnes reperiri credat, nisi versus Septentrionem. Illamen
ei observatum fuisse scribit, quod perpendiculum in navigatoriâ pixi-
de magnete illitum in nostro hemisphærio a fortunatis Insulis sequa
Strabo ad occidentem versus esse scribit, ad caligaram declinet dextrorsum
pradoby civiter novem. In altero autem hemisphæri nutare perpendi-
culum sinistrorsum annotatum fuisse affirmant. Inq ubi perventum
est ad meridianum Asorum vocatarum Insularum, exacte cognuere
ad lineam meridionalem nec alterutram nutare in partem: inde vero
inflectere sese eadem perpendiculum a dextris poli, versus sinistra. Ubi
erga quod magnes tam vario modo vertat, occultum tamen est quod huc
vel illuc, præcipue autem versus Borealem plagam ad quam omnes præ-
dictæ conversiones sensim inclinare colligimus, convertatur. Stellis amici-
tia circumagunt heliotropium tragopogon Ornithogalum lupinum: Insi-
dium Floris colorem ter in die mutare memorat, et non nisi ad solem
hæc vicissitudo accidit. ita ut mane candidum, meridie purpureum

Vesperi puniceum conspiciat. Ipso die Solstitii populus albo et n
ces folia circumagere observatum est. Oriente Syrio Parmenis ips
non apparet donec occidat. Thynni marini æstro corripiuntur, Coccy
occultatur. Praeterea certi parity Stellarum, certos in humano corpo
mores, partes, sensus, aut vegetant aut hebetant aut depravant. E
latibus quæ primis impressis aëri cæteris Elementis non eadem
afficiunt, multa omnia. Bruma floret Veratrum, favonijs spirantib
Thymalea efflorescit, moxq; hanc insequunt Viola alba, Narcissus e
go, quæ vere primo prodit.

CAP. VII. De Luis Buddam Praesagijs ex Antipa
et Sympathia ab Animalibus plantis et alijs mirabi
Animantia omnia Universaler temporum mutationes et qui partic
tim accidunt, tempestatum exortq; sagacissime priusquam invalesc
ceu olerant: propterea magna ex parte aut hyeme ingruente, val
infectionibo sordescat aut obterpescat caliditj puriusq; Cœlum, prim
serto captant & quærunt aut terrâ se condunt, aut crassiores et etiam
Arbores subeunt quorum æstate conspexerant alveos ac delitesc
tantisper, donec abeat frigus, ac tepidiore blandiorq; aura vernitq
Cœlum aut ex sylvis et horridioribo locis in habitata et culta com
migrant, intrag Domos si exasperet hyems sese abdunt: aut m
nent in sylvis, quarum paucæ sunt, ut tetraones, attagenes, a
ad aquas degunt. Et Animalia quæ discedunt, fere statis temporib
abeunt statijq; revertuntur ut Ploræ, Ciconiæ, Hirundines, Cuculi
es et alia. Et his ergo Animaluum mutationibo de anni tempor
et de diversa Aëris tempestate judicium facere etiam vulgus pot
Quædam alia peculiari Sympathia ocultantur æstate aut mitt
Ares, et seu stillo cognominatur; quædam hyeme latitare aut
glires. Vireo Avis dicta tota delitescens hyeme ipso die Solstitij
provolat. Noctua Sexagenis diebus hyeme cubans. Et et alij mu
affectionis quorundam Animaluum: Coccyx et Luscinia Canicula
exortu mutant vocem & canere desinunt. Milvi a Solstitio postq
affecunt Corvi itidem egressum Sexagenis diebus aliti maximè ani
tequam fici coquantur Autumno. Septem ante brumam diebus hirun
nes nidificant et totidem sequentibo pariunt. Cinclus alia genus
Græci vocant et ab Aristotele & Plinio annotatum, circa Vesperi cinum
volitantes, maturitatis hordei et sationis millij ac panici signa
præbent. Formica Animal minimum interlunio quiescit, plenilu
nio etiam noctibus operat. Et his similes plurimas habent ob
servationes Agricolæ. Quantum ad cæteras Animalia partes ac

minem pertinet breviter refero hoc, quod Luna augmente exu-
et effluant in corporibus elementaribus humores, Luna vero mine-
defluunt et marcescunt: Luna deficiente in sibi opposito are-
et torrentur. Simili modo eas quæ in dies horas q accidunt mu-
& qualitatum, alia naturæ alias citiq atq evidentius percipiunt.
mento sunt præsensiones aut aboriendium jam, aut paulo post
harum tempestatum, contagionum et aliorum hujusmodi in ani-
tibus et plantis. Pulmones marini in pelago plurium dierum
hyemem et tempestatem portendere nautis observatum est.
echini tranquillo mari lascivientes, flatum ex qua veniunt parte
gentes aquam tranquillitatem innuunt. Pollices volitans, concha
crescentes: Echini affigentes se aut arena saburrantes tempe-
si signa edunt. Ranæ quoq ultra solitum vocales et fulicæ maluti-
clangore mergi, anateq penna rostro purgantes ventum indicant,
aq aquatica aves concursantes. Contra in mediterranea festi-
nes grues, mergi in maria aut stagna fugientes idem significant.
q. Atq grues silentio per sublime volitantes serenitatem, vicis
tua in imbre garrula ut sereno tempestatis mutua est. Corni
gultu quodam latrantes seq concutientes si continuant, procidum
ntes: si vero crebrius vocem iobbont ventosum imbrem demonstrant.
raudi vero a pabulis redeuntes hyemem, et albæ aves cum congre-
nt et cum terrestres aves, contra aquam clangores dant perfun-
lentes se, sed maxime cornix, hirundo tum juxta aquam voli-
nes ut eam stringat aut penna percutiat, anseres continuo clan-
ore intempestivi ardea in medijs arenis tristis, pecus exultantia
et indecens lasciva ludentia, boves cælum obstantes seq lambentes
contra pilum turpes porci alienos sibi manipulos foni lacerantes,
egniter & contra industriam suam absconditæ formicæ, vel concur-
rantes vel ova progerentes, tandes vermes terreni erumpentes,
eandem tempestatum significationem habent. Sic Sciuri præsagiunt
tempestates, obturatiq quâ spiraturi sunt venti cavernis, ex alia
parte foras aperiunt. Passeres et cetera aves sentiunt deinde inflatio-
nem: quare contagionibus grassantibus si vis veneni amplificetur
in tantum ut aerem occupet et inficiant abscedunt. Et tantum de
Animalium præsagijs, sequunt plantæ et aliæ elementata divinantia.
Faba florescens apiculam evocat, & hæc proferens fabam florere indi-
at faba et apes finiunt indicium hyemis. Mortis germinans aut
efflorescens rubus, a frigoris injuria nihil amplius restare periculi

docet. Trifolium quoq inhorrescere & folia contra tempestatem subri-
gere certum est. Agre de arboribus defluentia folia, et exsicca fagus ve-
sta lignea si madeant asperam hyemem & intensam præsagiunt.
Animalium quod occulto sensu secutum frigoris tanquam de futuro
cogitantes, seq necessario instruentes, priusquam terra gelu constringa-
tur & duretur abundantiq succos attrahunt. Rosas etiam & Violas si
sub Autumno secundo florent, pestilitatem afferre compertum est.
Non enim iterato prodeunt, nisi constitutio aëris præcedat austrina
quæ longo duret tempore ut Anno 1652. cum rosa bue accidit. Pos-
cenim sunt sub Autumnum Rosæ & viole satis odorate in ma-
xima copia. Et Montium Sonitus, Nemorum mugitus, et sine dubio
quæ sentiat Ludentia folia, Lanugo populi Spinæ volitantes et a-
quis innatantes plumæ, omnia prænuncia tempestatum observata
sunt. Illis similia multa alia habentur.

CAP. II. DE SYMPATHIIS & ANTIPATHIIS Rerum
in Natura juxta Seriem qualitatum.

Duplici narrationis progressimur genere, in relatione Antipathiarum &
Sympathiarum rerum: Altero ad normas & classes qualitatum: Altero
ad diversa diversorum Generum et Specierum singularia directa, vata-
ne forme spirituali, in toto in parte in Speciebus in individuis tam
eorum qui in cœlesti, quam illorum quæ in Elementari Mundo continen-
De Primis ergo primum. Congruunt inter se rerum Naturæ aut dissident
ac pugnant secundum qualitates aut omnes aut aliquas. Quantum aliqua
litates primas conveniunt hominum Naturæ ac cæteris mixtorum ge-
neribus quæ temperata sunt, adversantur eidem quæ mediocritatem ex-
cedunt tanto infestiq ledunt, quanto qualitatum a mediocritate rea
sus est longior. Ledunt ergo plus quæ tertio quartoq gradu frigoris et cæ
teris aut qualitatis medium superant: ut Opium Mandragora, stramonium
thasia et quid quid est hujusmodi cæteris mitioribus et moderatioribus.
Inflammatis frigida perfrigeratis calida conveniunt, quatenus simpli-
cem respiciunt finem, Cicuta hominis venenum Struthio nutrimentum
Veratrum hominis medicina, Cotyledon alimentum est. Aqua frigi-
da Salamandram, Ova Serpentum flammam extinguunt quam vivi-
vissim comburentur. Et quæ a Secundis et tertiis orti qualitatibus manu
facta est. Natura conveniunt temperata, immoderata Naturæ et id ipsi
repugnant. Oculis et aliquo humore infarctis contraria sunt quæ expe-
riunt. Viscidis quæ incidunt Crassis quæ attenuant diuris quæ emollient
laxatis quæ astringunt, glutinosis quæ detergunt, exasperatis quæ le-
niunt. Eadem ratio quarta Generis qualitatum. Capiti conveniunt Mus-
cata betonica, paonia, Salvia acorum, Cubebæ Castoreum, marchia ambra &
rosæ viola camphora. Thoraci glycirrhiza, amigdalæ dulces, iris marra-

trium

huium hyssopus Selenium Crocus miel sacharum, tragacanthum adianta
hordeum Rosa. Cordi tum exhis quedam tum alia ut Linamomum Bu-
gloseum rosmarinus, Coralla, uniones, Os de Corde Cervi Argentum Aurum,
&c. Stomacho pra ceteris mentha mastiche gariophilla Acorum malis
Absinthium Nux moschata, Aloe &c Hepati Absinthium, spicanardi, epi-
thymum &c. Venenis adversantur Scordium terra lemnea Bolus Bezoar &c
Quibus convenientiæ ratio in hoc genere quarto evidens est experientia
Sed horum propria locus est in practica Medicorum libris in quibus de
his copiosius disputatur.)

Cap. VI. EXEMPLA ALIQUOT FORTIA SYMPATHIA-
rum & Antipathiarum in Natura quo ad totam Substantia.
pronta.

Inhærent quibusdam virtutes rerum secundum totum vel totam ejus
substantiam, vel omnes ejus partes Sic piscis Echineis solo
tactu fert navem sistere, quod non efficit secundum aliquam partem
sed secundum totam suam substantiam Hyænam hoc habere ut
in substantia sua quod umbræ ejus Contactu Canes obmutescant.
Insanus et furens Elephas Arietis compecto mansuescit. Taurus
quantumcunq ferox mitescit alligatus ad ficum Ovium a Lupo de-
mersarum Carnis sunt teneriores, sed Lana earum nota textag pe-
diculos gignit. Equi ubi vestigia luporum contingunt obstupescunt et
totis convellunt pedibus: Lupus ex Contactu bulborum Scyllæ reso-
lutus rathisset. Homo quem Lupus prior viderit obmutescit, Cancer
polypodio objecto callos pedum et ungulas exuens abjicit: Vespertiliones
hederæ suffitu necantur, Vipera Fagi ramulo tacta stupet. Ciconiæ
Platani foliis a nidis Vespertiliones arcent, hirundines apio Silphas
et blattas, aro, noxias bestias Corvi, Upupa adiantis Cornices supina
verbenaca Perdices arundine, gramine. Aquilæ et pet quibusdam
plateæ Leones Galli cantu, earundem penna cæterarum Avium
pennas devorare in proverbio est. Sic torpedo solo contactu etiam ex
longinquo prævalidos facit stupescere artus. Inter multa quæ a me-
dicis Longa experientia observata sunt numerantur hæc: Chalidonia
confert visui non secundum aliquam sed secundum omnes suas par-
tes, non minus radice quam foliis et semine Ursæ pedis conveniunt
humano jecinori Bilem occulta vi trahit rhabarbarum, Cammone-
um euphorbium Aloe Phlegma Colocynthis, Agaricum Semen Cartha-
mi melancholicum humorem, myrobolani Indi epythimum polipo-
dium Helleborus. Tota Substantia Lupinum opar humano jecinori pro-
dest. Ratione etiam abdita Causæ ruta ad Ficum consita Lethi pra-
venit

venit et ficum fœcundat. Brassica inimica est fœnbus magnes
rum trahit et vicissim alligit si alliò confricetur extinctam vim
capit ablutus sanguine hirnino. Adamas et Succinum alliu
arripiunt paleas pilos festucas omnis generis. Succinum solum
spuit Ceymum Adamas solo hyrnino sanguine mollescere dicit
Astroites aceto impositus vertit in orbem. Saphirus Scorpionum
bus medet. Argentum vivum crudum Auro immixtum, cetera metal
non transmittit sed sustinet. Auro cedit ut subsidat: Auro stemil
mox ubi ignem sensent, fugitivum mercurij avolat. Addo quod
nimata fœme jumenta et extincta pene alij homines ex vinum
liquio objecti panis revocari viderim. Nec Canum ejusdem
rocinorum equorum hinnitum editas eventorum presensiones
dendum censeo, his quippe Animalibus nullum hominibus familia
quapropter credibile est Sympathiam et antipathiam quandam
ut observatum est non exiguam inter se fovere.

CAP. II. De Stellionis et Stellionis affinibus
Formarum Operationibus in Elementatis, quatenus subsi
La partium Specierum & Individuorum comprehenduntur.

De abditarum causarum specieq rei Essentia et subsistentia operationis
dicimus. Notandum porro quod quadam virtutes inserit rebus etiam se
candum aliquas earum partes: non solum Sympathia sed cap 20 dictum
sed etiam inimicitia quadam, utpote in lingua in oculis vel alijs quibus
dam membris et partibus. In oculis Basilisci & Catapblebe est vita
violentissima occidendi homines ubi ipsos viderint. Similem vim
in ipse dicunt in oculis hyenæ quæ quidem Animal inspexerit ea e
stigio horret stupescit et se movere non potest. Eandem virtutem
lea meminimus attribuunt oculis leporum generandam non omnium
ut quidam refert, qui se quem prius viderint in stupescit et mutes
adeo ut si clamare voluerit, non habeat vocis ministerium. Alle Hemi
nas quasdam in Scythia fuisse dicit et apud Illyricos & Psyllos qui
quoties aliquem tacto asseverant, eundem interemptio dicunt. Ale
Telchines Rodi populi dicunt fuisse qui omnia aspectu suo in pejus
commutaverant & propterea a Jove submersos esse. Ex his potest ratio
ratio quare Fascinatores per fascinationes operaturi dicuntur medi
malum oculis in Collyriis et non alijs utant partibus ad similes pejus
nes introducendas Conformitate rationis antecedentium formicæ fugien
ex corde upupæ, non ex capite vel pede vel oculis. Sic fel Stellionum in
aqua tritum congregare Muscellas dicit non cauda vel caput. Et pelle
parum vasa ænea sub terra conclusum ranas congregat, & jecur ejus
num papilionibus & tineis omnibus contrarium est. Cor Canis habens tem
fugere Canes circumferri. Et vulpes gallinaceos non attingunt si jeju
plenum jecur comederint. Ergo sic habent res plurimæ diversis virtu

diversas suas partes, diversimode dispersas, prout ipsas secundū
libitum diversitatem, calidę infundunt, aliter enim hic loqui vix po-
test: ut opa in humano corpore non recipiunt nisi vitam, oculi
aures audiendum. Et narrat quidam quod in humano corpore vitæ
dam minimum ab Hebreis Luz appellatum magnitudinem li-
habens, quod nulli corruptioni obnoxium esse, nec in igne vivi
semper illesum conservari asserunt Rabbi dicunt Judæi velut
ex semine in resurrectione mortuorum corpus nostrum animale
suscitaret. Cęterum virtutes rerum quæ non ratione sed experientia
rigant, dupliciter mixtis insunt, ut etiam antea disputatum fuit
nęnus insunt substantiæ toti et cuiq; parti. His subjicit ordo speci-
m et individuorum, ita ut ex bipartita inesse[n]di conditione, qua-
rtita fiat occultarum virium dispositio inquisitionis prima
membra absolvimus restat ut consideremq; virtutes rerum quales
in inesse secundum speciem, ut animositas & audacia in Leone &
timiditas in lepore et agno, rapacitas seu vorācitas in Lupo, frau-
lentia in vulpe, adulatio in cane, avaritia in Corvo et Cornice, super-
bia in equo, ira in Tygride & apro, tristitia & melancholia in Cato, li-
bido in passere: & sic de similibus. Et sciendum quod maxima pars
naturalium virtutum species comitet. Robur quoq; secundum Indi-
dum insunt virtutes absconditæ: ut sunt quidam homines, qui re-
mentes abhorrent aspectum Cati, ita ut sine horrore gravissimo a-
dere illa animalia non possint, qui quidem horror non inest ipsis
cundum speciem humanam quod probatione non indiget. Et narrat
icenna tempestate sua, vidisse hominem quem venenata omnia fa-
erunt morientibus omnibus quæ forte morsicus illum apprehend-
ent, ipso omnino illeso. Et Albertus refert se in Agrippina Colonia
idisse puellam, quæ araneas in cibum vorabat, eoq; sibi genere vitæ
ter delectata aberat. Atq; ego nominare possum quendam, qui quan-
o placet araneas etiam maximas devorant sine noxa credo bene-
Antidoti alicujus, quod contra omnia venena extare apud
uosdam probatissimum et mirabile non ignoro. Hinc quibusdam pla-
et hæc sententia quod individuum aliquod nunquam passum agri-
dinem conferat omni agritudini, et os hominis mortui, qui nunquā
ebres habuerit suspensum supra patientem febre et à quartana. In-
unt ergo individuis singulares multæ virtutes a corporibus cælestibus
infusæ ut demonstratum fuit.

CAP. I. De Antipathia & Sympathia deq; Amicitia et Inimicitia eorum quæ in Mundo Celesti Corporum.

Generaliter & Specialiter individualiterq. de Antipathia et Sympathia
natura disseruimus. Nunc per distributionem eadem membra tractandi
Ordinis repetitione perstringemus. Videbimus ergo ex sequentibus, quam
re quam antea factum processu, quod omnes res habeant inter se amicitiam
am et inimicitiam, aliquod timendum & horribile inimicum et destructivum
& e contra aliquod exultans lætificans et conservans primum.
inter Cœlestia sermonem de Elementorum & Planetarum Inimicitia &
Amicitia Simplici et absoluta.

Inter Elementa. Ignis / Aer. adversatur / Aqua / Terræ — De his copiosiq. antea & præter hæc quod dictum inter se conveniunt

1. Inter Cœlestia.

♄	amici sunt	☿ ♀ ☉ & ☽	Inimici sunt	♂ & ♀
♃	Amica sunt.	☉ ☽ ☿ ♀ ♄.	Inimici solq	♂
♂	Amica solo	♀	Inimici sunt	☉ ☽ ☿ ♃ ♄
☉	Amicæ sunt.	♄ & ♀.	Inimicæ sunt.	♂ ☿ & ☽
♀	Amici sunt	☉ ☽ ♂ ☿ & ♃.	Inimici solq	♄.
☿	Amici sunt.	♃ ♀ & ♄	Inimici sunt.	☉ ☽ & ♂.
☽	Amici sunt	♃ ♀ & ♄.	Inimicæ sunt.	♂ & ☿.

Accedit Planetarum Amicitia & Inimicitia secundum
Ordinis ex Oppositione Domorum prognata inter
se hoc respectu.
2. Saturnus opponit ☉ & ☽ Jupiter ☿: Mars ♀
Oritur Inimicitia & fortior equidem gradibus oppositionis Cœlestium
rum: & tali conditione contrariatibus.
3. Saturnus ☉ Jupiter ♂. Venus ☿.
Amicitia autem Planetarum fortissima est, si convenerint Natura qua
litate Substantia & potestate. Sic Concordiam fovet.
4. Mars cum ☉: Venus cum ☽. Jupiter cum ♀.
Et inter se Summam colunt Amicitiam, quorum Exaltatio esse in Domo
alterius. Hac lege Amicus est.
5. Saturnus ♀. Jupiter ☽. Mars ♄. Sol ♂. bona ☿: Luna ♀.
Et observandum id, quod in dies Experientia docet et tam penitissimum
rum mathematicorum Scriptis Operationibusq confirmat, fore quotidianis
tales scilicet esse Inclinationes rerum in hâc Inferioribus, quales sunt
Amicitiæ & Inimicitiæ Superiorum, quibus Elementaria inviolabili et in
evitabili necessitate subjecta sunt. Nihil autem aliud habitudines istarum
Amicitiarum & Inimicitiarum sunt, quam Inclinationes quædam rerum
in se invicem: talem vel talem rem appetendo si abest: quæ movet ad illam
nisi impediatur & requiescat in adepto, fugiendo contrarium et abhor
rendo approximationem ejus, nec quiescit in illo. Hæc Sententia ductus

tibus professus est omnia fieri per Litem & Amicitiam.

CAP. II.

DE AMICITIA RERUM IN MUNDO CAP.

TIA RERUM ut pote Mineralium Vegetabilium & Animalium inter se quam cum alijs rebus.

rationes Amicitiæ in mineralibus sunt: qualem habet magnes Adamantem virtutem sui ferrum, & Smaragdus in divitias et gratiam. Jaspis partum, Achates in facundiam. Vegetabilibus amicitiæ Argumenta esse declarant præter ante dicta. Naphtha quæ quæ trahit ignem proprium in eum undecunque ipsum. Similiter & præsis herba radix a longinquo attrahit ignem ut naphtha. Eadem inclinatio est inter palmam masculinam & femininam quarum si Ramum unius ramus alterius ingrediant, complicant se in mutuum amplexum nec fructum ferat femina sine masculo & amygdala solitaria nimis fœcunda sunt Vites Ulmum amant & Cupressus et Oliva Myrtum mutuo diligit, similiter Oliva et Ficus. Quod ad Animalium Amicitiam pertinet, colit hæc inter mensas turdum, Cornicem et Ardeolam, Pavones & Columbas, Curtiores et Draconis unde versus Japhonis

Draconis albos pinguent, sepe Columbe & niger a viridi turtur amatur Ave.

Pisces Amici sunt Murenæ & Balenæ. Præterea non solum Animalia inter se Amicitiam exercent, sed etiam cum alijs rebus ut cum Metallis lapidibus Vegetabilibus, partim etiam cum meteoris Concordiam alunt. Hæc autem Cetus gaudet repeta herba ad cujus affricationem concipere travitur & defectum masculi supplere. Equi in Capadocia se flatui exponunt concubi alij ex ejus afflatu & inspiratu concipiunt. Sic Rana Serpentes & quæ cum venenosa reptilia gaudent propter Plantam quæ aquam rivus dicit, quam qui comederit ridendo moritur si vera sunt quæ narrant quidam Scriptores. Rursus Testudo quando a Serpente in fuga læditur comedit Origanum & confortat per illud & Aconitum Serpentum pastu Origano sibi Salutem quærit, mustela pugnatura contra Regulum comedit Rutam, unde cognoscimus Origanum & Rutam posse vim contra venena. Aliorum Exempla apud Plinium et alios habentur.

CAP. III.

DE NATURALI ARTE MEDICA, QUAM ANIMALIA

Animalia ab duce Causa beneficio per Amicitiam, ad alias res Vegetabiles callent.

Inest quibusdam Animalibus naturalis peritia & Ars innata medicinalis, quod ex sequentibus manifestabit. Nam bubo quando alieno morsu seu Veneno vulneratus, solet adire Rutam vel Salviam, & locum vulneris affricare, et sic a periculo veneni liberare. Hinc credi potest homines superiores seculi a brutis multa admodum morborum remedia et reno-

virtutes edoctas fuisse. Hirundines enim monstravere Chelidonii visui salubrem herbam, quæcum ea pullorum oculos medentur. Pica cum ægrotat lauri folium in nidum immittit, et ita convalescit. Similiter credunt Palumbi, graculi, perdices merulæ, lauri foliis annuum purgare fastidium quo etiam cervi chamæleontis venenum extinguunt. Et Leonem serunt si febricitat, devorata simia convalescere. Upupa pastu Uvæ lassa adianto sibi medet. Dictamnum per cussi idem ejus herbæ pastu ejiciunt. Simile facere Cretenses capras legit. Et cervæ paulo ante partum se purgant herba quadam quæ Scelis dicit. Similiter a phalangio tacti Cancros edendo sibi salutem quærunt. Porci a Serpentibus læsi eodem sibi pastu medent. Et Corvi cum se venenatos sentiunt toxico gallico, Quercum vel ut alii dicunt Corvinam quærunt pro medela. Elephantes Chamæleonte devorato sibi oleastro succurrunt: Ursi a Mandragora læsi decorati formicis evadunt: medent sibi Anates, Anseres cæteræq; Aquaticæ Aves herba Sideritide, Columbæ turtures, gallinæ herba heliotropio grues pinco Panthere anitra Aconitum sibi humanis Hirundinibus medentur, Apri hedera Cervæ herba Cinnare.

CAPUT DE INIMICITIIS REGIONIBUS ET BELLUIS NECNON DE SIMILITUDINE ERGA DIVERSAS RES SIDERUM.

Contrarias contrariæ ratione opponunt, inimicitiarum inclinationes. Sunt ejusmodi inclinationes, sicut odium Naturæ, et fugnam in dignatio atq contrarietas quædam imperiosa, ut res fugiat suum contrarium, ut propellat tanquam fugientia a facie ejus. Et vegetabilibus ergo inimicitia suæ demonstrat efficatiam, Aloe barbarum adversatur, alcaq quam pluræ quæ supponitur enumerata sunt, et huc referri poterunt. Sub Mineralium inclinationibus comprehendo: Odium Sapphyri in ebrietatem et ardores febriles et ægritudines oculorum; Amethysti in ebrietatem: Jaspidis in fluxum sanguinis et noxia phantasmata: Smaragdi et Agni casti in libidinem, Achatis in venena, Peonia in morbum Caducum: Coralia in atræ bilis illusiones et dolores Stomachi: Jaspidis in ardores spirituales, ut sunt Avaritia luxuria, & omnis generis cupiditas amoris: Electrum omnia ducit præter Zymum & quæ eo perfecta sunt, cum quibus naturali quadam Antipathia dissidet. Inimicitiam erga diversas res in Animalibus arguunt inclinationes adversæ eorundem, ut formicarum ad Origanum herbam, ad alam vespertilionis, et ad cor Upupæ, à quorum præsentia fugiunt. Et q Origanum

rum. Solifugis contrarium et Salamandris resistit et cum Brassica pertinaci odio dissentit, ut alternatim sese conficiant. Si oleum ole-
Cucumeres, ut si hanium sese currant ne attingant. Et dicunt quod
vi fugat et deterreat homines, a loco uli abconditum fuerit cum
udam alijs rebus Sic Adamas dispidet cum magnete ut juxta po.
non vinat ferrum attrahi, Et Aspium ranarum fugiunt Oves tan-
mortiferum & quod mirabilig est, signum hujus mortis natura
sit in hepatibus ovium, in quibg figura Aspii ranini descripta ra-
ister apparet. Se Capræ Ozymum oduunt ut nihil sibi ducant pesti-
Oliva quog cum meretrice in tantum dissentire credit, quod si
Planta fuerit, vel intructosam illam perpetuo manere, vel omni-
evascere. Nihil magis timet Leo quam faces ardentes, neg ulla
re atg his domati credit & Lupus neg ferrum timet neg ha-
sed lapidem, cujus projectu vulnere facto, gignuntur Lupo
meo.

CAP. LV. DE ANIMALIUM INTERSE NATURALI VEL ACQUISITA INIMICITIA.

Quam & Aquatilium inter se gratia inclinationis abdita
inimicitia

Inter animalia dissentiunt mures et mustelæ: unde dicunt si Caseis vel
pulo adjungat cerebrum mustelæ eosdem a muribus non attingi nec
lutate corrumpi. Scorpionibus contrarius est Stellio in tantum ut visu
sorg pavorem eis afferat, et torporem frigidi sudoris, adeo in oleo interfi-
cit & putrefaciunt, cum eo ictus inungentes Scorpionum. Et quog ini-
micitia inter Scorpiones et mures, quare etiam mus supposita punctura
Scorpionis curare eam tradit. Adversantur etiam sibi invicem Scorpius
et Salamandræ, aspides & Ichneumones. Refertur quog Serpentibg nihil
quid adversari, quam Cancros. Sueg persuasor hoc pabulo mederi. Sol
etiam cum sit in Cancro fugere Serpentes dicit, atg Crocodilus et Scor-
pius se mutuo perimunt. Et si quis Crocodilum Stellæ penna tangit,
immobilem eum reddit. Otidis Avis avolat viso equo, et Cervus fugit
viso Ariete, fugit etiam visa Vipera. Elephas audito grunnitu Suis,
et Leones viso gallo timent & Panthere non attingunt persuectos ju-
re Salinarum, præcipue si allium ei fuerit incoctum: Panthere quog
epe in medu hyæna dicit, ut nec comeat quidem resistere, & aliquid de
Cnis ejus attingere. Similiter habet Agnus inimicitiam & contrarieta-
tem lupi contra se & horret, et fugit ipsum et timet. Reformidat Ca-
melum Equus adeo ut nec speciem ejus intueri nec sentire sustineat.
Elephas furens viso Ariete mansuescit. Colubet nudum hominem di-
met, quem vestibus persequit Taurus ferocieno si Tau alligat flaccescit
impetus ejus Est etiam inimicitia inter Vulpes Lyncas Taxos et
Comices. Inter Aves quog perpetuum bellum gerunt Cornices & Noctuæ,

Milvius et Corvus, Vitalles & Turtures, Vicut hus et pagnes, Clarius at-
tur, Aegypii et Aquilæ, Corvi et dracones. Et refert Plinius quod ea-
parva Avis ora Corvi frangens, cujus pulli infestant a Delphino in-
cem hæc Catulos ipsius ipsamq; insequit et vellit, quod ubi vide-
Corvi contra auxiliantur, velut adversus communem hostem. Atq;
Avicula in Spinis vivens idcirco Asino odit flores Spinæ devo-
des. Cgithus vero Avis minima, in tantum cum Asino dissen-
festatur, ut sanguinem eorum non coire compertum sit quæ etiam
dente Cgithi ora et pulli pereunt. Terrestribus & volatilibus hæc
inimicitia Aquatilibus non secus. Delphines & Balenæ, Cetera
Lupus, murena et Congrus inter se discordiam fovent. Polypum ga-
in tantum Causpa pavet, ut si justa videat omnino moriatur, Causpa
congri et Congrum rursus polypi lacerant.

Cap. VII. De Rerum Naturæ & Artificiosæ Creationis virtutibus ratione Animalium Viventium distributa.

Restat nunc virtutum occultarum Amicitiæ et discordiæ genus
Vitam et mortem virtutatarum distributam. Considerabimus ergo
in hoc Capite proprietates illas quæ insunt Clementiis in vita tantum
Itaq; Echineis sistet navigia et Regulus ac Cataplepa interimun-
sum dum vivunt, post mortem vero nihil tale agunt. Similiter trad
in terminibus ventris, anate vivæ appetita, ventri transire nequam
anatem emori. Et simile est quod dicit Architas, si accipiatur cor
center extractum ex Animali et adhuc calens atq; vivens, respondeb
supra Patientem quartanam tollit eam. Sic si quis deglutit cor lepu
pæ vel hirundinis vel Mustelæ vel talpæ eo adhuc vivente et palpi
tante, confert ei ad memoriam reminiscentiam, Intellectum et di-
nationem. Hinc notandum generale hoc præceptum, quod quæcunq;
colligunt ex Animalib, sive Lapides sive membra sive Carnem
ta ut pili Stercus Ungulæ, illis adhuc viventibus auferri debeant, a
etiam si fieri posset ipsis postea adhuc vivis remanentibus. Ut
præcipiunt quando colligis lingvam Ranæ cum vivam remittere in
Aquam. Si colligis dentem vel oculum Lupi, non interficias aquam
et sic de similibus. Et tradit Democritus si quis extrahat cha-
marinæ viventi lingvam, nulla alia parte Corporis adhærente ipsa
demissa in mare, imponat supra Cordis palpitationem pulsieri dri-
mienti ad quæcunq; interrogaveris vera respondebit. Similimodo
los Ranarum ante Solis ortum adalligatos dego, ita ut Ranæ ea
cas dimittant in aquam, tertianas abigere promittunt, eodemq;
cum Carnibus Lusciniæ in pelle Cervina adalligatis, præstare vigi-
liam, somno fugato. Sic et Pastinaca radius alligatus umbilico,

facilè partus facere si viventi ablatus sit, ipsaq denuo in mare.
ipsa. Sic ferunt Serpentis oculum dextrum adalligatum, contra
mas prodesse, si Serpens vivus dimittat. Et est quidam Piscis si-
pens maximq nomine Myrus, cui si eruat oculus et alligetur
si Patientis Ophtalmiam sanare dicit; Piscis vero oculum rena-
ed altero illum capi lumine qui viventem non dimiserit.
etiam omnium Serpentium quando vivi exempti sunt, suspensi
Patientem quartanam eam sanare dicunt. Similiter dente talpæ
exempto, ea dimissa sanari dentium dolores, nec adlatrare Canes
Mustelæ quæ dimissa sit habentes. Et narrat Democritus Lon-
chamæleontis dicit viventi erepta sit. ad judiciorum eventum
, eandemq salutarem esse parturientibus circa Domum, cavem-
autem ne Domo inferat, quia esset perniciosissimum.
Plin.

De Inæquali rerum Inclinatione.

Considerationi Virtutibus in Animalibus mortuis.

er allatas virtutes viventium, quædam etiam permanent post mortem
quibus Platonici dicunt, quod res in quibus minus mergit Idea ma-
, in his adhuc postquam mortuæ sunt et defunctæ fuerint, id quod
rtale est mirabilia operari non cessat. Sic in herbis et Plantis cæsæ
et arefactis adhuc viget et operatur ipsa virtus, ab Idea quadam infusa.
cet quod sicut Aquila in vita sua omnes Aves superat & vincit, sic ejus
defuncta pennæ ejus omnes aliarum Avium pennas & plumas destru-
& corrodunt. Haud absimili ratione pellis Leonis, omnes aliæ pennas
umere dicit. Et pellis Hyænæ destruit pellem Panthere, ut si utriusq
varie suspendantur, ferunt decidere pilos Panthere. Dicit Orus A-
in hieroglyphicis, Si quis Hyæna pelle succinctus, medios Porcos in ho-
a nullo læditur & intrepide præterit. Similiter habet Agnus inimi-
iam & noxietatem lupi contra se et horret ipsum in vivis & fugit ac
et. Post mortem lupi pellis corrodit Agni pellem. Et dicunt quod si
pendat cauda vel pellis vel caput lupi supra Præsepe infantes Oves
comedunt aliquid præ nimio timore. Et narrant quod quædam tan-
non agunt solum contactu Corporeo, sed etiam quandoq in harmo-
a vocali, ut Tympanum factum de pelle lupi obmutescere fecit Ty-
num ex pelle Agni confectum. Sic tympanum factum de pelle Cervi
rini, procul fugat omnia reptilia, per quam curam distantiam sonus
rmodi auditus fuerit. Et fides seu chordæ factæ ex intestinis lupi, si
m Ovinis fidibus in lyra aut Cythara tensæ fuerint, nullam inde fieri
nsonantiam manifestum est.
Ar. Plin.

De Qualitatibus Materialibus ad Naturam & Artificium pertinentibus.

Natura suppeditat omnium consensum et Dissen-

diarum Exempla. Scrutat autem hec in mixtis, & quantum potest extensis Cautis explicat Naturæ notitia et consideratio. Quatenus vero ex evidentibus conversionum ac diversionum notis seu divinat aut de quibusvis Elementorum mutationibus ac cæterorum mixtorum, aut de obvijs tum temperatibus, aut de abditis abstrusisq rerum statu ris differit in classem convendit Divinationum Physicarum. Inservi enim ut hominibus sta cæteris mixtis notæ sensibus subjectæ, quarum ductu aliquo modo interiorem naturæ penetrant & comprehenditur quid cuiusq aptum sit accommodatumq quid noxium & adversans. Pertinent autem ad rationem Concordiæ discordiæq, non tantum formales qualitates, sed et illæ quæ ex Analogia mixtionis comitantur Concretionis modum, quorum apud Aristotelem duplex genus reperitur: Unum eorum quæ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ ἀδιαφορίαν existunt. ut ligualile non ligualile, fragile non fragile, sectile insectile, ruptile non ruptile &c. Alterum quæ insunt mixtis, ut durum, molle, densum rarum crassum vivadum friabile asperum lene & similia. Oleum aquæ non miscet quia unctuosa cum pertinaci lentore cohærent, nec in minimas partes facile communicant, alienos liquores non facile admittunt: Butyrum contra quanquam unctuosum remittit fervorem Sacchari tamen restringit. Auget enim lentorem siccando rarefacti et extendi in ampullas a Copia agitatorum vi caloris habituum partes attenuatas ac dirutas prohibet.

CAP. V. De Divinationibus Artificialibus.

Divinationumq Variarum Doctrinam pertinentibus nominibus & de Virgula Divina, cujus usus a Metallarijs celebratur.

Φυσιολογικὴ seu Notitiæ et Considerationis naturæ discursum, quatenus ambit omne genus qualitatum Materialium et formalium occultarum & evidentium; Communium & propriarum in Plantis Animantibus et fossilibus breviter pertinximus, nec non earundem vires abditas effectiones mirandas, convenientias, interse et repugnantes investigavimus. Complexi quasi omnes species Physiologiæ ut φυσικὸν quod de Plantis differit: ζωολογικὸν, quod de Animalibus agit. ὀρυκτικὸν, q. fossilium conjectat naturas interiores adjecta contemplatione eorundem naturæ interioris et abditæ qualitatum, harum gradum effectionum & discriminum. Ad φυσικὸν pertinent illæ superius commemoratæ in Plantis aliquibus notæ indicantes initia, finem aut conditiones, quatuor universalium Anni temporum. Huc spectant Divinationes Metallarijs usitatæ quæ fiunt Sciotericis et Virgula Divina. Hi ea ex Corylo decisas bifidas Circulis, quo venas illi Auri Argentive feraces explorant, inclinante sese ea virgula

ua sub terra venæ ferunt atq. incedunt. Quæ vi id soli Coylonæ
arrestent surculi, et non item cæterarum Arborum, quæ in ijsdem pro-
venerunt locis eodem terræ altæ refectæq. succo. Obscurum est nisi quid
magnitudinis occultè habere Coylos ad metalla connatam & occultam,
quam augent roborantq. Succi cognatæ cum metallis naturæ, quos
ex aggesta radicibus terra, nutritionis causa sugunt & hauriunt.
Subterraneis viis ductusq. venarum profundissimos, miro Artificio per-
vestigant et designant, dirigunt, Operarios ne deficiant, ex Planorum
triangulorum natura. Sorte prænunciâ quoq. signa tempestatum ex
aqua, aëre, terra desumere possumus, gratia demonstrandæ virtutis
abditæ atq. Ideæ Elementaris. Et quantum ad distinctionem generum
pertinent ὁδαυσκοπίαν habemus: quæ signa præbent procedentium
tempestatum in mari: aut si tranquillum mare murmuret, aut
littora ripæq. tranquillæ resonent, spumeq. diversæ et aquæ fluitent
fullantes. Ἀεροσκοπίαν inspiciemus, et in hac inveniemus, præcurrentia
quarumvis mutationes Tῶν κατὰ τὸν ἀέρα in ipso aëre. Consideremus
Οὐρανοσκοπίαν, deprehendemus notationem signorum in terra apparen-
tium. Sed si vellem integrè persequi partes singulas, mirabilium o-
mnium in mundo Universo, exhaurienda et percurrenda mihi esset
tota rerum natura. Ideo filum Dissertationum et Narrationum, ex
sententia variorum Auctorum productum et bonum auxilio extensum
abrumpam, atq. per appositionem sequentium, quibus Ideæ hujus a-
nima innodata in globum quasi convolvam.

CIRCULUS IDEÆ TERTIUS.

1. De Sympathiis & Antipathiis quæstio per se tota obscura, & procul a conspectu nostrorum ingeniorum remota: attamen quantum a Genio impetraverim supponam.

2. Opinio est, & supernis hujus fœimus mentionem, singulis speciebus certas consentire ac præsidere Stellas, ordinato aliquo & familiari dominio, quod tamen demonstrari ulla ratione firma non posse deprehendo: rationemq. audio: ajus vi formæ & constituunt & his virtutibus instruuntur.

3. In Septemtrionem magna inclinat Solis circumactum Heliotropium lupinum & alia imitantur, quæ Sympathiæ ratio?

4. Infica abt equidem nemo sanus totam et imam seu Elementarem mundi Regionem, quam circumfluxa vis cingit Cælum atq. completur lumine, motuq. Cæleste gubernari, non casu aut fortuito sed certis ac statis legibus, quas Architectus in prima Creatione instituit & singulis imposuit.

5. Idem Judicium de his includit infinitas varietates Corporibus mistis et mixtione ipsa, conformationeq. Corporum nascentium atq. intereuntium.

6. Omnino ergo fateamur necesse est Inferiora vim aliam & ab Elementa-

vi diversam haurire. 1. Ex motu Corporum Celestium.
7. 2. Et Concursu luminis ac Virtutis ætheree et Cœlestis inferiorum conceptæ generantur et absolvuntur Elementaria Universa.
8. Orbis Elementaris lumine Cœlesti collustrat aut radiorum vibrata vi ad lucendum sunt imbecilliore saltem percellitur.
9. Inde et lumen & calorem Spiffiem Universorum proximum concipit: per se aut obscurus rq; adiophq & ut terrena sunt omnia aut lumini pervius / aquis tamen natura sua expers / ut quæ sunt Diaphana ac pellucida, ut Ignis, Aer, aqua, quæq ex his conflata sunt.
10. Vel etiam ex terrena aliqua parte sed media, multoq aereo et Aqueo perspicuo diluta, ut Crystalli vitrum, gemmæ pellucidæ.

Punctum Ideæ hypotheticum.

1. Hoc Cœlesti lumine non tantum ut Vulgus judicat cogitemus Cœgnamus ac depelli tenebras: sed alia vi est vis longe præstantior & divinior.
2. Hæc Elementaria omnia tam Simplicia quam Composita exacto calore vivifice afficit mirifice, temperat, miscet sibi ter se ac subjicit, subacta connectit coagmentat continet justa leges a Deo Opifice et Architecto præscriptas & intra definitas ab eodem metas.
3. Nec putemus illam qua reguntur ac sustinentur Elementaria, vim ex Elementorum tantum concretione conflatam esse & propagatam.
4. Nec ipsa inter se se mutuo Elementa, contraria ac repugnantia ita ceu hebetantur et obtunduntur, ut quasi defatigata ac exhausta contentione longa de effreni et indomita vi remittendo aliquid mitescant ac tandem Completu coalitiq sibi in Corpus unum coeant.
5. Minimè ergo hanc Habilem et in multa sæcula perdurantem Amicitiam ulla plorit vehementia inimici adversiq certaminis.
6. Verum alia est vis superior e Cœlesti profecta lumine, & vi hujus accensa quæ certamen hoc gubernat ac moderatur.
7. Eadem domitis fractisq aly ad Concordiam reductis imponit ac præfigit ceu custodem nexus illis aty coalitus / accensum nimirum certo de analogo demenso lumini et calori in tota illa massa, ætherearum divinum & lucidum Spiritum.
8. Idem ceu Flamma in Cyclonio præcipua pars Concreti ex elementis Corporis, vires Universales illius ciet, regetat acuit moderatas præfigit.
9. Idq efficit ceu Opifex Actionum omnium, aut formæ Opificiosissimum ac præcipuum Organum.
10. Hoc demonstrant in viventium Corporibq illa ipsa micantium in venis et arteriis totoq corpore flammulæ.
11. Ardet enim lucetq in omni Corpore Composito ætherea quædam & lucidus Spiritus.
12. Et in Homine maxime Vitales et animales Spiritus qui ipsi quibus insunt partibus respondent.
13. In aliis Corporibq ubi igne concepto exarserunt, ex umpento flammæ lumen splendorq coruscant.
14. Flammam conspiciamur esse fumum ardentem, quem calor vehe-

mon ex inflammabili corpore attenuato aut dissoluto penitus elicit atq educit.

15. Et hunc non simplicem sed compositum quale videlicet est subjectus e cujus substantia quasi exprimitur.

16. Hic si ad flammam concipiendam & alendam sit idoneus (non sunt enim omnia ejusdem) non prius tamen effligrat, quam calor vincens dissolvat mixtionem, et pellucidas partes, exopacis terreis quasi eruat & explicet.

17. Hoc ubi fit medium flammæ tanquam centrum obtinent opacæ partes, naturæ terreæ et grossæ.

18. His pellucidæ luces circumfunduntur, eadem quæ in Elementis serie.

19. Per has emittitur et effulget splendor lucidus qui repente, cum impetu quodam ejus momentaneo fumo perpetuo ac disperso, seu coaugmentationis nexu ac vinculo diverso prosilit et diffunditur.

20. Ardet etiam & lucet quousq donec pabulum e corpore inflammato suppetit, cujus partes terreæ tandem in cinerem rediguntur ac disperdunt perspicue in fumum simplicem ac sterilem evolant.

21. Is splendor unde emergit? a Cælestine lumine Solis accendit? an vero ex eo omittitur corpore de quo fumus exilit?

22. Cœlestem esse fateri cogimur quippe sola Cœlestia luce non aliunde petita vel hausta, sed insita ac propria lucere conspicamur.

23. At momentaneo forinsecus insultu luminis externi flammam accendi, et atrum atq caliginem fumum collustrari, tunc cum exardescit, qua ratione evincemus?

24. Quomodo et qua via sese insereat, & admiscebit lumen externum? et in quo figet subjectio? et quo fovebit pabulo? cum alienum sit a natura mixti.

25. Prius ergo lumen corpori inest impressum certo dimenso luminis ætherei cum formaretur.

26. Et vehit tenui puroq et pellucido spiritu, qui vehementi calore diremptis ac separatis partibus mixti dissimilibus obtusis et perspicuis, quasi ex effractis carceribus quibus coercetur et obturatur eum impetu quodam effertur & explicatq mixti vinculis, sibiq redditus, redit ad naturam suam ac lucet.

27. Tali ætherea spiritus et in omnibus est inferioribus naturis, & hujus ætherea propago est atq particula, & corpora terrena cœlo cognata efficit ac copulat.

28. Et hac cognatione cum cœlo oritur inter se admiranda consensio ac seu conspiratio Elementarium ac cœlestium, quam in se quisq experitur.

29. Et quis est qui in se ipso non sentiat, et radiorum solarium vi, unicuiq caloris vim & variantem sese cum cœli siderumq corpus ac

positu temperiem circumfluí aëris?

30. Viget Animus alacritate quadam incitatus. Calidæ diætæ ex ortu Solis debilitati ejusdem occasu illa torpescunt hi velut obtenebrati caligant.

32. Commutatione temporum quadripartita temperantur Natura.

33. Accessu Solis vegetant vires, vel ut renusitata, excussaq; veterno a discessu ejusdem seu destitutæ adminiculis necessarii præsidii elanguescunt.

34. Effundimur etiam non nunquam in repentina gaudia, exilimus gestimus, nervus contur bamur, dejicimur animis, mæremus.

35. Sunt & sensus cogitationes acriores aut hebetiores uno magis quam alio tempore, non ex ulla causa obvia & nota sed ut vis illa æthereæ in corporibus nostris a Cœlesti lumine incitatæ aut retundatur.

36. Inde sunt et illæ in Plantis Heliotropiæ Ornithogala, cichoria, papaveres ad Solis circumactus conversiones & singulis diebus aut pernoctationis vividis magnete illitæ inclinationes perpetuæ directæ ad boream.

37. Hæc a Cœlo communicata Elementaribus æthereæ naturæ particula precipua est pars substantiæ Elementarium, & formas complet atq; absolvit.

38. Hanc si conspingamus ijsdem cum re ipsa atq; omni dubio inferius paulo explicari demonstrandq; sympathiæ & antipathiæ ratio potest.

39. Hæc hanc ac proficisci, vel ex ordine nexuq; Corporum, & interea continente cohesione, vel ex cognatione & familiaritate ipsarum naturarum, aut earundem dissimilitudine ac repugnantia nec dubium nec obscurum est.

40. Quamvis non perinde obvia est atque conspicua ipsa similitudinis aut dissonantiæ ratio, abdita penitus atq; abstrusa in analogiæ mistionis: tamen de hac quantum sieri potest investigasse atq; considerasse et dulce fuit & utile.

tempest & aëre.	Infl. & Med.	In genituris Hominum.	In Actionibus humanis.	Recurrentes.		Aspectus	Oper in tempest & aëre	in usu & med.	In genituris Hominum	In actionibus humanis.	Recurrentes
ma variat pro gne signi & Dni.	B non considerabo propter minimam fortitudinem.	Optima pro ratione Signi & Domus.	Magna mutat Eccles & Im.	Contingit Anno. 20.		-- 7 ☿	Ventos movet et aërem	Non observatur	Ingenio & morbo felix	Literatis et mercaturibus bona	Bis in Anno.
fulg grand & ted tepid in hy	Pessima diebus aliquantis & post	Extollit fortem facit per fas & nefas. Mala est pro natum sua Domus.	Bella, clades lites, mortes incendia afflictiones.	Biennio quo vis.		-- 4 ☾	Serenum tempg & siccum	Optima Constellatio	Vt Conjug uterine liberis prodest.	Prodest in genere	Bis in Mense.
nebul. hum. cum hyeme pluvia tate.	Ser. d. 2 & 3 ante & post	M pro vita & honoribus nocet in omni dono.	Nocet Solaribus	Omni Anno.		* △ ♂ ☉	Tempg Seren. calidum tenitnua.	Non curatur	Honores et fortunam mutat	Felix in genere	Bis Annuatim.
frig. molestum multa nive &	M. precipue in cura mulierum	Impedit & suspendit Conjugium sibi dinoscit occulte facit. Nocet pro ratione Domus.	Mulieres & parturientibus nocet & Oeconomiam turbat lites facit.	Quotannis.		-- ♂ ☿	Humid et pluviosum	Non attendit.	Conjugium promovet	Oeconomiis et mulieribus utilis	Annuatim bis.
ingues aër molestus & turbulen fa	Non curatur	Ingenio vos Arcanorum tor Subdolos et autores facit.	Deceptores callidos mercatores facit.	Quotannis.		-- ♂ ☿	Inconstans cum ventis	Non obstat.	Ingen et vita actionibus utilis	Mercurialibus hu pus proficuum	Annuatim bis.
hum molest neplurimorum tem faut.	Malum valde	Cadit vitium & oculi mala pro Conjug & liberis	Mulieribus plebeis & uterfacientibus nocet.	Omni Mense.		-- ♂ ☾	Temperat cum tonitr.	Mediocris	Felix pro Conjug et Ingen.	Nil retardat	Bis in Mense.
ren cum fulgur tonitr	Non observat & B in Carat valn.	Opt. Natum extollit virtutes orum facit.	Opt. pro stabilien da pace.	Biennio.		* ☉ ♀	Humid et Ventos.	Nil nocet	Felix in vita et fortuna	Felix omnino	Bis in Anno.
Seren constans mpus.	Negligitur propter calorem intempestum	Fortun magn. cum honoribus affluentibus.	Solaribus bonum pacem promovet	Quotannis.		* ♀ ☿	Humid et pluv mult.	Non observatur	Felix pro Ingenio et fortuna	Mercurialibus utilis	Annuatim bis
Seren gratum mtione quarta di	Omnibus idoneum.	Felicissima pro ratione sua Domus.	Pacifica Venereis & mulieribus profuga	Quotannis		* △ ☉ ☾	Tempus pro ratione Signi varium.	Non obstat	Bon. Corporis & fortun.	Felix brevi tempore	Bis in Mense.
uellos agitat	Non adhibetur	Ingenium & fortunam excelsam faut.	Literatis & mercatoribus utilia	Quotannis.		* △ ♀ ☾	Humid.	Felicissima	Felix ubique	Mulieribus gratissima	Bis in Mense
rem gratum frigus	Opt.	Con iter feliscissimum	Omnibus negotiis proficuum cum velocitate transit	Menstruatim		* △ ☿ ☾	Ventos movet	Non curatur	Ingen et fortun optatus	Iter facientibus commod.	Bis in Mense.
fulg meteora Cal Serenit	Malum d ante et post	Impenosum audacem facit, nocet oculis	Bellum inimicas incendia facit.	Quotannis.		□ ♂ ♄ ♃	Convict tempus humidum.	M diebus aliquot Ante & Post.	Vitæ et Valet nocet	Bella sterilit. Morbos facit	□ bien. bis & semel.
hum pluv.	Non curatur	Libidinos. Voluptat apertum	Nocet mulieribus	Quotannis.		□ ♂ ♄ ♂	Grand. tonitr Fulm.	M Diebus 3 Ante & Post.	Vitæ et fortun obstat cul cul. facit	Bell. morb epid contemt. facit	Cod. tempore.
luv. Ventos faut	Non curatur	Dolosum astutum fallacem facit.	Technos & dolos multat	Quotannis.		□ ♂ ♄ ☉	Ingues inconstans molestum	M. Diebus 2 Ante & Post	Fort. Vitæ & oculis nocet	Solaribus impedimento	Eodem temp.
Cal tenitr. fulg.	Pessima	Sanitati et oculis inimica	Itinera molesta & periculosa	Menstruatim		□ ♂ ♄ ☿	Frigus molestum pluv. & Nivos.	M Curationi Mulierum	Conjug. impedit. libid. occulte. facit.	Mulieribus Venereis & Oc. cum nocet	Cod. temp.
☉ ♃	Pluv. tonitr. Venti	Non curatur	Ingen honorat	Dolose machinat	In Anno aliquoties.		□ ♂ ♄ ☿	Procell. et tempestuosum	Non observat.	Ingenio menti & linguæ mala	Literatis mercatoribus obstat	Eodem temp.
☉ ♀	Pluv. multa cum Ventis	Non curatur	Felix pro vita & honoribus	Solaribus utilis	Semestr.		□ ♂ ♄ ☾	Frig hum. Nebul.	Impeditissime	Vitæ & Ingen Malum Itin. Infelix.	Turbat actiones variat	Cod. temp.
☉ ☿	Pluv. Imbr. Vent	Non curatur	Ingen. honor Mulie. Civilem.	Mercatoribus felix & Literat	Bis in Anno.		□ ♂ ♃ ♂	Calid. et sicc. cum fulg.	Non curatur	Corpori et fortunæ nocet.	Contentiones & Bella faut.	Eod. temp.
☉ ☾	Variat pro ratione Signi	Mala.	Nocet vitæ	Actiones occult.	Menstruatim.		□ ♂ ♃ ☉	Idem tempus	Non obstat.	Honori vitæ & fortunæ contrania.	Contentiones inter ♀las & ☉lares.	□ Bis & semel in Anno.
♂ ♀ ☾	Nubium patitur nebul & hum temp.	Optima	Fortunam promot Conjug felix	Plebeis & mulieribus utilibus	Menstruatim		□ ♂ ♃ ♀	Calid Seren temp.	Non attenditur	Mediocr vario modo	Nec prodest nec obest valde	Eod. temp.
♂ ☿ ☾	Humid vent.	Indifferens	Optima pro Ingenio	Itin et Societ. cum ☿ libus	Menstruatim.		□ ♂ ♃ ☿	Procell. temp. humid.	Inconst.	Non observatur.	Turbat Ingen.	Contentiones inter ☿les & ♂les.	□ bis mense & semel.
☌ △ ♄ ♃	Imp. bon. & contrar.	Non impedit	Felix itinera	Tranquil pacif fluctuos. ♈	Utercq. Ann. 20 bis		□ ♂ ♃ ☾	Serenum tempestuosum.	Pessima	Mediocr	Nec prodest nec nocet valde	Plebeis & peregrinantibus mala	□ bis mense & semel.
☉ ♄ ♂	Cal & temperat	Non curatur	B. & fel. ubique	Utilis ubique	Bis in Anno utercque.		□ ♂ ☉ ♂	Calid et siccum cum fulg.	M Diebus 2 Ante & post	Vt honor et occult mala.	Bella cum ☉laribus morb. et trist.	□ bis in Anno & semel.
☉ ♄ ☉	Temperat	Non observat	Fel. pro vita & honoribus	Generosis utilis	Bis in Anno utercque.		□ ♂ ♀ ☿	Pluv. copios & imbres.	Non curatur nisi in mult	Libidin facit mag. & apert.	Mulieris & partorient: nocet.	Eod. temp.
☉ ♄ ☿	Humid. Inconst.	Non attendit	Felix in genere	Mulieribus bona	Bis in Anno utercq.		□ ♂ ♂ ♃	Ventos et inquietum tempus.	Non observatur	Mores malos Ingen. dolos.	Literatis et Mercatoribus incommod.	Eod. temp.
☉ ♄ ☿	Humid. Inconst cum Vent	Nil impedit	Auget Ingen. & fortun.	Liter & mercatibus utilis	Bis in Anno.		□ ♂ ♂ ☾	Cal. cum Fulg	M valde	Vitæ oculi Conjug obstat.	Itiner. impedit plebi. nocet.	□ bis in mense & semel.
☉ ♄ ☾	Mediocre tempus	Nil obstat	Felix pro Ingen Conjug Vt &c.	Promovet actiones nil impedit.	Bis in Mense.		□ ♂ ☉ ☾	Variat pro ratione Signorum	Omnia impedit.	Nocet varie.	Nullas actiones promovet	Eod. temp.
☉ ♃ ♂	Seren cal sicc. cum fulg.	Nil impedit.	Optim vitæ & honoribus.	Temp. pacif & optatum	Biennio bis		□ ♂ ♀ ☾	Humid cum ventis	Nil obstat mediocr.	Conjugia impedit.	Oeconomiæ adversatur	Eod temp.
☉ ♃ ☉	Seren cal fulgur sicc.	Non curatur.	Vitæ & honor. perquam utilis	Temp. util. & recreativus	Bis in Anno.		□ ♂ ☌ ☾	Tempestuosum	Non considerat.	Ingen turbat. Itin. infel.	Itineribus contraria	Eod temp.
☉ ♃ ♀	Tempus gratum & laborem	Mulier felix	Omnibus rebus fortunata.	Oeconom & mulieribus utilis	Bis in Anno							

DE ASPECTIBUS BENEFICIS & MALEFICIS.

Quadranguli Oppositiq Aspectus ac Diametre, Tetragonaq Configurationes minaces sunt et nociue contra Triangulares ac Sexangulares benevole et adjutrices: quod cur fiat videamus. Radii sibi invicem adversantes, quum obviam facti, et alteri in alteros violenter impacti colliduntq seseq discordiam atq inimicitias excitant, inde Aspectus ipse noxius & hostilis est. Radii quoque Quadrangulares, tametsi adversis frontibq sibi non occurrunt, tamen e rectis Angulis progressi, et tanquam alteri in alterorum latera incursantes pereuntur seseq, dumq neutri videntq velle cedere, contentionem excitant quo circa & hæc quoq irradiatio minax est. Secus autem in Triangulorum Sexangulorumq contingit irradiationibq, siquidem radii ipsi nunquam sibi occurrunt adverso impetu, neq se interturbant aut tanquam e diametro ad latere atq ex invidiq invadunt, quinimo perinde ac Socii mixti seseq adjuti in aciem convenientes simul procedunt. Ex his configurationibus Trigona quidem atq Hexagona diuq convenientes, quippe quæ e generis ejusdem signis statuunt, aut femininis omnibq aut masculinis. Inconvenientes vero Diametre et Tetragona, quod pugnata ejusdem generis situm natura sunt. Siquidem signa influentia se e Triangulo aut Sexangulo convertunt. Aries enim Leo & Sagittarius sunt signa masculina: Taurus Virgo & Capricornus feminina. Idem in omnibq Triangularibq signis evenit. Eadem quoq Sexq convenientia jungunt sibi Sexangularia signa. Aries ac Gemini, Taurus & Cancer et sic deinceps.

ANNOTATIONES EX LIBRO RERUM NATURALIUM DOCTRINA
Not. Mstro Dicc. Aut. Guilhel. Scribonio

DE SPIRITUALIBUS REBUS deinde de Corporalis Simplicibus.

Physica est rerum naturalium Scientia
Res Naturalis est Essentia per se subsistens.
Natura omnis vel formata tantum est vel materiata
Formata natura est Simplicissima quæ per se solis formis seu proprietatibq abeq corpore consistit. Hujus generis sunt mentes siue Spiritus
Spiritus sunt Essentiæ formales rationales et immortales.

DE COLORIBUS.

Color is est Simplex vel mixtus Simplex qui e nullis constat aliis ut puta albedo et nigredo, albedo est color Simplex in corpore tenuiore multa luminositatis participans Nigredo autem est color in corpore crassiore exiqua luminositatis particeps. Mixtus color est qui e Simplicium contemperatione producit, mixtus vel exquisite medius inter Simplices vel alterutri rerum propinquior, medius est qui ex utroq Simplici sit ut Rubedo. Rubedo est color æquali simul albedinis & nigredinis combinatione constans. Alterutri extremorum Simplicium propinquior, qui ex alterutrisq

cum media rubedine commixtione sint. Ut flavedo color croceus
item viridis et purpureus. Flavedo est color e plurima albedine et
pauciore rubedine mixto ut sumantq duæ albedinis partes & una rube-
dinis. Croceus qui majore rubedine & minore albedine constat. Viridis
est color e nigredine copiosiore et Rubedine minore contemperatus.
Purpureus color est qui e multa Rubedine et pauciore nigredine com-
misceter.

De Solstitio & Aquinoctio

Solstitium æstivale est et Hybernum Æstivum Solstitium est Solis al-
tissimi ideoq diei longissimi determinatio contigit hoc nostris tempo-
ribus 12 vel 13 Junij in principio Cancri. Hybernum est Solis a nobis re-
motissimi ideoq diei brevissimi terminus Accidit autem in principio
Capricorni 11 vel 12 Decembris. Æquinoctium est vernale & Au-
tumnale Vernale contigit in principio Arietis 11 plerumq vel 12
martij tempore Veris. Autumnale quod in principio Libræ mense
Septembri accidit tempore Autumni.

De Luna.

Luna est Stella errans in ordine infima 27 diebus et Horis 7 metam
constitutam attingens, licet proprio lumine luceat maximam tamen
copiam sui luminis a Sole mutuatitiam habet. Pars ejus a Sole aver-
sa tota opaca est altera Solem ipsum respiciens luminosa est. Hæc
quidem tanta Solum portio conspicua est, quanta nobis observet. Ut
de diversis Corporis Lunaris apparitiones fluunt. Luminosa pars
Luna aut conjungit cum Sole aut ab eo digredit. Conjuncta Solis
radiorum Solarium: quod tempus dicit Novilunii
Digrediens a Sole magis magisq illustrata, iterum oculis nostris
apparet, Apparitio Lunæ v partialis est vel plena Partialis est tum
ante tum post oppositionem illa Crescens hæc decrescens Luna dici-
tur: Partialis autem omnis, vel minor est vel major. minor est
tum Corniculata, tum dimidiata Corniculata seu falcata Luna est
quando in Cornua excavata primum augeri incipit 4 cujuslibet
Mensis die, distans a Sole duobus signis sive gradibus 60 tempori
oppositionem die 26.

Dimidiata sive dividua Luna est circa diem plerumq Septimum
et iterum post Oppositionem Die mensis 22. cum tribus signis a Sole
aut gradibus 90 distat. Major Apparitio partialis Luna est gibbosa
aut protumida, quando pleno ejus orbi adhuc quidpiam deest, circa
diem 11. et post Oppositionem Die 19. quatuor signis aut 120 gradibus
a Sole distans.

Plena Apparitio Lunæ est cum diametraliter Soli opponunt circa
diem fere 14 quando plene lucens aut Plenilunium dicitur.

Hæc paulatim marcescens decrescit atq; imminuit, donec soli itend
conjugat id quod fit circa diem mensis 30. Interea temporis decrescens
appellat & specialiter quidem ijdem quibq ante apparitionem Lu
minibus.

Alectorius Lapis

Crystallini aut aquei coloris Alectorq est Lapis, in ventriculo Capi inve-
nit, Invenit maximus Fabæ quantitate Anno ætatis Caporum Nono, ra-
rius etiam quinto.

Lapis Carpionius.

Lapis Carpionius qui reperit in Pisce hoc nomine dicti fauabq forma
triangulari, colore cæterq candido intq autem subflavo.

Calculi Cancrorum.

Reperiuntq in Cancris ad Coagulati sanguinis dissolutionem & expul-
sionem et magna etiam in confringendo calculo vis insignis

ANNOTATIONES ex Physica Joan. Scharfii

De Actione & Passione Elementorum ut & de Contactu.

Actio nihil aliud est quam Assimilatio qualitatis sensibilis Agentis
ad qualitatem patientem transmutans Corpus motum forma acciden-
taria Et Passio Est Assimilatio qualitatis patientis ad qualita-
tem agentem sensibilem. Fit autem Actio et Passio per Contactum,
qui est vel Corporeus, vel Virtualis. Corporeus contactq est verus, et pro-
prie dictus Contactq; quando duorum Corporum Superficies simul
sunt et ita conjungunt, ut mutuo se movere & a se moveri queant
Sic ignis agit in lignum per Contactum Corporalem comburendo
illud. Contactus Virtualis ita dicit cum Virtq unius Corporis ad Su-
perficiem alterius Corporis pervenit: quo Contactu Sol calefacit
terram, & magnes attrahit ferrum.

Axiomata.

Generationes & corruptiones Elementorum non possunt fieri sine
Actione et Passione Quandoquidem necessario fiunt cum alteratio-
ne. Hæc autem nequit fieri sine mutatione qualitatum mutatio
qualitatum nequit fieri sine Passione. Et Passio omnis fit cum ad
Actione quadam. Ergo concludit Quod nulla generatio aut Corruptio
queat fieri sine Actione & Passione. Deinde etiam ut antiqui doce-
erunt: Generationes et Corruptiones rerum fiunt per congregationes.

2. Agens & Patiens debent esse quodammodo similia quo-
dammodo dissimilia. Non enim quod omnino simile est agit in simile
alioquin idem ageret in se ipsum, adeoq nihil incorruptibile & immo-
bile foret. Neq etiam quod prorsus & per omnia aliud et diversum est
agit in aliud, cum quo nulla ratione convenientiam habet, Aqui-

dem Candor a linea nihil pati potest aut linea a candore nisi
forte per Accidens Agunt ergo & patiunt a se mutuo quae Genere
conveniunt & differunt Specie, qualia sunt contraria aut inter
contraria media. Deinde constat quod agere sit passum sibi assi-
milare & pati sit Agenti adsimilari. Ergo agens & patiens non
debent esse plane dissimilia, vel prorsus Similia. Et denique omnis
Actio fit inter Contraria & cum hoc Agens & Patiens communi-
cat in materia modo contraria conveniant in Genere & differant
Specie. Autor Anonymus est Arist 2 de Gen.

3. Idem non agit in se ipsum nil se ipsum posse movere Aristo-
autem satis aperte colligit, nihil posse in seipsum agere: quandoquidem
dem si in se ipsum ageret per alterationem puta videlicet hic Sum-
Actio / seipsum plane moveret. Dicamus ergo necessum est, nihil
se ipsum agere. Intelliges tamen quod per se & secundum eandem
partem nihil in se ipsum agat & quidem actione propriè dicta, quia
videlicet non est pullulatio seu Emanatio quaedam quomodo aqua
se ad nativam frigiditatem revocat Nam per Accidens aut in ea
una pars integritatis in aliam agat ut cor in praecordia, aut denique
emanatione aliqua naturali, ut de aqua dictum est proculdubio ab
quid in se ipsum potest agere. Deinde etiam sin limitatus Actionis
Idem non agit in se ipsum, scilicet Actione directa, bene tamen
idem potest agere in se ipsum Actione reflexa.

4 Modus agendi sequit modum essendi unde dictum Philoso-
phorum Ut se res habet in esse sic etiam in operari. Nihil enim
ultra suam speciem aut proprias virtutes in Actionibus quit proce-
dere, cum pendeat operatio omnis a conditione ipsius Essentiae. Et
sic semper uti se habet Modus essendi, sic etiam modus agendi.

5. Omne Agens nititur sibi assimilare Patiens, sic ignis agendo
in aquam nititur sibi aquam assimilare per calefactionem dum ma-
lorem sunimum allaborat introducere in aquam. Omnibus rebus
innatum, quod se ipsas maxime amant, atq ideirco sic agent in re-
alias, ut eas res sibi similes efficiant. Alterans ideo alterat ut alte-
ratum sibi simile faciat, nec desinit alterari prius quam hoc com-
sequatur.

6. Omnis Actio fit naturae Contrarietatis. Non enim potest fieri
Actio inter omnino similia, cum Agens per actionem tentet sibi pa-
tiens adsimilare. Ubi autem praeexistit perfecta similitudo: ibi sane
cur & quomodo procedat Actio? Fit ergo actio inter diversa & Contraria
quae habent aliquam dissimilitudinem. Intellige vero, quod Actio

fiat ratione Contrarietatis non semper & consequenter Sic qualitates
primo activæ calor nimirum & frigg Secundario etiam agunt in pri-
mas passivas. scilicet in humidum & siccum. Unde omnis Actio fit
in Contraria & a contrarijs sive ratione contrarietatis.

7. Omnis actio est a proportione majoris inæqualitatis Agens enim
est et exsuperare. Alias si vinceret & minoris esset roboris, tum
non posset in aliud agere, sed contra id robustius et valentius ageret.
debilius vero illud pateretur. Et sic semper Actio unius in alterum fun-
datur in Excessu agentis Et qui vincit agit, qui vero vincit patitur
In undiquaq actio est a vincente, sive a proportione majoris inæqua-
litatis.

8. Omnis Actio fit per Contactum: Movens enim & Mobile debent
esse simul Atqui Actio & Passio se movent, ut Movens et mobile Ergo
debent esse simul quæ vero simul sunt illa nequeunt esse absq contactu.
Interim hi Contactus ad omnem Actionem est necessarius, non est Causa
efficiens, sed ut Causa sine qua non. Non quasi semper requirat Contactum
Corporeum, Sed sufficit, quandoq etiam Virtualis contactus. Sic Ergo dicimq.
quod in omni Actione patiens tangat, ab Agente ipso, vel saltem defe-
rente virtutem ejus, cum nihil agat in extremum, nisi prius agat in me-
dium.

9. Simile non agit in omnino simile. Simile autem est triplex: Quæ
dam enim sunt Similia tantum secundum speciem qualitatis, licet in
gradibus et secundum intensionem qualitatum sint dissimilia. Sic omne
calidum est simile cuiq calido, & ignis aquæ tepidæ. Quædam vero sunt
similia & secundum speciem et secundum ejusdem gradum, licet se-
cundum agendi vehementiam differant Sic ignis in ferro candente est
similis ei qui est in ligno vel stramine. Quædam denq sunt similia
et secundum speciem & secundum gradum, & secundum agendi poten-
tiam Sic duo ignes qui sunt in materia ejusdem raritatis vel densi-
tatis sunt sibi omnino similes Hinc notatis dicimq quod axioma
intelligendum sit non de prima similitudine. Sic enim similia
quo ad speciem tantum in se mutuo agere possunt, ita scilicet ut
illud quod est intensius & majoris roboris agat in debilius, et inten-
dat remissum. Et contra remissum remittat intensum Sed loquatur
axioma de similibus secundo & tertio modo dictis. Quando enim qua-
litates similes habent eandem naturam & eundem gradum, non pote-
runt in se mutuo agere Nulla enim ratio est cur hæc qualitas potius
agat aut patiatur & non illa. Multo minus actio procedet inter si-
milia, quæ in omnibus tribus istis Conditionibus conveniunt, quæ

nimirum similia sunt tum quo ad essentiam, tum quo ad intensionem, tum quo ad agendi vehementiam.

10. Inter Agens & Patiens solet esse reciproca actio, constat per experientiam. Qui manu glaciem apprehendit & manu refrigeratur, frigus glaciei agit in manum. Et contra glacies liquescit in manu adeoq; calor manus vicissim reagit in glaciem. Et sic inter Agentia & patientia est reciproca actio. Hanc autem Reciprocam Actionem vocant Reactionem, quæ nihil aliud est, quam retributa quædam mutatio, qua id quod patitur, renitit adversus agens et illud commutat, dum ab illo commutatur, adeo ut patiens agere et agens pati aliquamdiu videatur. Et hanc dari confirmat etiam ratio. Nam sublata Reactione ipsa tollet mixtio cum mixtio fieri nequeat, nisi Elementorum qualitates, mutua actione & passione fractæ & alteratæ ad quandam temperiem redigantur. Sciendum autem quod illa Reactio fiat secundum eandem Contrarietatem, & secundum eandem partem et secundum eandem qualitatem per se et primario. Illud constat. Nisi enim secundum eandem contrarietatem fieret Reactio non fieret mixtio. Non ni ignis ut aliquid tantum ageret & aqua ut humida eadem tantum ageret & non pateretur, calor et humiditas aquæ manerent in summo gradu, et proinde non fieret mixtio. Deinde constat quod omne contrarium per naturam & secundum se in suum contrarium, dum prævalens fuerit agat. Alterum etiam patet. Si enim perfecta debeat fieri mixtio, omnes partes Elementorum ejunt alterandæ & ad mediocritatem redigendæ. Tertium denique experientia convincit, ubi patet quod aqua calida & frigida opponantur solo calore & frigore et tamen a se mutuo patiuntur.

Reactio

11. Non omne Agens repatitur in agendo. Quæcunq; sunt agentia roboris a se invicem non patiuntur, per excessum autem vincunt. Notandum ergo est quod duplex sit Actio: Una inchoata et imperfecta, quam appellant Actionem, ubiq; Agentis victoria, qua Agens passum non totum immutat, sed aliquem labefactat, atq; aliquem gradum ipsi imprimit. Alia vero est perfecta & completa, quam vocitant Actionem cum victoria Agentis, qua Agens omnino, vel simile patiens redditur. Hinc jam dicimus quod in priore actione semper Agens repatiatur in agendo, et Patiens contrarium reagat in agendo modo sit in debita distantia et quantitate, et etiam fiat actio per contactum Corporeum. In posteriore vero Actione quæ est perfecta contrariorum qualitatis abolitio, non fit dati reactio. Nihil enim aliquid perficere potest destruere, & simul ab eadem destrui.

12 Non quidvis quodvis patitur Item non quodvis a quovis patitur utrumq; patet. Debet enim proportio esse inter agens et Patiens, quo ubi non est, ibi neq; passio esse poterit. Sic si Scintillam ignis mitteres in vas aqua plenum, ibi sane aqua nihil pateret ab igniculo, cum non sit proportio inter agens et Patiens Si etiam si guttulam vini vel fortissimi in mare destilles, nihil tamen ab illo vino pateret Aqua marina

13. Passio non recipit per modum Agentis sed per conditionem Patientis. Receptivum non recipit admodum imprimentis sed admodum Receptivitatis in Recipiente Nam idem movens eadem vi nequit eadem movere sed eadem potentia movebit diversa vario motu. Sic idem grave non erit aque grave mulo & muri. Et quid? attende lignum aridum et viride, & facile intelliges quomodo passio recipiat secundum proportionem Patientis. Ecce enim lignum aridum et viride ad eundem ignem adponat, sintq; ejusdem quantitatis, ibi sane apparebit magna diversitas in Recipiendo. Aridum enim citissime incalescet flammamq; concipiet, viride autem lentissime incalescet et non nisi longo tempore igni reddet simile per receptionem flammæ. Et hoc scilicet inde est quia non est par dispositio in Patientibus, & pro diverso modo & varia dispositione diversimode recipit virtus activa ignis. Sic dicendum de Vulneratis sic de medicamentis aliis que in eodem morbi genere diversis hominibus prosunt. Et hoc tandem unde constat quomodo Passio recipiat non per modum agentis vel imprimentis, sed secundum Naturam & Capacitatem patientis.

De Alteratione ejusq; Dispositionibus.

Alteratio similiter est affectio et proprietas corporum Corruptibilium et Sublunarium: et primo (sicuti omnis transmutatio) sint Elementis Elementa enim non modo habent vim in se mutuo agere, et a se mutuo pati, sed etiam se mutuo alterant, & a se mutuo alterant, Quandoquidem eo ipso quo in se invicem sunt Activa & passiva, sunt etiam inter se alterabilia. De alteratione igit hic in Doctrina Elementorum recte agit. Alteratio est mutatio, in qua eodem remanente, alia qualitas acquiritur, vel abjicit: ut quando aer in hypocausto calefit cum ibi idem aer maneat, in illo autem alia qualitas

acquiritᵗ. Calor enim accedit per illam calefactionem frigus aufertᵗ ex aere ejusᵗ, et sic dicitᵗ aer alterari. Similiter manᵍ alterari dicitᵗ quando e calida fit frigida.

Axiomata.

1. Alteratio est nobilissima motus species. Cum enim Nobilitas motus spectat ē termino ad quem. Hic autem in alteratione est qualitas. In accretione vero est Quantitas & in latione Ubi. Hinc ergo qualitas præstat quantitati & ubi etiam alteratio præstabit accretioni et lationi, seq dicitᵗ nobilissima motus species. Intellige vero speciei motᵍ propriè dicti: Ubi Generatio non est species motᵍ. Aliàs late loquendo etiam generationem vocatare velimᵍ speciem motus tum sane generatio nobilior esset alteratione. Cum generatio minus sit Substantia, Alterationis solum accidens. Sed cum propriè loquendo generatio non sit motᵍ, recte dicitᵗ quod alteratio sit nobilissima motus species.

2. Alteratio est motus ad qualitatem sensibilem. Est enim mutatio qua eodem manente sensili subjecto aliqua qualitas acquiritᵗ vel abjicitᵗ ut tri aqua fit alteratio cum ē frigore transmutat in calidam. Et in hoc distingᵗ a reliquis motᵍ speciebus quæ ad alios diversos terminos progrediuntᵗ. Accretio enim est motᵍ ad quantitatem. Latio est motus ad ubi. Sola vero Alteratio est motᵍ ad qualitatem & quidem sensibilem. Illa namᵍ mutatio continua quæ non incurrit in sensum, non est vera alteratio, ut quando virtutum habitᵍ intenduntᵗ, non ibi censet alteratio propriè dicta, cum ibi non sit motᵍ ad qualitatem sensibilem.

3. Alteratio versat in qualitatibᵍ contrarijs. Ut enim omnis alio et transmutatio fit ratione contrarietatis, sic et etiam alteratio versat in contrarijs passionibᵍ necesse est. Sit calefactio versat inter frigus & calorem a frigore enim incipit in calore vero tandem termino ad quem desinit.

4 In Alteratione remanet idem subjectum sensile non enim totum subjectum transmutat per alterationem, sed saltem ejus accidentia. Quippe alteratio est motᵍ secundum qualitates, ut in secundo axiomate monuimᵍ. Sic secundum alterationem corpᵍ et sanum est et ruens laborat idem tamen manens. Sic ac quandoᵍ rotundum globus autem regulare est idem existens. Sic cum omnibᵍ alterationibus semper idem remanet subjectum sensile saltem mutatis et va-

riatis qualitatib; in illo

5 Alteratio est tamen & via generationis Cum enim per generatiõnem producat forma substantialis debet sane materia ad illam producendam preparari Preparatio autem ista est alteratio. Eg. Quando ignis nititr generare in ligno similem ignem, ibi primum illam materiam, lignum nempe preparat & calefacit per alterationem, donec tandem post sufficientem calorem introductum nova forma ignis in ligno resultet. Et ita alterationis proprium est precedere generationem materiamq; ad formam dum receptiõnes preparare Licet autem non omnem alterationem semper subsequat generatio Sufficit tamen alteratiõnem ad generationes instituto Natura tanquam ad finem ordinari.

6. Alterans ideo alterat, ut alteratum sibi simile faciat, nec desinit alterare prius quam hoc consequat, nisi ab externa causa ei modum statuas. Et dictis quod omne agens nitat sibi assimilare patiens Ita natura & alterans per appetitum innatum, quo sese tuedet conservare et multiplicare allaborabit alteratum sibi simile facere Et quia est agens pure naturale ad extremum etiam suarum virium extendet ut sibi illud assimilet nisi per accidens, a fortiore agente externo inhibeat. Sic ignis ideo aquam calefacit, ut eam sibi quam simillimam reddat, eandemq; tandem plane convertat in ignem, nisi impediat ejus actio & intrinsece ipsi modus statuat. Sic ignis cibum plane combureret, nisi Coqui ignis vires impedirent. Sic frigus hominem necaret nisi vestes resisterent.

Chelidonii Lapis ejus Virtus.

Chelidonij lapilli est exiguus in ventriculo pullorum hirundinis crescens. Reperit autem in pullis primo parto eadem tempore novilunij si bini fuerint, alter plerumq; rufo alter nigro colore cernit. Probatissimus est si unicus tantum adsit in avis gutturis insignis Rufus presertim sub sinistra axilla in linteolo vel corio bubulino gestatq; maniam Item Epilepsiam & Lunaticos curat, et gestantem omnibus gratum & acceptum facit.

Populus Arbor.

Populus arbor Complexui ejus est temperate calida & humida Hinc conficit unguentum Populeonis, quod tempore veris exundante Resina optime parat Populus nigra. Ejus ramuli manu detenti prohibent lassitudinem & defatigationem tum pedum tum manuum in itinere. Gemmi arboris tritum et assumptum profluvia alvi prodest.

ANNOTATIONES MEDICINÆ RECTO RESOLUTA Henr. Schevendm

Quid est Generatio & Corruptio?

Fluxus sunt seminum, quæ diem fluunt augent, minuunt vero dum refluunt. Hinc Crucias nostros morbos omnes, nihil aliud esse quam motum quendam præternaturalem Corporis nostri Compagem solventem ac dirimentem.

De Mercurio Philosophorum.

Mercurius est Spiritus invisibilis æthereus, ignis naturæ Corporis humani impalpabile lumen, omnium actionum motor et Rector, affatu suo invisibili omnem motum perficit, omnes actiones suæ materiæ moderatur, cujus proprium est moveri et vitam elargiri. Quod si numquam 1 mutationum potestate epis motu inhibeat debilitet vel abstulerit perfectio summa materiæ producit.

2. Mercurius destillatus Aqua vitæ ignis æthereus pabulum ac nutrimentum, verum hic virgineum, humidum radicale seu primigenium, primum et maximum generationi subjectum, dulcis liquidus varius permeabilis, suo madore ac rore partes sui Corporis seu materiæ irrorat madefacit ac reficit. Hic si permutationum gradus summas vires summas potestates consequatur repentinam minatur mortem.

3. Mercurius Sublimatus, radicalis humidi Spiritus acutus permeabilis penetrabilis aerea flamen subtilissima vivifica et spirituosa invisibilis est Substantia, est proximum Actionum perceptibile instrumentum caloris siccitatis levitatis tenuitatis splendoris perspicuitatis diaphanitatis, spiritualitatis labrum & flabrum. Hic si minimum irritet quicquid sent pungit et dolore premit.

4. Mercurius Præcipitatus Spiritus æthereus vere aerinus acidus acris vehemens incombustibilis, ignem externum calore vincit et est totius Universum fermentum vivificum, a quo omnia fermentant et conditurtur, instinctu dissolvendi et contrahendi facultate obvia quæque confringit ac dirimit validissimas et durissimas Solis et Lunæ Portas reserat. Hi sunt illi Spiritus qui excitant et vitam & post assumptam alimenti et ciborum materiam, confestim aliam novam appetunt, quam attactam, acida sua et mordaci solvendi & conterendi potestate confringunt: quæ dissolutio et contritio vocat illum cætera cuncta dissolvant Congelationes seu indurationes vincat patiuntur. Quoties enim a suarum functionum officio impediunt et exacerbant & præcipitant siccas Congelationes maximo Cruciatu

extremis membris sine tamen exulceratione infligunt Unustamen et solo est Mercurij Spiritus, nec aliam habet differentiam licet variis cognominibus insignitus ratione diversarum proprietatum qualitatum operationum et potentiarum in conspectum productione rationis causa.

Manna Mercurii

Mercurius Sublimationum cohobijs elevet donec in fixam substantiam ut Crystallum abeat. Hoc sub Solis Eclipsi, vel Spiritu primi bregetabilis per repetitas distillationes et digestiones in oleum dulce volvito, solutum cum Ale conjungito ut fermentum ejus hoc speciem fiat et coagula juxta Hermetis preceptum.

Actio

Actio ninquam est sine motu, vel melius loquendo Actio et motus unum idemq sunt, undecunq in quiete est cum sine actione est, et se movere incipit tum cum actionem inchoatur. Sic secundum tres agendi modos, tria in rerum natura reperiunt motus genera. Primum fit sine sensu et ratione, quod videmus in lapidibus metallis Plantis & Calis. Secundum motus genus sensu & cognitione fit, quemadmodum in omnibus animalibus videmus. Tertium denique sensui rationem adjungit, quemadmodum in homine, in Ideas agente observamus, qui sibi proponit, bonum inter & malum distinguit, libertatemq diversa Objecta ejus oculis oblata, amore aut odio prosequendi obtinet.

Quemadmodum Actio revera non est distincta a Causa agente nec ab effecto quod produxit, sic nec motus differt a re mota, aut aliam in. de movente sed utrumq est, prout status variant, aut quiescere desinunt, quod a Creatione nunquam fit sine motu quodam locali illorum, aut ejus partis cujusdam, sic Idea quietis mutationis & actionis aeque ac motus Ideae opponitur. Aut Scint. Romain.

ANNOTATIO. VI. 62 Physica Aut. Scint Romain

Agri cur sterescent, steriles unde? & quomodo fertiles reddantur?

Frumenti granum quod semen est in terram conjectum ubi putrescit & dissolvitur a menstruo acido in se spiritum continente, cujus atomi sunt partim ejusdem naturae cujus sunt Spiritus seminis aut saltem satis subtiles ad penetrandum in vacua corticis grani & spermatis, quibus spiritus seminali ineludit, qui sic valuero suo per has aperturas dilatato, se arcere quo detinebat, liberat, et atomi sive corpuscula Originalia se invicem propellere incipiunt, ipsae propulsae ab atomis acidi, vel Spiritu dissol-

vente, qui primam in ludo personam egit et motum suum ab
ijs recepit. Quicquid enim movet ab alio movetur, et sui successive par-
tes mundi, particulæ corpuscula et atomi se mutuo pellunt, et hic
cum mundo incepit, et ad finem usq durabit, cum Deus omnia fi-
get, omnesq generationes desinet.

Spiritus usq seminales adeo soluti et a spiritibus addi libertate d
nati, ab ijsdem adhuc propellunt et presti in altum assurgunt et cu
lem formant cum calmo ad modum tenui per concursum salis alca
quilinio rum et atomorum solutarum ex corruptione et divisione co
porum maxime vicinorum, quæ commodum occurrunt aut convolu
prope illum locum in terram injecta sunt, ut frumentum meliu
tritum vel majore copia habeat, id quod probe norunt agricolæ qui
hanc ob causam segnes stercorant et stipulas comburunt.

Quod si grana sua macerare vellent in aqua dissolvente vel e
agros suos irrorare, nulli reperirent tam steriles qui non deveniret
fertiles, nec parum oblectamenti ex frumenti copia perciperet a
gricola indeq nostrarum principiorum & experimentorum veritas
elucesceret.

Aqua stillatitiæ quomodo fiant.

Aquæ species quæ dicit destillatæ, quæq alembicorum ope ex omni
genii simplicibus eliciti quod ut fiat, aquæ particulæ quæ plantis
insunt sese liberant, et sub forma vaporum in altum pellunt, qui in
capitellum impingentes incrassant coarctantur et in exiguas aquæ
guttas condensabitur, quæ per alembici rostrum descendunt: hoc m
do pluviæ oriunt in terram decidentes. Et hinc addiscere possumus lo
pores non esse nivi aquam rarefactam, & in natura continuam fieri
circulationem, dum aqua ascendit descenditq vaporum forma assen
dit et nubes componit & in pluvia & rore decidit.

Remedium ad phthisim.

Experientia docet Aranearum avellanis inclusam et collo appensam
pulmonicos et phthysicos curare.

Arbor Diana quid et quomodo fiat.

Sume argenti Capellati Unciam unam eiq in matracio superfundunt
aquæ fortis Unciæ tres, haeq in cineribus calidis relinquent usq dum
argentum in aquam conversum sit, Deinde novem Unciæ argenti vi
in ternas divisæ in tria immittunt matracia vel vasa securig qui
bus affundit primo aqua calida ad quatuor digitorum altitudinem
ac deinde solutio argenti, ratione nimirum habita singulorum vas
rum, materieq in ijs contentæ, quæ deinceps per noctem in tenebra
collocant, ac mane in quodlibet vasa Arbusculæ conspicuæ, trunco et
ramis rite distincta. Arbores hæ procul dubio fructu etiam suo ferrent
si eas nos semq irrorare aqua sui generis, et in aptam terram tran

plantare.

Commercium inter Corpus demortuum Hominis, et Spiritu vitales ejusdem, operantes.

Minimas partes vel Corpuscula, quae a Corpore procedunt, mortuo et corrupto corpore etiam ipsa corrumpi, & cum atomis ejusdem Naturae commereio conjuncta, alliciendo id agere ut jungant et coeant. Hoc Experimentum quod quivis capere potest. Notum est qui vestem induit vel tangit in eadem relinquere odorem suum, idest Corpuscula quae ab ejus corpore procedunt et partem ejusdem constituunt, & horum Corpusculorum beneficio Canis Strophiolum, pileum, vel vestem Domini sui inter Decies Mille ejusdem generis alia agnoscere potest: Hoc Supposito si homine ille mortuo vestis vel pallium de mortui in Armarium vel Cistam bene clausam mittat, primis et succedentibus diebus ibi Corpus sepultum putrescere incipit, strepitu consideratione dignus, et turbae in Armario vel cista existunt, quae terrere homines & plures alios possent: Et hunc strepitum Corpuscula demortui Corporis, a succedentibus attracta motu suo inter vestes excitant: Et cum haec attractio in recta linea fiat, & corpuscula illa non nisi obliquo ductu per asperos transire possint, lignum vim patiens ac si romperetur crepitat. Quivis hoc experiri et cognoscere potest An hoc Experimentum ab aliis factis verum sit nec ne: Hinc apparet invisibile illud vinculum partium cum Corpore a quo processerant.

Ad Verrucas.

Recipe frustum Vitulinae vel alterius carnis ex macello et cum eadem Verrucas in facie vel manibus alicujus frica, ac postea illud in Sterquilinium conjice vel sepeli, & prout illud putrescet Verrucae decident.

De Magnete Albo

Nil dico de numismatibus Talisman dictis, felicitatem portatoribus procurantibus, sed de Magnetibus albis, omnium gratiam & amicitiam personae amatae conciliantibus. Naturali virtute id operantibus.

Plantarum Mors in quo consistat.

Plantae ut alia viventia moriuntur, sed illarum mors plurimum differt a morte animalium, quandoquidem organicae partes in illis non perinde ut in animalibus apparent, nec Planta tam facile quam animal moritur. Etenim Planta quae ex terra evellitur nondum mortua est, Vita ejusdem durat, usq ad extremam exsiccationem, vel Evaporationem humidi radicalis quod omnes vitae Spiritus continet: Et si Planta calcinetur vel in Cinerem redigatur, pars Spirituum in cineribus permanebit. Lixivium

enim fructum, vel extractum sibi omnem Plantæ saporem refert &
ubi humorum illud a nocturno frigore congelat in ipsa glacie exacta
Plantæ figura apparet.

Sed quod magis observandum est in eo consistit, quod Plantæ in Spi-
ritu exsiccatæ & in aquam particularem cujusq; virtutis universalis
missæ pristinum suum virorem, folia et flores recipiunt. Proculdubio
in hac exsiccata Planta nonnulli vitales spiritus occlusi fuerunt, qui
ab hujus aquæ spiritibus relaxantur. Vel vitales spiritus exhalan-
tes loci sui cessarunt, succedentibus in illorum locum aquæ, de qui-
bus agit, spiritibus. Hæc aqua spiritibus vitalibus dotata est qui repa-
re illorum locum possunt, qui in nobis exhalant. Et hoc solo rem-
dio prolongari vita & reparari ruinosa senectutis damna possunt
replendo vacuitates radicalis humidi quod dissipatur sed in quibus
ubi hæc est Aqua? In lumine reperis et certe non alibi. Hæc Aqua
verum Elixir vitæ & Universalis Medicina veterum.

De Coloribus Anton Vidi

Pigmentum violaceum.

Pictores cæruleo modicum rubrum addentes violaceum pigmentum
parant.

Pigmentum Viride

Cæruleo & Luteo Viridem colorem efficiunt Pictores et Infectores. Lu-
teo colore quo glastum tingit superinducentes Lysimachiam, quæ
sola flavefacit egregie vorefaciunt.

Prognosticon de Die Conversionis S Pauli

Clara dies Pauli bona tempora denotat Anni
Si fuerint nebulæ pereunt Animalia quæq;
Si fuerint Venti designat prælia Genti
Si nix aut pluviæ, designant tempora cara
ANNOSA ZACHARIAS CAPIT SOMNOS NARRANS LIBERALIA Stu. Davidsonn.

Actio inter similia qualia.

Similia primo modo possunt inter se agere ita ut illud quod est inten-
sius intendat remissum & contra remissum remittat intensum, qua-
triaria fiat actio, non tantum extrema inter se mutuo agent et patient
sed etiam media & extrema, Nam etiam ex medio id contrario hi
mutatio Remissum obtinet locum alterius contrarii. Quoniam autem
agens et patiens genere quidem eadem et similia specie vero dissimilia
talia autem contraria sunt manifestum est quod activa et passiva, ut
invicem sunt contraria & media Idem etiam experientia probat quæ
invenimus, id quod minus calidum est, a calidiore fieri calidius & contra
Aquam tepidam infusam aquæ fermentissimæ, ejusdem calorem re-

mittere et perpetuo ex intenso cum remisso composito resultare tertium quoddam intensio remisso & remissio intenso.

II. Inter Similia secundo modo nulla fit actio Nam cum secundum speciem & gradum Actum primum, in quibus qualitatum natura consistit, et ad quae tendit mutatio hae qualitates sint similes nec specie differant, et proinde non sint contraria nulla etiam inter eas fiet Actio. Omnis enim Actio fit inter contraria, et omne agens agendo cupit sibi simile reddere patiens, eandemq ipsi naturam & actum tribuere Praeterea cum agere praesupponat esse: nihil quod potentia aliquid est ad Actum perduci potest, nisi ab eo, quod Actu tale est. Quapropter calidum ut quatuor, et si intendi potest ad plures gradus, tamen a nullo intendi potest nisi ab eo quod plures quam quatuor gradus caloris obtinet. Experientia etiam nostra apertioni suffragat Sint enim v.g. Duo Corpora summe calida unum majs et densis, alterum minus et rarius, illud operatur quidem vehementius, neq tamen agere in hoc potest, quia ante jam summum gradum caloris obtinet.

III. Inter similia tertio modo etiam nulla datur actio ut dicit Arist. Manifestum est tum contraria tum quae inter ea media sunt inter se mutuo agere & pati.

De Rerum Naturalium Consensu & Dissensu.

Ut omnium Actionum Causa prima formae sunt, ita etiam propter formas omnium rerum naturalium est Consensus et dissensus, atq alia vere amice appetunt & uniunt, alia vere aversantur et fugiunt. Similia enim maxime appetunt unionem, Quod enim non est unum, nec est quidem ens quod est a suo simili separatum, videt et illud defraudare, & ipsum ab illo defraudari Essentiae quasi complemento. Neq enim duo ignes dici sunt, sed ung dimissus. Cum ergo res quaelibet sui conservationem postulet, eam consequit cum fuga contrariorum tum motu ad similia & similium attractione Hinc ignis igni unitur aquam vero ut contrarium fugit, & contra Hinc aqua in aerem vel pulverem effusa vel sparsa vere in guttulas globosas cogit, ut se a terra & aere tueatur. Hinc parva flamma a majore velocissime attrahit aut minor ad majorem movet.

Diversum sentit Hieronymus Fracastorius Negat enim ob similitudinem rem unam ad alteram moveri, ut illi uniat, et conservet, ideo quod par separata neq per cognitionem neq per naturam moveri ad consimilem possit. At non cognoscere manifestum putet. Verum ridicule ratione:

Nam ut appetitus quidam naturalis, quem vulgo in-

stinctum naturalem vocant dat; ita etiam dat cognitio aliqua naturalis a sensu & intellectu distincta. Nihil enim potest aliquid appetere ut gratum vel fugere ut ingratum, nisi cognitione aliqua naturali illud gratum et sibi conveniens, hoc ingratum & sibi inconveniens esse cognoscat. Nihil enim appetit, nisi quod prius agnoscitur. Hac cognitione Planta alimentum sibi conveniens agnoscunt appetunt & ad se trahunt, quod vero sibi conveniens non est relinquunt, postquam attraxerunt aliud in corticem aliud in fructum convertunt. De quo Hipocrates. Quæ crescunt & serunt, quando in terram veniunt, attrahit unumquodq; quod secundum naturam sibi familiare in terra inest. Est autem acidum & amarum, dulce & salsum & omnigenum.

De materia rerum naturalium.

Ut Deus omnes formas creavit, ita ijs etiam materiam cuiq; formæ dedit, et ut rerum viciſſitudines sint & aptæ semper variis formis materia, Deus Cœlum & Elementa creavit. Cœlum quidem ut in suo fluxu generationes rerum inferiorum foveat & gubernet. Elementa vero ut corpora simplicia, quæ actionibus suis viciſſitudines generationum & corruptionum promoveant, tum etiam materiam viventibus corporibus præbeant.

An autem præter Elementa adhuc alia corpora simplicia dentur quæ viventibus materiam præbeant non imminuto dubitat; Nec enim firma dat demonstratio omnia Corpora habere suam formam ex Elementis. Natura est quinta, longe alia quatuor Elementis obtinens. Et omnino mirabile quid est spiritus ille animalibus & plantis insitus, qui primum est in exigua seminis quantitate, deinde a sanguine in prima fœtus formatione affluente & postea alimentis quæ assumunt in magnam molem auget totumq; corpus vasti etiam animalis pervadit illudq; ad finem vitæ usq; vegetat & calefacit. Ut etiam in spiritibus e plantis parabilis patet.

Dari in plantis et animalibus formas ab anima distinctas pro ea propriam animantem subjectum constituendum pertinent, satis quæ docent mirabiles actiones quæ in plantis emortuis, ut & partibus animalium mortuorum in medicina quotidie obviæ sunt. Cum omnis actio fluat primario a forma hæ autem actiones nobiliores sint quo ut a formis Elementorum seu simplicium se invicem mistorum provenire possint necessario præter Elementorum formas alias dari oportet a quibus hæ actiones proveniunt, quas tas Quintam Essentiam dicere et corpus cui illæ insunt nominare non debeam, causam non

iam video.

An dentur Qualitates occulte & Agentia a tota Substantia

Dari autem qualitates occultas et actiones a qualitatibq occultis é duobq in primis patet. Primum est quod Actiones multæ in rerum natura dant, quæ toto genere ab Actionibq elementorum discrepant Alterum est quod ratio et modus agendi rerum occultis qualitatibus agentium longe alig est quam Elementorum.

Primum quod attinet quæ sint Elementorum Actiones, notum est nimirum calefacere, refrigerare, humectare & siccare, & quæ has consequuntur rarefacere densare &c. At actiones in rerum natura longe alias ab his dant. Magnes trahit ferrum, felis cista inclusa nonnullos ita afficit ut in lipothymiam pene incidant, medicamenta purgant varios humores. Et quanta exigui veneni pestilentia contagio illati sit vix multi suo malo experiunt. Iisdem venenis non calefacientia, frigefacientia, humectantia, siccantia, sed solum qualitatibq occultis agentia medentur. Et infinitæ ejusmodi actiones in rerum natura passim occurrunt.

Deinde modus agendi in Elementis ab his quæ occultis qualitatibq agunt longe diversus est. Elementa enim ut vires suas exerant, putam sui corporis molem requirunt neq vires suas in extraquo corpore exerere possunt. Si enim flammæ calidq est ignis nix summe frigida, si quod horum prorsus exiguum est, nullum evidentem in corporibq nostris excitant effectum, imo ne ista magna copia talia vel calida vel frigida, ut piper nix aqua frigida hominem non enecant. Præterea eadem tam subitas in corpore mutationes non efficiunt, at venena quædam in minima quantitate hominem enecant v. gravissima symptomata excitant.

Quibq rationibus moti doctissimi viri, alias præter elementa res qualitates plurimas in rerum natura dari agnoverunt et docuerunt

Amicitias quasdam pugnantiasq qualitatum omnibq rebus insese ac quod familiare est, expedite assimilari, quod vero contrarium est ad interneciónem ducere tum animalia tum Plantas: præterea similaritates eas a totig Substantiæ proprietate oriri.

De differentiis Qualitatum occultarum

Primo sunt occultæ Qualitates, quæ materiales dici possunt, quod

sc̃per cum Materia & subjecto in quo generata sunt propa-
gant et extra id non sese diffundunt, et quamvis se in alia corpo-
ra in longum diffundere videant, tamen id fit per atomos et mini-
ma corpuscula, quae a corporibus e quibus fluunt, non nisi magnitu-
dine differunt et eandem essentiam qualitates et vires cum ijs pa-
rent Tales sunt qualitates omnes illae occultae, per quas morbi conta-
giosi in alios diffundunt, id quod in lue venerea Elephantiasi pe-
stilentibus et peste ipsa accidit. In talibus enim omnibus a corpore
egro minima quaedam corpuscula effluunt, quae ab alijs corporibus
recepta similem in ijs morbum excitant. Neq enim talia species ip-
sae quasi radijs continuis promoti sunt, sed minima corpuscula
quae inordinate per aëris motum & ipsa moventur. neq quilibet
vel pede vel lue venerea v Elephantiasi infirmi nisi quibus ab alijs ejus
modi corpuscula accepit.

Deinde sunt Qualitates occultae, quae species spiritales men-
to appellantur, quod quasi radijs continuo promoti a corpore suo ef-
fluunt in orbem diffunduntur, & suam certam activitatis sphae-
ram habent, & quaedam etiam per corpora alia penetrant. Alia ma-
gnes etiam tabula interposita ferrum trahit. Canis per januam o-
dorem qualitatum harum beneficio herum praesentem agnoscit.
Id quod priores qualitates materiae adhaerentes praestare non possunt.
Neq enim aliquis morbo contagioso laborans, aliam per januam ali-
am inficere potest, cum minima illa corpuscula per eas transire
non possint.

Tertio & alia adhuc qualitatum occultarum est differentia a
paucis omnino adhuc notata, quod scilicet quaedam qualitates spiri-
tales quae ab alijs rebus effluunt in quibusdam corporibus recipiunt
& ab ijs recepta eandem quae priores vires habent. Sale quod in mu-
riate observat. Ejus ejus enim vis a ferro recipit, unde et ipsum
ferrum trahendi et versus polos movendi vim accipit.

Quarto etiam distinguunt qualitates occultas effectus ratione ge-
alias Sympathiam alias antipathiam excitant, quarum exempla pa-
sim tota natura suppeditat

Quinto est quaedam differentia quam tangit Galenus 6 epid. lo-
cat 5. Ubi ea quae ex totius substantiae proprietate in quatuor genera
distinguit, in Alimenta Medicamenta, Deleteria & alexipharmaca
quibus comprehendunt omnia, quae in rerum natura consistunt,

Minerali et Lapides, Plante animalia Et quidem alimenta quid attinet omnino inter Nutrimentum et quod putrire debet, quedam similitudo et Sympathia intercedat necesse est quae non solum consistit in qualitatibus primis et earum temperamento sed etiam in tota Substantia et qualitatibus occultis, quod vel ex eo patet, quod vi venium omnium non unum sed varium alimentum est. Genimi Plante variae in eodem agro sitae singulae suum alimentum attrahunt. ut Hipocr. docet. Quae crescunt et fiunt quando in terra reperiunt attrahit unumquodq quod secundum Naturam sibi familiare in terra inest Et autem acidum & amarum et dulce & salsum & omnigenum. Eadem ratio est in animalibus. Quaedam hominis venena sunt quibusdam animalibus nutrimentum sicut testudinis Coturnicum veratrum & Cicuta Struthocamelo, Ciconiis rana, Serpentes buforum. Imo inter homines reperiuntur qui certis cibis delectant contra ab alijs plane abhorrent.

Medicamentorum vero vires plerumq ab occultis qualitatibus proveniri extra dubium est Purgantia vires suas exercent per occultas qualitates. Eodem modo occultis qualitatibus agunt medicamenta Specifica & singulis partibus propria, Amuleta item et quae extra corpora quocunq modo applicata prosunt vel nocent. Pertinent huc odores suffitus et occulta illa effluvia quae cum hominem cum animalia afficiunt, sicut notissimum est, canes horum et ferarum vestigia odorata legere & non nullos feles etiam quam non videant praesentiam ferre non posse ut antea dictum & alijs quae visu vel auditu sese mutuo afficiunt. jam rendiram.

De Venenis res manifesta est occultis qualitatibus agere & eorum remedia satis docere possunt.

Eadem ratio Alexipharmacorum est quae venenis opponuntur Et proinde sicut Venena non manifestis sed occultis qualitatibus Corpori nostro inimica sunt ita haec venenis itidem non manifestis sed occultis qualitatibus adversantur.

An data Atomi tollat Alteratio Greg. Pymmang:

Actio in naturalibus qua fit mediante atomorum communicatione et receptione, omnem videt alterationem tollere Nam licet alteratio, mutatio est in qualitatibus, seu motus secundu qualitatum Arist. 5 Phy. text 18. tamen haec mutatio omnem excludit subjecti propri communicationem, sed fit in certo subjecto, quando illud citra sui vel formae suae destructionem, aliud agens recipit vel admittit. Hoc non alienum ab ipso Aristotele Nam primo l. 1. de gener. et alterat. 23 dicit: Alteratio

est quando manente subjecto sensibile expediat transmutetur in
personibq. Generationem definit quando totum transmutat non
manente aliquo sensibili in subjecto eodem. Ergo si totum non trans-
mutet sed sub sua forma maneat, ut aqua ab igne calefacta, nul-
la est generatio vel corruptio sed alteratio, licet aqua calefiat per-
ceptionem partium igniarum.

Secundo alterationem dari humidam nullibi negat Aristoteles
sed bene multis in locis innuit idem Arist. ut 1 Phys. text 11 & 16.

Interim nullum humidum sine corpore esse dicat satis apte et
clare Lib 2. ubi haec habet Humidum autem nullum sine corpore
sed necesse aquam esse aut habere aquam Ergo ipse Arist. concedit
quandam alterationem nempe humidam, quod tamen non fiat formali-
liter vel Idea Corpore vel subjecto nempe primo humido communiat.

Quapropter quia Aristoteles Alterationem simplicem contra di-
stinguit a Generatione et generationem fieri in forme mutatione
docet. Alterationem autem qualitatis mutationem statuit extra
formae substantialis mutationem Recte omnia Corpora, quae aliqs
novas qualitates acceperunt, citra substantiae vel formae vel ut Ari-
stoteles loquit totius mutationem dicunt alterata, sive illa altera-
tio contingat per qualitatis formalem impressionem, vel per commu-
nicationem cati subjecti qualitatem inducendam possidentis.

Ampliando ergo hoc modo terminy erit alterationis & statim
omnis difficultas cessabit.
Imo haec Doctrina Medico necessaria est ut in annotatis ad proximum
capita illa quae de intempestivis speciebq Capitis simplicibq agunt
dextendimy et adhuc clarius demonstrabimy.

Hoc loco obiter notandum quamvis qualitatis formalis impressio effici-
re videat doctrinam Atomorum. Vide quid immerito dubitat an
detur Sane actu calida applicatis frigido refrigerant ut manus ca-
calida admoto ferro frigido refrigeret. Dubitabis autem quomodo
hoc fiat Etenim Atomorum frigiditas communicationem loci hui
non habet. Ex tam duro enim corpore nihil aquei vel frigidi resilit
et Corpori contiguo communicat Ergo puto refrigerationem illam
fieri propter impulsionem calidam partis in manum saltem a
contrario frigido adeoq alterationem illam fieri privatione partis ca-
darum materialiter i.e. manum calidam contentam quo modo Cardi-
ni quoq fuit cum disputat frigiditatem esse privationem Caloris. et hoc
modo explicatis non video cur absurdy sit dicendus. Interim nos frigi-
ditatem in se consideratam qualitatem esse non negamy Ita

De Mistione.

Et si multi docti Peripatetici & Medici sint, qui longe sublimius de rerum generatione sentiunt, nec in rerum constitutione saltem ad elementorum pugnam, sed in primis ad formam cujusq specificam respiciunt &c. tamen quidam etn Elementis immersi sunt ut nihil ultra illa sapiunt, ut non solum de metallis quæ plurimi quidem sed male tamen pro mistis simpliciter habent, verum etiam de Animalibz omnibz præter hominem non nulli scribere ausint, ea justa animam & corpus materiam & formam ex Elementis quatuor orta esse.

2. Et ut jam saltem de mistione quid nobis est propositum dicamz primus audater mihi pronuntiare videt Crasty disp. 2 contra Paracel. pag 196. Qualitatem in tota Universitate hac rerum reperiri nullam quæ admota sibi corpora tota alterare possit extra caliditatem frigiditatem humiditatem siccitatem. Nullamne enim qualitatem occultæ in corporibz alterandi vim habent? De Spiritibz quoq quorum maxima vis est, quiz omnia generant et efficiunt, an qualitatibz primis omnia peragant merito dubitati? Exemplum saltem nobis est venenum Canis rabidi cujus in minima etiam quantitate, quanta vis in corporibz alterandis sit, notissimum est. &c. Consideret etiam fermentum, cujz tantilla portio rei alienæ admista illam totam alterat. &c.

3. Quidam resolutionem semper usq ad elementa Imo ad materiam primam usq fieri statuunt & nullum nisi de novo misceantur novum mistum produci posse dicunt: unde Crasty disp. 2. contra Parac p. 216. salsum acidum amarum et similia revera misceri negat, quoniam sunt salsa acida amara. Non enim qualeng talia sunt inquit se mutuo per data sic alterant et naturas mutant, ac aliud fiunt. Confundunt saltem integris servatis naturis. Cum vero proprie misceant qualeng calida frigida humida sicca misceant, non qualenus salsa amara acida

4. Verum res in non paucis esse aliter habere deprehendit. Nam primo non ita ex mutua pugna elementorum res crescunt, sed in prima Creatione non solum qualibet suam formam, sed & convenientem formæ corpus omnipotente verbo accepit &c. Medicè etiam in rerum generationibus mistis non ab Elementis sponte concurrentibz sed a forma dirigit.

5. Forma enim sunt principium Divinum & immutabile, quod determinat omnes actiones et passiones rei naturalis et sunt quasi instrumentum ac manus Sapientissimi Creatoris &c. Id quod recte etiam Valiger docuit Exercit. 397. sect 20. Nisi inquit quatuor illa Elementa Rectorem habeant, temere ac sine modo metaq ulla et jactabunt & jactabuntur &c. Et in lib 2 de plant. Si ignis inquit Elementa sua tangiam partes

in Plantis unit, quid erit quod uniet ipsum tribus illis? Et addubitat in hunc sensum verba Aristotelis concludit: Per ignem non fiat coctio & unio ad generationem in Aristotelis officina sed per formam.

6. Alterum deinde perpendendum est An semper fiat resolutio in rerum generatione usq ad elementa, ita ut nulla vera mistio fieri possit nisi inter Elementa, et an nulla acidi salsi Amari & similium sit Mistio & porro nihil aliud alterari, et proinde ad mistionem concurrere possit, nisi quatenus calidum frigidum humidum siccum. Certe res ipsa aliud videt loqui An enim dum ex pane fit chylus, e chylo sanguis, e sanguine caro et nervus vena &c. Resolutio semper usq ad Elementa fit? Et an tota illa mistio solum a qualitatibus primis pendeat? Aliter sensit Hippocrates qui lib. de prisc medic: Salsa amara acida inter se misceri et concoctione crassa fieri dicit.

7. Consentiunt cum Chymicis et Hippocrate etiam Peripatetici & Galenici, atq inter eos Thomas Cruptus qui in def. Ther de usp. scribit: medicamenta fere omnia ex Elementis primo constant &c. semina in terram conjecta, non pura elementa attrahunt sed ex elementis compositum succum. Locum supra etiam adscripsi.

8. Et tam certum hoc est ut etiam Vegetabilia de mineralium natura participent ut ex Cuereus foliis & baccis alni Corticibq granatorum & corticibus nucis, juglandis viridibq videre est quemq; colore tinguntur ab vitriolum quod participant, ita ut vitrioli actionem e corticibq viridibq nucis juglandis Chymici etiam promittant.

9 Et tam certum hoc est: Postea an sola qualitates primæ primæ mistionis causa sint, non immerito quis dubitat, cum enim occultarum qualitatum magna sit efficatia & in corpore alterando magnam vim habeant: præterea spiritq sint Ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ὑπάρχα & hæc nequaquam illis plane excludendi videntq. Quod qui ignorat saltem labores Chymicos insipiat et videbit quanta fiat in momento mutatio: Ubi spiritus vitrioli et oleum tartari miscentq. Item spiritus nitri oleo ex mercurio et Antimonio parato affundatq; quomodo ex spiritibq et succis lapidescentibq ligna et res aliæ in lapides convertantq &c.

10 Cruptus part 2 disp. contr Paracels. scribit Calorem & frigus esse omnium affectionum quæ animalium partibq insunt Auctores: Conformationem autem seu figuram excipit &c. At plures esse misturum affectiones quas a qualitatibq primis deducere impossibile sit, quæ tamen non secus ac ad animam referendæ monstrat Scaliger Exer 102. Sect 5. Ut quod mugnes trahit ferrum, quod rhabarbarum purgat bilem.

11. Ipsam mistionis naturam quod attinet de ea & quomodo Elementa in misto maneant pluribq disputat apud Philosophos, ut cum apud

tum Zabarellam in lib de M.stione videre est Ego ut Scaligeri verbis
vere dol. utar Si cogar effari quod in hac humana caligine vere affert
mihi, fateor jam me vinci a sententia Scaligeri qui Mistionem definit
status Corporum minimorum ad mutuum contactum ut fiat unio. Ad
mistionis enim naturam requirit ut per eam continuum corpus atq unum
fiat Et quidem propriissime mistio dicit, cum quid unum fit, non so-
lum Continuatione sed & forma seu ut Scaleng loquit, cum Mispo fit
homoeos et ex omnibus mistis fit unum Ens formaliter.

12. Quomodo autem minimorum fiat unio, Et an formae mistibiles
maneant integrae in mistione an misceantur et refringant, an vero plane
deleantur, tam difficile est in hac humana caligine perspicere, ut quam sen-
tentiam magis probare debeant Viri doctissimi et acutissimi, et inter eos
Scaliger, facile dicere non potuerint Vero magis conveniens existimo in
mistione mixibilia in minimas partes redigi atq ita sibi per minimas par-
tes unita per contrarias qualitates mutuo agere et pati: non tamen for-
mas suas plane amittere Alias enim et si forma plane abolerent, non
fieret mixtibilium alteratorum unio, sed mixtibilium omnium corruptio,
et ex omnibus unam conflari, aut potius omnes mistas et in unum quasi
collatas sub superioris alicujus formae á qua fiat unum specie Domi-
nio manere. Sunt enim ut Scaliger loc. cit. loquit forma hae actus
materiae quibq suae Quae materiae quia sunt a natura ad operis horem
compositionem constitutae, factum ab eadem est ut quemadmodum
quae sic & earum formae commisceri queant. Ignobiliora enim pro-
pter nobiliora facta sunt.

13. An vero formae integrae maneant vel refringant quod Evarmes
& Zabarella sentiunt alijs discutiendum relinquo: Hoc certum est: Mi-
stum quodlibet inea, e quibus primum constitutum est resolvi posse. Et pro-
inde formas elementorum non aboleri. Alias enim in resolutione et pu-
tredine fieret nova Elementorum generatio

14. Quae cum ita docemus iis non patrocinamur qui in rebus natu-
ralibus nihil praeter elementa querunt. Materiam dant Elementa non
vero formam. Mistum quia mistum formis Elementaribus informari non
repugno: Verum cujusq rei formam specificam, quae rei dat suam Essen-
tiam et nomen, ab Elementis provenire nego. Est enim in unaquaq re na-
turali et partibus corporis, praeter materiam quam Elementa suppeditant
divinius quoddam principium & natura quinta quae sunt id quod sunt
& in certam speciei naturalis familiam reducunt, Elementa enim ma-
teriam sunt Deog, actum dare non possunt.

M.S. Atq haec quam proponimus, est procul dubio antiquissimorum
Philosopherum de Mistione Opinio, & ipsius Democriti, qui ex Atomis

res omnes componi, et generationem nihil aliud nisi σύγκρισιν & διάκρισιν esse statuit. Non enim probabile est ἀπίστως φύσεως κήδεσθαι τὸν Optimum mundi et naturæ interpretem ut eum appellat in Epistola Hippocrates et qui in Persia Arabia Æthiopia & Ægipto versati, magos et sapientes illorum locorum consulit ut habet Plinius l. 30 c. 1. tam absurda de atomis et rerum generatione sensisse, qualia vulgo ipsi attribuunt. Videat Sererius lib 4 Phys in fine cap. 9.

16. Prodiderunt nimirum Philosophi prisci sua dogmata sub verborum involucris, unde postea factum, ut adversarii eorum contra verba potius quam mentem illorum, quam vel non intelligebant vel intelligere nolebant, scriberent, ipsisq; quæ nunquam senserunt affingerent & inter cæteros etiam contra Democritum rationibus Logicis abutarentur cum tamen ipse non his sed propriis et naturalibus ἀπείροις πρὸς ἀπείρους πόροις. persuaderi et vinci voluerit ut Aristot. de gen et corr. cap 2 testatur.

17. Nimirum quæ contra dogma Atomorum producuntur plerumq; non sunt Physica sed mathematica, de continuis, de lineis insectibilibus et similibus Atomos enim corpora ponit etiam Democritus, et quidem in iis non negat proprietates corporis Mathematici, per eas tamen etiam proprietates Physicas non tollit Et cum dicit concretione ipsorum corpusculorum generationem fieri non negat mistionem, sed saltem hoc vult vel non penetrare se Elementa, vel in mistione non semper ad Elementa et materiam primam usq; recurrendum esse, sed ex corpusculis jam antea mistis et in sua essentia constitutis, nova mistio generari posse.

18. Et proculdubio id sentit Sculz. cum loco allegato scribit mistionem esse motum corporum minimorum ad mutuum contactum ut fiat unio Id quod et Hippocrates in l. de prisca medicina docuit, ubi non solum elementa, sed saltem amarum alibum & similia misceri et temperari scribit.

19. Imo ipse Aristo: in rerum generatione et corruptione plane rejicere non potest cum passim res generari doceat et Meteor. c. 9. expresse scribat, quod præcipue mixtum in generandis meteoris ad solis latis, quæ segregat congregatq.

20. Hæc minimas particulas ipse Galenus rejicit Et in l. de elementis c. 2. contra Democritum disputat ac si ea mens fuit Democriti quam ibi proponit Galenus, a Galeni partibus contra Democritum libenter stemus, tamen Atomos simpliciter rejicere non potest dum l. 1. de elementis cap ult: postquam quæstionem movisset. Quomodo per totum temperent, ea, quæ recipiunt temperaturam, an qualitatibus sed

ijsim agentibq et patientibq vel etiam Corporis substantijs coeuntis. Concludit. Quod misibilia ad minimas particulas confringantur, unde illis mutua actio et passio contingit, et qualitatum inviçem partipatio, quæ tanto promptior est & facilior, quanto ad minores particulas confringuntur. NB

21. Et Avicenna prima primi doctr 3. c. 1. Temperamentum definit esse qualitatem, quæ ex actione & passione contrariarum qualitatum in elementis repertarum oriatq, cum parte ad tantam parvitatem redacta sunt ut cujusq earum plurimum contingat plurimum alterius.

22. Et certe si quæ in natura fiunt diligenter perpendamq, aliter se non habere vix statuere licet, sive Corruptionem sive generationem rerum spectes. Corruptionem fieri multa testantur. Ubi enim ex re aliqua, quicunq vel putrescit vel comburitq, vel alias a calore resolvitq, vapor aut fumq attollitur, quidem e longinquo Corpus continuum esse judicat, cum tamen non sit continuum, sed atomorum multa millia inter se confusa, ut vel ipsa intensione animadverti potest. Nam videmq picem vel aliam rem accensam maximum aeris spatium atomis igne resolutis occupare.

23. Idem Operationes Chymicæ testantq, in primis Sublimatio ubi atomi illæ in alembico colligunt. Nec enim corpuscula illa minima resoluta ut antea etiam dictum semper pristinam formam amittunt quod aliquis pro opinione Democriti dicentis atomos esse impassibiles usurpare posset, sicut in Operationibq chymicis videmq, in quibus vapores illi excepti, seu in alembico seu in Recipiente, ex diversis Corporibq diversam naturam retinent, ut suprapios. docet.

24. Videre idem est in Thermis, aciduli & aliis quæ minerali scaturiunt fontibq. In ijs enim rivis quidam et tofi canalibq accrescunt, cum tamen aqua quæ decurrit limpidissima sit ut quis mirari posset quomodo ex tam perspicua et clara aqua corpus tam crassum fieri queat. Proculdubio in talibus aquis mineralis & lapidea materia in minimas particulas resoluta fuit, quæ postea suo concursu & saxeum, & durum Corpus constituunt.

25. Si aurum et argentum simul liquescant ita per minima miscentur ut ijsum deprehendi aurum in argento nullo modo possit. Si vero postea aqua fortis affundat, ita solvitur argentum, ut ullum metallum in ea aqua deprehendi visu non possit: cum tamen revera insit, et hinc leg regulus emergat et quidem ita ut et aurum & argentum suam naturam retineat & hoc modo in subtilissimam calcem, quæ nihil aliud est, quam congeries aliqua innumerabilium atomorum redigat, quæ in aurum & argentum purissimum fusione iterum reducitur.

26. Ita in lixivio et muria è qua sal nitrum et vitriolum eoguntur in urina, in vino, sal qui inest non conspicitur at separato humore facile se conspiciendum prebet. Ita in lacte est butyrum Caseus Serum.

27. Et quid aliud sunt digestiones et Coctiones, cum ea quæ ante instituunt, tum quæ a natura in Corporibus Plantarum & Animalium fiunt quam primo & corporum mistorum in minimas partes resolutorum iterumq; pro rei cujusq; natura et usu. & concretio

28. Non tamen si forsan ita sensit Democritus ex fortuito Atomorum Concursu res Naturales fiunt, nisi forsan Meteora, quæ etiam Aristoteli generant, sed a forma superiore dirigente, quæ calori instrumento & ope attrahit retinet miscet & disponit omnia prout opus, ut paulo ante dictum.

29 Res autem in Corpuscula minima et Atomos redacta, pro variis concretionis modo, veriam externam speciem induunt et si forma interna non differant. Aurum ut et alia Metalla retinent suam naturam in aquis fortibus in forma pulveris, nunc atri nunc flavi, nunc alterius. Quis Mercurij variationes ignorat qui seu præcipitatus seu Sublimatus seu in Oleum seu in pulverem redactus suam naturam retinet et facile ad ingenium redit et revivisat?

30. Ut jam dicam de eo quod res inflammatæ non semper pristinam naturam exuunt et in ignem vere mutant. Sicut in oleo Sulphuris ex Sulphure accenso per campanam facto et in spiritu nitri, qui sine addimento fit, nitro in Retortam particulatim injecto et accenso apparet.

31. Dicunt quidem non nulli, flammam nihil aliud esse quam aerem accensum, sed parum recte, atq; an aer purus inflammari possit satis dubium. Nam in magnis Sylvarum et Urbium incendijs audivimus inflammatum et in ignem mutatum esse oportuit Luce omnia eo fere in medium adducti ut quilibet quæ in natura fiunt consideret diligenter et hinc de missione attentius cogitet.

Mistio quomodo fiat

Deus naturam dedit per quam omnes res generantur, cujusq; rei sua forma et in viventibus anima est. Illa suum sibi Corpus fabricat et ad id constituendum tum Elementa tum alia corpora attrahit disponit & uno aere imperio regit: unde accidit ut tot mala inter jam unum sint et ad uno actu unita unum actu fiant quæ plura per se erant. Ideoq; Elementa non per se concurrunt sed a formis attrahantur?

An pugna Elementorum in Mistione opus sit

Multi putarunt sed est alienum a Veritate Non aliter Elementa nisi ex mutua pugna admistum constituendum concurrere posse. Cum enim mista e contrarijs constent, contraria vero se mutuo aversentur, ut ad

ipsum constituendum concurrant et amice consentiant putarunt non-
lli hanc Conciliationem et amicitiam fieri non posse nisi previa
gna ad mediocritatem redigantur. Quae tamen Conciliatio quomodo fieri
beat inter se non consentiunt, dum alii statuunt satis esse si qualitates
remittant et si forme integre maneant, Alii et qualitates et formas
mitti et frangi putarunt. Verum haec pugna simpliciter opus non est
dio est si ad minima redigant insensibilia. Etenim tum demum quae
unt Contraria inter se pugnam & se invicem aversantur quando consum-
stabiles magnitudines & portiones concurrunt Quum autem in mini-
as particulas redigunt nullam et vix notabilem pugnam ineunt
uod multis experimentis constat. Si aqua leviter calefiat recipit
quidem atomos ignis sine pugna, si autem aqua vehementius incale-
at atomis ignei ulterius vel ignis particulae atomis majore aquae
mmunicent et pervisceant fit pugna ac insignis ebullitio.

ANNOTATIONES IN LIBRUM SECUNDUM SECTIONIS SECUNDAE DE FERMENTALIS seu Fermentationis Theoria Primali. A. Geo Ern Stahl.

DE FERMENTATIONE.

Negotium Actuale Fermentationis spumida illa turgescentia seu Ebul-
litio fermentationibus omnibus obtinget. Incalescentia vero quae pecu-
nis fervoris nomen meretur, neutiquidem nisi solis stricte dictis pu-
trescentibus et quidem spissioribus. Unde Fermentum aliis Fermen-
tum. a similitudine potius Putrescentiae, quam incalescentiae appella-
dum est.

Nullatenus agnoscere possum ut Effectus Putrefactionis formaliter
differant ab effectibus Fermentationis, facile enim foret demonstrare quae
Putrefactio potius sit generalior operatio, sub qua Fermentatio ut nuda
species subsistit.

Fermentatio est motus intestinus quo per congruum fluidum concreta
ex diversi generis materia laxe composita arripiantur & longa interagita-
tione confricant atq; collidunt unde necessario istae presentis Compositionis
divellit, dirulsa corpuscula altrinsecus attenuant, & in novam formionem
connexionem conjungunt.

In solidionibus itaq; fermentabilibus necessario est primo loco Compa-
gis aggregativae cohaesionis dislocatio Sic v.g. Triticum hordeum
secale cogunt molendinis in farinam, aut ad minimum in subulo-
sam seu grandinosam tenuitatem. Sacharum eliquat aqueos menstruo
es. In his vero quibus interfecta jamdudum est aqua, ut fructibus succu-
lentis exprimitur tantum succus ut a crassioribus et densioribus compactis
reliquis portionibus separatim ad motum promptissimum habeatur.)

Licet vero e solidiori aggregatione liberanda sint illa molecula necessum tamen est ut sui contiguitate qualicunq permanenter quo minimum inter se mutuo colliduntur, sibiq invicem afficiant. Quod quidem sic commode ordinari ubi potest debet ut mediocris consistentiæ massæ illi conciliet, ne si nimis spissa sit in agitatione liberos per minima sui implicet et prepedit, aut si contra nimis dissipata & dilata, lentiori et varior fiat particularum seu molecularum motus concursus: Utring enim contingunt notabiles autus Fermentativi variationes, tam in tempore & vigore quam æquali impulsu varij generis particularum quarum aliæ præ aliis motu illo occupant, et alternatim si liberum spatium ipsis pateat.

Quæ ad modum vox ex hisce intelligit quod Subjectum fermentationis debeat esse 1 aliquid numerosum nempe aliquid aggregatum (2) Et quidem laxius aqueis individuales molecula facile a se invicem dislocari juxta se invicem agitari, seu motu fortiore concuti possint Et quod (3) hæc ipsa disgregatio non nisi mediocris esse debeat ne nimis longe a se invicem removeant, quin frequenter & satis fortiter inter se invicem colliduntur valeant. Ita (4) addendum est quod supra jam attigimus quod ipsa copia seu numerosa quantitas tanto magis fermentationem promoveat & æqualiorem reddat atq servet fermentationem, quanto pauca materiæ mensura fuerit.

Quo plus videlicet est ipsius materiæ fermentandæ tanto minus facile alterat totum ipsius latifundium a fortuitis mutationibus calorificæ trigonis ambientis hujus enim cum magna sit efficacia in intendendo aut debilitando motu fermentativo & consequenter properanda et retardanda separatione & nova combinatione id mox plenius notabitur. Proinde cum magna molis materiæ fermentandæ his causis minus apta sit, manet tanto magis in ipsa æquabilis gradus motus et concussionis impulsus, adeoq consequæ æqualior & magis uniformis effectus. Deinde fit in magna mole materiæ major attenuatis diu particulæ quæ ad fundum vel ad superficiem vergit in parvo spatio utrumlibet hunc locum propinquo tramite, inter longe pauciores occurrentes, vix illisas alias attingit, In spatiosa vero mensura & copia facile millies magis vagitata & cum aliis collisa plus detrimenti seu diminutionis patitur. Unde ordinarie liquores fermentantes in majoribus tractibus modo dolijs æqualiora et fortiora producta præbent et constantiores paribq gratiorem durabiliorem vegetiorem & subtiliorem, potiorem & effectum & copiosiorem ut ita spiritum archæum habent.

Sicuti vero generalissima Subjecti nostri fermentabilis conditio est status aggregativus Ita specialis ipsius constitutio est mixtio ipsius quod nimirum ex salina oleosa & terrea substantia compositum esse debeat.

Hoc ut luculentius innotescat sufficiat nomine semel recensere

Secreta illa quæ Fermentationis Subjectum constituunt quæ duplici
scilicet via actualem præsentiam horum principiorum, Salsedinem
Pingvedinem & terrestreitatem ipsis sensibus sistunt: vel enim ipsorum
ipso tactu alq visu talia deprehendunt: immediate vel simpliciter.
Igne disturbata exhibent Substantias has generice manifesto tales,
licet ab igne quadantenus alteratæ & velati specificatæ sint.

Sunt vero talia 1. Omnia dulcia Succi Arborum fruticum imo
herbacei Succulenti et rapidi Poma Pyra Cerasa prunæ Uvæ & aurantia
Bodoniæ Sorba Mespili mora Sicoli et bati seu subi ribesia Myrtilli fru-
cta grana Actes & Specialissime uvæ. Succi dulcis inspissati Sacha-
rum Mel Manna Mel Aliquid Cantonicæ. &c

2 Omnia farinacea Legumina & fruges Siligo triticum Avena
Avena &c

3 Omnia Emulsiva Nuces Nuclei & semina Nucleata Secalia
Mel Bulla conspicua fructuum & fruticum. quam herbarum quæcung
ticum liquidum & diaphanum per expressionem fundunt.

4 Omnia semina sub sapore aromatico simul dulcia Bacca Muni-
peri &c.

5 Omnes herbæ & radices Aromatici odoris et saporis succum achi-
ymentes

6 Generaliori sensu acceptæ fermentationi subjacent omnes herbæ
quam minus odoratæ aut rapidæ ad stramen usq. Summata et Summi-
tates Tartari Imo strictissimi sensus Fermentatione jam affecta vi-
num & Cerevisia Mulsa: Fermenta ipsa faces Vini & Cerevisiæ. Tan-
dem omnes Caules Stipites Sarmenta Virgulta radices Ligna.

7. Putrefactioni strictiori sensu acceptæ expedita sunt (1) Reliquia
quorumcung fermentatorum, destillatorum decoctorum (2) Partes ani-
malium quælibet præcipue quo promptiq humiditatem imbuunt ar-
te omnia vero reliquas primo & eminenter Sanguis Urina præterea
& Excrementa (3) Omnia quæ fermentationi subjacent.

In omnibus Societas fermentescentibus Observat primo Sal actuale
revera acidum varie tamen saturatum & obtusum. Deprehendit hoc
in omnibus fermentabilibus Succulentis nondum maturis. querum acida
& austera est sapor ita mutatio successiva in dulcem per capitationem &
intimiorem intertextionem pinguedinis manifesto perficit.

Illa vero quæ strictissime dicta Putrefactioni promptissime obnoxia
sunt, prioribus Numeris recensita præcipue vero Animalium vix ullo tem-
peramento vestigia actualis salsedinis exhibent. Nam Alia volatilia vi
ignis inde proventia vix quisquam hodie amplius pro talibus subsantia
agnoverit. quæ sub hac ipsa forma & consistentia jam dum in mixto
animali præexstat. & ignis qui non potest producat quam educat.

Secundo loco occurrit in omnibus illis fermentescentibus actualis
pingvedo manifestat se se odore sapore, maxime vero in Emulsivis alum-
dat ad expressionem usq. Caeterum quæ non sit libera interpenitus

sed in actuali connexione cum salinis et terreis Corpusculis veratur propterea immediate et sine alterationibus horum subalbum non facile sensibus sese offert. Unde in ipsis modo dictis Emulsiis, in quibus reapse plurimum abundat, quamdiu humida permanent adeoq; mediante humiditate cum salinis portionibus uniuntur, ne quittam pinguedinis oleosae humiditas fixando evaporata fuerit.

A posteriori vero partem manifestat Extractionibus per spiritum Vini, maxime vero destillatione per ignem nudum ex tota ubi copiosa Oleositas revecta pinguis aliq; supernatans aqua e inflammabilis transtillat. et quidem tanto copiosior quo materiae dulcior lubricionis saporis, et illa materia, et quo plus spirituosae substantiae per fermentationem praebet.

Ea vero cardinalis et notabilissima subest differentia, quod diversis vel spissiusculis resinoso-bituminosa regni Brionis generis genuinis maxime praesto est ejus stricte dictae Fermentationis posterior in eodem sensu sumtae Putrefactionis subjectis: quod hoc loco generatim monuisse sufficerit.

Tertia tandem substantia terrea non modo in ipsa compositione succedente sese representat a priori, sed incurrit tanto magis in sensum a posteriori, tam post ipsum actum fermentationis, ubi limosi faeces maxima ex parte constituit, quam in eodem actu ignea destillationis, quo tam salina quam oleosa concreti portio sese prodit sub quo nimirum terrea haec portio in vase remanet primo carbonosa mox si in libero aere exuratur, leissimi cineris forma.

Exhibet se se eadem quoq; in ipsis succis plenius expressis perplane limpidis. Quibus partim sola subsistentiae diuturna mora recedit partim & quidem promptiori clarificatione per albumen ovi indidem educit. Quamvis haec ipsa portio quae vel subsidendo, vel clarificando a reliquis abscedit non nisi admodum laxe cohaerent alternadum illa quantitas quae intimius connexa est tam sali quam pinguedini oleosae minime ita facile secorsim sensibus deprehenditur nisi ignis separatione administrata

PARTIUM SUBJECTUM FERMENTI.

NEC CONSTITUENTIUM UNIO.

Propriam designationem tribuimus Unioni seu Connexioni partium, quae Fermentationis Subjectum constituunt. Nominavimus haec sal oleum terra notavimus jam supra Cap. 2. quod horum requirat Status unicus seu connexus quod quidem in genere videt exigere Fermentativus motus, siquidem ejus paratio divulsio dimotis non potest accidere, nisi connexio conjunctio combinatio.

Interim sine prolixitate, simulq; sine cujusquam injuria dicere fas sit tum commendo ut attendat, quantum in hunc usq; diem Doctrinam Fermentationis perplexam generalem, aut hinc inde fallacem, redidicerit

...sus requisiti neglecta pensitatio? Adeo ut fere balsamica /oleo nimirum subtili quidem sed ultra Naturam Connexionis mediocris redundante & superfluo/ instructa vegetabilia prae aliis ad fermentationes spirituosas alibi commendent, alibi Experimenti sed frustra attentent? Nisi tandem eventus doceat, quod opinioni successus futuri insignis novo ...ore haveret. Unde de aromatibus quidem subtilissima utique tali et diffusissima expansionis oleositate affatim instructis vulgaris est Confessio, quod ipsa per se fermentationi spirituosae minimum/ inidonea sint. Interim veram hujus defectus causam vix ullibi reperire licet praeter quod ...iquibus videatur, acidi salis defectum in causa maxime esse: qui tamen ...um facile suppleri posset & acidum quidcunq; proportionatum ipsum facile ...it assundi. Cum vero nec sic quidem sequat supposito effectu desiderata ...tionem subesse merito subolueret.

Est vero haec ipsa ratio unica illa quam hoc capite sinceare nuncupamus, minimum deficiens in talibus oleositatis cum reliquis principiis actualis unio.

Sufficeret sane pro...sse simpliciter hoc Axioma: Fermentationem strictam praesertim dictam, non subeunt Principia extra nexum mutuum fermentata, sed nexu in unum Subjectum conjuncta. Sufficeret exempla producere quod et in quantum fermentatio non aggrediatur talia corpora in quibus similes partes extra nexum redundant. Libet vero paulo altius repetere negocium, tanto majore interim brevitate quanto minus diserte ad notionum propositum hujus tractationis pertinent ponemus.

Sal ad constituendum Subjectum Fermentationis concurrere debere aliquoties professi sumus. Acidum hoc esse partim diserte possumus dum ex sapore acido-austero immaturorum, praesertim ejus probamus. Partim implicite cum verum Alcalicum Sal naturale nusquam occurrat. quod videlicet non aut ex putredinis aut ignis actione gignatur acidum non ita prompte, aut sane non ita copiose sese ...sceant.

Interim ex simplicibus Experimentis Chymicis patet: 1. quod principia acidi non ita prompte, aut sane non ita copiose sese ...sceant.

2. Quod diversitas acidorum & terrarum varias alterationes inducat quarum respectu Compositum tale ex acido et terra congrua ingredines deinde copiosius imbibat adeo quidem ut propterea vulgo laborantium pro Alcalico Sale imponat.

3. Quod terrarum illarum duplex maxime sit diversitas, ita ut cum una acidum aliquot in siccum Coagulum aut plane in Crystallinum Sal concretat cum altera vero in deliquescens & aquam firmiter amplectens, imo quasi attrahens concretum degeneret.

4. Quod praecipue hujus generis miscela ex acido ...iquam & tali terra ad deliquescentem consistentiam /aquae nimium promptam attractionem et firmam detentionem/ ipsum disponenta, constans sali copiosam principiorum imbibere valeat.

5. Quod acida subtiliora & purriora subtilorum paribus oleorum quantitatem certa notabilem imbibant.

6. Quod ab imbibitione tali vel mutua compenetione activitas salina quodammodo proportionate obtundatur detrimonio spirituum mineralium deliscatorum qui facile ad insipiditatem aciditatis sat nihil proficiat acidi amplij sapiant / saturantur.

7. Quod non modo copiosior sed & arctior et intimior copula acidorum cum oleo, maxime longa interagitatione eaq tenuissima per calorem proficiatur.

8. Quod acida oleosis sta saturata et per n. 6. obtusa terrestria spiritus deinde minus prompte aggrediantur, aut minus fortiter ea sibi annectant.

9. Quod ex tali maxime coalitu nascat Miscela successiva.

10. Et si in omnibus acquisita processerit vera substantiae fermentationis aut putrefactionis Diacrisibus examussim à priori aptata.

Tandem vero Salina acida substantiae, cum oleositate & terrestreitate sat. uty fortiter connexa exemplar est ipse Sartana vini Sudo uty sapori acidus & solubilis siccioris terrea Corallia Cretam Conchylia promptissime dissolvens. Interim copiam oleosae pinguedinis in ea ostendit destillatio, quae pariter ingentem quantitatem terreae etiam substantiae in ipso recondita sensibus facile manifestat.

Sta in ipsis Oleis expressis et Resinis plane pinguibus Acidum Salinum Stagma una insuper liquido monstrat nuda destillatio: Ubi string non levis quantitas aquae subacido sapore imbutae prodit eo vero spissiuscula ante consistentiam Olei aut Resinae in tenuitatem quidissimam redit. Sicut eodem modo ex Oleis limpidissimis vel Terebinthina densa tenax imo sicca Resina seu Pix addito convenientium Acidorum confiatur.

Si enim Spiritus Nitri aut aquae fortis depuratae, bene dephlegmatorum Uncias 8 affundantur Olei Therebinthinae subtilissimi, cujus Spir. Dereb. dicti Drachmae una et semis aut duae & semis subjiciatur calor incipient post exiguam moram impetuosissime ebullire et fermentescere incalescere sub Actu hoc ebullitionis, induit Oleum colorem Smaragdinum. Cessante vero tumultu & refrigerata materia colorem Hyacinthinum aut Thopazio splendescens. Consistentia vero Terebinthinae Cypriam referens & odore penitus diverso & fragrans vere visc. Spiritus acidus substans crassam seu minus limpidam diaphaneitatem vinosum saporem resinosum. Acciditatis vero eximium detrimentum exhibet. Si idem fiat cum Oleo Vitrioli fit ex Oleo Therebinthinae aliquot dierum decursu si vasculum ut tempore hyberno fermenti ad tenuem tinctam scentiam perennem imporatis nigro-bruna resina, sicca fragilis magis fragrans & excepto odore Asphalto non absimilis.

Ex his videlicet omnibus dispalescit quod Sal acidum cum Oleo uty coalescere possit et tanto magis quidem si terra aliqua intermedia concurrat. Tum etiam si longior digestio, seu interagitatio mutua interviedat dispositionis vero Instrumentum, aqueum fluidum copiosum & tenuem absit.

Hujusmodi

Hujusmodi stag Unio requirit etiam in Subjecto fermentabili ut
ea inter se conjunctæ sint partes hæ diversæ antequam ad invicem
eum accedi seu dispingi valeant.
Habitent vero hanc Unionem ipsa illa Concreta sensibj Ita vt nullum
corpus purissime expressum liquor est diaphanus et uniformis in quo ad mic.
quam pingredinis oleosæ illum vestigium, adeo non deprehendit, ut
aqui undiq aqueo- Salinum tantum quid dam representet. Saccarum
in sicca sua forma pellucidas byssallos Salinas formet, tum pauca
a dissolutum & clarificatum simplicissimum liquorem uniformem per
mia exhibet. Farina vero medullaris et furfuris expers, tam Salina
m tritecea & Siliginea bullienti aquæ ingesta, inspissat hanc confe-
m in glacici seu gelatina seu diaphana consistentiam, uniformem
& nusquam quicquam heterogenei exsecrentem. Et ita in omnibj
quis adeo ut pro Axiomate habendum sit.
Quæcunq concreta non sint uniformem & proxime diaphanam seruti-
em dilui aut decoqui valent illa ad fermentationem uniformem
ique vero vinoso-spirituosam ineptiora sunt ea proportione qua ab
norma recedunt.
Dignosci quoq hanc Unio ex eo quod nullum horum Ingredientium li-
Sapore aut odore emineat. Unde Sal quidem ubi abundat Saporem
habet, minime tamen suum seu proprium liberum. sed modo terra pur
do pingredine alteratum, ut dulcem subamarum, lubricum achri-
dum &c. Quarum ipsarum Refractionum Causa est quod oleositas
uog acrior & agilior, vicissim a Sale et terra obvoluta et veluti in-
plicata sit.
Ita contra illa Subjecta quæ aliquod horum principiorum eminem
abundans antecellens reliquis habent, illa minus æquabiliter fermen-
tationi ausultant. Ita succi immaturi Acidi, succus Citri &c in mu-
rem quidem et sitim abeunt ordinata vero fermentationi inepta sunt.
mina et aromata abundanti oleo extra narum Salinum sufficientem con-
stituto pregravata, ineptæ sunt fermentationi vinosæ. adeo ut illa de-
num portio quæ post destillationem Superficiali illig luxuriantis
undationis olei superest dulcis, et crimy illig specifici saporis
leoso- acris plurimum expers illa demum in quam & promptig et or-
dinatig fermentet Quæ vero pertig insipida sunt, terrestris partis
ma dominio salsedinem obtinente & pingredinem obvisante, ut exue-
ea partes Stamina ligna inodora et insipida, illa sicut aggregatio-
nis seu dimotionem non facile admittunt, ita compositionis quog seu
mistorii unionis resolutioni tanto obstinatig renitentur.
Quid quod hujus ultimi generis predominium, terrestreitatis, etia-
am in ipsa unione constitutæ in præcipuiantes obruenda fermentatione
non levem utig energiam exserat. Sta enim in frugibus subi talis est Crassi
ut salsedo copiosa terra subjugata & saturata insipidum hunccc statum
affingat: Copiosa quidem pingredo, subit prompte fermentationem

M.

impulsum. Interim terrestris Substantia copiore detrusa, obtusum ol-
volvit adeoq ad fundum secum deduxit magnam copiam hujus olea-
Substantiæ priusquam attenuationem sufficientem nanasci adeoq in
vam Concretionem ea copiâ quæ præsto est compingi possit. Quod ipsum
Mixtionis incommodum Si in frugib vel abesset vel artificiose emo-
daret, præberent utique eadem longe majorem quantitatem spiri-
ardentis quam faciunt communi Methodo fermentationis prepara-

Maneat itaq firmiter presuppositum quod portiones quæ Subjec-
fermentationis constituunt, unitæ inter se connexæ seu mistæ e
debeant, uti operationi illi, quæ unitorum dimotioni immineat
rem præbere possint.

Ultimo loco brevimus notamus quod hæc Mixtura quæ ex oleo
et terra, inter se unitis componit, seu lubricitatem constituat, m
sitatem nimiarum, modo tenuiorem modo spissiorem, tenuiorem q
dem quo plus Salis in Mixtura præsto est, ut Oleositatis subtilis p
spissiorem quo minus est Salis aut terræ copiosiore obstaturatum
sitate præterea crassiore concurrente.

Obiter hoc loco noto, defectum in Historia Physica speciali affu
riæ glutinum. Quibus tamen non modo totum Animal sed et
vegetabile, imo non pauca in ipso Lapidum genere constare, vel
ter perpendenti, non potest non in mentem venire. Ita Universam
& omnes membranas. mucum glutinosum pro Materia sua agnoscu
sciunt Coriarii. Pilos pennas squamas mucum glutinosum esse
monstrat levis experientia: Ungulas Cornua mucum glutinosum
esse, Ossa quoq glutine in eam soliditatem compingi, vix vulgu
plus nescit: Carneam fibrosam substantiam, gluten esse vel cultim
ostendit: Unde gluten lympham nempe gelatinosam nutrimenti
Animalis proximum esse tanto minus cuiquam dubium apparebit

Omnium interim Vegetabilium quæ Compagem, glutine ma
me contineri, nec ipsum cuiquam erit dubium, qui Historiam
Scientiam Fermentationis præcipue putridinosæ examussim hau
rit et intellexerit gluten hoc seu mucum summe viscosum esse
rum unicum immediatum Subjectum Putredinis ultima gluino
modum gluten dilutig lubricum & tractum levi tenacitate affic
sin musto Sacharo Cerevisiæ recens cocta melle &c / Putredinis pr
ma nempe Fermentationis: Esse vero hoc ipsum gluten genuine
mixturam talem e Sale terræ & Oleo, variâ proportione et varia
nuitate, inter se Unitis

De Viscidis Dissertatio.

Generalis differentia pinguedinis in eo consistit, quod alia subtil
et tenuior, volatilior existat, alia crassior spissior, longe minus Volatilis de-
prehendatur.

Tenuior fere Universim magis acris observat, spissior paulo magis jeiun
vero multo magis temperata. Ita etiam tenuis illa magis ad intimiora, spis
vior vero ad superficiaria veluti commixtiones cum aliis particulis pro-
pria.

ionis talis manifesta specimina sunt in seminibus herbis & radicibus
arbus item lignis & floribus ita dictis Balsamicis et Aromaticis. Quibus
num per levem destillationem oleum volatile aere Cupricum separatur:
vero sapore penetrante et ardorem veluti inferente, quasi a priori esse exerent.
spissior paulo magis temperata occurit maxime in amaris quæ talibus.
hus sicut oleum non modo difficulter sed et admodum parce separat
videlicet et simul amarum: Ita quod tamen pingui maxime prædo-
ans portio sit illud quod amaritiem in talibus subjectis constituit
præcipue dilucescit quod hac para e reliquo corpore Vegetabili prom-
ime per spiritus sulphureos seu oleosos ardentes extrahat et Universa-
ctur.

aliorum ope artificialiter tales modi inprimis amarus vapor ex sulphure
Vitrioli præcipue acidi mixtione cum oleis tenuibus sive oleum
ebinthinæ imo ipse spiritus ardens primi aut similis olei Vitrioli aut
horis per digestionem immiscent: Quod quidem ut in vegetabili quog
ijdem talibus principijs exacte tribuendum esse non positive sub-
Ita nihilominus ad intimiora mixtionis amarorum scrutinia
inde lucis sperandum, nequaquam dubito. Præcipue si attendamq
ni: diligenter eorum amara aggrediantur, ubi vg Absinthij Extra-
per aquosa paratum, sicuis quog absinthij, præcipue vero Cardium
um huius jejunio, imo quorumlibet valde amarorum succi pal-
laminam fibri cito denigrant.

Spissiusculæ tales pingredines sunt etiam olea Cupreumatica Vegeta-
m & Animalium, antecedio tamen amaroribq Simplicibq longe a-
ora: Prout in corpus assumta graves commotiones in massa sanguinea
cantur, æstuationes nimirum et quidem vicas nempe cum sudorum
pressione et ad evacuationem potius Diureticam tendente tumultu.
ea interim tanto importunio percellente ardore.

Longe vero tenuiores et spissiores pingredines sunt illæ quæ in Se-
et seminibus medullaribus et et ipso fructu Olivæ deprehenduntur
ibus accensi potest mirabile illud collectaneum pingve edegno be-
tabile Cera: Micela vero tenuissima & antedictæ mediocrumq pingve-
nig sunt Resinæ varia partim sponte e truncis exudantes ut Te-
nthina Balsama Indica Mastix Thus, Sum Juniperinum Hedera Ben-
ie Animæ Clemi. &c Partim arte extracta per spiritq ardentes partim
udantes quidem, sed gummatosæ mucilaginosæ substantiæ intertextæ
in Gumi-Resinis Myrrha Galbano Ammoniaco Bdellio Sagapeno &c
Et in his quidem eminent duplices illæ pingredines maxime ultimæ
um seu Unionem Mixtionem firmiorem. In Unione vero hæret tenuis
la pingvedo, apud dulcia maxime talia quæ simul tangibili copiosa
ucilaginea, tenues quidem semidiaphanas, multum tamen aquositatis
inspissantes seu obaturantes neq admodum lentescentes seu tenaces lique-
modi Observat maxime in farinaceis leguminibus.

Ex talibus minimum si immediate ipso igne propellat pingredo
teoni eorundem inhærens & vel ita statim rectificet vel superficie
na cineres cornu cervi ustum Arenam Cretam &c prius abstrahat
currit notabili quantitas valde subtilis olei acris volatilis, reman
portione spissa & dentata quasi picea Capitici

Spissior autem illa seu densior pingredo in mistione seu Unio
timum habet in Crassioribus Vegetabilium partibus, quarundam
insipidis, et omnibus non dulci sapore neq tenui lubricitate, aut
scente mucilitate præditis integris Vegetabilibus: Cum etiam in do
scentibus et tenaciter glutinosis mucoribus.

Interim notabile est illud, quod quicung partes Vegetabiles habent
orem illam pingredinem, illa habeant etiam spissa portionem non
quam, & si minimum spectemus tenuioris quantitatis respondentem
Spissioris vero pingredinis notabilem quantitatem continent multis
getabilium partes, quæ tenuioris vix vestigium compendium exhi

Proximum fortasse esset aliqua afferre de causis hujus differentiæ
quidnam sit Oleum tenue aut spissum unde illud tenuitatem suam
at, hoc spissitudinem commonstrare cum vero extra presentis Nostri
gocii ambitum hoc sit cui Tó Ὂν hactenus sufficit metereo
cis verbis nullatenus, imo ne multi quidem sufficienter declarant
at nisi Experimentorum ex ipsa Historia fermentationis petendorum
tatis monuum, hinc inde interponat: Propterea nihil præponere nunc
dem agere placet, sed commodiori & justiori loco reservare hoc negotium
præsupponere cum satis sciamus nim ne quis in hoc proposito solida Experi
mentali deductione præventionis decus alius præripere destinet.

Pro Conclusione vero hujus Capitis noto, quod illa quæ tenuiore pingredine
seu oleo participant fermentationi strictæ sumptæ spirituosæ nitri
vinosæ aptæ sint. Quæ vero de spissiore tantum, aut forsitan sulfu
sæ: Maxime vero si pingredines has in Unione cum reliqui principiis
beant, quod præcipue ad fermentationem requiritur nempe ordinata
Putrefactio vero et præsertim segnis et inordinata etiam minus intem
subactæ pingredini imminet et cui fatalis ultima linea rerum Mixtarum
connexarum facile occasionem destruendi rapit.

CONCLUSIO DIFFORMIS.

Diximus quod principia quæ subjectum fermentationis constituere debe
in unum compacta seu unita esse debeant. Subjungimus capite proximo
quædam de diversitate pingredinis, quam tenuitate præcipue differre, ad
mus ita ut alia tenuior alia spissior seu crassior et grossior sit. Dicendum
seq pauca de exactitudine hujus Unionis quæ ab ipsa Unionum tenuitate
te plurimum dependet.

Primo arridet in hoc negocio ut pleraq ingeniosi et exquisita bini secundum
distinctio quam in Mystica seu Subterranea proponit. Ubi Corpora dispesci
in Simplicia seu principia, deinde mixta inde composita, tandem decomposita
sita, imo superdecomposita, & principiis coalescere monet mixta, e mixtis

malescentibus Composita fieri é Compositio et diversis Mixtis conjunctis
decomposita & superdecomposita.
Deinde intelligit utiq aliquid vel Mixtum vel Compositum esse quod (1) E
numero pluribus ijsq (2) diversi generis particulis constat et quidem (3) unitis
in cohærentiby connexis. Per primum non differt tale Corpus ab aggregato
quod nimirum ex pluribus particulis similiter constat Per secundum vero
differt dum aggregatum potest esse homogeneorum quoq numero pluriu
Mixtum vero aut Compositum necessario est ex specie differentium: Per tertium
vero differt maxime ab Aggregatis fluidis, aut confusaneis.
Adjici meret (4) qualitatung adhuc circumstantia molis summa ni-
mum exilitas ut videlicet illæ (1) Numero plures (2) diversi generis par-
cula (3) etiam unitæ (4) adeo exilem tamen molem constituant ut singulæ
in singula tales connexæ e pluribus illis molecula omne sensus effugiant.
Ultima hæc circumstantia licet ne ab Aggregatis quidem satis distingvat
Mista et Composita Corpuscula, & dubium non sit dari etiam aggregata
quæ sensus precipuo nudos fugiant. Ad hoc tamen maxime inservivit ut
facile subsumi possit (1) quod Corpuscula quorum plura conjuncta, adhuc
non exiguam molem constituunt, utiq singula per se tanto magis exigua
sint. (2) quod utiq illa invicem separare, contiguitatem ipsorum penetrare
illa invicem divellere, dirimere, depellere, sigillatim apprehendere difficile
operosu negotium nec quolibet rudi instrumento perficiendum existat.
Non possum nimirum non tangere hoc loco etiam lyncei nostri aevi ô
τὸ ἐρωτᾶν quo Aristotelicas nugas de divisibilitate Corporum non
sufficere potuit.
Primo exquiro An corpus immediate dividi queat? An secus et divi-
dere Instrumento opus est quæri: An inter dividens et dividendum debeat
esse proportio? Si hoc quænam sit genere aptior sit Divisionis major ad Totum
dividendum an vero minor? Si minor unde probari? quæat illa indefinita
multitudo, semper minorum Divisionum Corporum pro indefinitis possibili Di-
visione?
Si enim vel maximé absurdam istam definitionem Euclidi quod habeat partes/
partes extra partes admittamus, & nihil coacti concedamus, quod omne quan-
tum sit extensum, Omne vero materiatum sit quantum: Unde nasci repeti-
tinus ille fungus: omne quod habet partes extra partes, est acta mobiliter di
visibile ut singula illæ partes loco suo moveant.
Profecto si quis talem extensionem suam in Exempla Physica seu Corpora
deducat non fatigabimus ipsum ut talia Corpora numero plura, quorum
numerum et magnitudinem adeoq & terminos et commissuras habeat qua
nempe sensus ejus fugiunt, nobis dividat sed largiemur, ut vel in pulvillis
illis, qui nonnisi in radijs Solaribus per tenebras transfulgentibus apparent
vel si hoc nimis operosum videat in duobus aut pluribus lapidibus molaribus
juxta se invicem positis, Philosophiam suam in actum deducat: Nec vero ab
ipso petemus ut lapides hos nedum pulvillos istos in infinitum dividat. Sed
sint duo illi Lapides pro extensi portione, et duas saltem partes extra partes
non prevenient, hæ dividat illæ Physicè idest loco suo dimoveat. Omnino si

sine medio aliquo, seu Instrumento hoc agere putabitur, qui passerit
mentis compotem non esse, paratissima ratiocinatione exprobrabit. Ad
contra se ipsum ferat sententiam, serio monemus.

Cum ipsi vero qui teneamus tractare negotium videri gestiunt, quia re
rem explicatam volunt duo verba loquor. Sane nec totum dividendo necessa
minus esse suo dividendo sed sufficere ut levis portio ipsius tenuior sit
hui valde puer in Cuneis agnovi, sed sane exigit tale Corpus longe ma
rem motum quam si totum esset tenue. Ingredi facile incipit sed pro
sum expectat ab augmento motus. Deinde non negabunt, quod Divisi
beat majori motu impelli quam dividendum Quamvis enim in gradu
exemplis fieri possit, ut quiescenti divisori violenter appulsum alterius
ita contra ipsum adigat, ut eo ipso dividat, requirit tamen ea Divi
tanta magnitudo & inde pendens quies ponderosa, quae in parvis propo
ribus statim perit, et inde immediate potius succedit, Certum valde fun
et fundamentale Corollarium Regulis motus Naturalibus notissimum
promptius similibus divisoribus maximopere commendo, ne pro re simpli
et levi obliviscantur sed perpetuo meminerint minimum vehe
tissimo motu Corporis, non plurimum & quidem multis millenis vicib
vel majoris vel minoris, contra aliud tantundem majus vel minus, nequ
quam statim, aut facile omnino, sequi alterutrius divisionem, sed tantu
motus communicationem. Idq tanto magis quanto minora sunt Cor
adeoq alios extrinsecos renitus, seu obstacula densa et copiosa non ob
dunt quae impedimento ipsis sint quominus motu proportio tanta ad
tem violentus appulsus Corpore in ipsa transeat, quantam proportio mo
tudinis & Configuratio ejus ad Centrum sui admittit. Cujus ipsius figura
tione. N.B. in minimo attritionis motus sane non tam facile ad destru
pervenit, quam vulgo supponitur. Facilius enim motu a Corpore tali
pient aut transit, ut illa in aggregatum quietum compingant, quam ut
pertinaciter, in nihil mutato aut debilitato vigore in ipsis pergat, ut
nisi fortis ipsis remittat Qui vane et unicus imaginario effectui, imag
rarii istiq immanentis alterni Nisus.

Tandem vero merito moneo utraq Divisionis hujus indefinita Pro
res ut antequam laborent adumbrare quomodo et quare divisi tali fi
possit, doceant ex Physica historica, Quod fiat. Ubi simul coherentiae, ut illa
genii activitate, quam ad concipiendam infinitam divisionem prodigam
laborent attendere momenta Physica temporis, & horum multicam mag
tudinem ad motum, quae observata felicis forte concipere potuerunt phae
nomena illa, propter quae alias infinitas illas divisiones sibi imaginan
Ne tamen nos quoq super sterili hoc figmento nimium verborum
damus, revertimur potius ad res nostras.
Principia cum sint Corpuscula summa Physica tenuitatis, et adeo ma
ma quoq mobilitatis, fit inde ut inter se invicem admota & ratione fig
ra convenientis, inter se mutuo complicata impotentem & fortissime ad
stantissime, pro uno seu simul moveant. Unde in Physicis in Exper
entia extremi pro facto negocii opus est, hactenus complicata Corpuscu

vel ad momentum saltem dimovere, et in alium tantum situm transvocare.
Tanto magis difficile imo vi Experientiam potiq; quas varias Speculationes
sequimur impossibile hactenus fuit, Principia rerum Physicarum pura, vel
invenire ullibi vel e mixtis separare, & nuda atq; pura, extra statum actualis
connexionis cum alienis, ullo modo exhibere.
Imo summi labores in hodiernum usq; diem, et illa etiam intentio, qua
mixta Corpora revera dissolvere, eorumq; principia vel partes constituentes, in
alium tantum situm transponere, adeoq; mixtum revera & constanter altere.
non suscipimus. Mixtum inquam non crassius Compositum.
Causa hujus difficultatis primaria est Organorum Divisionum Cognitio defi-
ciens. Imo & ignorantia adhuc communis, quid tempus, seu longa assidua
& celeberrime repetita horum applicatio valeat, pro superficiaria & tumul-
tuaria administratione: Unde nunc in nostra Chymia, merito desiderimus plu-
rimis optimis successibus, quia Longinquae Digestionis, diuturnae Fermenta-
tionis, repetitae Cohobationis, frequenti Inhibitionis, & crebrioris Deliquatio-
nis impatientes sumus.
Alia vero est ratio Compositorum e mixtis qualitercunq; connexis formatorum
Nec enim tanto facilq; illorum dimoventur, dum utriq; magnitudo molecula
rum modo laxius cohaerent, & ita spatia inter se commissurae suas relini-
quunt, in quae penetrantiora seu sublimiora acumina, & calumina alio-
rum, solventium adigi possint, adeoq; motu suo haec invicem dispellere.
Prae aliis vero exagitantur hic motibo tanto facilq; illa Composita quae
quo statum in mixtionem aut prorsq; Compositionem suam recipiunt quae
non modo laxiorem cohaesionem in genere reddunt, sed & talium admis-
sori intimiori motuum praebent. Praeterea & calorio impalpabili exporita
ad hoc agitent, reliquam compagem non modo deserunt, sed et concuti-
unt atq; undiq; labefactent.
67 De horum maxime censu sunt nostra quoq; fermentescentes seu Fer-
mentationis subjectum constituentes molecula. Quemadmodum enim nemo
facile oleum, sal terram, pulverulentam pro primis principijs habuerit.
Ita patet tanto magis quod fermentescibiles molecula, ulteriusdemum exhis
heterogeneis compositae, eo ipso ad motus Deplatorios tanto aptiora sint.

CONSIDERATIONES FERMENTATIVAE
seu Fermentabilium.

Determinatum hactenus, primo Subjecti fermentationis generalem materia-
lem conditionem quod e sale olei & terra constet: Secundo diximus de Mate
riorum Formali quod nempe unita esse debeant. Tertio de Compositionis hu-
jus, proclivitate ad Divisionem. Subjungemus hoc loco externam speciem, quod
tale Compositum in aggregato, sensibus exhibet.
Salia in se considerata, non constituunt resolvente ullo aggregatum fluidum
humidum sed potius vaporosum, uti illi notum est qui Spiritus Salinos acidos
fuerint nocturni. Quoniam vero Sal in se nihil aliud est nisi summe subtilis terra, cum

Aqueo Corpusculo connexa. Propterea et aqueis aggregatis facilius terreus annectit, & terreis quoq concretis prompte cohaeret. Imo firmius cum terris, quam cum aqua complicat, ut si utrumq; ex Terram non modo impetuosius amplectat, sed etiam longe tenacius cohaereat, quam ipsi Aqueositati accessoria.

Ita vg. Si Spiritus alicuius acidus concentratior destillatur, prodit fumi secedentis forma. Hei si nulla aqua in quam mergat, obvia non nisi tardissime et difficillime in fluidum aggregatum coit. Vero Aqua in Recipiente praeposita sit, subsidet quidem in illam sensim tantum, ita ut Ignis moderamen conveniens maxime requirat ne tenores hi prius copiosius propulsi, vas Recipiens diruumpant in aquam subsidere possint.

Quando vero Terreum aliquod siccescens Corpus huic Salibus objectum tunc promptissime non modo, sed et impetuosissime & avidissime arripiunt et mutuo cohaerent. Exempler sit Sal commune. Hoc si Calcinato mistum igne pellatur ex Retorta opus sane est igne satis valido & diuturno, donec transcendant Spiritus & mora sufficiente in aquam praepositam condensentur. Si vero mixture illi Vitriolis Argentum vivum addat & tritura docenti bene subacta, ignique ponant, tunc longe utiq; breviore tempore, & ignis gradu longe minore assurgit acidum Salis, Argento vivo innexum, Mercurii Sublimati more.

Ita Similiter si Spiritus talis, aquae hoc modo immersus igne separetur, primo quidem & promptissime evaporat aqua. Si vero Terreum Objecta & innexa fuerint, longe utiq; difficilius igne ab ipsis dirimitur, atq; avellitur Spiritus.

Oleum quoq cum Salibus coalescens tendit ad siccescentem consistentiam in Praedicta Coagulatione tenuissimorum Oleorum, in Acria friabilem, tam in praeparatione Salis Oleosi Starkeyani innotescit vero tenuissima nihilosso nisi Terrae subtilis Speciem, cum aqua monstrat duplex Experimentum, vulgatissimum unum & proclivum dum olea similia accensa magnam copiam fuliginis praebent, virorum exsucca pulverulentae substantiae: Alterum paulo operosq; delicet tenuissima quaelibet, cum bolis imo subtilibus margis, in Spiritu Labacensi destillata, perpetuo aliquid aqueositatis praebent, ita ut repetitis Operationibus tota in aquam reducantur. Quod quidem ex expeditis patet. Si Olea ejusmodi cum Oleo Vitrioli in tractent, ubi prima vice nihil ad terram aliquam post se relinquunt, sed tam crassa aggregata ut sub dentibus Sabuli instar dura et crepera deprehendantur. Confer

Hab. Obs. de Salibus volatilibus & fixis

Secundum haec omnes istas Circumstantias orit Successus Confistentiae

intimiore Corlitu triplicis hujus materiæ
stituci sane contemplationi nimirum quod Fermentabilia, per se siccescentia
sistentia in aggregatione existant: Peculiare hoc Caput studiò destinavi
tanto exactiùs dilucescere possit quod libera superflua Aquositas, cum Sub-
ta seu Materia Fermentationis nihil conjuncti habeat sed unice ut Instru-
mentum motus Fermentativi extrinseci officiat.
Permovit me ad hoc ipsum luculentius deducendum communis assertio
Statuitur Sulphur Concretè ut vocant nempe pinguedinem seu Oleosam
tionem, esse unicum illud Activum principium in toto Fermentationis
atio quod inchoet et finiat imo ultrama paginam absolvat Calem o-
in mere passivè sese habere, et ab hoc Sulphure obnoxiose agi formina-
formari reformari.
hic Opinionis Argumenta, cum Ego in Fermentationis Experimentis non
eniam, sed potius mihi videar deprehendere, quod in tota Compositione
mentescente par Oleosa seu Sulphurea perpetuo et quidem plurimum
fatur: Sanè ad statuminandum ingens hoc Paradoxon, necessarium
ut quo ad fieri potest exquisitè quæcunq ea respiciunt, & proponere &
nclere allaborem.
Inter hæc non postremo loco colloco hanc Circumstantiam Consistentiæ sic-
solidescentis. In hac enim patitur sine dubio Sulphurea pars dum sub
o Salis et Terræ cogit aptitudinem suam ad Statum fluiditatis tanti-
r dissimulare. Imo inter Sal et Terram, velut in cuneata adeo impeditur
ne quidem cum sui similibus in aggregatum coire, & sta fluiditatem
ere possit.
firmat hoc Experimento, dum nimirum si tali Composito copiosum flui-
m Oleosum affundit, ut oleum aliquod sive expressum minus humi-
atis involventis bene clarum, sive destillatum, vel etiam rectificatissimo
ritate ardens, nequaquam inde fit ulla Commotio, nedum Separatio
ova illiq intrinsecæ portionis, sed detinet illa nihilo segnius a
alibi illi suis, sepedictis.
Contra vero si aquosa Substantia Composito fermentescibili additur
gitat illa ditissimè Sal et mediante hoc Terram, mediantibq vero u-
hoc sane adu, non tanta est Salis passio sed quidvis cunq potius activitas
m enim Sal per se magis tendat ad fluidum motum juvatq additi affini
copiosiore fluido, a quo sta augetq ipsius motus, ut præ gravantem suam
rram secum agitare valeat: Terra vero quæ alteroquin ad fluidum motum
nime apta est, patitur utiq hic absolute, sed sane non minus ipsa
uos Oleositas, imo si stricte rem expendamus, magis adhuc ut alibi for-
an clarius innotescat.
fescentia in præsenti TO ON tantum designare, quod nimirum omnia
mentabilia in se spectata, extra actum aut proximam potentiam fer-
mentationis sicca sint et quod eodem recidat. Quod fermentabilia sine fermen-
scentiæ suæ futuræ detrimento sicca esse possint.
xemplar specialissimum & in hoc genere luculentissimum habemus in

Sacharo quod quo siccius asservat, eo minus ulli alterationi, p
solutioni fermentatorie obnoxium fit. Interim de fermentati
nihil penitus vel amittit vel remittit, quominus adhibito debi
mento, Fluido aqueo mox in fermentationem concitetur.

Idem contingit in mellis non tamen tam exquisite. Ex quibu
ro in frugibus quae quo siccius asservant, eo diutius durant
corruptione. Unde Oeconomicum ad asservandas fruges remed
in situm probabant, daß sie nicht erwarmen schimmeln, mu
werden, est duplex (1) Repositio in loco Aduim editiore & Aeri
imo et venti accessui magis libere exposito. Quin alibi in Cis
ridiore aut rigidiore, et ubi terra magis pulverulenta et sicca ex
ponunt etiam in subterraneis Cavernis, sed imponunt sicca
quantum possibile et circumsepiant materia humiditatem
cum intercipiente & asserente (2) Ubi in libero et Aeri perfla
posita jacent fruges, circumagitantur frequentius ut portiones
do inferiorem et interiorem locum tenuerant, jam in superiorem
tantur atq ita pariter ab Aeris calidi allapsu succedere possint,
proinde Das Betraidig wenden, appellamus.

Et propter hanc eandem rationem reliquant non modo diutiu
ca sua, antequam triturando exanticantur. Sed necessarium qu
recens triturata et coacervata fruges, tempestive, & breviori
lis ita circumagitentur, quod contra quo siccior sunt, eo longio
tervallis facere licet.
Eo magis vero a Siccitate statu concreta recedunt, tanto facilig
in Aduum fermentationis. Unde fructus quidem maturi quo siccu
sunt eo citius et vehementius alterantur. Eo vero vel aridiores, vel
res seu duriores sunt ut plerig Aestivi, eo diutius durant. Tanto
vero si in locis siccis & libero sicco Aeri expositi reponant et ma
super stramen siccum & nitidum, ut ita etiam ab infra, per ipsum
minui interstitia, libera aura eosdem perpetuo stringere pos
Ubi obiter moneo, quod hi ipsi duriores fructus, propterea non
succi habeant, quam alii plurimi flaccidiores, Quod vel statim in
incurrit, si radula comminuant. Differentiam infert Structura
rior, dum duriores tales fructus, velut interclusis particulis humi
facti sunt, ne in molem fluidam coire, adeoq motu intestino, rel
massam agitare possint: Dum in aliis liberior humiditas, hunc effe
facile inducit.
Inter fluidum nempe & humidum interedit, utq in signis illa Differ
quod Humiditas quidem, ipsi speciei Essentialiter obtingat. Fluidit
vero ex Aggregatione Humidi puriorum nascatur, adeoq humidis velut
dentalis existat.

Instrumentum Motus Fermentativi.

Diximus modo quod Compositum Fermentationi idoneum, in se vicissi
tem habeat Consistentiam, ubi licet tota Molecula et ipsum aggregat

libus constans, non absolute quiescat sed possibile sit ut aliquo le-
tremulo forte seu vibratili motu afficiantur. Non tamen nec tota
cula nec singulæ particulæ mixtionem ipsius constituentes, &c.
em mutationem Universi sui situs, aut actualem dislocationem
sionis suæ patiantur.)

Fermentatio vero est talis motus, quo actualis illa dislocatio hujus cohæ-
obtinetur simulq dislocatarum partium aliquæ longe removentur
quis, quibus prius connexæ & interpositæ fuerant.

vero in nullo Corpore Physico Sublunari motus subtiliter progressivus
ullarii trochlearis &c a seipso oriat sed perpetuo ab alio Corpore moto
municet, usq ad aetherem calidè motum. Propterea hic quoq Dislocatorius
enerativus, Motus nisi ab alio moto Corpore ut Instrumento conciet,
per se, minimè oritur.

enim Corpuscula Olearia sint summè mobilia, non tamen hanc mo-
tem, ita ἀγεωμετρικῶς & ἀφυσικῶς intellectam velim,
i Corpuscula olearia innatam et insitam habeant activam talem mobi-
em qua ipsamet semet active movere possint sed omnis horum mo-
, non est nisi receptivitas. Motus, talis dispositis nimirum figura et
nitudinis, in quam motus ab alio Corpore acto moto facile transire queat.
Sive ut paucis Amphibologia omnis Corpuscula illa, quæ pro aliis ma-
e mobilia sunt (1.) minimè mobi (2.) figuræ ita ad Centrum suum
exæquatæ ut motus eadem vi directa linea ad suum Centrum facile
ngere possit, unde motus directe progressivus: (3.) aut si in disparibi:
attigerit, verticillaris inde motus nascat, magis vel minus progressi-
prout longè aut propius a Centro impulsus sit factus, et portio
oris in opposita linea longior aut brevior fuerit. (4.) Maxime vero
sideranda debet Temporis ratio: Tempus enim utiq in negotio motus ni-
uim quantum concurrit, dum vi gravius illud dicit, quod breviore
pore magis deorsum movet: velocius illud dicit, quod breviore tem-
e quorsumcunq promovetur, &c

n itaq oleosum quoq Corpus summe mobile dicimus, intelligimus cor-
maxime exile, ut a subtilissimis, jam tum motu affectis, Corporibus
is attingi & ab hisce motus in ipsum transferri possit. Unde utiq non
si a subtilissimis, actu perpetuo Motu affectis Corporibus, æthere
there calido, maxime moventur olea.

Licet enim ejus subtilitatis sint ut nulla unquam Sagacitas motus
nta accidere æthere possit, ut ille inde impar evadat ad eadem adeo
lociter commovenda, ut fluiditatem in aggregato contineant: Notabilis
amen utiq differentia, hujus quoq intestini fluidi, motus adeo sensibili-
er intercedit, ut sub hyberno frigore, olea etiam tenuissima longe mi-
nus fragrent et exhalent, et actu ut calore exagitata, in magis spatium ex-
pergescunt, ita frigore langvidè emota, notabiliter in arctiorem moneru-

ram considant.

Cum vero in nostro fermentationis negotio, non aque oleo-arum tium ratio habenda sit, ut partim jam notatum est, partim ulterius no sed potius terrearum et salinarum quarum utrarumq mobilitas n bus consentientibus, precenii et adscitia est, Propterea vel harum xime causa, Instrumentum aliquod movens requisitq mediante qu tus hisce rebus concilietur & inducatur.

Despiciendum itaq in fermentatione An & Quale medium seu i mentum motus hic occurrat, à quo Motus illis reliquis subministr Distinximus proxime precedenti Capite quod (1) Fermentabilia in se sint sistentia siccescentia: (2) quod sub Statu hoc sicco, minime ad actu fermentationem progrediantur.

Ubi quidem de hac Consistentia illud insuper notandum, quod simu aliq bene fluida aquea Humiditas accedat statim in actualem fer tationem fiat progressus. Quæ efficacia cum in plebem usq notis sat statim omne dubium, An utiq Aqua sit instrumentum fermenta Commotionis existat, An vero sola Aqua, et sub quibus conditionibus hoc stet minus in propatulo, sed aliqua utiq disquisitione dignum est.

Quod ipsum tamen, priusquam precise exequamur, ad circumstra ar aliquot Instrumentalitatis, quæ proposito fini quadrant respicien ent. Finis seu effectus fermentationis est partim simplex Resolutio, p attenuatio, partim nova transpositio.

Resolutio fit per collisionem, subjectum quod ita collidi debet, ut mersæ molecule eximiæ sublitatis seu exilitatis Quæ proinde prius e aggregatione sua impeditione dimoveri debent, antequam inter se collidi possint.

Præstat hanc dimotionem ex ipsa aggregatione fluidum pri bet sed specialiter Aqueum, Est quo vel a posteriori confiatur, quod hoc Aqueum fluidum singularem quandam proportionem seu convenie habere debeat, vel ad Universam illam molecularum, vel ad certam ipsius dem constituentem.

Oportet præterea ut illa particula quam Aqueum fluidum hoc modo ditur specialem efficaciam in reliquas sibi connexas habeat. Hoc enim non fieret, vel nulla inde sequeretur reliquarum illarum secessio vel hæc ipsa particula vicissim emoveret & abriperetur e reliquarum seu, ut nuda Extractio contingeret.

Oportet itaq ut movens hoc Instrumentale, vel immediate ipsa integram molecularum collectim impellat, vel mediata unam particulam quasi unum latus afficiendo, reliquas connexas simul agitet.

Ubi duo resultant Consectaria quæ si posterius hoc verum sit, dep dantur necesse est. (1) Quod fluidum aqueum hoc modo non aque mol maliter motum suum in particulas illas seu molecular fermentes co diffundat, sed quatandenus materiali quæq Concursu, & cohæsione quæ

moleculas has secum commoveat (2) Quod magis potio illa quam Aqua
immediatè magis, et primo afficit: a reliquis, excussis succesivè liberati,
subtilior tenuior et intimior quoq fiat Motus.

Istrumq vero deprehendit ista actu & observat Adhærel enim revera Aqua
alina portioni Mixti fermentescentis, aut subtilissimæ ad minimum ter-
e proximâ potentiâ Salinæ. Hanc non tundit solum modo contactu
ed rapit et trahit secum Actuali cohæsione, nec ab ipsa avellit, nisi vel
ni progressivo motu & impetu, vel tanta plurium talium moleculæ
um Complicatione, quæ mobilitatem seu Activitatem particulæ aquæ
vis hactenus annexæ adeo prægravent, ut denuq ipsa particula a-
ea ab alijs sui similibus inde detrahat, aut ab istis unà ad fundum
t aliqualem quietem deducatur.

Deinde verissimum est hoc omnimodo quod quo magis excussæ sunt
cessivè omnes illæ reliquæ pingues Crassiores et terreæ portiones, ee tenu-
utiq fiat liquor ille cui Fermentata Substantia innexa hactenus hæret
a enim Vinum, tenuius utiq id est, fluidius et in Subtiliore intimo
ctu exstitit, quam vel dulce Simplex lubricum, mustum, vel fermentans
ustum turbulentum crassum &c.

Manet proinde Aqueum utiq fluidum Instrumentum illud Motus
quod fermentabiles quoq moleculas, si quis addat in motum corripit
q invicem colliclendo et combinando, successivè conterit et deterit, idque
ultimo ob convenientiam intimiorem cum parte aliqua Mixti fermen-
scentis Salino-terrea nimirum cui quadantenus adhærere, eamq ades
um disjungue deque rapere possit. plura Capita sequenti monstrabunt.

Gradidit vero ab hac Activitate quodlibet aliud fluidum, et quidem (1)
mne nimis subtile & tenue, quod integras illas moleculas compositas com-
vere non valeat. (2) Omne quod non ex aliqua parte, ex aliquo quasi la-
e moleculas has apprehendere, seu cohærere ijs dem & connecti queat
(3) Omne etiam ipsum aqueum, fluidum quod non sufficienter velocia
vegeta agitatione polleat, ut utiq collisionum motum molecularum illa-
um adhuc superadditarum perficere valeat. (4) Tale quoq quod ex ef-
ica agitatione prematurè & præposterè collidiones, et earum successiva
Convectaria et effecta confundat, et partes potius dijiciat tantum quam
denuo ulteriùs componat.

Sta enim exempli gratia Primam horum generum ineptitudinem
abet Spiritus ardens purus quicunq imo etiam secundam. Revera enim
non potest fermentabilia Corpora, utpote nimis tenuia apprehendere, un-
de vg. Sacharum in Spiritu vini rectificatissimo nullatenus solvitur. In
melle vero fragilis &c perficit hic potius Extractionis effectum, ut nimirum
non integram fermentescentem Substantiam, sed partionem tantum ejus
tenuiorem Constituentem, a reliquis removeat, licet ne hoc quidem facile
aut prompte.

Propter secundam Circumstantiam excludunt olea tum tenuiora tum
pissiora. Cum enim Spiritus ardens, qui ex uno latere Aqueus est, vix

ullatenus in Aere-aqueum Compositum penetrare possit tanto fingatur
proinde est Oleum, ad eundem effectum consequendum. licet vere rem
mando, magis tenuitatis & nimiæ proinde mobilitatis, in utrisq;
tium.

Tertia Circumstantiæ ratione, ineptæ est ad Fermentationem, frigi-
aqua exquisitè nimirum talis, et congelascentiæ proxima. Sicut omni
frigidior remissio motus aquæ subtepidi eadem proportione langui
quoq; et langvidissimè Fermentationem concitare observatur.

Quarta ratione inidonea ad Fermentationem, sec ipsa iterum ap
siquidem aqua nimium intestine mota, actu calida nullas regulas
ordinatas & placidas Fermentationes producit. Actualis vero fer
Coctio tota Calo a Fermentationis effectibus recedit. Quid quod Fer
bilia, præcipi tantum tempore aquæ cito alterantur, Mictio cito et
lenter dissipit, tenuissima portiones vel vapore tenus expellunt, vel
pere alijs subjugantur & vehementiq in alias impinguntur, quarum
omnium Exempla propriis locis adducentur.

Instrumentalitatem nudam Agentis fluidi in Fermentationis
paucis probare non supervacuum fuerit

Non negandum utiq copiosa aqua ipsam Mictionem seu intimam
Consistentiam Fermentescentis subjecti, cum hoc ad sicce fientem pa
consistentiam per se tendat. Neq ex eo intimior aliqua ipsius et Ca
alias necessitas probari valet, quod multa Fermentabilia actu sic
ta navigantur & id adeo quidem, ut citra lesionem notabilem tota
ipsorum Compositionis, Aquositas illa vix separari queat, quæ
ta, præter alias secundentiora fructus, ipse etiam Uva existunt. Fo
rea etiam quod talium Concretorum plane particularis hæc sit Co
quibus plura alia eadem Fermentabilia opponi possunt, in quibus
stas hujusmodi copiosa neutiam concurrit, ut de frugibus præci
palam est. Manifestum utiq fit quod nec in ijs quidem hæc copio
Aquositas de Essentia ipsorum, in ordine ad fermentescentiam sit
si ea semel ablata ad Fermentationem imposterum ineptæ red
sient. Sed manent nihil ominus ad Fermentationem quandoq
undam, etiam ablata hac humiditate extrinseca & superabundante
musim apta et disposita & facile in eandem transeunt, simulac
quocunq fonte fluvii pluvia &c. sufficiens quantitas aquæ ipsis
ministretur.

Quemadmodum vero ex a priori Aqua de intimiore et Essentiali con
tione ipsorum Fermentabilium non esse deprehendit; Ita a posteriori
am perpetuo vere ut mere extrinsecum quoddam Agens in Fermentatio
nis negotio habet. Adeo ut vel sub medio Fermentationis
musti seu Magmate Fermentante separari, et hoc ipso Fermentatio Aq
finiri queat. Tanto magis vero, facta prima & peracta Fermentatione, a
sa fermentata commode rursus auferatur.

Licet enim in succulentis aut diffusis fermentationibus pars ipsius aquæ
um portione non exigua subtilis olei per fermentivum motum extenuati
ntimus concrescat et cum eodem Spiritum ardentem formet. Aliud tamen
longe est ad hoc andam et continuandam fermentationem in genere
ntime et materiali neau ingressu et coalitu concurrere. Aliud vero cum
rtione aliqua fermentati præsertim jam in tantum fermentatione de-
crep. consecutione, & imperterium istiq Essentialem partem constituere.

Tollit enim omnem difficultatem et satis monstrat quod Aqua
erata fermentatione sine Essentiali detrimento fermentati sui me-
um accessorium extraneum causa externa fermentationis hactenus ce-
rata/ sterium auferri possit exemplum cujuslibet paris fermentati
nempe commode et facile exsiccari potest, sine levissimo condetrimenti
que cujusvis detrimento.

Sicut in exemplo paulo operosiore & magis Artificiali spiritus
rdentis patet. Hujus enim in generosioris fermentati liquoris decupla
antitate, una facile est spiritus ardentis. In compositione vero seu mis-
one hujus, utiq via legitima pars decertatis, reliquum vero omne Aqua
ulfit. Si jam talis spiritus liquor primum continuato fermentatio-
is impetu, transfermet in alcohol, peut statim omnis ille spiritus
ardens & subpingat partim ab acetosa salina substantia, partim denuo
solutus oleosam suam substantiam in sedimentum dimittit. In aceto
di solvantur corpora quædam terrea, quibus sal illud acidum in necatur
rcet inde Universa liquoritas pura et simplex destillatione separari, ut
rtione illa universa, quæ sua coarctio hactenus in varia schemata
teravit denuo et transposuit, seorsim ab ipsa in sua fœtente denuo sche-
ta evolvi occurrant.

Ex quibus omnibus luculenter patet, quod Aqua ante et post, imo etiam ut-
ipsum fermentationis actum, non aliter quam causa externa, Instru-
entum videlicet motus sese habeat & undiq et omni tempore a materia
fermentante auferri, cog ipsa fermentatio ipsa vitio posset.

Cum metaphysicis nolim litigare, qui pro causa efficiente magis prima-
ali forte Humiditatem aqueam habuerint, Licet enim in fermentatio-
ibus fortuitis sine intentione et prudenti directione Artificis contingen-
ter [illegible] ita dicenda videri possent: tetas tamen illud in nostra consi-
ratione attendere, quod Nos de Artificiali fermentatione loquamur,
ubi aqua varia directio moderatio alteratio sit ab Artificis arbitrio pendet, ut
ubi aqua mere passive sese habeat, et nihil usquam aliud quam pu-
rum Instrumentum Artificis fit. Ut taceamus quod in fortuitis quæ
fermentationibus ne aqua quidem ut aqua, fermentationis motum pro-
ducat; sed quatenus certo gradu caloris commota, ut vel inde calor magis pri-
marius, aqua non nisi secundaria causa, et sta sterum Instrumentalis aut
forte minus principalis existat Sed satis de his.

Humiditatem esse affectionem Aggregati seu Speciem motus in aggregato

aliquo, facile quidem cuilibet pensitanti liquebit, bellem. tamen ut in
niversa doctrina motus Concreti, hac eadem differentia ubiq
ter attenderet, ut tandem devineremus illas Species motuum, quas
Physica experientia, non nisi in meris Aggregatis deprehendimus, etsi in
Individualibus Corpusculis affingere quid precipue in negotio Pondemet te
teris pro nullo ἀξιώματος existimdis observari optarem.

Est vero Fluiditas motus in aggregato minutissimorum Corpus
rum quo singula minima Molecula Alia celerrime moventur vel immo
nenter, aut in loco suo maneant, Situm tantum in illo mutent, sive circa
suum vel progressive aut inter se invicem loca mutent, vel utrumq.

Hoc ipso contingit non modo propria sed et socia quietis vel motus
tio perpetua diremptio unde facile quodvis aliud Corpus grave, quod
fortuito progressive motum, per hanc aggregationem transpellit, cujus sin
gula exilissima minutia, jam ad cessionem impulsa seu commota, ad varia
Talis itaq. Motus Intestinus maxime proportionatus existit, ad varias
mutuas alterationes, dum tales particulæ, in perpetuo mutuo, allisu
& attritu, sunt. Quo ipso quidem ipsa inter se mutuo non ita sensibiliter
rantur, cum ut homogeneæ ejusdem magnitudinis & eadem impressa
mota, præterea ad cessionem liberæ, nihil magnopere de motu suo
tuo patiuntur nisi aliqualem transmutationem. Si vero aliæ particulæ
sparis magnitudinis & mobilitatis, dispariq. quoq figura, fragilis q
dionis et laxæ cohæsionis, harum fluidarum ope, in mutuum occursu
rant, contingunt inde varia illæ inæquales commotiones, & rei fluidæ
agitatarum particularum a minus vegeti impulsu remotiores.

II. Humidi duplex vulgo est differentia aqueum & oleosum, ad
priore censentur post ipsam aquam, Spiritus quoq Salini sub superiori
ipsis dein, Spiritus Sulphurei ardentes.

Hoc tamen mercurium quoq currentem a toto genere humidorum
cludere par fuerit, cum ille in Metallicis corporibus eandem speciem ob
vionis subeat, quam antedicta humida Universim possidant.

Horum Humidi in se spectati specialissima essentia, idest pa
hodierna vocabula, propria figura et magnitudo particularum aquæ
est & ignota ac omnium aliorum Corporum Individualium. Hoc pro
tio seu Convenientia ipsius propter quam cum Salinis et proxime Sa
subtilitatis terreis Corpusculis prompte congrediat, ipsa applicatis
idest mutua ejus figuræ Convenientia cum horum talium figuris
conajj, nedum determinari potest. Sed illud utiq a posteriori edoctus
quod totum humidum cum hisce Corporibus facile complicet, & inde
necessario licet generalissimè concludit, quod utiq deberet intercedere mu
tua talis convenientia licet qualis illa sit, et in quo consistat dubium
maneat. Hoc nempe est commune moderna quoq Philosophia cum
veteri defectu, et meo quidem sententia manebit, quod in formas corpo
rum desit figuras et magnitudines eorum proprias, nemo prorsus

trare possit. Posset his tribus verbis totum Mysterium differentiæ Veteris et Novæ Philosophiæ Naturalis detegi & ostendi quod nihil nisi numerum τῶ ὅτι, idest plures et accuratiores Observationes Historicas, hodiernam Physicam illustriorem reddant. Causarum vero notitia, per et propter quas talia fiant utrinq; pigriter ignoretur, sed cum res præsens non exposcat, habeant sua sibi.

Cæterum humiditas est affectio Individuarium Corporum, propterea nempe quia eam subeunt terreis Corpusculis ut facile cum his connecti possit. Deinde etiam talis magnitudinis proportio cum Aere calido mobili ut facile ab isto taliter moto commoveri queant. Si vero hi motus absint, facile in aggregatum fluidum coeant plures quidem generis particulæ.

Sic enim revera omne humidum est aptum ad fluiditatem, licet non omne fluidum ad humiditatem, communissima acceptione. Exquisitiore vero penetratione convertuntur inter se reciproce. Cum etiam ipsa Metalla fluida eandem illam adhæsionem ad proportionata aqueorum Corpora subeant, qualem alia humida quæcunq; ad plura alia Corpora.

Neque usq; Connexionis prompte est præcipuus vehus quem hi nego Fermentationi habent humida mediante enim hac præsertim arripiant partes Salinæ concreti aut subtiles tenues, et hæc ipsa connexione moventur motu fluidi, seu rapiuntur sasq; deque in fluido, cum in sicco solide defendantur. Sicq; minime ita fermentative moveri possent.

III. Specialissima fluidi humidi illius quod fermentationi inservire potest Circumstantia est ut sit Aqueum.

Volumus hic quoq; denuo prælibare monere, quod hodie eodem modo adq; antiquitus nescimus in quonam seu in quanam figura et magnitudinis ratione consistat Spontaneitas aquea, quâ illa ab omnibus aliis rebus propriè differt. Diximus paulo superius, quod hæc in omnibus speciebus Corporum quæ inanimata vocant, nesciat, sed tantum τῶ ὅτι quomodo cætera inviem ratione cohesionis mutuæ habeant, historicè quadantenus noscatur.

Subjungimus hoc illud tantum quod nos ad præsentem nostram Historiam Fermentationis, ne quidem quos habeamus tali scientiâ.

Si deveniri nihil aliud in quæstionem veniet præter: cur Aqua Fermentativum motum Corporibus compositis inducere valeat? Respondeo directe accedit. Quia Corpora illa (1.) sigillatim dimovere seu ex aggregatione dirimere potest. (2.) Quia ita sigillatim disgregata singula valde seu commovet, adeoq; (3.) pluvia talia frequentissime inter se invicem colliditur ex qua collisione (4.) intimior Quidvis partium Compositum illud constituentium consequitur.

Si ultenius quæras, Undenam possit Aqua Corpora hæc ita dimovere & seum commovere. Respondemus quia ejusdem quadantenus formiter adhærescere seu examussim applicari potest.

Ultima in hoc loco fore est Interrogatio Unde aqueum Corpusculum hoc

habeat ut Fermentabilibq Corpuscula / ex Sale Oleo et terra subtili compositis / ita applicari possit? Respondemus Quia jam tum in quolibet Corpusculo illo est portio Salina, quae ex aqueo & terreo Corpusculo intime & penetrissime complicatis constat: Unde quidem extrinsecum illum Corpusculum vel per illud, quod jam cum terreo Salino conjunctum est, ex ipsa similitudine Substantiae, seu Figurae et magnitudinis facile conjungit: vel ad minimum totum hoc Corpusculum Salinum velut ex alio latere aggreditur eiq applicat, cum illud ad hanc applicationem mutuam utriq proportionatum sit, quod Actualis jam ad portio aqueae particulae, cum qua Salinam mixtionem exhibet satis monstrat.

Hic tamen subsistet Nostra praesentis Tractationis etiam exquisitissima Consideratio, Exquisitissima inquam Potest enim utriq vel hic quaq detinari & ex Chymico-Physicis petenda supponi demonstratio, quod sit Corpusculum subtilissimum terreum cum aqueo intime conjunctum

Tanto magis vero alterius planè loci est illa quaestio: Quenam sit alissima ratio intercedat qua mediante Aqueum & terreum Corpusculum ita firmiter cohaerere possint ut Salis mixtum forment?

Ubi licet ex ipsa Mechanico-Physica ratione vere supponi possit, Concretio coalitus, intima Connexio & cohaesio nihil sint aliud, quam talis Convenientia diversorum Corporum secundum aliquod superficiei latus ut pluribus punctis Physicis vere attingant, adeoq novum Corpus commune constituant, secundum quod tri variis excentricis lineis impressis pro uno moveantur, Hegnagecam tamen determinari potest praesentium horum specialissima habitudo aut certa illa indubia Figurae ratio,

Sufficit-utq in praesenti hoc quoq notasse, quod Aqueum fluidum plurima maxime sit congruum prae alijs Instrumentum ad Fermentationis Motum excitandum, Quia in Fermentescibili Corpore jam dum inest aliquod Corpus, cujus Convenientia mutuus Contactus intimior fieri potest

Ubi autem Oleosa fluida excludant, ne similem efficaciam exerceant, sint, Quia nimirum in Fermentabili mixto, non nisi unica simplex Salina cula Congener praesto est, quae a pluribus crassioribus Salina et terrea quasi involuta et inclusa tenetur: Praeterea etiam tanum ipsum insuper tam dispar est magnitudo ut Oleosum Corpusculum longe exceda aqueo satis summe disparvatio communi eorundem mobilitati ita adhuc longe magis magisq Salino & terreo si vel maxime applicari paulo exquisitius hisce possit commovere, tamen haec ipsa non valeat

Unde si vel maxime Oleosum Corpus in Commissuras finesve Claustra, veluti molecula Fermentabilis penetrare posset non sequeretur tamen ex inde aliud quidquam quam ad summum portionis Congeneae oleosae in molecula Fermentabili indatae a reliquis dimotio, id est explex Extensio

Cujus contrarium utiq contingit per Aqueum fluidum utpote quod [illegible] diantia Congenere suo cum Sale Concreti proximum Contactum habet [illegible]

pingue

Propinquum sane contactum cum terreo, tam mediante ipso sale quam immediate etiam, ratione generalis magnitudinis ad communicandum motum commodiori. (3) Propter motum magis immanentem tam in genere cum illos longe magis progressivi sint Motus: Quam in specie propter eohaesionem antedictam.

IV. Postrema circumstantia Fluidi Aquei qui ad motum fermentationem concitandum soluti dicente insignis est quod Ipsidum esse debeat Ubi videlicet rem, licet tote die ob oculos versantem, tamen a paucis satis considerata mente opus habeo. Calorem esse praecipuam Causam Fluiditatis neequaquam dimoverant: monstrant nihilominus levissime Experientiae quae utrinq hoc liquida signade motus vis fluidi ab intento frigore manifestissime impediant, & contra a calore adhibito presentissime promoveant, ut in Extremitatibus per Spiritus ardentes & amalgamatione per Argentum vivum etiam in rudes sensus incarrit.

Licet enim non adeo ignarus sim ut nesciam quod nec Spiritus ardens nec Argentum vivum a Frigore quantumvis etiam extremo, a Statu Fluiditatis neequaquam dimoveantij monstrant &c.

Quemadmodum vero a circumspectione penetratione Physico-mechanica ad modum probabile est, quod calor nihil aliud sit nisi specialis motus, subtilissimorum corporum. Ita cum plenius omnibus circumstantijs contineri visum est Inquisitionibus Speculationibus quod Calor sit Motus Corpusculorum Individualium, circa proprium suum Centrum, aut potius circa suum Axem.

Proprium Axem inquam, quamvis enim dubitem an mulei sint qui in paralogismum similem prolabi possint, certo tamen et vere asseverare possum, nonnisi me qui assertionem de motu Caloris circa Centrum corporis, ita intelligunt de motu Circulari, ac si Corpuscula de movendum non modo situali sed plane locali motu in Circulum ferantur.

Explicationem mentis ipsorum ut mire jucundam adjiciam: ab haesem quae insito et connato nisu moveri linea recta; persuadere vero et presumpsere corporum: Hos si strictiores offendat, redire. Quia vero nisu naturali in lineam rectam fillam nempe e qua modo recidit, semper antrorsum) tendat propterea redibi eadem unde modo recidit. Ex hoc reflexo reciproco fieri circulum, Omne enim corpus rediens describere circulum arcum volebant dicere, de Corporibus crassis aggregatis gravitatis modulis. Et si sic calor juxta horum mentem, qui quidem rectius sentiri habeant

Qui minus crassos Conceptus amant describunt Calorem per motum corporum circa suum axem, quem proinde motum verticalem seu verticillationem vocant. Hi motus coincidit cum plenius caloris effectibus quos in alia Corpora edit, quemadmodum motus Solutorios quos, sub genericho nomine hujusmodi verticalis cursus prosequuntur, sentiri tamen longe & minus repentini

Quemadmodum vero hui motus optime obtingere potest etiam Corpori in suo loco manenti; dum non totum sed situm tantum mutati

Ita optime quadrat ad Aggregata, quorum Singulares particulæ valde sensibiliter progressive moventi, seu loca sua perpetuo mutant. Quo quidem respectu, motus caloris senior seu Segnior, optime potest efficere ipsam Fluiditatem.

Profecto si recte attendimus generales illas habitudines mutuas dependentias motuum quæ in macrocosmo contingunt, plurimas etiam alterationes temporarias, Caloris alternantis impulsibus tribuendas manifesto deberi percipimus, ut quæcunq alia causa abstrusa, motus Hylarchica particularia, Spiritus inanimatorum dictorum, corporum particulares, & ante omnia Nisus seu connata Activa Individualis hujusmodi injuria pro difficilibus nugis, rude donari queant.

Dico insuper et paratus sum probare quod Caloris motus per minima Mutationis & gravitatis motus, pro motibus per sua Physicas Aggregationis, sint duo illa certa, & sui satis aperta, principia ex quibus mille phænomena commode et manifestis successionibus declarari queant, quibus particulares insiti Nisus, elateres & motus secundum destinatas lineas et similia commenta, sine omni concipiendo aut Conceptu passim injungantur.

Pro præsenti nostro negotio & Fluiditatis aquæ promptitudine notanda, adeo utile apertus est Caloris effectus & Concursus, ut nisi diceris hic, & gradus admodum temperato Autumno in nostris latitudinibus esse solet præsto sit, non nisi lentissima fiat Fermentatio, aut gente vero ad superficialem levissimam glaciationem aquæ puræ. Imo minimum non absoluta Fluiditas nec Humiditas nec Aqueæ substantia in se ad Fermentationem sufficiunt, sed requiritur hic certus & luti determinatus Fluoris gradus, qualis ab Autumnali tepore ambitus in Aquas continuatur.

Non quidem quasi adhuc aliquanto remissiore, aut præcipue nonnisi intensiore nulla fiat Fermentatio Cum non modo stricte dicta Fermentatio Spirituoso-vinosa, sed etiam Acetosa, imo & putrilaginosa licitorum partium possint partim tanto melius soleant et quasi debeant quo adhuc tenuius, ductiore tepore perpetrari. Sed propterea maxime quod prædicto motus Humidi gradu omnes fermentationes partim modo some et ordinatissime peragantur, partim ad Caloris sui solitis auctis gradum, sponte deinde pertingant, sufficiente interim ipsis hoc pleniusque gradu.

Ubi quidem quasi prælibando notamus: quod utiq Incalescentia fructuum major contingat non ab avTAπEΣIΣCIDE, communi sensibus apta Nec ab Imaginario Nisu simpliciter aucto quasi quia excitatior per locum per compactionem aerem, particulis hic non concedat, minus sui ipsis invitus multis vicibus sese intendat et multiplices, connatæ illa indignatione contra obstacula activè luctandi: sed ab ipsa multitudine particularum in motum hunc eundem successive concitatarum et sese invicem exagitantium, prout a subtili æthere ipsæ singillatim percussæ sunt.

Ubi minimum notandum, quod lineares quidem directiones motus

a mutuo Occursu Corporum, facilig transmittant aut interrumpant
ut imminutio promptior Motus alterutrius, aut utriusq emergat: Immedu
vero verticali circa Axem seu (peripherice) circulari, ubi e puncto sili-
ceam maxime obliquam, aut utriq circulariter moto divergencialem, fit
contactus, liberior contingit communicatio Motg: sine notabili decremen-
to aut reflexiva ipsius consumptione. Quibg motibus pro fundamento per-
deo, quem simul verticillato motu illabens, ipsis tamen his Corpusculis
in verticillatim motis allabens, vix eadem in puncta Physico sibi con-
tinice Verticali attingat ut inde rectilinearem, et non potig Vertica-
lem vel proxime motum ijsdem asserat.

In quibus omnibus ne plura moliziores simus, sufficerit hoc monuisse
quod ut omnis motus fluidus Aquæ a calore dependet, ita ejusdem justa
proportio ad Fermentativum motum, ab hac eodem impulsione expectan-
dus sit.

Quod quidem quo ad praxin precipue Fermentationis in differentium sub-
storum tractatione, locum habet ut attendat, dum videlicet quæ promptiss.
time commovent, moderatissimo et potius subfrigido Aeris ambitu quan-
tum possibile foveri debent, ut successive et æqualiter commotio Universa
moveat: Contra vero ijs quæ segnioris Mobilitatis existunt, paulo tepidior
Aura immittenda est, ut hac ratione defectus proportionis ad sustinendum
promptum motum ipsius Motus gradu intensiore compensetur.

Omnes itaq hæ circumstantiæ concurrunt ad Instrumentum Fermenta-
tionis usui suo idoneum reddendum, Fluiditate enim habet Motum im-
mutatum, seu Intestinum Sigillarem, quo alia Corpora sibi inter sperata mutuo
valeant dividere possit: Deinde humiditate apprehendit arctius hæc ipsa Corpora ijsq
facilius insinuat, quando adhuc in aggregatione hærent: Specialissima a vero
determinatione, quia Aqua est quadrat precipue ad Salino-terrea mixti
fermentescentis Corpuscula, ut eam ijs prosperius cohærere, eaq adeo secundi
cohære, ut sursumque deq agitare possit: Tepore denig moderatissime continet
acquisitum motus propitione ad debitum Commotionis Instrumentalis gra-
dum exercendum & Normale Fermentationis recte ab ordine exequendum.

ADDITAMENTUM.

Quanta utilitate sit in re quacunq exacto ordine intelligenda Causarum
Physica & earundem mutua dependentiæ ratio, notum maxime est illis
quibus distincte res percipere credi habent. Unde aliquorum quidem præjudi-
cium proconceptum mirari subit, qui cum ipsi hanc doctrinam ex amussi
tenent calleant et exerceant, vocabulorum affectato odio et novarum inventio-
num rarus studio, alijs vocabula hæc dissuadent rem ipsam vero difficilibus
scientiarum conceptibus inculcare studuerint; Aliquorum vero vanitatem de-
plorare qui ut nihil nisi sententiosa jocularium Experimentorum in cerebro
habent, ita connexionum non imperiti modo sed incuriosi quoq, imo inimici

videri amant, eaq pro re Scholastica Metaphysica vendiderint, non vero methodum, pro recentissime Philosophica moderna Acidia combrant, loco demonstrationis methodicæ ubi aqua hæret, juramenturi dulcitatis deponere parati.

Sane in nostro quoq Fermentationis negotio plurimum difficultatis perturbationis dedisse hanc ipsam neglectionem causarum penitiarum cuilibet spero diluciscet qui ea quæ ibi hucusq diem de fermentatione prolata sunt cum veritate Experientiæ exquisite conciliare laborabit.

Inter hæc talia, non postremum sane est Aeris commercium, fermentationis successui, ubi quadantenus utile imo necessarium, ita tamen fermentationem absolute frustra hinc inde requisitum & pro Axiomate aliqua circumstantia supposititium.

Affirmo sane et asseroq quod Aer liber absolute ad Fermentationem nullatenus requirat, sed oriri hæc utiq imo et procedere aliquanto ipsa modo possit intercepto penitus externi aeris concursu.

Ubi videlicet non loquor de Aere vas continens ambiente, qui utiq ipsam materiam Fermentescentem intus contentam alterat, quamvis ne hoc ipso quidem quatenus aer prosit sed de immediato ipsius Contactu Corporeo cum hac ipsa materia.

Incipit nimirum imo procedit etiam & succedit Fermentatio, etiam in ipso penitus vase, & pleno penitus Non vero ita facile & cito pervadit limosa latifundium totius præsertim copiosioris molis fermentandæ.

Non tamen propterea quod liber aer accedens aliquid apponat atq conferat ipsi massæ fermentanti, sed quod tenuissimæ portiones ipsius massæ fermentantis in liberum aerem exhalent atq divaporent, quæ retentæ tam massam expansione sua velut compingunt & liberiorem facilitatem agilitatem in motum compingendo, manifesta Corollaria Fermentationis diligentius quasi occultant.

Exemplo manifestissimum est in Cerevisia Anglia maxime fortiori sagenis seu Urnis fictilibus includi solita, vulgo Bottel-bier seu Bier a bouteilles: Quæ in ipsis his urceis non cessat fermentare, quamvis demum ubi aperiri obturamentum, uno impetu tota quantitas tumultuam exundet.

Interim habet utiq hæc ipsa Admissio aut Exclusio vel sane minor Aeris commeantis non exiguum usum in Praxi fermentationis: aer enim fermentescentes, quo liberius cum aere externo communicant, eo facilius & copiosius expirant in eundem, et divaporant tenuissimas earum portiones, adeo ut vel Liquoribus, jam tum fermentatis, si diu libri temere exponi sient Evaporatio illa & obtusio ingruat exilissimis tibq tenuissimis portionibus halitu suo, quæ tum odorem acrem & penetrantem formabant, tum saporem percellentem & mordicantem efficiebant.

Exemplar hujus rei Est Spiritus Vitrioli volatilis quem primus in Opia parare, et dilucidi propria Experientia et alios docuit, quem odore penetrantissimo, non aliter quam vinum Sulphur accepimus, pa-

rit. Si vero per pauca momenta in patulo aliquo vitro, aut patella in
re libero relinquat, Activo precipue tepido, exhalante omni acrimonia
hil nisi insulsum phlegma inde relinquit. Quod quidem in spiritu vo-
itis Nitri, Caneus colorem uno quasi ictu oculi contingit. Quando enim hu-
re unicia, in capax vitrum Recipiens so ciuiter libras aquæ capiens
undâ momenti quasi mora petit Caneus ille color cæruleus, et limpida
itus diaphaneitas liquori huic remanet. Oleum vero volatilissima
uis portio applet Universam Cavitatem vitrei Recipientis ut illa intenso
rutilo colore fulgeat ac si spiritus sibi nunc maxime in eundem
Rectorta pelleretur. Qui quidem vapor adeo et color per tantum tempus
perdurat, quandiu aperte obturatum Recipiens manet. Si vero vel tan-
la rimula, cum aere externo commeatum nanciscat, diffugit in hunc
mptissime universa hæc tenuissima substantia, et clarum inde denuo
harum rerum vacuum evadit Recipiens. De spiritu vulgo dicto Fa-
nte Salis e mercurio Sublimato, similes sunt effectus quamvis non o-
nibus æque proventus ipsius respondeat quantum cum etiam simplex
, cujus præparandi methodus, enchiridiis tamen suis debitis utiq non
sciuta.

Omnes hi spiritus maxime volatiles non sunt tamen adeo elastici, ut
mal cum expansione sua volitatoria cavitates insignes cum prosione
liqua expleant; quod quidem spirituosa exhalatio fermentantium copo-
m omni modo facile cujus rei rationem reddere difficilis sane fuerit
eum vulgo existimat.

Sta enim supponi quidem facile potest quod in corporibus fermentabili-
, in ipsa nempe illorum mixtione, inclusæ sint aeris spirulæ, quæ quan-
a mixtio hæc dirimit, rursus sui juris fiant, adeoq libem hac sua Ex-
nsione elastica tam grande spatium occupent, quale quid in fermentan-
um magmatum expirationibus manifesto fieri observat.

Nemo enim quisquam negaverit quod Aer Ignis impulsu longe prom-
ius e mixtione qualicung dispellatur, simulq longe magis expandat, quam
i simpliciter per se e qualicung nexu liberet, adeoq in naturalem tan-
m suam mensuram extendat. Jam vero si concreta fermentabilia nudo
ne tradentur, nulla ibi penitus occurrunt hujusmodi aeris contenti
ticia, quod tamen ex hypothesi fieri oportere nemo non videt.

Deinde refutat hoc ipsum, etiam a posteriori ipsa Experientia, siquidem
ina e musto fieri possunt, cohibito immensum quantum intenso illo spu-
mercendi et expandendi impetu, ubi interim non minus fermentatio exu-
olit, placidius tantum et languidius, interim sine tam notabili tenuissi-
marum partium exhalatione unde quidem vina hujusmodi, dum modo
elle tractata fuerint, vel triplo spirituosiora et saturatiora sunt illis
us cum libero aeris commeatu deferbuerunt.

Longe sane vero est similius quod hæc ipsa aeri similis elastica substantia
hil aliud sit nisi ipsa portio pinguis concreti fermentabilis, nimirum

extenuata, et a Nitrione intimius exoluta, cum aliquali tamen ten-
simo halitu seu Individualibz particulis, atque in halitum hu-
luta, quæ quidem Assertio, ne etiam ex mera imaginatione nata
sequentibus maxime fundamentis nititz.

Primo enim certissima hoc constat Experientia, quod quo magis
Substantia hæc cohibet, eo spirituosius evadat Vinum, Spiritus ven-
oleosus subtilissimè ardens pinguis Sulphureus utiq est.

Deinde testatz udorem ejus seu madorem conspicuum, etiam exhibi-
situdo quam dari religuo interspersa hac Substantia oculis affert, ubi
quasi Nebula oppleta appareant cellæ, exhalationibus hujusmodi ni-
unde neq Candelas sine suffocatione tolerant, tum etiam manifesto
re, non tamen ita exacte fluido seu guttulento parietibus cellarum
hæresciz.

Confirmatz 2do etiam tertio ex Symptomatibz quibz exhalationes hu-
male corpus afficiunt, quæ nimirum communia fere sunt Aeoris
noxii exhalationibus quæ e fumis Pinguium semiputrefactorum, recu-
dendo exhalantium nascuntz. Dum nempe Caput vertigine gravan-
cativas oppletione pectoris interunt, imo subinde apoplectico-suffo-
vare effectus edunt, Symptomata exquisitissime Symbolizantia cum
illis quæ ab effluvijs lignorum ultimè ardentium oriuntz, et ni fal-
ribus præsertim Climatibus notissima sunt.

Ibi enim si Hypocausta, ligno vt betulino calefacta sint, et fla-
hoc in prunas proxime fatiscere incipiat, ubi brevem humilem et
ficiariam tantum flammam format subcæruleam. Si sub hoc ligno
ardenti Statæ furnus ostio suo firmetz penetrant hæc effluvia per
furni quoscunq rimas in Conclave et afficiuntz insuetis reperti
vertiginosis Symptomatibus, quæ ad graviora prædicta tendunt nisi
ture Conclave pandatz, et fornus iterum recludatz quo vapores hi undiq
sipari valeant. Ut de nostris hujusmodi effectibus, Carbonariorum
tuum, in locis paulo impeditioribus, vulgo propterea Intumium
prædixi non vimus.

Præterea Quarto Convenit etiam generice cum expansione hujus spiritus
Mantiæ Phosphoræ elasticæ, quæ per deflagrationem ipsius flammeam con
git: ubi nunc totus miraculosus fere, impetus quem Pulvis pyrius de
ne sua præstat, sine omni dubio in hujus Substantiæ inflammabilis
tima subtilissima exolutione & expansione consistit, non secus quam in
mare exemplo, eadem expansio in causa est, cur Corpus flammans in
quantumvis clauso cavo diu ardere non possit, sed mox ab his ipsis ex
nibz sta expansis comprimatz, atq suffocetur.

Quibus omnibus Quinto accedit quod utiq ipsa hac Substantia Phos-
stoz, flammeo motu agitata, & e nexu suo soluta, manifestissima affi-
citate proxime ad Aerem accedat, adeoq expeditissime cum ipso commi-

veluti partem ipsius mentiat quæ in Mixtiones novas denuo compingat & illud ipsum quoq verisimillime habitus magis forma in poros resiniferarum Arborum illabentis, quam fluoris cujuscunq forma cum resinifera arbores plerasq omnem Aquositatem extreme fastidiant, sint Pinus, Abies, Picea in locis puro Sabulo scatentibus crescentes & obventur et ex ipsis in denso nemore subsistentibus circiter computetur undus ramorum, qui uno Anno in decem talibus Arboribus grandiorib provenuint, & proportio aliquatenus statuatur cum quantitate mensura ponderc pluviæ, quæ ad radices harum Arborum illa æstate pertinere forte potuit, certissimus sum insignem proportionis Anomaliam ervatum iri.

Ita vg. Anno 1684 tolo in Thuringia Meditullio, vix semel et leter pluit, et id ipsum non nisi per singulares Camporum tractus. Crevit nihilo secius et lacte sane si unquam alias resinifera Arbores: testimonio vel crasso modo manifesto, quod Arbores hujusmodi magnam partem tudinem sui habitus forma recipiant et retineant: quod inter innumera alia exemplaria, vel simplicia rosarum quoq innotescit. Rosa enim vegeta et florida si a stipite suo abscindat & petiolo suo in aquam quidam rosidam pluviam immittatur, flaccescit nihilominus et marcescit paucis horis. Si vero in hac aliquod imponat, quod aquæ circumagitatione humectatum sit in eam obiecto relinquat, aut in hanc tecto grandine sive labro Aquario ita suspendat ut aquam ipsam non attingat, sed halitibus tantum inde percurratur, manet uteq in omnibus hisce locis eo modo floridissima et vegetissima, sed luxuriat penitus & lasciat nima humiditatis imbibitione, habitus tamen forma insinuatæ quod erat demonstrandum.

& quibus omnibus abunde innotescit quod substantia illa quæ summa sua mobilitate Elastica aërem mentitur neguaquam ista simplex & pura sit aër, sed potius pingredinis Vegetabilis tenuioris partis, & quidem constitutiva, seu de mixtione ipsa pingredinis de qua quidem prolixiorem ipse mox nostrum negotium non fulcrit.

Interim quicquid etiam & cujuscunq demum generis sit certum omni modo est, quod non sit aliquid de extrino aëre, in masam fermentantem vel ipso hoc illig motu fermentativo illabens penetrans, ipsam perrepens aut quocunq modo agitationem ipsius ista extrinsecus vel provocans vel promovens.

Absolute nimirum & eo sensu ac si ad Fermentationem ista inevitabiliter requirerentur, ut de Essentia ipsius existeret, Interim promotionem quamcunq Successus ratione impetus et brevitatis totius durationis præstant uteq; Non tamen ut externus aër in genere. Si enim in hac tali spatium saltem relinquat et aër crassus, qui hoc primitus de ambiente extrahat, non oritur inde minus Fermentatio

plet per Antliam inde extrahat,

et coorta semel explet fatile spatium hoc, halitibus adeo Elastici nisi valde bene firmatum sit ipsum vas et praeterea spatium hoc proportione sit satis exiguum rumpendo vasi pares denig eundem

Testimonium de rebus hisce, maxime dicere possunt illi qui vinorum fermentationem, per compressionem coercendi in Brauin cere periti sunt.

Pro conclusione hujus capitis et pro majori confirmatione quod halitu Elastici qui e fermentatione vini emergunt, pinguis sint salis, adjici observationem, quod fermentativa illa ebullitio, plurimum hujus elasti materiae dissipans, notabiliter infringat, adeog expalationum hujusmo petui obex veluti ponat, si pinguedo aliqua fluidi Oleum alicuius larum, imo ipse spiritus vini proportionata quantitate, superficiei fermentantium liquorum ita affundat, ut eundem universam contegat, simirum ratione emergentes illas halitus vas portiones partim sim partim denuo in massam relabi facit, dum copiosa hujusmodi bull simulatq pinguedines tales fluida attingunt etiam antequam s berum ambientem aerem perrumpant statim dissiliunt, & veluti rent unde vel haec sola Orchiinisi aliqui e musso suo, saturatig ab e fortius vinum obtinent.

MOTUS COLLISORIUS & ATTENUATORIUS.

Diximus hactenus varia de motu fluidi, De cohaesione humidi aliis corporibus et in specie aquei cum salino-terreis de gradu e motus hujusmodi intensiore aut remissiore, pro caloris ambientis versitate, denig etiam de aeris liberi concursu quatenus fermen re exhalationes, libere in eundem divaporantes, perpetuis succes pro valescunt & latifundium reliquum humoris tanto magis emmen quo velocius per illud volitantes.

Transimus ad ipsum effectum, Motum nempe qui molecullis fer bilibus per haec instrumenta excitat. Diximus quod sit partim sorius partim Attenuatorius Mutuis nempe successibus, dum collisiones frequentiore tandem divisio & in majori subtilitate fas succedit.

Sequendum hic arte omnia est tristissimum illud praejudicium sub statu fermentationis, aqua moles fermentationi adhibita, intense movetur, quam per se ipsam & propria sua fluiditate, admodum enim a priori hoc neutiquam adumbrari nedum probari test: Ita a posteriori Conjicimus sane conceptus esse Experimentum quod sub fermentationibus vegetionibus accidit pro motu indubitato aqueorum corpusculorum universim vendicare seu statuere, quod propter emersionem illarum pauxillimarum bullularum minutissimarum tales reliquae puras aqueae particulae, solito magis impellantur, qui merito adhuc crassior consetq conceptus arbitrari, quod motus

uo bullulæ tales visibiliter ex imo in summum emergunt velociter
i motus fluiditatis sit genere, cum sine dubio hic innumeris visibus
tum velocitate antecedat.
Tenendum potuis ex ratione ipsa Contrarium quod nimirum singulæ
a particulæ aqueæ, quæ actu molecula fermentabilem arripuerunt cig
plicitæ sunt, hujus cohæsione prægraventur, ut revera minori impetu quam
a solent agitentur.
Intendente interim qualicunq caloris externi gradu earundem curſum
untur utiq suos deque in reliquo ab onere vacuarum & vacantium lati-
ndis et rapuint secum particulas illas quæ modo ipsis connexæ hærent.
ctæ dum sibi mutuo aliæ aliis perpetuo occursu allidunt, imo &
ræ atq vacuæ aqueæ particulæ ex altero latere tali paulo saepius
cto Corpusculo composito fermentabili insultant, & hæ collisiones mu-
innumerabilibq quasi viabus reiterantur, distriduntq denicq et divel-
ntur portiones illæ quæ mixtæ fermentabilis molecula constituunt.
Divulsæ semel cum non facile idem seu simile speciei Corpusculum
quo modo avulsæ fuerint denuo offendant, intercedente tanto magis,
o magis magisq ulteriore motu, prout particula quælibet aquea, quæ
do tres connexas particulas simul movebat jam excussa una reliquas
uas tanto expeditius utiq et intensius agitat: Crescit inde utiq ma-
magisq sensibilis illa intestina agitatio, licet supremus etiam
ius gradus in fluidis certa magnitudine, adhuc a puræ aquea fluidi-
olarimum. abludat.
Ubi nimirum denuo non possum non monere, quod in fluidionibus fer-
intescentibus quæ non crassas satis terreo-pingues copiosas habent par-
i nequaquam illas sub fermentatione nascat calor, & mera imagina-
; experientiæ contraria sit suppositio quasi in omni fermentatione
ntanea intestina incalescentia oriatur: Cum non nisi in crassis terreis
mpositis hoc contingat, & paucioribus longe tenui pingvidine instructis, copio-
ore vero crassa bituminosa, ipsi densæ substantiæ firmiq intextæ.
Collidunt itaq hoc modo molecula illa ex sale terræ subtili et oleo seu
ngvedine composita et connexa, tum inter se invicem, tum cum aqueis
ssivis particulis & divellunt his incursibus adest dum allisus vehemens
aliquod latus hujus compositi contingit, qui motui ex altero latere
ens longe antecellit, facillime fit commissurae dirimentis vg. sit Corpus
tribus minoribq per exquisitas superficies contiguis A. B. C. ut A.
Hemisphæricum, B. Cylindroideum C. Conicum. Incumbat A. Corpori B.
(a) C. eidem Corpori B. in b.
Fiat motus contra hoc Corpus per Corpus Sphæricum, quod non nisi in
o puncto ratione Contactus, in linea vero una ratione motus attinget.
N. hic Contactus Corpori A. obtingat exquisitè et directa linea in a. dimo-
ebit hoc a reliquis: quod idem fiet Corpori C. si attingatur in b.

Si vero Contactus hic fiat in linea quacunq alia, sive Concentrica
b et quadrantem Sphaerae ad Centrum directe facto occursu, sive Excen
parallela ad b ut inter Angulos b et quadrantem oppositum: Neque
inde dimovebit A. à reliquis, sed tundent hae per A. ut pro una, tanqua
continuum, moveant, et quidem motu tanto magis verticali, se quo
ad Cut ad axem habeat, quo magis impulsus Concentrice cum b am
Contactus linea oppositi, factus est: Simul vero quadantenus progressi
quo magis Contactus Concentrice cum Centro A. vel parallelo inter
A. et B. obtingit.

Et haec omnia si Contactus nullus nisi in dictis locis fiat recte et
dicto sic fiunt.

Si vero pluribus locis fiant Contacto numero plures varie effecto, ubi
dem in genere ex Contactibus parallelis ad hactenus dictos, fiunt motus
gressivi totius, quo magis unus horum acuto angulo ad Centrum
tanquam communem horum trium factus sit.

Neq quidem e contactibus pluribus quantumcunq divergentibus inter
B et alterutram extremitatem factis aliud quid facile fieri potest, quam
verticillaris ad Centrum B. vel similiter quadantenus progressivus.

Si vero plures Contactus fiant quorum unus in quocunq puncto
tis A. alius in quocunq puncto eiusdem lateris, inter Centrum B et
dat, obtingit inde facile diremtio B. ab A. in b. praecipue prout
rum motuum alterum fortior fuerit &c &c.

Cujus contrarium continget, si hi diversi Contactus in oppositis latera
fiant, ubi e modo datis impulsibus, potius nuda circularis commotio
totius trimembris, obtingeret quam partis alicujus ex ipso dimotio.

Similiter his obtingunt etiam in fermentabilibus nostri Corpuscula
jusvung demum sicut figurae. Constant haec quoq e numero pluribus
di Corpusculis terreis, idest figura aggregativa solidescentis, nu
ro non unius, salino, idest terreo figura solidescentis numero fo
et aqueis, numero forte non uno; Oleoso, idest terreo valde subtili
stium motum configurato, sat nimium si inter alia corpora cujus
fluide aggregata moveat, magnum inter haec spacium dimoveat, pl
quid facit vg Corpus oblongum, si ratione centri longitudinis sua
liter moveatur, & aqueo forte uno.

Corpuscula haec non aque in rotundum sed in longum, aut longa
latum, coagmentata esse in Miscelionem suam, probat facilis solidescen
seu successentia consistentiae fermentabilium. Talis vero coagmentatio
accidere facile supra memoratos casus motuum naturalis consequentia
Ex talibus vero motibus nasci, partim dissolutionem fluidam ex aggrega
partim motum calidum in individuo partim fortuito irregulariter
duq collisorium in Congregato Congregato, seu aggregato heterogeneo, pa
ex hoc maxime ultimo, divulsoriam seu disturbatoriam cohaesionum con
stitutivarum, Mechanica consequentia obvia & indubitabilis exsistit
erat demonstrandum.

Haec de Collisorio et Divulsorio motu Attenuatoriis motuum antiqua

pediam premonenda sunt quæpiam.

Primo nequaquam statuo, aut illam ejus opinionis necessitatem video quam Corpuscula Physica mathematice et solo abstractionis vel conceptus motu dividi vel scindi vel possint. Unde omnis detritio, secundum quamdam figuram et lineam Motus & appulsi alterius Corporis, videt mihi impossibilis fictio, ut nusquam a posteriori concepta necessaria, ita tanto magis priori supervacua et non nisi cum gratuita presuppositione absolutarum quarundam conditionum difficulter concipienda.

Secundo statuo e Physico-Chymicis tam Zymotechnicis quam Atechnicis et Pyrotechnicis Experimentis solidissimis, quod differentia inter corpuscula individua maxime interest (1) ratione figuræ magis vel minus aggregabilis (2) ratione mobilitatis ex hac ipsa forte figura resultandæ, (3) ratione actualis absolutæ individualitatis, seu numericæ simplicitatis, aut frequentissimè nascentis numericæ societatis, è qua difficilius moveri non nisi cum interpositione quadam dimota servari seu difficillime vero, si nihil interponat denuò in numericam talem societatem, seu aggregatum exile sibi merum homogeneum complicari queant.

Tertio statuo quod motus paulo intensior ut motus non magis facilis ad dimovendas tales homogeneas aggregationis molecularis, quam ad promovendas de ipso motu hac facilitas, sub mutuo occursu complicandas nisi ubi valde exceverunt hæc complicationis dimittendas.

Quarto quod utrig ubi dimota semel sint particulæ suæ ex aggregatione sive compositione donec rursus complicentur, longe intensius moveant, singulæ ab eodem moventi, quod universæ aggregatæ seu compositus movere potuit.

Quinto quod ipsum movens ejus sit generis ut dimotis corpusculis facile interponi possit, fieri inde attenuationem materiæ dimotæ constantem ut perenniter aut sine diutig per sigillares minores particulas movearur.

Sexto maxime Physicam denig et sensibus omnibus comprehensibilem hac attenuationem si e compositio aliqua (quæ exsistentibus et tenuioribus inter se complicatis constatis) crassiores separentur, et tenuiores segregatæ detineantur. Quantumvis hæc attenuatio non absoluta sine respectiva tantum existat, neq de partibus illis tenuibus sed de statu compositionis dicatur.

Secundum hasce regulas procedit tum attenuatio fermentativa tum combustio seu applicatio. Attenuatio nascitur, ex divulsione pristinæ cohæsionis tum ex interpositione alius materiæ, inter corpuscula sic divulsa ne iterum coire possint. Complicatio fit partem ex proportione novæ magnitudinis et inde mobilitatis, dum dividua particulæ quæ prius in majusculam molem coagmentatæ fuerant jam seorsim et sigillatim longe magis et æqualiter mobiles sunt, adeog a valde motis aliis per figuras quas convenientiam applicatis facile una vi, partim ex ipsa natione figuræ, quæ sub latiusculis lateribus et acutioribus angulis, ad ardam

compunctionem aptior est; in cujus commissuras non ita facile alia
quam penetrare possit, & ratione centri tum proprii tum deinde
nis inter motus e pluribus lineis minus ad centrum dirigendis, m
prompta dimotis obtingat.

Contingunt vero haec omnia in actu fermentationis. Accipiat hic partic
aquea corpusculum fermentabile, & quidem maxime in latere salino. D
pit hanc primo ex aggregatione sort serum sanguis deque in reliqua
fundis, ubi plures et quidem innumerabiles aliae eodem modo motae ipsa
prece alliduntur. Aet minus totidem aut plures libera valde et vi
gratae aqueae: Ab his irregularibus & innumerabilibus simultaneis
tiunt denique particulae quae antea cohaerarant et separant, maxime
dem a solina portione, quam firmius detinet et vegetius agitat ipsa
Separant vero primo omnium pinguem quae proinde partim adnatan
simo & penetrantissimo nares feriunt, partim invisibiliter et insensi
ter in aerem liberum exhalant. Partim vero superficiei aquae super
innatanter primo quidem cuticulam tenuissimam nitidam formam
vero successive a terreis particulis simultaneo detrusis, & hinc cuticulae ja
parte interspersis, obscurat densat & spissescit ut vel ad fundum deor
maxime si motus fermentativus in actuales bullas copiosius effervesc
vel accedente majore quantitate utriusque substantiae pinguis et terreae
& concurrente ibi praecipue aeris motu separativo, partim intimae
complicatione, putredinosa fermentatio accidat quae per sitem pelli
rerulentiam superne: mucosentiam vero ubi aquam attingit in
in novas phases transformat seu transponit particulas.

Quemadmodum vero modus horum divisionum & per frequen
ocursum denuo complicatoriorum motuum conceptui sic satis
lentius esse potest. Ita dicenda sunt adhuc aliqua de subjecto mate
attenuatione et ordinata novae complicationis & formae utriusq
quidnam ex utriusq foret.

Salium & Spiritum Fermentativi

Salia quae ex actu fermentationis exeunt, duplicis generis seu genera
esse certo statuo. Alia quae ipsi Misto seu Composito fermentabili ad
malue, in existendi, antequam fermentationi subjicit: Alia quae ipsa
demum fermentatione producunt.

Priora generis sunt Salia acida Nitroso-Vitriolica seu Acidi Nitri
lis & prolapsa, quae in Vegetabili Regno abundant, & nisi modo sub limon
seu mannae similia, in Regno Animali.

Posteriora sunt Salia Volatilia Urinosa in utroq Regno Animali &
Vegetabili per fermentationem in genere sub qua Putrefactio quae
producta & ipsius quoq acidae subsedine aliquanto majori in Vegetabili
fermentabili proventus.

De priorum praesentia dictum jam superius ubi notatum, quod varii
modis deprehendant & in Regno quidem Vegetabili, nempe partim aqua

vapore fermentabilium et portionum super quas crescunt: petrolorum
ramorum lignorum. Imo ipsorummet in vapore antequam mature sunt
partim ex fractatione per ignem nudum.

De Animali quidem Regno nihil itidem magnopere dictum: Unde
hic dicendum quod Animalium partes, quando sua Fermentationi simi-
lium Putredini exponuntur, in prima sua Dissolutione Fermentativa Re-
solutoria, magis quam combinatoria, Salsedinem illam actualem, Sali
communi amulum exhibeant unde vel Culinio notum exemplum quod
recens carnium salsezant etiam nullo adhuc peracto adverso sapore
aut odore putredinoso concurrente.

Quando vero progredi ulterius fermentativus motus tunc demum fit
intimior combinatio acidi hujus cum oleoso principio, & ex utrorumq; u-
nione nascit Sal Urinosum volatile ex utroq; hoc suo principio prodeun-
Mercurii & portioni ejus quæ in metallis quasi formam constituit, val-
de cognatum & amicum.

Monstrat hanc Urinosorum hujusmodi generis exemplar manife-
stissimum urina, in hac inesse Sal actuale Culinari simile, etiam
quod Animalia, quæ actuale Sal culinare non comedunt monstrat in-
spissatio et Crystallisatio Urinæ. Quamvis ne quidem hujus negotii interest
ullum ex assumptione, aut aliunde Sal hoc in Urinam pervenerit.

Quando jam Urina sale hoc et pinguedine simul, mucori qualicun-
mixta facta putredini committitur, perit quidem omnis Salsedo semifixa
Culinari similis, quæ pro manifesto inerat: Prodit vero sola Calcinatione
et lenissimo calore, Sal Urinosum satis copiosum fluidum quidem in
urina sibi relicta facile vero sese exerens non modo odore sed et efferve-
scentia cum acidis & coalitu cum his in siccam consistentiam solutione
generis, et sub debitis Crystallisandi solida salina consistentia propria: Cr
non quidem jam prodit quod prius non inerat nisi vel Ignis subagitatione
movendissima misceret, vel Calcis vivæ subtilissimæ volatilis substan-
tia, adductione generaretur.

Est vero omne Sal nihil aliud nisi subtilis quædam terra, cujus pro
portionis, ut cum particulis aqueis intime complicari, et cum his pro
uno individuo seu indivisi moveri queat.

Interim ratione subtilitatis hujus terræ notandum quod in diversis
salibus tam dispar esse possit ut in aliis plane individualis tenuitatis &
numero unicum Individuum in alijs duo quin plura numero, hujus
generis terræa corpuscula prædicta sint. Terræa enim individua, cum sed
complicationem aggregativam primo et summe proclivia existant, com-
plicationem, non modo facile in unam molecularem, sed manent etiam in hac
ipsa complicatione facillime ita firmiter conjuncta, ut non nisi succes-
sivis longis et numerosissimis collisionibus dirimant, et præsentissi-
ma interpositione alius aqueæ præcipue aut pinguis substantiæ a
nova complicatione mutua distineantur.

Est vero hujusmodi motus, ipse maxime fermentativus, qui in-
numerabili frequentia repetitis insultibus, conquassationi seu dimotioni

et aqua necessaria presentia interpositioni adeoq constanti diremptio aptissimus est quo ipso deinceps, vel ejusdem Speciei quæ antea in terra copiosius tantum Sal emergit, vel plane nova Species, interpositione aliarum quoq partium exoritur.

Sunt præcipua hujus generis Salia ipsa volatilia Alcalica seu dicta nova Quorum pars sub communi strictius dicta fermentatione tinctura pars vero sub ipsa putrefactione strictiq dicta pulverificatur.

Ubi in genere notandum quod nusquam ullius propriè dicendi Alcalis, neq fixi nimirum neq volatilis generis contingat nisi ex alterius Subjecto, in quo actualis pinguedo notabiliè præsto sit, Spissius quidem maximè resinosa et mucaginis manifestò quoq præsentia associata. Uterorum vero intimior complicatio per motus intestinos, vel simios et subtilissimos perfici debeat, nimirum vel per Ignem vel per fermentationem.

Unde in fermentationibus quidem præcipue vino, ipsa sic dicta fæcum magma sunt summè mucidum simulq salino-tartareo limosum et manifestissima proba simplicis deflagrationis per Ignem nudum valde pingue. Ubi hoc magmate nulla sine Igne arte demonstrante testatur illum Sal Uriniosum volatile, sed potiq acidum Tartareum cum isto, ita secessim subsistere non posset aut si illud volatile acido admisceatur jam et saturatum esset, facillime in aqua solubile adeoq cum hac educibile existeret, quod nullo modo contingit.

Ubi enim si Spiritus quicunq Urinosus præcipue hic ipse e fæcibus fuisse paratis Tartaro crudo misceatur, cui quidem cum hoc facillimè aptissime in Sal tertium Salsamarum & quasi Salsum, sed valde volatile in qualibet aquositate. Unde si in ipsis fæcibus tale Sal præsto esset, solutum utiq in ipso superstante vino occurrere deberet quod fit.

Est interim hæc ipsa fæcum harum Mixtio ita prædisposita ad eximiam illam intimiorem Complicationem unitatis ut antecedente igne actuali contingat unio illa adhuc intimior. Dum videlicet ipse motus ignis hujus generis materia quæ pinguedinem pro intimiore mixtione assumit optimum est Instrumentum Mixtionis præsentaneum: Non secus quam Aer sine igne ipse dissolvendæ et transponendæ Mixtioni pinguedinosæ chronicam, seu diutinum & successivæ Agens Instrumentum.

Unde ex omnibus illis Mixtis seu Compositis e quibus Igne nudo propellitur seu missa potius Sal Uriniosum volatile ex ejusdem producit illud ipsum fermentatione putredinosa in quam unice et proxime proclivia sunt, sola caligine excepta quæ tamen interim generosos hujusmodi salis volatilis Uriniosi, non minus lucullentum est exemplar, ex parte concurrentes pinguedinosi principii quam ullum aliud.

Non licet nec vacat hic e Zymotechnicis limitibus evagari in Pharmaceuticas officinas

officinas, ubi alias non paucis demonstrationibus confirmari posset, generis potius seu productio, per motum ignis salium terrarum quam mera eductio, ubi formaliter jam insederunt. Ita enim vatis notorium est, quod de nulla parte Animalis, imo ne ex ipso quidem urina non dum putrefacta sed recentissime & sana per ignem proferri possit ullum Sale volatile granulum, nisi postremo loco ubi jam phlegma Oleum tenuius & aspt. Spus Empyreumaticum prodierunt. Ubi demum actuali incandescentia quidem continuata provenit Sal volatile quod in posterum nulla Elementi cum ullo alio Corpore ita uniri potest, ut iterum solo igne concurrente ultimo loco prodeat, sed semper ante omnes quasvis alias materias admixtas procedit, aut cum ijsdem connexum reviddt neq nisi per additamentum aliquod ab ipsis avelli potest ut in propria sua nativa volatilitate denuo prodeat primo loco.

Imo posset ex eadem Pyrotechnica Experientia monstrari, quod Sal volatile urinosum cum Nitro Speciem deflagrationis subeat, et inde in posterum illum sali urinosi effectum vel Schema amplius exhibeat. Nec minus ex Halotechnia, quod Sal volatile urinosum cum Calce viva aquea intimiorem ejus dissolvit, & pinguedinem praecipue ipsius abripit, / planeq mistione sua disturbet, et quasi mortificetur: Sed non licet nimis prolixe tabulas ab una officina in aliam transferre, cum jam antea opus nobis Alb manibus incesserat.

Sufficerit allegasse Experimenta nostri fori annotasse, quod nempe partim Compositio propius propius ipsa Fermentatione disponat, ut volatilia praecipue Salia inde formentur, partim Actu ipsa Fermentationis continuatione transitus actualis ad plenariam ipsorum Genesin perfecte perpetretur. Ita enim e musto congregant faces, quod nudo igne primum Spiritum sex vino quod adhuc in ipsis latuit expresse enim per prelum et exsiccatae faces, in vel maxime simplex aqua reaffundat et inde destillent, ne hilum praebent / deinde phlegma, denig Oleum, ultimo Sal volatile praebent. Si vero ea eadem faces; cum pauca aqua aut ubi adhuc humida sunt, in occluso putrefiant; nascit ibi quoq tale Sal, quod solo balnei calore ante Phlegma et Oleum emigrat, licet hic quidem in soluta magis firma, agrius ad siccitatem per se tendente

Quemadmodum vero ex hoc et similibus Exemplis Vegetabilibus, putridis quid Halogeneseos liquido patet, quod utiq nova penitus, neq sub hoc Schemate unquam alias in Mundo reperibilis Salis species producat, Nisi quod e cregenere Materia, non valde dispari modo et caligine etiam hac eadem dispositio particulari? Ita tanto magis liquet hoc, e plenius / animadversis libus in quibus ne quidem beneficium actualis salis ullatenus probari potest, si tamen tale ipsorum Sal volatile, partim Ignis subita agitatione ibidem concretum, partim paulo longiore subactione putredinis idem penitus obtinetur?

Ex his ipsis et praecipue Animalibus exemplis dispalescit omnimode, quod non modo Urinosum, sed in Genere Sal, longa agitatione maneat, extenta subtilitate Substantiae, et pinguedine, jam horum. Ad Ad hoc Ad eo loco

C.

idest aqueo corpusculo pinguedini cum Olaster tenuiter terreo seu solidiori propria specifica qualitas figure et magnitudinis non potest exprimi. Unde omnimodo aquosum sub pinguedine jam haerens, ad sal hoc ut sal concurrere debet, quemadmodum pinguedinei pars quae pinguedinem ad formale ipsius ut Urinosum fait concurrit, unde ablato hoc quo ipsum est, facilis est transitus ad Salis Universalioris puri acidi actum. Statum. Sed magis ordinarie per medium Actum, nempe Nitrosum. Salinum de Labula.

Acati vero hic magis manifesto produciat demum Sal ut Sal Nitri quod Cinereli, strictè fermentabilibus, quibus actuale Sal inexistere monuimus, ipso fermentationis actu, plus talis ejusdem Salis quale prius erat praeter non dubitamus.

Ut enim taceamus quemadmodum verisimiliter ne pinguedinem quidem Compositum vg. Unam illud ipsum Sal, ita immediate ut pinguedinem sal constitutum sit, sed ibi quoq quasi fermentativa hujusmodi Combinatione generatum, Confirmat hoc satis ipsa hujusmodi fructuum Uvarum proprie plantatio et nativitas, e terris maxime absorbentibus, ut si cum maximo rore rapido pluviae Sal actuale radici offerri deberet, millies prius per terram illa, per quam ad radicem penetrare debet, obhaerescere et filtrari. Nisi supra nobis notata halituosa imbibitio & insinuatio Salium hujusmodi, imo omnis generis halituum maxime attendatur.

Non potest interim ne hoc quidem halituosa insinuatio salis cum humido aliq conjuncta cum eadem imbibitio Salsedinis actualis cum humido aliquam vg in pigeribq aliquot vinea mense uno et saepe pauciori delapsa pluvia tantum Uvarum, tunc temporis sub immaturitate dissimarum nasciq ut tandem Salis actualis in millecupla quantitate pluvia quae forte tunc temporis illas vineas attigit, a nemine cum certitudine supponi possit.

Licet ipsum ut protoplasseos Salinae hujusmodi Exemplar esse prorsus non dubitemur ex hoc ipso potuit per Identitatem probabilem ceteris quidem per ullam nobis hactenus notam evidentiorem certitudinem deprehendi, quod utiq etiam sub fermentatione, addere plus acidi formari et generari possit.

Maximam vero penitus quantitatem Salsedinis acidae illic quae per fermentationem hanc sic dicto quam acida manifestat sine omni dubitatione jam extitisse Compositi, et liberari saltem iterum ab aqueis obtundentibus, et pinguibus obtusantibus expediri, omnimodo existimamus, imo clarius forte quam quicunq hactenus demonstrare valeamus.

Certe enim aciditas illa quasi planior, prorsus est in immaturis et culentis omnibq quae si lynce examinentur, parum admodum exhibent ante tempore pinguedinis. Ubi dulcia facta sunt probent hujus longe plus eidem examini subjecta: Sint denuo maxima hujus portio, quamdiu fermentatione ad medium tantum Vinositatis statum pervehuntur. Illa contra abundantissima invenitur, in baccis fermentatione ipsa elam

positione dejectis.

Unde quidem tam vina quam aceta, quo clariora et tenuiora vini sunt eo durabiliora penitus existunt, licet de altero satis salini, mordicanti et penetrantis vini Sapore. Quæ vero paulo crassiora apparent, cujusmodi fere sunt Thuringica gentilia illa, tam per pinguedinem, quam copiosiorem continent gleam mucaginem hac ipsa pinguedine sustentatam facilime succedunt, ut digito intincto quasi in mucidum filamentum quilibet trahi possint. Quod tanto certius et promptissime contingit quando sicuti paulo dictis quam pariter, super fæces vina per hyemem deposita quam vina relinquuntur.

Quod tanta manifestius in acetis contingit si tale in vitrum vel Ampullam multo cæce collectanea imbutam, colligat. Unde accedente præsertim paulo intensiore tepore, et dato spatio ad exhalandum, pauco tempore mucescit, et acorem suum denuo deponit qui nempe periit particulis aquosis in terreo-pingvem substantiam factam impactis, unde nova mucedita quasi sensim in laticulam spissam, cito tamen in valde pentem compingit. Acor omnis sapor salinus dictus, e tota massa pauco tempore amittitur. Albi nempe acor præcedens, nascebat ab exoneratione terreo-pinguium Saturantium et obtundentium particularum quæ copiose decedendo è musto vinum relinquebant, liquorem videlicet satis manifesto salinum. Ex quo vino adhuc satis notabili quantitate successive emigrando, liquorem manifestissime acidum acetum. Quod quidem cum priorem ideam et quasi primigenio acore qui in uvis immaturis prædominat plurimum conveniat. Quando vero sub longiore mora acida hæc salsedo denuo in terram illam non ita dudum dimissam impingitur, acetum vero seu pingvedo conjuncta nova hac concretione adhuc magis incrassatur, aut transpositione quadam, novo huic Cremento inducitur, pristino ibi omnis sapor imo pleraq omnis salsedo.

Si verum æstimare velimus, contingit hoc ipso acto, magis plerumq dissolutis salsedinis quoq ipsius, quam qualitercunq nuda nova imbibitio transpositio aut quicquid aliud nominet. Unde etiam vera ipsa putredo est actus ille quo omnia in terream substantiam exculpa salsedinis omnis dilatione, denuo reducuntur.

Quemadmodum vero salina genesis hoc modo sub fermentationis actu contingunt, et quidem præter liberationem salis jam inexistentis, multiplicatio quantitatis hujus et nova ejusdem compositio, partim in tartarum manifesto acido-pingve partim in urinosum salso-pingve. Ita nascitur sub eodem fermentationis intimo Motu etiam spiritus generalis nempe ardentis.

Quod hic spiritus in ullo mixto ante fermentationis actum præexistat nullo penitus experimento adumbrari, nedum probari et demonstrari potest. Quod vero sub et ab actu hoc generet, probat commode ipsa experientia, cujus varia exempla allegabo

Bacce juniperi si contuse macerent in aqua, cui aliqua notabilis portio salis communis adjecta sit, qua fermentescentiam ipsarum medullae magis vero capiosae glutinosae emollitionem promovere possit post quat dies, adhibito sufficiente ignis impulsu prodit satis notabilis quantitas olei tenuis volatilis; spiritus ardentis vero nullum vestigium.

Si vero eadem quantitas baccarum vel per se vel melius cum aliqua quantitate tritici adjecto fermento cerevisiario fermentetur et tum demum stillatae destillatio, spiritus ardentis notabilis copia, olei exigua portio ad pristinam proportionem quantitas obtinetur.

Quantumvis enim hoc ipsum oleum in baccis hisce sit in plurimis seminibus aromaticis ultra miscelionis seu unionis proportionem abundet. Adeoque si hoc statu fermentationi non directe subjaceant de supra Cap. VII. in volutis tamen in hoc maxime subjecta aut adhaerent super macra substantia fructuum, pro aliis quibus libet horum generibus tenuibus pinguedinibus, ut manifesto per fermentationem prodeat ipsius in nulla forma immutatae spiritus, e contra quantitas augeatur.

Tanto magis vero caret omni dubio haec generis in spiritu vinosis fermentationibus, ubi enim e musto recenti vel dulcem spiritu ardentis commentitiae velle ridiculum esset tentamen bene vero potentia quae quantitas pinguis Cupy reumaticae ipsius substantiae, ita nudo per Retortam prolici.

Si vero fermentatum sit mustum et quidem aequalis ejusdem portas quanta pridem pro certa quantitate istius olei elicienda impensa et destillata fuerat, tunc provenit non modo insignis quantitatis spiritus ardentis, sed si quod ipsum residuum faeces et mucum reliquum inspissetur et destilletur, provenit utique indidem multo longe quantitas pinguedinis, quam e non fermentato musto obtinetur.

Praecipuum omnium horum exemplar est in fructibus fermentatis, ubi enim si ex certa quantitate seu pondere farinae tritici destilletur et proventus olei inde exeuntis notetur, alia vero simili quantitate fermentetur et abstracto spiritu de reliquo sedimento in stillatoria destillatoria posita, notabilis eximia quantitas olei, inter utrumque reperta.

Quae quidem adeo insignis est, ut licet in fermentatione spiritus massae panariae, spirituositas nulla aeque insignis fiat, oleositatis tamen pristino, pure et libere, dirimtio et immutatio notabiliter prodat, dum videlicet aequale pondus farinae recentis ex tritici e aequale pondus ejusdem fermentatae ex panis tritici excitati recentis, longe disparem quantitatem pinguedinis hujusmodi exhibeat.

Quemadmodum vero capita praecedentia jam tum annotavimus substantia illa Philogistos, quae in pinguedine concreti fermentati praesto est non secus quam in genere omni materia philogistica, quae talis summe expansiva, et in aerem evanida existat. Ita in hoc quoque genere spirituoso, si liberi aeris commercio pateat aditus, tunc non

jungit hac substantiâ intimè cum aqua, ut spiritum hactenus restan-
tem constituat, sed exhalat promptissime in aurar, et deserit Universam
fabricationem
Ex qua ipsa utiq; experientia nequaquam vero fortuitò, inventam esse
structuram doliorum certissime persuasus sum, ubi nempe intercepto
commeatu aeris capiosi, ita tamen lenissime accliví fabricâ ut spumi-
da illa elastica portio, successive ad minimum ad exitum assurgere et
quumpore possit cohibet tantisper halitiosa hac expansio, ut millies
millies relabatur et disperat eadem portiuncula priusquam in tam vasta
usque ad exiguum illud spiraculum pertingat, ubi è toto miscetione aufu-
gere queat: Quod ipsum itaq; antequam contingat fit interim intimior
illa in aquam immersio, è qua spiritus ardentis miscio seu generatio re-
sultat.
Ita enim ut supra jam monitum Artificium comprimendi vina si recte
et debite peragatur, pluris certe est, quam omnis vulgata et recepta vini seu
multi potûs tractatio.
Verum vero unicè in cohibitione hac elasticæ hujus deperditionis tenuissi-
marum spirituum portionum, quæ miscione sua cum aqua, spiritum ar-
dentem constituere debebant, Conta du vero liberi aëris præsque ante-
quam eum aqua jam connexæ sunt, præsentissime in illum effugiunt.
Est utiq; quantumcunq; dispar videatur imperitis, non admodum dispar
hujus rei exemplar in destillatione et in deflagratione pinguedinum.
Illi in clauso vase ne minima contingit olei cujuscunq; tenuissimi, alte-
rius nedum miscionis dissolutio: quæ utrog; prosentissime, imo in com-
mensibili necessitate evenit, si in libero aëre igne commovear pinguedo
vel in tenuitatem insensilem, aëri analogam extenuata faccesat.
Et in crassum Caput fuliginis veluti colliquatur Apparente utriusq; aquæ
quæ dissolutâ miscione a socio suo deserta, jam manifesto & sensim
sensibus verè visct.
Quid quod in tenuius hisce oleis quæ primo adspectu penitè homogenea
apparent, levissima aeris admissio, adeo eximiam attentionem aferat,
tanta heterogeneitas ijs dem inesse, non possit non agnosci.
Si enim vg. Aetherem ut vocant quodcunq; oleum, in aliquali quan-
titate ab Uncia Semis ad unam in vitro congruo reponat, quod ciniler ad
mediotatem tantum hac quantitate repletum appareat. Vitrum portun-
dosio solum obliget, et ita per dimidium trimum vel amplius in loco
tenebroso stetorit, dispersit et mucescit veluti limpidum antea et tenuis-
simum oleum, non sine notabili simul odoris quoq; et saporis alteratione.
In quo sane negotio non tam ex aere quicquam accessisse oleo, ullamo-
do verisimile est, quam certum potiùs existo oleo aliquid in aerem decessisse
Ita hoc ipsum Artificium compressionis enitentium aerum sulphureo-
salticorum halituum non incommode denominant Germani hostri Ar-
tistæ dum nimirum halitiosa hæc substantia per ipsam dolioram
structuram, dui multum in vinum repercussa, vi ejus cohibita copiosius
denig; huic intexitur et immisectur, quod nullo modo faceret, sed vin-

gulis

gulis momentis exhalaret si libero aëri immissum temere sinendo
Unde repeto apicem totius artificii fermentationis in his gemmis
attingunt qui adhuc majis quam in doliis licet ipsis quoq artificia
intentione eo destinatis exhalationis eruptionis illis determinandam
compescere didicerunt, simul vero consequentia pauca incommoda pro
simum vero minoris charitatis e quo cetera pullulant, emendare nes
runt. Quod sane Artificum Universum si Germania nostra et rede cum
attenderet divina prælata Exotica quælibet, quantumcunq benignissime
Cælo genita, non modo non desideraret sed et fastidiret.
Neq vero in solis Vinosis sed et Cerevisiarijs, imo Farinarijs fermen
tionibus majore hujus circumstantiæ circumspectionem administratio
uti utilissimum foret.
Ubi quidem Cerevisiarum fermentationes plus satis communiter haec
propitiori subjiciunt, unde molestissimam illam efficatiam, non inebri
non modo sed & destructam et stitiolatam nanciscuntur.
Cum enim Cerevisiæ præcipue vero Germ hui est de ustulatis et
latis, tum etiam de picentis præter Spirituosam illam substantiam
etiam de Empyreumatica pinguj multum participent, quæ ideo
nimam partem nigredinis ipsorum coloris constituit, & hæc quæ
Empyreumatica, assumit in humoribus audor per spirituosam
copiosius in ligneæ sustentetur: Contingit inde pessima hæc
visciarum hujusmodi Miscela quæ non modo caput, vini insp
firat et sanguinem obruare facit, sed etiam utrumq pertinacius
lentiore duratione præstat, prout tenacioris et spissioris reliqua
moris deæ pinguis est consistentiæ.
Generabit vero spirituscentiam illam præcipue a præmatura
collectione in dolia. Cum enim hæc spirituoso-halituosa substantia
jam antea in hoc fermentato adeo libere expirare non valeat, sed in
rioso-spumosa effervescentia quasi clausa teneat, quæ ad semina
dent et misticoli huic pareat. Continget hoc tanto uberius si palam
artis, et usq ad exiguum foramen clausis basis fermentatio pro
tatur, ita longe major quæq quantitas ita comprimit et multo
obnoxia redditur, atq detinetur.
Nequaquam vero nascetur hæc Miscela aquæ et olei seu pinguedinis
immediate si non intercederet tenuissima atq tenuissima substantia
quidem illa subtilissima, cum enim substantia illa quæ oleum constituit
subtilissima et motui ætherco-calido summe addicta atq propitia
ta existat: Non admittit implicationem immediatam in res et partes
de mobiles fluida aggregata nisi per sx individualia minima.
Unde quidem pro certo habeo Oleum nempe purum tenuissimum
Physicale, non constare nisi ex una humore particula tali ob-
stica, et ad homogeneam aggregationem densam seu solidescentem ad
solute ineptas & una humore aquea individuali particula: sibi

ratione figure sue ut vg non nisi unum latus paulo planius habeat, quod ad arctiorem applicationem ad aqueam, unam utq tantum numero quadret, ita enim respicit omnem miscelam ulteriorem, cum aquq quantitate majore & propriâ sua mobilitate quæ a calorio ethereo motu in in actum deducit, prequaquam enim se ipsum movet / perpetuo e majoli alios fluidis summa velocitate motus emovet, ut ad superficiem illorum tanquam maxime mota portio inæqualis inter illa aqualium mota homogenea inter se invicem emergat.

Talia e contra qua talia conspicio ab effectibus ipsorum Corpusculorum convenire pluribq lateribq instructum, cui proinde plura alia applicari valeant. Qua ipsa quidem illius constitutio maxime dilucescere videt, ex ipsorum simili facili complicatione, cum omnis generis Corporibq aliis maxime vero ex eiusmodi facili coalitu in aggregationes solidas densas &c.

Complicant, utq hæc Corpuscula talia cum aliis quibusvis quæ ex aliquo latere complicationi apta sunt. Hujusmodi vero sunt maximè ipsa aquea quæ proinde numero etiam plura pluribus lateribus salini Corpusculi facile applicantur.

Arg. Si Corpus A planum polygonum, parvæ spissitudinis seu profunditatis sit exempli gratia Cassitiei seu profunditatis ejus, sit sexta pars semidiametri planitiei: Ita habebit hoc Planum duo latera a. b. & crassitiem c. plus illis angulis in ambitu instructam.

Sine illa Corpora hemisphærica, horum facile duo applicabunt utriq latori plano, & cum Hemisphæriorum etiam qualicunq interpositione in eorum distantiam dimotorum, maxime proclivis motus sit circa axem illius elongationis. Quemadmodum Hemisphæriorum vigillatim, nullus proclivior motus, quam vel simili verticillaris circa centrum baseos, vel progressivus a bari ad perpendiculum: Ita tanto magis in hac complicatione facilis me duo Hemisphæria conjuncta nempe ex utroq latere planum illud aggredientia servant non modo facile motum suum primigenium, sed agitantes eadem etiam planum hac interpositum: Ut ita ex plurium apportionum horum Corpusculorum modo, nulla fiat antipraxia. Motus ipsos vigillatim promptos, nec conductio hujus novi soci ipsorummet rigorem in motu suo promptore alteret, impediat retardet.

Sunt autem plana illa secundum utriq summe apta et proportionata ad solidam complicationem, si ipsamet numero plura sibi invicem apponantur. Hæc quidem numerosa complicatione etiam ipsum rigorem motus horum Hemisphæricorum pregravare possint.

Libi obiter moneo, quod nihil significet Physico-mechanico-Methematicè si dicat, Corpora habent innatam & concreatam gravitatem. Gravitas enim absolute considerata, seu appellata nihil est. Sed ita quælet dicere Corpora habent diversam magnitudinem, pro diversa magnitudine sunt magis minus ve: Quid ita? quia gravia? intrinsece & absolute. Prequaquam. Sed quia pluribus lineis Contactui alienum Corporum actu motorum exponunt, quam

oppositi Contactus, faciunt illum Renisum seu Contrarium motus re-
ctu quorum tale Corpus minus absolutè, ab uno motu mobile existit.
Cum aliud minus paucioribus Contactibus expositum, idest pauciùs com-
municationibus motuum vicinorum facilius moveat, uno motu, nihilo
terverso. Magna interest differentia inter minorem mobilitatem natu-
Contactuum diversorum seu motus heteroclitè et inter motum strictè
gravationum. Ille accidit Corporibus majusculis Individualibus mistis ex
positis in omnes dimensiones: Hæc solis compositibus aggregatis pro-
culariter, aut vane circiter. Quod notum aut ad minimum notatum velim
Quando jam duo illa Atomisphæria cum plano hoc conjuncta, illud
ita agitant, fit hoc illo ipso motu, aptum ad varia alia Corpora, angulos
li multotiès, idest, multis successivis punctis, et quasi lineis alibi, ad
attingendi, adeoq; portionem motus, quem ab et cum suis cæpit habet,
ista continuandi. Unde mixti commotorii et dimotorii motus, prout
vero verticillares. Moventibus illis quæ ipsummet movent, simul
tanto majo et facilius, in alia Corpora continuantur.
Sub quocunq; jam Schemate concipiat figura salinorum et aqueorum
pusculorum figuræ et mutua complicatio eorum satis est, quod generaliter
citer hujusmodi aliqua conceptui quasi commodissima videatur. Cum
Polygonum tale et toties dem triangulis constare possit, quorum latera
ra polygoni constituere, apices vero ad Centrum concurrere possunt. Ad
ref ea ultima horum diremptione, utq; longe disparis tabulatis, ad
inde et mobilitatis numerus Corporum, quæ ad coalitum cum exacte
similibus quidem prodiri foret, si tamen non exquisito numero et
qui Circulare planum exploret complicarentur nullis cohæsionis
sed facillima dimotionis. Si autem exacte sibi invicem secundum
tudinem suam applicarentur, e quibuslibet punctis complicationis
facilime discuterent &c. Exigerentur interim seu extenderentur
utiq; e Consortio aliorum motu motorum, ad quietiora alia aggregata
quibus quocunq; modo implicarentur, ut vel aggregationem ipsorum
rent, vel successive in novas Concretiones. Individuales magis liberi
tempus quasi fortuito complicarentur, ad quæsitum abripiet quorq; edam
lygonum.
Concretio sane seu complicatio Materiæ Rei Constitutiva aqueorum
aqua immediatè longe promptiq; vere, vel cum terreis solidioribus aqueis
gationi aptis corpusculis vel mediantibus his tanto facilius cum aqueis
Inde minimum est cum sal ut complicatum tale e terreo vel aqueo
terreis et aqueis Corpusculis, quod ratione terræ facilius cocat cum
per hoc cum aqueo cocato coplosione, quoad tandem iterum excutiat mate
heteroclito.
Ita enim concretio cum omnis generis salibus, modo motus
nandi legitimus adhibeatur, qui in re subtilissima subtiliq; utiq; ope
De modo et causis coalitus cum Alcalicis salibus fixis, non vacat hic
lixum ope. Imo nonnulli de causis coalitus cum acidis, licet quod
faciant Olea, et quidem longe promptius, quam cum Alcalibus contra

ut ut vulgo forte paradoxum deprehendatur?

Cum enim nemo credo dubitet quod olea quo tenuiora puriora, eo fixiora quoq et simpliciora sint. Notum interim est communibus experimentis quod haec tenuia longe difficilius illo modo cum metallis subigantur, quam et promptissime quidem cum steatide. Ubi quidem eximiam intimam commixtionem cum acidis, experimentum adhuc notum, et ubi notum est parum et minime intellecto perpetuo didici, propria certa observatione et experientia quod mutuum ipsorum alterum, incredibile etiamsi mihi exhibeat (1) Acidum Vitrioli, aut Sulphuris acidum Spiritu, vel oleum vitrioli dictum horum mineralium (2) Aliquid nitri aut Salis tartari aut tantum Cinerum Clavellatorum, Nitri fixi et praeter haec nihil nisi Alcali et Cucchulum: quadrantis horae spatio exhibeo Hepar Sulphuris seu Alcali praegnans Sulphure, quod inde solutione in aqua et praecipitatione per acida separatum colligatum, est idem illud specie Sulphur, quod e principio colligit.

Idem eodem modo et promptitudine facio cum Tartaro Vitriolato, Arcano duplicato Nitro Antimoniato.

Totum Artificium consistit in combinatione illig proportionis, quod formam formal cum hisce accidis.

Facit idem Baylaeus in via humida cum oleo vitrioli et oleo Terebinthinae, sed profecto provoco ad expertos, facilius est dictu negotium quam facta. In meo praesenti adeo impossibile est errare, ut facilitas operationis quadamtenus dehonestet in vulgi oculis subtilitatem commixtionis.

Contingit haec ipsa operatione alia adhuc non minus paradoxa connexio acidi vitriolici Sulphurei cum Alcali fixo, est quasi ultima et fatalis salis alcali terrea commixtio, quam pure separare, ita ut alterutrum aut utrumq sit purum segregetq, inter postulata Chymica hucusq fuit.

Ita in spiritu Nitri solvo Argentum hoc dejecto per quando Cuprum precipitatio dejicitur et hoc si ferrum substituo: Dimitto hoc denuo si Cinnabaris submitto: secernit hoc iterum quando Alcali volatile in illo segregatur denuo Alcali volatile, si fixum ingero. Cum fixo hoc Alcali cohaeret sedulo tenaciter acidum nitri. Si vero Acidum Vitrioli affundo et igne impello magis et potentius hoc acidum Alcalicum Corpus, ut Nitri acidum inde depellat et calore expellat, haeret interim vitriolicum hoc acidum tam firmiter cum hoc Alcali ut inde fiat Sal tertium tartaro vitriolato genuinum. Cui hoc separare acidum aut Alcali fuit hactenus in rebus difficilibus. Utrumq contingit posse nonnisi prime, nostro allegato Experimento sine ulla difficultate.

Est vero totum Experimentum nihil aliud nisi fusio cum Carbonibus stipitis. Cum vero Tartarus vitriolatus, aut quodcunq simile Sal Alcali acido Sulphureo-vitriolico saturatum per se non fundat, praecipue quando non simpliciter coagulatum sed Crystallisatum est, propterea addendum principium aliquid quod fluxum quis promoveret. Inservit huic usui camphora.

difficile

dissime pauxillum Alcali recentis cum cujus vel Drachma una mista libræ compositi istius Salis redici possunt.

Si enim rq Salis tartari, et Tartari vitriolati ana Drachma I. in locum caput bene candens injiciantur, fluit Sal tartari, et tantisper absorbet Tartarum vitriolatum. Si hic adjiciantur Carbones seu grossus ipsius pulvis, arripit pauco tempore acidum illud vitriolicum, substantiam Lapidis ex Carbonibus, et cum eo recte generatur in verum Sulphur: Eo ipso cessat ita intime cum Sale Alcalino connexi unde hoc demum in propria Alcalina Consistentia et fluiditate in igne et per deliquium resolvebat adeoq successive vel libræ ejusdem, cum ulteriore Subministratione Carbonum ingeri possunt, et tam acidum in Sulphur regenerari, quam ipsum ab Alcali intimiore connexione segregari, ut hoc in forma sua propria libera iterum exeat.

Idem præsentissime succedit cum Sulphure si minimum ex duabus tribus vel tribus portionibus Salis Alkalici et una Sulphuris pulverisati, vaporibus in Crucibulum ingestis et fusis fiat Hepar Sulphuris, hoc postea quadruplo citius pone, prout ejus plus minusve est, solo igne sine ullo additamento Sal tale redigi quale ex Oleo Sulphuris per Campanam est Sale Tartari tingit quod vulgo Tartarum vitriolatum vocant. Nullum ibi amplius Sulphuris aut Alcali vestigium sed loco rubri coloris in Hepate est candidissimum loco pessimi Saporis in Hepate Sal hoc pure amarum tum est, loco fusibilimo solutionis imo spontaneæ deliquescentiæ ratione Alcalici Salis, Sal hoc difficillime omnium Salium post Salem Vini elevatur. Loco impossibilis Crystallisationis Hepatis hoc in Crystallos Octaedras, vel citrius est promptissimum. Loco fusibilitatis Hepatis, hic omnis fusionis expers.

Si hoc genium Sal, ex acido Sulphuris et Alcalico Sale amarum φροντῶ, natum demum ita, ut antedictum tractes, cum Carbonibus prorsus est altero hora quadrante, pristinum Hepar Sulphuris et pristinæ tinctiones converti.

Tradidit jam dudum Glauberus scriptis varia pulcherrima profecto ingenia ad penitiorem cognitionem Mixtionis Salium et Mineralium, scientiasq; observationem de Sulphure per Sal mirabile vitæ dictum, ex variis quibusvis combustibilibus extrahendo: Sal prout omnes ipse hic ut alii Chymici Empirici in τῶ ὄν quidem verissimus fuit, sic quoad τὸ ὄν et quod Sulphur hoc modo non extrahat, sed generet ingenii.

Unde redeo ipsius Experimentum pro hac demonstratione ipsum sed dispar illud licet utrinq; conveniant, in eo quod acidum Sulphuris vitriolicum utrinq; sit illud, quod mixtionem hanc subit Internam Salis mirabile ipsius hanc prærogativam quod facile fundatur.

Possum quidem variis aliis Experimentis hoc monstrare, quomodo φροντῶ ex pinguedinibus carbonibus in ipso metallo promptissime præparatur eaq; regenerat ex calibus exustis in fusibilem unam et malleabilem tam aty Almalgamabilem consistentiam. Sed nota sunt aliqua talia

Experimenta & reliqua exuctis plurimum modo attendat.

Non nego quod hoc Experimentum ut verum demonstrationem Bacheriana demonstrationis seu apertionis de Sulphuris genesi et principiis dubiis forte aliqua dissimulassem Sed impulit me ad illud divulgandum, impotentia quidem vulgatissima multorum qui κενοδοξίας malo agri a Naturalibus negati sunt ad illud imitandum: ut quibus primas prudentes Naturæ denegarint, secundas Naturæ occupent: Sed cum nec ingenio nec studio ad solidum quidquam intelligendum habiles sint aliorum Inventa tentantur, illaq; pro suis venditando ne ab alteris illis eadem accepta videantur inducere illos clamorum & scientiam illorum calumniari didicerunt. Ita ut consilium meum in hoc genere irritum reddam, prodest potius mihi ipsi quod meum omnino est.

Projecto si pariter Artificium Salis convertendi abstulissem a me digressis Terram Sed non pervenimus illa ad homines duris cervicibus.

Tota descriptio hujus Experimenti vel circa curiosis Philosophiæ Chymicæ amatoribus non ingrata, confirmat facilem non modo sed et intimam Salium principia cum Sale acido.

Unde cum in fermentatione quæ spiritus ardentes fundit non modo præsto sit acidum Sal, imo nulla composita quæ accedere nullo modo possunt ad spiritum ardentem præbendum apta sint Sed etiam illo demum tempore, ubi volatile acidum spirat ex fermentato, verus proventus ardentis spiritus congregat: tanto magis a priori probabilis est præsentia talis et concursus acidi subtilissimi, cum oleo et aqua ad spiritum ardentem constituendum, veri.

Ita profecto pervellem ut viderem qua intentione primus istius rei Inventor Sulphurationem Doliorum, mustum fermentaturum recipturorum instituerit. Cum vel vulgus noverit, vina valde sulphurata ejus spiritus avidissima: Et quæ plus halituum de pice deflagrata imbiberunt, manifesto generosiora ei sunt. Credo ex scientia illud fecisse quod hoc maxime subtilissimum volatile acidum, mutationi ipsi subtilissimæ olei cum aqua aptissimum existat.

Et posteriori vero certissima demonstratione rei hujus veritas, duplici Experimento liquet Liquorum primum simplex est, quod minimum spiritus ardentis, colore, tenuissimos florum in nihilum quasi redigat, non multo altera quam Spiritus volatilis vitrioli aut Sulphuris ex Foliorum violarum Odoribus, spiritum Rosarum, vi eidem per aliquot Lempora imposita maceratis. Qui denuo sed rubicundus seu prodit si spiritus Sulphuris aut vitrioli vulgaris instilletur.

Alterum paulo operosius est, quod si spiritus vini mediocriter phlegmatus paucæ bene alcalico cauſtico Sale Tartari imbibitur aut Cinerum clavellatorum: Cum hoc per dies aliquot stet, denuo plus minus Salis alcali et abstrahat, Sal evaporatione coagulet, et cum eadem vel simili spiritus vini tantet tandem vero remanendo ad nonnullam quantitatis aquæ diminutionem vel evaporet, vel destillando dephlegmetur quasi naturalem

per quidem et frigus, Crystalli salina, illis qui e sale Tartari et vitrioli spiritu salphurei aue vitrioli fiunt, examussim gemini: spiritus unus idemq; repetito assumptus flores quantitate magis magisq; intenditur. Alcali vero magis magisq; ruticundum in solutione sua evadit ab alcalitate per dissolutionem hanc imbibita.

Quid quod ipse succus fermentationis ardum commercium habet ardentis cum acido fermentationis ad rudem eorum demonstrationem ipsa accessentia acetosa hunc ipsum spiritum expresse una complectens & in se involvit. Et hoc quidem sufficiat in tinctum fermentationis pro hoc scopo nostro limen aperire.

Quod enim ipse hic spiritus immediate cum ipso acido acetoso colligatus connexus sit monstrat experimentum. Quando acetum destillatum in turbi cupro aut melius in plumbo. Ita potest aquositas convertens subtilissima separari. Acidum vero remanet cum metallo soluto et in ipsa ro saturni quidem in satis exili pondere. Cum et sub hac acido vero, pro det actu quantitas spiritus inflammabilis, et quidem tanto copiosa ab acido fortius apud metallum detento iterum dirimi, undeque dum illud violentiore igne denig promanat, loco prisceae acetosa penici jam spiritui vitrioli, ceteroqui non admodum absimile est.

Ultima salina substantia, quae in fermentatione dulcium ipsa fermentationis generat, est Tartarus. Generari dico non ab initio quod universa ipsius salsedo quoq; hoc modo proveniat. Nam enim superioribus illud quam maxime et inter primos gradus agnoui, gradus aciditas in hisce mixtis jam actu inexistat, et liberatione tantum ipsa dem educat. Quod vero inde hanc acetosi fontem, demum, viscosi in aqueis difficillime solubilem compositionis proportionem nanciscatur illud utiq; habet ab ipso fermentationis effectu.

Ita enim in austeritate immaturarum uvarum, inspissatis earum Tartari stori satis geminus, imo major. Nec quidem ibidem tantundem quantum in Tartaro habet pinguedinis, quod etiam impetuosiori ignis Acori est causa: Nullatenus interim in siccam demum consistentiam modo vergit, sed semper humidum quasi deliquidum conspicuae magnitudinis.

Manet itaq; hac intimior, ferme pinguis substantiae immixtus acidum hoc pro Tartaro constituendo, effectus utiq; manifeste ipsius fermentativae complicationis.

Sunt haec producta fermentationis eorum Collectim sumpta maxime vinum, Cerevisia, mulso & Acelo.

Inquibus videlicet liquoribus attendenda est specialissima circumstantia unionis subtilissimae, harum substantiarum, quae sola speciem habet quorum fermentationum constituit et conservat.

Sta enim di vel maxime de vino generoso nihil austeroris, nihil acidissima et valde stricti colli sinceram illud indole, atq; ad

strictum a totus globus impleat, imponat, ita in Balneum, quod ad ferendum non tamen ad actualem bullitionem Vini calefiat, nihil ne horis quidem, ita abcedet e Vino.

Interim si maxime iterum retingeretur non modo odore & diaphaneitate et sapore maxime, longe magis austero et rudi, praeterea veluti cum mutatione in acetum satis superq monstret, quod intimior illa intermixtio, praecipue spiritus ardentis cum Tartareo-pingui substantia, quae antea mitiorem reddiderat saporem dissoluta jam & agilis ille spiritus ipso calore a segnioribus istis avulsus sit.

Quis conversum veluti exemplar spectet in commixtione spiritus Vini & spiritus Vini, utrorumq rectificatissimorum et quidem ad partem 1 spiritus Vini part 2 vel 3 Spiritus Vini. Haec mixtura si per aliquot horas stet in digestione confirmata aut sub aliquot horarum spatio, saepe et diu agitata sit, coalescet spiritus ardens cum acido ut inde super vino sursum tantum emergat Notabiliter tamen austerus et asper veluti seu subadstringens: vin autem destillatione quasi subtilissimi vaporis modo per minima communicantur, perit in totum austerus ille ingratus sapor, et vix sensibilis acidulus illum superest vestigium, sed acrimonia tantum penetrantissima, subtilissima tamen.

Haec ubi Unio absolvit fermentatorum liquorum specialissimam constantiam et praestat simul innexionem & extensionem hujus universae Materiae spirituosae Tartareae et submucidae terreae in Aquositatem ita ut in fermentatis antea dictis liquoribus aquositas, quae sub acta fermentatione pura et nuda instrumento fuerat, jam post absolutam hanc fermentationem intimiorem quadantenus connexionem cum oleino-spirituosa substantia subeat & posthac cum ipsdem pro potiore parte sub molis permixtis duret.

Pro potiore parta inquam Quemadmodum enim in genere Annorum diversitas, quae ad caloriem plurimum diversitatis inter Vina infert. Ita calidorum quoq Annorum et qui multum simul Uvarum proficiunt, inviscosi est differentia, ad bona simul Vina exoquenda ubi videlicet sicciores, pauciorem quidem sed optimum, humidiores praecipue versus ipsam bonam plurimi & frigidiuscli multum quidem sed vilius proferunt Vinum.

Nec hoc tantum quo ad consistentiam, quasi videlicet calidus Annus humidus, aeque bonum Vinum, quod reliquum saporem progignoret atq calidus siccior. Ut videlicet differentia tantum in dilutione consistat, ut humidiore dilutius tantum, siccior meracius Vinum exuderet. Minime, sed ipsa nimia humiditas, auget fermentationis efficatiam, ut aquosus hujusmodi mustum, non dilutius modo sed asperius et acidius proferat Vinum quam minus aqueum mustum e Constitutione Anni siccioris.

Unde quidem ipsa malitia Viticolarum si mustum nimis aqua diluerint, sapori quidem nihil adeo eximie praejudicat, nisi admodum exercita fuis accesserit in Emptore gustus, Vinum vero quod inde fit longe acidius

et asperius evadit quam e minus aqueo musto.

Caeterum saporis vini non admodum pertum esse oportet qui non e quolibet oblato, aquâ paulo uberiore adulterato, mangonium hoc ad lapidem maxime quam quivis facile dignoscere possit.

Est interim in omni utcq vino nostrorum Regionum, tam ad meridiem regionem quâ tam copiosa intextio pingvedinis perpetrari non possit quam ob desiccationem minorem abundantis aquositatis, longe plus aquositatis, quam ad hanc quoq de qua modo disseruimus evaporationem esse, cum unctis vini principiis necessarium sit.

Unde qui novit Artificium vina concentrandi ut sapor ipsorum ita dixerim unio hac de qua verme est non laedat & ante omnia spiritus ardentis secessio ab unione salino-pingvium portionum non contingat quod destillatorio imo etiam leniter evaporatorio calore perpetuo evenit. Ille oculis videbit insignem illam quantitatem puri aqueositatis, quae generosissimo etiam nostrate vino modo genuino ardentibus spiritibus commixta, vere affusis non depravato recedit nihil mutata de nova spirituositate, sed in tantum concentrata ut saporis nunc arte vinosissimi vere illius ipsius sit, non simili sed ipsius cuius nostra regio Hispanica & Canariorum vel nomine venalia, quorum hac propria nativitas, quam tamen adhuc profanare forte viderer, si statim edissererem, licet nullis utpiam hominis communicationi hanc scientiam debeam.

113

Emanant ita duae mensurae vini vulgaris ab anno 169 valde aquosi acidi diluti adeoq ad potum quidem non apti ad acetum vero quadantenus bendi; cujus mensura hi Italis uno et dimidio grosso e cauponâ venditabat concentrari illud ad quartae partis remanentiam, quae hic habet quadrantem (1) Annuo toto spatio in hypocaustis stetit ut vitro alterum tantum contenta, nihil vero toti hoc tempore levissima quaecunq cuticula, mucoretentia tentatum est sed clarificatum potulo levissimi vindemiae vini secessione (2) Habet odorem exquisitissimum non modo ad et vegetum, Canariensis vulgo dicti vini. (3) Saporem vero primarium fundum contractum, idest eximie austerum ab acidum non ita tamen ut in principio sed mitigatum utq ipso tempore. Quod in plenis omnibus vulgaribus quoq vinis notum est quod mox generosiora & austeriora evadant unde etiam para tartari ex ipsis recedit ad dolium parietes.

Illi revocabile est quod in hac ipsa concentratione ubi potius pars aquositatis jam edulcata est sub ultima quasi quam dimittere potest fermentatione, una abscedat vinigenis Quantitas tartari candidi parissimi, qui tanto mitius et subtilionis saporis relinquit residuum vinum.

Admitto hanc eandem concentrationem ipsum etiam acetum vini unde e quatuor mensuris septima circiter ad sexta para remanere, omnia acida et vegetissima, caeterum & odore vini Hispanici inter illum quem spirat vinigenis & tartari quo modo abluendo tenaciter dimittens, et per plures annos, altera aliquam corruptionem de nubili pertinens.

Sane si hac ratione levissimum quam concentrare memini pel Chalet

longe meliorem sine dubio effectum inde sentiret, modò generosa ad-
hibeat. Sed de his statis.

Inducti hoc modo 1mo fermentationem liquores dum multa adhuc aquositate et abundante quidem diluti sunt pergunt facilè ad ulteriorem fermentationis continuitatem, & a vinoso-spirituoso suo statu, ad acetosum ing putredinosum statum pergunt.

Quandiu enim spirituosa ardens subtilis substantia, empyreorum mucido-pingvibus, non dum tenacius innexa, sed liberius adhuc annexa tantum et sufficienti quantitate presto est praedominat subtili suo motu, et facilitatem simul complicationem illam terreo-pingvium empyreorum partium interpositione sua distinet.

Si vero revera accuratiùs rem aestimare velimg, verius videt, quòd ipsa Mistae spiritus ardentis sub fermentatione acetosa, bonam partem resolvat, adeog licet reliqua pars ipsius ceu supra dictum acido aceti innectat, & vinginis spiritus quantitas, revera denuo e sua diatione sua disturbet & crassioni pingredinis seu Olei consistentiam iterum induat, quæ terreo mucida substantia intexta una ad superficiem primo, deinde ad fundum, secedunt sedimentum nomine.

Quemadmodum vero in vinoso-spirituosa fermentatione spiritus ardentis tenuissima intertextio tum reliqua pingvis portionis hujus compositionis quasi extenuat seu extendit, tum salinas quoq interpositione sua ad ipsam illam coalitum aggregatum cum terreis et pingvibus, in majores molecul as quæ enim ad fundum segregent impedit. Ita tanto magis videtur evitanda est omnis occasio, quæ sive exhalationi sive dislocationi tantum spirituosæ hujus substantiæ a reliquis crassioribus quibus interposita est portionibus aptam præbere possit.

Sta enim in vase aperto, libero aeris commeatui patcat simulis liquor, et halant promptissime hæ ipsæ tenerimæ illæ partes unde non modo fatuus sapor liquoris accidit, sed etiam præcocissima illa degeneratio in acetosum statum immediate succedat. Quod idem eadem promptitudine continuit, quando caloris majoris aut continui appulsu tenerima hæc portio e consortio reliquarum excutit, adeog universa cohæsio labefactatur.

Transit inde ab hoc statu mox ad accescentiam per similes tamen atq priores secretorios motus, impetu vero commotionis jam multo languidiore ubi placeq illæ portiones elasticæ jam exutæ, aut in spiritus ardentis naturalem innexa & subactæ sunt.

Promovet ita quidem ipsa accescentia e vino spirituoso statu proxime accedens Caloris beneficio. Licet hi non æque absolute necessario ad acetosam fermentationem existat, sed citra ipsius notabiliorem quam qui in genere ad fermentationem requirit concursum, æque bene modo non æque absolute hæc procedat. Interim qui ipse calor quasi præliminariter ad accescentiam disponit spiritus fum fermentatum ille ipse eidem partim fronti et progredienti, partim

et maxime quidem, jam factæ noxius potus est, et idem ipsi quod minat, quod vino peperent nempe promotionem ad ulteriorem ad fermentandi continuationem, videlicet putredinem

Tolerant interim calorem longe melius Acescentia spissiora, glutinosa mucaginosa ejusmodi maxime sunt coercipiæ. In his enim cum maxime verisimile sit, generari demum bonam quantitatem salvedinis tosæ, juvat intestini hujus motus necessarium vigorem, ipso utiq; exigente proportionatus: Cui contra non modo infrente sed tanto magis infestus Aceto vini, nisi ad modum temperatus existat, veloci hujus transitu in sipiditatem, mucorem, & inde corruptionem putridaginosam viam cito rimpe pandit.

Ubi tamen proportio utiq; hujusmodi, quæ inter Spirituosam vinosam et Acetosam mobilioratem Intercedit, hic quoq; esse exoit ut eam vinosa liquores, etiam lenissimo continuo calore in hac unione sui alterius Acetosi longe majorem hujus gradum et durationem expetentes interim neq; acetum ipsum vini, si æstati proxime bullienti exponatur fuit deinceps diu amplius durat, licet in clauso vase peracto sit fermentationis calefactio, ut vel minimum quidquam actu ipsi decessisse negueque dici possit.

Si tamen superflua aquositas, tanquam precipuum Instrumentum totius Fermentativi motus, Aceto quem adempta sit, ne bullitione quidem, ad novam transpositionem hujusmodi promptam pariet. Ita enim residuum e bono Aceto vini bullitione ex arena destillato, quod quasi reciparia spissitudinis et Coloris remanet per longum plane tempus incorruptum permanet: Retinente vegetius additale concentratione primam suam deoeditatem, quam si copiosa Aquositate diluta & proinde perpetuo interagitata & concussa at.

Manifestat vero lentorem Terreo-pinguem seu viscosum qui aceto etiam tenui et Diaphano vinoso familiaris est meum maxime Experimentum Concentrationis aceti:

Ubi enim prima quidem vice paucarum horarum spatio (prout res moderaminis Calorio favet) ad minimum dimidium Aceti in aqua valde insipida extraho, aut forte amplig. Quod porro exit serum illud maxime quod ultimo loco procedit. Hæc portio deposito paulo tempore aliquid Tartari. Relinquo ita in vitro aliquo capaci, cujus aut tres partes vacuæ maneant leviter simul obturato. Dum vix sex duos aut circiter in loco lenissime fortiore (tepido stellit, concrescit ea superficiem ipsius materia gelatinosa similis, non mucida, viscosa, sed densa tamen fragilis, ad 2 digitorum saper crassitiem: Quæ non modo per se putrefactioni minus subjecta est. Sed putrescendi etiam vim spanti aceto incorrupta minatur, donec hac lenissima compatuerit.

Neq ex Universa hac magna attentione, aliud quidquam patet, quam
quod consistentia ejus, quae primo instar tenuissimi fingi aut pulmona-
rium veluti spumicularum est, tandem subsidat et finitum glutinis co-
agulati consistentia sua referat.

In Vino pari modo tractato, nihil omnino simile occurrit, sed tran-
sit tantum posterior illa portio aquositatis nostra temporis et tepori in fi-
nem dum cuticulam, minime tamen spissam autcrassam sed tenuem &
mollem formet, quae in sidum et pulverulentiam, cum caeruleo virescente ca-
dere sensim abit ad fundum tamen non libenter aut facile subsidet.

Interim pensitato bene hoc Phenomeno minime non est, quod dictum hoc
modo dephlegmatum immensum quantum durabilius deinde sit pe-
nequam minimum tam insignem quantitatem mucido-pinguis substan-
tiae deponat, quae si innexa reliquis portionibus permansisset, vanè no-
xa transpositioni et implicationi fluiditatis maxime obnoxia fuisset.

De Motu & Mensura.

Ultima sed sane nequaquam minima circumstantiarum majori Essentiae
alium fermentationis est Motus.

Monuimus nimirum tum in ipsis definitionibus, tum in deductione hinc
inde, quod fermentativus motus diuturnus esse debeat innumeris quasi
vicibus motuum ultro citroque jactatoriorum, vibratoriorum, allisionum
peragendus.

Requisit vero tempori prensura tanto majori quanto major est copia
massae fermentandae: et quanto minor fermentativi motus impetus ca-
loris precipue gradibus definitus. Ut contra brevior utique tempore absolvitur
fermentatio, quando ipse impetus commotionis, vel calore majore, vel
ipsius compositionis tenuitudine, vel utroque concurrente praevaleat.

Cum vero impetus, omnia fere negotia turbans & perturbans, praesenti
quoq; fermentationis statui, multum incommodi adferat, dum plus con-
tritionis repentinae progignit. Et crassiores quidem, quatenus crassiores etiam
moleculas diu exagitat, quibus alia tenuiores partes illisae, facilius im-
patae obhaerescunt, & una ad fundum denique secedunt: Unde separante tan-
dem impetu, longe plures portiones una abscedunt, crassae aggregationi illi-
us: Residuum vero liquorem & dilutiorem & acidiorem relinquunt. Propter
has universas circumstantias praestat in genere fermentationes spiritu-
osas placidè potius quantum fieri potest instituere.

Norunt haec sane ab ipsa Experientia oeconomi, qui praesupposita circum-
stantiarum possibilium impetuosam illam & copiosam despumescentiam maxime
fere oderunt & saporis atq consistentiae quidem immediate durationi
vero detrimentum, mediate tamen certo praecuunt. Et satis experti si-
unt, quod crassiores impetuose fermentantes, multo plus secum rapiant,
quam ea quae placidè deferbescunt.

Ex eadem penitus experientia condit etiam musteum fermentare Cellas vinarias loca subterranea temperate frigida. Indidit Deus de quorum figura ad numerosissimam repercussionem et suppressionem maxime elasticarum portionum jam capite precedenti aliqua mentio. Ima comprimit ab harum rerum gnaris ut elasticus ille halitus totam mustam fermentantem, veluti quadantenus obrigescere faciat et ne spumida quidem effervescentia locus amplius sit quale quid etiam in aliis spumidis repentinis motibus vg. Solutione Argenti fieri potest. Cum contra in intensioribus ejus generis, magna tunc vis adhibenda cohibendum requirat. Nam robustissimas quidq vires si vitreum exiguum crapum semunciam quod liquoris capiens. Qualibet manibus impositum utroq pollice comprimat, Indat vero vitro dextrâ aquae fortis et pollicem tenuerit agglutinetur frustulum salis tartari. Comprimat itaq manibus pollice sed superimposito etiam altero orificium vitri teguet cum jam aquam fortem ut Sal tartari aggrediatur. Nullis omnino nec virtibus ille impediet, quin pollices ipsi retrudat effervescentia et sal erumpat.

Comprimant vero omnes antedictae circumstantiae technicae ad eorum ibi se magno impetu brevi tempore fermentatio praeceps perpetretur, ne forte alias jucturam & vanitatem seu spiritus vitiosi & corrupentis seu salsedinis illatum. Ita enim in calido loco cohibere velle spumidas illas exhalationes, frustraneum foret labor, quia omnia rumperent et effringerent in paulo copiosiore quantitate liquoris, At emittere eadem quod omnino asserat jam supra praedictum. Non possunt autem contineri vel tempore confertim erumpere debeant, Medium itaq aliud nullum superest, quam ut praeceps ille impetus quacunq potest arte temperetur, et ad moderamen debitum dedicatur.

Unde recissime utiq Boerhaevius in Physiol. dict. Vina fortia fieri animat quae diutius fermentent. Quod quidem nemo intellexerit quasi vinum aliquod forte quadam ad longam et tamen vehementem fermentationem disponi debeat. Nisi quis forte tales materias addident quae acres quidem salino-oleosas volatiles, spumido-halituosas particulas, interim ejusmodi a deoq jucturam quadantenus reparent. Sed ita potius capiendus erit ratiocinii & Experientiae congruus sensus, quod illa vina quae fortiora diutius fermentant, spiritu vitioso manent dum pauciorem quantitatem tenuissimarum portionum amittunt.

Alii quidem postquam de materiis quae additione sua talem jucturam reparent dixi, adjicio quod utiq plerag Aromata sint hujusmodi quorum duplae tantum Exempli ad ducam.

Si Cerevisiae alias quoq bene coctae in singulos Cados (singulorum) drachma vel rasura Sacri Machatae indatur dum fermentat, & cum ipsa ita in doliis defervescere sinatur, exit inde cerevisia quae cum reliqua in alijs doliis per se fermentata eandem coctura.

nullam quasi convenientiam præ se fert, sed ut odore nucem moschatam fragrantissime præbet, ita sapore acri et mordicante, consistentia saturatissima spissa, & durabilitate quoq eximia, quasi toto cælo differt: Generositatis vero ita adsit est ut certissime triplo citius & grauiùs inebriet quam alia non ita imbuta, licet caput non adeo insigniter prauatum relinquat ut puræ lupulatæ solent.

Deinde si Cerevisiæ illud genus Semitriticeum ad Fermentationem lectoram reponat. Nisi jam tum in Cellis eximiè deferbuerit in Condaviquorum præcipue vero subtepida, pergit fermentare & levi ad minimum spuma assurgere: Ubi jam fere cessante omni hac spumescentia, si drachma unius tantæ pipere grosso modo contusi injiciatq, effervescit velut in momento, ut eras vitro transcendat, quamvis vix ultimum horæ quadrantem hujusmodi continuetq. Et nota omnino est Artificibus harum rerum efficacia pi-
ris ad acetæ præcipue acidissima reddenda.

Et hac ipsa quidem de Tempore quoq et emphasi fere Impetu Fermentationis addenda fuerunt, quæ Exemplo Cerevisiarum confirmare impromptu est, ubi omnes Cerevisiæ quæ adhuc tepidæ facibus singulis ad fermentationem excitant, si hæc copiosa addant, et mox in Dolio congerat Cerevisiam cum impetu deferverscentem minus spirituosa, adeoq et minus durabilem evadunt. Et licet caput citò ferant & saucei ariditate astu et sitim efficiant, magis tamen id ipsum faciunt, ratione spirituosæ partionis jam quoq adhuc lacte inhærentis et facile se se effundentis unde etiam in partem mitiorem, maxime si aperto vasi, confestim fatua et hebetantur.

Illa contra quæ successive et paulatim deferuescunt jam pene refrigerante face fermentabili imbuunt, et ita si frigida aliquot dierum mora demumesunt illa iniquam non modo capidinem, et revera generosiora præ longe quoq duribiliora. Et hujus generis e Germaniæ maxime Cerevisiis Hamburgensis non licet insimulem tam saporis bonitate et consistentiæ salubritate, quam potissima temperatissima efficacia, vix ni tota Germania habuerit, propter hanc ipsam tamen pituitosam temperiem, minus quidem caput tentat et afficit spiritu citate interim nec ipsa quoq defatigatur laborat aut minus durabilis est, si quieta jaceat. Si vero Natura paulo forte minus quam verè tana duraverit, interim nec illa quidem insignis adeò inter cesserit differentia.

Est vero tertium Ldq communissimum fere Generosarum Cerevisiarum genus, quæ mala tractatione ad primum harum Capitum pertinet supradicto Brasiæo Copiosi lupuli additi conducuntur. Unde ex eo et commodum primo Capiti, quoad faciem et molestissimam inebriationem et sitim retinent, imo a speciali lupuli narcotici doloribus Capitis inducendis, nisi in valde aut æstatis aptissima sunt. Interim paulo durabiliores vasi evadunt non æque ob primam inebriationem spirituosæ partis, quam ob copiosiorem tantum.

Diximus de Genesi Salino-spirituosa fermentabili ubi tum partium Salium et Spiritus ardentis Concretionem vigillatim tum Unionem adhuc eorundem cum subtilissime attenuata et expansa mucilagine et aquositate sufficiente recensuimus.

Superest ut non nulla dicamus de Solutibus ita dictis seu parte Materiantis crassiore, quæ cani cujusdam seu limosæ terræ instar copiosa ex ipso fermentescente liquore successive secedit, & partim superficiem deinde fundum, partim directe fundum petit.

Est hæc ipsa materia nihil aliud, nisi portiones Materiati illius magis & terrestres, quæ antea a Salina substantia dissolutæ et imbibito aquoso pinguibus particulis, ita valuti obtunduntur, ut cum Sale hoc è quo modo exciso sunt, non amplius concrescere possint, aut certe non adeo prompte illud admittere valeant.

Ubi quidem diversæ genesis sub dicto fermentationis continuo sibus emergentes, non parum contribuunt ad ipsas alias Secretiones ita enim in præsente hoc nostro negotio Spiritus ardens tanquam subtilissimum Concrementum oleoso-aqueo Salinum inservit non modo sequestrandas portiunculas terreas crassiores. Sed maxime ad disponendas eandem, ne cum Sale denuo ita prompte concrescere valeant.

Cujus rei duplex Exemplar videmus (1) In crassiorum Solutionum Salino-terrearum Secessione ubi Spiritus ardens ijsdem affundit. Ita enim vg. Saturatæ Solutioni cujusq; Vitriolicæ, si Spiritus ardens parum rectificatus affundatur perpetuo illæ statim dejectionem numerosi pulveris particularum hujusmodi Vitriolicarum in Crystallina exili forma.

Si vero Spiritus ejusmodi ut vocamus acido Minerali Spiritum ardentem pinguamus adeoq; acidum Spiritum quod vocant edulcoremus, sed illo tamen magis ineptus ad solvenda seu imbibenda terrea Corpora quo magis pinguedine hac Spiritus ardentis imbutus est.

Secedunt itaq; partes mixtæ Fermentescentis magis puræ terreæ partim propria sua Figura, ad Concretionem in majusculas Molecularum glebas partim a Spiritu eorum modo submata portionis, intimiori Intersectione elisa. Complicant autem non modo ipsæ inviçem, in majusculi hujusmodi molecularum, sed affigit sese etiam crassioris pinguedinis, quæ subtilioris portiunculæ. Imo innectit hinc inde non parum actualis olei ac adeo substantiæ.

Ita sunt quidem Faces magma ejusmodi heterogeneum, e particulis copiosissimis Terreis intertextis, largiter pinguibus resinosis et nonnullis pauca quantitate actualis Tartari, jam recte efformati compactum, vere consistentiam submacidam tenacem, lentam, quasi semiaperientem unde difficulter admodum siccescunt, quidvis ne imponas aliam quidem quam aut humiditatem sibi interspersam prompte dimittunt.

Si enim sacum vini, recenter e musto facti, aliqua quantitas in sacco quantumcunq etiam rare suspendatur, tantum abest ut superflua illa humiditas inde exstillet, ut potius fluidissime permanentes ipsa faeces cum toto sacco in visum et putrefactionem transeant. Cum tamen quod restat superflua sit ista humiditas, satis abunde innotescat ex eo, quoniam dicta in saccis valde firmis aut setaceis conclusa faeces, torculari ita primi possunt, ut profluente hac humiditate, reliqua crassa portio sit satis densa et semisolida, in sacco restituet.

Sub hac vero humiditatis notabili quantitate adhuc conjuncta, quae in vinarijs facibus nihil nisi ipsum vinum est, adhibentur tales faeces communiter, destillationi spiritus vinosi. Cum enim plerig viticultores, apparatum illum ad exprimendum hoc in faecibus inclusum, vinum non habeant, recipiunt proinde universam massam. Satis nimirum certi quod calor portionem spirituosam aeque efficaciter, ex ipsa hac spissa massa expellere possit quam si tenue vinum seorsim expressum, destillatorii huic exponeretur.

Interim tamen manifestum utiq est quod quidem calor satis efficax sit ad expellendum hunc spiritum sed non aeque prompte et commode hoc praestet, quam si tenuior liquida portio a spissiore segregata assumeretur. Inde enim est quod duobus maxime, et molestis profecto incommodis, Destillatio spirituum ardentium e faecalento tali ipsoq magmate perturbetur.

Dum enim fortiorem calorem subministrare necesse est, ut spissa talis lenta et viscosa materia, undiq aequaliter quantum fieri potest incalescat, immane duo dicta insignia incommoda: Nimirum ut (1) prevalescente paulo ultra mensuram igne agitata volatiles hae agiles spirituoso-halitus ad particulae lentum humorem in spumam attollant, quae semel concitata in magna quantitate facile per commissuras vasis et ipsa rostri vesica, transcendat. (2) ut ratione lentoris hujus et limosae consistentiae, lateribus vasis destillatorii facile agglutinetur, crustam formet et adustionem quidem immediate subeat, interim calorem non longe ad medullium ligneum nimis transmittat.

Quantum hoc postremum maxime incommodum damni subinde causetur Oeconomi sciunt qui imprudenti servitio aut negligenti hac re concredere necesse habent, ubi tamen extrema tale postissime inducendum totum quantitatem unius operationis, sodo et emptoribus adverso nidore inficit. Continuationem destillationis, ad dimidium minimum diem suspendit, donec iterum crassa sit illa crusta lapidea vesica ejus: Imo subinde si imprudentius admissa sit adustio vesicae ipsi foramen minatur.

Unde manuali quidem praecautio & Cautionis est, ut non modo modestus subministret ignis, sed etiam continua agitatione et versatione circumvertat totum magma, tum ut aequaliter incalescat, tum ut ex ipsa subnascens spumositas discutiat, tum ut nulla quies ad accumbendum ad latera vesicae

& concrescendum in Crustam suppetat.

Quamvis vero hæc in mediocris capacitatis Vesicâ optime quadrent, tamen aliquâ interim pituitæ spiritûs, qui inter agitandum, donec nec calefiat magma, satis copiose effumat: & tanto magis quidem in capacibus adhuc Vesicis, pro gibus in debito æstu conservandis, præcipue circa finem satis fortis ignis requiritur, qui materiæ crassiori interim subsidenti adhuc hujus periculum quasi inevitabile minat.

Permovit hæc molestia jam ante plures Annos Dauberum, ut de tanto hujus offendiculo sollicitus remedium esset, et varias Inventiones partim inter quas duæ præprimis commendatæ ab ipso, sed praxin fallentes expertus fuit. Prima quod duplicem Vesicam fieri suadet. Sed in eo spem suam fallit Praxis, quia tali ratione vel mediocris valde Vesica nullo ad debitum gradum caloris impelli possit. Altera: quod apparatum quendam ex bacillis tanquam septimentum, parietibus Vesicæ apponere suadet, et intra hanc sepem demum, magma ipsum in naves sacco impositum. Sed est hæc ipsa Speculatio prædicta ita immonstrum quantum adhuc monstrosior, & ut pluribus aliis difficultatibus ita hac præcipue impossibilis quasi excalefactionis sufficientis, insuperabilis.

Quemadmodum vero longe plurimeres, neglecta causarum pensitatione, quasi omne remedium cautis nempe illis exequandum amplectuntur, contra considerata causarum conditione, præsentissimam subinde certo prodivi positam emendationem admittunt: Ita in hoc quoq; negotio, ipsum luculento exemplo firmare licet.

Inveni certe ante plures jam Annos hanc Artem sine speculatione etiam insigni ut hæc luculenta liquamina, cujus modi sunt vini mellis et frugum, pro spiritu ardente fermentatarum magmata, in quantumcunq; capacibus Vesiis sine omni periculo adustionis, secure fine destillari possint.

Machinamentum nimirum ut magma in ipsa Vesica, sine ullo spiritu Spirituosi Vaporis semio prædeunte hoc in quam maxime erecto progressu quotiescunq; libet, quamdiu & quantumcunq; necesse est agitando concuti possit. In qua videlicet Actione omne punctum & fundamentum Spumescentiæ et adustionis præcavendæ, æqualis vero fervoris sufficientis inducendi, unice consistit.

In Capat nimirum Vesicæ, quæq; fundi Centrum, foramen inciditur cui ad cæmento vulgari Stanneo-plumbeo agglutinatur vitrea brevem sed firmum canalem, clavisetiam aliquot circumcirca prius affixum. Paulo profundius in Capacitate hujus Capitelli paulo supra, quam ubi collo Vesicæ ambit, fermentium transversum, aut cruciatum infigo sive, cujus Centrum annulum, seu foramen exprimat, prædicto canali respondens. In magna Vesica potest adhuc unum fermentum transversum in ipsam quæq; Vesicam infigi, cujus foramen alterutri illi vetere respondeat

deas. Deinq; presto est alius longus canalis qui per brevem illum et utrag; horum fermentorum foramina profunde in materiam in vesica contentam immittitur. Intra ipsum brevem canalem vero stuppa cannabina, vel linteaminibus formatur, ne habitus inter utrumq; expirare possit. Huic canali constituit virginam baculi ferrei propitionati qui in parte inferiore per foramina cruciatim incisa, ala ligneo per omnem intersi possunt. In parte vero superiore manubrium transversum vel qualeunq; libuerit applicare. Ita potest quouis tempore agitatio sufficiens instituj continuari, repeti, atq; adeo omne adustionis periculum facile contemni.

Notanda vero magnatis hujus duplex adhuc circumstantia: Prima quid utriq; quamdiu vinum, seu portio illa spirituosa ipsi adhuc permixta est, pertinaci mucilaginosam illam spissam consistentiam exhibeat, quantumcunq; eam agitetur & conquassetur. Si vero tandem exspirata sit, ut spirituosa hujus portio vel evaporaverit, vel ad minimum e qualicunq; sua cohesione & connexione deturbata, evadit universum hoc magma satis liquidum et amittit mucilaginosam illam pristinam tenacitatem.

Quæ quidem circumstantia illum maxime usum habet, quod cocta hæc facilius melius exprimi possint, si nempe quis eadem desiccatus pro destillatione Spiritus volatilis, seu Salis urinosi, & olei quod prebent copiosissimum adhibere gestiat. Deinde quod e coctis hujusmodi facilius tanto melius exsoqui possit ipse tartarus in ijsdem contentus. Si minimum post extillatum Spiritum ardentem affusa bona quantitate aquæ sub continua agitatione intensè bulliant, et ita calidissimum decoctum, per densum cannabinum vacuum transjciatur et exprimatur, quod refrigerem tartarum candidum & pulcherrimum dimittit.

Quæ videlicet est secunda illa, de qua paulo antea innuimus circumstantia faculenti magmatis, vinosi precipue. Nam in crassiarijs potibus propter copiosissimam mucilaginem, & parcior est tartarea salina substantia et spirituosa simul proventus. Quæ tamen in fermentatione simpliciter contractarum frugum pro solo spiritu ardente conficiendo, minor quidem est sed tartarea tamen illa substantia perpetuo deliquida & dimissa tantum manet ob copiam subtilissimæ tantum terræ, et abundantiam pinguedinis confunde.

Secedunt vero universim facere hæ sic dictæ, primo ad superiora, dum resinoso-pinguis substantia, cum terreis illis mutuo extrusa in fluido aqueo adeo longe et valide projicit, ut extra latifundium ipsius, ubi vel adhærescere alicubi vel ulterius prius non possit emoveatur. Non aliter quam e numerosis corporibus, illa quæ vel figuræ vel magnitudinis ratione plurimum mobilia sunt, si simul omnia generali aliquo motu linteari impellent, mobiliora ita longissime omnium progrediuntur.

Nascitur inde primo statim cuticula, veluti levissima, nitida, manifesta

-pinguis in ijs fermentantibus quae lenius commoventur ut acescentia maxime spectabilis. In ijs vero quae paulo gravius agitantur, spumae sublilis forma assurgit, quae successive dissiliens pinguedinosam hujusmodi materiam supernatantem monstrat. Quo diutius vero utrumque continuatur tanto plus nascitur hujus substantiae, quae sensim magis magisque spissatur denique in crassam pulverulentam consistentiam condensatur et vel in solidam cuticulam exhibet: vel flocculorum facie sub ebullitione fermentativa susque deque in liquore rapitur. Utrumque vero tandem eo usque augescit donec cuticula ipso pondere suo, flocci illi mole sua inter subtilius motam fluidam materiam ad fundum detrudantur et motus sensibilis ex quasi quiete resideant.

Facto hoc clarescit liquor ita defaecatus, et habet tres illas immediate consequentes novas qualitates, primo: manifestam salsedinem aut subacidam, excussis nempe particulis terreo-pinguibus obtundentibus. Secundo: longe tenuiorem et dilutiorem saporem et attactum, quia ante fermentationem et conglobationem terreo-pinguium harum expansarum particularum lubricus et glutinosus erat. Tertio longe majorem diaphaneitatem et fluxilitatem, deposita modo dicta pristina mucidi tis per ipsum expansa materia.

At sane valet haec intestina conglobatio expansarum alias harum mucidarum particularum, plane lucilenter, etiam in pastis usque farinaceis, imo ipsamet farina, cum enim farina cum pauca aqua subacta, insignem tenacitatem submucidam prae se ferat, adeo ut etiam ad conglutinationem chartarum inservire soleat. Minime facit hoc ipsum fermentata ex eadem farina pasta. Cum farina hordacea in mucosissimam viscositatem coquendo cum aqua abeat, farina ex hordeo fermentato confecta, vix levem spissitudinem nanciscitur.

Cui geminum est quod farina e tritico madefacto et nimis diu antequam ad molam apte subsiccescat, madido relicto (quod fere diebus aestivis pluviosis accidit) adeoque interim fermentescente, vel quadruplo minus quam alias solet cum aqua exturgescat. Quod idem in farina hujusmodi humidiore, tectis vasis aut conditorijs inclusa, adeoque intra fermentescente, contingit. Ut vulgo in Oeconomicis quoad factum haec omnia nota sunt.

EBULLITIO SEU SPUMESCENTIA.

Non integrum nobis est circumstantiantiam hanc fermentationis, licet particularem tantum, neque nisi certo generi fermentantium propriam dissimulare, communiter enim ex hoc praecipue phaenomeno petitur et deducitur probatio. Quod ipse motus intestinus fermentativus longe intensior sit motu fluiditatis inde considerato: Neque hoc tantum sed videtur etiam ex hoc eodem accidente, summa illa activitas sulphuris in fermentatione dicta simul colligi.

Interim utique ut dicam, non aeque universali et fermentationi absolute

incumbens

innumberis sit hoc Phænomenon non nimis proficuum in ejusdem penitiori ratione investiganda.

Primo: notare convenit, τὸ ὅτι, ubinam & quando Ebullitio hujusmodi sub fermentationis actu observet. Deinde colligemus negative, a quibus mixti fermentescentia partibus minus commode deducenda videat. Denique probatissimam Nobis jam sententiam evolvemus.

Certum videlicet est quod Ebullitionis ~~Effervescentia~~ circumstantia non modo plurimum sed unice observet in illis fermentescentibus, quæ plurimum salinæ acidæ substantiæ intus habent & fermentationis actu ipso manifestant. Ubi excusatum me in spero, si spumescentiam in carnibus animalium in conclusio putrescentium, non huc connumerem, cujus alias insignem exemplar est spumescentia illa insignis, quam in cadavere cujusdam Hollandi quando valde corpus suum exagitabat motibus saltabundis contingere memorat Martonus. Utpote ubi major caloris actualis concentratio conturbans quam spontanea illa de qua hic loquimur spumescentia in causa est.

Certum est pariter quod spumescentia in illis tantum compositis fermentescentibus sensibiliter occurrat, in quibus cum Sale copiosa mucido terrea subtilis materia presto est. Unde vinum in acetum transitorum, neminem amplius bullam format, licet et sale abundet et copiam spiritus sub oleosa tam spirituosa quam crassioris, quasi resinosæ in vere contineat.

Certum denique et illud est quod frequentissima spississima et celerrima ebullitio tunc maxime increbescat, quando jam numerosissima molecula quæ coagmentata in liquore natant. Unde multis millenis vicibus pellucidi hujusmodi bullæ, in ipsismet subnatas sursum proficiunt, et harum elisione in aera denuo ad fundum recedunt, nisi quod innumeris vicibus contingat, ut antequam ad fundum imo ad medium liquoris pertingant denuo suborta similis bulla, iterum eo unde modo relapsa sunt deferantur.

Caterum ultimo loco est quod bina valde spumida ejusmodi fermentatione parata, et quorum spuma admodum libere in aerem elidi valeat, non potuit minus sapida, sed vel obtusiora, vel austeriora sint, et longe citius pondula lenta et mucida evadant.

Contra certum est negative quod pinguium, non intelligo hic lubricam & oleaginosa ipsa concreta sufficientis salis et terreitatis subtilis, et quidem connexorum consortio destituta, nullo modo ebulliant seu spumescant, unde non modo ipsa pinguium bina, qualia sunt Suetica et Alpinica genuina, admodum modice fervent in comparatione ad septentrionalium: sed et semina oleosa quavis quacunq arte per se ad fermentationem excitentur, nullatenus spumescunt licet ad acetorum statum deducantur, ad putrilaginosam quidem fermentationem proclivium.

Denique certum et hoc est, quod hujusmodi pinguia concreta, si vel maxime ad putredinem commoventur, et calorem omnino concipiant, sub hoc ipso etiam calore nisi ab insigni mole materiæ, intensissimus cruditatis nihil

P.

pro proportione expandantur: Unde putrefactio ejusmodi paradoxa putrefactio in vase undiq clauso, admodum tenui et debili commodetiam nullo ruptura periculo perpetrari potest cum fermentatio acido-tenuis satis firma vasa, et indigne moderamen expansionis Elastico regiminis si valis certam rupturam expectare velimus, si probe occlusum servetur.

Nec tamen et illic nascit Ebullitio, ubi pingvedo sufficiens in compositione deest quo casu mature mucescit materia et in cariem atq situm prodit nullo unquam spumescentiæ vestigio apparente.

Interim aliunde certum utiq est quod quidem salia acida cum terreis fluida forma commixa expeditissimam utiq ballitionem fermentum cum quibus vero nisi concentratissima fuerint ipsa acida, nihil horum fit. Sed tantum segni et tardissimo motu simulq paucissimo caloris venenum sensibile agitatione aggrediantur.

Ex quibus omnibus circumstantijs ultro citroq penitatis ego colligendo omnis haec ebullitio, a sola frequentissima aggressione acidularum particularum cum terreas, adeoq per modum novæ solutionis fieri: ut nimirum particulæ acidæ quæ recentissime a terreo pingvi vel consorte per appositionem plurium pregnante remotæ et avulsæ sunt particulas oleosas alias adhuc minusculas, aut plurium appensarum moli penitus implicatas, denuo aggrediantur & solutorio verticillari motu agitent, unde inter reliqua bulla fit figura rotunda cava, et motus tremuli in majuscula mole seu majusculæ molis intervenit. motu cum minoribus quæ sub eadem mole aggregatives aut non ita intime aut non ita æqualiter moventur.

Perdit interim iterum sal ipsam ita arreptam & agitatam particulam, dum vel non avellit penitus, licet convellat seu vibret, vel avellit etiam appensione nova majusculorum denuo amittit. Donec tandem et illæ terreæ molecula pingvium intervenu & accessione ita debilitatæ ut acida eadem ita directe et vegete, imo ita plane et late amplius agere non possint: sicut ipsa acida subtilissimarum pingvium nova vinculosa & πηγνύουσι ita obtundantur, ut solutoriam illam vim amplissimam et coagitationem amplius edere non valeant.

Confirmat utrumq Experientia et Observatione dum (1) Ebullitio sensibilis tota fermentationis continuatio mature finit et vitiatur, si pura mera terrea substantia vg. Cretæ fermentanti vino copiose immisceatur, quæ vina saturant acida particulæ, ipsa vero ob nullam aut exiguam proportionem cum oleosis pingvibus quæ faculentis e vino abscedentibus, connato conjugio applicabiles sunt, adeoq iisdem intextæ una ad fundum secedunt per se calentes illas a sale amplius avelli non possunt.

Deinde vero (2) utiq fermentans adhuc vinum, antequam insensibiles subtilissimarum pingvium particularum spirituosa ebullitio fiat velut

partu pedice longe altius et manifestius Salsum Dentes ipsos stupefaciens et metalla quæq; solubiliora arrodens deprehenditur, pessimi proinde acido-austeri saporis quam denig post peractam dictam intertextionem & implicationem evadit ubi mite prorsus & obtusum red ditur.

Quod quidem (3) etiam ex paulo largiore affusione puri spiritus ardentis in fermentans vinum pariter contingit, ut nimirum materie ita obtusive tundat, adeoq; activitas illa ad solvendum, seu quodcunq; habilitas, ad complicationem cum terreis subeundam diffrmetur.

Interim non in totum negaverim, quod Sulphurea portio, si ab aeris libero accessu juvetur, sub ipso motu effervescentiæ spumido aliquid contribuere possit, ad spumeum hunc motum quadantenus eius superficiem liquoris augendum. Minime tamen ullo modo perspicere possum, quod hæc ipsa Sulphurea substantia, motum hunc plasticum, vel sola excitet, vel illa præ aliis, vel invito aliquo nisu aut motu præstet. Non magis quod sal in Carbone, vel si puro oleo nullo elastico motu vere prodit etiamsi igne sat valide agiteth, nisi liber aer accedat, ubi repentinum hunc valdissimum elasticum motum suscipit.

De Sulphure in Fermentatione.

De passione Sulphurea portionis sub Fermentationis actu sequentia notare oportet.

I. Considerandæ est eadem in statu suæ connexionis cum reliquis partibus fermentabile mixtum constituentibus, quomodo vere habeat inter hæc, antequam in fermentationis actum corripiatur.

II. Attendendum quid nam agat Sulphurea hæc portio, si augeat, velitq; et excitetur, addito aliquo fluido sibi homogeneo.

III. Spectanda est eiusdem Sulphureæ partis conditio, quando actu ab aqueo fluido addito coagitata mixtum, cui ipsa inest.

IV. Pensitandum an unguam sub toto Fermentationis statu, purum et liberum appareat pinguedo.

V. Innotescendum quid sub diversiore commercio ipsi accidat.

Primum quod attinet, habet se Sulphurea portio mere passive, quandiu in unione cum reliquis suis consortibus persistit, nec ulla superflua humiditas aquea intervenit.

Sin enim fermentabilia concreta quælibet si exacte vicea, in locis temperatis adservantur ad multos annos, imo quasi ultra memoriam in corrupta perdurant, et perdurat hæc ipsa Sulphurea pars, ijsdem immixta fere separandæ enim libera, extra intimiorem nexum compinctæ, ut in Aromatijs non est sermo sine ulla alteratione et tanto magis quidem, quanto magis in aggregatis seu fructu, consistit tota moles.

Secundo: Si materiæ fermentabili Deum addit fluidum Sulphuri huic homogeneum, non modo nihil inde concitationis fermentativæ nascit, vel præservat potius eo ipso ab omni fermentativa alteratione, tanto certius et

perennius, quo puriùs fuent oleum et ab extranea humiditate aqueâ / qualis in expressis oleis adest / liberum. Ubi sane si ulla in actu fermentationis esset activitas, a Sulphurea illa parte excipienda, deberet vere potius existere additio homogenea, motum illig adjuraturo.

Neq illo modo vero fit simile, quod Aqua in reliquas mixti fermentescentis partes emolliendo tantum agat, quibg ita saxeis oleosa seu Sulphurea portio, nihilum suum ad actualem motum deducat. Si enim aqua communi fermentabili ad perfectam ejus emollitionem addat et tamen sufficiens gradus intestini motus ipsius (aquæ) desit, nihil agit hoc modo alterum seu Sulphur. Ita enim si Saccharum, in aqua sufficiente ad fermentandum quantitate solutum hyeme reponeret in locum ubi non congelari possit ad modum tamen frigeat, nihil omnino movebit Sulphurea illa portio sed inerte immota, reliquis suis partibus adhærebit.

Imo si forte quis putet non fieri sufficientem emollitionem ab aqua nostris intente intestine agitata, en aliud Exemplar. Misceat vg Saccharum aquæ quantitate sufficiente, intendat ipsius motus per calorem actuarium. Nihil ne hic quidem efficiet Sulphur Concreti neq ipsum pro se neq in quæ sui consortibus partibus. Pro se enim deberet utiq non modo a reliquis suis emiti, et vere extricare, sed et in aurum evaporare, quod prorsus nihil horum emergit.

Ubi vero Tertium Aqueum fluidum additum est fermentescenti cum et sufficiens proportio impulsus accedit caloris nimirum ambientis moderata intensio, qua intestinus motus fluiditatis aquæ ita excaluit, ut calor quidem frequentissima inter se corpuscularium contingere non vero aquæ pura & præcipue illius aut olivis, tunc commoventur minimum dicta quidem Salina particula, mediate vero per has, Sulphurea ejusdem rei. Commotio interim hæc nequaquam est tanta quantam recipiret et haberet Sulphurea hæc portio, si libera a Salina illa terrea parte existeret. Ita valde imo immensum quantum segnior, si quidem ipsa sibi quoq mobilis nisi una cum terreis et Salinis, aut cum terreis ad minimum conjunctis movetur.

A Salinis quidem excutit successive potior pars Sulphureæ hujus substantiæ. Cum enim aqua fermentabilem molecularum ex calore Salino arripit, ciet et vibret. Cum oleosa vero quæ Salina adhuc nullum motum recipit, sed potius retinet, aut qualemcunq adhæsionem tantum subire possit. Ubi primum dum hæc motu tum occurrentium aliorum corpuscularium, tum proprio paulo citato appulsu in divexum trudente Salinam particulam a Sulphure et hac a Sale separata, cum terrea adhuc particula commota ejus cohæsionem in liquore fluitet, et hujus tenuem perspicuitatem turbet.

Ubi quidem in primo principio quando paucissimæ tales Sulphureæ particulæ segregant, specimen exiguum mobilitatis suæ potius exprimunt, et ad Superficiem aquei fluidi emoveant, et ibidem cuticulam pellicularem pin-

quem representent.

Non dico vero durat hæc prerogativa sed in nullum huic ipsi competit & paucissimo tempore plures et quidem numerosissimæ ejusdem generis particulæ: Cæ harum congregatione perpetuo allescente obvolvunt denuo oleosæ sulphureæ particulæ a terrearum copia ut denuo in passe non modo eximiam suam mobilitatem quasi supernatatio fit, sed et omnem etiam perceptibilem amittant et ad fundum cum terreis illis deijciantur segnes et immobiles. ibidem jacentes, neq; finale sensibus sese exhibentes.

Subtilicet de negotio hoc generatim nihil determinare licet, aut ordinario tantum terreæ substantiæ, in fermentabili misto modo sit, ut hanc obvolutionem pinguedinis et precipitem devolutionem ad fundum eidem necessario inferat. An vero per revolutionem oleosæ mixtionis verum terræ quantitas demum prædominium nanciscat; Dum videlicet ipsa agitatione spumida multum utiq; sulphureæ substantiæ ita revolvit, ut portio ipsius sicce fere specifice sed elatici halitus forma in auram dissolvat relicta particula aqueo cum qua hactenus connexa mistum olei seu pinguedinis constituebat.

Interim in specie indubium penitus est, quod in plerisq; omnibus mixtorum fermentabilium speciebus, omni modo terrea substantia prædominet. Cæ quidem in ipsa parte stricte et immediate fermentabili ipsorum quam in fæculenta seu superflua parte, quæ in plerisq non prius separari valet, ut pura illa fermentabilis pars seorsim obtineretur. Repetenda hic erunt quæ de pinguedine et mucagine in superioribus jamtum dicta sunt.

Ista patitur utiq sulphurea hæc portio, primo separationem & avulsionem a nexu quem adhuc satis fatemur habuerat. Neq; nanciscitur interim propriam agilitatem aut libertatem in oleosa portione supernatante, nedum latitudinem formæ, emergat e nexu terrearum, imo tantum e complexu aquæ, quæ quam una cum terreis quibus adhuc innexa est vicq deq; raptat et obturbat.

Imo vero perpetuo nexu, imo etiam magis magisq; copioso in nexu terrearum corporum patitur utiq oleosa portio seu sulphurea ut non modo longe minus agiliter intra fluidum aqueum rapiatur, sed et pauco tempore pondus prægravatæ una ad fundum in admodum sensibilem quidem deijciatur.

Ubi neq; mihi nec forte pluribus verba in mania satisdicentibus arridet, supervacua designatio totius activitatis, qua dicit vulgo Concretio hæc sulphurea seu pinguis substantia cum terrea active a sulphure fiat: Unde formulæ illa sulphur esse causam miscentem formas novas inducere, seve alias rebus immiscere, principium activissimum motus fermentativi audacem et vehementem animam peragere totam illa commotionem mixtionis quo modo e objectaneo nexu diversorum corpusculorum, terrearum et salinorum educet, modo deinde ex ponte et minima activitate sua et quasi prætervia quadam, motum suum omittat, seve immediate simpliciter &c.

Certo enim certior est illa subsumtio quod cum terreis particulis collectio in aggregatum solidescens, et majore molendas ex sua natura desit figura et magnitudine velut propria vi: Cum vero sulphureæ substantiæ in tali statu

quali hic se se habet, nempe salis tenui, agili, ad fluidum aggregabili, nihil minus convenit, quam innexio talis in solidescens aggregatum, & implicatio in molecula valde quietas. Quod si quam vi tali Sulphuris opus sit quam terrea illa particula ad solidescentem congregationem & concretionem numericam conjungatur, sed deducatur ad quam spontè proclives sunt: Sed quod magna potius Pascio, hujusmodi Sulphurea substantia excipat, quod se nimis hujusmodi corpuscula se se implicari, a motus numerico aggregatuve coalitu, copiosarum ejusdem Speciei particularum distineri, et in quiete insigni in fundo sub Aqua deprimi aut detineri sinat.

Unde nimirum IV. etiam sub toto Actu fermentationis, nunquam hæc ipsa Sulphurea substantia libera et pura se se exeat, ut vel sponte, vel arte obstetricante sincera e nexu dicto se se expedire valeret, nisi in admodum exigua quantitate ad reliquam illam, quæ perpetuo novas innexiones et transpositiones patitur, vix millesima proportione. De Oleo aethereo quod vocant Balsamico Sulphuris quod e Baccis Juniperi Seminibus anisi, foeniculi &c Herbis Salvia &c provenit hic non est sermo. Licet hoc etiam sub actu fermentationis manifestam patiat imminutionem sui, & translationem implicationem cum Sale et aqua, in Spiritum ardentem & cum terra in fœces.

Quando vero V. Aeris liber commeatus largiter concurrit, ubi enpote non exigua pars olei hujus seu Sulphurea substantia in ipsas auras, illud non modo universum vinosum fermentatum, longe magis vappidum et insipidum remanet, sed ipsæ quoq; fæces mucidiores tenaciores limosiores subtiles. Aut dum particulæ aliquas Sulphureas in motum incitatas ad se se cum deorsum tulerunt, invalescit ibi nova Combinatio fermentativa putredinosæ nimirum, quæ disjudium decessit a terrea parte demum evolvet et ibi maxime majorem agilitatem nanciscat, Sulphurea hujusmodi: Neq; quam tamen Activitatem spontaneam propriam in tantum quæ nuda excitatione tantum in actum deducatur. Sic enim hic quoq; aliquem fluidum & aer impellens abrunt, relabiq; tota illa agilitas in detrimentum. De quo universo tamen hic notandum quod nondum est hic dicendi locus, ubi demum ubi de Putredine erit sermo.

Interea sufficiant ea quæ hactenus dicta sunt, pro demonstratione quod omnis energia fermentativi motus potius a quacunq; alia causa quam ab activa efficacia Sulphurea partis oriatur. Quæ tamen opinio, Sulphuris [illegible] omnem prorsus, cum vulgi mentes haereq; teneat: placuit hac [illegible] eandem a molire.

SULPHUR IGNEUM CONTROVERSUM FORMALITER SIC DICTUM.

CAPUT SECUNDUM ACTUS FERMENTATIVI.

Non antiè Philosophabor ad quadnam Genus Causarum referam adjacentem Medium, quæ Sulphur concreti est causa dicam an ocasio? Fermentatio. Strictè loquendo non est Instrumentum, quia non applicatur a Causa superiore ad effectum producendum. Et tamen præsentia sua quasi facilitat

Subjectum motus, subjectum complicationis et tunc demum medium fermentica commotionis qua reliquæ partes dimoventur.

Istam rem ipsam ut quilibet inde colligere possit, verene passive se habeat Sulphurea portio, etiam sub hoc ipso acta, quo dimotionis causa fit: An vero positivè effectivè, Nisu insito Activitate coërcata, in hoc negotio efficax sit.

Attendat itaq; partim Materiæ conditiones, partim motus circumstantiæ. Quo ad materiam præsto sunt

1. Corpusculum Salinum
2. Aqueo firmiter complicabile
3. Adest Corpusculum terreum Salino crassius majus.
4. Hoc per se non potest firmiter complicari aquæ.
5. Bene tamen per Sal intercedens.
6. Potest vero implicare Sulphureum Corpusculum.
7. Sulphureum Corpusculum per se, nullam habet firmam connexionem seu complicationem cum Aqua.
8. Laxat etiam terrea Corpuscula, si nempe inter horum plura interponatur.
9. Et hoc quidem, tum forte ratione propriæ suæ figuræ.
10. Tum disparis suæ adstrictæ eximiæ nempe mobilitatis
11. Certe cohæret semper minus firmiter cum quibuscunq; Corporibus.
12. Cohæret tamen tam cum Salinis quam terreis, præcipuè vero his.

Motus circumstantiæ sunt quod 1. Aqua primo & immediate commoveat Salina Corpuscula.

2. Mediatè tantum terrea Corpuscula.
3. Si oleum seu Sulphur immediatè offendit, movet illud velocissimè ex hujus propriâ magnitudine & figura.
4. Imo et per hæc movet fortius terreum Corpusculum.
5. Salinum Sulphureum terreum connexa cohærent ordine aliquo, & commissuris certis et habent inde aliquid Centrum Communis mobilitatis.
6. Aqua non arripit firmiter, præter solam Salinam particulam
7. Sulphureum vero & terreum tradit volume et fundit.
8. Liberat terreas detrudit et aqueis, tenuior et contortum illabens abhorret ad fundum aquæ deorsum moveantur.
9. Sulphurea libera eximiâ jactatione, quam figillatim ab aqueis particulis, illidunt terreis, donec aliquandiu hæc colliso ita exacte inadæquat ut diuturna prominentia examussim complicatæ imperterrenum pro uno moveantur.
10. Interim in toto hoc negotio, nulla usquam est pura stasis, sed desinet motio quasi indelicet particulæ hæc tandiu consulto agitarentq; donec complicentur. Tanta vero complicatione, quasi fine impetrato, active remittat et requiescant de motus intentus: quod quidem ex illis quæ circa spiritus omnis motui proficuum placet.
11. Sed fit motus in fluido per Oppositum quid: Nempe quandiu aliquid commobile occurrit participat hoc de quo motu: Complicabile hoc sit an non sit nihil interest fluidi: Morientis: & forte est complicabile, & cum tempore sub continuo illo concursu, fortuitis exadversibus allisionibus, acta complicatur

set inde majis Coretum, adeoq pristino gradui motus minus mobile
Desinet itaq moveri non quod fluidum esset allabi, sed quod motus pro-
gressum non obtineat, reflectat, in ipsum corpus fluidum.

Ex his omnibus circumstantiis exhibeo motus fermentalis sequentem
schematismum.

Quando numerus ingens seu aggregatum quoddam fermentabilium
particularum, impinit in fluidum aqueum, tunc applicant hae particulae
quae per convenientiam figurae suae, salinis earum corpusculorum mo-
culis seu ut vulgo loquimur, apprehendunt fermentabilem molecularum in
tere salino.

Cum vero singulae hae molecula constent ex salina terrea et sulphurea par-
ticula. Proinde prominent hae posteriores, terrea et sulphurea de praegnan-
ita motum qui in altera extremitate a particula aquea modo affecta
tinguit.

Tanto majis vero praeminet illum cum vicissitudine aliarum particula-
tam aquearum quam talium temporitarum fermentabilium perpetuo contigit
Unde facile fit destructio terreae et sulphureae ut pote prorsus eluentis
motum aqueae quae salinae cohaeret, in extremitate positarum.

Tanto facilius cum terrea quidem majuscula particula, plurimus puncti
attingat a corpusculis aqueis, actu motis: sulphurea vero etiam ab una aqua
corpusculo, imo forte potius ab athereis violentissime motis impulsa tan
vehementiorem motum patiatur quo minus ipsi ut minori aqueae aut mo-
res in mora aut impedimento sunt, quin inter ipsas hinc illinc pelli pos-

Quando vero sulphurea et terrea particula ita a pristino suo loco
tione deiectae sunt, tunc tunduntur vario deq in fluido cui neutra com
scere potest, sed jactantes tantum natatorio motu. Et terrea quidem pa
ita ob qualemcunq suam parvitatem: a qua licet connexi aqueis non
possit pelli tamen ab ipsis seu motum naneisi potest. Sulphurea ve
et eximiam suam subtilitatem tam magnitudinis quam volubilitatis
gurae, nimme quoq habilis est ad tranquillendum
tum sed passionem motus. Hoc enim est verum mechanicum
Quod parvitas molis & penetrabilitas figurae sfigurae ad penetrandu
per alia corpora numero plura congregata aptior non in multis punc
eadem attingens, sed verum fundamentum pro suscipiendo motu

Dum vero exactae hae particulae terreae et sulphureae ita in fluidi
fluidi aquei jactant, successu temporis et numero innumerabili, jactatio
nis implicantur, ipsa numero plures ex labore praecipue terreo. Quinetiam
complicatione majuscula aggregata quae in fluido irregularibus motibus
e diversis lineis minus directe amplius propellunt, unde vel ad latera pa
lapsu sensim dimittunt ad fundum. Vel potius ab ipso aethere, deorsum
gravitato motu influente ad fundum propellunt.

In toto hoc negotio nullus apparet Nitri, vel alia alcali pure cauti
plurimi efficacia. Non movet ex se ipso neq habet hic motum aliquem intrin
secum & proprium sed qui ex aqueis particulis in ipsum transmittitur.

Non afficit ex se activè, nedum efficienter reliquas partes sive terreas, sive salinas: Sed appellit pure passivè, allidit et applicat fortuito seu approximatur reliquis. Non apprehendit aut tenet activè alias, sed ex facta semel applicatione, manusfit novum Centrum mobilitatis, et moveretur tamdiu cum illo sibi examussim adjacente, conjunctim pro uno, donec alio aliquo ad præsens sui Centrum heteroclite, Commissura illa complicationis iterum laxetur: Aut applicito aliquo corpore quod intimius cum altero ipsorum complicabile sit, subsequat talis excussio, per lineam motus excentricam, si oppositio aut divergentia ad minimum latere. Prout quidem hæc omnia latius et exquisitius prælineata jam tum sunt in Cap superiore III.

Non potest itaq de Sulphure dici quod plus hic agat quam globus vulgaris Conis lusorijs adjicit qui aliquot immediate una secum communicat, et hi iterum alijs proximis appulsi eosdem una prosternunt. Ubi vero globus dici potest activè efficienter proprio suo motu et in sito Conos movere qui ipsimet non nisi accidentalis et extrinsecus immissus est, Et absurdum esse, dicere, quod globus communicet activè motum: motus ipse transit quidem è globo in Conos sed sine globi aliqua actione, qui motum non minus accidentaliter patitur quam Coni in quos ab ipso pars motus transcendit: unde et ipse motus tantus in proportione in Conos transit quantus globo ex transcensu additus est, et quantum globi Contactu ad Conos pertingere valet: Cæterum habet se ictu globus æqualiter passivè, tam ad accipiendum quam dimittendum Motum.

Verbo in recentibus plurimis tum Phænomena Physica recte cognita non respectur agendi seu causalitas minus incognita est, et longe exactiùs investigatum haberemus nexum, qui intercedit inter res motas. Cæterum quis quæret qui nam sint veri primi fontes, e quibus omnis motus rerum, quæ vulgo inanimatæ dicuntur dimanat: Et quinam fontes quietis sint seu imminutionis motus particularis Corporum, Motus maxime obnoxii.

De Fermentationibus et de Distillationibus Philosophicis.

Differt Fermentatio ab aliis motibus intestinis, Diversa est variis speciebus præpitibus effectibus et eventibus, præcipue vero diversæ sunt hæ species, ratione nempe partibus mixti, quas primo et magis immediate, movent et impellunt, adeoq Dimotionem a reliquis, et reliquarum quoq forsan, tum motionem, dimotionem, attenuationem transpositionem, perficiunt.

Differt proinde a simplici fluiditate ulteriorem aliquem effectum non infert. Cum in fermentatione motus fluiditatis tantum sit, medius, et instrumentalis actus, quo dissolutio mixtionis seu divisio peragit.

Differt ab Incalescentia, cum hæc non modo longe intensiori gradu motus intestini absolvit, sed etiam immanentis magis molis, quo non necessariò totius mixti sed situs tantum particularum mutatur: Cum in fermentatione

etiam universus locus necessario mutandus sit ut recessio etiam semitonum corpusculorum contingat. Interim inservit partim incalescendo moderata promovendæ fermentationi, ut instrumentum motus ipsius movendi, partim vero consequitur ex ipso motu fermentativo in cortice nempe vasis recepti, ad calidum motum subeundum præcipue aptis.

Differt a Coctione, dum in hac nimia commotio fluidi, molecularum fermentabiles magis universim integras, rapit et jactat. Cum in tranquillitate fermentatione, tantum partes illarum una pro altera magis afficiat, ita vero seu integra et lentius moveant, & heterogeneo ad centrum gravitatis suæ, seu excentrico motu. Præterea contingit etiam transpositio atque mutua, vehementiori et fortiori sub coctione: Quæ in fermentatione longe subtilius placidius tenerius & fere laxius perpetrantur.

Differt ab Emollitione, quæ nuda fere expansio tantum est, non vero ejus agitatio dimotio collisio, interagitatio, cujusmodi vere et necessario est Fermentatio.

Differt a solutione simplici quæ tantum minima aggregationis dimovet. Fermentatio vero non modo talem dissolutionem e statu aggregationis perficit sed etiam fere quidem maxime præcipue & de formali seu Specifica dissolutionem disgregatorum corpusculorum proxime & mutatione sua.

Differt ab Extractione, quæ partim agitiorem quidem, a reliquis minus hac fluidos mobilibus, dimovet, has ipsas vero reliquas nihil eximie afficit: Fermentatio vero omnes partes concreti proportionata aliqua tum solutione seu Dimotione, quam nova alia combinatione afficit, commixtione dimovet admovet componit, transponit.

Differt ab Effervescentia, dum hæc tantum est accidens quoddam in ipsorum motus, vel nimio gradu intensi; vel circa determinatas aliquas species movendorum occupati, Fermentatio vero in genere sine omni Effervescentia fieri non modo potest sed etiam solet, quod tum Putrefactio, tum Acetosa, tum Lipposcopionis Analecium satis confirmant.

Differt a Præcipitatione, quod in hac ab extrinseco accessu heterogenea in instanti fiat novus coalitus, & ita progrediatur indies recessus, Cum in fermentatione omnis recessio oriatur a mutua translocatione partium ipsi misto fermentanti jam inexistentium. Fiat etiam præterea satis universe quod in Præcipitatione stricte sumpta in instanti veluti, quo ex massa illa substantia admixtæ obtinga.

Cum quo plurimum coincidit est Combustio Differt tamen ab hac tam energia & velocitate actionis, quæ in igneo hoc motu est, tam minima fermentativo immensum quantum remissior, segnior, & placidior.

Nec a Digestione multum differt, nisi quod hæc non bene considerari potest, ut actus aliquis separatus & purus; sed fere tantum sit accessus aliarum Operationum nimirum Continuatio intensionis motus intestini calidi, vere ad solutionem vere intimiorem commixtionem aliquarum

verum inservit: Unde in fermentationis pluribus quidem speciebus
quæ ne quidem insigniter perceptibilem calorem tolerant, strictiq dicta
digestio non habet locum. Latius vero considerando, conveniunt in ap-
ditate motus Intestini fluidi ad aliquid heterogeneum, vel mutuo com-
binandum vel dispingendum.

Ulteriores differentias perquirere non placet Diversitatis potiq ratio ha-
benda, quæ nimirum fermentatio a fermentatione differt, idest species
una fermentationis, ab altera.

Sunt vero hæ species I. Primo strictissime dicta fermentatio, spirituosa
ordinaria, et brevissima, in liquida forma, Vinaria seu panaria in Consisten-
tiore massate.

II Adscentea acetosa In vinosis & spirituosis fermentatis copiosæ in
aliis quibusdam, ad spirituosam quidem fermentationem minus aptis, ad-
dita vero spirituosa portione alescentium promptissime subeuntibus.

III Putrefactio tam putrida tenuissima subtilissima: Quam spissior si:
lenta, carnosa fungosa.

Quomodo ad has species adem ea ad genus fermentationis pertineant
mineralium congenere partim resolutione, partim combinatione, longo
temporis respectivo tali intestino motu peragende, et principia eadem aquositatis
mineralis, pinguedinis mineralis & terrestreitatis mineralis, pro fundamento habentes Amalgamatoria Burginea Vitrioli depuratoria &c.
in speciali deductione suo loco clarius innotescet.

DEPENDENTIA SPECIERUM Inter se.

Adstruenda paucis adhuc est, Dependentia mutua, quam species hæ inter se habent,
et una sub altera, tanquam species specialior in subalterna comprehenditur.
Hui verbo reperto, quæ in opusculi ipso fere initio sunt dicta Quod fermentatio
potius sub putrefactione comprehendi possit, quam contra.

Priore sunt ordine, fermentatio vinosa, deinde Acetosa, succedit hic Pu-
trefactio.

Latiori vero et liniversaliori est Putrefactio dum non modo omnia illa subjecta
sub ambitu suo comprehendit, quæ cum tam spirituosæ quam acetosæ fer-
mentationi parent; Sed etiam alia quidlibet corpora, ea tale quidem pau-
cissima conferentia, quam ut vel spirituosa vel acetosa, fermentatio ipsis eve-
nire possit. Oleo vero et terra tenuissima mucida copiosissime abundantia. Adeo
generice ista verum subjectum constituentia, in quod fermentativi motus
generali agere possit.

Nec ulla est difficultas quod fermentatio ordine sit prior ipsa Putrefactione:
adeo enim est fermentatio stricte dicta initium putrefactionis, ut nisi artis
ficio interrumpatur et inhibeatur actu in putredinem immediate pergat.

Revera enim cessatio illa qua in fermentantibus spirituosis, vulgo putatur
species sibi actionis determinatæ, accidentaria mere est. Nec vera cessatio, sed
levis tantum imminutio Intestini motus: Hic enim esse continuatus
nisi arte obstetricante cohibeat et sejunctus servetur, se Mutuum transitat

in Accrescentiam & hinc putredinem. Imo nisi ad accrescentiam etiam per Artificialis moderaminis, quam spontaneæ continuationis concurrat, statim quin nitit Materia in Putrefactionem, antequam vendè adjuvat.

Quibus omnibus vendè pensitatis, nihil est aliud Putrefactio, quam perfecta et absoluta Fermentatio, stricte ita dicta Fermentatio vero et Acetositas seu Acescentia, nihil aliud quam Putrefactio abrupta et interpellata bis quidem pura potius, quam spontanea seu ex Natura rei, veluti ad certam speciem determinata.

Ut adeo Specificationes hæ, quibus Putrefactio interrumpitur, mere extraneum quiddam accidentarium, alienum sint nempe intercepto continuationis motus putredinosi. Qui si arte et labore externo non inhiberetur, progredi ad finem suum completum pergeret, et ex Natura, seu propria ad materiæ constitutionem materiæ subnatæ, eo pertingere proprie deberet.

Accuratiùs interim in his Argumentis sub ipsa Putrefactionis Theoria tum hæc ipsa videantur discussari tum quid in favorem realis diversitatis specificæ denique proferri possit exquisitiùs tractetur.

SYLLOGE DICTORUM.

Fermentatio a fermento aut fervendo dicta recentioribus demum temporibus appellari frequentius cœpit, cum Antiquioribus Putrefactio nominaretur, sic hoc sic male siquidem Fermentatio stricte dicta potius sub Putrefactione comprehendi, quam hæc sub illa minime omnium vero differium genere, sed utraq; ubiq; pro tantum formaliter est unum idemq; materiæ, seu subjectum tantum Accidentali varietate et inde accidentali diversitate effectuum, specialium, nequaquam formalium distinguendæ. Damus hoc saltem generi, ut Fermentationis nomen retineamus pro generaliori, et de Fermentatione Spirituosa quasi primario loquentes, generalem tamen theoriam non minus arcte includamus.

Ultra est motus intestinus, per fluidi aquei Organismum vel Sulphur et forsan e mixtione mutua disturbans, divellens, seu attenuans, transponens et denuo componens & congregans.

Subjectum in universaliter considerata Fermentationis sunt Mixta, esse Sulphure seu pinguedine et subtilissima Terra compunctâ.

Nec tamen integra aggregata, seu fusta palpabilia Fermentationi vim dant, ut ex ipsis hæ partes dimorerent, veluti Attractionis quadam specie: Sed singulæ molecolæ e tribus his compositæ, sunt immediatum Subjectum Fermentativi motus.

Sunt vero hæ molecolæ compositæ tantæ tenuitatis, ut sigillatim adhuc se ex aggregatione dimotæ, omnes sensus crassiores fallant.

Quibus enim impalpabiles sunt, visui imperceptibiles, unde fluido aquæ immixtæ disphanum hoc relinquunt, Gustum licet interdum afficiant, non tamen omnes hoc agunt, sed dulces solum, reliquæ magis sunt insipidæ. Odoram nullum eximium dare sapiunt. Fermentabilia promiscue, sed fortiori potius immediate apta.

Co ipso dum principia ad Generationem motum pertinentia, Sal Sulphur & terra in statu composito esse debent siquidem quæ connexæ non sunt, diminutioni nulli subjacent: Compositio vero hæc non intelligitur juxta positione in aggregato majore, sed pro cohæsione minutissima & atomica. Proinde dictum statim fit conceptui quod Sal Sulphur et Terra, in singulis his minimis et sensum subterfugientibus moleculis actu cohærere connexa et unita esse debeant.

Quicquid itaq ultra proportionem Unionis intimioris, abundat de aliquo horum principiorum, illud vel suffocat et removet Universum Fermentationis energiam: vel determinat eandem statim & adstringit ad certam solum modo speciem.

Quod precipue notandum est de Perigredine tenuiore seu Sulphure volatili quam vulgo Oleositatem balsamicam, Aromaticam & ætheream appellant. Quæ ubi extra proportionem Unionis intimioris cum Sale et terra eminet et abundat, impedit potius Spirituosam fermentationem quam juvet: Id putredinosam vero quam maxime prodive reddit subjectum.

Sali etiam quantumcunq prædominium minus impedit fermentationis successum, dummodo in nexu qualicunq sit cum Sulphurea et terrea portione: In quo nexu si non existat libere extrahit e reliqua tertii mixta portione, & solutioni quadam specie, ipsam fermentationis actionem partim juvat et promovet.

Constituit vero Nexus hic Salis Sulphuris & Terræ in unam molecularum complicatarum Consistentiam in aquis dissolubilem ut vulgo vocamus. Id est annectit ejusmodi Composita molecula, mediante salina portiuncula sui, corpusculis aqueis, et cum his fert sua deque in latifundio liquoris aquæ nimirum cui immorari obtingit.

Extra hanc complicationem cum aqua, conjungunt multæ hujusmodi compositæ molecula, in aggregatum solidescens, siccum plus minus ipsum aut contra laxum spongiosum & friabile

Tactui offerunt se molecula hujusmodi interveniente pauco humore Lubricas, subpingues: Et ipsum quoq gustum non abnormiter efficiunt lubricitate illa, cui dulcedinem aut subamaritudinem insipiditatem offerunt.

Quamdiu extra impulsorii alicujus superventis Concitationem in relicta manent, conservant tum cohæsionem suam mutuam tum consistentiam illam solidescentem siccescentem, extra aliquam mutationem.

Simul ac vero fluidum et specialissime quidem aqueum spiris additis et superinducit, tunc fit statim Commotio et hinc Dimotio eorundam subtilissima.

Commotio quidem et Dimotio primo est aggregationem. Antequam enim fluidum, et quidem sufficiente quantitate additæ, eorum incoercibiliter in vicem solidescentes molecula, imo in magna frusta. Quibus hæc, si quantum

potest subtilissime conterant & in pulverem, vix palpabilem redigant, nihilominus singuli tales pulvilli sunt adhuc aggregata, constantia è pluribus adhuc minoribus corpusculis. Unde si in aquam demum immittantur, dissolvunt ibidem, ut sigillatim natent, et tunc demum sunt adeo tenues, ut non modo per se vipum fallant, sed et liquoris Diaphoneitatem nihil turbent.

Dimotæ ita ex aggregatione divellunt deinde versim e mistione primigenia et connexione sua intimiore, ut diversæ particulæ e quibus constant Sal Sulphur & Terra a se invicem dispinganter.

Prior illa commotio nihil aliud est quam nuda Solutio, Apprehendit ille Aqua moleculas has e latere ipsarum Salino: Coagulat ita secum & secq; deq; inter reliquas sui consortes rapit.

Ab hac differt Fermentatoria divulsio succedens, qua ex Excussis Sulphureæ et terreæ partis ab altera extremitate Salina dependentium unde partim incursu aliarum, pariter hinc inde pictatarum, partim ipsarum aqueatum, liberiorum particularium oriundo in fluida mole tumultuantium, occursu et perpetuo illisu ab illa Salina denuo tentantur.

Facit et præstat Aqua hunc motum generalissime ut fluidum: id est aggregatum quoddam, constans e numerosissimis parvis corpusculis in actuali perpetuo motu versantibus. Unde utiq; ut parva cum parvis illis moleculis Sal tabilibus proportionem habent: ut motui vero et continuo motui exporrigi inserviunt, utiq; ad concitanda alia quæq; subtilia mobilia Corpuscula, ea diuturna Coagitatione secum rapiendo et pertinenda sufficiunt.

Specialissime vero penagit aqueum fluidum hanc commotionem primo per convenientiam sit. cet in determinabilem figuræ et magnitudinis, Salinæ portioni in mixto fermentabili existenti prompte et exacte applicari potest, adeo ut eam eadem tandiu per pro uno continuo moveat, donec vero portioni nullatenus immediate cohærere apta est neq terreæ: unde semper concipio in particulis ita cohærentibus contingit, quo tandem subnam micularum accolens et reliquas dissimilibus pulvisculis concipias, vinculum dimotionem illam pristinæ connexioni perficit.

Unde si oleosum fluidum fermentabilibus corporibus affundit non servantur ipsa inde illa memorabili mutatione. Neq enim oleosum fluidum minimâ tenuitate particularum sui constitutivarum moleculas illas adipiscitur satis impellere potest: Neq sui comparem Sulphureum nempe ejusmodi reliquarum nexu cripere, a quibus tanquam in duro et oppresso vinculo detentur.

Solum ergo aqueum fluidum constitutis verum. Mutuum contum quæ motus fermentabiles moleculis illis mistis conciliat.

Quemadmodum vero fluidum hoc qua fluidum, in perpetuo motu minimorum sui Corpusculorum existit, ejq mediante mistas illas moleculas eodemq motu afficit. Ita requisit tamen certus sufficiens gradus hujus

Motus fluidi qui a calore ambiente maxime dependet. Ubi nempe calor debet quod universus aqueo-fluidus motus, imo omnis motus fluidi: fatis, ut a calore dependeat, ubi aliquibus quidem speciebus deficiente ingenti Calorig gradu fluiditatis status plane in solidit atem mutet, ut in congelationes Corporum talium. In omnibus vero ad minimum insigniter minuat, quod in effectibus a motu talium Corporum pendentibus, sibulenter deprehenditur. Dum Spiritus ardentes Spiritus Salini Argentum vivum Corpora sibi congenera, quae alias sub motu sufficienti sui ipsorum Intestino prompte dissolvunt seu dimovent ex Aggregatione in exquisito frigore, non nisi tardissime et ignissime afficiunt.

Quod vero dixerim Certum sufficientem gradum requiri, hujus Intestini seu fluidi motus fundat in eo, quod terrestrissimo quidem calore seu infimo gradu frigoris, non deficiat fermentativa vis, adeoq nonnisi actus ad vigorem tardissimum illig & expedita absolutio varietas: Interim intensissimo Calore bullientis fermentativa minus peragi valeat, sed in tali Statu fervent Corpuscula illa Mixta, in quo adhuc postea quoq demum Fermentativa non minus peragi valeant, seu in tali Statu servent Corpuscula illa Mixta in quo adhuc postea quoq demum, Fermentationi in genere exposita persistant. Medius igitur gradus fluiditatis, inter duos extremitates, gelu & fervorem bullientis hic requiritur.

Neq verb in Fermentatione in genere considerata plane adversatur Aer, quamvis enim ne ad ullam quidem speciem ita absolute requiratur, ut sine illius commercio et concursu fieri plane nequeat, Fermentet tamen plurimum, omnes Fermentativorum motuum species ut citius et copiosius progrediantur, & ante omnia quidem Putrefactionem. Ad Sulphureas enim particulas movendas precipuum instrumentum est Aer, adeo quidem ut etiam ad dissolutionem Mixtionis ipsarum ita vocatae sit Analysta, cum igneo motu concurrente. Dum etiam hae Sulphureae particulae e paulo antione nexu ferreo ne ignis quidem subtilissimi motoris et violentissimi simul & energi exuti valeat, ni Carbonibus Aer, si liber accedere possit, praesentissimam hanc perficit emotionem.

Dum vero ita ad promovendum successum Fermentationis concurrit indicis etiam alterationes insignes ipsa haec sua Activitate in Sulphuream partem. Non enim commoveret hanc tantum, sed exsolvit penitus & emovet e nexu pristino, abripitq secum seu aufert adeo ex universa Massa.

Unde uti ad fermentationem in se et absolute spectatam sufficienter ut in Khalis loquunt, nihil prorsus confert generatim, sed specialim ad Putrefactionem tantum. Ita alterat nihilominus accidentaliter omnem fermentationem, adeoq species quoq adivitas probe cognosci debet, nod ad arbitrarias alterationes fermentante magis ita emolliandas, nod ad noxias tristes imminentes, praeoccupandas & corrigendas.

Diximus modo exsolvere Aerem ipsum Mixtionem Sulphureae seu

pingvis oleosæ substantiæ non sociam illam commistionem cum aëre et terra, sed propriam intimam. Est minimum pingvedo particulæ subtilissimæ, talis figuræ quæ cum solidis aliis mistis et aggregatis in solidam consistentiam coire possit, præsertim si vero secretum aëris præcipue commercio gaudeat, mobilitatem elasticam habeat: ad aggregationem hominem genetrix sat numerosa tales particulæ ejusdem generis puræ sinuam modum compingerentur, ingens sit ut ad minimum sensui nullo pregatum tale perceptibile fiat. Particula hæc quando cum aqueo corpusculo numero uno complicata fit oleum. Si hoc denuo cum sale acido, fit hoc nitrosum: si cum acido commeatus nuda illa particula, antequam aquæ accessu oleum evadat, fit Sulphur mineræ: si cum principio terreo jam egressum hoc societate cum aqua sal fiat, nuda illa particula combinetur, fit terra stiptica colorata, plus minus volatilis, prout alterius numerus seu quantitas variat.

Elasticam esse hanc substantiam aliquatis dixi: ubi tamen non simulo potius suspicionem esse quod elasticitatem illam ex aëris commeatu nanciscatur. Expandit nempe in duplum spatium et sic hoc deinde movet loco suo: Interim eo ipso quod spatium datum non explet, aliquam quadam commotione, quæ ad ipsum continens ulterius dilatandum valeat, sive elasticum esse non videtur tanto magis cum ipse ignis, qui illi mas est motus elastici impulsor sui individualitatis, nullam ne minimam motionem ejusmodi particulæ hic inducat, nisi aër intercedat qui novo gressu suo particulas illas emoveat e pristina societate et locum alium capiat.

Verbo elasticitas sulphureorum apparet maxime e numero tenuitate ipsorum adscribenda cujus initiatio parva ipsarum aggregationem modo singentem tamen numerum individuorum continens, si magnam partem aëris sinumero interim individuorum non ad modum majorem, locum suo saliet & impleat.

Dum ergo mixto fermentabili addit fluidum aqueum et temperatum calor, imo et nonnihil aëris ad promovendum negotium concurrit, ut statim fermentativus motus. Aqua videlicet in propatio videlicet motu constituta arripit molecular illas salino sulphureo-terreas, apprehendit quidem ex latere salinas, arreptas ubi seu implicitas, secum sursum deorsum, in numero abilibus omnino viciibus inter se mensas aliasque tam aqueas quam similes fermentabile, ab aliis particulis aqueis agitatas. Fit hoc transcursu et allisu, præcipue in lineis excentricis illabenti, fit divisio sulphureo-terreum a salinis.

Sulphureæ ut tenuissimæ ad elasticum motum proclives propinquant ad superficiem liquoris, nisi a terreis ad jactationes hujusmodi ingressum sed potius ad aggregationes majusculas aptissimis involverentur, et variarum ejusmodi aggregationum demum ad fundum raperentur.

Interea tamen hoc contingat, antea nempe, quam bono tempore

derrimis fortuitis occursibus, multæ terreæ particulæ invicem aggre-
gant, et ea mole, ab aqueo fluido amplius commoveri non possint. Fit interea
ut frequentibus ejusmodi transcursibus particulæ Oleosæ, a Salina jam
fortius ab aqueis agitatæ, hinc inde a terreis avellant, et denuo, et inti-
mius quidem, Salinis ipsis connectantur. Alibi vero imbibunt seu arripiunt
eadem tales Salinæ terreæ illas, quæ a Sulphurea portiuncula sibi pro-
prie singulares relictæ, in fluido fluitabant.

Nascunt inde diversa Fermentationis Cimeteria: 1. Ex Salinarum amal-
gamatione, a Sulphureis et terreis. Super manifesto Salinus et tanto gravior qui-
dem in principio antequam partim Sulphurearum, partim terrearum si-
gillatim porum arreptione denuo non nihil mitescat seu obsaturetur.
2. Ex Oleosarum expeditione, luticulo nitidâ in superficie apparitio.
3. Ex Terrearum aggregatio ecalitu inter se invicem obscuratio liquami-
nis et mox visibilis pulverulenta et lutulenta collectio: Cujus portiones, etiam
Sulphureæ luticulæ intercurrentes, eandem inspissant et secum ad fundum
rapiunt, atq; ita Fæces constituunt.
4 Ex occursu et concursu novo, Solutorio seu connexorio, Salis et terrearum
particulorum, ex ipso hoc actu collisionis orto me Judice Phallitio illa quæ
in Fermentationibus visitur.
5 Facta vero nova cohæsione fit mitior sapor salinus in Fermentato quod
in principio diacrisos fuerat:
6 Ex simili Salitu repetito Oleosarum cum aqueis mediantibus Salinis
fit Spiritus ardens.
Istam hanc mutationum Seriem, per Diæresin, methaeresin, Syngenesin,
novas, perficit aqua. Eadem conservat etiam novas, has transportat Combi-
nationes, aliqua specie perennis intercessionis, et velati Essentialis Concursus,
quod quidem in liquoribus Fermentatis revera valet.
Nec enim vinum nec acetum si omnis ipsorum humiditas auferatur
sine extrema alteratione id tolerant. Licet superfluæ humiditatis Artifi-
ciosam segregationem adeo aequissimè ferant, ut inde si compage satis con-
stanti & inviolabili deinde permaneant, uti de effectibus Concentrationis
vini et Aceti supra commemoravimus.
Interim si maxime auferatur Universa humiditas non cessant pro-
fecta Fermentata hæc, alterationes ipsas illatas retinere, et sensim com-
parare, dum videlicet uno loco spiritus cum Essentiali immissione Aqua-
litatis; altero loco Sal Acidum aut acre: Tertio loco fæces vicescenter dimis-
sa pingues seu ustum. In quibus duobus portionibus revera Universa
quasdam terrearum separari et nihilominus hæ partes in eo statu retineri
possunt in quem per Fermentationis Actum deductæ fuerunt.
De spiritu vero Liquoribus mediante Fermentatione parato vino Aceto imo
Cereviſiæ paulo generosioribus notandum omnino est quod aquea intertextio,
cum Salinas et Sulphureas, spirituosas, tum terreo-mucidas partes, non mo-
dò in expansione debita, sed etiam in connexione aliquali servet, quæ si

denuo disturbent, mutatio contingat qua restitui ei pristinam compo-
nullatenus possit sed successiv velocibus in ulteriorem corruptelam pro-
gat. Sta enim si tenuium liquorum aliquis vehementi calore aut levi ballo-
ne agitetur, dissolvit illa intestina cohaesio et eo ad et vinum vg non mo-
sensibiliter turbidum & spissius sed et manifesto salsius et austerius
per spirituosarum maxime, pinguium particularum avulsionem a cete-
ris, quibus hactenus quomodocunq connexa, acrimoniam illorum quo-
vendo aut obvolvendo, temperaverant.

Ruit etiam tanto impetuosius, vinum tale in ulteriorem corrupti-
nem, seu alterationem fermentativam & mucidum, aut si neglectum
det, in mucorem et hinc putridaginem transit quasi insensibiliter.
Quod idem et Cerevisiae et mulso et aceto ita contingit in insigni com-
tione bullitionis, intimius illa connexio partium spirituosarum cum
lionis & mucidi imo cum ipsa aqua reliqua, disturbet et concutiatur.

Si vero in quieto statu cum cura serventur talia liquamina, fermen-
te tunc perenni durationi ad longum tempus ita incorrupta subsis-
liquoris documenta sunt non modo vina vetusta ad saeculum usq com-
ta sed Cerevisiae etiam plurium annorum aetatem ferentes. Vinum et aceto
praecipue quidem vini quod curiose asservatum ad satis longum tempus
perdurat.

Verum autem mutationem quoq temporis, seu temperaturam caloris
nempe frigoris tum et humiditatis fermentativae tenuamina vinosorum
liquores, si debita artificiosa encheiresi, superflua sive aliena aquarum
ab ipsis auferatur, ita concentrentur, ut nec aestivus calor fermen-
tum tamen, nec hybernum gelu ullam insignem alterationem ipsis
inferre possint.

Si vero aliqua pars, e tabulis liquoribus semper sequestrare placeat, tu
educat spiritus ardens e fermentatis vinosis, sudus salinus penetra-
tissimus, ex aceto, cartarus ex utroq: phlegma illud superfluum ab
sim colligitur. Remanente in fundo spissamento quod subtracto om-
redundante humore et ipsum sic satis durabile observatur. Cui omnibus
vero hinc separatis nequaquam denuo coalescit pristinus liquor
si inter se iterum confundantur. Documento manifesto quod non modo
certa connexionis ratio inter ipsa prius intercesserit quae separationis
facta dissoluta et abolita sit. Sed et quod ipsum et hac producta singula
ab illo separationis actu, specialem novam alterationem accepisse
pris gratia nec in aliquem amplius coalitum deduci possint.

FERMENTUM.

Facilius est movere quietum, quam quietare motum Platonis. Vigilius
in scriptum sit Gratiae nae si credimus Petro Appiano in Bonon bibl.

hæ est utrq; et prona sunt omnia ad motum, simulatq; illæ alicui Corpori impressæ hujus medio et contactu, alteri Corpori applicari valet: Unde dextriores quidem, nervis an non valde Metaphysico et abstractivo conceptu hanc omnium Corporum proclivitatem ad motum seu potentiam mobilitatis, vivus nomine celebrare solent.

Quod vero ipsi quoq; rationi consentaneum est, accedit hæc transmissio et nimius motus ab uno Corpore in alterum tanto promptius atq; expeditius prout illud Corpus quod hactenus quidem minus sensibiliter movet, seu quiescit ad motum subeundum, tum in se aptius est mobilitate minus, tum respectu aliorum, inter quæ motum celebrare debet, figura proportionatum vel utrumque.

Ante omnia vero nanciscuntur seu transumunt facile motum, Corpora ubi citò circumstantijs æquatis, adeoq; eidem gradui et directioni seu speciei motus undiq; proportionata.

Ludet hæc ipsa Scena maxime in nostro fermentationis negotio, ubi non modo semel concitata Commotio intestina, tanto citius et copiosius sinvalescit prout aliquæ particulæ a reliqua compage avulsæ, et liberiores agitatione incitatæ, ad negotium collisionis et detrusionis reliquarum, magis magisq; concurrunt: Sed etiam alii congeneri massæ, in quæ nihil adhuc motum est adjectæ, emotionis hujus accelerationem, minimum quantum promovent, et eo ipso quasi peculiare Instrumentum se bene ad compagem illam perrumpendam constituunt.

Ubi tamen nemo arbitretur ac si tale medium fermentationis adeo absolute ponat, inferat aut producat. Nequaquam. Manet illa Instrumentalis efficacia Fluido-Aquosa prout sub loco aperimus: Sed promovet tantum accessio hæc ipsum motum, ut breviore tempore absolvat, et magis deutiendo, quam simpliciter concutiendo effectum suum præstet.

Fermentum vocant hanc materiam Partes minimarum tenuiores, primo mobiles, et jam quidem actuali motu affectas, totius compositi fermentescentis et crassioribus, lentioribus, segnioribus semotas, adeoq; mobilitati promptioni vindicatas.

Sunt vero hæ ipsæ partes Fermentum proprie & proximè constituentes, Salino-Oleosæ tenuissimo, tenuissimæ, ad spiritus-habitudinem usq; sublimatum. Hæ ubi semel ita e crassioribus emotæ sunt, ut liberius deinceps in fluido reliquo jactari possint et ita sui similibus colli di fiunt hoc ipso quasi Instrumentum alq; medium, facilioris evacuationis earundem sui similium quæ in compositione adhuc dum hærent.

Imo vident hæ ipsæ tenuissimæ partes, tunc non modo pure & nudo allisu, emotionem sui similium a reliquis promovere: Sed etiam aliquo cohæsionis et complicationis modo: Ipsi maximæ dicere, quod subtilitate sua

magis in ipsas veluti commissuras Compositionis, penetrare appare

Sane si consideremus quod certa Species Fermentationum Fer
prebeant, presupue & quasi immediate eandem Speciem Fermentativa
in Subjecto generaliter tantum habili, producentia & quasi determina
vix possumus aliter, quam de complicatione aliqua eorum Salis sui Spiritus
aut ad minimum quacung specialissima mobilitatis homogeneitate
spicari.

Ita enim vg Vinum si in Vase aliquo reponatur in locum subtilior
primo quidem sui Acetum transit, Hanc indolem servare dein
donec tandem in Situm & putredinem vergat.

Si vero sit mixtum quod situlenta & putredinosa ejusmodi materia
cissima etiam & nix ultra habitus tenuitatem sensibili impetu ad Terra
nostra illa inter media acetosa mutatione, transit non modo immediate
praecipue etiam & insensibili impetu in ipsam putrilaginem.

Quid quod faces ut vocant, seu ut alii flores, Cerevisiae hordaceae eadem
ticae, eadem Vini Fermentum denique panarium secalinum, singula eo
sim si secharo distinctis, aequalibus caeteroquin portionibus adjiciantur,
et ad Fermentationem disponantur, quod libet horum Fermentorum, omnibus
diversissimum Saporis Fermentati illi afficiet?

Quod omnia vel ab adhaesione particularum hujusmodi ad componendum
in Mixto fermentescente obvias deducere fas erit: vel ab exquisitissima
proportione motus, quae non aequa in eiusdem generis sed omnino equidem
Speciei particulis transmutatur? Et hoc quidem primo ad minimum
nec videlicet hae expedite reliquarum etiam paulo crassiorum impulsum
promovent aut sane e nexu illarum exemtae laxiorem hunc et libe
tum relinquant ut tanto promptius ab aqua dirimi possit.

Attioni paulo indaginis esse videtur illud Phaenomenon, Quod autem
pulae Fermentorum adeo facile destruat, calore insolentiore adhibito. Si
enim non modo videmus quod Fermentum panarium, si aqua nimia
fervida diluatur suffocet, veluti enervetur vocant. Sal et ipse Cerevisiae
rise faces, si Cerevisiae modo coctae adhuc nimium fervidae adjiciantur
patiuntur eandem mosam ut nihil fermentent, aut valde parum, diver
Et occurrit in Putrefactione simile quod dum carnes ex nive jam fatiscen
& mucescentes, & brevissimo semper in tabum putridum diffluxurae, vix
quant triple tardius deinceps paro putrescunt.

Neq tamen adeo late ut primo apparet recondita latet ratio: Primo enim
Fermenta illa tam panarium quam Cerevisiarium, habent admixtas copio
sas portiones mucidas, quae calore auctiore repente turgescentes, tenuia illa
non modo obvolvunt, sed etiam secundo subtilissima illa, quae Calori
est per minima intenegatione, repente in novam Compositionem cum ipsis
complicant, quo ipso porro liberam illa mobilitas, quam ista secum
tum laboraret. Eadem est et certe putredinosi miasmatis ratio, quod caeteroqui
potens in mixtionem novam cogit et impingit simul, particulas heterogeneas
quae in Mixto adhuc residuae, terreis maculaginosis ita arcte implicantur

deinceps talis subtilis emotio amplius fieri non valeat: Unde etiam
genese cruor carnes longe minus subtilem, minus aerem volatilem
minus amarum & penetrantem, caeterem sub putrefactione exhibent,
eam cruda putrefacta.
Quinimo perit etiam sub fervido calore non parum de halitu ea spu-
da fermenti portione. De subtilissima nempe illa, quam supra Elasti-
em appellare solitus sum, agilissima aque ac penetrantissima: Disipat
& non minus calore, & ita quidem praevertissime quam ipsa longa mora in
ero aere unde fermenta diu exposita impinguescunt & hebetia evadunt.
Absipari vero & ad aliquam durabilitatem decinori possunt fermenta
ipsa tali sed leniter mucida a substantia sine qua si esset exhalaret
unto promptius, jam modo dicta ratione, tenuior illorum maxime agilis
efficax portio. In eadem hac mucilagine irretita quoq servari agilissi-
ae illae partes possunt, si haec lenissimo tepore, qualis apricis diebus in ven-
ere possit, vehiceretur: Ubi mucor innexas agiliores illas partes diu-
ius retinet, & accedente denuo fluido aqueo dimotas efficaciae suae
eddit.
De necessitate vero ut et quantitate fermenti, verba adhuc notanda um
quod fermentum nunquam absolute necessarium sit, sed eadem illa
ctoria per se quoq fermentescat. Promovet saltem fermentum ad dictum &
celerat actum. Deinde & speciale fermentum conducit, ad certiorem red-
endam illius speciei fermentationem, quae alioquin in magna heterogenea
ista materia, facilis quasi promiscua & praeposterè floret, nisi ma-
ra circumspecta administrationis adhiberetur.
Quantitas denique mediocris sit oportet, nimis parca enim parum promo-
et, nimis praecipitem, et subinde confusaneam commotionem accelerat,
frequentissime loco specialis fermentationis, universalem & turbulentam
actus. Compositionis confundo subversionem introducit.
Haec pro Theoria fermentationis Physico Mechanica si medium
adhuc sufficiat.

ANNOTATIONES ex LIBRO CURRICULI Joh.
Ad. Jochan Milden.

Modus eliciendi Spiritum ex Vegetabilibus

Adducit Bergerus Petrum Mormium qui in Collegio Romano extrahit
ritum Vegetabilem non tantum ex Plantis sed etiam Animalibus per fetas
missionis Cavante Borello Cent. 1. Hr Salsa enim Corporum Substantia, non
specificam ipsorum corpore destructo, salvam conservari et sub Figura quadam
notabili posse conspiciendam præberi non solum in Vegetabilibus sed
sed etiam in papyro calce vidisse pro certo quidam mihi narrant, et rem
publice scripto confirmarunt ut Claveus Gallus.

Modus resuscitandi Plantas Paracelsicas.

Recipe lignum quod primo fuerit carbo postea cinis et pone in Cucurbita
cum resina liquida et siccata illius arboris omnium idem sit pondus misce
& mi leni calore liquefiant et fiet mucilaginosa materia ad qua sita balsamus
ajunt, ex quibus nascuntur omnia, omnia generantur, nempe Phlegma pingue
et Cinerem, Phlegma est Mercurius, pinguedo est Sulphur, cinis est Sal, ita
omne quod in igne fumat et evaporat est Mercurius, quod deflagrat et cal
bescit est Sulphur, & omnis cinis est Sal. Cum jam dicta tria principia
mul habes, pone ea in Ventre Equino, et putrefac ad suum tempus. Ita
sta illa mutata in pingue illum separatur & infundatur, videbis eam
vivipere & arborem & lignum parvum inde nasci, virtute primi
Caput Mortuum Basilii Valentini Protomedici Fragonii.

Recipe olei vitrioli per repetitam rectificationem decalbati partem unam
Spiritus vini optimi per tartarum album rectificati part 2. vel 3. misce &
destillentur ex Cucurbita in arena posita igne lenissimo, applicato Alembi
pionte capacissimo. Inter destillandum prodiit primus per Recipientis ori
ficium, infra quem Spiritus vitrioli in Recipiente vere turgentis, qui minimum
di colore ex albo grisco variegato in gyros et flexus multiplices pro ut
copia Spiritus ex Cucurbita in Recipientem vere turgentis, qui minimum
duabus horis apparuit ac tandem in Spiritum Aromaticissimum mutatus
fuit. Vi ratio suspendit et judicium pinxerem vivum esse.

Unguentum Luminarium.

Unguentum Strygis conficitur ex Adipe Felis Canis aut Ursi vel Lupi
vel potissimum ex Infantis occisi pinguedine.

De Lapide Philosophorum & de Metallorum
cum deducta est in Operatione ad primam Materiam
hoc est in Nigredinem & de Gradu Ignis

Cum vero totum est nigrum, continet ignis eundem gradum, donec albedo in
ventre ipsius occulta appareat, nam sic approximat finem. Notandum est
tum quod in ipsa nigredine, multi colores appareant de quibus non faciemus
Sophi mentionem, nam quandoq totum fit viride, quandoq viridem quandoq
violacei coloris, quandoq etiam ex uno latere vasis est viride ex alio nigrum
vel lividum intus et viride extra, hi tamen colores omnes sub nigro latent
bendunt & quoniam in eis nulla profectio est tendit deo

principalites tantum inter cateros colores nominant tres, videlicet
virtutes dicunt anime, scilicet Nigrum album et Rubeum.

De Modo faciendi Projectionem. Arnold de Villanova

Si quis grave est mille millium partes simul fundere cum volueris
projectionem facere hoc modo fiet. Recipe centum partes mercurii
cum sale et aceto abluti, & pone in Crucibulo supra ignem, cum autem ce-
perit fervere pone unam partem tui Elixiris Philosophici mercurio præparati
super centum partes illius mercurii ablutis et fiet totum medicina su-
per album mercurium ablutum. Deinde pone primam partem medi-
cine istius congelate super 100 partes mercurii ablutis in Crucibulo fer-
vens ad ignem, et fiet adhuc totum medicina. Postea pone unam partem
istius medicine ultimo congelate super 100 partes mercurii ablutis &
fiet totum Aurum vel Argentum sibi omni judicio secundum quod pri-
mo fuerunt Elixir rubeum vel Album simple præparatum & ut dictum
est imperitum.. Habet virtutem efficacem supra omnes alias medica-
mina medicinas, omnem sanandi infirmitatem, tam in calidis quam in
frigidis egritudinibus. Conservat sanitatem, roborat firmitatem virtutem
visivam facit juvenem & omnem eorum expellit egritudinem venenum
dilatat a corde arterias humectat, contenta in pulmone dispohit, et uler-
ata consolidat. Si egritudo, qualiscunq; generis ella sit fuerit unig
persone sanat una die si ventus Anni in duodecim diebus: Si vero
fuerit aliqua ex longo tempore sanat in uno mense et non immediate.
Hec medica est thesaurus super omnes Mundi divitias.

ANNOTATIONES ex LIBELLO DE RE HORTENSI. Carolo Stephani

DE MINARIUM PLANARUM.

Castaneas nuces ad veris initium servare.

Castaneas nuces ad veris initium servabis. Eas in umbra siccari debent
quamdiu deinde in siccum locum tranlatæ in cumulum redigantur
quem arena diligenter aperiat. Integrarum probatio est, ut in frigida am-
pullam tum eorum quæ sane sunt mergunt, supernatat quæcunq; vetusta
et vitiosa corrupta est.

Citrea mala conservandi Modus.

Citrea mala subacta cypso studiose perlita toto Anni curriculo integra
integritate atq; succi omni vitio servari. Idem præstabis si citrea
cum succi accris hordei farinæ obruta. Sed siligeæ veteris atq; servatæ no-
dum suis foliatis ramulis decerpenda sunt, & secreta disponenda.

Conservare Juglandes.

Conservant juglandes vel palea obrutæ vel foliis suis aridis. Repetum
maturi si virides nuces tantum putaminibus suis liberæ demergantur
salsæ, per annum virides inveniri, ipsumq; mel sua medicabile fieri
si ex eo facta potio fauces et arteriæ medeatur.

Pyra. Servandi Modus.

Pyra optime servant dilecta pice succulis suspensa. Alii in sapa vel passo
vel dulci vino vel musto morsa cujusdam cadis plenis plurimi inter seos.

bem obruta servarunt. Alii siccatis frondibus juglandis involuta condunt, aut in terceis fictilibus in vino vel musto demergunt. Sunt qui quedam pyra aut mustacea vel alterius generis, aut Corniola aut Rosacea vel Bonchristiana dividant & grandis purgent acinis in Sole ut novo vere gustui quam optima reddantur.

De Seminum Natura.

Quaecunq serenda sunt cum Luna crescit seminentur, quae autem seranda sunt vel legenda, cum Luna minuitur.

Semina plus quam sinicula esse non debent, ne vetustate corrupta prodeant.

Quae florent tangenda non sunt.

Semina favente Calo data maturius prodeunt, tepentibus locis et aprico aut illustratis citissime prorumpunt.

Recentia semina maturius gignunt ut porro, beta, ~~pastinaca~~ thyo cucumer cucurbita.

Vetera semina celerius proveniunt ut apio beta nasturtio, cunila origano coriandro.

Omnium celerrime nascuntur semina Caymi illi, napi, Cnidium enim die erumpunt, omnium difficillime apium.

Asparagus.

Asparagi pangunt solo humido, subacco sonticulis ad lineam rectis, quibus bina ternave grana semipedali spatio discreta mergantur quousq coeuntibus radicibus connexa et multis irretita capillamentis coalescant, quae vocat Spongia. Asparagus qui primo proferatur coerceri debet, ne invalida adhuc radix moveat: bicennio morari habet in gradu Asparagi cacty simo et truncatione continua nutrienda; nam quod primo anno producit id graminis speciem referre videtur.

Ex ANNOTATIONIBUS LIBRI PRIMI Doctiss. CHYMICUM MYST. Ill. V.

Auctor. Ernesto Gotthold Mennens.

Nota Chymica Quibus Materiam suam denominant.

Sol ☉
Sulphur ☿
Mercurius ☿
Regulus Antimonii ♐ ♁
Arsenicum ⁘
Cinnabaris nativa ♄
Sal ⊖
Oleum ℞
Spiritus Vini seu Spiritus ardens ♃.
Magnesia Δ
Crystallus ☾
Nitriolum ⊙.
Spiritus humanus ☿
Spiritus nitri vel Salis ♃ ♂ & ☉
Acetum ♯.
Calcinatio A
Mars ♂
Bismuthum ♑.
Aqua ♈
Cornu cervi ℂ.
Tartarus ♇

Auri Tritura.

Aurum foliatum in minimas particulas concisum, mortario vitreo denso vel aureo inde, inque eo charta tantum tecto ne pulvis vel aliud spiret, quod Noctes atq; dies continua pistilli agitatione tandiu terit, usq; dum in pulverem subtilissimum convertat, cui tritui ut plurimum 14 dies impendunt, si vero quis de die saltem operari velit integro mense opus erit.

Experimentum Augendi Aurum

Mercurius vivus tritus per notabile tempus in mortario adæquato, eoque pistillum machina certa agitatur continuato, minerale hoc non tantum ad deponendas impuritates alcali vix separabiles, et ad puritatem atq; splendorem summum suscipiendum, sed eo usq; disponere sibi præsumit, ut aurum quod oblatum aquæ promptissime deberet, at cum fœnore atq; augmento singulari reddat.

Aquas destillatas ex tempore parare.

Aquæ destillatæ ex tempore parare licet sine igne aut ulteriori destillatorii apparatu sin aquæ fontanæ pro rata proportione spiritum illis vegetabilibus fermentatitium affundens eg. Spiritum Rosarum, liliorum Convallium, ut obtineas aquæ fontanæ mensuræ 1. Cochlearia 2. Spiritus Rosarum aut liliorum Convallium affundere poteris vide Hoffm. Act Chym. Vol. Cap. 2.

Solutio Resinarum.

Solutio Resinorum Corporum spiritu vini intervenient agitatione administratu facilis, ita etiam deliquationi in aere humidiori insistunde obedit cum vel myrrha cum albumine ovorum cocto inclusa & hinc in Cella superna deliquescendo solvit, & in oleum myrrhæ per deliquium sic dictum convertitur.

Modus parandi Salem pro usu necessario.

Præparat scilicet Tabula ex asore exacte levigata quæ ipsa obducatur accuratissime foliis chartaceo, omni modo levigationis ratione habita in hac ipsa deinde agitatione leviori adhibita circumducit pumice Tali quo ipso in minutissimum pulverem attento, quem a quibusdam sub Olei Tartari vicei nomine carij venditum memini.

Olea destillata ab Aquis separare.

Olea destillata ab aquis suis separandi non melius quam frigori cedens, dum scilicet ipsa aqua olea suo adhuc contum frigori expositum fit ut illa congelata Oleum supernatet facile hinc separandum.

Phosphorum modus parandi.

Mercurium in Barometro immissum leni agitatione succutiendo Barometrum in tenebris igne quasi repletum conspicat, tam clare ut ne lucem, ut etiam faciei circumstantium illustret, ut optime adhuc vicem discerni possent. Vid Act Acad Paris Anni 1701.

ANNOTATIONES DE CHYROMANTIA LIBRI III. Joan Dee

Elementa Literarum in manu ad Planetas referenda.

♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
Aries	Taurg.	Gemini	Cancer.	Leo.	Virgo	Libra	Scorpio	Sagittarig	Capricorng	Aquarg.	Pisces
☿	♄	♃	♂	☉	♀	☽	☊	☋			
Saturng.	Jupiter	Mars	Sol.	Venus	Mercurius	Luna	Caput.	Cauda			

Ignis. Aer. Aqua Terra Homo.

Servata hac serie est facillimum judicare si talentum aliquod homini quis animadvertat. Signum enim in quo Planeta exaltatur bonam fortunam affert si in quo tuberculo fuerit. Quod si ei adversabitur fortunam. Quæ vero quatuor Elementa designant si in propria Elementa conspexerint fortunæ sunt verbi causa ♈ in tuberculo Jovis quod ignis assignavimus fortunam in rebus quæ igne fiunt demonstrat quam maxime in alchemica Quæsitate aliis vero in locis infortunam ignis causa. Et modo de alijs secundum digitorum et Elementorum ordinem est arbitrandum. Et pulices si Venus alijs infortunata omnibus alijs in locis gaudet et bonam fortunam inducit.

Tres Carmina propias quasdam Planetarum Naturas decernentia.

Saturnus est Carcer via mors, est Jupiter est lex
Sol vitam, uxores ato ornamenta Cytheræ
Mercurius Sophos, largitur aquatica Luna.

De Secundarijs quibusdam Characterijs in Planetarum tuberculis peculiare quoddam portendentibus

Stella vel Crates in tuberculo Saturni, fatui hominem arguit, quæ ruinam et qui in Carcerem aliquando detrudat, ylicea dolores et rheumatismum patientiam ✠ ◇ Talis Signum eodem in loco capacitatem et sapientiam In Jovis tuberculo sacerdotum persecutiones ac detrimenta eorum

Scala in ♃ vel ☉ tuberculo ad dignitatem gradatim ascendum
prebet hoc idem faciunt Stella et Circulus, & quam maxime in Jovis
tuberculo dicunt que in loco Circulum vel Coronam, dignitatem Regiam denota-

X Veneris Sacerdotalem Philistonius autumat, et maxime si
in eius tuberculum cæteris fuerit eminentior. Scala in Veneris tuberculo
male portatem & inopiam Mulieris Auia, In Mercurij Cavea Cavillato-
rem, Sed in his que manu fuerint, solertem ad modum facit In Martis
tuberculo tales characteres faciunt furem homicidam depopulatorem
prædatorem, et qui aliquando mortem sibi inferat. Hæc idem præstabunt
Stroti et a Sapientibus repudiati characteres.

Artificum Instrumenta in ipsa manu comperta, ut Malleus Subcu-
dum, peritiam in eo genere demonstrabunt. Si in Congruis locis fu-
erint adinventa, ut si Planetarum finibus quibus hæc ipsa subiicit
Deus, ut Malleus in Martis tuberculo fabrilis artis peritiam ar-
guet, si vitæ lineam tetigerint, hanc enim hominem Cruci affigendum
denotabunt. Ensis sub Sole vel fortuna sinea Hominem in aquis sub-
mersit itidem faciunt plures Semicirculi & in compositæ lineæ.
In Tuberculo feientis prope Lunam. Altera parte longius vel Ensem
videas in Veneris tuberculo Virum sepelire facit. Rota in Mercurij ca-
vea figulum, in Martis et Lunæ Supplicium per Rotam.

Tales Figuræ sub Jove & Marte signe comburi, et maxi-
me in Martis Tuberculo, si Linea vitæ applicuerit.

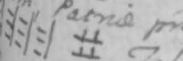

Talis Figura in Tuberculo Martis proxime Vitæ line-
am patricidii predictorem et Consanguineorum Interfectorem.

Tales Figuræ in Tuberculo Veneris, ac in manu Mulieris
dominam si nigra, multorum virorum appetentiam faciunt &
eorum quæ se stupranda in numeris proris subiicit. Cui si
idem adhibuerit decipiet, et quam maxime si tales Lineæ vario
colore rubore perfusæ.

Est itaq; pro Generali præcepto in hac arte observandum, quod in-
dinatæ figuræ ex transversis lineis nil speciale apud Sapientes
monstrantibus conflatæ Planetam illum perturbant ac Infortunatis
videant in aquis Tuberculo fuerint adinventæ. Deo ergo faciendum est pi-
cuum ac si in suo detrimento, aspectu quoq malorum in horoscopa-
figura existerent.

DE SIGNIS CONSIMILIS ACCIDENTIBUS ET SPECIALIS portendentibus.

Si tale Signum in medio Lineæ vitæ fuerit hominem designat in Corde
vulnerandum ac illius monitorium. Si tale Signum ut sequitur ✕ in Cacumi-
ne Cordis et Spatium pectus pollicis tuberculum extitient prædictionem ob
eandem significant. Quod si transversalis linea eam diviserit et lineam vitæ
illi determinationem ob talem actum portendit. Quot lineæ fuerint ver-
sus pollicis intersecantes ac Spatium versus proficiscentes tot Casus ad

alta denotabunt. quo in loco si Crux fuerit Offis nupterum et talis
si similo Signum prope thoralem vel vitae lineam △ in remis
morum Canis expectato, et maxime illis in partibus, quibus lineae re-
spondebunt.

Tale Signum juxta Supremum Angulum in utrumque latus
hominem citò in fio mandum designabit.

Talis vero figura: Aeditatem. Mulieni Causa Angulus superi
cuteris coloratior, filium masculum in praegnante
dit.

Tale Signum juxta Trianguli interiora Angulos in Cruce
dum demonstrabit, Stella in monte pollicis in sum et latitiae
retat, Concubinarum amatorem X Figura talis, dignitatem
X Talis vero prope vitae lineam eo anno infirmitatem indicat
lis figura in tuberculo frontis mortales inimicos et praecipua
torum hominum indicabit. Sed si hae pacto fuerint X pacem cum
cum faciet, vel erit aequalis.

Talis figura in praedicto tuberculo, periculum in aqui
C Talis parvitudam similis vero sursum respiciens, clarum
rum ostendit.

De lineis Omnibus in Manu.

Postea videndum est de lineis omnibus in manu et signis, si in manu
ea fuerint lineae ex adverso aequidistantes, nec aliqua transversa ea in
go vel una sola linea satis profunda, ita quod alia linea non transeat
leam, Signum est veritatis implendi promissionem. Si vero jungat linea
dicta Signum est Contrarium. Crux reperta in monte Indicis Signum
honoris et dignitatis secundum Statum suum. Et si ▢ ibi reperta
erit, Signum est nobilitatis, et quod habebit primum Statum
duae lineae rubeae exeuntes de Mensali, per hunc locum versus Medium
naturalem, infirmitatem talium significat, sed pallidae praeteritam et
antiquam

Si a Mensali exit linea tendens ad Indicem, Signum est magnae
dacia Si linea a Mensali progredien. transeat inter Indicem et
dium moriet per vulnera Si a Mensali exeant duae lineae tangen
radicem Indicis Signum est subitaneae mortis.

Si Linea exeat a Mensali attingens Medium, vel prope veniat
et profunda Signum est magnae curae et laboris, Si duae fuerint et mag
plus significant. Si alia non transversa est Si una linea vel plu
res sint sub radice Medii ex transversione aliis dicidentibus Signum
est bonae fortunae.

Linea torta et larga recepta inter Medium & Medicum, Signum est
tuitatis Item Mulier habens plura Signa talia inter Medium
et Medicum et Auricularem, magis est apta concipere filios quam filias

Linea morum a Mensali ad radicem Medij prosa et torta, in loco

Figura dextræ manus læuæ Io
diui ostendens.

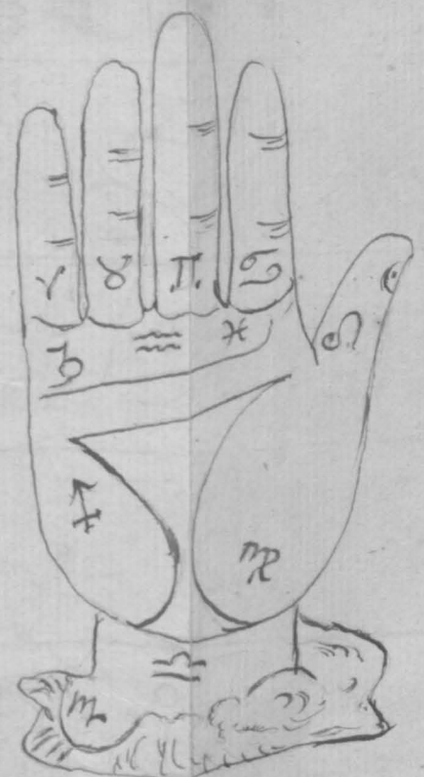

Figura sinistræ manus dominationes
planetarum in illis respondentes
exhibens.

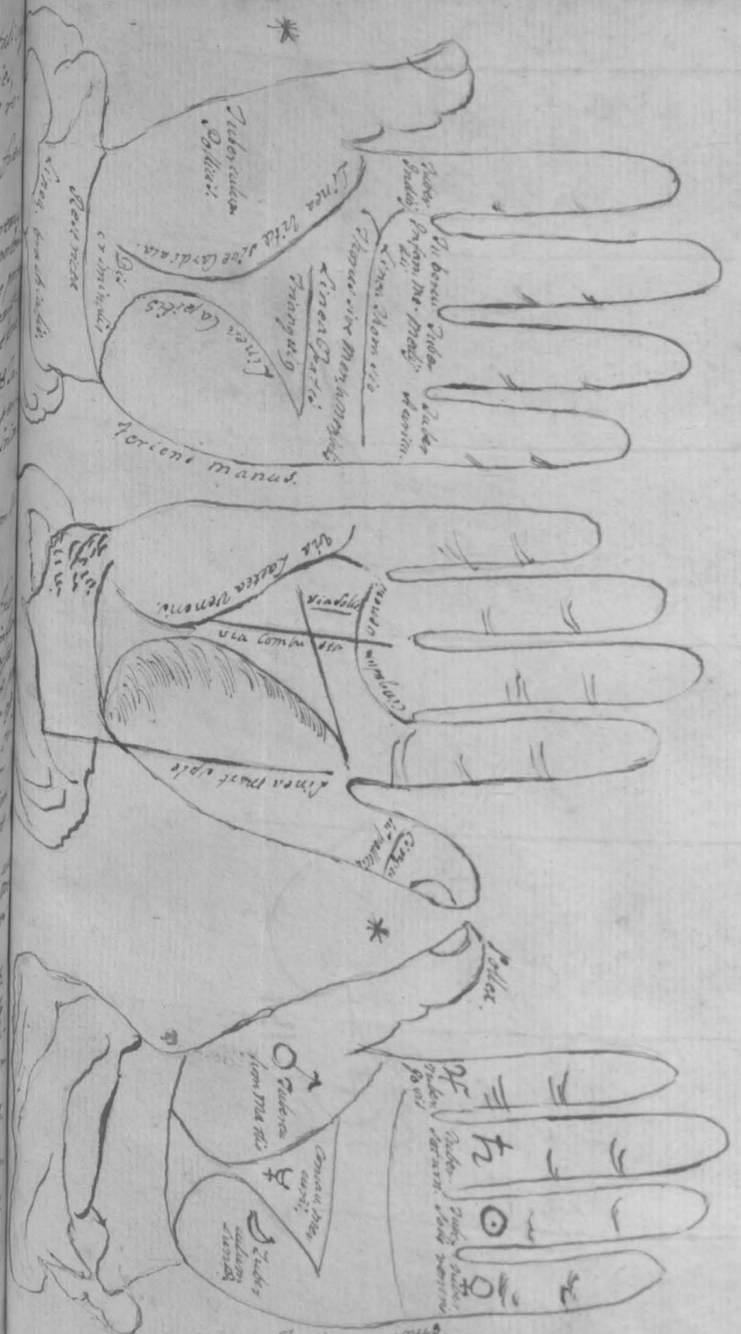

Figura dextræ manus principales
lineas, montes, & loca signorum
& planetarum exhibens.

Figura dextræ manus partes
in ea contingentes diuinas & planetarum
& signorum exhibens.

Manus Dextra cum signis
a Literis signata.

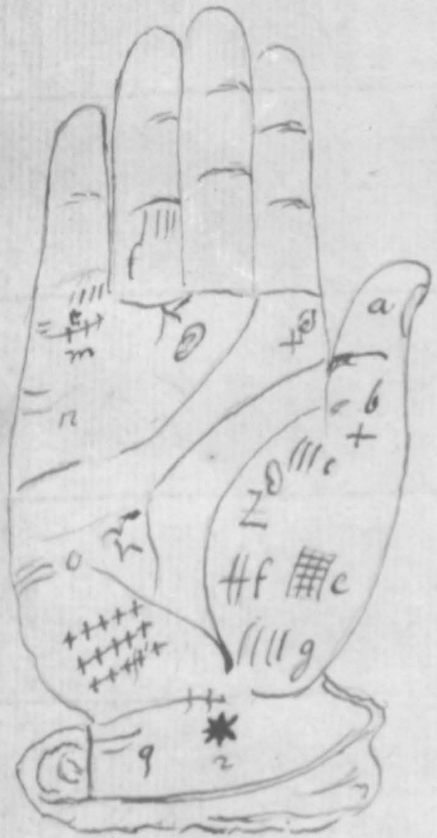

dat largitatem in Muliere vero Corruptionem Si ibi fuerint plures
a recta et una alia transversetur ea. Signum est impedimenti
linea reperta inter radicem mensalis et minimi, ostendunt nuptias
si recte descenderint, ponunt impedimenta.
ea linea reperta in Cono montis pollicis Signa sunt fortunii et acquisi-
lo divitiae. Si istae lineae sunt versus Receptam manus in principio
atis habebit tales divitias in juventute, Si prope Pollicem in media
te, Si inter duas junctura Pollicis in Senectute. Si vero non invenian-
nunquam erit Dives per acquisitionem.
una linea veniat a parte Anguli Superioris juxta lineam Vitae Si-
n est magna luxuria. Si ut [e] rotundum prope longitudinem Pollicis
erit subversus Et si fuerit magis prope juncturam Pollicis ofit
ensus. Et si tres digiti longiores bene disjungant, ita quod lu-
n potest penetrare, Signum est largitatis, Sed si bene jungant si-
m est Avaritiae
Item longitudo carni Signa sunt avaritiae
n magna pilositas in tergo manus Mulieris, vel in loco barbae significat
luxuriam.
linea Vitae habeat superius torturam in Mulieribus Signum est Me-
cum. Si in medio Trianguli habeant istam figuram [X] ex adulte-
concepserunt. Si hoc Signum fuerit in radice Auriculatis manus
sinistrae [E] in Muliere dic corruptionem. Si hoc Signum [E] in sinistra
lieris dicit corruptionem, vel significat fornicationem.
Mulieris manus grossa et longa pluribus signata Virgulis et habens
signa in Monte Pollicis X ++ ZL deflorabit, amittendo florem
initatis.
Si in manu Rustici inveniat Signum praelationis, non est dicendum
d licet episcopari vel Praelatus sed quid habebit honorem secundum ea-
m suum, Item ex solo uno signo non est judicandum, sed ex pluri-
undum conditiones hominum.

Videat manus dextra signis & literis signata.

ando linea est continua versus receptam sicut hic vitam longam significat 1.
ando linea vitae et naturalis non conveniunt faciendo Triangulum Si 2.
periorem, inconstantiam significat - - - - -
ando linea naturalis fuerit brevis, vitam longam, et bonam di- 3.
spositionem significat - - - - -
ando linea mensalis fuerit longa versus montem Indicis, im- 4.
et impatientiam montis significat - - - -
ando linea Trianguli inferior apparet sicut hic, dolorem oculorum
indicat, & corruptionem in mulieribus
linea in superiori parte Pollicis fidelitatem significat - - - - - a
ua recepta ut hic, divitias in Senectute significat - - - - - b
res lineae sicut hic, significant peregrinationem - - - - - c

Lineæ figuratæ in monte Pollicis Sponsi et Sponsæ, fideles et infideles significant . . . d.
Lineæ transeuntes montem Pollicis, duram lepram indicant
sed quando transverse aliæ lineæ transeunt impedimentum significant . . . e.
Crux in monte Pollicis, corruptionem in mulieribus significat . . . f.
Multa lineæ in monte pollicis melancoliam significat . . . g.
Talis figura sicut hic in mulieribus partum & de adultero significat . . . h.
Crux in monte Indicis dignitates significat . . . k.
Lineæ in monte Annularis infirmitatem futuram significant . . . l.
Lineæ in monte minimi arrogantiam significant . . . m.
Duæ lineæ ibidem infra montem minimi infirmitas significant . . . n.
Lineæ in Palma manus interiùs ex parte Parentum significant . . . o.
Multæ cruces ibidem meretricem naturaliter significant . . . p.
Linea juxta Receptam, Parentes fideles significant . . . q.
Stella juxta Receptam, Divitias et honores significat . . . r.
Lineæ in Annulari et alijs lineis transeuntibus pueros mortuos significant . . . s.
Linea vero recta stantes in Indice pueros vivos significant . . . t.

AD LIBRUM Primum de Seminarium & Pepiniis

Auto. Carolo Stephani.

Per seminarium Hortulanorum quid intelligitur.

Semina hoc loco quemadmodum in aliis minutis intelligi debent non grandibus pro granis sed surculis depactis, cum radice egerunt in seminarium aut vinetum transeuntes. Talli vocant Des plantes d'Arbres dum surculi serunt per ordinem, ideoque plantuli, certum seminarium, et quasi surculorum quoddam.

Eadem quoq ratione seminaria pomorum pro pomarijs, aut locis pomorum seminibus asperis sumemis, hortulani appellant eadem pepiniaria Des Pepinieres, cum ex granis pomorum aut pyrorum confita sunt, parvulam taleis terræ infixis conseri solent.

Porro tamdiu dicunt seminaria, quamdiu ipsæ arbusculæ steterint, aut etiam ipsi surculi grandescere et adolescere incipiant, et jam possint alio transferri.

De quibusdam Pontibus Arboris.

Si arbor inutili quadam fruticatione multos veluti caudices emittere videatur, cujusmodi solent corylus prunus corylus, tamen si Caudex unicus appellabit qui est medius & robustior, alii autem Drageons radicibus prodeuntes, qui quidem decocari et transplantari solent, ut arbor crassior sit et ne soboles ludurians parentem enecet, stolones appellantur. Talli dicit Des rejetons. Omnis deinde soboles quæ ex imo stirpe nata est, quotannis extirpanda. In vineis autem vocant Pampres, unde pampiniare vites superfluos stolones revocare est, quod etiam ad arbores convenire possit.

Oculi in Arborum Surculis dicunt, unde germen producunt, scilicet germinant. Des Oeilletons. atq hinc inoculatio quam proprie Emplastrationem vocant. Columella cum Oculus Surculi aperit, et alterius Arboris oculum intus inseramus.

Gemma idem quod oculus. Gallis dicit Des boutons. vel Boutonner, quod et gemmas agere dicat. Si autem in Vitibq fuerit gemma quod dicit gemmare vites. Gallis Bourronier. quod Virgilius dicit trudere gemmas.

Germen est id quod ex ipsis Arborum Surculis primo vere exit, ex quo deinde folium producat.

Viviradices dicunt Plantulæ Arborum cum sua radice translatæ.

Talea est frustum ligni aut Arboris ut Oleæ vel Salicis præcisum ex utraq parte quod in terram deponit. quas alii clavolas alii Taleas appellant. Affier par troncons. Est serere taleis.

Calamus appellat id, quod Ramo alicujus Arboris inseritur ex solemus une greffe. Ideo Lacrymantes calamos inseri non oportet. Quidam hoc genere inseruere fissuram in vitibus exempta cortice tenuem Surculo a latere plano adigendo. Columella insitum appellat eum quod ex insito profundit, ut sublicandum.

Virgulta quibusdam vulgo Plantades alii semina appellari placuit nonnulli etiam Palmites vocant, nempe surculos eos qui terræ committuntur ut in arborem insurgant.

Stirpes Arborum dicunt quæ sua sponte proveniunt, suntq veluti palmites solidiores et Trunci unde stirpare vel extirpare. Omnis deinde Soboles quæ ex uno Stirpe nata est quotannis extirpanda est. Et Stirpitus adverbium quasi radicitus.

Vocabula ad Arborum Culturam et insitionem pertinentia.

Serere Arbores, Est illas per ordinem et paribq mensuris disponere.

Serere etiam plantare dicit, idest figere humo Plantas feraces.

Metare Arbores aut Vineas est disponere certis mensuris aut ordinibq. Serere Gallis Reonner.

Circumfodere Arbores aut vites est cum æstate potissimum aridam jam terram neq satis humidam circumquaq effodimus, usq ad ipsas radices, atq ejus ablatæ terræ loco humidiorem et crassiorem injicimus, præsertim in iis Arboribus quæ per hyemem ablaqueatæ non fuerant. Gallis dicit Beuher. Circumfodi autem omnibus Annis a Solstitio duum cubitorum

Circummunire Plantas Arborum Caveis, est ipsas Plantas vel spinis vel palis circumpositis munire et sepire ne a pecore corrodant.

Ablaqueare Arbores Deschausser. est hyeme potissimum terra defossa supervacuas radices quæ per æstatem succreverant abscindere, ne inutili propagatione succum ipsi matri necessarium exigiant.

Aggerare Arbores vel etiam aggerare terram circa Arbores est cum post hyemem, instante jam æstate terram circumfodimus, et veluti circummunimq ipsas Arbores optima terra, ne calore nimio radices exarescant.

vulgus Gallorum vocat Rechausser. Omnes arbores fructiferæ circumfossa aggerari debent, hoc est terra multa circumpedire ut nimis non pereant trunci.

Facere fossam aut fodere est terram facere in quibus arborum radices depangantur, et demittantur in Seminario. Faire des fosses pour planter & piquer des sauvageaux.

Deliberare Arbores aut Vites est earum ipsum corticem aut ejus arundinibus aut alio quopiam vitio inquinatum tollunt, ut melius ipsæ quæ sordibus liberatæ convalescant. Cortex quod aridus et ipsum per circuitum trunci dependens corpore tenus deliberandus est. Ecorcer, Oter la peau.

Surculare Plantas vel Arbores, est surculos adnascentes ex ipsis arboribus adimere, et tales præcidere ex novellis ramis, quos Seminario commodare possimus. Tailler de ceux ou des troncons pour planter ou afficher ailleurs. Arb etiam rigandæ sunt Plantæ cum siccitates incesserint nec non post biennium ferro tangendæ, ac primo surculari debent, ita ut vimen stylus altitudinem maximi pedibus 2 non excedat.

Frondare arbores Ebrancher est cum agricola ex frondibus arborum superfluis manipulos facit, quod ne arbores nefrondium multitudine obruantur, & fructum uberiorem ferre possint. Frondare enim est frondes arborum amputare, quæ hyemis tempore amputatæ ad pascua animalibus offerunt: In frondatione cavendum ne proliciores partes fiant qui ex amputatis Virgis relinquuntur.

Attondere & interradere Arbores vel vites, est luxuriei compriminis causa, cacumina flagellorum comprimere. Para aire faire non ad tondendo sed unius carpendæ manibus frondes interregendo. Ejusdem decacuminare dicit Columella. Decacuminanda virgultea pars est illa quæ videt nitidissimus.

Castrare Arbores vel Arundineta aut Vites, est interscidere et eradicare, sed illud de integro resecari debet, hoc potest interscidi & diminui quod opus Rustici Cattationem vocant. Plinius depurationem appellat.

Exturbare Arborem est herbas quæ circumquaq admixtæ sunt arbori ne ut melius terræ alimentum capiat. quod Varro dicit Pinsitare.

Interlucare Arborum ramos, est ramos seu germina inutiliter prodeuntia cum intervallo resecare, ut solem et lucem alii rami possint recipere. Baisser jour ou tailler d'allaige.

Inserere Arbores est surculo unius Arboris ingeniose detracto alium commisso ac conglutinato, ipsarum Arborum naturam ita mutare, ut eas veluti cogere videamur tales fructus producere, quales eorum natura proferre solet vulgus nostrum apellat Greffer. Fit duplici fere ratione aut enim truncus Arboris denique findit, Cuneo fissuram aperiente admoto, donec cuspidatim decisus desinat in gnam Calamus. Atq hæc quidem inserendarum Arborum ratio communis vocat. Enter en fente. Aut etiam inter corticem ligni et Surculum

venebat, qui primus insitionis modos fecit, qui hodie quoq dicit Enter en escorce.

Alia est preterea inserendarum Arborum ratio, quam Inoculatio vocant, nempe cum gemmam vel oculum unius Arboris in alterius, in ramum & nodum gemmæ alterius expulso Cortice Enter en aultre. Inoculatio rosæ amat lenes.

Est et alia Insitio quam Emplastrationem vocant, aty hanc tutulatam insitionem appellare possumus Enter en escusson. Exempla prima Scutula (sic enim vocant quod postea Emplastrum dicunt) Cortici imprimitur, ex alia Cortex par cum sui germinis gramma sic commode denata ut cicatrici loco non sit. Aty hæc quidem Emplastri ratio ex inoculatione nata videri potest. Casso tamen maxime Cortici invenit neq parvi et minuti arboribq propria est & assate perficiunt flori solet, alaé autem duæ Insitiones hyeme vel Vere. Columella. 5. Fertilissima (inquit) omnium Inoculatio, postea Emplastratio & serere firmissimum secundissimq quam serere.

Neq omittenda est serendarum Arborum ratio quæ taleis figitio. Est igit taleis Serere, Picquer ou afficher sunt enim Arbores permultæ ita fori quidem, quemadmodum Oliva, Salices & hujusce modi. Et inhumare taleas Enterer les plantes est demittere taleas Cacher en terra. dixit Plinij. Proterea Muscum talearum radicibus circundare Mettre de la mousse autour de la racine.

Insitiones varia quo tempore Anni faciendæ

Primo considera Cæli ac tempestatis Clementiam, vel tum maxime cum Cortice vel trunco inserere opus erit, nam reliqua inserendi genera haud adeo diligentem observationem exposcunt, modo ne Octobri et Novembri in oculationem aut Emplastrationem moliare, surculosq reliqua Insitionum per hyemem præcidas.

Per imbres insitionem quæ in trunco fit aggredi potes & usq ad Æquinoctium Autumni producere. Sunt qui optimam in trunco prædicent Insitionem fieri post Canis ortum, versumq æstate, post resfindos Canicula fervores, austro maxime spirante. In Cortice periculosissimum fuerit per imbres inserere. Prohibemur in Cortice ab Æquinoctio Autumni ad brumam, & post favonii flatus qui Septima Februarij die spirare incipiunt, usq ad Solstitium. Omnino surculi aquilonio flatu nunquam non sunt inserendi. Secundum Notari tempestatem, commode serere potes in truncum et Corticem: tum enim maxime Arbores crescere et celeres promptæ sunt ad calamum suscipiendum, quod fieri circa Natalem Domini: eo tardiq vel celerius, quo tempestas aty cælis salubritas, maturior aut commodior est. Cæterum fiunt siquidem ante Februarij Calendas incipias neq amplius producas Insitionis tempus quam ad extremas Aprilis Calendas. Denicq tum demum a calliditate surculos & inserendis eo more Arboribus abstinendum erit,

cum germinare eas videbis. Precoces arbores precoci Surculo inserendo, precoci etiam tempestate, hoc est declinante hyeme & ante humanam.

Quibus Instrumentis Institorem munitum esse oportet

Instrumenta ad Insitionem apparent hoc pacto. Priusquam Institor proficiscatur, non enim imparatum esse Institorem oportet, sed promptam et expeditam Cistulam habeat. Surculis aut calamis quos inserere voles, ligneam, in eadem Cistula paleatam aut glareosam terram et vasculum, quod Sigillina gentis nec deest Museus. Primen et ulmorum aut salicum cortex copiosus, ad interquedas Insitiones aptus, semper in promptu habeto, ad Arborum truncos praecindendos serrulam nubriatam minore, majoreq ad brachiorum cubiti quibus facile ea quod per serram fieri non potest per minorem resecando tremo cultris aut aliis inserti. Culborum majorem ad findendum truncum, minorem & acutissimum acieig admodum delicata ad surculos radendos eosq praparandos quemadmodum decet. Quo loco habeto tergo acutam atq lunatam aut scalpellum, gerere poterit. Cultellos arborum minores per quos singulis novellis Arboribq Surculi aridi non extantes facilius amputabit, cuneum osseum aut buxeum unum aut alterum ad fissuras continendas, ceram ad obmunitatem surculorum recenter concisam obtinendam, ne vel pluvijs aut frigidiore aere corrumpat, aut ut humor surculum elatus ad germina secedere cogatur. Omnino nihil eorum illi deesse oportet quae ad Insitionem pertinent.

Surculi aut Calami quando et unde legendi.

Ab humeri arborum Orientem aestivum spectantibq petendi Surculi ex antiquorum sententia, et ex feracibus Arboribus et e germine novello nisi vetusto arbori inserantur, hi enim robustiores esse debent, praeterea pregnantes eligendi, hoc est germinatione turgescentes, et qui proximo anno sperare videntur. Ex quo Arbore inserere voles, et Surculos ad Insitionem sumturus es, videto ut sit tenera & ferax nodisq crebris, et cum primum germina tumebunt, de ramulis annicularijs qui solidum spectabunt, et integrierunt eos legito. Consuetudine minimi digiti crassi sint, latiq bitulei atq hac sunt secundum praecepta Columellae.

Nostri vero Agricolae sic autumant Arbores ex quibus Surculos desumpturus es, videto ut fructiferae sint: et fructus nobiles atq insignes tum magnitudine tum etiam succi bonitate producant, animadvertito etiam ut locus in quem arbores inserere voles eos fructus quos nullo negotio producat, quos ex insitione postulaveris. Est enim quidam solum nucleis inimicum, aliud acinis aliud baccis.

Calamos circa brumam aut Natalem Domini praecidito non autem maturius, tum enim Arbores humeris benignis faciendae sunt Abripendum tunc id fieri necesse sit aut quia ex una Regione in aliam transferre voles aut alia gravi ratione, vultem Octobrem expectes, dum folia ex

arboribus decidenti.

Primo esse calamos oportet ex summo aut cacumine majorum arborum brachiorum desumptos, versus eam arboris partem, quae ad solem orientem ordinata sit seu inclinata. Teneriores non sint digito minimo alicubi habeant semper ligni veteris, hoc est anno superiore producti quicquid habeant. Semper ligni veteris, hoc est anno superiore producti quicquid habeant. Ante omnia gemmis onustos calamos esse conveniet gemmantes nitere, nihil usquam in eis ulcerosum aut putridum. Nam qui calami gemmas habent raras non frequentes lignum item aridum, qui nunquam ad insitionem apti sunt: neq; multum producunt fructum. Cavendum etiam est ne gemmina circa inferiorem arborem succrescentia et ex ramis majoribus exuentia aut ex trunco redundantia accipias, neve surculi sint ex arbore desumpti, quae multos annos consenuerint.

Juniores adhuc si fuerint arbores, ex quibus surculos colligere deliberabis, neq; dum sextum annum aperuerint ex summis arborum brachiis, summoq; majorum brachiorum cacumine non esunt calami praecidendi seu ex aliquo ramo quod judicabis esse non amplius quam duorum annorum, quemq; existimaveris ad oculum ligno inserendum.

Surculos excetos si adservare voles, praesertim eos quos in cortice inserere cupies, nam hujusmodi surculos nondum gemmantes colligere poteris circa Octobrem, sed quorum multam spem conceperis. Facito ut in tornam demergas in scobem semipedem altam, ut nihil ipsarum foris appareat. Locum in quo demerseris signato, ut cum inserendi tempus fuerit inde accipias. Ne puteum murum demergito propter soricum periculum.

Surculi uti excidendi.

Nihil attinet iterum hic recensere surculum etiam calamum unde quemadmodum jam dictum est. Nostrum vulgus surculum vocat Greffe, vel portapis ab inserendo, vel quod graphice inciduntur, vel ab acie quid simile.

Surculorum inciso quo pacto fieri debeat, nam in eo maxima adhibenda est diligentia, antiqui non docuerunt. Nos ex recentiorum sententiis ita explicabimus. Ante omnia considerandum est ut dictum quo ex loco calamos desumas, quae vel ex arbore de coli aspectu. Deinde post haec omnia tandem eo loco conscindendus est surculus in quo virides et boni ac gemmantes oculos conspicies: ligno q; paulisper in summitate contracto, viride quid subesse cernes, quod arborem suci plenam denotet esse. Caeterum quo tutissimum fuerit eo loci surculum praescindere in quo ligni veteris hoc est anno superiore aut praecedente nati quidpiam apparebit, gemmasq; adhuc Anni conspicies, ut calamo praecipue duorum annorum lignum oculosq; praeferat. Id vero facile agnosces ex cortice nodisq; in ligno ab ipsa natura factis, secundum singulorum annorum ubertatem. Nam cortex

Anni superioris semper nigrior ac vegetior apparet eo qui nuper natus est. Sunt tamen qui ad id præceptum haud magnopere attendant, annum tantum Anni ligno contenti sint ~~inclarescat~~ in Surculo. Attendum interdum ut vetus lignum haudquaquam reperiat, vel tum maxime cum ex ipso trunco Surculus quem proscindis postremo anno prodierit. Sunt etiam qui ex uno eodemq Surculo proscisso plures Surculos faciant, quorum singulos non potes dicere utroq ligno esse præditos. Quamobrem curant, ut gemmis referti ac præditi sint, atq hujusmodi oculos æque germinare ac concipere ajunt, ac si etiam lignum vetus haberent, plerumq enim accidit, ut gemmæ veteri ligno proximæ tenerrimæ minus turgidæ minusq tumentes sint: quæ propter haud usquequaq feraces existimant. Omnino veteres ex Aniculis ramis Surculos legunt, qui solis ortum spectarent, atq essent integri. Nostra ætas proclivior Surculos qui vetus et novum lignum habeant modo vetq in vendendo atq probari possit.

Surculos dum proscindis facito ut recte in circulum id faciat, ne multoties iterata Sectione, neq Sursum ac deorsum ducta, quasi serrulatim: Opus est enim cultrum, aut Scalprum si mavis, aspectu acutissima esse acie, et quod delicatissima sit, atq optime ad cotem ne præparata fuerit. Cuspide magis agendum est in primisq cavendum ne liber interior aut lædatq aut confringatq, aut aliquo pacto obruatur atq in Surculo prosciso omnino integer ob eam causam, quam in præparatione docebitur.

Surculos Præcisos ita Adservato ut ad Insitionem præparato atq facilem usum.

Quos voles Surculos præcisos adservare, vel qualis facilibus recondito transferre, in aliam regionem mittere, eos sic adservato quemadmodum paulo ante docebamq facito ut in terram condas ac sepelias, locumq quo sepulti fuerint virgulis designes, ne juxta murum sit fiat propter serpentium Animalium periculum. Ast si ex longinquo tibi missi fuerint Surculi eos ubi receperis, cave ne statim incidas aut inseras priusquam unum aut alterum diem in aquam demersos quiescere sinas, quo humorem sugendo succum revocent, & vires quodammodo consopitas excitare videantur. Dicendum est quo pacto præparandus ad Insitionem Calamus.

Ab ultima parte Surculus in imo leviter, & tamen uniter atq æqualiter formæ præparandus est eodem Scalpro, quo usus es in proscindendo Arbore calamo. Sunt qui hujusmodi Incisionem quadratam et planam faciant, in Insitione quo fit in ligno et Cortice, alii in triangulum magis formata magis probant, atq ab imo mucronatam faciunt: neq æqualiter ab utroq latere ductam, sed ab ea parte qua Cortex tenuis cum gemmæ quandoq est in Surculi positione, superiorem relinquunt, minus ea adimunt Materiei, qua qua parte ad interiorem Trunci medullam

ingredi et Surculus stag cuneoli formam efficit Surculi extremitas
male parata, et veluti quidam cuneus inserit in ipso trunco libro tamen
haud quaquam arcuto ab ea parte qua gemma foris eminet, sed integro
relicto ut ad alium Trunci librum aequaliter respondeat.

In Cortice tantum si vales inserere, Surculus non est in triangulum
formandus sed planus efficiendus ab imo, sicuti ad imum etiam ma-
nus semper fiat. hoc fiet si plus ab imo materiei adimas: veluti si latum
cuneum prosinderes atq apparares.

Non est ex aequo apparandus Surculus donec truncum aequaveris, atq
in eo fissuram feceris cuneoq intus deposueris. Eo facto videbis quam
fit profunda rima, imamq Surculi partem longiorem relictam de-
tortabis ad eam quam voles altitudinem, et quantum licebit, ut nihil
incisioni supergredi aut supereminere videat. Summum exinde cala-
mum detruncabis si voles; nam a Summo non expedit germen sed ab
imo relicto. Dicendum est quo pacto preparando Arbori Trunci,
ad insitionem, deinde vero Insitiones omnes ut fieri debeant explica-
bimus.

Arborem quo facto detruncare oporteat & ad Insitio
nem preparare.

Arbores quas inserere voles summa diligentia preparanda sunt, ad cala-
mos usq insitiones: danda est opera ut serrulam habeas tenuem, nam
crassiores serne corticem vitiant, bene exacuatam, nullis dentibus pre-
ditam, sed tamen validam et quae adversus ligni viridis contumaciam
facile resistat. Cum etiam altera manu continenda, atq arcuanda erit Ar-
bor quam secabis, praesertim si junior et non usq adeo crassa fuerit
altera manu serrula ducenda leviter tamen atq aequaliter, neq cum tan-
to impetu ut Arborem usq ad radices in cortice contremiscere facias.
Cum eo pacto Truncus non nunquam a suo solo moveretur, et radices
nova agitatione offenderet. Sinistra igit manus hoc moliet ut Truncum
contineat truncum, ne vacillet in consectione. Post consectionem ramen-
ta plagam detergito, deinde cultro quod nihil foeditatis habeat, ea
quam exaequato, ramentisq rursus detergito, ne quid vitii ex foro con-
trahat quo possit Arboris humor corrumpi. Atq ea demum est inci-
sio pro parandi ad insitionem Trunci universa ratio.

Quod autem superest id sic primis observandum, ut quo tenuior ac
minus crassa est Arbor quam inserere voles, eo truncum infernis corte-
tibus et proxime ad terram. Stag si digiti crassitudinem non excedat Ar-
bor facito ne amplius sesquipede truncus extet a terra reliquum
obliquum conseres non secundum Trunci rectitudinem in circulum
eumad modum crassiores Arbores solent. Id autem faciendum quo u-
num tantum Surculum in truncum immittere possis. Hujus modi con-
sitio in Arboribus minutis cultro crassiore bene adhibetur, nam
ferra nihil opus est dum in transversum aut obliquum, parvula Ar-

bores inciduntur.

Arborem paulo crassiorem utrog pollice in rotundum incidi etiam bernula si voles, eo pacto quem prius explicavimus, atq ea parte quæ maxime sicca & sine cicatrice est, foramen cavetto ne lignum findas. Prunus non excedat unius pedis altitudinem e terra, tanguam duos surculos in hujusmodi arbore ponito.

Arbor si brachii crassitudinis fuerit in rotundum vel ovem, curandum Pruni rectitudinem abradi debet ad duos aut tres ad summum pedes e terra. In ea tres surculos inserere poteris: duos in ligno et fissura, tertium in ligno et cortice, circa majus quod existat in arbore præcisa spatium.

Si coxæ crassitudinem vel amplius excedat Prunea Arbori, quam inserere cupies, relinquenda illi quatuor aut quinq pedum altitudo e terra, neq in eo amplius quam quatuor surculi in Crucem inserendi: quorum si voles, duo in trunco vel ligno ut vocant, duo in ligno et cortice ponantq veluti mox explicabimus. Licet tamen & in ligno et cortice omnes surculos ponere, tum temporis maxime Arborem judicabis succum ex humo suscipere atq attrahere. Cæterum lignum hujusmodi Arborum, nimis arcte constringat ac comprimat surculos, in ipsa fissura cuneolum e ligno viridi factum relinquas impetum, ad continendam ligni contumatiam.

Crassissimæ Arbores et quæ mensuram superq explicatam excedunt quidem in Trunco sed in majoribus brachijs aut ramis inseri gaudent. Itaq veterem malum sic revirescere aut repullulescere credunt hortulani. Aggestu quoq & immixti mala majorum arborum, egestione multa dulciab addeq etiam crassiora atq ampliora et elegantiora fieri existimabit ob sui sitionem brachiorum. Et si quando ficus humore destituta videritur, et veluti propter seminum aridam, ramig vivacia præcisa fore usq ad truncum, non interunt, sed post sectionem relinquant, usq ad quadriennium donec germina validiora produxerint. Cui his germinibus imbecilla magis incisecant, atq eruncant post quadriennium. Super alios viridarij surculos ponunt dum surculi etiam tenuiora germina producunt Virgultis et vimineis qualiculis circummuniunt propter ventorum impetum. Neq vero solent omnia tenuis Arboris brachia inserere, sed dam non incisa relinquere ut unius et alterius gradus berigultatio periant. Hujusmodi arbores in fissura, atq adeo in cortice inserere sunt, quam per Implastrationem nisi Corax admodum tenui vel de calui: qualis est pomorum sidium & similium Arborum.

In Cortice quomodo inserere debeas.

Dicimus quæ ante inspectionem faciendæ tum in surculorum selectu

ac preparatione tum etiam in arborum inserendarum consectione di-
cendum est nunc singulatim de quolibet Insitionis genere. Ac pri-
mum de Insitione quæ fit inter Corticem et lignum, Optima omnium
Insitio inter libnum et Matricem existimat. Nam [illegible] cupiens truncus
inserat inter Corticem & lignum inseri mediget. Est autem hic tempus
quo maxime cum arbores gemmare incipiunt et humorem et terra jam
sumere atq haurire quid potissimum fieri solet apud nos a Calendis Fe-
bruarij ad Aprilem ac præsertim in iis Arboribus, quas per medium, velim
cuneum aut alio pacto recte findere difficillimum esset: quæq quidem aut
ex amplius Surculos admittere possunt ob crassitudinem et vigorem quos
minimum longo antea tempore colligatos esse oportet atq ita deinceps uti
docuimus in Surculorum inicione. Nisi fortasse Castaneas Arbores per id
tempus repenas, e quibus Surculos adhuc desumere possis, qui non dum
germinaverint, quemadmodum ex pomo, quam Cartipendulum vocamus
Simulibus.

Stag Serrula diligenter secandus est hujusmodi Arboris truncus quem in
Corticem inserere voles, paulo altius propter crassitudinem, ita ut quinq aut
amplius pedes e terra extet. Cum deinde truncum recideris, acuto ferramento
ligam levato deinde cuneum burcum vel osseum inter Corticem et mate-
riam ne minus digitos tres leviter demittito: Caveto ne ledas aut ram-
pas Corticem. postea singula Columella Surculos quos inserere voles falce
incuta ab una parte eradito tam alte quam cuneum demisisti sed ita ta-
men ne Medullam neve alterius partis Corticem ledas. Spei enim maxime
sunt Medulla. Stag Calami exacutio medullam nudare non debet. No-
ri non usq adeo alte cuneum demittunt validius enim demissi cura-
tardius ferunt, quanquam etiam fortius durant. Scalpra Cultellore-
pus aut etiam acuto interdum id molliuntur: quod ego minus pro-
verim propter periculum, præstare autem arbitror delicato Cuneolo
efficere. Sunt qui Manubrium osseum vel Eburneum Cultelli quo
Scriptorias pennas temperamus ita compositum habeant ut in id ut ceu
cuneus quidam, facile et in modicie dividere possit Corticem a ligno alij
Culeri Cuspide et acie utuntq in legendis Surculis, manubrium de-
cem ceu quidam Cuneus presto est dum Corticem a suo ligno separant
quod aliquando plurimum procavi in Egidio Varleio Volcano artis insto-
re præter cæteros quos unquam me novisse memini admodum perito.
Quidam vestigio figuram falce et Scalpello in trunci facto Salice pre-
sant marginem ipsum postea Cuneos figunt continente vinculo di-
batem deinceps. Cæterum Surculum in cuspidem venire exacuunt
ceri ex quo utring incidentes, relinquuntq Corticem a lateribus inte-
rum ab imo paulatim eximunt.

Truncо post sectionem diligenter exequato ut nihil ramenti supersit, a-
lligit et undeuncq Cortex, atq omni ex parte integer cum Cuneum de-
it Surculos eo modo et more qui dictus est apparabis.

Ubi Surculos paratos habueris fait antiquus Agricola[illegible] Cuneum
llito: Staticq Surculos leviter demittito in ea foramina quæ cu-
o adacto inter Corticem et Materiam facta sunt. Ea autem fine qua

adraseris, Surculos demittito, eta ut sex digitis de Arbore extent. Una autem Arbore duos aut tres ramulos figito, aut etiam plures velis, modo ne minus quaternum digitorum interuallum spatium. Pro Arboris magnitudine & Corticis bonitate hec facito. Plures autem Surculi in eadem Trunco ponuntur, ut uno aut etiam duobus pereuntibus, alii succurrant. Nam in eadem Arbore multi Surculi posite omnes germinant. Calamus ad Corticem usq; usum deprimatur utraq; manu, ne laxet, dum deprimit; neve Cortex replicet in se. Ideoq; lacrymantes Calamos inseri non oportet, quemadmodum nec etiam aridos, nam illo modo Labat humore nimio Cortex: hoc uitio defectu non humescit, neq; concorporatur.

Post Insitionem Truncum ueti communias.

Cum omnes Surculos quos Arbor patietur inter Corticem et truncum demiseris, tum lutro Ulmi vel vimine Arborem astringito, postea palea bene subacta oblinito totam plagam, et spatium quod est inter Surculos: eo ut duobus digitis insita extent. Supra lutum muscum imponito, et alligato ne pluvia dilabatur. Lato argille vel Cretæ arenam simulatum admisceri uult atq; ita usq; ad Cortorem uulgi pinet interponi circumlini Cespite præterea adimbre frigoribusq; insitum protegendum esse censet, ac mollibus bifidorum viminum fasciculis. Ungues quoq; insitum imuper obtegi præcipit, atq; ita illigari opertum strenue.

Nostri Agricolæ sic placet recenter insitas Arbores communire. Glinam Lanam minutim concisa permiscent ac concutiunt, aut fabulo vel equino conferciunt, ne rimæ et rimæ quæ inter inserendum ex cuneis factæ vident, prius ni id ligno inserendi Cortices videlicet diligenter operiunt, totam plagam et spatium quod est inter Surculos fœlina circumliniunt, ad duorum digitorum spissitudinem faciunt solida ut hæreat Trunco, muco diligentissime ipsum tum operiunt deinde vero loris tenuibus paulo latioribus vel Cortice Tilie in latibra uincula concisa, ipsam Arborem colligant in Cruces, ipsa numerosa ligamenta totam plagam superius oppleant, ne foris appareat, præter Muscum intercurrentem. Obligata ad Arboris latera undiq; circumcurrentia uimine quam optime constringunt, ea ipsam Arborem atq; artissime. Interim Cauentes ne per rimas in fissuris impressi Surculi aut suis locis dimoueant, aut certe illæsi. Tosti Salicum Cortices, Iesulgus vocat La torgueure, si nec Surculos offendant aut pervertant, dum hæc atq; illac ad ipsa confirmandos inter currunt, non enim vacat maxima dexteritate atq; industria ipsos Salicum artices ita secundum Surculorum spatia ducere, ut nihil offendatur aut complicetur, aut loco moueatur.

Post Insitionem

Insitionem unicq communicam et adversus aeris temperiem
imbres tutionem faciam etiam attendas ad exteriora pericula, nempe
tum a quadrupedum morsu, siquidem insita arbore, puellae fac.
ut dumetiam ab avium impetu aliaeculos defendant. Itaq fautas
insitio ante hyemem stramentis alliganda est, propter nives &
gora. viminibus item ac frondibus conjectis circumsepienda et altio.
spinis undique colligatis circummuniendo, ad prohibendas aves
gemmas enecent neve ventorum impetu deturbent Calami.
si pusilla fuerit Arbor insita, neq amplius quam unipede etiam
et: etiam fasciculis spinarium subjectis ita tamen ne offendantur
si aquilae germina expetamus, communiri debet, adversus fera-
in agris incursum aut pecoris in privatis fundis impetus. Altiores
si fuerint Arbores pusillae insitae palis fulciri debent adversus
em ventorum naturam. Atq ea demum est communiendarum omni-
insitionum brevis ratio. Nunc ad alias insitiones veniamus.

INSITIO ARBORIS aut MALORUM ARBORUM SUPER
TES RAMUS SIVE LIGNO vel TRUNCO QUOMODO INSERENDUS.

nam novellam consuetudine digiti si quando cupias inserere statim
nitio atq adeo in ipso seminario antequam alio transferas, id vero fa-
pecoris eo modo qui sequit. Vulgus nostrum Insitionem hanc vocat
a pied de Lievre. quod dissipo velati in caprinum pedem Primo
pra fissura surculum inseramus.
Accidit saepissime ut Arboris Brumae aequalem habeat cum surculo
stitudinem id vero si contingat, tibi necesse videat inserere sic facito:
sculum cultello acutissimo, non quidem secundum rotundum, sed ali-
sulum in obliquum, hoc est decorticum versus praecindito ac detruncato:
nam haud ita oblongam sed rotam tamen & nullo pacto vitiatam
corruptam facito: plagam levato et mediam cuneo findito. In fis-
surculum inserito atq aptato, ita praeparatum atq exacuatum, ut
parte adraso appareat, relicto tantum alatero integro cortice
cum Arbuscula in qua insituras es libro faciet ut correspondent
eum eximito, Diligenterq insitam Arborem filira et musco com-
cito, atq ita deligato quemadmodum supra dictum est, palog fulcito
omnes inprimis sunt qui detruncatam novellam veluti in duas
fendant in caprinum pedem: ita enim appellant hujusmodi in-
nem atq id tamen eximunt, quod crassioris ligni intermedium est
alas: postea fissuram faciunt, atq in dehiscentem rimam sura-
applicant. ut ea insitio hanc figuram referat + spatium inter alas
ma aut luto communiunt musco operiunt, deligant, ut superiori
one explicatum est.
in cacuminibus Arborum similis quaedam insitio fieri posset, et si non
Authores id posse fieri negent. Est autem in Arboribus quarum Brachia
propter humoris inopiam, vel propter luxuriantem redundantiam
fructum: a quorum truncis germina trium aut quatuor annorum

R.

producta et in circulum incisa ac fissa calamum recipere possint modo ita immittat quem ad modum dictum est. Po pado Calamin cum inserit Columella, fieriq; sit posse arbitror in omnibz reliqz bonibus: ut etiam Arborem multos ac varios fructus secundum ni tempora gerentem eo pacto Satam, aliquando videri Salas

PROVECTIORES AC PROCERES ARBORES SI VELIS Ligno et Cortice quo modo inseras.

Inter Insitionem in fissuram & insitionem quæ fit in ligno ac nullum dicimus est. Alq id inserendi genus, tam ad pusillas quæ ad provectiores Arbores pertinet: pusillæ autem non tantam diligentiam exposcunt quam quæ majores sunt Arbores quemadmodum paulo te docebamus. possumusq in ejusmodi insitionibz hujusmodi Arboribz utrasq sitionem experiri, Hoc est et eam quæ inter librum et materiam eam quæ in Cortice et ligno. Hujusmodi Insitionis genus vel in fissuram aut in fissuram fieri dicere vulgo placuit. Quod non solum Arborum Brinas Consuetudinem brachii aut coxæ aquare videq pecudis est, sed etiam longe crassioribus, quarum Insitio in brachiis aut ramis, non autem in Trunco minore fieri debet veluti pyri Malivecta et aliarum hujusmodi Arborum. Nam quæ Insitio fit in Caudice majorum ramorum, ea sic administrabit, uti jam pusillis Arboribus dictum est

Multa in hac inserendi more observanda. Primum ut Arbor insituras es plurimo succo aty humore sit refecta, quod plerumq Januario & Februario mensibz usq ad martium, deinde vero hoc manten Arborem inseras tunc enim succi bona pars in altum pulsa est, præterea ne per medium medullam Arborem findas sed latum ad latus medullæ defectas. Insuper autem ut serotinam Arborem pari aureulo insera; et pro temporis ratione aty opportunitate id efficere ac moliri studeas. Deniq ne surculus sit eo die quo vules inserere, neve statim excisus inseras. Oportet enim calamos decem, aut plusculis ante diebz quam inserant segere ut ferveat adhuc turgensq surculus in capacem rimam immittatur respuat sit quippiam ejus emarcescere antequam in unum coalescat corpus fungosam duritatem spiritumq; ligneum & hospitem sibi interjecerit: in cujus rimas hiantes subiens aer, prorsus in unitatem coire non patitur inquit Rutilius. Quod si dies aliquot prius hæc dandi surculi, aut eo more qui superiz dictus est observentur in hortis, cæpet omnis injuria suspicio nea vinculorum lasura molestiæ insibit, neq inspirant aer officiet, sed brevi tempore comprehendent. Sed vero ad id attendendum est ne quam Arborem paucis ante diebz seminario in Plantarium transtuleris, eam protinus inseras. Oportet enim Arborem quam insituras es, peregrinæ ita jam pridem arctas ejus

ntequam inserant, radices q alte projecisse in suo Plantario. Quod si-
gnum boni habeat natae fuerint, neq ipsas aegre nutriant, vix etiam
uli vires dabunt, cum id in primis operam demq, ut humoris copia
uli germinent, eaq uberrime proveniant. Sed Insitionis in cortice &
mo faciendae ratio nunc explicanda est.

Antequam Arborem detruncies, adimenda sunt virgulta, ex ipso pe-
ti truncho enata atq ita eruncanda, ut nihil vestigii supersit. Quin si
plures minus, pluraq brachia major Arbor assurexerit, duo ad sum-
mum relinquenda, quae si nidulos insidere Turdum exinde praepares
surculos quos vel vase fictili, vel terra opertos in horto adservabas,
simulato atq exacuare incipito, non tamen omnino quoadusq fissurae
opportunitatem videris, qualis esse poterit, lacrymantes enim surculos in-
sere non oportet, neq etiam aridos. Itaq longorem Incisionem ac
ipsum calamum relinquito, non adempto tamen cortice a lateribus
extremum autem ita praeparandi erunt surculi, veluti suo loco di
mus est Truncum Arboris vel brachiorum dispositum et praeparatum
Insitionem findito. Lamenta ligni ex serrula facta inter denuntian-
dum ipsi plagae insperato ne tenerum ligno noceat. Cultro majusculo
aut runcula delicatissima acies non quidem per medium, sed aliquan-
tum in latus ducta linea, francum leniter et tamen aequaliter fin-
dito, caveto ne nimium alte aut profunde fissuram imprimas, ut Cor-
tem a ligno sua sponte secerni videas: id enim si accideret, esset inte-
rum serra profundendus Truncus. Super veltam lineam transver-
am aliam facito etiam ad latus declivem, neq per medium trun-
um erantem, ne Medullam Arboris offendas. In fissuras factas cu-
os buxeos immittito, ut quam profunda sit rima facile conjicias; Sur-
lum optime praepares: praeparatum sic inseras ut gemma extra
Arborem aut extra plagam vel deligaturam si voles promineat. Ner
cum Surculorum oculi ad internam Arborem debent esse conversi;
cito praeterea ut Cortex cortici respondeat, materies materiei, pau-
lum tamen excedat atq promineat Trunci Cortex, ne sit Surculi in-
sio gracilior quam pro fissura, neve etiam crassior, sed ita multoties
mposita atq emendata ut eleganter in limula stare possit. Me-
llam Medullae optime counitam esse oportet, alioqui non fieret opti-
um conjugium. Rector ubi videris undeaung Calamos, hum Cuneis
emptis, considerato quo pacto tandem se habere poterunt. Denig
voles etiam inter Corticem et materiem, duos alios Surculos addere
ihil vetat, modo vis Arbor succi plurimum abundans, & quae multos
surculos alere atq enutrire possit. Sin periculum esse videris ne li-
, ne propter Arboris crassitudinem surculos nimium comprimant

non enim usq adeo stricte compressos esse oportet, inter ipsos lum ligni vividi ab eadem Arbore demptum immittito et aqua plagae facito, ut liberum habeat surculus humoris sui cum truncicomercium. Super rimis quae extabunt, quasq non opplevi culi, librum viridem tenuissimum & internum ab eadem arbore a sumptum imponito, surculoq curato ut recti sient, neve inter a gandum et operiendum vacillent. Atq haec de Insitione in cortice ligno hactenus: de Inoculatione et Emplastratione dicendum est

Inoculationem sic facito

Inoculatio quid sit supersq jam explicatum. Communis Insitio fertilissima est sed infirmissima. Nam quae cortice nituntq tantu veri aura oppidme deplantantur. Inoculationem sicae aut buxu exigui Arbores non recipiunt: quapropter fit Inoculatio maio pridi mensibus. Opus est enim succo turgidas arbores inoculari luti sunt Ficus et Olea.

Fit Inoculatio hoc pacto: sed si neq inoculationem neq Emplastrationem id vocet Latio? Quod genus aut Sicadam aut Oleam esse vult ide librum scalpro eximito (non dicit in Emplastrum aut scutu et alterum librum cum gemma de eo fico quod genus esse volet mito, apponitoq in eam locum unde extraxeris in alterum ge faxitoq uti convenial. Atqui in Emplastratione non extrahit sex equi Arboris quam inserimus sed findit in figuram T. Lit atq in fissura Emplastrum imponito.) Aut praeterea librum quem facito dipitos tres semis Quod sane ad id convenire vide quod Plinius antiquam Inoculationem fieri scribit similis fissura apertum in arbore caulum cortice excisio semenq includendo eidem fistulae tum ex alia. Quo in loco legendum fortasse fieret scabula. In Emplastratione vero scutula longa esse non debet, sed potius brevis et latior mus docebimus. Neq dubium non est, quin id quod de Olea et Sica Superiorib dicit Cato: de Inoculatione non autem de Emplastratione intelligendum sit. Nam postrema omnium reperta est Emplastratio ut qui novis moribus studeat

Noster deus Inoculationem novit, locatq ut supernq dictum est quae Insitionem banq apud nostri agricolae longe saeculorum atq uberiorem Emplastratione, neq unquam nisi maxima bonitatis injuria, aut Insitoris negligentia atq imperitia interire. Et autem modo:

Scalpello bonae aciei aut runcina si voles ex ramo Arboris, cujus fructum expetes, quamq luxuriare videbis, e gemmis duabus tertiare Angulum desumito, ei propemodum e crassitudine et magnitu

endentem, quam in alia Arbore inoculare voles: Exempta virgula
mum abradito, accreto ad Arborem, quam velis inserere, tantundem
in quadam ipsius Arboris Virgula, aut Ramulo quem inoculare
es. Curabis insuper ut circa summum Virgulæ quam inseueris, tibi
reat oculus unus integer, sanus incorruptus ac lætus, atq id ipsum
in alio ramulo faciet ut sit, eodemq propemodum situ atq aspe-
Oculi. Ad tres aut quatuor a gemma digitos, circulum scalpello
circum Cortice molliterq lentus digitis, ipsum Corticem attrectato
manuito, ut ita sponte tandem cadat atq avellat, oculo sem
integro remanente in ipso Cortice quem exemeris: ea vero est fistula
vocat Plinius. Jam necesse est ut Ramulum quem inoculare
tres etiam aut quatuor a sua gemma digitos circumscribas, si-
mq propemodum fistulam eximas, ei quam ex alio ramulo exemi-
servato etiam oculo integro relictoq insuper germine, quod ligno
ret, spiritq oculo vim prebebat. Fistulam hanc secundam proicito
in eo locum primam imponito, videtoq ut oculus oculo, Cortex Corticis
respondeat: germenq quod in ligno relictum erat in oculum fistu-
quam inseni ingrediatur. Ubi tandem omnia probe respondebunt, ni-
bere medullabit neq rima apparebit, aut varix circa commissuram
ium Corticum: tum filo latere, aut ligno compacto sursum deorsumq
, ut Cortex ligno adhæreat; magisq inhæreat, caveto interim ne
imas oculum neve ipsum attingas. Atq hoc demum ope dicitur
lum inserere vel Inoculare, quod itidem in Emplastratione fieri ne-
nam Scutula aut Emplastrum, oculum quidem habet, locus autem
is aut Corticis in quem imponit, Oculum habere non decet: quapro-
Oculationem potiq quam Inoculationem vocaveris. De Emplastra
ejus dicendum.

EMPLASTRATIONEM Uti Scribi.

plastratio per distalem faciendæ est a Maio ad Augustum, solisq arbo-
convenit, quibus pinguis succus in Cortice est, ut Ficis, Olea, Persicis
modi enim Insitio subtilissime inventa humidum succorumq et va-
ac robustum liborum in arbore desiderat. Quibq enim Arboribq aut
ibus tenuis Caduca vimenaq est cortex, eas neq Inoculare neq
stare recte poteris.
Ad quæ, ut Arbore inserere voles, in ea quæsito novellos et nitidos ra-
in his deinde observato gemmam quæ bene apparebit, certamq
germinis habet. Eam duobus digitis quadratis circumsignato,
gemma ut / nec brevem et inferne cuneatam scutulam faciens
simplicq quam duos digitos latam, in cujus medio vel capite sit

gemmas et ita acuto scalpello circumcidito, deliberatoq diligenter gemmam ladas. Deinde ex quo Arbore inserere voles, in ea nitidissimum ramum elegito, et ejusdem spatii corticem circumcidito, materiam deliberato. Nos deliberamus quidem sed corticem non auferimus: imo in figuram literæ T incidimus & cuneolo buxeo aut scalpri manubrio corticem paululum diducimus, ac divellimus a ligno ut in id spatium scutulam inseramus: cuspidem priorem gentes, atq ita imprimentes & occultentes inter duo e cortices, ut scutula appareat, præter oculum qui per rectam rimam exeritur. altera Arbore eam partem quam nudaveras, gemmamq quam ex altera Arbore sumpseras aptato ita ut Emplastrum cuncta parti conveniat. ubi hæc feceris circa gemmam bene vincta ne ledas. Deinde commissuras et vinculi tuto obtinito, spatio relicto quo gemma bene germinet liberè. Nos corticem pro salute quimus, nonenim ab aere frigido metuendum est, quando in cortice fit, ligneis aut corticeis vinculis, sursum ac deorsum ingeniose ligamus, quemadmodum in Inoculatione dictum est. Multaq alia in eadem Arbore deponimus, ut altera pereunte, quædam bellum restituat materiæ quam inseveris si sobolem vel superiores rami debebit omnia præcidito, ne quid sit quo possit succus evocari, aut magis quam insito servit. Post unum et vigesimum diem solvito Emplastrum.

Liber Dominus Horticolarum quid significet.

Liber autem dicit Cortex interior ipsi ligno adhærens. Indeliberamus mittere dicit Arbor quando corticem suum sponte relinquit. Abscindam deliberare Arborem apud Columellam, hoc est usq ad corticem incidere, ut crassior pecus evadat.

Quæ Quo Suscitent Arbores Stetiant & admittant

Cir antiquioribus Authoribus quidam, omnem circulum in omnem arborem inseri posse existimarunt, si tamen non est circulus cortice de ea cortici cui inseritur. Atq hoc est veluti generale quid dicam ad omnes arbores. Præterea aliud considerandum est, ut serotinus circulus præcoci non inseratur, neve præcox serotinæ. Nam quæ serotinæ sunt diuturnam & humorem habent dissimilem hoc est vel magis aqueum, vel longe abundantiorem. Quapropter periculum est ne in ea inserti eo succo nutriri possint. Quæ præcoces sunt Arbores, comperimus est eas serotinæ Arboris circulum perpeti non posse. Cæterum pro terræ ac aeris et cæli rationem considerata, item proventa materiem & hujusmodi cætera, id unum præscriptum esse debet ut nucleis pruno, ad, acinis acinos, item baccis baccas adjungamus. Domi ut domestica

veramus Surculo aut sui generis aut sue nature. Lævem Corticem le-
Cortici durum duro emplastremus. amarum Succum aut humorem a-
mo, dulcem dulci sociemus. Quod superest libet hic tibi describere certos
mites in generali quibus intelliga quænam arbores diversos Surculos &
arum generum patiantur.
Ficus inseritur more et Platano.
mus Castaneæ insent Fago malo Pyro Sylvestri, Terebintho ulmo Populo,
albo, quæ conjugio candida mora fiant.
Nux insent malo Punicæ Cotoneæ more amygdalæ terebintho Quincties
gni Surculi mores fugant rubra pyra creabunt.
Malus inseret omni Pyrastri generi. Eadem Cotonei cortex fœcundata po-
ma dabit. Pyrus quoq adigit sed sistit. Platani conversio, rubra mala
ferve veniunt.
Pyrus in Arbutum solam inseri voluit Poeta nam. Societatem horret.
Punica varijs arborum adulterijs gaudet ut Salicis Lauri Fraxini, Dama-
scena, pruni et amygdalæ, quibus omnibus misceri lætatur.
Nam aiunt Punicæ insitam per Inoculationem aut Emplastrationem,
Cotoneos flores et Autumnales rosas producere.
Prunus Damascena, Sylvestri pyro cujusq generis, Cotoneæ malo & pomo
Impatæ coaleseut.
Cotonea juglandi fago et robori insita comprehendit.
Prunus Persica Terebinthi insigit nec contra Cerasi terebinthq Persicq.
Myrtus inseret Salici, Damascenæ et Thuyæ nasci hic est amygdalæ.
Cotonea malus Oxyacanthæ Cui quoniam medium et Capsicum Arboris
cujusq consortium init, nec ulli Surculo denegat hospitium
Malus Persica & Armeniaca Nucleis seritur ut postea in Seminario est
ramo sui generis inseri possit, nunquam alioqui insiti gaudet ni-
si Emplastratione & Inoculatione.
Amygdala nux Emplastratione et Inoculatione inseri desiderat: alio-
qui Surculus non provenit, nisi super novella planta, in Semina-
rio Acini sata inseratur. Pistaceam admittit insitam.
Pessima Insitorum omnium dicit Platanq, postea robur, utraq
vapores corrumpunt.
In Pyrum Sylvaticam inserens pyrum quamvis bonam, non erit
fructu tam jucundus, quam si in eam quæ Sylvestris non sit.
In quamcunq Arborem inseras, si ejusdem generis esse debet saltem
et utraq malus, sic inserere oportet: referentem ad fructum meliorem
vere ut hic Surculus, quam est quo veniat Arbor.
Oxycantha apud nos omnes suscipit malorum pyrorum prunorum &
Insitionum species, malorum tamen minus minulorum pyrorum frequentiq
fructi. Sunt Certeriana bergamota & quæ fœnora decimus.
In Cotoneam malum quæcunq vel Pruni vel Cerasi vel Pirni omne genus

inseris, id bellissime provenit & ductissime durat.

Nova quædam inserendi genera, præter ea quæ superius descripta sunt.

Nova quædam inserendi ratio est præter superiores quæ ex Arborem fieri dicit. Cum scilicet diverse inoscabiles q̃ natione rum capulant. Ut Pirj atq; Oleæ vel Nucis ac Pirj Igit si ed esp oculos Primum pirita Oleam scam scrito non ampliore inter quam ut contingi large possit. Illi radices agent tum Ramum quam maxime æqualem atq; obedientem eligas, cumq; omni tempore edomabis meditatione curvandi. Potest ecio adepta vire evenire trime aut utiq; quinquennio solet / detruncabis, superio ipsamq; deputabis sibi dictum est / admodo cacumine. Cuius medio aut etiam Truncum superiorem, ramos q̃ quem incurvare voles e do bicinum, terebra inforabis: atq; ibi ipsum Pirj foramen, ram olee incurvabis, faciesq; ut medium ficum transiliat, lato foram utrinque obliner: vinculisq; custoditum ramum Oleæ diligenter nebis, ne curvatura fugiat: sineq; ita quedam propaginem Ra num temperamento Stamen coalescere atq; ita germinare. Si senerit: curabis si videbit / ab der præsindendum, ne amplio ad attinere conspiciatur.

Alia rursus est inserendi formula ad voluptatem potius quam utilitatem inventa. Cã sic ut Pomum vel pyrum in quatuor par sissum, quatuor sui generis sapores gustu diversos referat. Hæ quidem hæc, vix q̃ alentum unam invenias Arborem, quæ hanc onem sede perficere possit. Factum tamen invenimq; nec ad sine ma omnium admiratione. Surculos quatuor assumunt pyri, ne spam congeneres esse oportet / veluti Rex Pomcetina, Curlipendula bellana, Malacria, Singulos assumas Surculos ipsos q̃ ita adnivi compingas, ut per longum incisus alterius Cortex alterius cortici mittat, humorq; fiat utrinq; communis, ipsas tabas ita tute, vel aut etiam cera obliner ut una tantum appareat: deinde vero in ram defiges bene subadam et simo conspersam ut ita crescat radicem assumant. Qui fructus ex ea Insitione proveniet, quatuor sapores diversos refert. Sed profecto difficillimum est inserendi ge atq; facilius esse duxerim ex duobq; surculis experiri quam quid Irbq; pulo si persica mali et amygdalæ Surculorum sit assumendus Cortidem Cortici exequatum committas / sumq; Corticem vel plu rice illinas rede atq; optime tum demum fieri posse. Nam agricolæ affirmarunt Omne Insitum bene comprehendere, siquid in ipsa plaga Insitum morgas: quod quasi glutinum quodam ut utrinq; Materiæ procul dubio miscebit. Velim igit quando di experiri tentabis, ut compositos et compactos Surculos exper

dar ab imo tanquam unus esset Deinde vero in Cerasi
Amygdalæ lignum inseras, veluti paulo ante docuimus sit alij
tionum Generibus futurum ut spero ut fructum reddat Nuci
gdalæ similem, sed cujus Cor. exterior seu Cortex edi possit, & per
m gustu referat, interior autem nucleus Amygdalam sucem vel
verso.

Praeter has rursus alia est Insitio, qua efficimus ut Arboris fructi
acinis interioribus vel nucleis aut ossibus nascat. Ut igit Primus
Cerasus hujusmodi fructum proferat, nostri agricolæ sic inserunt.
culum nitidum gemmantem elegantem, ac succo exuberantem ex
e admodum Cerasi legunt, et qui facillime incurvari atq; inflecti
tanquam esset Vimen aliquod, ejus Surculi summum non qui
excidunt, sed tantum ita efformant atq; exarmant quemadmodum
um decere docuimus. Itaq; fit ut is Surculus et in summo et
positioni atq; Insitioni sit aptissimus. Cum mi lignum alte-
runi aut Cerasi ita inserunt, ut ima Surculi pars in unam
in partem inflexa atq; insita sit Suprema item in alteram.
alung ita inflexus ex utraq; parte insitus luto oblinit, musco
deligatur sicut dictum est. Anno sequenti siquidem utrumq;
nt Surculi latus germen producere, atq; ex trunco virgas ace-
tum Surculum per medium concidunt, et crassiorem Ra-
tem insitam omnino auferunt eam volentes ad fructum per-
aliam quæ minor fuerat crescere sinunt. Itaq; experiuntur
vine nucleis.

Item fieri aiunt quidam juniore Cerasi vel novella culmine ita
ato, ut extremi Ramuli tantum demergant, summumq; Virgul-
tum exiliat, atq; ubi videris summa hujusmodi Cacumina ra-
sisse, tum quidem ipsum truncum majorem scindito, eumq;
navi patiare & Virgultis hujusmodi qui fructus erit ossibus
Dicit Rosacea et quæ Mosheta pyra dicunt sic proveniere ex
ne vel exporti credimus. Saleam dum incidimus & apparamus ad
nem, ab imo resta findimus in fissura, granum Moschi vel rosæ
sicca foliumve immittimus, atq; ita inserimus. Sunt qui id in ra-
mum demittant, neque quam feliciter. Alii magis placide faciun
unt ab imo findere, atq; in fissura vel Moschum vel quid vi
odoris egregij committere. et sic terram defigere. Dubium non
fructus odoratum saporem ori præbeat. Sed ipsum sic betonica
quidam commentata sunt, satis eleganter nec hercule ut odorem
illi referrent. In Rosis quas Mosheta vocant certissimum est for
fusso atq; et ita fieri posse super Cynosbato, vel per Compla[illegible]

vel eo magis per Inoculationem aut Insitionem.

Hoc etiam inter Insitionum novas species addemq quod antiqui asserere placuit. Si quando Arbor minus tempestive fructum edat aut etiam nullum producere et lignoq et foliis plus aequo luxuriare. Clavum ligneum viridem radici majori ablaqueatae impingunt et etiam medio trunco circa hyemem stag aprue sequenti anno florem fructum proferre. Rationem dant quod arceat humor ad radicibq aut brachiis vel ramis majoribq ad quae toto alioqui actu batq. Idipsum postea apud nos fieri vidimus. Somitesque fixi quae germinant nec ferunt fructum fossa radice tridui Lapis, testa sunt. Hoc idem et Amygdalis e robore cuneo adacto: in pyris et tada.

INSITIVUM ET INSITUM etiam SURCULUS

Post Insitionem docendum est, ut jam insitas arbores vel Surculos, ani si non sint insitos transferas alio, ponasq vel in hortis vel in agris.

Primum obser vandum est ex aequo Singularum Arborum positu, quem prius habeant quam transferas, quodq Ramum et quam pingue cuique dum desiderent stag prius quam Arborem avellas tutissimum foret in cortice signum facere vel Creta aut Argilla notare solis aspectum, ac Coeli regionem, ad quam inclinata sit Arbor, quam transferre studebis, ut secundum eam notam similem positionem ingeniae.

Quae Arbores jam eradicatae aliquot dies ad servare voles, antequam ponas aut transferas, earum radices terra bene operito, ne pluvia aut imber noceant, periculoq enim illis est imbre madefieri, quam calido torreri.

Purganda sunt Arbores, et inutilibq ramis eruncandae, antequam transferas, eo enim paulo felicius atq uberius translatae crescunt: praeterea si majores Arbores fuerint, lignoq luxuriant qualia sunt pomorum pyrorum omne genus, etiam insitum. Reliquae vero Arbores invirides si majores et provectae admodum ac crassae fuerint, eruncatione autem putatione tanta non indigent.

Pusillas Arbores in Seminario insitas, quibus unus aut alter ejectamentum, non est opus amputare, sucum enim necesse habent.

Scrobes secundum radicum ampitudinem et pedis Arboris ambitum latos atq altos effodito: faitoq ut in eo extensi radicum humor liberae vagentur, neq se invicem contingant, neve aurarum injuria centur.

Radices si paulo longiores fuerint quam par sit praecidito, vulnera librata atq aliquantulum ovale ea transversa sectione decurtato, cutem ut qua plaga radice cortici magis nudata fuerit ea in terram prospiceat, cum Arbor erecta fuerit in scrobe. nam ibi est ut simbae plagam renascanti incrementum suscipiant.

Glebae putres et pingues sint tibi in promptu cum Arborem in scrobem

demittes. Satis autem est ut dum radices eo more qui prig dictus est
extendi fuerint terra in ambitu ipsas superet semipede: nisi locus
fabulosus et lapidosus sit admodum. Glebas igit quas in promptu
habebis spissas pingues, succo exuberantes misebis cum caetera quae
a scrobe exemeris cavetoq ne partem herbosam, deinceps circa radi-
cem mittas; periculum enim est ne plus satis inualescant. Itaq utrumq
illum probe commisceto: facitoq ut circa radicum intervalla, etiam te-
nuissima exhibitiones soli partes ingrediantq. Solum autem sit refer-
tum fuerit vermibus, quibus radices offendi possent, cineres lixivium ex-
pertos commisceto. Post impactas radices pedibus vehementissime so-
lum conculcato, aut etiam paxillo comprimito: aspergitoq si pre ser- 83
vida terra fuerit: haud madidum periculosum est aspergere
cum vero tutum est per imbres aut madidum tempus arbores trans-
ferre: nisi loci soliq ratio id imprimis exposcerent, de quo nunc est
nobis differendum.

Quod Solum singulis Arboribus sit Amicum.

Maxime decet soli naturam ac bonitatem exacte consideratam, etiam
earum Arborum temperaturam agnoscere: ut cuique proprium ali-
quod naturale solum probet. Itaq paucis explicandum est, quod quibus
Arboribus sit familiare.

Solum quod pingue admodum est nulli Arbori conducit, exsiccat enim
plus quam sit commodum. Optimum solum est quod bono constat tempe-
ramento et in summa quod solutum humidumq sit, nec frigore ter-
reat: hoc enim radicibus aditum facilem praestat, alimentumq salutis-
simum praestat.

Fraxinus solum nigrum, triticum jam expertum amant, quapro-
pter in modijs agris seri gaudent.

Ficus non usq adeo delectat pingue solum, sed mediocrem amant tem-
peraturam. Muris incidi gaudent, modo sole meridiano fruant,
neq Aquilonem sentiant sed huic opposito habeant parietem.

Malus solo pingui scrobato diligenter effosso, non lapidoso, non Grebo-
so non Arenoso delectat.

Malus Cotonea etiam macro solo provenit, sed cui cultura pluriman
faveat.

Malus Armeniaca subalbum amat solum, satis pingue non tamen
sterilem: in eo enim flavescit, quem admodum et Persica. Quin
etiam utraq Arbor, neq nimis calidum neq nimis humidum solum
amat, solemq liberum exoptat. Mendlanum, Aquilonibus opportas
parietes: calorum frigoris impatientissima.

Pruni solo pingui & glareoso optime ac felicissime proveniunt, macrum
respuunt.

Pilaceum et magis candidum solum Oleae fertile notat, multum va-
pores flatusq amat, quod Natura Olearum deridet.

Cerasorum omne genus presertim acrium et aridorum solum
et frialem amant terram At quæ crassiora sunt Et in
ne mitiora fiunt ut sunt Aquitanica, ea certe pingve solum
videbantur in translatione.
Amygdala sicco sed exsubacto lapidoso, mediocriter calido non
humido solo delectat.
Mespilus quodcunq solum amat, et vel in umbra crescit.
Sorbus aquosis gaudet.
Corylus, frigido sterili subulosoq solo provenit
Olea Ficus Vitis Solum campestre maxime competit. Solum
autem pomorum genera radices montium amica sunt
has humor ex collibus pluviisq affluit. Itaq non sunt
in loco Arbores altius effodiendæ.

INTERVALLA QUALIA QUANTAQ ESSE DEBEANT IN SINGULIS ARBORIBUS.

Plurimum refert ad arborum incrementum & proventum uberem
positio secundum loci situq rationem, in montanis enim magna
in campestribus spatia relinquenda sunt.
Punicas Myrtos Lauros crebras serere non plus quam pro ven
des distantes præcipiunt artifices agricolæ. Malos distantiores
Pyros amplius et Prunos Amygdalas et Ficos multo amplius.
modo et Punicam
Intervalla Platanorum quas seris, non tam ratione loci quam
eorum quæ conserenda suspexeris naturam instituas debere.
Majorum item Arborum veluti sunt Nuces Castaneæ si voles unam
tantum ordinem circa agrorum itinera conserere jacta sæpe fabula
ut Arbores inter se distent quinq et triginta pedum spatio non minus
Si vero plures ordines eodem in agro ponere desiderabis, vel ad studium
ubertatem vel quia tale sit solum, quale maxime ejusmodi arboribus con
at, quinq et quadraginta pedes quibus est inter se distent.
Malum et pyrum Agrestem, pro cerasum vel in sitam circa vias, pisa
sepes agrorum vestiat dictum est, si unum tantum ordinem ponere qui
et necesse est relinquat inter singulas Arbores viginti pedum inter
vallum. At si duos hujusmodi Arborum ordines circa hortorum am
lationem pedes duodecim latum ponere quinq et viginti pedum spa
inter singulas relinquito, caveto ne sibi e directo respondeant, sed
veluti mixtim positæ sint.
Pomarium si conserere studebis, multoq pyrorum aut malorum ge
nere, sepibq inclusos pones, ita faciendum erit ut quo quo versum directos
XXX pedum intervallo a se invicem distent, atq in quincunce dispo
nantur neq vero sibi e directo respondeant.
Minores Arbores veluti sunt Pruni Cerasi, Persica et id genus
tera siquidem multas eodem loco conserere aut transferre velis

Cerasetum perficetum pruneturn faciat: necesse est undecunq secundum suos ordines, quindecim aut paulo minq pedum intervallo ponantur. Si vero duos tantum ordines secundum hortorum ambulationes invenire aspices ad oblectationem, videto quanta sit ambulationis latitudo. Nam si minor fuerit pedum quatuordecim, tum intervallum arborum duobq pedibq augebis, non quindecim pedes excedat, tum etiam minues.

Acerba Cerasia in horto vel Plantario disposita, duodecim pedum intervallo conveni gaudent in quincuncem.

Pusillae reliquae arbores, veluti sunt Cotoneae Sorba mespila Corni hujusmodi Satis fuerit si novem pedum a se invicem remota sint. Non enim plures ordines hujusmodi arborum primus.

duos ordines aut eo plures variarum arborum deum vero, facito pusillas in prioribus circa Solem ordinibq constituas, majores autem posterioribus. Itaq singulis liberum erit Solis aspectus.

Pyrum si cum Prunis conveni in aprico loco facito ut prunus arbori exposita sit, pyrus enim umbram facilius ferre potest.

Arbores in multos ordines simul disposita, majori spatio atq intervallo inter se debent, quam si in unum tantum ordinem disponerentur. Quin et ratione locorum intervalla dedisse non decuit. Nam in oblato pingui et uliginoso majus spatium atq intervallum desiderant arbores, quam in arido et macro ac sterili. Illum enim convicta, ubi invicem mutuam opem ferunt. Loci praterea montuosi brevium sunt intervalla relinquenda quam planis. Montibus enim minq radices demq descendunt.

DE VARIARUM FRUCTIFERARUM ARBORUM in Pastino Posi-tarum Cultura, post Insitionem tamen ac translationem.

Omnium mutationes Arborum Culturae ratione exultare, ut ex acutis amaras transeant in dulces ceu punicae atq amygdalae, et quicquid per alienas suarum radicum naturam sit immutari. Quippe amygdala transmigrat, nisi per id tempus diligentiori cultu fagineatur. Faciet enim Cultus omnium Arborum radices a quibq plane nutrientq validiores fiant. Atq non nulla ex Sylvestrium numero in urbanum habitum transeunte fiet igit plenior germinatio et fructificatio cultarum Arborum est: fet in Cultura solum laxum permeabile et humidum: fructusq capiose pro cum supervacua quedam plantis abscindimus, alimentaq submini-mus et omnia patefacimus affatibq Arbores exponentes.

Communis Arborum omnium Cultura est Fossio Rigatio Sercandatio purgatio et aridorum exemptio. Duae cultura species quedam Arbores primis desiderant alias minas, alias nunquam: ut Cupressq quae nullo pacto eorum aut aquam emungunt. de his cpit Sigillatim.

Solum validum atq siticulosum fodere agitareq sepe oportet. Palis fortes

quos uligino siq; fossio prodest. Nihil autem ad minum est nam ut
rum siccat, alterum humefacit. Fossio in summa omnib; prodest ar
bus, tollit enim que impediunt aut auferunt palatum, laxatq; ubi
humectius atq; suspensius reddit. Aer quoq; dum fodimus per
humo et vaporatum quendam humorem atq; alimentum prebet.

Rigatio iis locis conuenit quibus propter pluviarum inopiam
solo calido & sicco fructus pereq; qui nequeunt. In his autem diligen
cavendum est ut more solito rigatio adhibeat, hoc est ut ipsam rigu
nem non intermittas. Periculum enim est ne postquam rigare cep
non aquam crebro adhibeas: nam eo pacto pristinam alimoniæ rami
tem adimes et fauces ut aestu sæpe arbores exaresant. Fluentia
aquis non putealibus idq; ad vesperam irrigandum.

Ficus et vitis aquam diligunt. Ficulnum rigat magis germi
viget, sed fructum detenorem parit, præterquam aconica aut Rho
quæ rigatis vehementissime gaudet. Malus verna et myrtus aqua
rigari gaudent quod fortuito deprehensum est. Palma subsis aquis
gari gaudet. Platanus urinam humanam dum irrigat amicabilis
tolerat. Amygdala dum fructum parit non rigenda nec stercoranda
illa cura tractanda est.

Purgari omnes arbores desiderant, melioresq; redduntur exemptis
tanquam alienis quæ tum incrementa tum alimenta injiciunt
cum Arbor annosa est jam totam desidunt, germinare nanq; e
incipit. Purgatione maxime egere myrtum et oleam, etenim
eiba religionis eo modis germinant fructuq; copiosiorem præ
Sed sunt purgationis plura genera, quæ more explicare oportet. Di
enim Decacuminatio, amputatio & quæ perpurgatio dicit.

Decacuminationis dimutilationisq; ratio in paucis cognitu dabitur est. Di
dicit cum detracta coma Arboris extremitas precidit. Decacuminatur
Abies pinus, larix et palma percunt: quibus quidam addunt cedrum cu
prosum.

Amputatio purgationi fere proxima est. Ea perfrutices adhibet arbo
Omnia enim fere quæ in altum luxuriosius extollunt, compescenda ap
cola sentiunt, præterquam illa quæ apta sunt excelsa conficere ceu fab
pina. Quæ prorsus minus secunda redduntur, cum alimentum per ram
quum transeat spatium. Itaq; amputanda prohibendaq; germine illa
quæ intempestive excurrunt. Galli dicit Esbourionner quæ cultura vitis
dime peculiaris est, ea enim quotannis amputari requirit, propter summa
augescendi facultatem. Cæteræ autem arbores partim annis alternis, par
quadriennio post insitionem vel paribiorem.

Cæterum plantæ novellæ dum prima fundunt germina, sinenda sunt
fusa crescere, ut radicem libere capiant, cumq; jam radicem egerint conve
erunca tantum superiora amputare potes quæ optima et aptissima ad
tantum relinques.

Purgatio autem fit cum ea resecamus in arbore quæ fructum prestare
nequeunt, et quæ incrementa cæterorum vetare possint, sci etiam quæ
inter brachia constiterint, densaq inter se sint, ac de medio proveni-
unt. Hæc enim omnia cum solem tum flatum auferunt: nam et persæ
placide et solem sentire arbores commode negligunt. Cum autem hu-
modi perpurgatio laborio sa plagarum causa sit, ob id non ea quidem
tempore quolibet, sed post vergilias administranda: tum enim arbores
difficile sunt cum humorem ad fructum consumpserunt & nondum
alium susceperint. Quæ autem in fructificando tardiores sunt has pro
ratione purgatis post fructuum decerptionem. Fico peculiare notat
impurgandum esse antequam germinet.

Decisio putatio nis aut purgationis species est, sed quæ ad majore arbo-
res in primis pertineat: nam perpurgatio Arboribg imbecillibus et solutis
in primis datur. Vulgus nostrum recisionem vocat Ebranchen: cum brachia
eorum minus fruticantia etiam integra rescindunt, ut alijs humor copi-
osus ad fructum suppetat. hanc curam olea punica et myrtus in primis
requirerant. Minus ea recisionem tolerant quæ plagis infra manet, ut pyrus,
malus, et quæcunq sicum ac cortice tenui vestitum est. Hæc enim resecta
admodum difficillime laborare solent. Qua de causa minus his auferre præ-
stat. Sunt antiqui agricolæ aut ferro per quam leviss me. periculum nang
arboribus propter ulcera imminet.

Post purgationem stercorandum ut se recreare pabulo possint Arbores
post recisionem, crebra autem stercoratio Arboribg inimica, timendum
enim ne vi nimii calores obarescant. Vanc eadem ratio non est Arbusti ac
Arboribg vacui segetibus destinati: Acerrimum stercus Arboribg
minus convenit, Stercus autem quod optimum esse judicaveris, semper pro
modum Arboris ratione disponere debes: minus si acre, plus si molliq
fuerit. Nullum stercus et si validum tamen aiunt quidam optimum esse
ad omne fructus emollire immutare q volumus. Eo enim punicas dulces
fieri, et nuces vacuas reddi: Amygdalas quoq ex amaris dulces effici
affirmant. Quod superest siticuloso atq gracili solo medicamen arbori-
bus convenire aut Theophrasti, pluvio autem crebrum & largiorem.

Lætatio inter culturam Arborum poni potest. Ea fit cum humore na-
turali destitutos solo pinguiore exsiccare et multo latiore circumquaq mu-
nimus. Latiores etiam facimus, dum solum vertimus: at inter vertendum
arbore benigne fruatur. Interdum fossam circumquaq efficimus, terra con-
gerimus aggregata: atq ita per aliquot dies relinquimus, ut radices libero
aëre gaudeant.

Deliberatio quæq inter culturas Arborum veniet cum scilicet Arbor in alti-
tudinem nimium assurgit ipsiq altitudini crassitudo non æqualis est
quapropter librum in rectam lineam secamus, nihil tamen abscindentes quo
minus crassescat.

Relaquent omnia pone Arbores, radicesq resecantur post conditionem,
cum scilicet adhuc novellæ sunt. Id vero fit ut altæ descendant, atq ampli-
us incrementum recipiant. Precipue autem id facimus, quibq radix pri-
ma parta terræ natare solebat, ut Oleæ ac Viti. ætatem vero grandiorem

rem trahere nequeunt, quapropter plurima pereunt sub estate
Ictu etiam injurioso accidit Syderatio.

Sphacelismus. fere idem vitium est sed ad radicem magis pertinet unde Sphacelismum Syderationem quidam dicunt atq extrinsecus plagis et nubibus ferri aiunt vel cum post fructificationem humore adhuc tenui causa imbecillitatis, gelicidium vehemens concrevit.

Radicationem vocant cum radices inarescunt marcescuntq quidem sicut maxime arentes.

Glabratio sicut propria morbus radicum appellat qui certo cortice humoris solet accidere. Idq vitium quidem Aulam apellant nostra medemur vel revulsione Summarum radicum, vel derivatione pagnitibus vel Cataplasmibus aut ablaqueationibus vel amputatis circum sua germina minantibus Arbor, ne sua operabatur succum, crassescit.

Scabies etiam adnasci solent cochleæ secum magna ex parte caliaria sunt, nec tamen ubiq potest genus gigni, cum aqua nondum post Vergilias incesserint. Illic ob id quidem vitium blandum tenuis, fluxus ut pote crudus creat, et ante tempus defluit, nonnon vitiatus fermentat et refervescens erumpit ut pustulæ unde huic nomen. At si copiose aqua inceperit, causa quæ scabiem adduxit, forsitan & detrusa introrsus abolet ac desert. Remedium potest, vel cum nimia nutrimenti ubertas debilibus ramis amygdalas et punicas quidem castigare solent; vel cum arbor firmior atq robustior redditur.

Cradatio seu communis quæ fit cum rami inarescunt marcescuntq crudos enim ramos siccos quidam apellant unde et nomen. Caprificus autem neq vermiculatione neq radicatione neq vitiatur ondatione infestatur.

Tabes Arborum est quidam stupor rigor q frigore, gelu, alsiorisq contractus.

Ulredo Malis Arboribus peculiaris est, cum propter solis ardorem humorem inarescunt.

Clavum fungum seu ollam Patellam tumefit Plinius, cum morbum sicca proprium cum solis exustione varat Impetigo quæ ad ramos pertinet.

Vitibus propria est quæ roratio dicit: Hujus germina cum ad summos statim post flora incidunt aut quod exuperantia facit Hujusque de causa defluunt acini, & remanentes pareuli compluri.

Acinaritas Vitis cum germina statim faciunt abortiri, aut cum penitus culturæ faciunt locis, aut tertio cum faciunt vi stipitum cum.

Articulatio Vitis etiam propria est, et quidem humore abundante

ticulos ita offendit, ut fructum procreare nequeant, propter luxuriem
minis nec enim pabulum exco quere possunt, sed ad germinandum
tota convertit, quasi detracto fluxu rabido nimii alimenti.
Oculorum obtusio accidit cum post gemmationem aeriter frigent
bores, et cum germina sua festinanter richoant, ticuq gelatos sto
n consequit.
los quoq intempestivus gelatione etiam perit nempe cum flatus geli
i flori adhuc imbecilli occursans totum profundit: quod in amygdalis
ermeniacis sepissime apud nos accidit.
squallent interdum arbores aquarium inopia, nec enim tunc humorem
fluunt transmittere, iuvat contra id vitium solum assidue appellere
aquareq, sic enim per ostatem humoris aliquid imbibent, et per hyemem
lor adent amplius, qui alimentum disponet, quod large imbrium
ui subministrat.
Depastio Animalium Arboribus damnosa, quod cum germen carpit
detrahit simul quoq aduerit. Contra id incommodum primo Boum di-
to aspergi folia quidam jubent, quoties inter intervenial: aliuntq ita
lui Virus medicamine
sepissimum Olei vitijq et alijs omnibus si dum florent impleverit.
fluunt enim flores et fructus causa imbecillitatis
Nimia fertilitas Arbores etiam enecat, exarescunt enim quia tota hu-
or ad fructum consumit.
ccessus quoq frigoris aly estus etiam validissimas ac robustissimas Arbo-
enecare certissimum est.
Dimutilatione radicum. Novella vitis interit, et si quid tenellum in-
illum atq rectissimum sit. Amaram quoq efficit Amygdalum dimutilatio
Punicam duriorem principio enim alterato Pirus quoq alteratio sequit.
Diffusionem et fissionem Caudicis ac ligni tolerant Vitis Ficus Punica
Amygdala et Malus: ut quae vix reuncata rursus comprimantur et
sant, ac veluti ad sanitatem reducta vivant, alimentum quantum ab-
nde sit capientes: non enim rescicant neq a frigore quicquam lodunter
fusione causa. Id autem fit propter humiditatem ingenitam, quod preci-
o accidit Arboribus quae juxta aquas virisunt, sed haec omnia non nisi
re adulta facile ferunt. Pinus autem & Salma id non patiuntur
Corticis in Orbem detractio quam decorticationem vocant, communis o-
rnium Arborum aut certe plurimarum interitus est.
Cutices in aliquibus Arboribus gignunt ut in Robore et Fico Cur et quodam
diam genus Centina vocatum id ortum vitis, quemadmodum fici inter a-
es et quos ex altero genere sua poma ingressus asperserit, protinus necat,
vero suis tandem meritis operculis.
Nectiam nunc peculiare Pirus et Vitis quod Araneum vocant, sibi

acem veluti tela involvunt frendum et absumunt, parit humidos
quadam roris proximi quod fructum adimit
Pollicaris ulmeis quibusdam, Bestiarum genq innascit qui cam
gignuntur, ficedulas illos calices devorant. Huyus remedium Lanores
fiunt alligando vicos enim vertere seu calices inquiunt, sed Reip
auxilia ejusmodi compertae habentur
Cruce frondes et folia arborum erodunt contra id vitium lac certa
dis succo Arborum Cacumina tangi, Alii taurino felle totam stir
pem circumlinunt.
Formicae abigunt rubrica ac picis liquida perundis cauliculis, ne
et picis suspensio juxta truncum locum congregant
Talpae si circa Arborum radicem fodiant, amurca locum compe
runt aut peribunt aut inde fugient.
Volvox aut Convolvulq ne radicat si vinea aut etiam arboribus
cum et brachia urina illinito, addita aqua pari portione, per se enim
vere potest urina
In summa Dydimq aperit Brunem Arborem juvari fabarum
lionem legumini num paleis aut acerito frumento circumpositis
dem vulcum herbae quae Rusticis polypremnos appellat, caul
Illitum Arbores a noxa defendere, et largiorem edere fructum, no
an ea herba sit Sedum majus quod vocant, nam id bestiolas in
nostri faceni rori radicibus arborum conspersum mire prodesse
alii adversus Solis adustionem vinaceis solum aspergunt.

Quod Solum Seminarijs eligendum & quomodo id excolendum.

Seminarium Gallis Pepinus Est locus Seminibus Arborum suscipiendis
natus atq dispositus. Ejus vero Solum eligere oportet optimum, et
antea tempore dispositum praparatum atq excultum. Matrem Arbo
vocat Plinius quam minus indulgentem ipsa Nutrice esse oportere ad
fere aut Nutricem autem vocat Plantarium in quod jam enatae semi
post aliquot Annos transferuntq. Atq locum quam optimum et aperto
et stercoratissimum poteris eligito, et quam exactissimum. Semi
mina adulta jam transferre ac ponere voles. Cum locum bipalio ex
dilapidatoq et circumsepto macerijs vel sepibus aut vivo saepe thuia
solum pecori vel ne homini quidem transitus sit nisi per Scalam. Dum
lescant semina: nam si prig cacumina manu prefracta, licet aperant
sa fuerint quam adolescant in perpetuum corrumpunt. Itaq solum
sarculumq bipalio subactum munitumq ad taxum rum gallinaceis pro
quam minime nimosum, ne penetrans Est eruant fibras. Praparandum
et fimo commisceudum prius quam semina committas, ut pul
terra firmum suscipiat compingeretur.

De Variis Seminum Praeparatio ad Sementem.

Arborum quae cura atq arte hominum provenerunt, aliae semine pro
untur. aliae Plantis radicis, aliae propagine aut deductione, aliae

Consecto et insito Arboris fructo. Seminum eaq; Sationem et Cultu docebimus.

Semen Arborum et aliarum Plantarum serere naturam nos docuisse cer-
tum est. Ergo Semina quæ subacto et præparato solo committere vole-
mus pomorum aut pyrorum, aut etiam Uvarum, aut Olivarum mensis
Octobri aut Octobri mense petenda sunt accipiendaq; cum primum exto-
rio jam expresso fructuum succo prodeunt, aut paulo post antequam
putent & consumpantur. Accepta Semina manibus diligenter confricato et
lavato ut detergant bene, et munda fiant.

Soli in quo Seminarium facere voles glebas putres diligenter confringito
comminuito, eo storcas minimum addito & consarrito. Post hæc are-
facito æquatam cylindris aut volgiolis, deinde vero in oblongos pul-
vinos aut porcas pedes quinos latas conformato itinera circumquaq; effi-
ciunt sarculari et sarriri possint Semina, faciemq; experiri, eiq; jam
semeris conrescere cæpto autem diligenter ne dum id facies Semina
latim emergentia pedibus conteras. Terram quam ademeris dum iti-
nera conformabis capsolito, ut seminibus superjicias.

SEMINARIA CUM NUCLEIS & ACINIS QUOMODO SERI DEBEANT.

Nucea aut pomonum acinos super porcis planis paululum concavis ita
ut quasi pisa aut fabas sereres, aut tanquam linum. Terram aspera-
to si voles, cribri supercernito pollinis crassitudine, et sarculo leviter
subacto Semina caveas interim ne plus æquo commisceant.

Sunt qui acinos in torculario electos et diligenter emundatos, deiccare
ante in umbra eaq; usq; ad brumam observent, post Brumam deinde
sunt hoc est vere primo quemadmodum dictum est. Sed commodius non fuit
male usq; adeo alte effodienda, neq; tam spisso solo operienda, fa-
operienda sunt Semina post Sationem.

Seminibus in terram projectis & prima Sarculatione terræ commistis
Seminibus furari crates imponi jubet diligentia hominis ad solem reciprocan-
tes integi Cuimo ad frigora arcenda Sic pyrorum malorumq; Semina
nutrirri ajunt, Sic Uvas pineas nuces, sic Cupressos. Semine satas
ne a probe educari Nostra ætas virgulta sicca et spinas ac rubos su-
dere convenit, ad aves et gallinas arcendas a Seminario: paliq;
conspicere solet ad pecoris injuriam.

Ante hyemem Semina putrefacta cum jam e terra prodibunt uno cum
herbis nascij, tum sæpiq; sarrienda sunt ipsaq; herbe eximenda simul ac
primum cæperint. Nam timendum est ne si herbam duram et jam nata
evellarem vellas semen simul evulseris Itaq; sarriri sæpiq debent Se-
minaria crebroq; exerbari, ne prater alia litia Verminosa fiant.

Seminalia Semina et jam frutricantia supputari debent, ut dijant
quam adversere, alij succos in unum tantum Caudicem prorumpat,

validiorq fiat. Hyeme accelerante eaq jam capta antequam alia
mina aut oculos exerere inceperint: tum quidem transferenda sunt
aliuim locum quemadmodum max docebimus.

Nucum in seminario ponenda ratio.

Nuces seminibq seri gaudent, ut ex ijs seminaria fieri possint, quae
plantae deinde transferantq. Cavendum est ut Amygdala ni arvis
serantur eo enim solo gaudent in pingui et humida terra moriuntq
sterilescunt: diram calidamq terram amant serna simul serendae
anguli ratione, palmo inter se distantes. sed eligendae saltem quae
dime & e novella: firmoq diluto per triduum macerandae aut pri
quam serantur aqua multa denis diebus adaquandae, donec ger
descant brassi fiat Graecorum de Romanorum.

Nuces juglandes porcinae serunt, commixtis picentibq limacib
deis sextenis fore in ollas perforatas additis, aut ut Lauro bacis serq

Satio Nucleorum in seminario

Arbores Nucleis procreatae nucleis etiam seri debent in semina
quemadmodum erunt olivae cerasa prunaq et id genus cetera. Aug
os ex fructibus quos optimos comederis asservare licebit, et ni umbra p
aliquot dies resiccare ne solem paulo vehementiorem patiantq, neve d
ipso sole corrumpantur.

Nuclei post Autumnum statim Hyemis initio erunt conserendi
per hyemem in terra asservent et calore intus nutriant, ac
confringant et vere facile proviliat eterna germen. Alioqui periculum
ne quos Nucleos statim ubi fructq comederis protinus conseras eos
hyemem enasci conspicias et per frigora Hyemis corrumpi. At si pro
hyemem conserendos Nucleos differeris, vel propter negligentiam vel
non licuerit per temporis opportunitatem, facile macerari per gratiam
aut eo amplius, dies jubebis atq ita conseres.

Stercoratum et aleisime effossum ac diligentissime exactum
oportet solum in quo Nucleos conseras nec tribq digitis altius effo
ni terra efficiatq ut semipede distent ab invicem. Locos vole eosdem
per manere in quo conseveris, eos nunquam solis verito, sed facito ut
sera: eamq jam succreverint, quem ex Nucleis laetiorem videbis exci
Seminario relinquito, alios in Plantarium transferto.

Sunt Nuclei quos si in optimo solo primum conseveris eaq diligentia
ad solem meridianum exposito, prope similes fructus adferant ijs a quibus
excunt neq alia praterea indigent translatione. Ejus generis sunt Nuces
Amygdalae juglandes, persica Armeniacae Castaneae denq vero sylvestres omnes
genus. Aliquin si in umbrosis hortis aut agris hujusmodi Nucleos conseras
quales neq olivi neq denis aut terra eadem fuerit libertas fortasse aquae mo
grae aliq spectabiles adferent fructus sed non aeque dulces aut amoeni gust
quam ex solo bonitate solisq conspectu proficisci certissimum est.

De Nucleis quomodo facienda transferendis ex Seminario Novellis idonea.

Plantaria vocabimy ea quæ vulgus appellat Bastardieres. eo quod illa
nte ex Seminibꝰ et in Seminario nata illuc transferant. Semina enim
m in suo Seminario adoleverint iterum alio migrant. Qui transitus mi-
m in modum mitigat Sylvestres arbores. fiunt enim in folio et fructu ube-
ores et latiores. Nam quæ ex Seminibus aut acinis in Seminario pro-
ctu nascunt arbores ea quoq; fructus gerunt nunquam similes vident
a quibꝰ acini decerpti sunt, quapropter translatione mitiores fiunt
nunquam tamen usquequaq; similes nisi post translationem insores.
Plantarium in quod annecula aut bima transferre voles Semina
am majora transferre non licet, eodem pacto excultum esse debet quo et Se-
minarium docuimꝰ. Solum habeat ante annum excultum bene. Plantæ
similem transferant terram, si fieri potest, meliorem, Iterum quoq;
observes ne ex tepidis et præcalidis locis in frigidos aut serotinos, neq;
ijs in illos veri debent. Quin etiam serobes ante profodiendas quam
mina transferas. donec pingui capite obducant. vulgo Rayons. Pos-
unt etiam in eodem Seminarii solo, sed eo iterum multo transplan-
in Semina

POSITIO Aut SATIO ARBORUM in Pastino per Talees aut Surculos.

Positionem et Sationem Arborum per Talees aut Surculos vulgꝰ nostrꝰ
cat Affier. Præcipuæ autem est hæc ratio ab Agricolis ad celeriorem Arbo-
m proventum, Celeriꝰ enim quædam arbores Taleis satæ proveniunt quæ
culeis aut alijs Seminibus veluti sunt Ficus Corylꝰ pruni mori ficus
ala cotonea Cormi mala granata. Præterea quædam fruticea ut Rhamnꝰ
ꝰ, Vacꝰ Sicacatha Corylꝰ ad hortorum et Seminariorum sepes ornan-
i aptissima sunt.
Satio per Talees fit hoc pacto. Tales (vulgo diamzelons.) ex Arbori-
præcidende et scissæ satigꝰ oblongæ et humore copioso intus referte
Arboris ramis, quorum Crus non amplius sit quam trium aut quatu-
dimorum, ab extremo crassiore, quod in terram defigere voles, ita am-
inandæ sunt, ut ab uno latere integrum Corticem relinquas: alii ra-
uli circumquaq; adnati præcidendi sunt atq; ita infigendæ erunt Ta-
ea in Solo bene subacto ad pedis unius altitudinem postquam de-
ssueris terra pedibꝰ valide conculcanda erit palusꝰ ad pedem talea
figendus, et rimine ad ipsam alligandus, ne ventorum impetu aut
lio quovis pacto offendat.
Ex Arboribꝰ adimenda sunt Talea per Hyemem nam hoc pacto uberiꝰ
nascunt neq; refert quos ramos præcidas, omnes enim æque boni sunt.
Malus Cotonea Morus Ficus quo modo ponantur.
Malus Cotonea talearum Satione provenit, sed aliam habet positionis
rationem. Si quando per Hyemem magnam Morum præcidas eiusq; trun-
cum aut majores ramos Serra in plures partes consecas, quæ uno tan-

pro natura talea in quam inſita ſint. Velati ſi duleea Cerasa
crafſa ſuper agreſti Ceraſo et qui acerbos produxit fructy inſeren
quando Cerasus agreſtis nunquam in multos annos durat, nec
familiarem dulci Ceraſo ſuccum attrahit. Ob hoc commode post
unum aut alterum annum ab Inſitione propagat, ut felicius pro
ſciat, et uberiorem ac nobiſiorem fructum adferat.

De variis Inſitionum Generibus.

Inſitionis multiplex ratio. Quodam enim in Cortice vel ſub cortice fit, ſ
inter lignum et materiem / vel inter Corticem & lignum. Gallis Enter
ecorce. Alia fit in Trunco hoc eſt in ſiſſura trunci vel ſiſo trunco
duct. Enter en fente.

Alia fit cum Liber ejus arboris quam inſerere cupimus ſcalpo in
et cum fiſtula quadam Cortica digitos tres vel ſex longa extrahit, ne
do ligno nudo: ut tamen tuberculy & nexus quid appareat, aut ex
circa eum locum ex quo nudavimus oculum, Alter cortex ab alia Arb
de qua fructum cupimus eximit & longitudine et forma, ac craſſi
dine propemodum priori exemplo ſimilis oculo integro relicto: qui
ſuper ligno nudo e quo alterius arboris Cortex ab oculus demptus
erat, ſitu ac poſitione reſpondere oportet, quemadmodum poſtea ad
rime docebit. Hæc Inſitionis forma et figura Inoculatio antiqu
dicta eſt. Gallis Enter en fleteau a fiſtula ſimilitudine. Antiqui
oculatio fiebat / præſertim in Malis et Piris ut Plinius / ſumpto ram
fiſtula, aperiendo in arbore oculum cortice exciſo, tamen inducendo
eadem fiſtula ſublatum ex alia.

Alia eſt inſerendi formula, qua et ipſa ex Inoculatione nata vi
in poteſt Cortice enim tantum nitet, ſeſq cum ex nitidiſſima Cortic
de ejus arboris quam inſerere volumus, quæ parte precipua cenſ
Caritas, ſcutulam Corticem eximimus, lignum tamen non offendim
/ quanquam ſunt qui Corticem tantum in ſcutula formam aperi
ant non eximant ut poſtea explicabimus / imprimitur q in eum
cum ex alia arbore Cortex par, cum ſui germinis matrima, ſic compa
denſata, vel Cicatrici loci non ſit, eb ſtatim unitas fiat, non ſum
rem non affatum recipiens. Alij hic inſerendi modum Latini
ſtratio dicit. Gallis Enter en fente. quod exempta ſcutula fiat, ha
/ ſi velis / inſerita ſcutula.

De Diſponendi Arborem modus in Quincuncem.

Diſponere arbores vel etiam Vites in Quincuncem quando Secundi
denis arbores ad primas partibus intervallis vel diſponunt, ut Figu
ram Quincuncialem ſervare adnitens undecunque: Quod non modo
utile propter perflatum rerum et aſpectu gratum quo cum modo
care in ordinem ſe porrigenta rerum.

Per quem Figura Quincuncialis, quæ figura quod decuſſa
antiqui ſignificabat media: fiebat de cuſſis ad X ſitone figura
quæ figura apud Latinos decem ſignificat Cur figura in

Decussis Quincunx.

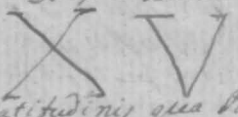

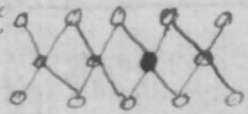

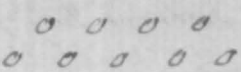

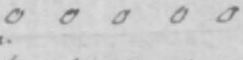

ANNOTATIONES ex LIBRO Celum Philosophorum Artis Vitulae

DE LAPIDE NOBILIUM

M. ARNALDI de villa Nova Epistola nova super Alchimiam

ad Regem Neapolitanum multa considerationis

1 Scias o tu Rex quod Sapientes posuerunt in opere multas res, et multos modos operandi, videlicet dissolvere et congelare, et plura alia et postea quid fecerunt ad exercitandum ignorantes, et ad declarandum intelligentibus opus praedictum. Et nota o tu Rex, quod Sapientes demonstraverunt opus sub brevitate verbi, licet plura alia verba posuerint, ad aliud dixerint, ut non intelligeret nisi per Sapientes. Sapientes vero dixerunt Quod est unus Lapis, qui ex quatuor naturis est compositus quae quidem naturae sunt Ignis Aer Aqua et terra. Qui quidem Lapis est Lapis in similitudine et in tactu non autem in natura, et vocatur Lapis sive compositum quoddam. Compositum dicimus est ductum per viam rectam, est id quod quaerit, in quo non est aliquid superfluum vel aliquid quod desit, imo omnia quae sunt in lapide sunt ei necessaria et nullo alio indiget, et quod dictum Compositum sive Lapis est bonus

2 naturae et una res, quae quidem in decoctione ignis habet diversos colores, antequam fiat Lapis Albus perfectus. Et nota o tu Rex, quod ubi supra dictus Lapis stat in igne, tanto magis augmentat de virtute et bonitate, quod in aliis rebus non est ita quia omnes aliae res in igne comburuntur et amittunt humiditatem radicalem Dicta vero lapis totis solus in igne semper meliorat et crescit ejus bonitas, et Ignis est ejus fundamentum.

3 Et istud est unum de evidentibus signis ad cognoscendum ipsum Lapidem ipsum quod intellige bene: Quod Compositum sive Lapis dictus ante operationem duobus modis Prima Corporalis, Alia Spiritualis et unum exit ab alio et est unita, et regas unum cum alio, et unum transmutat aliud. Et Philosophi nominaverunt unum masculinum et aliud femininum Et nota o Rex quod quando Philosophi nominaverunt Argentum vivum et Magnesiam dicentes: congelat Argentum vivum in Corpore magnesiae, quod ipsi non intellexerunt de Argento vivo communiter: quod videt: sed intellexerunt quod Argentum vivum est humidus ipsum dicti Lapidis, et quia Magnesia non est illa quae videt vulgariter sed magnesiam vocaverunt totum Compositum, in quo est tota dicta humiditas, quae est Argentum vivum, quae quidem humiditas non est

4/5/6 sicut aliae humiditates: quae quidem humiditas arrit in igne et in eodem igne totum compositum dissolvit, congelat denigrat, dealbat et finaliter rubefacit et perficit. Et nota o tu Rex, quod in opere non possunt plura, sed unus tantum sat nec oportet aliqua removeri interim praeterea nec aliquid apponi debet cum dicto lapide. Et nota o tu Rex quod in Alba volat Lapis albus perfectus. de terra Rubea vocat Lapis Rubeus perfectus quae quidem terra Alba per regimen dicti operis adjutorii

rei convertit in rubedinem. Aqua vero sive Argentum vivum ho
humiditas. quod in dicto Lapide. Et nota quod aquea est humiditas dum
de Compositione: sive Lapide vetra fuit tota Compositio nigra vi fando
et sic continuando ignem ipsa nigredo in qua est humiditas vertit
duos vel colores & finaliter in albedinem. quod quidem humiditas vocat
aer, quia aer seu humiditas miscet cum terra sua, & cum aliis
elementis in ipso lapide existentibus: donec fiat unum quid album. Et no-
o tu Rex quod dicta humiditas aerea quae est argentum vivum, est una
cum terra sua predicta, et in aliis Elementis in dicto Lapide per si fen-
Quae quidem humiditas licet sit pauca est sufficiens ad nutriendum et
perficiendum totum lapidem Et est sciendum quod in dicta Composi-tio
seu Lapide sunt Sol et Luna in virtute et potentia: ne Elementis in pa-
quia si hae non essent in ipso Composito, non fierent inde Sol neq; luna
tamen non est ipsum Sol sicut Sol communis, nec ipsa Luna sicut Luna
communis; quia ipsum Sol et Luna existentes in dicta compositione sunt me-
liores, quam sint ipsa in natura vulgari eo quod Sol et Luna dicti com-
muni sunt viri, et alii vulgares sunt mortui: habito tamen respectu ad
rum Solem & Lunam in dicto Lapide existentes ut est dictum. Licet Phi-
sophi nominaverunt ipsum Lapidem Solem & Lunam ad finem illum,
quia in ipso Lapide sunt potentialiter, non autem visibiliter. Et est scien-
dum quod ipse Lapis sive compositum, una cum tenuitate & unio natu
et in ipso est totum est illud quod est ei necessarium, et in ipso est id
quod cum meliorat, et illud quod ipsum complet, et non est ipsa Compositio
et est unum videlicet opus aliquorum Animantium seu Animali-
um seu Vegetabilium, et est natura munda et clara de suis propijs Ma-
ria quod transmutat per Regimen Ignis, et putrescit et nigrescit et al-
bescit et rubescit, et ad plures alios colores devenit Et nota o tu Rex, quod
humiditas predicta quae est argentum vivum est Corruptio ipsius lapidis,
veniam ipsum lapidem nigrescere facit, et finaliter ipsum lapidem
albat, Et nota o tu Rex et scias, quod Philosophi dicunt Fundatis Co-
pus et abjectis eum donec convertat in aquam, quod intelligit de dicto
Compositio quod fundat et congelat; et tunc vocat terra. Et nota quod
Philosophi vocant aquam, dum dictus lapis est liquefactus, cum sua aqua
sua in ipso lapide est fixa, quod aqua tunc est currens, et alba sicut aqua.
Et nota o tu Rex quod ipsi dixerunt, quod convertat aqua in aerem quod in-
telligendum quod dicta aqua congelat et convertit in corpus quod antea fu-
erat. quod corpus stet tandiu in Regimine ignis, donec convertat ipsum
corpus subtile, & in albedinem perfectam reductum, et tunc nominat per
quos aer. Sed quando dicit quod convertat aer in ignem, sit intelligit
quod dictum Compositum quod erat aer, stet in igne fortiori, tam diu
donec rubescat, et tunc erit completum ad rubeum, quod vocat Ignis sive
Sol. Et nota o tu Rex, quod de uno solo Composito, et de una sola de ipso

fie opus et non de alio, quod Compositum recipe puerum qbq immundum
quæ est in eo, nempe quod sit immundum ut oportet quæ compositum
rege ipsum in igne cum suis naturis et istud facias in principio lenis
nis ignis, quia in hoc est totq defectus sive periculum. Et dum istud est fa
dum ulterius non potest esse aliquid defectus et tunc ignis debet esse fortior
fortem et lentum quousq spiritus fuerit separatus a corpore et ascenderit
super terram et remanebit in fundo vasis corpus mortuum sive spiritus
in ipso existente et signum est quod si ponat super ignem: et non fu
dit neq fumat, jam est completum quantum ad istum passum
et cum est ita, reducat ipse spiritus supra ipsum corpus a quo exivit
Spiritus est similis nubibus nigris quæ portant aquam. Iste nanq
rit vocat aquam vitæ. Per aquam intelligit hoc corpus q cum qua
rit et post mortem revivificat. Et nota quod cum dicto compacto est ibi
quod mortificat et vivificat ipsum compositum et cum ipso eodem de
se rubescit. Item compositum sine adjutorio alicujus rei extranei
Item nota quod ignis debet esse in principio aperti lenis: Secundo
dicens Tertio fortis: valet paulatim augmentando ipsum ignem
nec ipse dictus Lapis nisi fiat e ultimo Rubeus.

De modo claudendi Sigillum Hermetis

Ne Spiritus et virtus vegetativa ab ipsa materia posset exhalare vel e
spirare, ultimus clausurum appellata Sigillum Hermetis, et inter omnes
alias Sigillationes est nobilissima et excellentissima. Quæ quidem ita
ri solet. Vitrum sive Distillatorium impletum usq ad tertiam partem
de materia dicenda circulandaq, collum habeat longum et introductum
ab intra in foramen parvæ fornacis, ita quod ipsum bis penetret foramen
Furni, per quatuor digitos obliquos. Si vero ipsum foramen sit amplius
quam collum vitri debet obstrui argilla ab omni parte ne quicquam aeris
circa vitrum possit in inferiorem fornacem cadere et ipsum. Infrascriptum
ri sit liberum in fornace, nec ullatenq sit circumdatum Argilla.
Post hæc fiat ignis exiguus de Carbonibq in superiore parte fornacis, ita
more quantum poterit ab ipso vitro seu Distillatorio, Deinde repe oppo
pinguedinis ipsum circa Cucurbitam paulatim augmentando, donec vi
ri ipsum vitrum rubescere, sic ut velit findi. Recipe ergo forcipem
cujus labri ab anteriori parte candescentem, cum qua suprem: vitri
partem rubescentem stringes, paulatim candendo et vertendo forcipem
a vertice abinde abstrahendo, et videbis ipsum vitrum ab ea parte
esse integratum, sicut est in aliis. Post hoc enim ignis paulatim augmen
dus et leniendus forma et modo, ita quod flat vertex, donec ipsum
plane sit integratum, quod si post extremum laborem, frigus superve
num succederet statim rumperet, et ita omnis labor industria et impensa
foret supervacua. Ideoq non parva diligentia ignis est minuendus et ipse
vitrum infrigidandum. Hoc itaq modo potest custodire instrumentalis
sive vas reductum quantum voluerit: Quando autem ipsum vas

habeas filum sulphuratum cum quo Collum vitri sex autem ipsum circundabis et accendat ipsum sulphur paulatim cum candela et dum totum filum adustum fuerit ipsum vitrum rumpet; Amore Collum de impone vel extrahe quid quid volueris. Aut habeas tria vel plura Instrumenta ferrea, longitudinis duorum cubitorum vel paulo minorum extremitate sint duo annuli, quorum unum exterior, magis ad hoc aptum videt. Collo vitri imponat et modico elapso tempore ipsum vitrum rumpet, et hoc modo poteris abscindere parum vel plura vitra ut volueris et erunt adeo aequaliter absecta, ac si cum adamanta adempta fuisset. Eorum forma est talis.

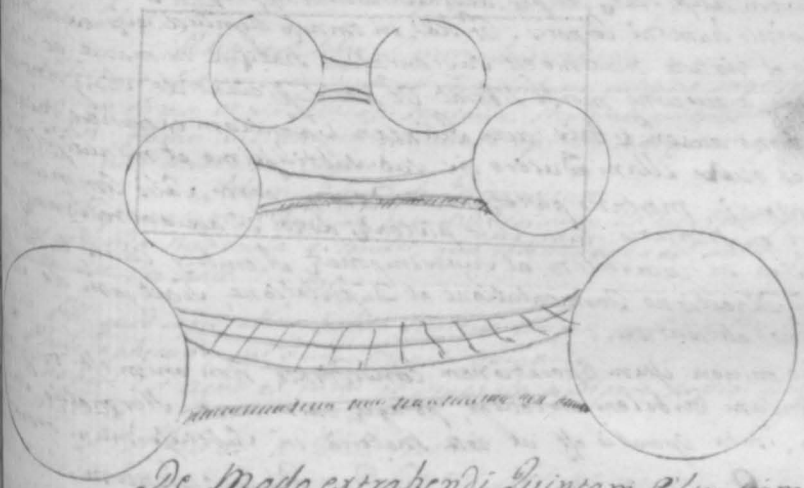

De Modo extrahendi Quintam Essentiam ex Sanguine humano, Ovis, Canibus & similibus.

Extrahere Quintam Essentiam ex Sanguine humano sumpsit de hominis sanguine ad complexionis, vel colerici sani medietate, et bonam bibentis, postquam phlebotomizaverit, et sanguis densatus in fundo vasis, ab tota aqua segregatus: fiant, detur ei aliquo tantum decima parte Salis communis, et bene concutiendo inimal misceat, ponat in Pelicanum clausum, et postea ponat in foveam quinq pedum profundam, et latam duorum pedum, habentem unum stratum de Calce et aliud de fimo equino, sicut supra dictum est de digestivo, et fervere faciat ibi per unam Lunam, vel circiter secundum quod videris tempus requirere. Postquam autem videris ipsum materiam esse mutatam in aquam, scilicet quod grossa substantia, quae in fundo relicta est ab aqua ponitis ut segregata, extrahat ab ipso fimo, & ponat in balneum Mariae cum Alembico et distillet igne lentissimo sicut supra dictum est de Quinta Essentia. Et cum primam distillationem perfeceris

ad misceat iterum cum facib⁹ quæ in Distillatorio non
verunt, et iterum in fimo putrefiat donec videris puram ab
impuro esse segregatum, et materiam depuratam et volu
lem natare super fecē et si tempus ut clarum, putrefiat
loco prefato longiori tempore si fuisset nebulosum vel im
ferum. Hoc pacto secundario distillet. Postea iterum cum
ribus ponat ad digerendum et demum distillet, et hoc fiat qu
tuor vicibus ad minus. Post distillationem autem quantam cu
labi tempore longe sicut supradictum est de Quinta Essentia vini, ita
salem perfectionem acquirat ut ex claritate sua immaterialitatem et
corruptionem adipiscatur, et per distillationem appropriet Quinte Essen
tie sanguinis humani corporis. Et hec in omnibus agentibus ex natura
publicale et virtute maxime est sustentativa naturæ humanæ et citius
egrotantem a quocunq morbo liberat. Et hec sufficiant de sanguine hu
no. Et carne autem et eius cum Quintam Essentiam extrahere volueris
caro illa ex qua illam educere vis sub subtilissime et minutissime
cida et pone in mortario pistet, cum Decima parte salis communis. Et
modo bene in mortario cum sale pistent, donec in aquam redigant, po
nant postea in cucurbitam, et superimponat Alembico cæco, et fiat po
omnia in Digestione Fermentatione et Distillatione, sicut jam de sangu
ne humano elucidatum.

Attendo omnem istam Operationem considerate non enim est vulg
nec ad sensum verbalem intellige, pergit enim more Hermetico sed fi
losophico, tota Operatio est ut tota materia in subtilissimum operet
ritum.

Putrefactio in Opere Lapidis Philosophorum

Putrefactio materiæ corporis fit igne subtili invisibili et levi. Continuet
diebus in 30 diebus apparet nigredo sicut ambra nigra supra materia
et tunc incipit salutio materiæ tunc monstrat nubes aquam emittentes
Rex magistri Et quidam dixerunt ad Albedinem pervenire in 50 di
at veram apparebit albedo post dies 70. De denuo Zadith
Chimicus procedat in Operatione paulatim et paulatim extractio sui animæ
a Corpore suo. Imo post dies 40 apparet in opere super materia
ma, ab illis diebus incipit nutrin sanguine menstruali et crescit paulatim
augmentat, et sito quod aqua ipsa sanguinea in ventre trium mensium
mis, Deinde 2do 3 mensib⁹ secundis, Deinde tamulat et sanie
mensibus tertijs. Et cum Completi sunt 9 menses, perficit jam per
fectissimus Lapis.

Totum Secretum operis, ut procedas in tua materia igne lenti
vimo æquali semper ut materia non ascendat unquam super
rig, sed Spiritu procedat sursum invisibili operetur tamdiu do
nec fiscus nubes super materiam appareat in qua descendat
ut ros magnes gutta in fundum vasis in forma Spiritus

Annotatio ex Libro de Veritate & antiquitate Artis chemicæ et Pulveris medicinæ Philosophe: vel Auri potabilis M. Roberti Vallensis

Eloquia Domini Eloquia munda Argentum igne examinatum in vase terreo purgatum septies. hoc est in terram seu pulverem reductum depuratum.

Vincentius Monachus Libr. 5. Naturalis.

Noe hanc Philosophorum medicinam tenebat, & Quingentesimum Annum [illegible] genuit Sem Cham & Japhet.

Petrus Arnaldus a Villa-nova in quadam Tractatu loquens de Putrefactione et mutatione materiæ Lapidis in varios colores, citat locum illum Josuæ Propheta, ubi ait Solem conversi in tenebras & Lunam in sanguinem Et Joannes Damascenus Anglus lib 3. Obscuratus est Sol ex ortu suo, et Luna a cursu luminis declinavit.

Rhases libro Lumen luminum.

Corpus Spiritale factum occultum est fermentum ratione ingressionis Nam Corpus est forma et Spiritus est materia. Materia autem non potest subsistere absq forma. Sic anima mediante Spiritu non potest esse in lapide nostro nisi mediante Corpore.

Idem libro de Divinitate

Quum quod supernatavit auferat, tandiu donec nulla nigredo appareat [illegible] et rotunda nubecula ascendat, quæ relinquenda est, donec igneus [illegible] sublimatio sit formata

Plinius

Certo scio scili quod Lapis albus habita materia prima, perfici potest intra annum Philosophicum, qui dicit menses Vulgaris.

Lapis noster Est aqua extracta et separata a Corpore nostro quæ dicit prima materia.

Arnaldus a Villa-nova.

Lapis Philosophorum de terra scaturiens in igne perficit seu exaltat limpidissimæ aquæ potu saltatus ad minus horis duodecim, undiq visibiles tumores.

De Pulveris seu Medicinæ Philosophorum ac Auri potabilis divina naturali occulta ac divina vi Actione et Operatione.

Omne Animal suæ hominem sive Brutum, cujus interiora vel exteriora ad sanitatem brevissimo tempore restituit, atq Medicinale Corpus Universale. Nam Elixir seu pulvis ille Philosophorum aut auri potabile ex homogenea purissima, eademq subtilissima metallica substantia, cui vis humori permisibili. Arnaldus libr. de Secretis naturæ cap. [illegible] dicit Mercurius est incombustibilis & aereus, quod perfectionis est signum.

Medicina Sophorum est lætificans et juventute Corpus conservans Summa quæ medicina nihil aliud est quam Calor Naturalis multiplicatus in substantia Mercurii fixi. est subtilis substantiæ & spiritualis naturæ occultarum virtutum et rerum occultarum.

Arborum et Plantarum generationes promovet, quæ fructibus aut sponte sua Semine aut radice aut acutione aut ramo aut surculo aut ipso Trunco

aut etiam ligno minutatim concisso illius sepe mala accidunt aut communes vel privati quibus intereant. Quibus ipsum medetur medicina illa. Omnes enim Plantas Arbores frutices suffrutices et Herbas tempore veris sino magno ac miro suo calore vivificat illarumq; genitalem corroborat et excitat. Nam si illis mediante in aquile dissoluta quantitatem aliquam in cor seu centrum trunci vitis injecerit flores et folia nascentia fructumq; mense maio producet: nec sic alteris Plantis, propterea quod nihil aliud est quam calor velut naturalis infixus suo humido radicali.

Omne Corpus Metallicum imperfectum, Plumbum Stannum Ferrum preterea et Argentum Vivum vulgi, transformat vel in Argentum vel in Aurum.

Lapidum pretiosorum egritudines seu imperfectiones aut diminutiones vel perspicuitatis vel coloris vel duritiei vel ponderositatis curat perficit et ad virtutem naturalem sino perfectiorem reducit.

Insuper maxime huius medicine seu pulveris vitrum fit ductile seu mallenbile.

LIBELLUS Qui Testamentum ARNALDi a Villanova inscribit.

Lapis Philosophorum de terra scaturiens, in igne perfecte seu exalbatus limpidissima aque potu saturatus, ad minus horis duodecim undiq; vasis inter tumens. Deinde in stupha positus aeris vicii et medii crudi et vapore depuratus extraneos, solidatatem suarum partium adipiscitur et humore extenuatus superfluo, fit apto contritioni. Quibus peractis ejus partibus virgineum lac exprimitur, quod confestim in fundum Philosophorum positum, tandiu pulcherrima concoctione fovetur non dormit, donec colorum varietate denudatus cum compare suo in rubedine colore letificat et extunc sine meta pondus sustinet penas ignis sustinet donec colore tincto purpureo egredia[tur] ex monumento cum sua potestate.

Quid sit Lapis Philosophorum.

Lapis Philosophorum nominat Azoth. Ut sicut anima est spiritualis et invisibilis ita Azoth est spiritualis et invisibilis quoniam invisibilis est et ideo vocatus est Servus fugitivus & Spiritus ambulans, quia in mundo non est alia Spiritus preter ipsum, nec qui operet quam per ipsum, quia ipse Aereus quod est Signum perfectionis.

SECRETA SECRETORUM RAYMUNDI LULLII et Hermetis Philosophorum Cornel Abelang Infedium.

LIBER PRIMUS ARTIS RAYMUNDI LULLII offerendi Quintam VICENTIUM. CAPITULUM Primum.

Intendo componere rem mirabilem Hyporatis Galeni et Haly et Avicennae aliorum Philosophorum illud quod occultatum est in quibusdam libris antiquorum, videlicet Juvenem a Senectute retardare, Spiritum autem detinere et Senem quovis modo ad Juventutem reducere hoc fit per Conservationem Virtutum, Spirituum et caloris naturalis suae opere et temperantia, et ipsorum confortationem et duplicationem eorum defectu. Nam quamdiu Virtutes Spiritus et calor naturalis non debilitat, nec pili canescunt, nec Cutis corrugatur, nec Canities et Cutis corrugatio accidunt ex calore naturali debilitato, declinante ad frigiditatem et siccitatem ex quo nutrimentum corrumpitur in membris: nam non pervenit ad quodlibet membrorum, et digerit a calore naturali membri. Cum ergo debilitat ille calor ab aliqua occasione, tunc corrumpit ille cibus, et tunc accidit corrugatio Cutis aut Canities, et stet in Senibus qui sunt frigidi et sicci. Sed hic quoque modo accidit, Senectute vero sed ex infirmitate, tunc dicat Canities, sicut in morbo et Scabie, et tunc pili canescant cum albedine cujus & causa est quod infirmitas est in Cute. Sed Canities est autem propter debilitatem Caloris naturalis qui exit a Corpore Nam Senectus infrigidat & desiccat Corpus hoc Senectus accidit et debilitat duobus modis, scilicet ex tempore Cursus debilitate, et hoc dicat esse cum tempore, hoc multum per sapientem potest retardari: Altera est negotiabile et curis pessimis & hoc auferri tempus & hac Senectus potest ex toto auferri, et qualiter auferatur retardat inferius dicam. Et quia frigiditas et siccitas, dominatur in Corpore Senum ideo Sanguis eorum est pauper & virtus debilis, et calor naturalis debilis in digerendo cibum, quapropter adgregant in Corpore earum humiditates multas et humores crudi et ideo debilitant spiritus eorum, et dominatur in eis debilitas naturalis naturaliter, quia membra eorum fuint frigidiora & siccciora quam ante fuerunt, et cum crudi sunt et sicci indigent eis quae calefaciant et humectent, calefactione & humectatione aequali, ex cibis et potibus et viribus convenientibus Cantae. Et cum diminuti Sanguine indigent eo quod adhaeret adillud ex cibis et potibus, et ex bonitate digestionis, & exercitio et quies. Et ha Species sunt multae, sicut aspectus rerum bonarum, ut colorum bonus et Status altus, et vasa preciosa et ea quae faciunt videre et lacrymas et religua quae sunt similia his, et suffumigationes bonae et odoriferae delectabiles. Et cum virtutes Corporis fuerint debiles, indigent eis quae confortant ipsas ex cibis et potibus et speciebus exercitii & medicinis habentibus hanc nobilem proprietatem, & hoc est occultum. Et cum

humiditates vim corruptæ, et humores crudi aggredati in eis indigent eis quæ extenuent et desiccent humiditates superfluas, et digerant humores crudos, et siccent corpus, et virtus ex animalibus et plantis, sed unum ipsorum facit Planta Animalia duo. Et cum Cutis corrugata & inveterata indiget eis quæ innovent eam, et induant eam pulchritudine puerili & mundificatione & rubedine. Et hoc fit duobus modis, per distensionem Cutis, et per mundificationem sanguinis et purificationem ejus detergit cutis, cum detergit ab ea illud quod est mortuum detersione subtili.

Et cum subtiliat Cutis cum abstersione levi, et hoc faciunt lixivia et ablutiones ut est.

Oleum Nitri Vegetis præparati
Jus radicis Pigilli beatæ Virginis præparatum, & succus aliarum harum præparatarum, sicut.

Dragantea
Viticella et
Unguentum citrinum
Aqua radicis levistici &
Aqua hordei
De Virginis

Hæc omnia albificant mundificant & humectant faciem, sed non tergit. Mundificat et purificat sanguis multis modis: bono modo cibaria generantia laudabilem sanguinem, sicut vinum subtile clarum et cibaria laudabilem chimum generantia, sicut sunt quæ perfecte coquuntur, ut facilius et melius digerantur, quoniam in digestione radix boni sanguinis generatur. Alio modo per aperitionem rerum purificantium et mundificantium sanguinem sicut

Mirobolani conditi
Berberis
Rarum
Succus limitorum
Lupulus
Borago
Buglossa
Cassia fistula
Prunorum Damascenorum.

Et a sit assumptio harum rerum quæ humorem superfluum purgant. Et cum pili sunt qui indigent si possibile esset ut caderent, et loca earum nascerent nigri, deinde prohiberet ne caderent. Et omnes ejus rei explanabimus inferius, explanatione perfecta cum Dei adjutorio. Sed in primis ponam omnia ex quibus senatus pervenit et omnia quæ juvenem retinent in juventute, et senem faciunt ad juvenem redire

ad incommoditas Senectutis contingit, ex debilitate caloris naturalis
ejus debilitas accidit duobus modis Uno modo scilicet ex naturali cursu
durae, debilitate. Alio modo ex accidentibus et curis pessimis, sed acci-
dentia ex curis pessimis sunt multa, ex quibus calor naturalis debilitatur
sunt sunt ea quae minuunt Spiritus et Virtutes, et subita evacuatio hu-
morum, ut coitus nimius & phlebotomia nimia: Quod si acciderit, sub-
veniendum est cum cibis et potibus bene nutrientibus ut:

Jus gallinarum et Gallinae
Holerum
Perdicum
Passerorum.

et cum longo somno et quiete et otiositate & cum rebus odoriferis &
quae confortant visum et auditum, & ut non videat quod ei displiceat, &
sedeat in lecto molli.

Nota quod coitus movet materiam ad exteriora, & exsiccat vaporem
humidum putridum venientem ad superficiem cutis, et sic ante tempus
facit corrugare cutem. Sed leprosis et paratis ad lepram et scabiosis
omnino est vitandus calor enim naturalis ex hoc deficit, et cibus non di-
geritur secundum quod oportet: Viri tamen et mulieres coire debent
cum appetunt & non repugnare.

Ex flebothomia nimia accidit:

Festiva Senectus
Hydropisis
Defectio Virtutis
Stomachi
Hepatis &
Cordis debilitas.

Et
ex
negligentia enim flebothomiae cum quis ea indiget accidunt aegri-
tudines multae scilicet

Apoplexia
Paralysis
Lepra
Scabies
Peripneumonia
Variola et Morbilli
Synochus & Hemoptoica

Et sunt alia quae festinant et praeparant Senectutem, sicut ea quae gene-
rant phlegma putridum ingestum & aquosum, quod phlegma oppilat
et non permittit calorem naturalem per membra ingredi, sicut sunt haec
scilicet:

Fructus, Pisces, Olera, Lac
Triticum coctum, Pultes &
Potus aquae pluviae.

Et tanquore cum
his quae sunt frigidiora vi

Sed cum dicit de Fructibus intelligendum est de recentibus. Nam in fructibus recentibus est humiditas corruptibilis, ex quo humor aqueus generat et phlegma, quod corrumpit in membris & generat caniciem cutis corrugationem, et phlegma corruptum generat, et in omnibus complexionibus sunt vitandi Sed calidis et siccis minus, sed alijs omnibus sunt mali, sed marini minus, et qui generant in aquis lacustribus et fluminibus petrosis. Olera similiter corrumpunt stomachum et phlegma generant putridum

Lac, Pisces et Triticum coctum &
Pulles similiter et potus aquae fluviae.

omnia haec generant putridum humorem Sed tangere cum rebus pedis, faciunt augmentare putredinem sub cute, sed calida communia vel Oleum cum Nitri regalis: haec omnia supra dicta augmentant putredinem. Sed quae obviant putrefactioni sunt haec.

Poma granata, Surcum, Herbae,
Succus crudus fumiterrae
Sal, Cuscuta, Myrobolani condita
Hypericon & Borum, praecipue Caprinum.

Et si accidit quod phlegma corruptum generet in Corpore subveniendum est cum his quae purgant flegma putridum id est.

Pillulae de Aloë lota &
masticis & Hera pigra.

Nam ipsi purgant flegma putridum et malitiam, et convertit humorem de mala complexione ad bonum, et facit acquirere bonam Nutritionem. Purgatio hujus rei est, ut sumat, vomitus post cibi sumptionem, ut alibi dictum. Et similiter subveniendum est cum his quae consumunt ut Diacathos quod consumit phlegma et malitiam cerebri, et Canos reddat, et sensum corroborat: Et Diatamoron, quod digestionem augmentat et flegmaticas humiditates et superfluitates consumit in Corpore habentibus eas. Et Zinziber conditum quod consumit humiditatem congregatam in pituitosis et frigidis. Et Rebuli conditi proprie consumunt et siccant flegmaticas superfluitates stomachi et ipsum confortant, et Sanguinem dulificant, et valent melancolicis, et si qualibet die sumant, servant juventutem, et faciunt redire Adolescentiam, et celerdant Canitiem.

Primum medicamentum et prima Cura hujus rei est Evacuatio humoris flegmatici in omni hora cum vomitivo sumpto, post repletionem Cibi, vel semel in uno quoque Mense. Et clysteria purgantia

morem talem, et talis saturatio debet fieri, cum apetitus abest
hoc de mane, et cum rebg acutis & contrarijs stomacho, sicut capa et ca-
eo, nam cibus qui arde surit incorporat et non de facili per vomi-
um omittit. Et vomitg propriè est preparatio Ellebori albi 3. j. in
catuorg vini per nodem, et mane calet et offerat. Clystere autem est ut
urat, mercurialis ebuli et sambuci foliorum aquaticum de parum
lliant, et colonturşin clystere injiciantur, et est secretum magnum Nb
Et hec duo genera medicaminum dicunt propria ad hoc: Za-
nen non est negligendum cum aliquis purgeţ per inferiora, cum re quod
ungat flegma et melancoliam nam melancolia reddit hominem
ssem, & tristitia pegit ad suicatutem. Et proprium medicamen ad
c est quod facit Elleborus niger preparatus pride prunim si volet
habe in libro p. 38. & punctum, et ipse usus fui in vita mea de propri-
ete aquis est quod ipse mutat hominem de complexione mala &
cie ipsum acquirere complexionem bonam juvenilem, & in prepa-
tione est totum secretum quod occultaverunt sapientes

CAPITULUM SECUNDUM De his quæ consumunt malos humores.

dimus de his quæ purgant nunc dicamus de his quæ consumunt, si-
et res consumentes, supra dictum humorem in humida complexione
iat sunt electuaria calida digestionem confortantia, et pulveres spe-
rum calidarum ut.

Gariophili, Lignum Aloes, Macis,
Galanga, Nux Muscata, Cubebe, Aurum,
Zinziber, Crocus, &c.

d melius est ut virtus harum rerum resolvaţ in vino et illud sumaţ,
em incorporabiţ et transmutabiţ per omnia membra, et desiccabit
umiditatem flegmaticam in omnibus membris. Et propriè dyatame.
quod consumit flegmaticas superfluitates, ubicung sint in corpore
melancolicas, et digestionem confortat, et sanguinem reparat sed
anthor consumit flegma & melancoliam in cerebro, et caros retar.
et sensum reparat, sed calidis complexionibg non conveniunt su-
dicta, quia sanguinem adurunt, & incendunt humores, præsertim ad-
his complexionibus, et in his qui vicium calefactionis habent sed
conveniunt.

Gariophili, Vinum granatorum Malorum,
Margarita, Aurum, Cubebe, Rosarum Muscat
Petroselinum, Spica nardi, et parum Cymini,
Liquiricia, Croci parum.

ea his fiat pulvis et utaţ in cibis, consumit enim flegma putridum &
digestum, et confortat etiam omnia membra. Et cum cum offendit calidis
mplexionibus et defectus stomachi supervenit, valet etiam in hac casu

Triphera (Saracenica) pharaceica, verumtamen dixerunt quod non solum ex phlegmate putrefacto Cani pervenuit sed ex sera putrefacta, quia omnino putrefactio defecit calorem naturalem cum calor debilitat, corumpit cibus in membris et tunc accidit membra corrugatio et senectus, et videmus in Sabionis, cujus Aubi senescit et corrugat ex Sabie et recedente pervenescit corrugatio recedit, & ego hodie sed res quae proprie putredinem ex colem expellit et consumit Aurum preparatum, ideo valet lepris ex calida causa, et virtutum frigida, neq humores accendunt, et Stomachum confortant: Sed pulpa citrei Malarum granatorum, quocumq modo sumat, sive in Syrupo, sive in pulmento quod Romania dicit, sive in Sapa, virtutem habet extenuandi humores, et cor cum vomitu ejiciendi calorem ipsum extingvere et membra confortare, et Cor et Os Stomachi et valet contra: Sed propriores tam in cura calida, quam in cura frigida, succi bubuli conditi nam ipsi Stomachum confortant & superfluam ejus medietatem desiccant, et tam sunt frigidi, et sunt utiles melancolia Sangvinem clarificant nec est aliquid res in hoc mundo, quod loco ejus re ponat. Et si qualibet die sumat unus, amovebit flegma et tardat canitiem, et conservat Juventutem, & facit ipsum redire ad adolescentiam.

Propriis me putredinis remedium Nb

Et Carnes viperarum sunt similiter conservantes adolescentiam si assiduat earum comestio, sed hoc non faciunt per viam purgationis neq per viam consumptionis sed qualiter hoc fit in suo Capitulo dicemus. Et fumigationes congruo tempore, sicut quod fit in calido tempore vel frigido ex confectione facta de

Camphora. - - - Vide infra a fol. 7 recto usque ad finem
Sandalo albo & pauco ligni
Aloes cum aqua Rosarum.

confectis, nam iste suffumigationes aperiunt opilationes cerebri, et sua corroborant, et tardare faciunt canitiem, et cavem clarificant, et superfluam humiditatem cerebri consumunt, & humiditatem subcutaneam desiccant, et consumunt ex quo cutis corrugat et senescit, et hoc quia totum humorem subcutaneum ad superficiem trahit, deinde siccat, postea utatur balneis temperatis et sine sudore, et mundet cutem a sorde congregata, & poros aperit, et humiditatem superfluam

Et similiter quaedam confectiones sunt communes in utraq complexione, sicut Electuarium Regum quod dicit Medicina Annualis, quod Anno integro sumi debet. (Elect. de limatura chalibis Mathaei pag. [illegible] Triphera facta ex Mirrobalanis. Et confectio quae fit ex Storii ferri, sicut suis si ibi esset Aurum, et alia multa quae in libris Sapientum continent, sed Aurum et Margarita in utraq Complexione conferunt et consumunt humorem superfluum, sed si recipiat Pulvis Saxonum [illegible]

Auri et Margarite equaliter
Liquiritie, Rosarum ad pondus omnium.

Resolvat, virtus earum in vino, secundum quod oportet, deinde servat hoc
vinum cum aqua in Comestione quidem in sua hora incorporabiliter
omnem superfluitatem totius Corporis expellet et desiccabit omnia mem-
bra interiora, et deopilabit deopilatione perfecta, Nam deopilatio facit
currere spiritus per membra, et naturalem calorem vigere in corpore
sed si Corpus est opilatum calor naturalis non potest currere per membra
ad totus debilitatur, et ita non potest consumere superfluam humiditá-
tem putrefactam, et ex eo provenuint Cani et cutis corrugatio et Homo
senescit. Intende ergo in deopilando membra Corporis intentione inte-
ra cum rebus quae confortant et deopilant sicut sunt herbe dicte
licet. hepar et renes et vesica, ab omni sordicie mundabunt, Et non
medicina Similis huic, quod virtus harum rerum resoluta in vino
mundificat calorem naturalem, ut si essent cum substantia sua, pars
aquosa impedit virtutem subtilem, quod in speciebus est et cum isto
modo resolvit virtus Specierum et herbarum a sua substantia, sine
corruptione substantie. Sed si alio modo resolvat, vel sumatur pars
virtutis, disperget sicut in decoctione Syruporum pulveribus et
confectionibus: Et quod hec operatio sit vera, patet in Ellebro albo, quod de
sua natura habet provocare vomitum. Et si per diem naturalem ste-
rit in vino, resolvet virtus ejus vomitiva, et illud operabit, quod sub-
stantia et virtus resoluta in vino teneret, et in cura quadam quod cu-
rat vino tenta omnia vulnera, et facit ducere saniem donec oportet,
deinde sanat sanatione perfecta, si accipiat pulveris et ponatur in vinum
et stet die una in vino, illud vinum sumptum curat omnia
vulnera, ut in hoc et in aliis multis rebus nimis experti sumus tempore
nostro. Sed antiqui sapientes occultaverunt hoc sublime opus me-
dicinarum et evacuerunt omnes libros suos ab hac intentione.

Capitulum tertium De his quae generant bonum sanguinem et humorem laudabilem et spissum.

Quia vult retardare senectutem et observare juventutem alias sanitatem
habet totam intentionem suam ut rebus generantibus et clarificantibus san-
guinem laudabilem et spissum et alios humores quia dicit Avicenna Capitu-
lo de Canicie Retardat Canities dum sanguis spissus, permanet pinguis
et glutinosus viscosus. Capilli sunt nigri, cum ad aquositatem tendere incipiunt
declinant capilli ad Canitiem.
Sed res generantes bonum sanguinem sunt hae.
Vinum subtile odoriferum et Cares hordeum
Siccum Passionum Fullorum Vitulorum Caprarum
Avium parvarum Holus Borraginum, Sphinacie rum.

et sicunt sunt ea, quae cooperta coquuntur sine aqua (stuffata) ut pulli et assata absq; jure: Et utat his quae sanguinem mundificant sicut est assiduatio

Syphera Saracenica, mirobolanorum conditorum
Succi fumiterre, margaritae, Aurum.

Studeat medicus ut haec omnia sint cum quantitate digestionis, quae in digestione est tota radix hujus intentionis. Nam ex indigestione completi sanguis et humores impuri generantur. Nam cibaria quae de natura bonos humores habent generare, si bene non digerantur generabunt malos humores. Et e converso. Cibaria generantia de sui natura malos humores si bene digerent, generabunt bonos humores, vel minus malos: Ergo tota radix est in digestione, sed bona digestio celebratis et observamus ea quae dicta sunt in regimine sanitatis, et haec est in modo et quiete cibo et potu, nec non in superfluitatibus expulsione mensurum observare & domo, & cetera loca in quibus homines debent habere, temperare, consuetudines observare. Ut dictum est in Digestione quae in parte docent est radix, nam virtus digestiva operatur in tribus locis in corpore humano, in stomacho, hepate et membris, et non ipsa sola licet digestiva, sed etiam alia in corpore operantur, scilicet retentiva attractiva, appetitiva. Sed quamvis dicant plures virtutes, una tamen est substantia. Unde Johannes Damascenus dixit, Virtus sunt virtutes varia nomina habentes, una et eadem substantia sunt, sed diversa officia in diversis membris, diversis vocabulis nuncupantur. Sed non omnis res confortans primam Digestionem confortat, secundam et tertiam. Et non distinguit a sapientibus, vel raro quae sunt res confortantes primam digestionem et quae secundam, nisi quod in differentia quinti de re confortante digestivam virtutem. Sed difficiliq; confortat digestiva virtus quam aliud, etiam ex ejus errore difficiles in curando nascuntur aegritudines, sicut est:

Scabies, Lepra, morphea, Vespigo
et aliae aegritudines subcutaneae
Pruriginis & Canicies & cutis Corrugatio ante tempus.

quod accidunt ex cibo corrupto in membris, quia ad quodlibet membrum pervenit cibus, et ille cibus digerit, ex calore naturali qui est in quolibet membro. Cum ergo debilitat ille calor, et illa virtus corrumpit ille cibus et tunc accidit membro occasio aut infirmitas. Et nos in veniemus remedium quod erroreum tertiae digestionis removet de propietate, et etiam de tunde, ut est assiduatio Comestionis Carnium Vperarum pregnantium Secundum quod dicam in suo Capitulo, non solum hoc facit vel omnes aegritudines provenientes ex tali errore curat. Etiam minutionis quae dam de propietate confortant virtutem digestivam tertiam, sicut est Unguentum quod fit de Succo:

Japrici, Cholidoniae, Calamenti, Apii, mentae &
Centrigalli, Pingvedine porci.

et alie inundiones que de proprietate confortant, digestivam virtutem
tiam, sicut est Succus radicum Lapacii acuti, qui de proprietate facit
, sed prima Digestio a multis rebus confortatur, secunda a paucis,
tertia a paucissimis.

CAPITULUM DE INNOVATIONE & Confortatione Cutis & Virtutum.

utis innovatio est ex assiduitate Comestionis Serpentium, nam Cutis
confortatur, & excoriatur & innovatur, solum ex potatione aque pu
rissime, siquidem recipitur in potu, non solum hoc facit sed alopeci-
am & Uriam curat, et transmutat Corpus humanum & viscera et in-
novat ipsum, ut alibi dicam. Si Vipere vivi parentur ut expedit non va-
rient. Nam Cari earum preparata confortat virtutes ex proprietate, sed
fortatur aliarum rerum & herbarum variantur secundum diversitatem.
earum.

Est ergo res que predictum miraculum facit, quod a quatuor non
corrumpit Elementis, et est humane Complexioni conveniens, neq; cale-
cit, neq; infrigidat neq; humectat neq; desiccat. Imo est temperata ex tem-
peramento excedit omnem rem hujus mundi in temperentia & per hu-
manitatem, quia temperata est in quarto gradu, & quatuor habet partes
equisibet quantitatis, neq est res aliqua que huic rei assimilet, neq
ipso esse valere possit, habet potestatem subveniendi Stomacho defecto, fimo-
res audaces tollit, Cardiacos confortat, & contra maliciam alopeciam
tyriasim et calorem naturalem temperat, & virtutes ejus in sua ma-
nifestat substantia, quia in eo claritas unde clarificat, in eo puritas un-
de purificat, quod in eo est temperantia magna, ideo temperat cujus
impermentum transit super omnem rem, in eo est perennitas, ideo
conservat Corpus humanum, in eo est assimilatio humane complexionis,
ideo summe valet si propinetur sicut oportet, & in ejus preparatione
totum Secretum quod antiqui occultaverunt sapientes & est. Reci-
re illud quod de 24 granis ponderis hordei est, & comburе ipsum in
fimo vel fimo Combustionis, deinde lava ipsum bene, et tere donec Nº 17
fiat pulvis ut Alchool subtilissimus ut radii Solis, deinde Solve
in aqua et congela cum re qua ipsum solvitur, potest etiam per se sol-
vi in aqua alia re in vase, quod vas sit in alio vase posito sub fimo
calido (hac Aqua utere ut scies per documentum Avicenne.

Scias quod omne quod movet Spiritum et Sanguinem ad cutem
inducit eam pulchritudine juvenili, & mundificatione et Rubedine
adjuvat ipsum, et illud quod abstergit abstersione leni ponens cu-
tem subtiliorem, et detergit ab ea quod est mortuum decoctione subtili
et subtiliatur Cutis cum abstersione leni, et hoc faciunt inundiones

ablutiones &c. ut superius dixi. Dicit quod si Bos Senex macer impinguatur, herba colligat in Autumno, deinde conservetur ejus pinguedo cum duriori et grossiori cibo, tribus vel pluribus mensibus. Carnes ejus fient teneriores & juniores quam fuerint qui longo tempore stetit pinguis. Item si homo totaliter pareret ut per sudorem cutis esset macra et vacua, deinde pasceretur cibis regenerantibus, bonos chimos acquireret juventutem. Sicut dam sapientes mutabant Carnem leprosi, prius perforare cum lo faciebant, & asatum tunc minutissime perforari faciebant & post de ipso justari et evacuari.

Item calor naturalis sani hominis est temperatae complexionis et fumus ejus temperatus, ideo temperat super omnem rem propter affinitatem quam habet in homine. Nam tactus ejus gravia levia tradit: Nam si vis solvere solem in aquam claram, solve prius cum gummi Armoniaco, deinde pone in instrumento ad primum ut scis, et solvet sine sale in aquam claram.

CAPITULUM QUINTUM DE RESUSCITATIONE CAPILLORUM

Ut jam dictum est nigri loco canorum renascuntur. Dicit in libro meteorum quod est quaedam Planta quae dicit Scalier, quae est similis jovenae, cujus folia celestia sunt Colore similia foliis Viticellae, autem egredit e terra foliis nuda, et per unumquemque diem lunarem unum ejus nascitur, transactis 15 diebus, auferunt ab ea folia ita quod unum folium per unumquemque diem lunarem auferatur remanet nuda prout prius fuit et herba nascit in montibus et in riparum, sed habet folia rotunda ut denarius, et est Lignum ejus bum et flores Atrini, et habet odorem sicut mulsus, et habet lac simile, et dicit quod quicumq acceperit de hac herba ad pondus unius lentis cum tantundem de sapa et clauserit in aure tribus diebus et ex ipso biberit per aliquot dies ad pondus trium Ciceris, pili ejus canescent, & sic loco albi renascunt nigri: Aliqui cibo cum lacte. Mecca per tres dies de illo medicum accipiat jovenescit, deinde invenies in Alchahali tricenna resurgens in dam libro suo dicens, idem quae experti sunt in nostro tempore est petare dragantum dragagantum rubeum ablutum. 3. j. pulverizatum enim depilat canos, et facit renasci nigros loco canorum. Verumtamen non tollit illud nisi habet forte corpus & humidum, et purgat ut administret post ipsum, quod mundificat pulmonem et pectus ipsum. Et inveni in libro Animalium Aristotelis quod ablutio cum aqua & dea prodest ad canos, et facit retardare canitiem, hoc inveni in Libris Sapientum: sed nondum experta hac.

Canities alia naturalis, alia innaturalis. Naturalis incipit ad exitum mutatibus capillorum, quod calor naturalis propter debilitatem, primo

lias partes dimittit, Innaturalis incipit in radicibus capillorum.

CAPITULUM SEXTUM de refectione & hilaritate Animæ.

Hilaris Anima et refecta vigorem viribus tribuit et naturam exsiccat in omnibus adjuvat Actionibus, confortat et gaudere facit, retinet Sanitatem et conservat Sanitatem et clarificat sanguinem, et ipsum in omnes currere facit, morbum expellit et Crisim accelerat, sed Anima refecta et lætata, duobus modis, uno modo ex epis accidentibus, alio modo ex virtute Medicinarum. Ex accidentibus epis est unus vestimentum indui varietate, ornamento pulcherrimo, et ut hujusmodi Animus delectetur et confortetur.

Virtus Splendoris vitæ est ex Musicorum Instrumentorum dulcor resonantium, et suavissima cantilena auditu, libros delectabiles audire vel legere, et loquelam delectabilem intelligere, pulchras species inspicere, & res alias Animæ delectabiles, sicut aspectus Cæli Stellati et aquæ dare: Et res meliores sedere cum juvenculis pulchris decenter indutis et cum eis loqui, velut ipse postulat et requirit, delectari, et de Inimicis consequi victoriam, seductionem complere eorum, gloriam, gaudium lætitiam & rationabilitatem recipere & dare. Et ex virtute medicinarum esse ex odoribus Suffumigationis Unguentis odoriferis temporibus angustis. Nam odor est cibus Animæ. Nam Suffumigatio aperit claustra cerebri, et quinq sensus confortat, et caniciem tardare facit, faciem clarificat ex receptione earundem rerum medicinarum, sicut:

Succus Boraginis cum vino potatq. [Hilaritatem inducunt]

Perlæ, Aurum, mirobalani condit:

Borrago immissa in vino et potui data lætitiam generat similiter herba Semina Azymi II De compositis, Lætitia Galeni.

Dyatameron
Dyamargariton,
Dea anthos, Aromatica Rosata.

Omnes ista medicinæ hilarem Animam et refectam suis viribus tribuunt.

Sedes caloris Naturalis est in corde, et cum excedit suos terminos, calefacit, aut infrigidat, aut tunc calor Naturalis propterea quod exit a suo temperamento, diminuit, & debilitatur, et sic homo infirmatur.

Quæ autem minuunt calorem Naturalem, sunt hæc omnia quæ generant flegma putridum in Stomacho, omnia quæ minuunt spiritus virtutes, omnia quæ tactu infrigidant, omnia quæ digestionem corrumpunt, omnis ægritudo Corporis, omnis immunditia Corporis, omnia vigilia Animæ, ut ira, infestia, furor, invidia, omnis fletus & aspectus

aspectus malus, et quicquid faciunt accidentia ista, ubi faciunt non mediante motus spiritus, et ex hoc calor naturalis distemperatur, illud quod convenit meliore forma ex eis est, quia contemperat omnia ista, et multa alia diminuunt calorem naturalem et debilitant ipsum ex cuius debilitate provenit Senectus et cutis corrugatio Inquirimus ergo res quae retineant calorem naturalem, Cordis temperamentum suos excedat terminos, quia quamdiu calor naturalis temperatus seruauerit sanitas conservabit et Iuventus. Et hoc est quod dixit Aristoteles Alexandro:

Cave tibi o Alexander et custodi hoc pretiosum praeceptum cum custodia calorem naturalem serva quia quamdiu calor naturalis temperatus perseuerauerit humor alios terminos suos non excedet vitae mensuram suam, & ita sanus et incolumis omni tempore permanebis.

Quatuor ergo sunt res quae hoc negotium potentissime operantur quarum duae sunt quae calefaciunt calefactione aequali, et humectant humectatione aequali fortasis hi innuunt ponderum Aliae vero sunt temperatae temperamento magno excedentes omne temperamentum quae calefaciunt et humectant calefactione et humectatione aequali Corpus sanum, & calorem ejus naturalem deducentem ad frigiditatem et siccitatem: est vinum temperatae complexionis, sive sit novum sive antiquum calor ejus albus declinans ad rubedinem, et substantia clara et lucida odor ejus jucundus per quae mediocris inter pontieum et stipticum: Margarita sicca est temperata ideirco temperat calorem naturalem et ipsum confortat, et proprie valet Cardiacis, idest tremori cordis, timoribus tristibus, sanguinem cordis proprie clarificat unde tristitiam

Cordi quasdam homines eligunt gemmas, de quarum virtute Corpora tota sunt, albae morphea, & ex hoc plene curata sunt hae duae res confortant calorem naturalem, et debilitatum restaurant et conservant ipsum et regunt ipsum in suo temperamento ne cursum naturae excedat. Aliae vero duae res sol de minuunt et calor naturalis sani hominis bonae complexionis, istae duae res temperatae excedunt omne temperamentum. Sed calor naturalis sani hominis et temperatae complexionis est admirabilis, nam fumus ex eo dissolutus, et fumus ejus est temperatus & suavis qui causa alleviat, quae suavissimus et gratus tactui est Sed calor naturalis sani hominis & temperatae complexionis est ut supra admirabilis, sed fumus ab eo dissolutus, nec necesse est ut assimilet patientibus scabiem phthysim & morbos pestilentiales quae contagiosi sunt transeunt de uno ad alterum propter similitudinem Corporum Nam infirmitas bruti animalis, non transit in animale rationale propter dissimilitudinem, ut jam vidi in morbo Boum et alterius

diduum, a simile dico de fumo sani, nam quicquid de aliqua re
solvitur, necesse est ut assimilet illo a quo desolvit. Hoc dicit Ga-
lenus super illo Aphorismo. Et quae crepunt &c. sed signa complexi-
temperate in corpore sunt, cum color est compositus ex rubedine et
rubedine, et capilli sunt flavi ad rubedinem & crispitudinem tempe-
rati et caro est temperata in qualitate & quantitate, et quantum de-
clinat ab hac complexione, tantum declinat a sua virtute et bonita-
te et proprietate, et illa res quae huic assimilatur, cum est temperata
temperat, et cum distemperata distemperat, et cum sana sanat, et
infirma aegrotat et disponit corpus humanum cum quo conjun-
gitur secundum suam dispositionem propter similitudinem quam ha-
bet cum eo sicut est videre in morbis transeuntibus sicut superius di-
ximus. Nec est res in mundo quae habeat proprietatem illius rei, quia
solum corpora humana reddit incorruptibilia cum quibus pro-
pinquat, sed corpora plantarum retardat a putrefactione, quia ista
invenitur raro, et non potest commode reperiri, illi sunt sapientes
ejus lapide inventi, idest lapide Philosophorum, id est aurum
potentum. Et sapientes assimilaverunt illam rem naturali ca-
lori quod calor naturalis sano adolescentiae et temperatae
complexioni, et fumus ejus temperatus et suavis, quia ipse tactus
est cum suavissimo et gratus tactui Senum, et fumus inventa-
ris. Et multi sapientes reseripserunt proprietates hujus rei in li-
bris eorum. Cum vero res illa assimilatur calori naturali sani homi-
nis facit operationes bonas, cum calori naturali sano adolescentiae
temperatae complexionis, facit operationes sublimes. Nam haec res
sumpsit ab illa re, quae in principio hujus Capituli scripta sunt. Nam
in principio calefaciunt et humectant corpora, secundario cor-
rumpunt. Nam proprietas hujus rei calorem naturalem Senum et decre-
pitum declinantium ad frigiditatem et siccitatem, reducens ad
humiditatem et humectatem temperate sine aliquo nocumento, & hae
est propria medicina Senum & fumus juventutis, et plus quam sani-
tatem in omni aetate conservat, et corruptas complexiones vivifi-
cat et reparat. Et multi sapientes locuti sunt de re, quae illi assimi-
latur, sed illam tacuerunt ne incontinentes offenderent Senum
virorem. O Deus si audirem dicere naturam caloris naturalis
Senum adolescentium temperatae complexionis, jam esset apertum,
quam & occultum secretum, nam haec calor privat, et restaurat au-
get dependitum, confortat ipsum et conservat, et facit ipsum vigere
omnibus membris, et est medicina Senum et fumus juventutis

et propter hanc similitudinem usi sunt sapientes sole minerali et lapide animali, necessaries quae assimilet calori naturali, nam solus calor naturalis reddit corpora humana incorruptibilia, et alia cum quibus proportionat, sed corpora plantarum minus incorruptibilia reddit, sicut est videre in locis domorum inhabitabilibus quae citius corrumpunt quam habitabilia.

Nota quod humores aggregati in senibus non debent extrahi cum velocitate, propter paucitatem spirituum, sed debent purgari in eis humores frigidi, et cavendum est ne calor in eis evacuetur quod dicit Aristoteles. Aurum et argentum propter consortationem naturae ne obscurescant, quae colorem rubeum purgant et propterea sicut scis potes reducere in aquam purissimam.

Explicit Liber Vitae Primus.

LIBER SECUNDUS DE SEPTEM HERBIS ET DE NOCIVARUM et de Febribus.

Compendium Aureum Hyrannidarum de humoribus de Septem Herbis, septem Planetis.

Blasius Africus discipulus N. studio Athenensi epilogio studium continuavit ad finem cum laude, et postea in antiquorum hyrannidarum volumen sibi noto et a Tangrecio consodalitio relata, inveni in civitate Tropaea in monumento reclusum, praesentem Libellum cum officiis primi Regis hyrannidis, quod Compendium aureum intitulat, eo quod propter distinctionem perfectam a majori hyrannida volumina cum maxima diligentia compilatum studio vehementi. Tractat enim de septem herbis, septem Planetis attributis, secundum impressiones illas, quas sumunt a Divino aspectu, et maxime in Regionibus calidis, Virgilius humidum servavit in operatione curandi et conservandi corpus mortuum divinus habet Propheta. Et autem virtus ejus mirabilis nimium et stupenda, ut etiam in momento omnia fiant quae docet, sic propter motum velocem divinum propter naturam ipsarum herbarum, sicut in sequentibus patet notum.

PRIMA HERBA SOLSEQUIUM

Solsequium id est Macedonica secundum quosdam et secundum alios dicit Cicorea, est Herba omnibus nota: Collige ergo hujus herbae flores, folia et radices mense Junii hora diei Sexta, ad pondus librae 6 cantharum de totum simul, et cum toto succo Cicoreae, repone massam contusam in ollam nidem habentem sex foramina minuta in cooperturae et pone ad Solem, ab hora prima diei artificialiter usa ad horam Sextam ejusdem diei, et hoc fac per sex dies, completis aut 6 diebus pone in

Seri Caprini libras tres, & Stercoris Canini ℥. 4.

iterum repone ad Solem per omnia ut prius, vel tantummodo per tres
es. Quando autem volueris uti hoc divino Medicamine, cola et exprime
undum quantitatem dosim, quam exhibere volueris.
Modus autem exhibendi est hic Hydropico desperato dabis in potu
factu, ℥. 1. et Semis in hora decei Sexta, et illud communiter pati-
entibus omnibus detur, et passio evanescit.
Item eadem Hora dosis ℥. 1. Selenitiam in momento curat
rum eadem Hora dosis ℥. 3. de predicta potione exhibita, statim cu-
rat paralyticum si admisceatur decoctioni Caporeum, Silifagi in vino
facto eadem dosis
ata quod quantumcung tremulus fuerit, statim quiescit, et ejus mem-
bra statim coaptabuntur, hoc autem nemini precipit dicere Hipocrates.
Item eadem hora dosis ℥. 2. et Semis de predicto, eadem die menstrua
revocat, quantumcung mulier fuerit antigua.
Item si de eadem confectione eadem hora coluerit ex tuum, et postea m
uliter momorderit mulierem in collo, illico sequetur te.
Item eadem hora exhibita ℥. 1. cum cerebro Pavonis epyleuticos et
Coplecticos curabit.
Et nota quod vidi Epyleuticum trium dierum quam composito in-
ita fuit per violentiam statim surrexisse, & curatum fuisse, et hoc
in Mandia regione, in qua non perpendebatur, nec vita nec sensus,
ec flatus nec anhelitus quantumcung modicum, itaq surrexit cum
petu, ita quod adstantes timuerunt ipsum esse Demonem, quem ap-
rehendum feci sufumigari de Aromatibus.

SECUNDA HERBA
Semper viva

Semper viva, aut barba Jovis omnibus est nota. Recipe hanc herbam Hora
tertia noctis in mense Maji, et contunde ipsam in massam, & pone
in Ollam plumbeam, superius habentem in Cooperculo, foramina
minutissima admodum atomi, et pone cum ea mellis despumati optimi libras 4
et Semis et pone per 9 noctes ad Lunam plenam, aq ad tertiam horam
noctis, et repone 6 utere.
Istius itaq dosis drag 2. hora tertia noctis, cum aqua fontis frigida
ab sit Semper vivus et perennis, illico curat freneticos & maniacos, et depo-
sitionem pravam et alienationem mentis.
Item dosis ℥. 1. cum Ovis formicarum mulieribq exhibita, facit eas
videre per tres dies.

TERTIA HERBA Betonica

Marrubium est herba pluribus nota, hujus itaq herbe duæ sunt species

Album silicet, et Prasium, collige hujus Herbe libras 5 hora prima
diei Artificialis radicem cum foliis et stipite mense aprilis, conte-
totum et repone trapsam contusam in ollam cupream puram hab-
tem in superficie unicum foramen minutissimum, et impone vinum
mis forte clarum Aromaticum et pone per diem usq ad primam,
repone oriente Sole, et utere hoc divino & excellentissimo medica-

Hujus ergo dosis hora prima exhibita 3. 2. & 5. cum lacte m
lieris, puellam lactantis in momento, curat dismaticos, aromatic
ptiticos, empticos et anhelosos.

Item dosis 3. 1. eadem hora exhibita, curat lepram, ita quod eade
die renovantur quod divinum est. Commistio tum in eadem dos
grinis Arietis, vel potius Arietis Fluvialis.

Item dosis ejus 3. 2. & eadem hora exhibita admixto Piperis nu
um, statim soporem inducit in tantum, quod qui gustaverit non p
tanquam impie percussus vigilare per tres dies, vel duos, vel min
aliquo Artificio. Cum autem talis vigilaverit provaca in ipsum
mitum, quia statim admonitus factus se et alios perculeret.

Planta Herba Saxifraga.

Saxifraga est herba pluribus nota. Recipe ejus folia quarta hora d
martij mense cum radicibus lib 4. & contunde dein in mortario, et i
trapsam contusam pone in ollam stagneam, habentem desuper quad
foramina in cooperculo minuta, et pone in illam trapsam

Sanguinem hyrcinum,
Sucum petroselinum, Folia melisse, ana lb. semis.

Et permisce cum albo vino aromatico et subtili et pone ad Solem per qu
tuor dies usq ad Sextam horam diei.

Cum autem volueris hac Celesti medicina uti da pro dosi drag 1. d
Semis, frenetici, lunatici calculosi, Stranguriosi, in ista oculi libra
ita ut in continenti lapidem mingant, hoc vero per quatuor dies
iterabit.

Item si Unxeris faciem tuam cum pingvedine Ursi, et post de
Forte Upa pa, vespa tibonis
predicta confectione vultum renoveris, videbis Demones et Spiritualia
usq ad horam quartam diei.

Planta Herba Peonia.

Peonia est Herba pluribus nota, Collige hujus herbe radicem tantum
modo Libras 2. in mense Februario, hora diei Secunda, et contunde
dein cum pala, et pone in ollam argenteam cum lb duas medii o
lb 1. vini optimi albi clari aromatici, et sint quinq foramina in lo
percula olle, & pone per 5 dies ad Solem, & repone, & utere hac divina
Antitodo.

Hujus 3. 1. exhibita quinta hora diei liberabit incontinenti epilep-
um inveteratum & desperatum, ut postquam gustaverit in perpetuum
mus fiat, et vivat ab ipsa passione immunis.

Item dosis ejus 3. 4 exhibita eadem hora, morsum arabido Cane, &
nem hydrofebiam curat quod est divinum et admirabile, sed caveat
dus dans potum, ne infirmus videat aerem clarum, sed disponatur
Domo tenebrosa, donec liberatus sit.

Item dosis ejus 3. 2. eadem hora exhibita, quartanarios sanat perfe-
addito cum Sanguine azini calido instillato ad pondus dragmæ
ius.

Item dosis ejus 3. 1. & Semis cum lacte mulieris eadem hora exhi-
a, priapismum, gomorream & satiriasin illico sanat, et omnem
riginem & impetigineni morpheam & tineam, et homini dispos-
nes quæ sunt preambula lepræ perfectè curat.

Item Dosis 3. 4. & l. exhibita eadem hora cum Urina mulæ, si
ceptuum & sterilem reddit in perpetuum.

Item Dosis ejus dragmas tres cum Coagulo Mussolæ et Sangrine
seris et Sangrine Columbi masculi, eadem hora exhibita concepti
est, sed oportet ut sumat statim post menstrua

Item Dosis ejus dragmas 2. eadem hora exhibita, cum Sangrine
uiæ avis, in instanti curat podagram, chiragram, & omnem dolorem
iculorum, et mirabiliter excellit super Arthreticam.

Item Dosis ejus 3. 2. & l. cum Sangrine Leporis, et farina hordei in
ntitate 3. 1. & l. ptisicos curat & demoniacos.

Item Dosis ejus 3. 6 eadem hora exhibita cum Sangrine apri, et cum
grine Aquilæ avis masculi, facit statim dormire, & videre futura in
omnijs, et revelare thesauros, & omnem malignum Spiritum effugat
Alexander autem magnus hac potione usus, multa in somnijs vi-
mirabilia, de his quæ sibi acciderunt, et dicit quod Regina Amazo-
m dedit sibi pro munere pretioso.

Item Dosis 3. 1 & Semis sumpta cum vino malorum granatorum ea-
m hora exhibita cum vino 3. 2. & l. omnem febrem interpolatam am-
at.

Item Dosis ejus 3. 1. cum cerebro gallinæ puerorum, eadem hora
hibita gingivarum, pruritum et dolorem, propter dentes nascentes
sanat.

Item Dosis ejus 3. l. tantundem Balsami, & succo Squillæ marinæ
m hora exhibita, curat in continenti omnem vomitum, appetitum
ltum restituit, mire, virtuosè et alto.

Item Dosis ejus cum Succo Borraginis ad pondus 3. 5. & l. & hinatura
ri 3. 1. omnem melancholiam, et tristitiam abstergit, animum innovat

et in momento latificat.

Item Dosis ejus 3. b. & l. cum sangvine Anseris calido instillata
℥3 3. s. in continenti liberat mulierem in partu laborantem, & spiritum etiam inducat.

Item Dosis ejus 3. 4. eadem hora exhibita, cum sangvine Vespertilionis ad pondus 3. 1. usum mirabiliter acuit, et statim postquam biberit de nocte, ita quam sit in die videbit.

Iterum Dosis ad pondus 3. 4. cum sangvine taxonis 3. 2. eadem hora exhibita, in continenti curat cancres ab omni apostemate venereo ut bubone &c.

Item Dosis ejus 3. 5. & l. cum pulvere ligno Aloes & succo Urticae continenti colericos a colerica passione liberat, & ab omni tussi inveterata

Iterum Dosis 3. 1. cum castoreo 3. 1. & sangvine passeris dragmam
℥1 mirabilem erectionem facit et eorum potenter multiplicat.

Item Dosis ejus 3. 2. & l. cum succo lactucae et Camphora, 3. 1. eadem hora exhibita, casum in continenti facit, et si continuet, multum juvat.

Item Dosis ejus 3. 2. & l. cum sangvine Cervi instillato 3. 1. eadem hora exhibita, liberat omnem pestulam in ipsa hora & cancrum, et mundat vulnera cancrosa & sanioſa, ita ut tota corruptio illico cadat, substantia membri quod divinum est.

Item Dosis ejus 3. 1 & l. cum sangvine Cervi, Upupa & talpae ana
℥3 3. 1. eadem hora exhibita, caduco statim liberat, et postquam fuerint lavati se a vino abstineant, praedicant futura & habent spiritum prophetiae per tres aut quatuor dies, ad minus, hoc certum.

Item Dosis ejus 3. 1. cum sangvine Vulturis 3. 2. eadem hora exhibita mulierem educit eadem die.

NOTA BOTANICA Satirion.

Satirion herba est plumbo nota hujus radicis collecta ad pondus lb. 1. die 20 mensis Januarij, contunde fortiter, et majoram contusam pone in olla de Aurichalcum habente, in Cooperculo 20 foramina, minuta, aut aliorum de pane intus cum praedicta majora, Lactis vaccini calidi, vini pulgetur de tucca lb 3. et mellis Librum 1. vini Aromatici lb 2. et repone per dies 20 ad Solem et conserva & utere.

Istius itaq Dosis ad pondus 3. 4. et hora die decima exhibita mulieri post ipsius menstrua, eadem nocte concipiet, si Vir cum ea agat.

Item si volueris ut procul dubio masculum concipiat, praepara mulierem sic.

Recipe sucum Erthemisae lb 1. & de felle Vaccae lb. 1. dilutempera et misce cum hac confectione sepidalana & funde, de quo subponat mulier formas longas, admodum virgae virilis, & in conjungendo cura interius emergat, & hoc facto bis vel ter bibat de praedicta potione.

ecunda nocte concipiet si vir cum ea cõeat, quod divinum est, et mossa
conceptum.
lem Dosis ejus 3. S & l. cum Sanguine passeris eadem hora exhibita
rem movet ultra modum, sta quod semper posset et optet coire, quae
quas varenint, destruet autem si in eadem potione Succi lactucae lib l.
mphoree 3. 2. misceueris.
rum dosis ejus 3. 7. & l. cum Sanguine Corvini ad pondus 3. 2. ea-
liberat ab incantatione ligatum.
um Dosis ejus 3. 2. & l. cum Sanguine Lupis 3. 1. eadem hora exhibi-
momento Sciaticam curat, ita quod constructi rectificentur ea-
die
lem Dosis ejus 3. 1. & l. cum Sanguine Capre eadem die exhibita in
nti liberat omnem fluxum Ventris & Sanguinis quod divinum est.
m Dosis ejus 3. 6. cum sanguine Leonis vel Catti 3. 1. eadem hora ex-
ri infanti a febre quartana liberat, sed cave ne quartanarius sit
um macilentus.
em Dosis ejus 3. 3. cum Sanguine Anopatris antiqui 3. 1. eadem ho-
hibita ligat potestates.

NPII Mt HERBl Mtl VSt.

ci est Herba omnibus nota et Quinc Collige hupi Herbe monte de-
folio rum lib l. die 20 Contunde et totum contusum pone in di-
habentem desuper 20 foramina minutissima in cooperculo et appone
Balsami libram unam, Mellis libras duas
vini optimi libras 3 Succi foliorum Bragines lb 2.
Plantaginis libram unam & S.
one per 20 dies ad Solem & repone & utere.
tius itaq dosis 3. 1. & l. 20 die exhibita iepino stomacho, ille sum ver-
tantem ab omni specie febrium per 20 Annos si tantum vident.
um Dosis ejus 3. 2. cum hinatura Corpis Cervi 3. l. si eadem hora
bita fuerit, statim dentium intolerabilem splenecticum & pleureti-
Sanitatem reddit.
em dosis ejus ad pondus 3l. cum pulvere Sinamomi & mastices ad
ri 3. 2. statim omnem vomitum sedat.
m Dosis ejus ad pondus 3l. cum pulvere ligni Aloes et Cubebarum
3. 1. & l. statim singultum et conspira & omnem difficultatem
ebitus sanat et defendit.
m Dosis ejus ad pondus 3. 20 cum sangvine Aquilae mapuli, & ea- 43
hora cum 3. 1. exhibita si continenti reddit hominem efabilem, ar-
cogitationem, sta quod in ejus presentia trepidabunt omnia vola-
domestica & Sylvestria, et capiet ea et obedient ei, et habebit Autor

magnos, et fiet homo in Consilio providus, negotia tractabit ardua & vocabit a Regibus et Principibus, erit in gratia confirmatus.

M3 Si voluerit contra hostes egredi, ter bibat cum predictis aquis Sanguinem Leonis 3.l. et si non invenit Sanguinem Leonis, ponat loco Sanguinem Ursi.

Iterum Doris 3.4 dl. cum Sanguine equino 3.2. exhibita fugat hominem fortem sive sit in agone duelli, sive in itineribus, & preservat ab ossium fractura & Stomachi & Colicias per anum purgat sine hemorroydes.

Iterum Doris epis 3.5 cum Sanguine testudinis et Sanguine agni Annualis ad pondus 3.2. dl. exhibita ptisicis & consumptos impinguat eadem hora, et illos qui desperati sunt, quid dicimus esse mirabile opus.

Item dosis epis 3.l. cum Sanguine
Turturis, Accipitris, & Sanguine Catalidi.
Sanguine Coturnicis ana 3.l.

M3 Eadem hora exhibita potest & potans inter homines invisibilis conversabit, et audiet quid voluerint, scilicet Consilia et verba eorum.

Et Sanguis si apparuerit Rane pluvialis cum Sanguine Upupe portabit in aere & cum Sanguine Upupe de loco ad locum in momento de uno Climate ad aliud Clima, quod possit eodem die in Romam vel ultra mare, & sic per singula loca discurrere sine lesione. Tanta est ergo in eo levitas facta totis Organi, per virtutem predictae Compositionis.

Serva ergo hoc munus excellentissimum a Deo divinitus datum in Secretis Pyramidarum Volumen, in quo studebis et proficies, invenies finem Laudabilem.

EX MORBO CRONICO SEQUENS SOLEM.

Et alia quia morbus est Chronicus sequens Solem, ideo non curat nisi circa Solstitia, elige rationem quam vis. Si vis hunc Morbum curare in brevi spatio utere sola Quinta Essentia cum rebus quae dicentur. Jam dixi tibi quod quinta essentia humores superfluos, consumit et naturam reducit ad equalitatem, & induxit Laetitiam, & fugat tristitiam ideo fugat a tota specie Melancoliam.

Ideo remota causa removet effectus. Sed ut citius fiat recipe aliquam Essentiam, vel aquam ardentem infra, quam pone medulle ebullientes, et si vales habere de illa aqua, da patienti mane & vespere cochleas plenas, pro certo curabitur si continuabit, & licet hoc sit verificatum experimentum et conveniens, tum Regulam generalem habebis.

Recipe res purgantes Melancoliam in modica quantitate, et pone in aqua ardente, et utere ea prudenter & modicum recipiendo, ut patebit

gerat Materia, & paulative evacuetur quia melius est paulatim agere
cum subito gravare, dicunt quidam valere.
Syriacam cum aqua decoctionis gentianae
Mirratum vinum, Camedreos vinum decoctum
Dyalalamentum cum aqua Absinthii, Dyatron piperon.
ci usus valet.
ixerunt Philosophi quod dens abstractus ab Animali vivo & potatus
berat a quartanna
uidam dicunt quod succo herbe, que dicit morsus gallinae rubea, po-
antur si manibus patientem quartanam, cum incipit pati tainde
rabitur si Deus voluent.

REMEDIUM QUE CONTRA IMPEDIMENTA MEDICINE

et contra pericula que a Medicis qui administrant Medicinas contingunt, idest contra nocumenta quae a Medicis inferuntur in Corpus humanum.

86 Origine Mundi Universa naturaliter Philosophorum multitudo omnipotentissimo labore indagare non desunt circa Medicinas laxativas invenire. Nam primo ut non faciant casum virtutis, secundo ut non interficiant, tertio ut cum fuerit necesse efficaciter et sine periculo in remotis partibus agant, et ab eis potenter humores corruptos abducant, et nunquam haec tria invenire potuerunt perfecte, quin omnis casus ratio habeat ad oculum casum, virtutis debilitationem, corporis laesionem habens annexum. Et nunquam sic certa mensura potuit inveniri, quae aequa ponderose possit omnibus administrare, quia corpora non recipiunt aequaliter dosim juxtarum & solidum & condensum, et ideo accidit frequenter, quod in quibusdam ministrata salubriter ad salutem, aliis letaliter propinet ad mortem. Et fit aliquando ut quae Medicinae laxativae plures sunt venenosae, et laedunt ex una parte et juvent ex alia parte. Et inter solemnes Medicinas Summi Philosophi laudaverunt also quod minus videt facere casum, virtutis, & membra comportare, cujus rationem probo per Joannem Mesue sic Libro suo de Simplicibus Medicinis solutivis & benedictis, ibi evidenter testatur. Sed summam Deus omnipotens creavit Quintam Essentiam Aquae ardentis per vas 13 circulationis summe rectificatam, quia una cum quinta Essentia sanguinis humani, ac etiam cujus Quinta Essentia Auri et perlarum, omnes humores aquae & interficit omnes febres, cum admixtione rerum, quae corrupta humores purgant si fuerit necesse, ut aliquando misceat ratione horribilis fortitudinis morbi; dum caute & prudenter fiant omnia respiciendo in convenientia vitae. Nam quia Quinta Essentia, et etiam aqua ardens, si Quinta Essentia habere non potest, conservat naturam et eam augmentat, et casum virtutis fieri non permittit

Et quia ipsa influit vitam interfectioni medicinarum etiam ducit: dum tamen laxativa modesté ministrent cum ea, sicut vires docetur. Et quia omnibus nobilibus habitat et penetrabilior omnes medicinas secum ducit, maxime ad membra longinqua et profunda, & ab eis in locis remotis humores nocivos educit. Est et aliquod medicinungkam potuerunt vitare in administratione medicinarum laxativarum, ut non nunquam expellat per vomitum cum dat juvamentum, & sanitatis beneficium & labor ministrantis. Sed hoc per quintam Essentiam evitat, et per aquam ardentem. Nam quia sola Quinta Essentia rerum laxativarum in nostra Quinta Essentia vel Aqua ardentis specialiter ministratur, nulla nascitur stomacho generat, ad quod speciale assumit, quod exinde evacuetur possibile tum fiet ut humores corrupti congregati in stomacho corrent, et hoc per vomitum. Contingit autem hoc quod multae ex medicinis habent venenum, & per ipsum laedunt aliquando quia cum aqua ardente & Quinta essentia veneno repugnante, et non permittunt ex venenis eorum patiantur nam aliquod detrimentum. Nunc volo dare remédia contra pericula quae possent accedere in administratione medicinarum laxativarum cum Quinta Essentia, vel quae aqua ardente, jam enim dixit secundus Liber quae medicina laxativa multum citius agunt cum Quinta Essentia vel aqua ardente quia agerent sine ea. Sed cum hoc sit verissimum jam patet, quod quantitas assignata, ab unoquoq accipiendo sine damno mortis a medicis si illa administrantur, cum aqua ardente, hominem interficeret quia de duplo plus ageret quam per se medicina. Et mihi fiter credas dabo tibi Exemplum. Infirmatur graviter in pectore, exabundantia humorum viscosorum, et fecit fieri pillulas de Hiera picra cum turbith minutas ad modum cicerum & tres pillulas, tum parum in aqua ardente, quae sufficiat cum digito conteri, quam aquam accipiendo ra, forte in fine tertiae horae noctis, & nutu Dei operata est medicina post medium noctis miraculose decem vicibus ante diem, per vero quievit dormivit. Et vere surrexit sanus factus & non debilitatus nec in viribus nec in membris. Considerent ergo perfecti medici, quod si decem existentibus pillulis recepisset sine aqua ardente, non in tantum operasset fuisset quantum solum tres pillulas & hoc solum ex auxilio aquae ardentis. Est ergo cautela exhibenda, ut prudens medicus cum aqua ardente unam tantum pillulam cum aqua ardente patienti ministrat & probat quantum una agit, deinde tres, donec sine periculo accidit Experimentum medicinae passiter & personae sanando quo modo et quantum medicina agit in talem personam para condemnam quam narum, aliter autem nunquam potest dari. Regula generalis

& qualiter

ualiter potest dari omni Persone de quacung Medicina et in
arpar et quanta utilitas est Medicinam recipere, cum Quinta Essen-
rel aqua ardente quia non debilitat Naturam nec virtutem, nec in-
uit, si prudenter probaveris virtutem educit de remotis partibus, pre-
a veneno medicinarum & vomitu, neq partem veneno sorum
t et veraciter Corpus sanat.
Voco istud Capitulum Clavem Artis, sine cujus clara intellectu
n librum non ingrediaris, dando Medicinas laxativas pro re-
do.

REMEDIUM CONTRA FEBREM CONTINUAM
& Magisterium in Cura ejus.

es vere Philosophi decreverunt febrem continuam generari ex pu-
tione sanguinis, & generatione humorum in eo. Igit cura ejus est san-
n purgare & totam corruptionem ejus removere, & humores viridi-
in equales aquare, materiam lapsam reparare, et reparatam conser-
Sed hec omnia operat & perfecte complet Quinta Essentia, ergo ipsa
qua, que perfecte ipsam continuam aufert. Capiendum ad oculum
quod aqua aut emittit a sanguine humores aqueos & corruptos.
Carnes mortuas a putrefactione preservat, multo magis sanguinem
i Vivi & animati a putrefactione preservabit. Sed aqua Ardens
palitter ab ardore et quatuor Elementis deputata non est, ideo non
lit in febre continua curanda ejus usus, sed usus Quinte Essentie
fuerit rectificata neq est calida neq frigida nec humida neq sicca
sunt quatuor Elementa ipsa plene & secure sanat febrem continu-
nadime cum Quinta Essentia Auri & perlarum. Quam si vis recti
habeas Quintam Essentiam sanguinis humani, summe rectifi-
m secundum doctrinam quam invenies, ipsa est que febrem perfe-
mè curat non solum bibita, sed etiam cum ea si tempora & u-
venas pulsatiles in corpore inungantur. Si ergo istius duas Quin-
Essencias inungas veram Medicinam habebis, quod si vis Curam
ungere, pone in Quintam Essentiam ejus:
Cassiam fistulam, Tamarindi, Diaprunis.
que ponunt in Tabula Phydicorum de laxativis & Confortativis cum
em semper in proportione prudenti et habebis intentum tuum in cura
continua. Quod si alii humores peccant in sanguine appone ex la-
Phydicorum Quintas Essencias eorum que conveniunt in cura &
et cum s. Deus voluerit pone igit in Corde tuo que dicta sunt, &

V.

non defuies si prudenter egeris, secundum regulas traditas tam in primo quam in secundo libro

REMEDIUM CONTRA FEBREM ACUTAM & Magisterium in cura ejus.

Recipe Quintam Essentiam, vel aquam ardentem & in capite diem Rebarbari, vel aloes Cicotrini, seu alias medicinas ex dictis Physicorum Coleram rubeam purgantes, & bonam quantitatem Endivie et Scariole, et mane & sero deistis aqua illas precedentibus primis vomitu & subsequentibus elixaturis, tunc cito apparebit sanitas.

Contra quotidianam Febrem.

Recipe quintam Essentiam et modicum de Croborio, et cum Quintessentia Solis et perlarum, et ex alia parte Quinta Essentia sanguinis humani summe rectificatam juxta regulas semper Sapientum Medicorum, dabis vel Sambuci aut rubith. vel aliud illorum quod flegma purget, de sero et mane.

CONTRA ACUTAS FEBRES.

Et quia expedit in ingressione universe medicine tam verba quam opera predicare prudenter, et quia aqua ardens ascendit ad Capud et benter inebriat. Cum igit febris acuta specialiter vigeat in Capite gione excludit a Magisterio cura febris acute. Est ergo necesse habere nostram quintam Essentiam summe rectificatam et cum Quintessentia Solis et perlarum, et ex alia parte Quinta Essentia sanguinis humani summe rectificatam, hac utere in Nomine Domini nostri Jesu Christi, mittendo sextam partem Quinte Essentie Vestre aque dicte Quinte Essentie appone.

Aq. rosarum, Croci, Violarum
Borraginis, Lactuce.

et habebis perfectionem Celestem & Medicinam in vera cura ejus. Cum febris acuta generatur, communiter ex violentissimo calore adusto et sanguine adusto et colera nigra adusta, aliquando ex uno, aliquando ex duobus aliquando similiter ex tribus. Et secundum hoc est quod febris acuta est in gradu positivo, Compantivo & superlativo, et experimentissimo ita repertum est, quod febris ex nimia abundantia colere rubee et putrefactione ejus oritur a Sapientibus probata est, et sicam vis curare volueris omnibus pondera tantum quintam Essentiam sanguinis humani, quia a tota proprietate & specie adjectionis separata cum parte sexta quinte essentie hostre patienti dabis, & curabis opere Dei. Cum autem videbis patientem convalescere, partim medicium pone in Quinta essentia sanguinis humani quintam partem de quinta Essentia nostra, et postea in ampliori convalescentia

artam partem, deinde tertiam, postea diminuendo, deinde minu
Quintæ Essentiæ Sanguinis, donec totaliter utat Nostræ Quintæ
Essentiæ superius explicata Et quia febris acuta habet communiter an-
xiam alterationem sensus, & aperitionem rerum fantasticarum, ibi
pendentes qui humores adusti sunt, qui febrem causant, nam si Pa-
tiens dicat se videre res nigras, tunc colera nigra est adusta si res rubeas
effusionem Sanguinis, tunc Sanguis sine dubio est adustus. Et sic de-
cendo loquitur de tribus his, omnes hi tres peccant.

Ad curandum Frenesim & Stultitiam & ejus furorem, vel saltem ad mitigandum.

Recipe Unguenti Populeonis ℥. 3. Aceti albi ℥. 6
Rutæ domesticæ contritam aj. 1.
Misce cum prædictis et sine circa tempora patientem, et appone ad nares
bibat ex aquis Philosophorum, addito modico Camphoræ & spongia
mensa applice naribus et hoc medicamine curant sine dubio citò
Frenesim, & aparitiones fantasticas et Lunationes sensuum, et notitia
dat et facit quiescere, verum hoc et persevera et juvabit.

REMEDIUM contra Febres & terminum emutrecentium & cura eorum simul.

Hæc verissima est ut misceas Nostram Quintam Essentiam cum radicata
dicatam cum Quinta Essentia Sanguinis humani, et cum Quinta
Essentia Auri et Perlarum, et cum Quinta Essentia rerum purgantium
humores peccantes, et hac dosi citò et miraculosè Universi emutrecei
sine dubio curabuntur.

REMEDIUM CONTRA FEBRES Pestilentiales.

Sciendum est quod homines multipliciter possunt mori, Uno modo in
termino nobis constituto a Deo morte naturali, quem non possu-
mus aliqueo ingenio pretergire. Alio modo morte violenta, et istis du-
obus modis medicina est frustra. Alio modo occasualiter, citra termi-
num a Deo nobis constitutum, vel ex nimia repletione aut abstinentia
desperatione vel negligentia vitandi mortis periculum se occidunt.
Ergo de peste dico, dico per regulam generalem, quod sive emutlet pe-
stis ex influxu Saturni, sicut lepra, reuma ptisis, consumptio corporis &c.
ulcera oculorum & omnia quæ etiam pestilentialem furorem & malitiam
in homine contingunt, sive ex influentia Martis ut est febris pestilen-
tia cum sputo sanguinis, apostema sub diaphragmate cor suffocandum pu-
stula sub axillis seu in inguine, quæ sunt sicut Antraces sive Carbuncu-
li sive ignis sacer et similia. Sive ex influentia Mercurii ut malefi-
ci sunt bubones in superciliis, sub axillis, in barba, in pectore.

uebant aquæ vitæ ante cibum & post cibum unde qui ebrietatem
non videbit in corpore suo aliquam infirmitatem quæ non sit
illi ad curandum, et qui eam bibet sicut debet non morietur aliqua
ægritudine præterquam de illa quam natura ministrat.

De Virtutibus et laudibus Aquæ Vitæ.

Aqua vero ista ornata pluribus laudibus et virtutibus, et est ut quidam dicunt
calida & sicca, quidam vero dicunt quod non est calida & sicca, nec
humida neq humida & tamen has vires continet. Alii dicunt quod est una
vis alchemica quæ ex quatuor elementis distinguit, et non est elementum
nam materia de qua extrahitur dicta aqua post ejus separationem habet
removent quatuor Elementa prædicta quod potest videri per ejus separa-
onem & ejus distillationem unius ab altero, nisi occupet manus dextræ
error. Et scias quod ista aqua ardet ut candela, nam si intingatur in
pannus vel papirus ardebit sine læsione substantiæ, imo videbit ardere
re & non ardet. Ista aqua sapit contra omnes odores, ut videbitur per ex-
perimentum. Et scias quod ista aqua ardet dat nutrimentum lapsi
si cordi, & sanitatem reddit, et auget si accipiat secundum quod ap-
tet, et quantum natura valebit sustinere, digestibilem virtutem con-
fortat et non solum in stomacho, sed etiam in hepate. Et dicit quidam
Philosophus, quod nulla medicina invenitur quæ adeo sit calori pabu-
rdis confortativa & augmentativa, prout est aqua ardens aquæ vitæ
propter familiaritatem conformitatem quod habet cum natura. Et quia
est conveniens humanis corporibus, et ejus calor est similis calori pabu-
ideo cito convertit in naturalem & mundissimum calorem & sanguinem: Item non solum virtutem & calorem naturalem confortat, imo
am turbidum clarificat sanguinem et aditus totius corporis et men-
tra corroborat, et non solum sua bonitate agit in corpore, sed etiam
si anima operatur & membra, maxime vero orificia aperit et mun-
dificat hepatis opilationem, aufert tenebrosas fumositates, et tristitiam
generatam in corpore expellit totius corporis, facit oblivia tristitiam &
angustiam, inducit lætitiam & confortat eam, ad investigandum sub-
lem & difficilem rem difficultatem & reddit fortitudinem & audaciam,
non dimittit sentire dolorem & laborem.

Et scias quod triplex est aqua vita, prima simplex, secunda
Composita tertia perfectissima

Simplex quæ sine admixtione vini vel alicujus rei, simpliciter ipse vinus
admixtione vini vel alicujus rei debet sumi

Composita est quæ sic componitur

Recipe Radicum Paniculi, Petroselini, Enuli, Asparagi,

Raphani Milii Solis, Radicum Saxifragiæ
Petroselino macedonico, Syngenum, Endivia,
Scariola, Capillii veneris } ana partes duas.

terenda terantur viva simul permisceant et in } distillatorio pomant
et in igne lento distillentur.

Alia Compositio

Recipe Cariophilorum Nucis muscatæ Maxis, Deronicii Romani,
Zedoariæ, Galangæ, Piperis longi Corticum Citri,
Salviæ, Sambuci, Amoës Spicenardi
Ligni Aloes, Cubebarum Cardamomi Cinamomi, } ana partes æ-
Amomi, Mentæ Lavendulæ Pulegii, Origani, } quales aut
Calamenti, Calami Aromatici, Oticadis utriusq, } in æquales.
Camedreos Camepitheos, Musci modicum.

quæ vero terenda terantur & in Distillatorio distillen-tur.

Alia Compositio facta.

Recipe Residuum Aquæ vitæ, Camphoræ, Zacchari candi
Rosarum ambarum, Papaveris albi et nigri
Lactucæ, Cicoreæ, Portulacæ Solatri, Capilli veneris,
Flores violarum, Cimbalariæ, Rosmi porcini
Semperviva, Vermicularis. (et Semper viva minima)
Cardunculi, foliorum Celsi.

terenda terantur et in Alembico distillentur.

Elixir vitæ quæ est Aqua Calestis.

Recipe. Cariophilorum, Nucis muscatæ, Zinziberis, Malis
Zedoariæ, Galangæ, Piperis longi, piperis rotundi,
Juniperi, Corticum Citri, Corticum Arancearum,
Florum Salviæ, Basiliconis, Cariophilati,
Rosis marini, Mentæ rubeæ, Majoranæ
Baccarum Lauri, Pulegii, Genciana, Calamenti
Florum Sambuci, Rosarum ambarum, Spicæ,
Ligni aloes, Cubebarum, Cardamomi, Calami aromatici,
Cinamomi, Sticados arabici, Camedreos, Camepitheos
Galæ muscatæ, Mastichis, Chamarisci, Aloës Cpatici,
Seminis Anisi & Arthimesiæ, Anneti et foliorum ejus-
dem Basiliconis, Sicuum pinguium, Passularum
Dactilorum enucleatorum Amigdalarum dulcium } ana ℥j.
Piricarum mundatorum }
Mellis albi ℥ 6 Zuccari albi ℔ 2 ℈ quod est ad duplum
omnium prædictarum rerum.
Aquæ vitæ libras 12.

Fiat tali modo, terantur subtiliter quæ vero terenda, et pomantur

Syringa mixta.

Item valet ad sputum sanguinis, cum succo Plantaginis, vel cum pulvere lapidis amathitis.

Item valet ad verrones sirones, idest ad vermes manuum cum inunguntur dentur, vel inungantur.

Item valet ad spasmum, sive sit de inanitione aut repletione cum castorea, rutha et salvia.

Item ad dolorem emorroidarum, bibita cum vino puro, et unctio super dolorem.

Item valet contra omnes febres preter acutas bibita ante accessionem. Item habet virtutes tyriacæ, et est prosata contra tyriacam. Recipe duas pullos e depila illis anum, & inunge unianum de tyriaca, & alio des de aqua vitæ ad potandum et unges anum de tyriaca, et postea de aqua vitæ ad potandum, alius morietur videlicet ille qui non biberit de aqua vitæ, et alius evadet, videlicet qui bibet et sic potes probare.

Item super omnia valet contra morbos pestilentiales et epidimias sumpta per os & quis inunctio super locum dolentem in omnibus causis frigidis & nullum animal ausum est ei appropinquare.

Item valet contra omnem tumorem seu inflaturam sepe inuncta.

Item expellit omnes ventositates et sanat torsiones intestinorum si pius bibita.

Item regium morbum sanat bibita & inuncta ut dicit a Philosophis.

Item valet contra omnem inflaturam aquæ sibet membri, si intingantur ea lana succida calide & humori apponatur.

Item valet contra Rupturam intestinorum, si mixtæ in potu cum pulvere sanguinis deponi sepe, et ha stomacho jejuno.

Item omne genus vermium, & forfures si capillis necat, et calem mundificat, et saniem scabiei consumit, et scabiosum caput cum illa forgatur, inungatur.

Item mutos facit loqui si sepius inunctus cum tyriaca.

Item valet ad periplemoniam, et ad omnia apostemata flegmatica sumpta per os cum aqua calida malvarum.

Item si dolor capitis antiquo ex frigida causa fuerit inunctum valet si ex ea caput inungat, nam carnes recardat & conservat ipsi ventutem tyneam capitis et scabiem sanat, si quolibet mane lavet ex ea et medio die et sero. Et id quod verum est memoriam specialiter ipsi at sepius bibita. Item valet cerebro, si caput ex ea ungat et si sepe odoretur, quare in eo possunt poni materialia conferentia cerebro, et odoratet et unget per nares. Et si caput purgium distemperet cum modico tyriaca, et reiperatur jejuno stomacho bis vel ter diebus interpositis curat perfecte.

Item valet contra epilentiam cerebri si bombax in ea intingatur et ponat in nare, et exinde pulvis iniungatur.
Et contra epilationem narium sepius bibita, et super caput posita et sepius odorata.
Item valet in apoplexione, similiter ministrata.
Iterum valet contra paralysim et tremorem membrorum, et consumit flegma si bibat hoc modo et sepius oderetur. Contra vero paralysim linguæ si bibat hoc modo, & teneat peciolam lineam in dicta aqua intinta supra linguam & sanabit perfecte, tamen si neccesse fuerit bis vel ter reponat donec perfecte curetur.
Item contra tortuosam faciei ex vulneratione facta, sicut in aliquibus contigit interdum, ungat facies ex ea, quâ sanabitur perfecte, si ex ea bibat modo predicto.
Item contra melancoliam et tristitiam qualibet mane sumat medium cochlear, cum parvo cypho boni viri odoriferi sumptum letificat, et facit hominem jocundum, & hilarem reddit.
Item contra omnes virtutes animales potata confortat & prestat odorem cujuslibet rei secum commixte, & omnis liquor cum ea commixtus convertibilis nec aliquid in ea positum potest unquam putrefieri.
Item contra caliginem oculorum potata vel iniuncta lacrymas desiccat et telam desolvit.
Est curabilis gutta frigida oculorum, & contra unguilam et lapidem intus & extra posita aly bibita.
Item valet omni debilitati oculorum, et nimis et spiritibus turgidis et grossis pro se sola circa palpebras et tempora oculorum, intus et extra iniuncta.
Item lapidem intus in vesica vel extra indouratum in veniy verum manifestum frequenter ata dissolvit, ut dicit a Philosophia.
Item valet contra omnem passionem Iliacam & Colicam, & in omnibus doloribus stomachi unita et bibita.
Item valet surditati potata, et in lecto cum bombace in aure posita.
Item valet ad dolorem dentium et gingivarum, corruptis et cornis bibita et linita, et anhelitum fetidum emendat, sepius bibita et gargarizata.
Item valet in armate potata cum decoctione ficuum, hysopi et liquiricia. Item valet in opilacione splenis et hepatis & renum dephilatiuis bibita ac iniuncta super omnem medicinam.
Item valet in omnibus doloribus stomachi flegmatici et melancholici et vertosi.
Item valet in Colica frigida ex humore flegmatico et ventoso bibita &

cliterisata.

In Contractione nervorum, & in gutta de frigida causa cum vino odorifero sumpta valet & etiam linita cum infusione rerum respicientium nervos.

Rugat et lentiginem faciei depurat et facit faciem splendentem et bene odorantem et impetigini et volaticos destruit suppositam.

Hidropisim ex frigida Causa in potu frequentata curat, si ex ea sumat quotidie ter ad quantitatem dimidiæ testæ ovi.

Item omnem quartanam adjunctis sibi debitis herbarum & radicum & medicinalibus rebus, quæ ad morbi indigentiam peccant proprietatibus quas ad membra indigentia portat cito sanat data ante accessionem plunies.

Item valet Sterilitati ex frigida causa sæpius potata.

Item data contra lienteriam dyssenteriam & diariam dysuriam præcedentibus convenientibus medicinis alijs Physicalibus.

Item valet Artheticis Sciaticis podagricis ex frigida causa purgatione veniente permissa.

Et si cum ea vulnera lavant, multum prodest quia malos carnes corrodit et bonos conservat nec permittit ea putrescere Etiam valet contra cancrum et fistulam noli me tangere, et omnes similes morbos curat.

Item venenum expellit data cum tiriaca, vel cum calida aqua et in dolore capitis, eo modo cum quis percussus est a malitia mercurij et ... taurino vel latenino, si loca dolentia ex ea inungantur.

Et Compositio Olei talis est Accipe tegulas novas de fornace quæ nunquam aqua tetigerit, et per frusta minuta fracta et fortissime ignitas, et cum fuerint bene igniti, in oleo bono ac optimo subjunge donec frigerari permittas, postea eas ex oleo extrahe et cum Distillatorio ne supposito in camino ac igne acerrimo distillas: distilla hæc omnia prima aqua ad nihil valet, postea subsequitur Oleum, quod reserva in vase vitreo forti & bene clauso.

Oleum Philosophorum valens longa ante quas tegulas accipit, si forte rore tantum majali imbuerit vel liter ... a Hoisolit

Et scias quod illud Oleum inventum fuit in Secretis Philosophorum, valet sicut Oleum Balsami est tamen subtilius et clarius & magnis.

Aliter sic fit. Accipe lateres novos nunquam tactos ab igne, seorsum in frusta non parva, et deinde ponant illa frusta in ignem, quousque fiant candentia sive ignita, deinde submerge in Oleo donec sint plena de inde permitte siccari per se, postea comminue ea comminatione ultima et pone in Alembico, sive in Cazolo, et sigillet bene Sigillo Alchimistarum ponat super furnum, et fiat primo ignis lenis, et postea magis fortis, donec exeat aqua, deinde statim exibit Oleum ex ipsis, et illa aqua est valde fætens, et ideo magnus labor est faciendo eam ideo carum. Aliter

sic secundum Rasim quando ab mansoris ponant illa fructa in vase vitreo et illud vas superius bene cum argilla obturat, ita quod nihil exeat Et si vides exire fumum, adhuc obtura cum argilla, et sit ignis lenis donec siccet illa argilla, deinde fiat fortis ignis et fiet oleum, Illud autem vas vitreum pati potest bis vel ter vigorem ignis & non plus, et illud oleum valet in omnibus passionibus frigidis est enim penetrativum valde ex expandit spaciate.

Et valet in passionibus fortissimis ut in Paralysi Spasmo quia mirabiliter penetrat, unde si in manu aliquantum inponat sentietur tela per multum tempus ut pe. octo dies cujus signum est quod est multum penetrativum, et valet multum in paralysi et spasmo si membra ex eo inungat evacuatione prius facta, et materia digesta non est par Medicina in hac, super splenem positum, dissolvit quia duritiem, cerebrum relaxat, unde oblivionem aufert, valet contra venenum Scorpionis, cum illud venenum sit frigidum.

Item si bibat optimum & subquiamus valet contra istis et alia Mirabilia.

Si in oleum intingat ferrum & ponat ad ignem statim accendet sicut oleum terebintinum.

Item Rasis dicit intingant in isto oleo retia aggregabit in eo multitudo piscium et capientur.

Item valet in epilentiis injectum naribus

Et valet epilatione narium, & sedat omnem dolorem dentium.

Et valet ad omnes passiones aurium et interficit vermes in eis.

Et valet paralysi & torture oris injectum aut bibitum.

Et valet omni dolori sciatici et pinduris dorsi.

Injectum si matrice provocat menstrua & educit Embrionem sive birum sive mortuum, & aperit Orificia venarum, & dissolvit sanguinem congelatum.

Et valet morsui Scorpionis Araneorum & Serpentis

Spectus vero hujus olei & aqua intus et extra, Corpus humanum sunt, quicquid ex eo linit audet, minuit corruptum & acetum, ipsa aqua reparat et ad pristinam bonitatem reducit vel conqua foetur.

Mustum clarificat si modicum in eo imponat.

Unum Ovum crudum in ea projectum statim se apprendet, ut sit coctum ad ignem

Item pecola linea, subtiliter in ea balneata, combuit in pulverem.

Et ideo si parvum pullum mundatum infundes in aqua ardente made, sicut in Scutellis ligneis inclusis, et portaveris circa te, transitum civium meliare, cum fueris in loco per toto, pullus erit coctus et assatus absq igne.

Ista sunt reseripta de Simplici aqua vite et de Composita, & de perfectissima ad exemplar originaliter extracta, ex diversis dictis philosophorum et Doctorum medicine artis.

Et hec scribunt virtutes et effectus Aque vite, quod fit de puro vino si faciei cum illa abluat, tollit quttam rosaceam.

Et si fiat Oleum de interioribus nucleis pinearum vel lupinorum cum ista aqua, istud oleum mirabiliter et cito curat, maxime si in loco calido istud oleum apponat, et cum pingredine supernatante faciei ungatur reddit ipsam pulchrum, & hoc fiat ad rugas tollendas, et omnes macule si siccentur, & cum aqua ardente abluat, inde faciei tollit omnes maculas faciei per tres dies, inde lineatur.

Si Capilli frequentes madefiant cum aqua ardente picta radicem illorum conservata Canitie suos sint in capite suis in barba, et illos multiplicat & illos canos retardat, flegma grossum consumit.

Si autem fiant Cineres de ligno hedere et cum secunda aqua in cineribus fiat lixivium, lotio illig facit flavos capillos, et si per duos menses continuet, omne genus vermium, nesquammas tineas, scabiem mirabiliter curat, et lepram palliat, cjus linitio super palpebras removet lippitudinem & pruritum & lacryma oculorum.

Succus chelidonie misceat cum aqua ardente 2. guttas oculis immissis tollit caliginem, et hoc idem facit fel turturis. gallj. vide pagina

Et succus Rithe commixtus cum aqua ardente, depuratione facta tollit caliginem

Serpillum in secunda aqua distillatione cocta, hujus decoctio evacuat lacrymas.

Ad structuram pectoris pone dsadragantum & pomelie cum aqua calaminta, vel cum marrubio albo Iterum serquinantio, pone aqua meron, vel albi gnaii.

Ad fetorem Narium pone Staphisagriani vel euforbii.

Ad fetorem oris pone Nucem muscatum & ganofilos.

Ad variolas faciei pone aquam rosaceam.

Ad pustulas leprosorum pone succum fumiterre, vel Lapatii acuti

Ad autem dealbandum pone lixivium bonum, vel farinam fabarum, vel risi vel amilli

Ad pustulas faciei pone lucargirum & oleum tartari.

Ad guttam rosaceam, pone Sulphur vivum aut Citrinum & mercurium vivum extinctum in sanguine recenti.

Ad morpheam albam pone vipersam.

Ad venenum receptum pone tiriacam & nuces.

Ad venenum Vespanum & Serpentum pone succum porri.

Ad morsum Canis pone urinam.

Ad omnem dolorem intestinorum pone aloes Rutham, Liminum prepa-
ratum vel mentam et alia carminativa.
Ad iliacam passionem det aqua ardens cum mentâ.
Ad dolorem & inflammationem testiculorum cum vino de agresta & ui-
mino.
Ad lumbricos det cum semine centonicæ, aut centinodi & matricariæ.
Ad confortandum stomachum cum Zedoario.
Ad apostemata stomachi cum oleo mastichis
Ad peripleumoniam cum scabiosa.
Ad opilationem hepatis cum Absinthio et Salviâ.
Ad Syncopim, cum ossi de Corde Cervi & diamargariton.
Ad lieargiam cum mutha et Acoto.
Ad ptyticos cum Pleumario restaurativo.
Ad hemorroidas cum Sanguinaria et Camphora & tartaro.
Ad diarriam & pleuriticos cum Scabiosa et Scariola.
Ad difficultatem mingendi cum paritaria & pomis edam.
Ad hemorroidas cum apio hemorroidarum.
Ad impedimentum coitum cum diantrion.
Ad immoderatum fluxum cum plantagine
Ad suffocationem matricis cum Oleo Rosarum infensis posita.
Ad paralysim pone Salviam
Ad quartanam pone situs
Camedreos. m1. vel 2. Flinni in 2.
Florum Buglossi in 3. Liquiritiæ q.s.
et da ter vel quater vel quinquies in die ante accessionem.
Ad nervos contractos pone folia Camomillæ.
Ad rectificandum cor pone Croc cum
Vt hæc sufficiant de Aqua Ardente cum prenominatis Compositi-
nibus.

SECRETUM SECRETORUM NATURÆ.

Audiant dilectissimi verba oris mei et videant et intelligant Secretum
Secretorum naturæ, et ideo in puteum puram intendant, qui salue vel nun-
quam hoc maxime revelaverunt Secretum, hoc enim est ultimum Secretum
quod antiqui solliciti quærentes non potuerunt invenire. Scrutati sunt
& defecerunt scrutantes scrutinio. Istud namq Secretum est celeste donum
Dei nobis indignis & Vegetabilibus destinatum, quod nec Medici cognove-
runt nec Philosophi perceperunt sed nos moderni per experimenta cognovimus
tantam hujus rei esse efficatiam, quantam nemo viven. valet excogitare, nec
dignum capiam virtutem explanare, & ideo in puteum corruat qui cautus
vel nunquam hoc revelat Secretum.

Recipe in Dei nomine donum Dei cum floribus & radice scindantur — Accipias & deliberes ut videas & intelligas.
minutim et medium pistentur, hæc ponat in vase vitreato, & mittat in
Rmo equino calido circundando undiq per duos pedes et sic remaneat per

tidinem undiq; duorum pedum et admoveant lapides et baculi
ne vas destruat, et immuletur fimus ad quatuor aut tres dies ter
ieq; autem phiala cum manu si frigida sit aut multum tepidum
stet stag in illo fimo calido spatio 60 dierum, quia in tanto tem-
N3v pore Putrefactio exquisite completq; Et tunc Chelidonia quae admix-
do est ad materiam primam redacta, postea haec materia putre-
facta, existens aliquantulum redolens facta chelidonia prius exi-
stente aliquantulum odoris in rasa aneo de bromioni materia pu-
cto ad modum magni Alembici et super illud vas ponat Cappa vitrea
bene luto Sapientiae vasi eam connectenda, et supponat caudam
ignis flammae rationis fortitudinis vasis, et fortasse post decem
N3 aut duodecim horas exibit aqua clara, quae est elementum aquae
Chelidoniae, quae pauca est efficatiae in corpore humano nisi quod fri-
na est valde ipsis oculis et dum videq; color distillantis liquoris mini-
tari in colorem videlicet olei Olivae, magis tamen radiosum Cui liquo-
est Elementum aeris Chelidoniae tunc recipiatur confestim in mun-
ignis flammae q; mortificet, quousq; appareat color distillantis liquoris
rubeus, qui est elementum ignis Chelidoniae et tunc iterum immu-
tetur Receptaculum, igne quoq; rectificato continuet distillatio, ita
rium quod aliquid illius humoris possit distillari. Et dum nullus li-
quor amplius exierit, remanet elementum terrae in fundo vasis. Ele-
mentum aeris et ignis Chelidoniae minstri sunt juvamenti in co-
pore humano. Multo tamen praecellentq; est Elementum ignis; com-
pinda attamen fuerunt de facto a nobis propter paucitatem Elemen-
ti ignis. Et fuit illud commixtum tantae virtutis, ut quod datum
defacto tribus Personis omnino a Phisicis derelictis, in hora compe-
tenti Astrologice ad quantitatem solius cochlearis argentei com-
valde pauco Aquae ardentis fortasse una gutta ad accendum, ad
vivificandum illa elementa reddendum, illa Personae in valde brevi tem-
pore fortasse infra diem naturalem viribus naturae restauratis re-
vivescerent. Quod si haec Elementa velis amplius mollificare aut pu-
rificare et virtuosa complexioni humanae similiora, ac magis
propitia multo reddere, hoc scias arcanum quod et prorsum de his
quae veteres Sophi nolebant pandere Cari, quod amplo nolo esse de-
canum, sicut nec Extractionem Elementorum a Chelidonia de qua
infra ponendis ideo hic ponunt ista nam ministerio eorum corpori
humanq tam in conservanda a sanitate quam in morbis ab ipso fugan-
dis, multiforma accrescunt commoda. Accipe itaq; Elementum

terre Chelidonie, et pone in potto terreo de terra alba, qua utuntur Aurifabri, & sit clausus firmissime cum luto Sapientie, quod etiam circundet totum potum ad spissitudinem unius digiti, et pone in furno Reverberationis ad fortissimum ignem, quo usq; minere fiat albescat, & hoc fortasse fit in spatio trium dierum. In furno autem extractionum fieret in spatio unius diei, postea de hac cinere prius calcinato, pone in alembico vitreo grosso, et impona materia ad altitudinem duorum aut forte trium digitorum, et superfunde Elementum ignis aut aeris ut ambo simul mista et sit semper tertia pars alembici superius vacua, et in omni distillatione, & pone alembicum in vase terrea pleno cinere tribratis, et distilla, et habebis ipsam multo avir. tuosiora et nobiliora fortasse in duplo aut plus & quanto pluries distillaveris, ea scilicet per eadem terra, tanto virtuosiora ipsa reddes. & in illa reiterata distillatione quicquid impuritatis contractum est per distillationem primam, propter Naturam aeris, quae multum sulphureis participat hoc penitus et omnino consumit. Quod si adhuc ampliori perfectionem illum nobilem liquorem velis perficere, pone ipsum in vase Circulatorio in fimum equinum spatio dierum 60. ita quoad tota pars quae sit vacua sit in aere extra fimum.

Et animadverte quod cinerea Elementi terrae, super quos est facta distillatio Elementorum aeris aut ignis aut amborum, simul est minere virtutis in aegritudinibus frigidis & humidis & sufficit quod sola 3 l. misceat & fit medicinarum valentium aegritudinibus frigidis & humidis, cujusmodi sunt hydropisis, paralysis & sic de aliis

Modus faciendi Aquam Sanguinis humani, sive de extrahendis quatuor Elementis ex eo.

Simili modo extrahuntur quatuor Elementa a Sanguine humano vel sit Sanguis ille hominum bene complexionis, rejectis superfluitatibus scilicet flegmatica Colerica melancolica, residente puro quoq; Sanguine, postea ad Solem aliqualiter desiccato.

EXTRACTIO ELEMENTorum ex Lauro.

De foliis quoq; lauri, etiam Elementa extrahant, sed capiant folia novae ejusdem Anni tenera collecta in Majo vel in Junio tempore serenio: dicito tamen quod Elementa Sanguinis humani longe praestantiora sunt quam Elementa Chelidonie, aut foliorum Lauri.

Aqua Roris Marini.

Aqua etiam Roris marini mine est virtutis in de retardanda Senectute,

flos Rorismarini in novam vitam in modum aquile, juventutem Sacre Scripture renovabit ut aquile juventus tua. Et sic colligant flores Rorismarini in fine Maij tempore sereno, et bene mundent, et ponat super illos flores aqua ardens, ponatur illa amphora ad Solem, continuando temporibus claris, et sic aqua ardens extrahet totam virtutem illorum florum, et est aqua illa colorini. Quod si velis eam dealbare, distilla ipsam per alembicum vitreum, et erit utilior plus quam ante.

De Horis convenientibus Medicinis Cordialibus in quibus boni Planete habent dominium.

Hore convenientes medicinis cordialibus et confortativis sunt bone secundum tempora, in qua boni Planete habent influentiam et dominium unde quinq sunt boni Planete, Jupiter Sol Venus mercurius et Luna qui boni dicuntur, quia influentia eorum communiter bona est ad hoc velis sumere vel aliqui ministrare medicinam confortativam, sit hora in hora aliquorum istorum quinq dictorum et ut clarius patent datur Exemplum de Jove eligat Alba Jovis, qui Jupiter omni die Planetaliter ad minus habet influentiam horę et sit Die Jovis quater hora per ordinem, Jupiter habet influentiam hora prope quam influentiam proxime non habet Saturnus nec aliqui aliorum Planetarum, et cum hora Jovis eligat, quod Jupiter sit in bono situ Celi. Et cum hoc advertenda sunt alię bone conditiones figure Celi, et sub tali influentia ministret medicina cordialis ut virtutes Celi sicuti virtutem influentiarum, et perpende quod si medicina esset de auro, ut puta potabile vel foliis auri, vel foliis arboris Lauri ut puta si faceret aqua per distillationem, de illis foliis teneris Lauri, quia Sol super illa arbore habet influentiam sub propria Constellatione facta, ut puta Luna esset in Ariete vel Leone, et non est contradictio superiorum de Leone quia Leo est Domus Solis, et habet influentiam super illa arbore eodem modo de floribus rorismarini, et est bonum facere similiter, sed quando habet componere medicinas confortativas sub influentijs bonorum Planetarum, et melius est quod aptet influentia secundum exigentiam ipsius effectus medicine confortative verbi gratia si sit confortativum capud apta Arietem, sic q Luna ibidem juncta fortune sic sit posibile et sit Luna ab infortunijs liberata. Et si velis confortare cor, apta aliter pariter et Leonem et sic de aliis suo modo, velut nunc explicatum est de capite, et care ne Planeta quem recipis pro effectu confortationis, sit retrogradus aut aliter impediat, et est ordo inter ipsos, in valore Jupiter, Venus, Sol medium, Mercurius et Luna tenent extrema, nisi in hoc quod

confortando cor, principaliter debemus attendere Solem. Et sicut quod
nnes arbores odorifere, similiter & herbe odorifere, regunt ab influ-
entia aliquorum istorum quinque Planetarum, et potissime Jovis &
& Veneris.

Notanda sunt in presenti Capitulo, aliqua medicine Cordiales, tam Sim-
plices quam Composite, unde Simplices calide sunt hec:

Ambra, Alcolsa, Acetositas citri, Agrimonia, Ambo been.
et sunt veloci pirmenti.

Basilicon, Bethonica, Cineus, Cinimum, Cortex citri Cinamomum,
Cubebe, Calamentum, Cardamomum, Carpobalsamum,
Calamus aromaticus, Deronici Romani, Enula campana.
et est mirabili fortium Medicum
Folia citri, Gariophili
& sunt mirabiles
Galanga, Melissa, Muscus, Macis, hux Muscata
Ozimum gariophilatum, Rosmarinus, Sanicula, Majorana,
Spicanardi Cetz propriè, Seriandrum, Saturcia
Salvia Semen Acetosæ, Semen Melissæ, Semen citri,
Mirobolani emblici, Xilo Aloës crudum, Zedoarium.
Et Simplices frigida sunt hec.
Alanda scilicet Caput & Caro ejus, Acetum optimi Vini.
Blacca bizantia, Coralli, Cacubre, Camphora
Coriandrum viridum & humidum, Latum, Scillatum,
Margarita, Lactuca, Nenuphar, Os de corde Cervi
Poma acetosa, Marina, Rosa, Sprodium, Sandali, Viola.

Medicine vero Cordiales temperate, vel que proxime sunt equalitati Simplices, sunt.

Aurum, Topazius, Smaragdus, Saphirus, Jacinthus,
Rubinus, Argentum purum, Bagloth, Borrago.

Predicte medicine Simplices, faciunt cor gaudere, repellunt melan-
oliam, totum corpus serenant, quocunq modo applicentur, sive per
odorem sive per confectionem sive per potum, sive per epithimata aut alio
modo excogitabili, qui aromatica fere omnia sunt, et non potest aliquis
facilius eligere in egritudinibus quam cor confortare, et ei cum citò medi-
cominibus occurrere, maxime melancholicis, pestilentibus, aut venenatis
vel cardiacis, & his qui fastidiosi sunt, cor enim est principium & fons
prima vedes, omnium arte virtutum & Spirituum generator. Confortant
generaliter totum corpus medicine que bonum sanguinem generant, &
que ipsum a superfluitatibus mundant, et eum clarificant, et quem adfe-
runt Spiritus et membra.

Medicina igit̃ que confortant alleviando et sanguinem ab humoribus mundando sunt ista:

Sena, Caſsia fistula, Cucubi, Zeluim, Aricadon,
Prunus, Penedanum, Anisum, Omne mirobolani.
et sunt mirabiles in isto casu.

Buglosa, Borrago, Sabiosa, Fumus terre,
Lupulus, Aurum, Serum caprinum, Appion,
Mastix, & Origanum aromaticum.

Omnia hec mundificant sanguinem, et clarificant eum, ac totum corpus confortant cum istis medicinis cordialibus nunquam desinat medicus operari. Virtus enim vitalis gaudet cordialibus, virtus animalis gaudet delectationibus scilicet sensibilibus et odoriferis bonis, pulchris coloribus delectabilibus sonis, armonijs amenis et consimilibus letabilibus. Virtus vero naturalis gaudet calidis & humidis. Sed quia diuine composite cordiales, sicut Electuaria aliqua. Dina quedam similiter, quedam aque unde Electuaria calida sunt cordialia ut:

Diacameron, Diacambra, Letitia Galeni
Diamargariton Diapendion.

Aromaticum Rosarum descriptio Gabrielis de Musco dulce.
Aromaticum Gariophilatum, Diagalanga,
Diatheon, piperon, Diacinamomi.

Electuarium de Semmis.
Diaanisum, Diaciminum,
Frigida sunt.
Diaborraginatum Diabuglosatum, Dianemiphareutum,
Zuccara rosata, Zuccarum violaceum, Trisandali,
Diadragagantum frigidum.

Et est quoddam Electuarium Vite ab Arnoldo de Villa-nova, in libello suo de Retardanda Senectute descriptum ex quinq; generibus mirobolanorum, in via Conservationis sanitatis & prolongationis vite compositum, et est res probata & probata, quia non solum confortat sed et superfluitates ex nutrimento preterito remanentes purgat & usus quo canitiem retardat & ad decrepitum pervenire facit. Sonum corroborat et usus ejus reddit colorem bonum toti corpori, cuius descriptio talis est.

Recipe Uvarum passularum, mundatarum ab Arillis lb 2. ponant̃ ista in duabus libris & semis aque clare recenti, et bene coquant̃ & colentur et exprimantur, & in colatura ponantur.

Mirobolanorum exossibus enucleatorum etiam mortario exceptorum

Rebulorum, Citrinorum & Indorum aana ℥ 2.

113

Emblicorum & Bellericorum Ann. 3.2.

Coquant et exprimant et colentur, et post ℞ addatur

Zuccari albi ℔ 1.

Cum illa decoquantur usq ad spissitudinem syrupi. Et in fine addatis

Cinamomi Electi ℥ ß. Gariophilorum

Galange ana. 3.2. Nucis muscate grossa 3.2.

Maratri, Anisi ℥ 1.

Fiat Electuarium et ponat in pixide ligni competentis, complexioni volentis uti eo, ut pro splene in pixide ligni tamarisci vel fraxini aut Junipero pro flegmatici, & sic de singulis.

In ipso Electuario sunt principaliùm membrorum medicine, scilicet Cordis, Capitis, Stomachi, Hepatis, Splenis et generativorum, Et est primo calidum, postea humidum, post frigidum, et ultimo siccum.

Est etiam Confectio quedam ejusdem Doctoris, in eodem Libello memoriam corroborans, cujus descriptio talis est.

Recipe Piperis longi Cimini Anna partes 2.

Gariophilorum partem 1. Zuccari ad quantitatem omnium.

Consequenter itaq dicendum est de viriis ejusdem Arnoldi de villanova de quadam suo Tractatu intitulato De Viriis Artificialibus extractis inter que vina unum est, contra humores adustos pro Coleria et maris adducens Letitiam, cujus descriptio talis est.

Recipe Radicis Buglosse mundate lib 1. Rosarum,

Violarum, Florum Borraginis & Buglosse ana ℔ ß.

Been albi et rubii an ℥ 1.

Conquassent et ponant in Sacculo, qui Sacculus ponat in vase mundo continente tres sarcinatas boni vini novelli expressi Albioris & puriores quod invenire possit, & quod medietas cum dictis speciebus bulliat Et sic alia medietas per se & bene dispumet & tunc excolet et ponat in vase et de alio impleat donec recipiat fervor & bene clarificatum fuerit et post aspidatur.

Aliud vinum ejusdem Arnoldi in eodem.

In musto novo ponant flores borraginis usq ad perfectam depuratione[m] Vel aliter quod in bono vino de diabornagine sive de conserva ejus dissolvatur de unii reservetur.

Aliud ejusdem in eodem, quod est ad conservandum complexionem & juventutem.

Recipe Lubebarum, Gariophilorum, Nucis muscate Capsule ana 3.3. positis in Sacculo bulliant in boni vini ℔ 3. usq dum redeat ad libras duas, addat Zuccari quantum sibi et sumat vero et mane ℥ 1. vel plus aut minus sicut oportet. Iste etiam potus valde confortat, et presertim convalescentes ab egritudinibus frigidis, et multum consumit humiditates

flegmatica, superfluas in occultis partibus corporis latentes.

Est quoq; pulvis quidam descriptus ab eodem Arnaldo in eodem, conservans omnia membra principalia ejus aggregatis hac est

Recipe Zinziberis albi mundi ℥ ſ. Cardamomi,
Deronii Romani ana ʒ. 1. Cinamomi electi ʒ. 1.
Croci ʒ ſ. Coriandri preparati ʒ. 10. Zuccari ad vellē. fiat Pulvis.

Commestio trisapet passularum enucleatarum ʒ. 1. jejuno stomacho profuit ad viam juvenescentiæ eo quòd digestionem efficiant melior & minorat ex eis flegma, confortat hepar et impinguant ipsum quoniam Amici sunt stomachi & genement sanguinem copiosiorem & spissiorem et cum sumunt post cibum habilitant et humectant ventrem.

Crinum bugloſsatum valens melancoliæ fit. Recipe radices bugloſsæ mundatæ ut decet vino lotione, ponantq; in electo vino, quorum saporem quis sumat et assuescet.

Aliud Crinum distillet Zinziberis & Cinamomi, contra lapidem et contra omnem frigidam complexionem vel passionem.

Aurum potabile

Aliud est Crinum dari Cæcingitq; lamina Auri quinquagenta vicibus in vino electissimo claro et post dimittat clarescere, et diligenter colatur et servetur vel recipe unum Ducatum, vel alium bonum florenum et perfora ipsam circa finem cum parvo foramine et pende per filum vel capreum filum et inde in igne ut fiat ignitus, et postea extingue in bono vino forti & semper laude amphoram nec vapor exeat, et potens sit facere contra.

Hæ autem predictæ medicinæ Cordiales positæ sunt in hoc libro ita ut illis utendo in debitis constellationibus incommoda plurima humanæ naturæ possint evitari. Non autem quis opinetur per usum illarum Cordialium medicinarum quis valeat perpetuari possit enim Deus ministerio Corporum Cælestium terminos quos dedit non potuerunt, licet præter Cælorum influentiam, per Dei tamen potentiam abbreviari possint et prolongari, ipsum est enim de quo quod Elementa aeris et ignis Chelidoniæ commixta efficationem rationis non habuerunt in quarta persona cui offerebant, quam morbum naturaliter illi personæ proveniens, cursu naturæ, secundum motum Cæli ut videbat omnino repentino a morbo & omnes virtutes corporis subito fuerunt defectæ. Unde nota quod virtutibus ultimatæ dictis illis cordiales medicinæ non haberent Operationis efficationem. Ita hæc Natura medicinarum & Cælorum Corporum virtus per infinitam

et supernaturalem Dei potentiam ad agri sanitatem recuperandam dirigat et juvet; Homen qui devote invocet hoc modo humiliter aliquantulum antequam Medicina propinet corpori humano & die Gratiosem super scriptam scilicet: Domine Jesu christe qui es vera salutis &c.

Ordo Inferiorum Rerum, scilicet Terrestrium ad Superiora scilicet Celestia.

Comparant igit et minestrentur Medicine Cordiales, in debitis Constellationibus superius in hoc in eodem Capitulo explicatis, ut virtus ipsarum Cordialium Medicinarum per influentiam Celi propriam augmentet; Talis enim est ordo Inferiorum rerum ad Superiora cujus modi sunt Celi, generent et regulentur, generent quidem dicente Aristotele secundo Physicorum Homo generat hominem &c. Sol, Regulent vero dicente eodem Primo Metaphysicorum, Necesse est hunc modum esse contingere lationibus Superioribus, ut tota virtus ejus inde gubernet, de quorum Corporum motu et eorum influentia, est ipsa Astronomia cujus una de Septem Artibus Liberalibus, stabilita per rationes summe naturales partim positas a Ptolomeo in Quadripartito et aliis voluminibus ejusdem, quæ rationes Experientijs plurimis ejusdem Ptolomæi & aliorum Sapientum in Scientia Astronomica & quotidianis meritò approbantur. Quis enim adeo demens esset quod Celum creaturam a Deo benedicto diceret expers virtutis influxibilis, et sic mortuum esse, multum hui ipsi Deo summe perfecto, effectum valde imperfectum attribueret Quotidiana enim Experientia hoc omnino contrariaret, quæ videt ad oculum mare secundum influentiam Lunæ crescere et decrescere, non etiam Astrologis illa duntaxat contradicerent, sed & Philosophis ut supra tactum est pariter & medicis considerantibus penes motum Lunæ Solis et aliarum Stellarum, dies Criticos, dicit namq; Hippocrates Medicorum Summus, Primo Prognosticorum rerum Celestium, quod Medici non debeant esse ignari rerum Celestium.

Est etiam quod dam Celeste, quod non oportet Medicum ignorare, et parte Secunda Aphorismo, Sub Cane, & ante Canem, molesta sunt pharmaca. Ignorantiam quoq; suam curiosi Sapientibus, qui operum hui Scientiæ dederunt, hic superferret: ex quibus colligit hanc Scientiam verum esse, et non superstitiosam, imo in ipsa & per ipsam Artes superstitiosæ cujusmodi sunt:

Pyromantia Geomantia Hidromantia
Nigromantia, & Aeromantia.

Similiter et Sphere Pitagore penitus reprobant videlicet in li-
dipartito Ptolomei, et si que illarum aliquid veritatis aliquotiens
participent, hoc ab hac scientia puta Astronomica sibi accomodant
& usurpant, unde habone ipsam Astronomiam deturpare, etiam ut
ait Dominus Johannes Stispalensis Episcopus patria Hispa-
ri Prologo Albumazaris. Cum dicimus Planetam aliquem malum
tarum praesignare nil aliud tenemus, nisi quia sui Creatoris mandat
ut Creatura huic servientis ejus prescientiam imitando hominem ipsum
lum nobis offendunt Quare nullatenus dicendum est Planetas homi-
malos sit vim inferre, quemadmodum nec Dei prescientiam, cujus
do enim Planetarum significata, etiam pro certo Divinam statim
pabunt providentiam, nihil enim aliud Planete quam quod Deus pro-
viderit aut predestinaverit, significant & hujus elegantis scientie, in
presenti tractatu posite sunt doctrine principaliter Corporis humani
spositiones concernentes, hoc utq in hoc tractatu qui dici potest, Divi-
cionum Astrologie Physicalis.

Aqua Distillata pro Confortatione Capitis.

Recipe Salvie ℥. 12 Florum Lavendule ℥. 6. Rorismarini
Maiorane ana ℥. 3. Nucis Muscate Zinziberis Granorum Paradisi
Cinamomi, Macis, Zedoarie Galange Cariophillorum,
Cubebarum, Cardamomi ana ℥. 6. Rosarum rubearum
Herbe Basiliconis, Foliorum Lauri, Sticados Arabici ana ℥. 3.
Foliorum Betonice recentis lb. ℥. vini odoriferi lb. 9.
distillent in alembico vitreo cooperto.

Aqua Mirabilis ad conservandum de contra omnem Malitiam.

Recipe Feniculi Ruthe Verbene, Cufrasie, Bethonice,
Siseris montani, Endivie Rosarum rubearum
Capillis Veneris ana. m. 6.
ponant in vino albo per diem & noctem, secunda die distillet per
Alembicum, et aqua prima erit quasi argentum, vestra aqua erit
Balsamus, et servet in tribus ampolis, et cum opus fuerit utatur de
dum opus fuerit. Item Succus Celidonie, Feniculi, Arthimesie mille
herba cum vino distilla, mundificationem est oculorum, et optimum odor
ficat, si fistula est in oculo Succus Plantaginis mixtus cum aqua et
bombace intincta Reā curam. Aqua predicta gargarizata valet ad
dolorem dentium gingivarum & lingue & palathum, tum singulorum
passiones Oris.

Et contra Paralysim cum ipsa singat patiens, à nucha per spinam
dorsi usq ad Anum & humeri & cubiti, et omnia loca per que ethicus
hebdomada dent pilula fetide, aut de hermodattilis, aut pilule aste-

ficac
præsupposita dieta conveniente, curat indifferenter omnes para-
lysos sumpta per os & locis dolentibus inuncta, & qui utitur ea ante cibum
& post sicut docet, non videbit in corpore suo aegritudinem incurabilem,
nec alia morici morte nisi naturali. Aut recipe aquam florum 5to
Chelydoniæ septies distillatæ per Alembicum vitreum, & per Balneum
Mariæ, valet ista aqua ad omnem infirmitatem oculorum. Et ripone
viste, cum istis floribus florum diptami, aut tormentillam facies
melig.

Aqua Sodalis ad omnes Morbos oculorum.

Aqua Specialis qua utor pro me & Socijs, et voco eam aquam Sodalem.

℞ Herbarum fœniculi, Ruthæ Eufrasiæ Verbenæ,
Tormentillæ, Betonicæ, Rosarum, Endiviæ Cyclaminis
Rostri porcini Gallitrichi Asyphæ, Pimpinellæ rubeæ
Chelidoniæ, Herbæ plomæ Foliorum Vitis, Apii, Agrimoniæ,
Capitulorum Abrotani Arboreæ Lapacii acuti
Salamandræ Ana. quantum vis.

prima die ponatur trita in vino albo, secunda in urina pueri virgi-
nis tertia die in lacte mulieris, quarta die in melle bono, & tunc
ponantur in distillatorio, et quod exibit reservetur, quia valet senibus &
juvenibus, et in omni dolore visus valet & conservat ipsum usq ad fi-
nem vitæ, & debent aliquæ poni in vino & potari & oculi cum ea lava-
ri, et in oculis debent frequenter de ea poni nec inveni aliud melius
pro oculis, quia Secunda die quo utitur patiens sentit alleviationem
& si esset tela in oculo tunc pone aliquid de felle galli cum ista aqua.

Aqua pro Oculis

℞ Ruthæ, Chelidoniæ, Fœniculi, Agrimoniæ, Eufrasiæ,
Rosarum rubearum Salicionum florum ana. m. 6.
Lapidis Calaminaris ℈ß. Ruthæ præparatæ 3.1. Aloes
Cicotrini 3.1.

conterantur omnia forti contritione et cum hac aqua Ardenti prima
distillationis misce, secunda vice distilletur. Et hac aqua valet in mal-
his aegritudinibus oculorum. Et curat hydropisim, & incitat Venerem
& linita supra Cancrum ipsum mortificat.

Aqua Potabilis sic fit.

℞ Semina Pimpinellæ, Sinapis, Petroselini Apii ana ℔ß.
Gariophilorum Masticis, Mauis Ana 3.ß.

terantur omnia et addatur Sanguis Hirci ℥.3. et ponatur in vase forti, et
stent simul per aliquot dies, postea addita aqua prima distillationis

ponant simul in alembico & distillentur. Et hec aqua valet pal-
alesis, sive fuerit confirmatus sive non. Et ad scabiem capitis et totius
corporis, ride curat et facit renasci capillos, & curat paralysim et gen-
rat bonum sanguinem et curat morbum caduum, continue sumpta

Aqua Hirundinum.

Recipe hirundines juveres pulverizatas
Castorei trite ana ℔ß. Vini optimi ℔ 6.
exinde distillet aqua tribus vicibus & cura morbum.
Caducum & Frenesim, Paralysim &
Stomachum frigidum & Febrem quotidianam
quadraginta diebus ex ea bibita jejuno stomacho. Et cum Hisopi
coctione in vino in caput curat dolorem capitis &
Asmam & Hemopoiciam &
Hydropisim ex causa frigida &
mundificat pectus, Dormire facit &
bene digerit & crines dolet & non amplius crescere facit.

Aqua Lapsida sic fit.

℞ Hysopi, Glardiole, Savine, Abrotani ana m 6.
conterant & simul ponant in alembico & distillentur tribus vicibus
ex ea jejuno stomacho bibita, valet ad omnes febres et frigiditatem la-
pitis, provocat menstruum, & abortum, & purgat stomachum, & valet a
Colicam & Iliacam passionem Et si infundat Castoreum, curat paraly-
sim infra paucos dies.

Aqua Conservativa sic fit.

Recipe oleum de Petra in mortario fortiter cum prasio quam distilla-
bis, quæ valet pro digestione stomachi et ad tussim ipsum sedat, si vi-
pera de Zucaro & de Cinamomo ex eo infundes.

Aqua duplicativa sic fit.

Recipe seminis Apii, Sem. papaveris albi Ana ℔ß.
contundant fortiter & addo aqua prescriptine, & ride destilla aquam
& ex ea mane & sero sumpta, valet ad omne genus morbi pectoris & ca-
pitis, et facit bene dormire.
Et mistum cum Castoreo & bibitum valet contra Epilentiam &
tremorem membrorum.

Aqua Salvia sic fit.

℞ Salvia Mentæ Puleyii ana
Contunde & distilla per se, aut cum aqua ardente prius distillatam

quod melius est, valet ad omnes intrigidationes, membra lesa in
brevi illa calefacit.
Et in eo Castoreum infusum curat omnes paralyticos, & prolongat
vitam, & valet contra omnes tentiones ventris, & contra omnem debi-
litem, & generat bonum sanguinem & bonum colorem facit, valet contra
catarrhum.
Et additum Reubarbari, Castorei Zuccari.
sanat lepram et sacrum ignem, potatum mane & sero valet Hydropici
lepra paralysi.
Et notandum quod predicte aque omnes simul accepte conferunt
multis passionibus ab intra dempta aqua dealbativa, sed ab extra ut
in scabie fistula cancro lupo curat, addat aqua dealbativa tri pra-
dicte aue aqua endivie & inde abluant minera.

Aqua vivificans & ad pristinam Iuventutem valuens.

℞ Serpentine lib. mellis lbs. aque vite quater distillate quarto l.
Ligni aloes Sandali, Muscatellini ana 3.2.
Gummi Arabici U.I. Nucis muscate Solange,
Cubebarum, Cinamomi, Macis gariophilorum
Spicenardi, Croci Zinziberis ana. 3.3. vel minus.
Musci, Ambre 3.s. vel minus.
pulverizentur omnia & misceant, et in alembico distillent, lutato cum
luto Sapientie, & fac ignem lentum, quousq habueris aquam lim-
pidam velut aqua fontis Et cum secunda valuerit exire aqua erit
sicut carbo ignitus, tunc fortifica ignem motu continuo & non per sal-
tum, & illam per se serva.
Et cum tertia aqua incipit venire, que est spissa sicut mel tunc
fortifica ignem, quousq totum liquorem habueris. Et scias quod qua-
libet aqua est calida, ultima tamen calidissima, secunda calidior pri-
me, prima vocat mater balsami, secunda dicunt balsami, et tertia
Balsamum artificiale, prima est calida quam potabis cum vino tepido,
pro ciste, secunda et tertia valent ad fomentandum & removendum in-
firmitates, que noviter advenerint corrodendo carnes humani corporis
Prima aqua calida, potata cum vino albo consumit flegma in ore
stomachi, et reducit appetitum comedendi, et purgat stomachum ab
omni malo humore ipsa etiam potata non permittit apostema veni-
re ad cor, nec ad partes cordiales & probati hoc sepius.

Item pannus subtilis madefactus in ista aqua, positus super
nares quando patiens iturus est ad lectum curat a Reumata Item aqua
tana valet si spinam dorsi cum ea linies etiam contra Scabiem
emorroidas. Secunda & tertia aqua valent ad morbos dissimiles istis
noli me tangere ad malum mortuum ad vulnerata gladiatorum ex lapi-
dibus aut alijs Instrumentis ad paralysim omnium membrorum
Et prima aqua continet virtutes aliarum, sed ista duas plus ad ma-
nera corrosiva

Explicit liber Secretorum.

Ex Annotationibus Antonii Mazzi Medici Mantuani Zimara.

Ad Venerem

Umbilicus Veneris seu Cotyledon Concavum, adfert foliuum rotundum la- 112
ve femineum umbilicum imitatum crassum carnosum et succulentum
ad amatoria valere affirmat Dioscorides, quæ medici umbilicum lu-
dunie vedem dicunt

Ad Incantationem Remedium

Cichorij pistillum cretum veratrum ostentat, cujus decoctum intra &
extra adhibitum singulare pro maleficiatis ex incantatione.

Ad Crinium venustatem & odorifereus

Rp Saponis albi purissimi lib. III. foliorum lauri, betonicæ ana ℥ 5. Lau-
dani Corticis, limonum vel Cedri, Aranciorum, Cariophyl. Irea, Storacis, Calami
de macis ana ℥ 5. Olei Spicæ ℥ 1. moschi, zibetti et ambræ ana carattos III
saponem minutim desecta & ad Solem per dies aliquot appone indeq;
reliqua in pulverem tenuissimum reducta in mortario æneo cum a-
qua rosarum quantum satis præfato sapoui injice: assidue miscendo
terendo & incorporando, dum pasta fiat, ex qua formentq; globuli, qui-
bus cutem et manibus abluendis inserviant.

De Capillorum decoramento.

Capillos sæpius facte canino ungant non sine cito canescere, Quod si vero
aliquis & antea tempore albescant, sequenti linimento, subrosei et quadamno-
do nigrescentes evadent.

Rp Calcis vivæ recentis ℥ 1. redactæ in pulverem lib. I. Litargy-
ri auri vel argenti & plumbi bene adusti ana ℥ 1. Diholant primo Cala
in aqueam lixiu & huic postmodum litargyrium una cum plumbo, sed sub-
tilissime trita admisceant & bene incorporent ut fiat linimentum. Ad
liquidum quod uti in decubitu, lotis primum aqua communi capillis pro
denuo post ejus modi videlicet linimenti applicationem lenilixivio ablu-
tis. et lintea obvolve Caput & sequenti mane pulverem istius linimenti
siccum, diligenter ex capillis avelle, qui si non satis colorem percepisse vide-
ant ad tertium usq; usum repetere linimentum potes.

Item: Capillos denigrabis. Tere Herbam Callitrichum ex oleo & co-
que cum ovo Corvino, tali unguine Capillum sæpius illine & nigrescet.

Lixivium pro tingendis Mulierum Capillis

Accipe Ollam ad latus, non procul a fundo perforatam cujus foramen
dum adaptato ligno clauseris fac in eo stratum de stramine ordei
primo, deinde aliud ex cinere ligni viti, tertium et adhuc de stramine
ne ordei, sequens de cinere predicto, Quintum de calce viva, & post hanc
de superiori stramine & sic deinceps dum huc ad medietatem usq; in olla
continentur. Ea ex lixivio communi repleat ut per triduum ista stet

quo: per foramen quod ab initio fecit; deinde manente, ulterius capillorum ablutionem postquam communi altero aut spongia confecerit. Fiat vero Calcei stratum quam caterarum minus.

Pili ut citissime crescant & nascantur.

Accipe olei amygdalarum dulcium & myrthi ana ℥ ß. Cortium radicum arundinum ustarum, capillorum veneris ustorum, polipodii usti ana ℥ß. Capitum muscarum ℥ß. apum cineritarum in vini vetustatis ℥ß laudanum mellis ℥ß. Pulverizentur omnia & cum modico cera fiat linimentum.

Pili ne cadant.

Sume Semen Linii adustum & misce cum oleo Olivarum et quo ungatur caput vel locus & post ablue aqua seu lixivio confecto ex semine Lini.

Pituitam.

Rore super folia Hyperici nascentis habent signaturam quod perforata eo tempore & debito modo collecta, omnia Phantasmata & spiritus malos tastice sine superstitione ab homine & extra hominem pellit. Spiritus etiam vermium spiritum in alium Phantasiam adigit ultimum spiritus animalis ab ipso spiritu fugiat. Sacer fumigatio eius fugat omnem Daemonem a proprietate Corporis vel a domo dicat Experientissimus Philosophus Lullius. Hyperico inter herbas sacras numerat precipua.

Ruptura.

Rupturam paucissimis diebus sanare dicit Cerebrum Canis, eidem cum modico sane superpositum.

Sanguinem sistentia

Sanguinem e naribus implacabiliter stillantem continebit si Hyperici sanguine in medio frontis ejus qui pulmonis aegritudinem patitur vel vellet semper consumatum est. Rem multis probata.

De Lunaria. Marone & qua de ea narrantur?

Ea herba instar majorance folia gerit fere caulei coloris, huic nomen quod Borissa, Lunaria vero nominetur, quia instar Lunæ crescit, & quum Luna diem unum habet, hæc herba folium quod unum gestat, omnig die unum illi usq ad decimum quartum crescit: dumq incipit illa decrescere hæc pariter singulo die folium amittens, donec deficiente Luna & tota plane deficiat

Mane vicredibilis energiæ prædicant: siquidem si in epis lucum ♀ imbuat & bullire permittat, in modum lapidis rubei evadet, cujus pulvis supra cuprum liquefactum projectus in purissimum illum redigit, sed unica saltim illius ad centum aris partes sufficiente. Nascit dicit hæc ad flumina & super montes folia parva & rotunda, in par nummorum gerens, flosq ruseo colore, ac lactes instar croci. Narrant & de ea, quod si hujus aqua vel succus ad Lunam imponat, in Jovem ea transmutabit, si in Saturnum Sol fiet. Item si pulverem, vel succum ex ejus radice confecerit, et ad martem imponeris fiet Luna sig hanc Lunam ad saturnum, fiet lapis. Item si pulverem & folia dictæ herbæ ad Lunam projiciat fiet Sol et si istius pulveris aliquid in venerem aut Saturnum immittat, fiet Luna. Item si aliquid de ea in vinum, cum modico spicæ Romanæ delibeat et post octiduanam infusionem ♃ istius trini singulo mane quis ebibat, cedent pili albi omnes & nascent nigri, modo summa dicta herbæ et hic vacuum pro cibo saltem inserviat. sicq evene fiet Justicia. Addunt præterea quod si quis gerat Annulum confectum ex auro artificiali herbæ hujus, imponatq in illum margaritam, si quando sculptus Bos qui caput pisci habeat & caudam Pavonis, dictumq amulum lavet rore nocturno & cera virginea simul mistis & delefatis, isthunc digito gerentem nil contra poterunt maligni spiritus, imo bovi omnes presto aderunt & obedient.

Equum vulneratum curandi Modus.

Equum vulneratum curabis Accipe corium calceorum veterum, et illud lumbare misces pulverem cum calce viva & impasta cum mella fiant ex ea compositione globuli, qui deco quanto ad furnum panis, ex quibus sufficiatis fiat pulvis, supra vulnus equi apponendus.

Silentium imponere Canibus.

Si sinistra manu habueris cor canis in aqua contra vi defectum dentis canis de præsente omnes canes conticescunt maxime si ultimum sit ex nigro cane acceptum. Quod pro vero et comperto mihi traditum est.

Mirabile Experimentum de cornu Ungulæ Asini.

Aqua communis si quam sæpius imbibat pulvis ex cornu adusto ungulæ asinini ejus virtutis esse prædicat, ut si calculum calidissimum in eam injicias

immergas hic ferrum aliud instar calamite ad verit attractum.

Aves ut manibus capiantur

Sumant semina Jusquiami et Radix Patg cum semine Cicute misto eius loco pascui avibus apponat. Decident tanquam mortue, et deinde exporgatur si nares aceto madefacias.

Canes congregare.

Herba Cynoglossum seu lingua canis matricis Canis capulata omnes libi vel rubri canes eo loci cogit, ubi occultata vel sepulta fuerit ea talis miscellanea collo canis ita appensa aut ligata erit ut exuere posset videbis eum tamdiu circumvolare ac rotari nec semimortuus semisis corruat. Illud idem sub planta pedis gestatum, omnem latratum ligat & impedit.

ANNOTATIONES IN LIBRO NOVE MEDICINE SPIRITUUM CURIOSE Aut Sebastiano Aridig.

Anima

Anima ingenio qualitatem Elementariarum obnoxia non est, hinc senescit nec attenuat aut minuitur more Spirituum Animantium nec Astrorum influentijs cum sit Spiritus immaterialis aptus, ea non ingreditur Constitutionem Animae cum sit diuinior. Ingenij ob ea nec Symbolizato est inter Animam & Astrorum influentias Spiritus.

Cum Corpore conjungit non immediate sed mediantibus Spiritus Corporalis minutissimis, hodiam naturam inter Animam & Corpus bentibus, Immediate cum corpore non potest conjungi. cum maxima latitudo inter Animam, tanquam Spiritum immaterialem & inter pus.

Anima cum sit lumen Spirituale non mirum si in pathematibus forti phantasia, in instanti & pernicissime radijs radiat, & quasi fulgur et forti sua radiatione mirabila rapit patrat

De Spiritibus Corporibus subtilissimis tenuissimis

Animalia ex terra creata sunt hinc Anima sensitiva materialis est ea talis, nihil aliud est quam spiritus aut spirituum congeries aptus ad mal uivit sentit movet omnes reliquas facultates in animalib per organa naturaliter disposita & constituta peficiunt.

Omnes actiones naturales vitales animales sensitivae a spiritibus agunt per Organorum dispositiones. Hinc in harum actionum laesionibus et Symptomatibus omnes curationes & remedia recte adhibenda si culpa sit in Organo, organi.

Spiritus si habent Organa robusta qualia sunt in Leone et ejusmodi forte genero sum reddunt Animal, si exigua ex debilia, mansuetum forsan ut videre est in lepore.

Facultatem generandi vere multiplicandi Animale corpus angelicum ut formandi originaliter habent a Conditore ex benedicane Dei mis.

Deus vetat prohibuit sanguine Animalium cum Anima scil est spiritus sive in sanguine Ratio prohibitionis forsan est quod mortis formido & idea spiritibus impressa spiritus vivificantium tropidantes reddat meticulosos et convulsivos. De Luce Animantium quae Lux ex eorum radiat spiritibus curiosi magi. Incitatum Bartholini Caspar. qui dixit Animalium animam non esse nisi ignem.

Anima Vegetabilium esse meros spiritus.

Spiritum vivificum benefico vitam rerum virum vocant augent, multiplicantur. Marcescentibus spiritibus intereunt moriuntur. Schindler dicit spiritus nihil aliud est nisi quam principium cujuscunq rei formale actionum scaturigo.

Vegetabilia post mediam noctem vacuum attrahunt sole oriente & in hemisphaerio orientali existente erepunt, post meridiem maturant coquuntur, & sole assimilant alimentum

Spirituum vegetabilium distinctae medicinales sunt ratione diversae dispositionis, alii enim spiritus habent serenas tenues, subtiles, puras simplices igneos: alii spissos crassos obscuris tenebricosos impuros &c.

Ignem lucem lumen radios esse e spiritus.

Ignis ex viventium rerum spiritibus dicit, Ignis virorum in spiritus resolvit invisibile. totus mundus plenus est igne & conservat spiritibus.

Lux etiam spiritus est lumen radii calor, influentia Astrorum a vinteignis spiritualis, hoc est subtilissimus extenuatus extensus expansus, emissitius radians ex igne sole & Astrorum corporibus.

Sicut dicit ignis a superante ejus siccitate humido tamen est quodammodo, nullibi enim cruditi, subsistit, visibilis est nisi in humidis, in solis et Astrorum corporibus suum habet nutrimentum & sustentationem in Elementis, in sublunaribus et rebus naturalibus e terra nascentibus, in primis sulphureo oleoso. Sicut enim spiritus vini humidus ignis est et totus combustibilis, ita et omnes alii ignes.

Omnia corpora esse spirituosa ex spiritibus coagulata.

Universa natura plena est spiritibus imo ex spiritibus coalescit. Ipse terra quia caput mortuum multos videt suum in se habet spiritum prolificum, aquis bonitate sollicitudine Rectitudine semina producit & excludit.

Nullum Corpus naturale est vacuum quod non habeat lumen universa natura plena est gubernat conservat spiritibus.

Frigus esse Ignem & spiritum frigidum.

Singulare frigoris subsantia hominis vegetabilia & animalia activitate sua & igne frigido, spiritus calidos fugando, e corpore excludendo et arendo exhaurit vanido.

Frigus non nudam esse privationem sed substantiam maxime activam, demonstrant nervi et spiritus. & rigor. Frigus deprehendimus frigus agere in spiritus calidos, tali cum impetu & violentia ut pro arcendis frigoris

spiritus et activitate by universum concutiant corpus, tot pulmonum calorem revocantibus spiritibus, ut autem tenebræ lumini, ita frigus tandem cedat calori.

Solem nunquam congelat, meus enim est spiritus, et ignis penitus conflagrabile aderit ingenerabile est.

Sicut ignis calidus Solis agit, urit exsiccat, consumit mortificat eodem etiam modo & frigus seu ignis frigidus excessivus agit, exsiccat urit, spiritu extinguit mortificat fugat exterminat ejicit, dum egelida minus spirituosa alimentosa & salubria sunt, ac non pabula paucioresq; si desiccatione finidunt spiritus. Spiritus frigoris causa est, fugat enim & necat spiritus calidos, quibus frigus sequit colliquatio affluentis alimenti.

Cum oppositorum eadem sit ratio Scientia et disciplina respondemus ut calor est ignis Solis seu Solaris qui calidus est & a sole tanquam fonte ad nos radiat, & opposito frigus erit ignis frigidus ex Luna ad nos demissus.

Ut Sol aduri omnia vegetabilia, eodem modo & frigus, ignis calidus exsiccat eodem modo et frigidus madida linteamina frigore siccant. Ignis calidus dolorem infert & exulcerat. Ignis frigidus dolorem infert & exulcerationem. Ignis calidus excessivus mortificat res naturales: ignis frigidus eadem calamitates rebus inferre valet. Ignis et calor moderato fovet fomentat spiritus, mitigat, modificatum seu aura frigidiuscula refrigerat temperat aerem autem aerem intemperatos ferventes luxurientes ferocientes spiritus.

Frigoris fontem esse Lunam.

Luna radii dolorem inferunt capiti, ingenii stupiditatem, ingenii imbecillitates alias valetudinis incommoda, cadavera ejus exposita ranarum si gluten aquaticum liquefaciunt.

Distinctio inter ignem calidum & frigidum nullam infert absurditatem cum utergi ignis naturalis modificatus æque naturæ omnium sit gratus & pro conservandis Sublunaribus rerum me negotiis, calidus quidem pro modificando frigore, frigidus pro conservandis Solis adoribus excessivus utergi rerum consumens, talium rerum Sublunarium Analyta.

Solem Cælestem & qui calorem temperat aer, qui de die in diem circumvolat orbem & nisi hoc esset colore tali res omnes consumeret quemquam nasceret.

Omnia Sublunaria ignem in se habent non calidum tantum sed etiam frigidum.

Tenebras esse Substantiam Spiritualem.

Inter lucem & tenebras mutua actio est & antipathia vigore primævæ separationis lucis a tenebris, accedente luce evanescunt tenebræ, eodem modo ut frigidus penetrat & obducit calore, ferrum & carbo igne, ita tenebræ obducunt, penetrant lumine.

Omnis homo melancholicus & Spirituum suorum tenebricosus libenter tenebras amat tenebricosa quærit & solitaria lucos inhabitat in Cryptis & sepulchris se proripit lucem autem fugit timet horrorat. Hæc autem antipathia est Actio Substantiarum Spirituum nimium lucis & tenebrarum.

Ideas esse Spiritus

Quodcunq Spirituum actuosas habet actiones & operationes illud est Spiritus Ideæ. eg. furoris Canini, Saltatricis tarantulæ, Epilepticæ terroris Melicæ &c. Spiritum habent actuosas operationes ideo sunt Spiritus.

Quæcunq idea Corpus sibi & proprium formet Domicilium est Spiritus. Idea Canis rabidi rabiosa Corpuscula Canina sibi formant. Ergo est Spiritus.

De Existentia Spirituum Nostrorum.

Sit Fermentatione Animalium Vegetabilium Mineralium cognoscimus Spiritus. Illæ enim bullæ et illud spumosum quod in fermentatione ebullit &c. epit intumescit, commovet, extirpat, venas lenit, Spiritus esse confirmant sensus, auditus, visus, odoratus, gustus, tactus.

Discrimen Animæ & Spirituum.

Anima est Spiritus immortalis, Spiritus autem sunt mortales, attenuant, immunuunt, evanescunt in auras. Sub crematum lumen cum Animalibus brutorum parta Platonem, vel potius alios cum ignibus, per magnum ignium fontes repetunt.

Anima non agnoscat nec admittit qualitates manifestas, Spiritus autem sunt calidi, humidi magis & minus.

Spirituum Nostrorum definitio seu Explanatio

Spiritus est corpus vivum subtilissimum tenuissimum calidum & mobile a subtilissima et maxime vivace sanguinis parte genitum.

Motus Naturalis præsupponit vitam seu principium vivens, motus autem tenebricus Spirituum perficit penitus Spiritus penitus motus, denegatis denegat motus. In suffocatis ex ictero & apoplexia & aquis Spiritus quidem movent, non tamen sensibiliter, radiant etiam sed debiliter non secus ac ignis in pruna candente movet insensibiliter tamen radiat etiam sed debiliter. talem vitam vivunt hyeme rane sera & muræ. Extravasatus Spiritus sentire & mutuum consensum habere cum jis qui

mouent corpori demonstrant curationes magneticæ

Motus spiritibus communis est cum astris qui mouent omnes spiritus, quorum lux et radiatio motu conuertit omnibus rebus plantis & creaturis a primo motore et Patre luminum, lumen radicale & cum lumine motus est inspiratus & vita

Subtilissima tenuissima ratione subtilitatis obtinemus. Nomen dicimus autem Spirituum ratione subtelitatis & tenuitatis vocamus penetrabilitatem, penuitatem Activitatem, ratione subtilitatis et tenuitatis ejus effugiunt, qua ratione & omnes spiritus, anima, calumen ignis extenuat invisibile. sunt a Corpore oculi & creaturis ratione subtilitatis & tenuitudinis facile etiam per poros expirant, dispergunt consumunt, suffocant extinguunt. Debent autem esse corpori cuidam prima, quasi Anima tanquam spiritus incorporeus pro regendo corpori opus habet spiritibus tanquam instrumentis subtilissimis. spiritus sunt Intermedium, & quasi vinculum Animæ & Corporis. Non tam enim subtiles sunt & simplices, ut eorum nondum impurum non admixtum aut heterogeneum quod docent fermentationes eorum, quarum beneficio et foetu corpore sequestrant quod alienum est peregrinum & impurum

Lux lumen radius calor ab igne non differunt nisi tenuitate subtilitate & extensione expansione radiatione Lux lumen radius calor effluvia ignea, ignes emanantes emissiui radiantes ex stellis aliisq; centralis compactis solidioribus ignibus. Prout ergo ignes lumina radiant, ita etiam spiritus corpora irradiant illuminant calorem de se spargunt, vel naturalem, qui venum deprehendit, vel auctum & præternaturalem in febribus, qui ad tactum sentitur et pungens quasi. 2. Spiritus effluvia de se spargunt ignis et astrorum in star, ejusmodi radiatio deprehenditur in medicamentorum irradiationibus, ut si medicamentum spirituosum tacto vase effundat eorum virtutem per radiationem, nostros spiritus mire afficit. Radiatio illa magnetica est in magnete, sympathiis & antipathiis, exempli gratia stomachus & felis, in quibus necesse est ut vibratio fiat Concavi & colliso quemadmodum radiatio est & radiorum similium mutuus amplexus. dispositio matrica figura 3. Spirituum ignes radiare patet in perpetua corporum respiratione & transpiratione qua radiatio est & spirituum activitate perficitur. 4. In morbis contagiosis, in quibus spiritus peregrinus de Corpore morbum egredit et exhalat, ibi aliud Corpus vere infirmat, cujus spiritus minor facultate sua multiplicativa contaminat, accendit sibi assimilat. 5 Spiritus perhibent radiare extra Corpus alias definita activitatis sphæra, ut in sympathetica numerum curatione & curatione patet et quidem per corpora etiam opaca minus porosa, ut in radiatione magnetis, item in radiatione gemmarum.

Spiritus autem lumina esse pellucida diaphana patet l. quod ignis more illuminent irradient, translucida diaphana reddant corpora, dicit candela admoti transparente conspiciuntur.

Spiritus et radii Stellarum attracti nostris sociati pro natura sua nobiscum diiudicant spiritus. Justa stag & imperio superiorum, spiritus nec possunt nec debent esse quieti, cum enim singulis momentis amittant, singulis momentis motu & circulatione restituunt. Spiritus natura mobiles gaudent invitari ad motum animalia ursa vocula volatu, homines labore infantes fletu desiderant moveri.

Generant spiritus secundum connexum ex subtilissima sanguinis parte. Spiritus non uno vice nec uno in loco & momento generant et persiciunt sed per gradus natura enim agit per gradus non per saltus

Omnes spiritus collect unum constituunt spiritum a quo sicut rivuli a fonte procedunt. Bartholinus unus tantum inquit spiritus mihi etiam ex antiquorum mente semper visus fuit, variis officiis & forma diversa distinctus, antiquis vocibus unum esse in corpore habitu spiritum.

De Naturali spirituum constitutione

Qualitatis ratione spiritus debent esse serem, hoc est rara luce lumine & luminositate radiare spirituum non tenuitatem habere debitam expansionem & extensionem, perspicuitatem diaphanicitatem raritatem

Ut ignis igne serenior est, & purior flamma flammâ sta spiritu serenitatis stag sua radiatione radians, possunt irradiare & illuminare corpora naturalia eaq penetrare, ac ignis ferrum candens.

De Nutritione Corporis

Reperio quid unum parte sua liquida aquam ante contineat ideoq facile cito absq sellis digestis maturitatibq rapi per arteras stomachi ad cor, sive advocari immediate in supplementum & defectum spiritus vitalis.

Pythagoras Philosophorum sapientissimq cum ingenii acumine observasset sublunaria omnia spiritibus tantum vivere, nutriri, docuit dei ipsius vim animas sensitivas & vegetabiles migrare e corpore in corpus, per animas autem nil aliud potest intelligere nisi animas sensitivas & vegetabiles materiales quas uno nomine spiritq vocamus. Metempsychosis nihil aliud est quam circulatio & transmigratio spirituum vegetabilium in animalia, animalium in animalia, animalium in homines, hominum & animalium in aereos, aereorum in terram, terreorum iterum in vegetabilium. Et hec est rerum naturalium periodq, circulus, initio & fine carens, arriquarum ofpens gyratq vespuum mortificans mordens caudamq suam devorans.

Animam sensitivam & vegetativam nihil aliud esse quam spiritus qui facultatibq suis insensati sunt, virtutibq animati dotati, hinc operatrices actrices. Quando stag aut alimenti assumimus spiritus animalium

& vegetabilium ingredientz Corpus nostrum nobis. et naturæ nostræ sunt Domestici & familiares; juxta Pythagoram dicunz migrare e corpore in Corpus mutari in animas nostras.

De viribus Phantasiæ

Illud quod Idea. fortat & multiplicat fortis est spirituum Phantasiæ quæ facultas est creatrix creandi formandi, multiplicandi spiritus species, ideas, &. morsus canis rabidi exitio infuncti est, fortis enim spiritum. Phantasia cum iracundia Ideam iracundiæ, quidem rabiei & dephobiæ transfundit in alterius Corporis spiritus.

Anglicanus Scriptor Rogerius Baco De Secretis operibus artis naturæ. Considerandum tamen, quia pentz medicus & alter quicunz habet animum excitare Carmina & characteres dicit fieri utilitates secundum Constantinum medicum potest adhiberi, non quia ipsi characteres aut Carmina aliquid operentz, sed ut devotius & avidius recipiatur medicina, & animus patientis excitetz & confidat liberius, speret & credat, quoniam Anima excitata potest in Corpore proprio multa operare ita ut de infirmitate in sanitatem convalescat ex gaudio & fidentia. Anima multum potest super Corpus suum, per suas affectiones fortes ut docet Avicenna in libro de Anima & Ar. de anima et omnes Sapientes concordant. Et ideo fiunt coram infirmis laudes res delectabiles afferuntz imo aliquando appetitui multa concedunz contraria, quia vigent affectus & desiderium, & anima super naturam

Insignis Præparatio Olei Tali, formositatem atq; juvenilem formam inducere valens

Eligat optimum in folia dividat, aut in limaturam redigat et cum optimo spiritu vini vel vase vitreo vel in vitreato, sit clauso ut nihil respiret, igni Arenarum roturlari per mediam circiter horam calcinando apponat, exinaniat ac terat de novo dictum infra in altero capitulo dicendum ut ad quartam vel quintam operatio repetat; ni si forte deficit per quinq; ad minimum horas super cum dicto vini spiritu Ebullire ita ut ignis arderet super Calcinationis modum cæteris omnibus prævalere pus dicam. Auctor mihi testatus est.

Calcinatus in eum modum ponatz hic in aceto distillato, vel in allualizato, in Vase vitreo capaci clauso ad cineres tepidos, per dies & noctem assidue motum, ato paulatim declinando vemovatz et iterum aspergatz. Inde aliud in pulvere modum superpone, totics donec integrum te a Corpus dissolutum videas, & nihil de illo sub fundo remanere, quid forte non dissolutum remanerat, iterum cum cupro calcinetz & aliquo modo in aceto immittatz.

Dissoluto isthoc in eum modum Corpore, Balneo aut alio ignis modo evaporetz ille aceti liquor ut saltem dicti salis cole vel albedo remaneat, quod crassa prime lente, portag validius, quo albedo tenderem habere possit.

Deinde hoc in duplum alterius aceti quidem qualitatis, & eo adeu
que supra modo imponi: aliquantum fermentari permitte, alq tandem di-
stillat. ultimoq distillatum hunc liquorem Balneo maris rectifica quo et fiet
etiam ut aceto similiter extracto, remaneat Oleum in fundo utensilis quod
si forte congelatum in vitreum vas diffusili alterius, vel etiam in alterum
duxeris coctionem illumina aeri appensa ad humidum hoc resolve.

Caeterum quod hic mirae famosum ac energiae tantae praedicat, ut alte-
rum non dealbare modo, sed et homini sicci juvenilem formam indu-
cere validum sit, ideo eo copiosius in hujus descriptione commorandum.

Oleum ex Talco extrahendi ratio.

Sequens operatio insignis Caesarei distillatorii peculiaris fuit: Su-
mat Talcas viridis optimus in folia divisas, iisq in scatula ferrea coo-
perta, fortiq luto obducta ad fornacem vitrariorum per horas XX ad
librat. dum calcinet. Refrigeratus super lapide marmoreo aliquantum
calido aridus terat, tritumq in aceti forte distillati, ab igne lenis
arenae candens apposito vitreo vase vel aeneo praejudicat. Aceti vero quan-
titas triplo major sit, eaq rubificatio in patio delinatio si fieri potest
multoties sic in aceto novo repetat in quo tandem per 24 horas tepi-
de stet ac deniq ad solem vel ignem lente evaporet, ut rubificatum re-
maneat. Hoc aqua pluviali tunc dissolve & congela bis aut ter, ac tan-
dem ad humidum appone donec in oleum resolvat. ultimo in spiritu
vini per dies aliquot Balneo circulandum admove ac utrumq balneo
separa.

De Coeli & Astrorum influentijs & de spiritu Universi.

Aer cum Coelo idem est & continuus: Quanquam enim Coelum & terra
separata videant, ratione situationis nempe superioritatis, non tamen
sub invicem diversa sunt, cum inter ea perpetua sit connexio & cognatio
rerum earq Coelum aer sine unum & idem eisdem habebunt operationes
similiter activitates & passiones: ita Cosmopolita: Est in aere occultus vitae
cibus quem nos vocem de nocte de die aquam rarefactam nominamus
spiritus invisibilis congelatus molior est quam universa terra.

Pluvia dives est igne et spiritibus Astralibus ebria, cum quibus
impregnat & omnia vegetabilia vegetant & crescunt, sola enim
aqua aërum influentijs animata impregnata nutrimento & crescit.
Aer semper inebriatus est ebriosus et impregnatus Astrorum spi-
ritibus lumine radijs influentijs igne et virtutibus Caelestibus nunquam
vacuus est de expers, quas una cum aere haurimus, et sine quibus nec
vivere nec subsistere nec respirare possemus. Ignis & aer unum con-
stituunt Corpus, Aërem nimium calidum non secus ac aqua & ignis
nam compitiunt aquam calidam quam haurire possumus, Ignis &

formum, unum formum rudens, aqua et terra lutum, aqua & fermentum & ita varii spiritus aereales & ideo seu spiritus cum eo unum constituunt dein corpus quod attrahimus inspiramus, de quo animas ex quo corpori nostri spiritus generant et regenerantur.

De Qualitatibus occultis.

Omnium meo quidem judicio qualitatum occultarum ratio manifesta dari potest ex duplici fonte & primo quidem vel ex spirituum similitudine seu similitudine & dissimilitudine vel secundo ex principio Animae & spirituum creandi multiplicandi res rerum. Id est quod Divina potestas creandi a Creatore in ipsa Creatione hominis inspirata est in Animam influxit & animalium spiritus quam creandi potestatem hactenus fortem, vocarunt Phantasia facultatem, cum tamen Phantasia sit actus et facultas animae & spirituum vegetabile hominem creat hominem, Animal animal vegetabile vegetabile gravida creat in Embrione Cerasum aliumve rerum, eadem in Embryone creat ideam caseum abominandi, bety rium rosas, de cetera quedam animalia in proprio corpore creat homo ideas pathematum, rerum letarum, tristium, terribilium, amabilium, abominabilium &c.

Fermentatio.

Fermentatio actio est spirituum & fit ex collisione lucta & pugna spirituum. Spiritus enim quando non amplius sunt et continueri possunt sub imperio, in libertatem se se vindicare satagunt, extendant se se sensibiliter motu expansione strepitu

Promovet fermentatio si spiritus peregrinus acidus inimicus superaddat fermentandi, qui seve multiplicans alterius suis pungitivus est et irritativus alijs molestus auctor alijs suasor in libertatem seve vindicandi.

Frigus fermentationem hebetat, spiritu enim coercet figat quo minus se extendant & multiplicent.

Fascinatio.

Fascinatio generale in sagarum actiones quid cadit, vocabulum proprie est Imperium spirituum in et super spiritus, subjugandi eos & quasi ligando.

Propriè sumit de Anima animalium & praecipue hominum quam appetentia, qua libidinis impetu excitatae in venerem ruunt earum corpori tu regerum.

Homo Imperium habet ratione spirituum in homines,

que tyrannis nominari potest, generosa Activitas a nonnullis dicat
vis et facultas Phantasiæ.

Spiritus autem hominis imperare alius hominis spiritibus patet
inde quia secundum receptam Philosophorum sententiam et quoti-
dianam experientiam alius nascit Dominus ortione spirituum, alius
dominantium generosorum, alius natum nascit servus quia ob spiritus
servilis naturæ nulli servire & coërcere recusat, quando homo homini
increpat una imperat, aut imperare sibi præsumit alteri homini.
Hinc ansa data est Paracelso statuere & pronunciare magnam re-
vis inesse virtutem & spiritus fortiores imperare super debiliores pa-
tet ex Regibus et Principibus qui ratione imperantium & regionum
natura spirituum generosiorum in debiles alios imperant.

Fit tamen interdum quod eorum spiritus debiliores legent, le-
ge imperent, gubernentur & quasi fascinent a spiritibus minori
aut ministrorum qui abundant spiritibus fortioribus, fortiori Phan-
tasia agentibus. Patet ex libro qui Mulieri ratione spirituum femi-
num imperat. mulier intendum spiritum masculorum ratione effe-
minatæ vim virilem esse 4. Videmus spiritus similes similibus
ligari colligari complicari sibi mutuo quasi magnetice adhærere qua-
lis colligatio est inter fidos amicos, talis spirituum colligatio fuit in-
ter Davidem & Jonatham, talium spirituum reciproca colligatio est
inter Conjuges.

Illud ipsum dominium de quo jam agimus seu imperium, ty-
rannis increpatio & fascinum ut eo efficacius sit & imperiosius requi-
runt spiritus in sua Phantasia fortes generosi in desiderio et intentio-
ne sua exaltati roborati. Phantasia autem activior fit & exaltat ideog
fascinationes peragunter.

Voce murmure non quod nuda verba effectum habeant quendam
vel quatenus cum indignatione execratione imprecatione fortis odii
irâ invidia phantasia desiderio & intentione enuntiamus.

Carmen hinc incantatio quatenus carmen celebret, vel peragunt
vel quatenus verba cantantur tales incantationes legunt apud Virgilium

Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam
Carminibus Circe Socios mutavit Ulyssis.
Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

Vivus seu intuitus fortis cum odio vindicativo amore Lamiæ ejus de
Planetarum & gemmarum effluvijs agit. in specie de livio. Nullum re-
perio in humani corporis fabrica sensus Organum quod tanta spiritum

copia scaltat ut fulgorem de se emittat ut oculus.

Contactu sagax nocere posse.

Jaculatione ut volant sagittatione scribus tostione percussione aliis multis illicitis modis quorum pertinent maleficia, quando sagax homines necant & animalia ijsq nocent nec non segetibus vegetabilibus qualia etiam sunt venefica dum venena parant & adulant & pernitiosiora reddunt, quibus aquas pascua aeremq aliaq coinquinant & inficiunt.

Dicunt fascinationes non spirituum et sortis duntaxat potentia viribus & prestigijs sed aliis etiam mediji et remedijs scilicet quibusdam naturalibus ex humanis humana herbis pharmacis animalibus animalium partibus mortuorum cadaveribq & ossibus, vestibus et vasis mentis excretis &c. quibus nocent.

Omnes autem enumeratas fascinationes naturales pronunciant et esse inde concludo 1. Quod a Creaturis perficiant 2. Quod naturalibus & rebus naturalibus fiant naturaliter 3. Quod naturalibus remedijs tollantq. Quare a Creaturis a Demone & sagis. Demones cum sint in ordine serie & ordine Creaturarum, et intra suum carcellos inclusi nihil supernaturale ipsis concessum efficere Quicquid ergo agit Demon in fascinationibq omnia generis naturalis vel abutitur potiq naturalibus causis, medijs & remedijs naturam supra naturam non habet quod agat potestatem. Sagae quicquid agunt, vel medijs naturalibus vel forte anima et spiritu phantastica qua sibi aliisq prodesse vel obesse possunt, etiam non agat ut titulo de viribq phantasiae dictum.

Ex allegatis itaq causis omnem magiam etiam Demoniacam naturalem pronunciari cum fiat 1. per naturam Creaturae naturae Dei alli inclusas. 2 quia per media naturalia peragit, fascinationibq minime resistimus 1. animositate: animosi sicut apette immunes sunt, ita etiam a fascino, meticulosi autem infantes pueri animalia quorum debilis phantasia portioni subjugata est, odiosa phantasiae adhuc debilius corripit & subigit morbi fascini Repercussio, secundum alios montium, naturaliter reflectit incantamentum in sui autorem. 2 Combustione per ignem, ignis enim subjecta vehicula & media fascinationum consumit: & annihilat ligatorq spiritus liberat. 3 Herbarum majora quae omnem spiritum exarterosin & praeternaturalem constitutionem corrigunt. 4. per vegetabilia, animalia lapides gemmas minerales & medicamenta, quae ex ijs desumunt specifice profutura interna et externa. Quis modi autem remedia sint unde ob studium

cum primus a Karchtero in Herbario suo germanico, Helmontio in opere suo magno pag 662

Venenorum vis in quibus consistat.

Summa venenorum vis & nocendi facultas conspicua est, quae non nisi in spirituali & ignea indole, vivida activitate & praesentissima nocendi promptitudine consistit & malignitate. Spirituum enim formalitas & pernicissima activitas, nocendi vis & facultas in igneitate consistit. Nullus enim spiritus aque pertinaciter & confestim actuus est & nocet quam ignis. Constat hoc ex venenis Animalium, Vegetabilium & Mineralium. In his enim nihil est, quod activitatem quandam habeat quam spiritus qui ignes sunt & eorum pethemata, & phantasiae fortes. Spiritus autem esse meros ignes

Morsus serpentis venenatus est & nocivus non nisi ex forti iracundiae phantasia: Canis ejus non magis nocet quem vel angillarum, quin potes medicamento id est, & convenienti medicorum summis Medicipharmaca. Omnia venena animalium ex tempore fiunt & in instanti ex iracundiae fortitudine & atrocitate breave: vel forte Spirituum Phantasiae venenorum sunt fabricatores actores. Idea iracundiae est Spiritus occidendi semetipsum, ignaim more multiplicans facessit vindictam sui de forte sumens. Ipse homo potestatem habet cum benevolentia phantasia benedicendi, beneprecandi, benefaciendi sanandi, cum odio invidia malevolentia maledicendi & malefaciendi facultatem.

Ad Podagram Curatio diaetica.

Observatione Borelli 2di Centuria 3. recenset: Podagri mire levari, si lecti cum podagrico reumbant nubium enim contrahunt aedes, ut vix incedere queant aeger vero levamen suscipit. Cum etiam ignorat, malum internum cujusdam quidve partis in eo laboret, cum fenestra careamus, ut Momus olim optaret, qua potissimum partem affectam detegere, illud in alicno ac ignobiliori corpore percipere valemus. Capiendi sunt Catuli & cum per 15 dies cum aegro decubuerint, & cibum cum ejus reliquias & sputa deglutierint, morbum similem contrahunt, tum neq. si aperiantur, pares eadem quae in aegro affecta reperiet, & sic cognito morbo remedia admoveri legitima poterunt.

Curationes Sympatheticae.

Curationes Sympathetica fieri solita sunt haud infrequentes per volueres. Ea enim in perpetuo sunt motu, cujus beneficio spiritus alienos cum mumia quadam assumptos corrigere possunt. Sunt qui strictibus Ungues ex digitis manuum & pedum abscindunt, ovo

indunt de volucribus devorandum exponunt, et tali modo febrem restituunt Sta alii fumentum in urina aegri macerant de volucribus objiciunt

Minam etiphia curationem proponit Pastor quidam Ecclesiasticus Tractatu suo germanico cujus titulum fecit Samaritanus. per urinam aegri coctum & cum olla perforata in acervum formicarum sepultam, qui videat.

De Curatione Spirituum morbidorum per transplantationes.

Diastica Spirituum Curatio fit ubi per vegetabilia Plantas potissime Transplantatio communiter dicta.

Idem fundamentum mea habet cum Superioribus. Consensum nimirum eo ipso enim dum Spiritus extravasati Vegetabile quodam communicant, una cum eo vigent vegetant corrigunt per mutuum Concursum & reliqui in corpore Spiritus eodem plane modo ad Exemplum horum Spirituum vegetant et convalescunt, consanescunt.

Nos Mumiam vocamus ad Transplantationem donec ostendemus quod ejus vehiculum, quod Spiritibus impregnatum est ut alunt e.g. Sanguis extravenatus Sudores urina excreta Sputa alvi ex Capilli unguium Segmenta lac & aqua Balnei lotura sordes &c.

Sanguis Mumialis est et inter transplantationum Modos primum occupat locum Ut enim sedes & vehiculum Spirituum vitalium ideirco beneficio hujus vehiculi omnes Spirituum morbi curari possunt Sanguinem extravasatum habere mutuum Sensum & consensum cum reliqua Sanguinis massa & Spiritibus affirmat Rettray in libro altero Sympathetico Spiritus inquit Sanguinis in utro servatis, manifestat Sanitatem aut Morbi cujus a quo detractus est sicut longe alias diversi nam morbido eo existente turbas diversimode denitatem animalem & contra. Usus Sanguinis in lege vero est intendidus, eo quod Spiritus sensitivos seu Spirituum sit Vehiculum, quo minus cum anima sensitiva & brutali nobis actiones affectiones impressiones passiones talesque una communicentur.

Urina inter mumias numerat, quatenus Excrementum Sanguinis est, Spiritus continet cum Sanguine & Spiritibus mutuum consensum habet Hoc testat Rettray Sape notavi Morbidi cum sua urina in lecto per aliquot dies servata Sympathiam. Idcirco Sympathetice per eam curari possunt totius Corporis infirmitates e.g. utriusque cujus egregiam curationem Sympathetica pete ex Sermonis Sto Ravano, Febre, quando erum in urina febricitantis corpore de in

fomicarum aceriam recondit. In specie morbos partium, per quas
emittit vq renum, vesicæ.

Per sudorem sympathetice curant morbi universales vq febres
quatenus vq ossa panis frustum carnis emunctorio applicat & sudore
impregnat, dehinc ani vel sui devorandum projicit: eodem etiam me-
do morbi cutanei quatenus in divia linteamina sudore madida ob-
lita aeri exponunt siccanda curant.

Alii excrementa munus loco interdum usurpant, spiritus enim
continere affirmant l. Agri qui post purgationem & clysteres de spiri-
tuum et vinum picoura conquerunt 2°. Analytes chymici qui ex excre-
mentis spiritus proliciunt. Per ea diastatici alvus lubricat vi sueco
acule imbuant, indurata vi saeculo indudunt et in profluentem
suspendunt obstructiones volunt, mediantibus alii faecibus vi de-
ponant ubi herbæ crescunt salubres, multi morbi curant per viam trans-
plantationis et haec a Bultonio genuina, caeteri non excludis enu-
in spe credit, quod rustici sint valentiores oppidanis hi enim faeces
suas deponunt in latrinas, vi locum abominabili putredinis, in qui-
bus una cum spiritibus putrescunt, illi vero inter herbas salubres me-
dicinales. & ea forsan homine etiam longaeviores sunt. Cavendum
autem est ne faeces qui suas deponat inter herbas malignas venena-
tas, exulcerantes quo minus intestinorum exulceratione, aut dysente-
riam sibi concitabat. Intestina autem sympathice per deposita alvi
excrementa affici aiunt enter docet dysenteria quando enim sanus ex-
crementa in eundem locum deponit in quem dysenterius sua ejecit
eadem affectione afficiunt ejus intestina. Id circo caveat sibi ne quis
in locum, ubi Animalium cadavera deportant & in putrilaginem olim
revoluta sunt, faeces alvi deponat. ibi enim ut plurimum hyoscia-
mus aliaq noxiae crescunt & funestae herbae, nec excrementa alvi aut
urinam deponat super calcem vivam, noi enim mulierem cui a-
nus et vesica callum graviter exulcerabat, quod solita erat urinam
et alvi faeces deponere super calcem vivam. Et haec excrementorum
cum intestinis sympathica ratio est, quod impuro excatorinates
exulcerant per excrementorum ambitionem prae eum si a quodam
cum malo vindicandi graviter & acerbe lacendi proposito, ea rat eos
pissorum aspersione.

Capilli inter munia referunt, quando prolixum expetimus ca-
pillitium in calicem transferunt: interdum in terram, interdum
aliorsum cave ne obcortas causas in aerem.

Nunc recensebimus Duos transplantandi Modos. Pri-
mum qui fit per Irrorationem secundum per Insitionem.

Irroratio est quando irrigas specifica herbas & vegetabilia uri-
na fecibus Sudore aut etiam ablutione seu lotura membri affecti,

donec curatio absolvatur, idq vel singulis separatim vel compluribus simul excrementis, vide autem ut facta irrigatione opportuna terram irroratam novis terre portionibus.

Inserio sic sequenti modo. Recipe munciam affectae partis aut gramineam et insinua arbori aut plantae inter corticem et lignum illius enim locus est par quem arbori succus pro nutritione et vegetatione communicat: vel insinua eam framini, et occlude aliquali ligni illinito terra pingui, vel postquam inter corticem aliquantum abscondisti tege statim corticem cooperi terra, et videbis effectum. Tali modo auferet odontalgia si salicis per corticem vulnerate aperiatur sanguine ex loco dolente tincta inseratq, superinducto iterum cortice. Eodem modo curant pueronum hernia aliq morbi: medium petunt ex supranominatis Authoribus. Circa insitionem non nulla notanda sunt, ut videre quod eg. morbi prout sunt vel volatiles vel fixi nunc insitionem nunc insitione non curent. In Insitione observandum ut sit arbor longaeva. Arbores si effectum durabilem desideras, si subito nascentem subito succrescentes sed in his moneor, ut absoluta cura statim animaq, quicquid insonuisti ne nimia vegetatio aegrotet. Ego novi olim puerum cui herniam intestinalem aliquis carnifex tentabat insitione in salicem, sed intestinali accedebat impedimento carnosa, forsan propter nimiam salicum vegetationem.

Sed Cautione.

Sub Curatione diastica merito et illius mentio facienda est que
ne magnetica dicenda & per Attractionem perficit quando aegro
ponunt et alligantur talea, quo morbosum attrahere possunt ita
Cacumorem applices infanti febricitanti dormienti, placescit in
mis & infans convalescat Columba per medium scissa & plantis pe
dum donec incalescant applicata calore attrahunt: ita podex gal
linae deplumatae libenter hominem veneno viperino gallina mo
rientem. Caput Serpentis morsui, Scorpii ictui ejusdem applicatum attra
hit per similitudinem venenum. Cineres rabidi Canis morsui ejus
dem medentur. Succinum circa collum gestatum defluxiones oculo
rum & catharros derivat. Coralliâ multis medent morbis appensa
Ranea seu rana viridis febrienti febrem tollit. Curavi aliquan
do febre acuta graviter decumbentem venerabilem virum, cui
pinnem tritum cum sale pedum plantis applicavi ipsi. Iste pavi
dere Plantarum largiter madefactus praicabat Dalle Africano
quam primum mapam devoraverat, mox quasi apoplecticus in
eram mortuus concidit, aeger autem cum Deo convaluit.

Demum Morbi Spirituum curant per Contactum & africtionem
verrucae atq Stigmata inquit Helmon de peste p 44 a perturbatio
ne prognanti. salui inducta attactu Cadaveris sensim ac sponte
Mortui, donec pars Stigmatis intime refrixerit, sponte etiam ab
roma sensim evanescat. Inter Experimenta relatum est siquis ve
rucas mellecendes nattas, similesq excrescentias colledo in Conum
lune lumine per vitrum superradiet, donec lingua vitro sensi
int, facile decidet sua sponte evanescunt.

Isto ponuntur transitum ejus pulpa sit africtu verrucis do
nec intepuerit & religatis medicatibus per filum, donec pomum
putrescit tum enim videbis verrucas attactas dispanuisse &c Ad
ophthas tollendas pomi Arboris germina per os deducta femi
pore siccanda suspendunt. Lardo aut nodis stramineis per fri
tas verrucas postea in terram defossis evanescere experti re
ferunt. Nonnulli post frictionem lapidem clave affingunt parieti
meridiem spectanti, ut a sole putrescat demum exsiccet. Sunt qui
africtione Ligni Guaiacini humores tollunt. Alii Guaiacinum ramos
figuratum difficilium herniosum puerum transmittunt, fissu
ram vinculo iterum compingunt, Centum complutinant.

Medicina Sympathetica Spiritibus appropriata.

Medicinam hanc Sympatheticam Spiritibus maxime appropriata

Cr primo quidem Spirituum spissitudo rarat et extenuatur per aerem serenum: quando Spiritus et Mumia vi Sudore madida exeunt aer serenò exponuntur, sta Spiritu e Sudore sereno aeri radijs Solaribus ventilant, iterumq; Sympathetice ii qui humido Corpore serenantur. 2 Per animalia Solaria, Musica, Lacta, Spiritibus & succis plena, volucria Spiritus ventilantia. 3. Per plantas et vegetabilia Xylia, Olaria Impuritas per terram corrigit quae tinet eas Spiritus autem manumittit aeri ventilandos. 2 In animalia Calidae Constitutionis Sylvestria quae in perpetuo sunt motu ut hirundines quae melancholicum sanguinem exsuccant praecipuè ex haemorrhoidibus etiam in serpentes ut ex observatis supra allegatis patuit. 3 in vegetabilia et herbas Cordiales hepaticas Stomachicas.

Aciditates etiam terra imbibunt, corrigunt cum primis autem aqueitur eg fruticini qui ut saepiq monstravimus ratione Olei alcali omnes combibent praecipitant & immutant aciditates quamvis ita in & per ignem qui Spiritum consumit luxuriam humidum destructione aspatione Sanguinis aut alterius Mumiae. Cineres magis as etiam exsiccant & eorum humidum, humiditates non tantum alimentarias, sed etiam praeter naturales ex quibus tumores &c Lenta exsiccatione etiam aer Mumiarum humidum exhaurit

Imminutorum frigidorum & viscosum Spirituum Mumia stantium pari praest in animalia vegeta robusta Canes domici, volucria quae in perpetuo sunt motu, in formicas animalcula laboriosissima in vilem lucium. in arbores itidem robustas Annosas et herbas Cordiales, Stomachicas hepaticas.

Motu Sagittis enormantibus trepidationi vi laborantes Spiritus tranquillandi sunt applicatione Cmplastri, Unguenti aut Pulveris Sympathetici Corpori vel Mumiae tantum. Mumiae mirifice agitatam & feram tanquam Elemento frigida quae non facile movent et irritantur 2. Translatione in animalia pretiosa, leporem mures, praesertim pisces 3. extra applicationem Cadaveris Indusii hominis lenta morte mortui, sanguinis leporis in benedictione in metu et terrore a Canibus acriq; dimicatorum appetitu vi Mumiae et Canis strangulati, filii quo suffocata est rabida Vipera ita aliis animalibus et catena qua suffocatus est fur Et haec vaccinatio est Introductio ad Curationes Spirituum Sympatheticas.

Oleum Cranii Hominis.

Oleum Cranii hominis fit ex cranio humano minutim contrito pe-
cuentotam forti luto munitam, amoto primum phlegmate, deinde oleo
proxime sequente cui aquale mumie pondus adli hoc super faca ad
quartam rem distillari et in fimo denig rectificari oportet. In quan-
tum ad memoriam varieg morbos proceller nemo est vel tam illum in
lectionibus Authorum versatus qui ignoret.

Est et alius hoc Oleum eliciendi modus quem magis fere probarim
Sumit Cranium humanum in minutas partes sectum quae calcinent de
nec rubescant indeg in spiritum vini pulveres injiciunt: tandem illig
cum hoc fit distillatio: qua quidem utrumq Oleum scilicet & spiri-
tus absq multo labore in altum consendunt. Separent Balneo vel
aliter secundum Artem. Mary Ant. Zimara.

Oleum Juniperi.

Simili omnino modo fit Oleum Juniperi Nucis muscate Anisi &
Cariophilorum quo et Cinamomi de quo sat supra. Plerig tamen primum
illud, sed cortice denudatum et multum exticatum inter bina basa ter-
rea per descensum exerhunt: quod Sodagne Gilepiae et plerig Lan
gravibus summe valet

Nota vero ne Luna deficiente Distillationem ejusmodi aggrediare
neq item si distillanda prius aromata cum suis Aquis aliquantulum
non fermentarint. Idem

Azurum faciendi modus.

Azurum ut vocant Commune sic facies Accipe Salis Ammoniaci Un-
cias tres, Aruginis seu Viridis Aeris Uncias sex pulverent et misceantur
cum Aqua tartari ut fiat Spissamentum Deinde mittant omnia in Phi-
alam vitream ita clausam ut nihil exspiret, & calido fimo per dies octo
repeliant, ubi extrahent repetes Aruginem conversam in optimum A-
zurum & Coeruleum seu Cyaneum.

Azurum ut vocant ultra marinum sic Conficies ac bene emendatis
Habe Azurium communem tere diligenter cum aceto, eog inunge tenuis-
simam laminam Argenti puri et & eam superpone lotii Urina plena.
Quod calidus cinerig & primis tandiu admoveas & moveas donec ultra
marinum evadat, hoc est praestantissimum ex libro manu vetustissima
descripto.

De Vitro.

Vitrum teri admodum durum & quasi malleabile accepi si fiat Aqua

per Alembicum ex succum Unguis Equini in quam vitrum rub-
fadum ignitum adhuc et candens injiciatur q ad minimum
candeng sic preparatum et ignitum, in fucilem sterilis immitta-

Nonnulli hinc per tres aut quatuor dies solui Hederæ et alia
præterea nihil comedenda præbent, qualibet die ejus urinam cum
quine recipientes: ex quibus cum cinere facto ex herba solide, cum
ad fornacem vitriariorum vitrum confici.

Calcem vero quod libet æs igni quantum vis volento contrahe
resistit si eam oleo communi per horas ad minimum sex bullia
ve ne citius quam par est refrigeret ob periculum fractionis ma

Succus herbæ parietariæ vitrum pariter a fractione conser
vare dicitur.

Artificium Singulare facile & magni valoris appro
quod vili tamen pretio conficitur.

Accipe ossium viridis coloris comestorum, limaturæ æris, mate
perlarum, squam vocant, quantum volueris, ceram Hispanicam fo
tam ad pondus omnium, Silicis pulveribus repte quam volueris co
nitatem & terrum, seu lenitatem candentem prope admodum ut
diante cera liquefacta unitis simul & connectis ea omnia posteri
stanto seu lapis unicus in plano distensus, qui postmodum ad mo
ad insigniter perpoliatur & partibus omnibus adequet debet admo
Hoc Artificium ad Cubulas parietes & alia quevis ad placitum de
beri potest, modo caveat ne illud ignis attingat.

Terrum molle reddere.

In aquam Corticis Cabarum si terrum candens sæpius immittas
lis instar plumbi molle & si postea in urinam vel aquam Plantag
projicias habebis duriusculum.

Aqua quæ terrum corrodit

Accipe aceti fortissimum, viride æs & sal Armoniacum dissolva
simul ac si scribere velles. Mine appone eram ad partem terream co
quam imprimi & efformari aliquid expedit, ac in ea scribe quod li
bet sed profunde satis et ad terri superficiem usq eam debita lineæ
rum seu forma cupieris incavatione, ac denique formina seu dispo
tura illas prefata aqua per noctem repte.

Unguentum quo terrum sic attenuat ut facile pene
pergingi

Accipe Carbones e ligno combusto Caliæ: ex his nempe ℥ii. Cetri alb
candrini, Vitrioli Romani ana ℥i. misce & dissolve cum aceto ad
in modum Unguenti. Postea sume e dicto ligno aut Quercus etiam
partem aliquam palma una longam medio perforatam in cujus cavita
te præfatam compositionem stricte calcatam appone, dictumq; lignum
seu baculum postea combure ut instar Carbonis nigrum fiat. Hoc

confringe reperies in eo quod ferrum mollificat si per noctem sallem
dor illo veluti ungrents limitum relinquat

De Armis.

Armatum quantumvis leve in succum herbe porri diebus Canicula
ribus ignita & candens aliquoties immersa tantam duritiem acquirit
ut validissimo cuiusvis scalpello resistere possit Idem de succo Plantag
nis asseritur.

Remedium ad armorum conservationem in summa mundicie
ne ut accipias plumbum limatum illudq in mortario mundo cum
aqua assidue tera, quasi in pulverem redactum. Sic preparatum mod
cubo in vas in quod oleum commune optimum imponeris, bullianty
igne lento usq ad quartae partis consuptionem cum assidua motio
ne & mixtione. Hoc ad superiorem usum asserva & utebare ubere.

Ligna et tabulata ne lodant igne

Ligna et tabulata alumine illita non ardescunt ut nec postes, fores,
duae Lacunaria ore viridi imbuta, modo crusta durior ij obducatur
& alumen plumbeq albi cineres pigmenti copiose misceantur.

Aurum vetus renovatum.

Accipe capillos nigros hominis alicujus & combure ad carbones
ignitos, ac fumus aurum vetus attingat.

De Coloribus.

Regula generalis ad colores esto Color caruleus qui & Azurinus in
campum apponendus, satis gummae cum cautela tamen ne expetat
viridis color, Roseta, Minium, Cinabrium mediocriter, Cerusa vero pa-
rum.

Azurinus color ordinarius

Azurinus color ordinarius Accipe laminas subtilissimas Argenti, Car-
tha ordinaria haud erasiores & sume item Aceti fortis lib. 1. & 3. 1 sa-
lis Armoniaci. Tera sal Armoniacum cum Aceto & una cum superiori-
bus laminis argenteis apponat ad fimum equinum per dies Quindecim
aut viginti. Aurichalcum in eo vase reperies.

Color Viridis.

Hujus modos tres hic adscribam Primus est ut sumas Viride Aes & eius
Aceto tera, cui adde postmodum aliquid Croci ac dissolve cum Vitello ovi
plurimum decocti. Hic color depingendis libris apte conveniet.

Secundus modus est ut accipias Succum Rutae cum viridi Aere ovi
Vitello ac modico aceti & croci tera.

Tertius ut tartarum & viride Aes cum aceto alto fortissimo in pari
quantitate simul commisceas ac tera, & cum aqua gummata tempera.

Color Rubeus.

Accipe Cinabrium cum aqua communi subtilissime tritum & cum ovi

albumine multum percasso, ac fere in aquam redacto fere, cui adhibe postmodum aliquid e lacte ferus, ac si paulo spissiorem colorem in stercoris fectionis alicuius expectas, ad de aliquid de Sri Vitello.

Ossa diversorum Colorum.

Accipe Ossa qualiacung volueris & calcina in vase aneo cum lacte caprino & optimo aere viridi, ita ut lac dicto colore alte tinctum maneat, et ad digitos aliquot illud superaret. Predictum vero vas cum ossum & sigillatim in finem equinum calidissimum per sex aut amplius dies adhibeas. Fiet sic ijs altius color viridis interius et exterius. Quod si alterius generis expetas, bulliant saltem cum oleo nucum vel etiam servato superiorius preparationis ordine viridi aeri ita impone alios colores. Si rubea velis accipe lignum Brasilianum rosetam quam vocant, ac utrum illorum libebit adhibe in vas fictile Xeris & urina plenum, in quibus ossa per aliquod tempus bulliant & circumvertantur.

Ebur ut etiam ossa quevis viridi colore tinges ad hunc modum. Sume aquam fortem qua tantum aeris, quantum fieri potuit exactissime ossa quibus formis visum erit elaborata permoltare sinas, ita vero Smaragdos colore imitabuntur.

Mirabile Experimentum De Cornu Ungule Alcini.

Aqua communis in quam sapius immittas pulveris ex Cornu dicti Ungule Alcini equis victatis esse predicat, ut si calculum calculosum in eam sapius immergas, hic ferrum aliud similes calamitae ad se sibi attractum.

Sclopetum cujus globulus explosus, Armaturam vestimenta quantumvis fortem & munitam perforet atq pertranseat.

Imponant cum pulvere grana tria florum Antimonii, & vice chartae qua superapponis adhibeas globulum cera rubra, postea globulum istum in particulam rotundam Coriaceam pingvem, omnia q in vasculo valide premantur.

De Lapide Philosophorum Cornelij Alcetani.

In promptu duo vascula habeo vitrea qua dissolutorcia appellamus. Lapidem hunc gloriosum accipio et caute divido Ex illius accipio unciam (intelligo quatuor Elementa) & impono vasculo predicto cui adde oleos Philosophico sive spermate Uncias sex deum (per hic intelligo operationem dierum 6) & pono supra Cineres tepentes tribus horis (intelligo 3 menses) continuis, si velim plura vascula simul parare, modo habeam omnium rationem. Hic videre est mirabile mysterium Arcanum, spoliat enim Aurum suo corpore, et reducit in Argentum vivum, suum quod fulget, quasi foret et Stella cujus splendorem oculi non ferent, si diutius velimus illud intueri, mox subsequit Argentum

vivum ipsius argenti quod loco fermenti tartar^{i} adpositum est hoc argentum vivum non minus splendore splendebit nisi quod fulgur ille magis palleat, alter autem nitilet, delectabile profecto spectaculum, delectatio horum erit pjcundissima videri, verum fateor nemo est qui hoc possit intueri, quin exhorreat plane.

Dominus Deus Sanctus in Secula Seculorum, gloriosq servet te. ut videre digneris hoc magnum Dei mysterium.

Durabit hoc nostra natura Celipsis aviter ad horas quatuor / intelligo mensis vj/ tandem cobunt in unum Corpus seq recondent suis cineribus, tanquam unica illa & divina Phœnix.

Extrahe ergo absolutis transfer mea Capsula sancta in locum fatidum & tanta re omnino indignum, nisi certe lateret ignis mysterium, scilicet in fimum equinum calidum permanetq ibidem 21. diebus, quibus absolutis non dubito, reparari hanc dictam materiam nigerrimam & vile indignissimam. Non tamen despero, nam latere in hoc nigrore rubens infinitam quantitatem scio. Illinc transfer eadem sancta Vasa in Balneum etiam 21. diebus, interea fit albissima et clarissima, tandem ultimo transfer eadem Vasa in fornacem Reverberationis et ibidem circulet et revivisca[t] 21 diem & vertet in nitidissimum fulgorem, sed nunc investigandum est summopere ut sit calor temperatus tribus continuis diebus / puta 3. mensibus / tum intentiorem ignem excitabo ultimo sic augmentando ejgnis, ut sit ignis fusionis auri, sed non cupri aut ferri, in his tamen tormentis perpetuo nitebit nostrum Divinum Elyxir, ac ita gratia Dei perficit, cum intriguennt Vasa cautissime eximendum est Elyxir & in pixidibus eburneis asservandum ut par est, tanquam res longe pretiosissima & dulcissima ac omnino Divina.

Elleborus nigri pnl celtens excellens mirabilis preparatio.

Mense Julii Luna in aspectu felici cum Jove existente aut etiam cum Venere, colligi debet Ellebor hic niger, non flos non folia sed radix & lignum. Lavet hic quantum satis simplicitte & alio aliud dijectione a sordibus emundatus. Siccet postea ad umbram in loco aperto. Recipe Radicum Ellebori nigri ejus qui florem purpureum gestat, herbarum quoq ab omnibus immundicijs cum vino mundatarum ana manij III. Conjice vasi et imponant in lanum rubrum, vel moscatellinum in loco loco bene obturato ad dicas mensuras & in Caldari in aqua bulliente per dies 6 noctesq simile. Postea exime et siccum fortiter exprime & filtra. Hoc filtratum pone super recentium Radicum Ellebori conquassatarum manipulum l. Rosarum rubrarum manij V. Caniphilorum ℥ VI. prius contusis pulsis simul in digestionem per diem unum addendo vini ardentis fortis octavam partem. precedenti vino, & iterum ponant in digestione per

alios tres dies poster expriman et edentur et liquorem serva. Interca liquorem superius reservatum per Balneum distilla, quoq; materia in fundo vasis existat melius remanebit, cum phlegmate para Salem de cineribus superius reservatis. Hujus salis ℞ ʒ 5. Croci Orientalis 5ß. Ambre finissime ʒ ß. misce simul terendo & cum sua propria aqua superius distillata repone totum, & hoc ter repete. Hac te sare velim antequam pingas suum Salem & Ambram materiam prius esse solvendam filtrandam & distillandam. Donec sit purissima & hoc sepius. Deinde adde Salem Croci & Ambram. Tunc habes formam specificam Elleborini gri pergratam laudabilis medicinæ, quæ Phlegmatico senes redducit ad temperaturam & sanguinem mundificat, & naturalem virtutem conservat principalia membra imo Universum Corpus ab omnibus futuris egritudinibus & morbi acutis usq ad terminum a Deo constitutum preservat. Sic enim accellit omnes virtutes herbarum in Conservande essentia Corporis humani in sua virtute

Usus hujus Elleborini talis est.

Sumat pupus ℈ß. in mense cum Aqua sua superius reservate et in sua tam ℈essentiam redacta ʒ ix Dissolvant et simul bibant, Jejuno stomacho & hoc de nocte, ab Anno 60 usq ad 70. quo peracto omni parca medicamine sumat, et deinde omni Septimana. Decrepitum hominem ripi venem renovat, quæ ad sanitatem & sanitudinem. Dentes a prauis humoribus servat oculos ab omni fluxu, a Paralysi, Apoplexia, podagra et omnibus malis & corruptis humoribus preservat. Hoc medicamentum Decanus quidam reperit et eo usus est qui Annis centum vixit cujus Epitaphium tale est

Hic jacet edentulus Canus atq Decanus
Rursus dentescit nigrescit & hic requiescit.

INDEX QUARTUS RERUM

in hoc Opere Contentarum.

A A A.

Arcana Optica . . . . . ℥ 11.
Aquæ vitæ bonitatem modus explorandi . . . ℥ 15
Aqua vitis quam alii appellant aquam ardentem ℥ 33.
Aqua mirabilis virtutis & efficatiæ . . . . . ℥ 40.
Aquæ stillatitiæ quomodo fiant . . . . . ℥ 84 ato ℥ 70.
Aquas destillatas ex tempore parare . . . ℥ 136.
Aquam Chelidoniæ modus faciendi sive de extrahendis quatuor Elementis ab ea ℥ 180.
Aquæ Solemnes faciendi doctrina pro Agnoti declicti a Medicis . . . ℥ 179 ato
Aqua Roris marini . . . . . ℥ 181
Aqua distillata pro Confortatione Capitis. ℥ 184 ato
Aqua mirabilis ad Conservandum & contra omnem malitiam ℥ 184 ato
Aqua Socialis ad omnes morbos oculorum ℥ 185
Aqua pro Oculis . . . . . ℥ 185.
Aqua potabilis . . . . . ℥ 185.
Aqua Hirundinum
Aqua Lapidis
Aqua Conservativa
Aqua duplicativa
Aqua Salvia
. . . . . ℥ 185 ato
Aqua Vivificans ad pristinam Juventutem reducens ℥ 186
Aqua quæ ferrum corrodit . . . . ℥ 197 ato
Aqua vitæ de ejus virtutibus & laudibus . . ℥ 174 ato
Composita est quæ sic componit . . . ℥ 174 ato
Alia Composita facta . . . . . ℥ 175.
Aqua Cælestis sive Elixir vitæ . . . ℥ 176.
Perfectissima . . . . . ℥ 175 ato
Aceti atq Limonii vis seu Citri . . ℥ 15.
Alumen & Rubea radix durabili colore pannos imbuunt ℥ 16.
Arthemisia facit abortum . . . . ℥ 17
Abrotanum valet pro spina & venere ℥ 17.
Absinthium pro Encausto contra Mures ℥ 17.
Allium pro thussi. . . . . ℥ 17.
Ambra valet pro abortu & venere . . ℥ 17.
Ametistus ejus virtutes tum aliorum Lapidum ℥ 17. 905 ato
Alectorius . . ℥ 17 ℥ 23 ato ℥ 80.
Alabastrum . ℥ 17.

A A A.

Ars Magica Naturalis . . . 219.
Abortum herba causare . . 224.
Arbor. Arboribus ad fructus copiam sustinendam 224 ato.
Arbori fructum & fertilitatem inferre 224 ato
Arbores fecundandi modus . . 246.
De quibusdam partibus arboris 238 ato
vocabula ad Arborum culturam & Insitionem pertinentia 239.
Insitiones variæ quo tempore anni faciendæ 240.
Quibus Instrumentis Insitionem munitum esse oporteat 240
Per Seminarium Hortulanorum quid intelligit 238 ato
Surculi aut Calami quomodo & unde legendi . . 240 ato
Surculi uti excidendi . . . . . 241.
Surculos præcisos ita adservato et ad Insitionem
præparato atq exacuito . . . . 241 ato
Arborem quo pacto detruncare oporteat & ad Insitionem præparare 241
In Cortice quomodo inserere debeas . . 242 ato
Post Insitionem truncum uti communiat 243 ato
Arbores pusillas aut majorum arborum superiores ramos in
ligno vel trunco quomodo inseras . . . 249.
Arbores provectiores ac Proceres in fissura ligni & Cortice
quomodo inseras . . . . . 244 ato
Inoculationem sic facito . . . . . 245 ato
Emplastrationem uti facias . . . 246.
Liber terminus Hortulanorum quid significat 246 ato
Quæ quos Surculos Arbores patiantur et admittant 246 ato
Nova quædam inserendi genera præterea quæ superiori descripta 247
Arborum Insitarum etiam provectarum Translatio 248 ato
Quod solum singulis arboribus est amicum 249
Intervalla qualia quantaq esse debeant inter
singulas Arbores . . . . 249 ato.
Privatarum fructiferarum Arborum in Pastino po-
sitarum Cultura post Insitionem tamen & Translationem 250
Arbores Urbana quibus morbis intereant, quave patiantur, in commodo 251
Quod solum Seminarijs eligendum & quomodo id excolendum 251
Seminarij defossi præparatio ad Sementem 253 ato
Seminaria ex vinaceis & acinis quomodo fieri debeant 254
Nucum in Seminario pomenda ratio . . . 254 ato
Satio Nucleorum in Seminario . . . . 254 ato
Plantaria quomodo facienda transferendis ex Seminario
novellis idonea . . . . . 254 ato
Positio aut Satio Arborum in Pastino per talea aut Surculos 255

A A A.

Arborum propagatio in Pastino positarum - P 156.
Corylum Corsum Prunum Rhamnum & hujusmodi
frutices uti conserva . . . . . P 155 ato
De variis Insitionum generibus . . . P 156 ato
Arbores modus disponendi in Quincuncem . . P 156 ato
Agro vel Horto ut non sint noxia tempestates . . P 40 ato
Insitio quæ fit in Trunco vel Cortice . . P 241.
Arbor Populus . . . . . P 283.
Surculus Malleoli Palmites Gemma in vite quid? P 225.
Inter virgultum germen . . . . .
Ad arcendas Cruces tincas . . . . . P 15.
Ad audaciam augendam . . . . . P 19 P 43 ato
Achates P 25 P 39 ato
Auxilium & opes conciliare per herbam P 30.
Amorem herba provocans P 30.
Ad Amorem & gratiam . . P 30 ato
Amor Sortilegium Amoris P 33 ato
Amorem imitare P 43 ato.
Arbor Diana quid & quomodo fiat P 84 ato
Actiones rerum attractu & repulsu peragunt P 26.
Astra: de Astris et Planetis rerum P 31.
Ad intelligendum voces Avium P 32.
Annulum Saturni modus formandi P 36.
Annulus Veneris P 36 ato
Ad piscandos pisces P 38.
Azurum Ultramarinum conficere P 38.
Asthemisiæ ad radices carbo & ejus natura P 38 ato
Apes arcere in alveolis P 39 ato
Aureum colorem Metallis ac lapidibus inducere. P 39 ato
Alopeciæ remedium P 42 ato
Anguilla P 43.
Actio an detur in distans P 45 ato P 46.
De Sphæra activitatis P 46.
Astra imponunt corporibus Physicis vim Sympatheticam P 46.
Antipathia animalium cum partibus animalium & partium inter se P 46 ato
Antipatia seu odium P 47 ato
Actui Operationis in distans P 48.
Amandinus lapis P 49.
Acetum Rosaceum purissimum sine aceti additamento ex solo
Rosarum succo P 50.
Aspectus & Configurationes P 50.

Aspectus benefici & malefici P 79.
W. Actio - - - P 84.
Agri cui stercorentur? Steriles unde & quomodo fertiles reddant P 88
Actio inter similia qualis P 85 ato
Alteratio: An datis atomis tollat Alteratio P 88.
Aeris accessus P 106.
Asparagus P 135 ato
Auri tinctura P 136.
Ars chemica & pulvis medicina Philosophorum ad auri Potabilis
mira naturali occulta ac Divina ut Actione & operatione P 1
Aurum potabile P 183 ato
Aves ut manibus capiantur P 188 ato
Anima P 188 ato
Animas vegetabilium esse meros spiritus P 184.
Azurum faciendi Modus P 191.
Artificium singulare facile & magni valoris apparens, quod
vili tamen pretio conficitur P 197 ato
Aroma P 198.
Azurum vetus renovatum P 198.
Azurinus color ordinarius P 198.
Aureis literis scribere P 38.
Actio & passio Elementorum tam de Contactu P 80.
Axiomata P 80.
Reactio P 81 ato
Passio - P 81 ato
Ars pugna Elementorum in mistione opus sit P 92 ato
Amorem excitare seu venerem P 181.
Astra & Planetæ rerum P 31.
Amor. Unde proveniat Determinatio ad talem
vel talem amandum P 48.
Ars Operativa liber III. Magistri Raymundi Lulii P 173 ato
Anima discrimen & spirituum P 190.
Aspectus & Configurationes P 50.

B L B.

Belocultus - - P 17.

C C C.

Cista visoria ad res quoq depingendas apta P 1 ate
Cista alia Visoria P 2.
Castanea gli serventur P 15 ate
Chelidonius P 17. P 13
Chrysolitus - P 17.
Celonites - - P 17 ate.
Coralius rubeus P 17 ate
Cranium P 17 ate
Corvia sive Corbina P 17 ate
Columbæ lares suos ut ament & colant P 21 ate
Canes ne latrent P 22.
Colocynthidis vis P 24.
Cicurare feras P 24.
Cucurbitæ Cumeres Pepones ut intra se semen non habeant P 24 ate
Carnem salvam dulcem ac delicatam efficere P 37 ate
Cervos convocare P 38 ate
Capillos vel barbam deniggare P 39 ate
Canes obmutescere P 42 ate
Curatio an det per Sympathiam P 44 ate
Causa De Causa effectiva P 49
Compendium rerum admirabilium & abstrusarum P 54.
Circus Idea Thoticus P 77.
Colores P 79. P 85 ate P 198.
Carpionius lapis P 80
Cancrorum Oculi ad calculum P 80.
Chelidonius lapis & ejus virtus P 83.
Commercium inter Corpus demortuum Hominis & Spiritus vitales
ejusdem Operantes P 85.
Cohæsionis differentia P 97 ate
Castaneas Nuces ad veris initium servare P 135.
Citria mala conservandi Modus P 135.
Capillorum decoramentum P 187.

CCC

Capillus. Lixivium pro tingendis Mulierum capillis P. 187.
Canes congregare P. 188 ate
Curationes Sympathetae P. 194.
De Curatione Spirituum morbidorum per transplantationem P. 194 ate
Color viridis P. 198
Color Rubeus P. 198.
Coralliorum rubrorem restituendi P. 15.
Caducus morbo modus hominem liberandi P. 32.
Camphora & aqua Rosarum P. 162 ate.
Corpora. Omnia Corpora esse Spiritu ora ex Spiritibus coagulata P. 189.
Canibus silentium imponere P. 188.

DDD

De Optica seu Perspectiva Scientia Axiomata & Propositiones P. 1.
De Arte delineandi et pingendi P. 2 ate
De plano et Sphere delineatorio P. 8.
De Intersectione Speciei Visibilis varia Projectione Imaginis in planam Superficiem & Imagines oblongas delineandi modus P. 9.
De projectione Imaginis in Superficiem Irregularem P. 9.
De Gemmarum Virtute P. 15.
De Potentijs Celestibus P. 10 ate
De Naturis & Causis Virium in Gemmis P. 26.
De Septem Lapidibus Sympathicis Metallis P. 37.
Dentes absq ullis Machinulis eradicare & oculorum maculas detergere P. 37 ate
Dentes tollere P. 39 ate
Dentibus inserviens pulvis P. 42.
De Triplici Philosophia fundamento & de argumento Idea P. 51.
De Elementorum deductione ex Ordine Creationis, quam scire vere Philosopho expedit P. 51 ate
De distinctis inter se Elementorum proprietatibus & eorundem Radice Transmutationum quantâ ad bonum Ideam scripsit P. 52.
De Mixtione Elementorum quatenus Corpus constituunt De Canonibus & Consideratione Elementorum necessario observandis & quadam de forma Individuali . . . P. 54 ate
De Elementorum inter se hostilitate & Confederatione de Generatione Receptione q Elementi calidissimi et levissimi Simpliciter apud veteres, atq de hujus Mystica apud Philosophos consideratione P. 55.
De Comprehensione Ignis, Intellectualibus Celestibus & Elementaribus P. 57
De Elementi absolute gravissimi & in duplo, triplo quadruplo deinde

D D D

& Immobilis proprietatibus 257ato

De Elementi humidissimi minus absolute facultatum deductione de Aque apud antiquos applicatione & de hujus singularibus virtutibus 258.

De Elementa humidissima Actionis & in duplo frigidioris ad aliud Elementum Natura & Efficacia - - - - - - - 259.

De Excellentia virtutis Elementaris in Quadruplici Mixto. rum Ordine, cuilibet juxta Speciei competente - - - - 261.

De Varietate Specierum & Qualitatum ex Mixtione Elementa ri & de virtutibus proximis Elementis singularibus - - - - 262ato

De Formarum & Proprietatum mirig evidentium viribus peculiaribus 263

Dat Conclusionem Opinionum Aviceñe Alberti, Hermetis &c in prefato Capite allatarum - - - - - - - - - 264ato

De Singularium sub Speciebus Virtutibus 264ato

Dat Expressiorem Sententiam Autorum, de Causis harum Virtutum diversarum diversorum Singularium - - 265.

De Tertio quod datur inter Superiora & Inferiora mode Connexionis admirandæ - - - - - - - - - 266.

De Antecedentibus Concordantium & Discordantium in Natura rerum, ratione Consequentium - - - - - 267.

De Conclusiva Sententia Causatorum Antipathiæ & Sympathiæ - - - - - - - - - - - 267ato

Denig Proponit Autor Communicationum & Impressionum unius Proprietis diversa, in aliud Singulare & diversum & non diversis Exemplaribus 268.

Docet recensetq Proprietatum occultarum quasdam Operationes, per Regulam specificæ Convenientiæ propriæ 268ato

De Introductione Operationum Qualitatum gradualium ad Sympathias & Antipathias - - - - - - - - 269ato

De quibusdam Communibus Antipathiarum & Sympathiarum Exemplis ratione positig Aspectuum Celestium, & temperamenti Serie 270.

De quibusdam Presagiis ex Antipathia & Sympatia, ab Animalibus, Plantis & alijs mixtis desumptis - - - - - - - 270ato

De Sympathiæ et Antipatiæ rerum in Natura, juxta Seriem Qualitatis 271ato

Dat Exempla occulta forma Sympathiarum & antipatiarum in Natura, quo ad totam Substantiam - - - - - - - 272.

De Inimicitia & amicitia Occultarum formarum Operationibus in Elementatis quatenus sub Scala partium Specierum & Individuorum comprehenditur 272ato

De Antipathia & Sympathia vive de amicitia & Inimicitia eorum quæ in Mundo Celesti sunt, Corporum - - - - - - 273.

D D D

De Amicitia rerum in Mundo Elementari utpote Mineralium vegetabilium et Animalium, tam inter se quam cum aliis rebus . . . . . p. 74.

De Naturali Arte Medica quam quoddam Animalia abdita causa beneficio per Amicitiam, ad alias res vegetabiles callent p. 74.

De Inimicitia vegetabilium, mineralium, & animalium erga diversas res Sublunares . . . . . p. 74 ato

De Animalium Terrestrium Volatilium & Aquatilium, inter se gratia, inclinationi abdita Amicitia . . . . . p. 75.

De rerum Inimicas & amicas Inclinationis, virtutibus ratione Animalium viventium distributis . . . . . p. 77 ato

De Inimicis rerum Inclinationibq consideratis virtutibus in Animalibus mortuis . . . . . p. 70

De Qualitatibus Materialibus ad Sympathiam & Antipathiam pertinentibus . . . . . p. 76.

De quibusdam ad Amicitiæ occultæ Divinationumq veritatum Doctrinam pertinentibus membris et de Virgula Divina, cujus usus a Metallarijs celebratur . . . p. 76 ato

Doctrina Methodica rerum Naturalium . . . . . p. 79.

De Spiritualibus rebus, deinde de Corporatis Simplicibq . p. 79.

De Alteratione ejusq Dispositionibus . . . . . p. 82.

Ejus Axiomata . . . . . p. 82.

De Rerum Naturalium Consensu & Dissensu . . . . . p. 86.

De Materia rerum Naturalium . . . . . p. 86 ato

Donatum Qualitates occultæ & Agentia a tota Substantia p. 87.

De differentijs Qualitatum occultarum . . . . p. 87.

De Peculiaribq quibusdam characteribq, in Planetarum subjectis peculiare quoddam portendentibus . . p. 136 ato

De Signis et Figuris aliquid Speciale portendentibq p. 137.

De Lineis omnibus in manu . . . . . p. 137 ato

De modo Extrahendi Quintam Essentiam, ex Sanguine humano Ovis Carnibus & similibus . . . . p. 159.

C C C.

Epipedographia . . . . 23.
Elektropia Elitropus . . . 218.
Epilepsiæ medendi Modus, Lapidis Hirundinum 237 ato
Experimentum Francimontii Proto Medici Pragensis 233 ato
Elementa Literarum in manu ad Planetas referuntur 236 ato
Extractio Elementorum ex Lauro . . . 181.
Equum vulneratum curandi Modus 188.
Experimentum Mirabile de Cornu Ungulæ Asini 180. 198 ato
Ellebori nigri præ cæteris excellens Mirabilis Præparatio 199.
usus hujus Ellebori . . . . . 193 ato
Elementorum Actio & Passio tum de Contactu . . . 180.
eorum Axiomata 190
Reactio . . . . . 181 ato
Passio . . . . . 181 ato
Crisymum Herba pingia provocans . . . . . 24.
Ebullitio seu spumescentia 213 ato
Eruca Hortensis 193 ato

F F F.

Fructuum cujusq generis Modus conservandi 15 ato
Faniculum pro Venere & Juventute . . . 17.
Florem diversis coloribus pingere . . . 39.
Furem ligare & Domo arcere . . . . 39 ato
Faciem reddere gratissimam . . . . 42 ato.
Fluxus menstruus . . . . . 43.
Effluvium De Effluvio subtilissimo ex omnibus Corporibus emanante 245.
Fermentum . . . . . 47. 192 ato
Forma 47
Fermentatio . . . . . 93. 192 ato
Partium Subjectum Fermentationis constituentium Unio 94.
Consistentia Fermentationis seu Fermentabilium . . 99.
Instrumentum Motus Fermentativi . . . . . 102 ato
Fluidum humidum Aqueum tepidum . . . . . 103.
Faex . . . . . 121 ato
Fermentationis differentia & diversitas . . . . 128.
Fascinatio . . . 192 ato

F F F.

Ferrum molle reddere . . . P 191 ato
Fermentalis Generis Salium & Spirituum P 180 to
Febris Remedium contra febrem continuam & magisterium in cura ejus P 170.
Remedium contra febrem tertianam & magisterium in cura ejus P 170.
Contra quotidianam febrem . . . . P 172 ato
Contra acutas febres . . . . . P 172 ato
Frenesis Ad curandum Frenesim & Stultitiam, & quis furorem vel stultum ad mitigandum . . P 173.
Febris. Remedium contra febres & terminum enutriendo & cura eorum simul . . . . P 173.
Remedium contra febres Pestilentiales P 173.
Faciem modus efficiendi pulchram P 16 ato

G G G.

Gemmarum virtus P 15.
Gelachides Geralides P 18.
Gagates . . P 18.
Gallus gallinaceus P 21 ato
Generatio unius est Corruptio alterius P 49
Generatio & Corruptio quid sit? P 183 ato

H H H.

Hyena P 18.
Horas rori Modus indicandi P 24 ato
Hominis Plantatio P 24 ato
Humorem extrahere ex quo latius diffusus proficiscat Lumen & emanet, ut nocta videri possit P 29 ato
Herbæ P 30.
De modo Operandi herbarum P 30.
Herbarum Collectio P 30.
Horæ. De Horis & Planetis P 31.
De Horis dierum ac Noctium P 31 ato
Homo ut fiat invisibilis P 32.

I . I . I .

Imaginis erectæ delineatio P 2 a.
Joannis Baptistæ Natalis dies P 16.
Ignæ lucri aliquid ne comburatur P 29 a.
Infantes nasci pileatos quid significat P 33 a.
Imago Corvos ligans & congregans P 38 a.
Invisibilis ut quis fiat & lucret P 38 a.
Insidiæ quæ fiebant in Bruno in Curtio P 41.
Impotentia contra Impotentiam Erectionis virgæ eximium Linimentum - - P 43.
Incantationes P 48.
Imaginativa vis P 48 a.
Idolum Magicum P 49 a.
Jugandes conservare P 135.
Incantationis remedium P 181.
Ignem lucem lumen radios esse Spiritus P 189.
Ideas esse Spiritus P 190.
Influentia. De Cœli & Astrorum Influentijs & de Spiritu Universi P 192.
Idea Quid per Ideam Elementarem audiendum P 51.
Ideal Hipotheticum Punctum P 77 a.
Imaginatio fortis hominis alicujus in Imaginationem alterius debilioris & magis passivam mirè ejusdem agit P 44 a.

K K K

Kirannidis Compendium Aureum volumen de Septem Herbis P
Septem Planetis - - - P 167 a.
Sol sequitur Prima Herba - P 167 a.
Semper viva Herba Secunda - P 168.
Marrubium Herba Tertia - - P 168
Saxifraga Herba Quarta - - P 168 a.
Peonia Herba Quinta - - P 168 a.
Satyrion Herba Sexta - - P 169 a.
Salvia Herba Septima - - P 170.

L L L .

Lucris aliquid significare in locis obscuris P 1.
Luna Quarta natus P 15.
Luna vis in Interiora P 15 a.
Luna quot diebus Cursum perficiat P 16 a.
Luna . . P 20 a. P 19 a.
Luna quando sit infortunata P 20 a.
De reliquis Lunæ potentijs P 21.

L L L.

Lepus ℥ 21 ato
Lupus ℥ 21 ato
Lampirides ℥ 22.
Lactuca . . ℥ 24.
Legumina omnia ut celeriter coquant ℥ 24 ato
Lapis. De Septem lapidibꝫ Sympathiæ metallis ℥ 37.
Literas virides scribere . . . . ℥ 38.
Lupos fugare ℥ 38.
Literæ Scriptæ ne possint comburi ℥ 38 ato
Lilia rubra facere vel alterius coloris ℥ 39.
Lupos vel vulpes occidere ℥ 40.
Lusum fortunandum facere ℥ 42.
Leporis adeps . . . ℥ 43 ato
Luna. Scriptura in disco Lunæ ℥ 49.
Lac quando premit non coit butyrum ℥ 49 ato
Laminarum Unguentum ℥ 134 ato
Lapis de Lapide Philosophorum de materia illius deductionis
in Operatione ad primam Lineaturam hoc est Nigredinem
de gradu Ignis . . . . . ℥ 134 ato
De modo faciendi projectionem - ℥ 135.
Lapis Philosophorum ℥ 157 ato
De modo dandi Sigillum Hermetis ℥ 158 ato
In Opere Lapidis Philos. Putrefactio . . ℥ 159 ato
De Medicina Philo. auri potabilis - - ℥ 160.
Libellus Arnoldi de Villanova qui Testamentum inscribit ℥ 160 ato
Lapis Philos: quid sit? ℥ 160 ato ℥ 198 ato
Liber I Artis Raymundi Lulii Operandi Quintam Essentiam ℥ 164.
Capitulum II. De his quæ consumunt malos Humores ℥ 165.
Capitulum III De His quæ generant bonum Sanguinem
& humorem laudabilem & Spissum ℥ 166.
Capitulum IV De Innovatione & Confortatione Cutis & virtutis ℥ 166
Capitulum V. De Renovatione pilorum ℥ 169 ato
Capitulum VI. De Refectione & Hilaritate animæ ℥ 166.
LIBER II De Septem Herbis Planetarum & de Febribꝫ ℥ 167 ato
Lunaria major & quæ de ea narrantur. ℥ 188.
Lunam frigoris esse fontem ℥ 189 ato
Ligna & Tabulata ne todantur ℥ 198.
Lapides. Tempus Electionis in Figuris lapidibꝫ inscribendis ℥ 202

Linguæ Hirundinis. vid. fol 146

M M M.

Mus P 22.
Magnes P 23.
Magnes animatus P 28.
Magnes inanimatus quid sit P 28.
De magneticis particularibus qui in Natura rerum reperiuntur P 28 ato
De magneticis in vegetabili Natura existentibus, sive de Soliquis et Luniquis magneticis, in Plantarum Oeconomia magnetica virtutis efficatia minime in modum alucefal. P 28 ato
De magneticis Solaribus P 28 ato
Mulier vel Puella ut narret quid fecit? P 32.
Munimentum ab insidijs deq veneficijs P 33 ato
Mercurius fortunatus P 34
Mennonius lapis P 37.
Mures fugate P 37 ato
Magia. De Magia & Spectris & apparitionibus Spirituum P 49.
Magos in variam formam Bestiarum mutari P 49 ato
Magæ quibus utuntur ad Veneficia P 49 ato
Magæ vocantur Stryges P 49 ato
Mundus duplex P 51.
Mercurius Philosophorum P 83 ato
Manna mercurij P 84.
Magnes albus P 85.
Mistio ... P 90
Mistio quomodo fiat? P 92 ato
Motus Collisorius & attenuatorius P 108 ato
Morbus. Ex morbo chronico sequens febris P 170 ato
Medicina. Remedium quod contra impedimenta medicinæ & contra pericula quæ a Medicis qui administrant medicinas contingunt, idest contra Nocumenta quæ a Medicis inferuntur in Corpus humanum ... P 171.
Medicorum Oratio ... P 173 ato
Medicina nova Spirituum curiosa. P 188 ato
Medicina Sympathetica Spiritibus appropriata P 196.

N N N

Nucis Arboris virtus P 25.
Natura in rebus singulis propriis viribq exornandis
parens sagax & provida P 25 ato
Nulla vis naturalis tam occulta, cujus ratio saltim probabilis dari non possit - - P 25 ato
Naturæ rerum in lite & amicitia posita est. P 26.
Notæ Chymicæ quibq materiam suam denominant P 136.
Nutritio. De Nutritione Corporis P 191.

O O O

Oculus: Visus oculi Indicem dirigentis Stabilitas I Oculi-
Statio et Situs - - - - P 1ato
2 Capitis quietis procurandæ P 8.
Onyx P 10 ato
Ovis ut te sequatur P 21 ato
Ova Anserina P 23.
Oxymi vires - - P 24.
Opalus ejus virtutes P 37.
Ophtalmus P 37 P 37 ato
Odontes - - P 37.
Ordo Inferiorum rerum scilicet Terrestrium ad Superiora
scilicet Cælestia - - - - P 184.
Osea destillata ab Aquis separare P 136 ato
Oleum ex Talco extrahendi Modus P 192.
Oleum Cranii Hominis P 197.
Oleum Juniperi - - - P 197.
Ossa diversorum Colorum P 198 ato
Olei Talci insignis præparatio formositatem atq Juvenilem formam inducere valens P 191 ato

P P P

Parallelogrammum Delineatorium ejus Definitio P 3.
Fabrica: I Parallelogrammi Partes P 3.
II Partium Officia P 3 ato
III Parallelogrammi Figuræ P 4 ato
1. Parallelogrammi Simplicis P 4 ato
Compositi - - - - - P 5.
Compendium - - - - - P 5.
Quatuor laterum Parallelogrammi Modus & Situs P 6.
Punctorum pro tribus Stylis Inventio P 6.

P P P.

Parallelogrammi prodima & eorum quæ sunt ad delineandum
necessaria Dispositio . . . . . P 3 ato
Stylorum collocatio ad habendum certum Proportionis Long. P 3 ato
Eorum usus . . . . . P 6.
Stereographica . . . . . P 7.
Ad Fabricam Parallelogrammi Stereographici I. Indicis Stereographici diversitas . . P 7.
Ad usum Stereographici Parallelogrammi II. Prototypi primarij ab Instrumento dispinetio. P 7.
Parallelogrammi Graphici potentia & effectus utriusq Epipedographici & Stereographici . . . . P 9 ato
Parallelogrammi usus ad alias Scientias, tum liberales quam Mechanicas . . . . P 9 ato
Stereographici tantum . . . . P 10 ato
Pix quomodo elicienda . . . . . P 16.
Pavonium Lapis . . P 18.
Potentia Inferiorum Corporum pendet a Superioribq P 22.
Planetarum gradus, illorum effectus P 22.
Pisces capiendi Modus . . P 23 ato
Pulices abigere . . P 24.
Poma in vigore ut diu maneant P 29.
Pilos ita nasci . . P 30.
Planetarum Aspectus P 35.
Potio vere Aurea pro Pestiferis deploratis P 38.
Pertis remedium P 38.
Pediculos adversus remedium tutissimum P 39. P 42.
Pisces inebriare ut manibq capiantur P 39 ato P 40.
Pleuritidis remedium P 42.
Partus facilitare . . P 42 ato
Partus difficilis . . P 43.
Philtrum P 43 ato
Phthisis remedium P 84 ato
Plantarum mors in quo constat P 85.
Pigmentum Violaceum P 85 ato
Pigmentum Viride . . P 85 ato
Prognosticon de Die Conversionis S. Pauli P 85 ato
Pinguedinis differentia P 96 ato
Plantas resuscitandi Modus P 134 ato
Pyra servandi Modus . . P 135
Pyrophorum Modus parandi P 136 ato
Plantarum Naturas proprias quasdam tria Carmina decernentia P 136 ato

P P P

Pili ut citissime crescant & nascant ℈ 187 ato
Pili ne cadant ℈ 187 ato
Phantasmata ℈ 187 ato
Phantasia: De viribus Phantasiæ ℈ 191 ato
Podagræ curandi modus ℈ 194.
Parasceve quid significet ℈ 35 ato
Pestis tempore Remedium à virgulâ. sive Potio ℈ 38

Q Q Q

Qualitates occultæ an dentur & agentia a tota Substantia ℈ 81
Qualitates occultæ ℈ 192 ato.
Sententiam cujusdam Philosophi Moderniorum contra illos qui Originem Virtutis Spiritualis ex abditis Qualitatibus rerum prodire Statuunt. Iis tribuunt & de illis quæ ab Idæis Intelligentijs & Cabalistis aliqui harum proprietatum origini disputant. ℈ 63 ato

R R R.

Ros Solis ℈ 16.
Rana Rubeta ℈ 21.
Raccinum ℈ 23 ato
Ruta ℈ 24.
Rosæ & Liliæ ut vegeta serventur ℈ 29.
Rosam facere cuipislibet coloris ℈ 39.
Rosaria quomodo ex paucis virgultis copiosa fiant ℈ 40 ato
Rubiginem a ferro avertere ℈ 43.
Remora piscis ℈ 49.
Revinorum Solutio ℈ 136.
Ruptura ℈ 187 ato

S S S.

Spiritus. Unde vis in concutiendi Spiritibus ℈ 16.
Spinas e corpore educere. Pestucas tollere ℈ 15 ato
Sextarius libram & uncias 8 complectitur ℈ 16.
Selenites ℈ 18. ℈ 10 ato
Studites ℈ 18 ato
Saphirus ℈ 10 ato
Smaragdus ℈ 10 ato ℈ 23 ato
Stranguria remedium ℈ 25 ato
Sanguinem sistere ℈ 23

S S S

Sabina P 23 ato
Sterilitatem inducere. P 23 ato
Smegma mulierum P 30.
Secreta ut revelentur P 36 ato
Setas varijs coloribus tingere P 37 ato
Serpentis lingvæ in 6 gus naturn P 38 ato
Spiritus in lixdi P 41 ato
Spiritg anones P 42.
Serpentem sistere P 42.
Synapi extemporaneum & generosum facere P 42 ato
Somnum provocare P 43.
Sympathici Pulveris explicatio, Effectus per Regulas pro fundamento positus alianum proprietatum Sympatheticarum emanantium P 44.
Sympatheticus Pulvis P 45.
Sympathiæ & Antipathiæ Causas occultas invenire P 46.
Sympathia Hominis cum partibg animalium P 46.
Sympathia Hominis cum Mineralibg et Lapidibus P 46 ato
Spiritus & Sangvis effectus mirj P 48 ato
Solsticium & Equinoctium P 49 ato
Sulphuris passiones in Fermentatione P 125.
Sulphur tamen Cineris fermentescentis, est causa totig actus fermentativi P 126 ato
Dependentiæ Specierum Scala P 129.
Sylloge Dictorum P 129 ato
Spiritum elicjendi modus ex Vegetabilibg P 134 ato
Seminum Natura P 135 ato.
Spasmus Remedium contra Spasmum Febrem generantem P 173 ato
Secretum Secretorum Naturæ P 179.
Salis præparatio P 180.
Sapo summe venustans & odoriferus P 187.
Sangvinem sistentia P 187 ato
Spiritus. De Spiritibg Corporibg subtilissimis tenuissimis P 188.
De Existentia Spiritvum Nostrorum P 190.
Spiritvum Nostrorum definitio seu Explanatio P 190.
Sclopetum cujus globulus explosus Armaturam sue Loricam quantumvis fortem & munitam perforet atq pertranseat P 198 ato
Secreto exspiscandi modg a Dormiente P 30 ato

I I I.

Iamary 3. P 23 ate
Tempus condendi Domibq & Urbibus P 33.
Tempus & Impetus P 126.
Talcum modus parandi pro usu necessario P 136 ate P 191 ate
Tenebras esse Substantiam spiritualem P 190

U U U

Vinum quomodo ab acore vindicet P 18 ate.
Veneris Planetæ virtutes & Efficatiæ P 18 ate
Signa 1me Triplicitatis
Signa 2de Triplicitatis P 19.
Signa 3tiæ Triplicitatis
Signa 4te Triplicitatis.
Venerem excitantia . . . P 19.
Verbena seu Peristereon ejus vis & virtus P 23 ate
Vinum Phthoreum idest quod partus enecat & aborty facit P 29.
Vincula Serrare Januas aperire acquirere intellectu Avium P 30 ate
Victoriam Sacrandi modus P 32.
Voces Avium intelligere P 32.
Unguenti Armarij descriptio P 32 ate
Verbenæ Radicis virtq & præstantia P 39.
Vestes a tineis custodire P 39 ate
Unguentum ad ignis ambustionem P 40 ate
Venatores fortunatos reddere P 40 ate
Vesuntæ Dei. P 42.
Unguentum ad vulnera P 43.
Verrucas tollere P 43. P 86.
Venerem excitare P 43.
Venatorum Arcanum P 43 ate
Venus Linimentum ad excitandam Venerem P 43 ate

U U U.

Virga Lupi efficatia ℣ 48
Venefica Galle nominate Historia ℣ 49.
venenorum vis in quibꝫ consistat ℣ 194.
Vitrum ℣ 197.
Unguentum quod ferrum sic attenuat, ut facile possit infringi ℣ 197 ab
Venerem excitat Lupi Virga ℣. 21to

Z Z Z.

Zinziberi vis & effectus ℣ 186 to

LEOPOLIEN. BIBLIOTHEK

Mkps. Nr. 344.
K. 450.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.